

Hallituksen esitys eduskunnalle liikesalaisuuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi liikesalaisuuslaki. Laissa säädettäisiin liikesalaisuuksien suojasta ja siviilioikeudellisista oikeussuojakeinoista. Esityksellä pantaisiin täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston liikesalaisuuksien suojaamista koskeva direktiivi. Samalla liikesalaisuuksien suojaa koskeva sääntely sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetusta laista kumottaisiin ja voimassa oleva sääntely siirrettäisiin eräin täsmennyksin liikesalaisuuslakiin. Liikesalaisuuslain sääntely koskisi soveltuvien osin teknisiä ohjeita.

Liikesalaisuuslaissa säädettäisiin liikesalaisuuden määritelmästä ja liikesalaisuuden oikeudettomasta hankkimisesta, käyttämisestä ja ilmaisemisesta. Laissa säädettäisiin myös sallituista liikesalaisuuden hankkimistavoista. Laissa säädettäisiin myös siitä, millä edellytyksillä väärinkäytöksistä ja laittomasta toiminnasta voidaan ilmoittaa ja sananvapautta käyttää liikesalaisuuden suojasta huolimatta. Vastaavasti säädettäisiin edellytyksistä, joilla liikesalaisuus voidaan ilmaista työntekijän edustajalle.

Uusi laki sisältäisi siviilioikeudelliset oikeussuojakeinot liikesalaisuuden loukkaustilanteissa. Tuomioistuimien voisi liikesalaisuuden haltijan vaatimuksesta määrätä kielloista ja korjaavista toimenpiteistä. Korjaavien toimenpiteiden sijaan tuomioistuimien voisi tietyin edellytyksin määrätä vastaajan maksamaan käyttökorvauksen. Lisäksi laissa säädettäisiin velvollisuudesta maksaa vahingonkorvausta liikesalaisuuden haltijalle ja tuomion julkistamisen kustannusten määrittämisestä liikesalaisuuden loukkaajan maksettavaksi.

Liikesalaisuuslaissa säädettäisiin tuomioistuimen mahdollisuudesta rajoittaa niiden luonnollisten henkilöiden määrää, joilla olisi asianosaisena olevassa oikeushenkilössä oikeus saada oikeudenkäynnissä tieto myös sellaisesta liikesalaisuudesta koskevasta seikasta, joka on määrätty yleisöltä salassa pidettäväksi.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työsopimuslakia. Lakia täsmennettäisiin siten, että työntekijä ei saisi työsuhteen kestäessä nimenomaan oikeudettomasti käyttää hyödykseen tai ilmaista muille työnantajan liikesalaisuuksia. Työsopimuslakiin lisättäisiin myös viittaussäännös liikesalaisuuslakiin, koska ehdotettu työsopimuslain liikesalaisuuksia koskeva säännös saisi sisältönsä myös ehdotettavasta liikesalaisuuslaista.

Esityksessä ehdotetaan, että liikesalaisuuksien loukkauksia koskevat riita-asiat käsiteltäisiin käräjäoikeudessa. Yksittäisessä asiassa toimivaltainen käräjäoikeus määräytyisi yleisten toimivaltasäännösten perusteella. Markkinaoikeus olisi käräjäoikeuden ohella toimivaltainen tuomioistuin tutkimaan niitä liikesalaisuuden loukkausta koskevia riita-asioita, joissa vastajana on oikeushenkilö tai elinkeinotoimintaa harjoittava luonnollinen henkilö. Oikeuspaikkasäännös edellyttää tarkistuksia oikeudenkäymiskaareen sekä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettuun lakiin. Oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettua lakia muutettaisiin myös siten, että liikesalaisuuksia koskevat kiellot käsiteltäisiin markkinaoikeudessa teollis- ja tekijänoikeudellisina asioina. Vähäisiä tarkistuksia ehdotetaan myös todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annettuun lakiin.

Esityksessä ehdotetaan, että liikesalaisuuden osalta käytettävä käsitteistö yhdenmukaistettaisiin siten, että lainsäädännössä käytettäisiin johdonmukaisesti käsitettä liikesalaisuus. Tästä

syystä esimerkiksi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetusta laista sekä työsopimuslaista käsite liike- ja ammattisalaisuus ja rikoslaista käsite yrityssalaisuus muutettaisiin liikesalaisuudeksi. Käsite muutettaisiin myös useista muista laeista.

Direktiivin täytäntöönpanon määräaika päättyy 9 päivänä kesäkuuta 2018. Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan viimeistään kyseisenä päivänä.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	3
YLEISPERUSTELUT.....	11
1 JOHDANTO.....	11
2 LIIKESALAISSUUSDIREKTIIVI.....	11
2.1 Yleistä.....	11
2.2 Direktiivin sisältö.....	12
3 NYKYTILA.....	21
3.1 Kansallinen lainsäädäntö.....	21
3.1.1 Yleistä.....	22
3.1.2 Laki sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa.....	23
3.1.3 Työlainsäädäntö.....	24
3.1.4 Rikoslaki.....	27
3.1.5 Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta.....	28
3.1.6 Oikeudenkäynnin julkisuus.....	29
3.1.7 Todistaminen liikesalaisuudesta.....	32
3.1.8 Teollisoikeusasiamiehen salassapitovelvollisuus.....	32
3.2 Liikesalaisuuksien suoja käytännössä.....	33
3.3 Erillisten kysymysten sääntely.....	35
3.3.1 Teknisten esikuvien ja teknisten ohjeiden suoja.....	35
3.3.2 Ilmiantajan suoja.....	36
3.3.3 Sananvapaus ja tiedonvälityksen vapaus.....	38
3.3.4 Kielto.....	39
3.3.5 Vahingonkorvaus.....	40
3.3.6 Työntekijän työssä aiheuttamat vahingot.....	40
3.3.7 Tuomion julkistaminen.....	41
3.3.8 Väliaikaisista oikeussuojakeinoista.....	42
3.3.9 Todistelun turvaaminen.....	43
3.3.10 Vanhentuminen.....	44
3.4 Kansainvälinen kehitys sekä muiden maiden lainsäädäntö.....	45
3.4.1 Kansainväliset sopimukset.....	45
3.4.2 Muiden maiden lainsäädäntö.....	47
4 NYKYTILAN ARVIOINTI.....	50
5 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	53
5.1 Tavoitteet.....	53
5.2 Toteuttamisvaihtoehdot.....	53
5.3 Keskeiset ehdotukset.....	57
5.3.1 Liikesalaisuuslaki.....	57
5.3.2 Muut muutostarpeet.....	65
6 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	67
6.1 Yritysvaikutukset.....	67
6.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	71
6.3 Vaikutukset työntekijöiden asemaan.....	73
7 ASIAN VALMISTELU.....	75
7.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto.....	75
7.1.1 Direktiivin valmistelu.....	75
7.1.2 Kansallinen valmistelu.....	75

7.2	Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	77
8	RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ	79
	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	80
1	LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT	80
1.1	Liikesalaisuuslaki.....	80
1.2	Laki sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa	114
1.3	Työsopimuslaki.....	114
1.4	Laki oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 §:n muuttamisesta annetun lain kumoamisesta	115
1.5	Oikeudenkäymiskaari.....	116
1.6	Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa	117
1.7	Laki todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annetun lain 7 b §:n muuttamisesta annetun lain kumoamisesta	120
1.8	Laki todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa	121
1.9	Laki oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa.....	122
1.10	Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta	122
1.11	Rikoslaki	125
1.12	Laki sähköisen viestinnän palveluista.....	128
1.13	Laki yrityksen saneerauksesta.....	129
1.14	Merityösopimuslaki	129
1.15	Lakiehdotukset 15–115	130
2	VOIMAANTULO.....	130
3	SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	131
3.1	Omaisuuksensuoja	131
3.2	Sananvapaus.....	132
3.3	Viranomaisten toiminnan julkisuus	134
3.4	Oikeusturva	134
3.5	Oikeus työhön ja elinkeinonvapaus	135
3.6	Yksityiselämän suoja	136
3.7	Sääntämismääräys.....	136
	LAKIEHDOTUKSET	137
1.	Liikesalaisuuslaki.....	137
2.	Laki sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain muuttamisesta	143
3.	Laki työsopimuslain 3 luvun 4 ja 5 §:n muuttamisesta.....	143
4.	Laki oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 §:n muuttamisesta annetun lain kumoamisesta	144
5.	Laki oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta	144
6.	Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain muuttamisesta	146
7.	Laki todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annetun lain 7 b §:n muuttamisesta annetun lain kumoamisesta	150
8.	Laki todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annetun lain muuttamisesta	151
9.	Laki oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 2 §:n muuttamisesta.....	152
10.	Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain muuttamisesta	153
11.	Laki rikoslain 30 luvun muuttamisesta	154
12.	Laki sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta	156
13.	Laki yrityksen saneerauksesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta	157

14. Laki merityösopimuslain 4 luvun 4 ja 5 §:n muuttamisesta.....	158
15. Laki työriitojen sovittelusta annetun lain 18 §:n muuttamisesta.....	158
16. Laki yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain muuttamisesta	159
17. Laki yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain 57 §:n muuttamisesta	160
18. Laki yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlajuisissa yritysryhmissä annetun lain 43 §:n muuttamisesta	161
19. Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 43 §:n muuttamisesta	162
20. Laki henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa annetun lain 12 §:n muuttamisesta.....	162
21. Laki henkilöstöedustuksesta eurooppayhtiössä (SE) ja eurooppaosuuskunnassa (SCE) annetun lain 31 §:n muuttamisesta.....	163
22. Laki henkilöstörahasolain 61 §:n muuttamisesta	163
23. Laki siviilipalveluslain 25 §:n muuttamisesta.....	164
24. Laki oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin annetun lain 10 §:n muuttamisesta	164
25. Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain muuttamisesta.....	165
26. Laki rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 33 §:n muuttamisesta.....	166
27. Laki sijoitusrahastolain 133 §:n muuttamisesta	167
28. Laki turvallisuusselvityslain 22 ja 36 §:n muuttamisesta.....	167
29. Laki alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain 27 §:n muuttamisesta	168
30. Laki vakuutusyhtiölain 30 luvun 1 §:n muuttamisesta.....	169
31. Laki arvopaperimarkkinalain 11 luvun 29 §:n muuttamisesta	169
32. Laki konttilain 19 §:n muuttamisesta.....	170
33. Laki vakuutuskassalain 165 §:n muuttamisesta	170
34. Laki luottolaitostoiminnasta annetun lain 15 luvun 14 §:n muuttamisesta	171
35. Laki vakuutusedustuksesta annetun lain 44 §:n muuttamisesta.....	172
36. Laki maksulaitoslain 37 §:n muuttamisesta	172
37. Laki tilastolain 10 ja 22 §:n muuttamisesta.....	173
38. Laki liikenteen palveluista annetun lain IV osan 1 luvun 2 ja 4 §:n muuttamisesta	173
39. Laki kansainvälistä taksiliikennettä tiellä koskevan Ruotsin kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta.....	174
40. Laki luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetun lain 8 §:n muuttamisesta.	175
41. Laki vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 7 luvun 11 §:n muuttamisesta....	176
42. Laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 1 §:n muuttamisesta.....	176
43. Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain 79 §:n muuttamisesta	177
44. Laki panttilainauslaitoksista annetun lain 33 §:n muuttamisesta	178
45. Laki asianajajista annetun lain 5 c §:n muuttamisesta	178
46. Laki eläinten lääkitsemisestä annetun lain 40 §:n muuttamisesta.....	178
47. Laki rautatielain 94 §:n muuttamisesta	179
48. Laki valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 5 ja 6 §:n muuttamisesta	180

49. Laki tartuntatautilain 18 §:n muuttamisesta.....	180
50. Laki eläkesäätölain 132 §:n muuttamisesta.....	181
51. Laki sijoituspalvelulain 12 luvun 1 §:n muuttamisesta.....	181
52. Laki kauppaedustajista ja myyntimiehistä annetun lain 7 §:n muuttamisesta.....	182
53. Laki auktorisoiduista teollisoikeusasiamiehistä annetun lain 9 §:n muuttamisesta.....	183
54. Laki joukkorahoituslain 19 §:n muuttamisesta.....	183
55. Laki asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 14 §:n muuttamisesta.....	184
56. Laki eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 13 §:n muuttamisesta.....	184
57. Laki oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa annetun lain 5 §:n muuttamisesta.....	185
58. Laki rahanpesun selvittelykeskuksesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.....	185
59. Laki Eläketurvakeskuksesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.....	186
60. Laki valtiontalouden tarkastusviraston oikeudesta tarkastaa eräitä Suomen ja Euroopan yhteisöjen välisiä varainsiirtoja annetun lain 4 §:n muuttamisesta.....	186
61. Laki liikennevahinkolautakunnasta annetun lain 10 §:n muuttamisesta.....	187
62. Laki kemikaalilain muuttamisesta.....	188
63. Laki säteilylain 68 §:n muuttamisesta.....	189
64. Laki pelastuslain 86 §:n muuttamisesta.....	189
65. Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain 32 §:n muuttamisesta.....	190
66. Laki läkelain 25 a ja 90 §:n muuttamisesta.....	190
67. Laki maatalouden rakennetuista annetun lain 40 a §:n muuttamisesta.....	191
68. Laki maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain 53 §:n muuttamisesta.....	192
69. Laki kirjanpitolain 8 luvun 3 §:n muuttamisesta.....	192
70. Laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 17 §:n muuttamisesta.....	193
71. Laki terveydensuojelulain 59 §:n muuttamisesta.....	193
72. Laki alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain 21 §:n muuttamisesta.....	194
73. Laki eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta.....	194
74. Laki eläinsuojelulain 62 §:n muuttamisesta.....	195
75. Laki vesihuoltolain 35 §:n muuttamisesta.....	195
76. Laki yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain 15 §:n muuttamisesta.....	196
77. Laki lääketieteellisestä tutkimuksesta annetun lain 23 §:n muuttamisesta.....	196
78. Laki Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta.....	197
79. Laki alkoholilain 64 §:n muuttamisesta.....	197
80. Laki metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain 22 ja 23 §:n muuttamisesta.....	198
81. Laki taimiaineistolain 9 §:n muuttamisesta.....	198
82. Laki kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta.....	199
83. Laki painelaitelain 80 §:n muuttamisesta.....	199
84. Laki sähköturvallisuuslain 90 §:n muuttamisesta.....	200
85. Laki hukkakauran torjunnasta annetun lain 16 §:n muuttamisesta.....	200
86. Laki konkurssilain 14 luvun 13 §:n muuttamisesta.....	201
87. Laki konkurssipesien hallinnon valvonnasta annetun lain 16 §:n muuttamisesta.....	201

88. Laki eläinlääkintähuoltolain 36 §:n muuttamisesta.....	202
89. Laki kasvinsuojeluaineista annetun lain 32 §:n muuttamisesta	202
90. Laki hevoskilpailulain 14 §:n muuttamisesta.....	203
91. Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain 23 §:n muuttamisesta.....	203
92. Laki jätelain 146 §:n muuttamisesta	204
93. Laki ympäristönsuojelulain 210 §:n muuttamisesta.....	205
94. Laki tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain 43 §:n muuttamisesta	205
95. Laki eläinten kuljetuksesta annetun lain 33 §:n muuttamisesta	206
96. Laki eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain 52 §:n muuttamisesta	206
97. Laki terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetun lain 57 §:n muuttamisesta.....	207
98. Laki lannoitevalmistelain 27 §:n muuttamisesta.....	207
99. Laki elintarvikelain 81 §:n muuttamisesta	208
100. Laki hissiturvallisuuslain 74 §:n muuttamisesta	208
101. Laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain 13 §:n muuttamisesta.....	209
102. Laki jalometallituotteista annetun lain 15 §:n muuttamisesta.....	209
103. Laki eräiden riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaan liittyvien tietojen ilmoittamisesta Euroopan komissiolle annetun lain 5 §:n muuttamisesta.....	210
104. Laki siemenkauppain 26 §:n muuttamisesta	210
105. Laki kosmeettisista valmisteista annetun lain 16 §:n muuttamisesta.....	211
106. Laki laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla annetun lain 15 §:n muuttamisesta.....	211
107. Laki tupakkalain muuttamisesta.....	212
108. Laki vakuutusyhdistyslain 16 luvun 10 §:n muuttamisesta	213
109. Laki julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain 16 §:n muuttamisesta	214
110. Laki ajoneuvolain 39 §:n muuttamisesta.....	214
111. Laki rahankeräyslain 28 §:n muuttamisesta.....	215
112. Laki verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja -käytöstä annetun lain 5 §:n muuttamisesta.....	215
113. Laki hallintolainkäyttölain 39 b §:n muuttamisesta	216
114. Laki erikoiskasvien markkinoimismaksuista annetun lain 22 §:n muuttamisesta	216
115. Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 10 luvun 2 §:n muuttamisesta	217
LIITE	219
RINNAKKAISTEKSTIT	219
2. Laki sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain muuttamisesta	219
3. Laki työsopimuslain 3 luvun 4 ja 5 §:n muuttamisesta	220
5. Laki oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta	221
6. Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain muuttamisesta	225
8. Laki todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annetun lain muuttamisesta	231
9. Laki oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 2 §:n muuttamisesta.....	234

10. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain muuttamisesta	234
11. Laki rikoslain 30 luvun muuttamisesta	236
12. Laki sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta	238
13. Laki yrityksen saneerauksesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta	241
14. Laki merityösopimuslain 4 luvun 4 ja 5 §:n muuttamisesta	241
15. Laki työriitojen sovittelusta annetun lain 18 §:n muuttamisesta	242
16. Laki yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain muuttamisesta	243
17. Laki yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain 57 § muuttamisesta	245
18. Laki yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlaajuisissa yritysryhmissä annetun lain 43 §:n muuttamisesta	246
19. Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojelun yhteistoiminnasta annetun lain 43 § muuttamisesta	247
20. Laki henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa annetun lain 12 §:n muuttamisesta	248
21. Laki henkilöstöedustuksesta eurooppayhtiössä (SE) ja eurooppaosuuskunnassa (SCE) annetun lain 31 §:n muuttamisesta	249
22. Laki henkilöstörahastolain 61 §:n muuttamisesta	250
23. Laki siviilipalveluslain 25 § muuttamisesta	250
24. Laki oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin annetun lain 10 § muuttamisesta	251
25. Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain muuttamisesta	252
26. Laki rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 33 § muuttamisesta	254
27. Laki sijoitusrahastolain 133 §:n muuttamisesta	255
28. Laki turvallisuusselvityslain 22 ja 36 §:n muuttamisesta	256
29. Laki alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain 27 §:n muuttamisesta	257
30. Laki vakuutusyhtiölain 30 luvun 1 §:n muuttamisesta	258
31. Laki arvopaperimarkkinalain 11 luvun 29 §:n muuttamisesta	259
32. Laki konttilain 19 §:n muuttamisesta	259
33. Laki vakuutuskassalain 165 §:n muuttamisesta	260
34. Laki luottolaitostoiminnasta annetun lain 15 luvun 14 §:n muuttamisesta	261
35. Laki vakuutusedustuksesta annetun lain 44 §:n muuttamisesta	262
36. Laki maksulaitoslain 37 §:n muuttamisesta	263
37. Laki tilastolain 10 ja 22 §:n muuttamisesta	264
38. Laki liikenteen palveluista annetun lain IV osan 1 luvun 2 ja 4 §:n muuttamisesta	265
39. Laki kansainvälistä taksiliikennettä tiellä koskevan Ruotsin kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta	266
40. Laki luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetun lain 8 §:n muuttamisesta	267
41. Laki vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 7 luvun 11 §:n muuttamisesta	267
42. Laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 1 §:n muuttamisesta	268
43. Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain 79 §:n muuttamisesta	270
44. Laki panttilainauslaitoksista annetun lain 33 §:n muuttamisesta	270

45. Laki asianajajista annetun lain 5 c §:n muuttamisesta	271
46. Laki eläinten lääkitsemisestä annetun lain 40 §:n muuttamisesta	272
47. Laki rautatielain 94 §:n muuttamisesta	272
48. Laki valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 5 ja 6 §:n muuttamisesta	273
49. Laki tartuntatautilain 18 §:n muuttamisesta	275
50. Laki eläkesäätiölain 132 §:n muuttamisesta	275
51. Laki sijoituspalvelulain 12 luvun 1 §:n muuttamisesta	276
52. Laki kauppaedustajista ja myyntimiehistä annetun lain 7 §:n muuttamisesta	277
53. Laki auktorisoiduista teollisoikeusasiamiehistä annetun lain 9 §:n muuttamisesta	278
54. Laki joukkorahoituslain 19 §:n muuttamisesta	279
55. Laki asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 14 §:n muuttamisesta	279
56. Laki eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 13 §:n muuttamisesta	280
57. Laki oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa annetun lain 5 §:n muuttamisesta	281
58. Laki rahanpesun selvittelykeskuksesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta	282
59. Laki Eläketurvakeskuksesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta	282
60. Laki valtiontalouden tarkastusviraston oikeudesta tarkastaa eräitä Suomen ja Euroopan yhteisöjen välisiä varainsiirtoja annetun lain 4 §:n muuttamisesta	283
61. Laki liikennevahinkolautakunnasta annetun lain 10 §:n muuttamisesta	284
62. Laki kemikaalilain muuttamisesta	285
63. Laki säteilylain 68 §:n muuttamisesta	287
64. Laki pelastuslain 86 §:n muuttamisesta	287
65. Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain 32 §:n muuttamisesta	288
66. Laki läkelain 25 a ja 90 §:n muuttamisesta	289
67. Laki maatalouden rakennetuista annetun lain 40 a §:n muuttamisesta	290
68. Laki maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain 53 §:n muuttamisesta	291
69. Laki kirjanpitolain 8 luvun 3 §:n muuttamisesta	291
70. Laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 17 §:n muuttamisesta	292
71. Laki terveydensuojelulain 59 §:n muuttamisesta	293
72. Laki alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain 21 §:n muuttamisesta	293
73. Laki eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta	294
74. Laki eläinsuojelulain 62 §:n muuttamisesta	295
75. Laki vesihuoltolain 35 §:n muuttamisesta	296
76. Laki yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain 15 §:n muuttamisesta	296
77. Laki lääketieteellisestä tutkimuksesta annetun lain 23 §:n muuttamisesta	297
78. Laki Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta	298
79. Laki alkoholilain 64 §:n muuttamisesta	298
80. Laki metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain 22 ja 23 §:n muuttamisesta	299
81. Laki taimiaineistolain 9 §:n muuttamisesta	300
82. Laki kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta	300
83. Laki painelaitelain 80 §:n muuttamisesta	301

84. Laki sähköturvallisuuslain 90 §:n muuttamisesta	302
85. Laki hukkakauran torjunnasta annetun lain 16 §:n muuttamisesta	303
86. Laki konkurssilain 14 luvun 13 §:n muuttamisesta.....	303
87. Laki konkurssipesien hallinnon valvonnasta annetun lain 16 §:n muuttamisesta....	304
88. Laki eläinlääkintähuoltolain 36 §:n muuttamisesta.....	305
89. Laki kasvinsuojeluaineista annetun lain 32 §:n muuttamisesta	306
90. Laki hevoskilpailulain 14 §:n muuttamisesta.....	306
91. Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain 23 §:n muuttamisesta.....	307
92. Laki jätelain 146 §:n muuttamisesta	308
93. Laki ympäristönsuojelulain 210 §:n muuttamisesta.....	309
94. Laki tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain 43 §:n muuttamisesta	310
95. Laki eläinten kuljetuksesta annetun lain 33 §:n muuttamisesta	310
96. Laki eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain 52 §:n muuttamisesta	311
97. Laki terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetun lain 57 §:n muuttamisesta	312
98. Laki lannoitevalmistelain 27 §:n muuttamisesta.....	312
99. Laki elintarvikelain 81 §:n muuttamisesta	313
100. Laki hissiturvallisuuslain 74 §:n muuttamisesta	314
101. Laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain 13 §:n muuttamisesta	314
102. Laki jalometallituotteista annetun lain 15 §:n muuttamisesta.....	315
103. Laki eräiden riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaan liittyvien tietojen ilmoittamisesta Euroopan komissiolle annetun lain 5 §:n muuttamisesta.....	316
104. Laki siemenkauppain 26 §:n muuttamisesta	317
105. Laki kosmeettisista valmisteista annetun lain 16 §:n muuttamisesta.....	317
106. Laki laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueille annetun lain 15 §:n muuttamisesta.....	318
107. Laki tupakkalain muuttamisesta.....	319
108. Laki vakuutusyhdistyslain 16 luvun 10 §:n muuttamisesta	321
109. Laki julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain 16 §:n muuttamisesta	322
110. Laki ajoneuvolain 39 §:n muuttamisesta.....	322
111. Laki rahankeräyslain 28 §:n muuttamisesta.....	323
112. Laki verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja -käytöstä annetun lain 5 §:n muuttamisesta.....	324
113. Laki hallintolainkäyttölain 39 b §:n muuttamisesta	324
114. Laki erikoiskasvien markkinoimismaksuista annetun lain 22 §:n muuttamisesta .	325
115. Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 10 luvun 2 §:n muuttamisesta	326

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Liikesalaisuudet voivat olla hyvin monentyyppistä teknistä tai taloudellista tietoa. Jotta tieto voidaan luokitella liikesalaisuudeksi, tiedon on oltava salaista. Lisäksi tiedolla on oltava taloudellista arvoa ja tiedon haltijan on tullut tehdä kohtuullisia toimenpiteitä pitääkseen tiedon salaisena. Liikesalaisuuksia voivat olla muun muassa valmistustiedot, testitulokset, liikeideat, hinnoittelutiedot, taitotieto, markkinaselvitykset, talousennusteet, kilpailija-analyysit, asiakasrekisterit ja yritysten hallinnollis-organisatoriset tiedot. Myös niin sanottu negatiivinen tieto voi olla liikesalaisuus.

Liikesalaisuuksien suojalla pyritään edistämään tutkimustyön ja tuotekehittelyn avulla tapahtuvaa teknistä ja taloudellista kehitystä sekä estämään epäsuotavien keinojen käyttöä tietojen hankkimiseksi, kuten yritysvakoilua.

Liikesalaisuuksina suojataan hyvin monenlaista taitotietoa ja liiketoimintatietoa joko täydentäen teollis- ja tekijänoikeuksia tai niiden vaihtoehtona. Liikesalaisuudet ovat erityisen tärkeitä liiketoiminnan kilpailukyvyyn sekä tutkimus- ja kehitystyön ja innovointiin liittyvän suorituskyvyn kannalta.

2 Liikesalaisuusdirektiivi

2.1 Yleistä

Euroopan unionin (jäljempänä *EU*) jäsenmaiden liikesalaisuuksien suojaa koskevassa lainsäädännössä on eroja. Kaikkien jäsenvaltioiden lainsäädäntöihin ei esimerkiksi sisälly liikesalaisuuden taikka liikesalaisuuden laittoman hankinnan, käytön tai ilmaisemisen kansallisia määritelmiä. Yksityisoikeudelliset oikeussuojakeinot, joilla voidaan puuttua liikesalaisuuksien laittomaan hankkimiseen, käyttämiseen tai ilmaisemiseen, eivät myöskään ole eri maissa yhdenmukaisia. Kaikissa jäsenvaltioissa ei esimerkiksi voida aina antaa kieltomääräyksiä kolmansille osapuolille, jotka eivät ole liikesalaisuuden laillisen haltijan kilpailijoita. Eroja on myös vahingonkorvauksen määrittämisessä sekä säännöissä, jotka suojaavat liikesalaisuutta oikeudenkäynnin yhteydessä.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/943 julkaisemattoman taitotiedon ja liiketoimintatiedon (liikesalaisuuksien) suojaamisesta laittomalta hankinnalta, käytöltä ja ilmaisemiselta (jäljempänä *liikesalaisuusdirektiivi* tai *direktiivi*) annettiin 8 päivänä kesäkuuta 2016. Liikesalaisuusdirektiivin tavoitteena on EU:n tasolla yhdenmukaistaa jäsenvaltioiden liikesalaisuuksien suojaa koskevaa lainsäädäntöä.

Liikesalaisuusdirektiivi koskee liikesalaisuuksien siviilioikeudellisia oikeussuojakeinoja. Näin ollen se ei suoraan koske jäsenvaltioiden liikesalaisuuksien rikosoikeudellisia oikeussuojakeinoja. Jäsenvaltiot voivat suojata liikesalaisuuksia laittomalta hankkimiselta, käyttämiseltä ja ilmaisemiselta liikesalaisuusdirektiiviä laajemmin edellyttäen, että varmistetaan direktiivin 1 artiklan 1 kohdassa mainittujen direktiivin artiklojen soveltaminen. Näin ollen direktiivi on vähimmäisharmonisointia eli siinä määritellään liikesalaisuuksien suojan vähimmäistaso. Kuitenkin direktiivin 1 artiklan 1 kohdassa mainittujen direktiivin kohtien osalta direktiivin sääntely on täysharmonisointia, josta jäsenmaat eivät voi poiketa kansallisessa lainsäädännössään. Kyseisten direktiivin kohtien osalta direktiivissä asetetaan liikesalaisuuksien suojalle rajat, joiden puitteissa jäsenmaiden on liikesalaisuuksien suojaamisessa pysyttävä. Näin ollen ky-

seisten kohtien osalta jäsenmaiden ei ole mahdollista antaa liikesalaisuuksille parempaa suojaa kuin mitä direktiivin kyseisissä säännöksissä annetaan.

Direktiivin laatimisessa esikuvana on ollut teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/48/EY (jäljempänä täytäntöönpanodirektiivi). Täytäntöönpanodirektiivillä pyrittiin teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamiseen tähtäävien EU-jäsenmaiden järjestelmien yhdenmukaistamiseen, ja liikesalaisuusdirektiivin menettelyjä, toimenpiteitä ja oikeussuojakeinoja koskeva sääntely on soveltuvin osin samansisältöinen täytäntöönpanodirektiivin kanssa.

Jäsenvaltioiden on saatettava liikesalaisuusdirektiivin täytäntöönpanemiseksi tarvittavat lainsäädännön muutokset voimaan viimeistään 9 päivänä kesäkuuta 2018.

2.2 Direktiivin sisältö

Direktiivissä on säännöksiä, jotka on ensisijaisesti kohdistettu lainsäätäjälle. Kyseisiä säännöksiä ei tästä syystä ole tarpeen panna kansallisesti täytäntöön. Lisäksi valmistelun aikana arvioitiin, että nykyinen kansallinen lainsäädäntö kattaa jo joitakin direktiivin säännöksiä. Tässä direktiivin sisältöä koskevassa jaksossa on direktiivin sisällön kuvauksen lisäksi nimenomaisesti todettu säännökset, joita ei ehdoteta erikseen täytäntöön pantavaksi.

Liikesalaisuusdirektiivi koskee myös palveluita. Direktiivin johdanto-osan 26 ja 27 perustelukappaleissa on nimenomaisesti mainittu erikseen liikesalaisuuden käyttäminen palvelujen tarjoamiseen.

Kohde, soveltamisala ja määritelmät

Liikesalaisuusdirektiivin 1 artiklan 1 kohdan mukaan direktiivissä vahvistetaan säännöt liikesalaisuuksien suojaamisesta laittomalta hankinnalta, käytöltä ja ilmaisemiselta. Direktiivin mukaan jäsenvaltiot voivat säätää direktiivissä vaadittua laajemmasta suojasta. Näin ollen direktiivi on minimiharmonisointia eli direktiivin mukaan jäsenmailla on mahdollisuus antaa liikesalaisuuksille enemmän suojaa kuin mitä direktiivi edellyttää. Saman kohdan toisessa alakohdassa nimetään kuitenkin useita direktiivin artikloja tai kohtia, joiden sääntelyä jäsenmaiden on kaikissa tilanteissa noudatettava. Tällaisia direktiivin artikloja tai kohtia ovat: 3 artikla, jossa säännellään sitä, milloin liikesalaisuuden hankkiminen, käyttäminen ja ilmaiseminen on katsottava lailliseksi; 5 artikla, jossa säännellään poikkeuksista eli siitä, milloin direktiivin mukainen liikesalaisuuksien suoja ei sovellu; 6 artikla, jossa asetetaan jäsenmaille yleinen velvoite säätää tarkoituksenmukaisista ja tehokkaista siviilioikeudellisista toimenpiteistä, menettelyistä ja oikeussuojakeinoista liikesalaisuuksien suojaamiseksi; toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen oikeasuhtaisuutta koskevat direktiivin säännökset (7.1, 11, 13.1 ja 15.3 artiklat); vanhentumisaikaa koskeva 8 artikla; liikesalaisuuksien luottamuksellisuuden säilyttämistä oikeudenkäynnin aikana koskeva 9 artikla osittain; 10.2 artikla, joka koskee vakuuden asettamista vaihtoehtona väliaikaisille toimille ja turvaamistoimille sekä 13 artikla myös muilta kuin edellä mainittua oikeasuhtaisuutta koskevalta osaltaan. Näin ollen myös 13 artiklan 3 kohdan mukainen mahdollisuus määrätä rahallinen korvaus kiellon ja korjaavien toimenpiteiden määräämisen sijaan on yksi niistä direktiivin kohdista, joiden mukaisesta sääntelystä jäsenmaiden ei ole mahdollista poiketa.

Direktiivin 1 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan direktiivin säännökset eivät vaikuta Euroopan unionin perusoikeuskirjassa määrättyjen sananvapautta ja tiedonvälityksen vapautta koskevien oikeuksien käyttöön. Direktiivin johdanto-osan 19 perustelukappaleen mukaan kyseistä vapautta ei rajoiteta erityisesti tutkivan journalismin ja journalististen lähteiden osalta.

Direktiivi ei myöskään vaikuta yleistä etua koskevista syistä ilmaisuvelvollisuuden perustavien unionin tai kansallisten sääntöjen soveltamiseen eikä unionin toimielimien, elimien tai kansallisten viranomaisten tietojenilmaisu-oikeudesta tai -velvollisuudesta säättävien unionin tai kansallisten sääntöjen soveltamiseen. Direktiivi ei myöskään vaikuta työmarkkinaosapuolten itsemääräämisoikeuteen eikä niiden oikeuteen tehdä työehtosopimuksia unionin oikeuden sekä kansallisten lakien ja käytäntöjen mukaisesti.

Direktiivin 1 artiklan 3 kohdan mukaan direktiivi ei rajoita työntekijöiden liikkuvuutta. Direktiivi ei rajoita sitä, että työntekijät käyttävät tietoa, joka ei ole liikesalaisuus tai että työntekijät käyttävät kokemusta ja taitoja, jotka he ovat rehellisesti hankkineet osana tavanomaista työskentelyään. Direktiivissä ei myöskään anneta perustetta asettaa työntekijöille näiden työsuhteissa muita kuin unionin oikeuden tai kansallisen lain mukaisesti määrättyjä rajoituksia.

Direktiivin 1 artiklan säännökset direktiivin kohteesta ja soveltamisalasta velvoittavat lainsäätäjää direktiivin täytäntöönpanossa, ja niitä ei ole tarpeen erikseen panna kansallisesti täytäntöön.

Direktiivin 2 artikla sisältää direktiivin määritelmät. Siinä on määritelty direktiivissä käytetyt käsitteet liikesalaisuus, liikesalaisuuden haltija, oikeudenloukkaaja sekä loukkaavat tavarat.

Direktiivin käsite liikesalaisuus pohjautuu Suomeakin sitovaan Maailman kauppajärjestön perustamissopimukseen (SopS 5/1995) liittyvän sopimuksen teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights; jäljempänä *TRIPS-sopimus*) 39 artiklan 2 kohtaan. Määritelmässä on kolme elementtiä, jotka liikesalaisuuden on täytettävä: 1) salaisuus (luottamuksellisuus), 2) taloudellinen arvo sekä 3) kohtuulliset toimenpiteet salaisuuden säilyttämiseksi. Direktiivin johdanto-osan 14 perustelukappaleen mukaan liikesalaisuuden määritelmän ulkopuolelle jäävät vähäpätöiset tiedot sekä kokemus ja taidot, jotka työntekijät ovat hankkineet osana tavanomaista työskentelyään, ja sen ulkopuolelle jäävät myös tiedot, jotka ovat sellaiseen henkilöpiiriin kuuluvien henkilöiden, jotka yleensä käsittelevät tällaisia tietoja, yleisesti tiedossa olevia tai helposti saatavissa.

Myös käsitteen liikesalaisuuden haltija taustalla on TRIPS-sopimus, jonka mukaan luonnollisilla ja oikeushenkilöillä tulee olla mahdollisuus estää laillisesti heidän valvonnassaan olevan tiedon ilmaiseminen, hankkiminen tai käyttäminen ilman heidän lupaansa muiden toimesta tavalla, joka on vastoin rehellistä kaupallista käytäntöä. Direktiivin valmisteluasiakirjojen mukaan liikesalaisuuden haltijan käsitteessä olennainen elementti on tiedon laillisesti hallussa pitäminen. Näin ollen direktiivin mukaan sekä tiedon alkuperäinen omistaja että lisenssinsaaja voi puolustaa liikesalaisuutta. Direktiivistä ei käy kuitenkaan tarkemmin ilmi se, kuka voi laillisesti pitää tietoa hallussaan, vaan tiedon laillinen haltija määräytyy kansallisen lainsäädännön perusteella.

Oikeudenloukkaajan määritelmää ei ole pidetty tarpeellisena erikseen sisällyttää kansalliseen lakiin, koska käsitteen sisältö tulee lakiin muiden direktiivin artiklojen täytäntöönpanon kautta.

Liikesalaisuuksien laillinen hankkiminen, käyttäminen ja ilmaiseminen

Direktiivin 3 artiklassa säännellään sitä, milloin liikesalaisuuksien hankkiminen, käyttäminen ja ilmaiseminen on laillista. Direktiivin 3 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan liikesalaisuuden hankkiminen on laillista, jos liikesalaisuus saadaan itsenäisellä keksimisellä tai luomisella. Näin ollen direktiivissä ei anneta liikesalaisuuteen yksinoikeutta, vaan sama tieto voi olla lail-

lisesti useamman tahon liikesalaisuus. Saman kohdan b alakohdan mukaan liikesalaisuuden hankkiminen on myös laillista, jos liikesalaisuus saadaan sellaista yleisön saataville asetettua tai laillisesti tiedon hankkijan hallussa olevaa tuotetta tai esinettä havainnoimalla, tutkimalla, purkamalla tai testaamalla, jos tuotteen tai esineen hallussa pitävää henkilöä ei koske oikeudellisesti pätevä velvoite rajoittaa liikesalaisuuden hankkimista. Näin ollen direktiivissä ei kielletä käänteismallinnusta (englanniksi *reverse engineering*). Hankkiminen katsotaan direktiivin 3 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan lailliseksi myös, jos kyseessä on työntekijöiden tai heidän edustajiensa tiedonsaantia ja heidän kuulemistaan koskevan oikeuden käyttö unionin oikeuden sekä kansallisten lakien tai käytäntöjen mukaisesti. Kyseisellä direktiivin alakohdalla katetaan tilanteet, joissa työntekijät tai työntekijöiden edustajat saavat tietoa työnantajilta työoikeudellisten velvoitteiden, kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/14/EY, mukaisesti. Kyseinen direktiivin alakohta on eräänlainen konkreettinen esimerkki direktiivin 3 artiklan 2 kohdan yleisestä säännöksestä, jonka mukaan liikesalaisuuden hankkimista, käyttämistä tai ilmaisemista on pidettävä laillisena siltä osin kuin tällaista hankkimista, käyttämistä tai ilmaisemista edellytetään tai se sallitaan unionin oikeudessa tai kansallisessa laissa. Kyseinen direktiivin 3 artiklan 2 kohta on yleinen, ja sitä ei ole tarpeen panna erikseen täytäntöön. Lisäksi 3 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaan sallittua on myös mikä tahansa muu käytäntö, joka vallitsevissa olosuhteissa on rehellisten kaupallisten käytäntöjen mukainen.

Liikesalaisuuksien laitton hankkiminen, käyttäminen ja ilmaiseminen

Direktiivin 4 artiklan 1 kohdan mukaan liikesalaisuuksien haltijoilla on oltava oikeus vaatia direktiivissä säädettyjä toimenpiteitä, menettelyjä ja oikeussuojakeinoja estääkseen liikesalaisuuksiensa laittoman hankkimisen, käyttämisen tai ilmaisemisen tai saadakseen oikeussuojan tällaista hankkimista, käyttämistä tai ilmaisemista vastaan.

Direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa säännellään sitä, milloin liikesalaisuuden hankkimista on pidettävä laittomana, kun taas 3 kohdassa säännellään sitä, milloin liikesalaisuuden käyttämistä ja ilmaisemista on pidettävä laittomana. Laitonta hankkimista on direktiivin mukaan muun muassa esineiden ja asiakirjojen anastus tai kopioiminen tai muu toimintatapa, jonka katsotaan vallitsevissa olosuhteissa olevan vastoin rehellisiä kaupallisia käytäntöjä. Liikesalaisuuden laittomasta käyttämisestä ja ilmaisemisesta on kyse aina, kun sen ilman haltijan suostumusta suorittaa henkilö, a) joka on hankkinut liikesalaisuuden laittomasti, b) joka rikkoo luottamuksellisuutta koskevaa sopimusta tai muuta velvollisuutta olla ilmaisematta liikesalaisuutta, tai c) joka rikkoo sopimusvelvoitetta tai muuta velvoitetta, joka koskee liikesalaisuuden käytön rajoittamista.

Direktiivin 4 artiklan 4 kohdan mukaan laittomasta toiminnasta on kyse myös silloin, kun henkilö hankinnan, käytön tai ilmaisemisen aikana tiesi tai hänen olisi vallitsevissa olosuhteissa pitänyt tietää, että liikesalaisuus oli saatu suoraan tai välillisesti toiselta henkilöltä, joka käytti liikesalaisuutta laittomasti tai oli ilmaissut sen laittomasti. Direktiivin mukaan seuraavassa portaassa tapahtuva liikesalaisuuden oikeudeton käyttäminen ja ilmaiseminen on siten kielletty, kun liikesalaisuutta on aikaisemmassa vaiheessa oikeudettomasti käytetty tai ilmaistu.

Direktiivin 4 artiklan 5 kohdan mukaan loukkaavien tavaroiden tuotanto, tarjoaminen tai saataminen markkinoille taikka loukkaavien tavaroiden tuonti, vienti tai varastointi tällaisia tarkoituksia varten on myös katsottava liikesalaisuuden laittomaksi käytöksi, jos tällaisia toimia toteuttava henkilö tiesi tai hänen olisi vallitsevissa olosuhteissa pitänyt tietää, että liikesalaisuutta käytettiin laittomasti.

Sekä 3 että 4 artiklassa liikesalaisuuden hankkimisen laillisuutta arvioidaan sen pohjalta, onko menettely ollut rehellisten kaupallisten käytäntöjen mukaista. Koska se, mitä pidetään rehellisen kaupallisen käytännön mukaisena menettelynä, voi vaihdella eri EU-jäsenmaissa, on oletettavaa, että käsitteen merkityssisältö tulee muotoutumaan EU-tuomioistuimen ratkaisukäytännön perusteella.

Poikkeukset

Direktiivin 5 artiklassa säädetään direktiivin poikkeuksista. Liikesalaisuuden haltijan vaatimus direktiivin menettelyiden ja oikeussuojakeinojen määräämisestä on hylättävä, jos liikesalaisuuden väitetty hankkiminen, käyttäminen tai ilmaiseminen on tapahtunut joissain artiklan mukaisissa tilanteissa. Direktiivin mukainen sääntely, jonka mukaan liikesalaisuuden haltijan vaatimus on tietyissä tilanteissa hylättävä, ei ole tyypillistä Suomessa. Suomessa sääntely koskee tavanomaisesti sitä, millaista menettelyä on pidettävä oikeudettomana.

Artiklan a alakohdan mukainen poikkeus koskee perusoikeuskirjassa määrätyn sananvapautta ja tiedonvälityksen vapautta koskevan oikeuden käyttämistä, mukaan lukien tiedotusvälineiden vapauden ja moniarvoisuuden kunnioittaminen. Direktiivin johdanto-osan 11 perustelukappaleen mukaan sananvapauden ja tiedonvälityksen vapauden käyttö käsittää Euroopan unionin perusoikeuskirjan 11 artiklan mukaisesti myös tiedotusvälineiden vapauden ja moniarvoisuuden, erityisesti tutkivan journalismin ja journalististen lähteiden suojan.

Artiklan b alakohdan mukainen poikkeus koskee väärinkäytöksen taikka vääran tai laittoman toiminnan paljastamista edellyttäen, että vastaaja toimii tarkoituksenaan suojata yleistä etua. Direktiivin johdanto-osan 20 perustelukappaleessa todetaan, että direktiivissä säädetty toimenpiteet, menettelyt ja oikeussuojakeinot eivät saisi rajoittaa ilmiantamista. Tämän vuoksi liikesalaisuuksien suojan ei olisi ulotuttava tapauksiin, joissa liikesalaisuuden ilmaiseminen palvelee yleistä etua, siltä osin kuin paljastetaan asiaan välittömästi liittyvä väärinkäytös taikka väärä tai laitton toiminta. Tämä ei saisi kuitenkaan merkitä sitä, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset eivät voisi poiketa toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen määräämisestä, kun vastapuolella oli täysi syy uskoa vilpittömästi, että hänen toimintatapansa täytti direktiivissä säädettyt asianmukaiset kriteerit.

Artiklan c alakohdan mukainen poikkeus koskee tilannetta, jossa työntekijät ovat ilmaisseet liikesalaisuuden edustajilleen osana näiden edustajien tehtävien perusteltua hoitoa unionin oikeuden tai kansallisen lain mukaisesti edellyttäen, että tällainen ilmaiseminen oli tarpeen kyseisten tehtävien hoitamiseksi. Kyseessä on konkreettinen esimerkki 5 artiklan d alakohdan mukaisesta yleisestä poikkeuksesta, joka koskee tilannetta, jossa on kyse unionin oikeudessa tai kansallisessa laissa tunnustetun oikeutetun edun suojaamisesta. Tätä yleistä poikkeusta ei ole tarpeen panna erikseen täytäntöön. Direktiivin c alakohdassa käytetyn ilmaisun merkityssisältö ei täysin vastaa toisiaan direktiivin eri kieliversioissa. Direktiivin suomenkielisessä versiossa käytetään c alakohdassa ilmaisua *oli tarpeen*. Vastaava ilmaus on englanninkielisessä versiossa *was necessary*, ruotsinkielisessä *var nödvändigt* ja ranskankielisessä *ait été nécessaire*.

Yleinen velvoite

Direktiivin 6 artiklan tarkoituksena on varmistaa, että jäsenvaltiot säätävät liikesalaisuuksia koskevan yksityisoikeudellisen oikeussuojan saatavuuden varmistamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä, menettelyistä ja oikeussuojakeinoista. Näiden toimenpiteiden ja menettelyjen on oltava oikeudenmukaisia ja tasapuolisia. Ne eivät saa olla tarpeettoman monimutkaisia tai kal-

liita, eivätkä ne saa sisältää kohtuuttomia määräaikoja tai johtaa aiheettomiin viiveisiin. Lisäksi niiden on oltava tehokkaita ja varoittavia.

Oikeasuhtaisuus ja oikeudenkäynnin väärinkäyttö

Direktiivin 7 artiklan 1 kohdan mukaan direktiivissä säädetty toimenpiteet, menettelyt ja oikeussuojakeinot on määrättävä tavalla, joka on oikeasuhtainen, jolla vältetään esteiden luominen sisämarkkinoilla käytävälle lailliselle kaupalle ja joka tarjoaa oikeussuojakeinot niiden väärinkäyttöä vastaan. Kun mainittujen säännösten velvoite on kohdistettu lainsäätäjälle, niitä ei ole tarpeen erikseen panna täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä.

Saman 7 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava toimivaltaisten oikeusviranomaisten mahdollisuus määrätä kansallisessa laissa säädettyjä aiheellisia toimenpiteitä, jos kanne on ilmeisen perusteeton ja kantajan katsotaan panneen oikeudenkäynnin vireille vahingoittamistarkoituksessa tai vilpillisessä mielessä. Kohdan mukaan tällaisiin toimenpiteisiin voi tilanteen mukaan kuulua vahingonkorvauksen määrääminen suoritettavaksi vastaajalle, seuraamusten määrääminen kantajalle taikka määrääminen siitä, että ratkaisusta on julkistettava tietoa direktiivin 15 artiklassa tarkoitettulla tavalla. Jäsenvaltiot voivat säätää, että toimenpiteitä käsitellään erillisessä oikeudenkäynnissä.

Direktiivi jättää jäsenvaltioille harkintavaltaa direktiivin 7 artiklan 2 kohdassa edellytettyjen aiheellisten toimenpiteiden sisällöstä. Direktiivissä tarkoitettuina tuomioistuimen määrääminä toimenpiteinä voidaan pitää asianosaisen velvollisuutta korvata vastapuolen oikeudenkäyntikulut. Oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta säädetään oikeudenkäymiskaaren 21 luvussa. Oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 1 §:n mukaan asianosainen, joka häviää asian, on velvollinen korvaamaan kaikki vastapuolensa tarpeellisista toimenpiteistä johtuvat kohtuulliset oikeudenkäyntikulut, jollei muualla laissa toisin säädetä. Saman luvun 4 §:n 1 momentin mukaan, jos voittanut asianosainen on aloittanut oikeudenkäynnin ilman, että vastapuoli on antanut siihen aiheutta, taikka muutoin tahallisesti tai huolimattomuudesta aiheuttanut tarpeettoman oikeudenkäynnin, hän on velvollinen korvaamaan vastapuolensa oikeudenkäyntikulut, jollei asiassa ilmenneisiin seikkoihin nähden ole aiheutta määrätä, että kumpikin asianosainen saa pitää oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan. Koska mainittu 4 §:n 1 momentti tulee sovellettavaksi silloin, kun asianosaisen kanne on perusteeton tai oikeudenkäynti on aloitettu direktiivin 7 artiklan 2 kohdan tarkoittamalla tavalla vahingoittamistarkoituksessa tai vilpillisessä mielessä, artiklan 2 kohdan täytäntöönpano ei edellytä lainsäädäntötoimenpiteitä.

Vanhentumisaika

Direktiivin 8 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on vahvistettava vanhentumisaikoja koskevat säännöt, joita sovelletaan direktiivissä säädettyjen toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen määräämistä koskeviin aineellisoikeudellisiin vaatimuksiin ja hakemuksiin. Säännöissä on määritettävä vanhentumisaajan alkamisajankohta, sen pituus sekä olosuhteet, joiden vallitessa vanhentumisaika keskeytyy tai katkeaa.

Direktiivin 8 artiklan 2 kohdan mukaan vanhentumisaika ei saa ylittää kuutta vuotta. Direktiivistä ei käy ilmi, tarkoitetaanko kyseisessä kohdassa niin sanottua subjektiivista vanhentumisaikaa eli kuutta vuotta siitä ajankohdasta, jolloin loukkauksen kohteena ollut sai tiedon loukkauksesta vai niin sanottua objektiivista vanhentumisaikaa eli tulisiko kuusi vuotta laskea siitä ajankohdasta, jolloin loukkaus tapahtui.

Liikesalaisuuden luottamuksellisuuden säilyttäminen oikeudenkäynnin aikana

Direktiivin 9 artiklan tarkoituksena on varmistaa, että jäsenvaltioissa on lainsäädäntöä, joka mahdollistaa liikesalaisuuden luottamuksellisuuden säilymisen oikeudenkäynnin aikana. Säännös velvoittaa vain varmistamaan, että luottamuksellisuus säilyy oikeudenkäynneissä, jotka liittyvät liikesalaisuuden laittomaan hankkimiseen, käyttämiseen tai ilmaisemiseen.

Artiklan 1 kohta koskee vaitiolo- ja käyttökieltovelvollisuutta. Liikesalaisuuden luottamuksellisuuden säilyminen tulisi turvata varmistamalla, etteivät henkilöt, jotka ovat oikeudenkäynnin puitteissa saaneet sellaisen tiedon liikesalaisuudesta, jonka tuomioistuin on määrännyt salassa pidettäväksi, saa sitä ilmaista tai käyttää. Kielto tulisi voida kohdistaa tuomioistuimen henkilöstöön, asianosaisiin ja heidän asiamiehiinsä, todistajiin, asiantuntijoihin ja muihin oikeudenkäyntiin osallistuviin henkilöihin sekä henkilöihin, joilla on oikeus tutustua oikeudenkäyntiasiakirjoihin.

Vaitiolo- ja käyttökieltovelvoitteen tulisi säännöksen mukaan lähtökohtaisesti pysyä voimassa myös oikeudenkäynnin päätyttyä. Artiklassa ei kuitenkaan säädetä salassa pidettäväksi määrätyn tiedon salassapitoajasta. Velvoitteen voimassaolon on kuitenkin päättyttävä viimeistään siinä vaiheessa, kun salassa pidettäväksi määrätty tieto ei enää täytä liikesalaisuuden määritelmää.

Artiklan 2 kohdassa säädetään toimenpiteistä, joilla oikeudenkäynnin julkisuutta tulisi voida rajoittaa liikesalaisuuden luottamuksellisuuden säilyttämiseksi. Kysymys on vähimmäissäännöksestä. Jäsenvaltiot voivat näin ollen säätää myös muista toimenpiteistä.

Toimenpiteet luetellaan kohdan toisessa alakohdassa. Alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaisen oikeusviranomaisen tulee asianosaisen pyynnöstä voida rajoittaa kokonaan tai osittain oikeutta tutustua oikeudenkäyntiasiakirjoihin, jotka sisältävät liikesalaisuuksia tai väitettyjä liikesalaisuuksia, ja oikeutta osallistua suulliseen käsittelyyn, jossa saatetaan ilmaista liikesalaisuuksia, siten että oikeus tutustua oikeudenkäyntiasiakirjoihin ja osallistua suulliseen käsittelyyn olisi vain rajoitetulla määrällä henkilöitä. Alakohdan c alakohdassa edellytetään lisäksi, että muille kuin edellä mainitulle rajoitetulle määrälle henkilöitä tulisi voida antaa tuomioistuimen ratkaisusta vain toisinto, josta on poistettu tai muutettu liikesalaisuutta koskevat kohdat.

Oikeudenkäynnin julkisuutta rajoittavia toimenpiteitä tulisi säännöksen mukaan voida kohdistaa kaikkiin artiklan 1 kohdassa mainittuihin henkilöihin, eli käytännössä tuomioistuimen henkilöstöön, asianosaisiin ja kaikkiin muihinkin tahoihin.

Tuomioistuimen henkilökunnan osalta direktiivin johdanto-osan 25 perustelukappaleessa todetaan, että henkilöpiirin rajoittamista koskevan säännöksen ei pitäisi katsoa rajoittavan tuomioistuimen oikeutta päättää kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti, että tuomioistuimen henkilökunnalla on täysimääräinen oikeus tutustua todisteisiin ja osallistua suullisiin käsittelyihin tehtäviensä hoitamiseksi. Suomessa tuomioistuin ei tällaisia päätöksiä tee. Henkilöstöllä on aina oikeus tutustua tietoihin ja osallistua käsittelyyn silloin, kun tehtävien hoitaminen sitä edellyttää.

Mahdollisuus määrätä oikeudenkäyntiasiakirjassa olevia tietoja liikesalaisuudesta yleisöltä salassa pidettäväksi, toimittaa suullinen käsittely yleisön läsnä olematta tai antaa tuomiosta yleisölle sellainen toisinto, josta salassa pidettävät tiedot on peitetty, on kansallisesti ja kansainvälisesti katsoen tavanomainen toimenpide, jolla turvataan salassa pidettäväksi määrätyn tiedon pysyminen salassa. Suomessa näistä toimenpiteistä säädetään muun muassa oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetussa laissa (370/2007).

Asianosaisen tiedonsaantioikeuden rajoittaminen liikesalaisuutta koskevassa oikeudenkäynnissä on sen sijaan toimenpiteenä poikkeuksellinen. Erikoisena voidaan pitää myös sitä, että nimenomaan asianosaisjulkisuuden rajoittaminen on alun perin ollut direktiivin keskeisiä tavoitteita. Tämä ilmenee komission alkuperäisestä ehdotuksesta COM(2013) 813 lopullinen. Direktiiviehdotuksen 8 artiklassa ehdotettiin erikseen säädettäväksi edellytyksistä, joiden täyttyessä asianosaisen oikeutta saada tietoa muun muassa tuomioistuimelle annetuista oikeudenkäyntiasiakirjoista ja osallistua oman asiansa suulliseen käsittelyyn olisi mahdollista rajoittaa. Jos näin tehtäisiin, tuomioistuimella olisi kuitenkin ehdotuksen mukaan ollut mahdollisuus velvoittaa myös salassa pidettäväksi määrätty tieto annettavaksi asianosaisen asiamiehelle ja mahdolliselle auktorisoidulle asiantuntijalle. Komission ehdotus perustui komission toimeksiannosta tehtyyn selvitykseen (Baker & McKenzie, Study on Trade Secrets and Confidential Business Information in the Internal Market, 2013), jossa katsotaan, että liikesalaisuuden luotamuksellisuus on tehokkaasti suojattu vain silloin, kun voidaan tehokkaasti estää asianosaista saamasta tieto liikesalaisuudesta liikesalaisuutta koskevassa oikeudenkäynnissä.

Komission ehdotus asianosaisjulkisuuden rajoittamisesta sai direktiivin valmistelun yhteydessä osakseen arvostelua. Mahdollisuuksia rajoittaa asianosaisjulkisuutta supistettiin, mutta sitä ei poistettu kokonaan. Direktiivin 9 artiklan 2 kohdan 3 alakohdan mukaan niitä henkilöitä, joilla olisi oikeus tutustua asiakirjoihin, osallistua suulliseen käsittelyyn ja saada ehyt toisinto tuomioistuimen ratkaisusta, tulisi edelleenkin voida rajoittaa ja henkilöitä tulisi olla vain niin monta kuin on tarpeen sen varmistamiseksi, että noudatetaan oikeudenkäynnin asianosaisten oikeutta tehokkaihin oikeussuojakeinoihin ja oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Henkilöiden määrään olisi kuitenkin sisällyttävä kunkin asianosaisen osalta vähintään yksi luonnollinen henkilö sekä asianosaisten kaikki asianajajat tai muut sellaiset edustajat, jotka kansallisen lain mukaan voivat toimia oikeudenkäyntiasiamiehen tehtävässä. Vaikka säännös siten edelleen edellyttää, että tuomioistuimen tulee voida rajata asianosaisjulkisuutta, sitä ei kuitenkaan voisi rajata tilanteessa, jossa asianosainen on luonnollinen henkilö. Rajaaminen tulisi näin ollen kysymykseen vain silloin, kun asianosainen on oikeushenkilö. Käytännössä säännöksestä seuraa, että tuomioistuin voisi asianosaisen ollessa yritys määrätä, että oikeudenkäyntiin ilman rajoituksia asianosaisen oikeuksin saisi osallistua vain yrityksen toimitusjohtaja. Asiamiesten määrää ja oikeuksia ei kuitenkaan saisi rajoittaa. Asianajajia, joilla olisi rajoittamaton tiedonsaantioikeus, oikeus osallistua suulliseen käsittelyyn sekä oikeus saada ehyt toisinto tuomiosta, voisi siten kunkin asianosaisen osalta olla kymmeniä.

Artiklan 3 kohta sisältää soveltamisohjeen. Kohdan mukaan toimivaltaisten oikeusviranomaisien olisi päättäessään oikeudenkäynnin julkisuutta rajoittavista toimenpiteistä ja arvioidessaan niiden oikeasuhteisuutta huomioitava tarve varmistaa oikeusturvan toteutuminen sekä asianosaisten ja kolmansien osapuolten edut sekä toimenpiteiden määräämisestä aiheutuva mahdollinen vahinko. Artiklan 4 kohdassa säädetään henkilötietojen käsittelystä.

Väliaikaiset toimet ja turvaamistoimet sekä niiden soveltamisen edellytykset ja oikeusturva-keinot

Liikesalaisuuden julkitulemisen jälkeen liikesalaisuuden haltijan voi olla mahdotonta palauttaa liikesalaisuuden menettämistä edeltänyttä tilannetta. Tästä syystä direktiivissä säädetään väliaikaisista toimista ja turvaamistoimista, joiden tarkoituksena on lopettaa liikesalaisuuden oikeudeton hankkiminen, käyttäminen ja ilmaiseminen välittömästi jo ennen pääasiaa koskevaa ratkaisua. Direktiivin 10 artiklan mukaan toimivaltaisten oikeusviranomaisien tulee voida haltijan vaatimuksesta määrätä liikesalaisuuden käyttämisen tai ilmaisemisen lopettamisesta tai tapauksen mukaan kieltämisestä väliaikaisesti. Samoin tulee olla mahdollisuus loukkaavien tavaroiden tuotannon, tarjoamisen, markkinoille saattamisen tai käytön kieltämiseen taikka näitä tarkoituksia varten tapahtuvan loukkaavien tavaroiden tuonnin, viennin tai varastoinnin

kieltämiseen. Oikeusviranomaisten tulee voida myös määrätä loukkaavaksi epäiltyjen tavaroiden takavarikoinnista tai luovutuksesta. Vaihtoehtona edellä mainituille toimenpiteille oikeusviranomaisilla on oltava mahdollisuus määrätä vakuuksien asettaminen liikesalaisuuden väitetyn laittoman käytön jatkamisen ehdoksi, jotta liikesalaisuuden haltijalle kuuluvan korvauksen saaminen voidaan varmistaa. Liikesalaisuutta ei saa koskaan ilmaista vakuuksien asettamisen perusteella.

Direktiivin 11 artiklan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava oikeus väliaikaisten toimien ja turvaamistoimien osalta vaatia hakijaa esittämään kohtuudella saatavilla oleviksi arvioidut todisteet, jotta viranomaiset saisivat riittävän varmuuden siitä, että a) liikesalaisuus on olemassa; b) hakija on liikesalaisuuden haltija; ja c) liikesalaisuus on hankittu laittomasti, sitä käytetään tai se ilmaistaan laittomasti, taikka liikesalaisuuden laittoman hankinnan, käytön tai ilmaisemisen uhka on välitön.

Väliaikaisia toimia ja turvaamistoimia koskevan hakemuksen hyväksymistä tai hylkäämistä tai sen oikeasuhtaisuutta arvioidessaan toimivaltaisten oikeusviranomaisten on otettava huomioon tapaukseen liittyvät erityisolosuhteet, kuten liikesalaisuuden arvo ja muut erityispiirteet sekä liikesalaisuuden suojaamiseksi toteutetut toimenpiteet.

Direktiivin mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että väliaikaiset toimet ja turvaamistoimet kumotaan tai niiden vaikutukset muulla tavalla vastapuolen vaatimuksesta lakkaavat, jos hakija ei pane pääasiaa koskevaa kannetta vireille asianomaisen jäsenvaltion asettamassa kohtuullisessa määräajassa tai, tällaisen puuttuessa, direktiivissä määritellyssä määräajassa tai jos tieto menettää liikesalaisuuden aseman. Direktiivin mukaan väliaikaisten toimien tai turvaamistoimien ehtona voi myös olla hakijan asettama riittävä vakuus tai vastaava takuu, jonka tarkoituksena on varmistaa vastapuolen ja tarvittaessa toimien vaikutuspiiriin kuuluvien muiden henkilöiden mahdollisesti kärsimän vahingon korvaaminen. Direktiivin mukaan hakija voidaan myös vastapuolen tai vahinkoa kärsineen kolmannen osapuolen vaatimuksesta määrätä suorittamaan tietyissä tilanteissa vastapuolelle tai vahinkoa kärsineelle kolmannelle osapuolelle asianmukainen korvaus näiden toimien aiheuttamasta vahingosta.

Kiellot ja korjaavat toimenpiteet sekä niiden soveltamisen edellytykset

Direktiivin 12 artiklan 1 kohdan mukaan jos pääasiaa koskevassa ratkaisussa todetaan, että liikesalaisuus on hankittu laittomasti, sitä on käytetty laittomasti tai se on ilmaistu laittomasti, oikeudenloukkaajaa vastaan voidaan kantajan vaatimuksesta määrätä yksi tai useampi seuraavista toimenpiteistä: a) liikesalaisuuden käytön tai ilmaisemisen lopettaminen tai tapauksen mukaan kieltäminen; b) loukkaavien tavaroiden tuotannon, tarjoamisen, markkinoille saattamisen tai käytön kieltäminen taikka näitä tarkoituksia varten tapahtuvan loukkaavien tavaroiden tuonnin, viennin tai varastoinnin kieltäminen; c) loukkaavia tavaroita koskevien aiheellisten korjaavien toimenpiteiden hyväksyminen; d) liikesalaisuuden sisältävien tai sen käsittävien asiakirjojen, esineiden, materiaalien, aineiden tai sähköisten tiedostojen tuhoaminen kokonaan tai osittain taikka tarvittaessa niiden luovutus kokonaan tai osittain kantajalle.

Direktiivin 12 artiklan 2 kohdan mukaan edellä mainittuihin aiheellisiin korjaaviin toimenpiteisiin on sisällyttävä loukkaavien tavaroiden takaisinvento markkinoilta, loukkaavan ominaisuuden poistaminen tavaroista, loukkaavien tavaroiden tuhoaminen tai tarvittaessa niiden poistaminen markkinoilta.

Direktiivi antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden säätää siitä, että määritessään loukkaavien tavaroiden poistamisesta markkinoilta tavarat on liikesalaisuuden haltijan vaatimuksesta toimitettava liikesalaisuuden haltijalle tai hyväntekeväisyysjärjestölle.

Direktiivin 12 artiklan 4 kohdan mukaan edellä mainitut korjaavat toimenpiteet tai liikesalaisuuden sisältävien tai sen käsittävien asiakirjojen, esineiden, materiaalien, aineiden tai sähköisten tiedostojen tuhoaminen kokonaan tai osittain toteutetaan oikeudenloukkaajan kustannuksella, jollei sen esteenä ole erityisiä syitä. Nämä toimenpiteet eivät vaikuta vahingonkorvaukseen, johon liikesalaisuuden haltijalla voi olla oikeus liikesalaisuuden laittoman hankkimisen, käyttämisen tai ilmaisemisen perusteella.

Direktiivin 13 artiklan 1 kohdassa säädetään seikoista, jotka edellä mainittujen kieltojen ja korjaavien toimenpiteiden toteuttamista koskevan vaatimuksen ja sen oikeasuhtaisuuden arvioinnissa on otettava huomioon. Huomioon otettavia seikkoja on direktiivin mukaan tapaukseen liittyvät erityisolosuhteet, kuten liikesalaisuuden arvo ja muut erityispiirteet sekä liikesalaisuuden suojaamiseksi toteutetut toimenpiteet. Kyseinen listaus huomioon otettavista seikoista on melko kattava, ja vastaavaa listausta ei sisälly esimerkiksi täytäntöönpanodirektiiviin.

Vaihtoehtoiset toimenpiteet

Direktiivin 13 artiklan 3 kohdassa säädetään mahdollisuudesta määrätä rahallisen korvauksen maksamisesta vahinkoa kärsineelle osapuolelle direktiivin 12 artiklassa mainittujen toimenpiteiden sijaan sen henkilön vaatimuksesta, jota vastaan todennäköisesti määrätään direktiivin 12 artiklassa säädettyjä toimenpiteitä. Kyseinen korvauksen saamiseksi kaikkien seuraavien edellytysten on täyttyttävä: a) asianomainen henkilö ei liikesalaisuutta käyttäessään tai ilmaislessaan tiennyt eikä hänen vallitsevissa olosuhteissa pitänyt tietää, että liikesalaisuus oli saatu toiselta henkilöltä, joka oli käyttänyt liikesalaisuutta laittomasti tai ilmaissut sen laittomasti; b) kyseisten toimenpiteiden toteuttaminen aiheuttaisi kyseiselle henkilölle kohtuutonta haittaa; ja c) rahallinen korvaus vahinkoa kärsineelle osapuolelle näyttää kohtuullisen tyydyttävältä. Kun tällainen rahallinen korvaus 12 artiklassa säädettyjen toimenpiteiden sijaan määrätään, se ei saa direktiivin mukaan ylittää niiden lisenssimaksujen tai maksujen määrää, jotka olisi jouduttu suorittamaan, jos henkilö olisi pyytänyt lupaa kyseisen liikesalaisuuden käyttöön sille ajanjaksolle, jona liikesalaisuuden käyttö olisi voitu kieltää.

Täytäntöönpanodirektiivi sisältää vastaavan säännöksen. Säännöksen implementointi jätettiin jäsenvaltioiden harkinnan varaan. Täytäntöönpanodirektiivin kansallisen täytäntöönpanon yhteydessä säännöstä ei otettu osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Vahingonkorvaus

Jottei liikesalaisuutta loukannut henkilö voisi hyötyä oikeudettomasta toimintatavasta ja vahinkoa kärsinyt liikesalaisuuden haltija palautettaisiin mahdollisuuksien mukaan tilanteeseen, joka olisi vallinnut ilman kyseistä toimintatapaa, direktiivissä on oma säännöksensä vahingonkorvauksesta. Direktiivin 14 artikla velvoittaa jäsenvaltioita säätämään siitä, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset määräävät vahinkoa kärsineen osapuolen vaatimuksesta oikeudenloukkaajan maksamaan liikesalaisuuden haltijalle liikesalaisuuden laittoman hankkimisen, käyttämisen tai ilmaisemisen johdosta koitunutta tosiasiallista vahinkoa vastaavan vahingonkorvauksen. Vahingonkorvauksen määrässä voidaan ottaa huomioon kaikki asianmukaiset tekijät, kuten kielteiset taloudelliset seuraukset, mukaan lukien saamatta jäänyt voitto, oikeudenloukkaajan mahdollisesti saama perusteeton etu ja asianmukaisissa tapauksissa muut kuin taloudelliset tekijät, kuten aineeton vahinko.

Direktiivin 14 artiklan mukaan työntekijöiden liikesalaisuuden oikeudettomasta hankkimisesta, käyttämisestä tai ilmaisemisesta aiheutuvaa korvausvastuuta työnantajiansa kohtaan voidaan rajoittaa, jos työntekijät eivät ole toimineet tahallisesti.

Vaihtoehtoisesti vahingonkorvaus voidaan direktiivin 14 artiklan 2 kohdan 2 alakohdan mukaan määrittää kiinteänä määränä esimerkiksi lisenssimaksujen perusteella. Vaihtoehtoisen vahingonkorvauksen määrittämisen tarkoituksena on direktiivin johdanto-osan 30 perustelukappaleen mukaan varmistaa korvaus, joka perustuu objektiivisiin perusteisiin ja jossa otetaan huomioon liikesalaisuuden haltijalle loukkauksen selvittämisestä aiheutuvat menot. Vaihtoehtoinen vahingonkorvauksen määrittämisen peruste vastaa pitkälti lainsäädäntömme käyttöhyvitystä.

Tuomioistuimen ratkaisujen julkaiseminen

Toimivaltaisten oikeusviranomaisten tulee direktiivin 15 artiklan mukaan voida määrätä liikesalaisuuden loukkauksen vuoksi vireille pannuissa oikeudenkäynneissä kantajan vaatimuksesta ja oikeudenloukkaajan kustannuksella aiheellisia toimenpiteitä ratkaisua koskevien tietojen julkistamiseksi, mukaan lukien ratkaisun julkaiseminen kokonaan tai osittain. Toimenpiteissä on säilytettävä liikesalaisuuksien luottamuksellisuus direktiivin 9 artiklassa tarkoitetulla tavalla. Päättäessään toimenpiteiden määräämisestä ja sen oikeasuhtaisuutta arvioidessaan oikeusviranomaisten on tarvittaessa otettava huomioon muun muassa liikesalaisuuden arvo sekä se, miten todennäköistä on, että oikeudenloukkaaja jatkaa liikesalaisuuden laitonta käyttämistä tai ilmaisemista. Oikeusviranomaisten on myös otettava huomioon, voidaanko luonnollinen henkilö tunnistaa oikeudenloukkaajaa koskevien tietojen avulla ja, jos voidaan, onko tietojen julkaiseminen perusteltua.

Direktiivin noudattamatta jättämisestä määrättävät seuraamukset

Direktiivin 16 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat määrätä seuraamuksia henkilöille, jotka eivät noudata tai kieltäytyvät noudattamasta direktiivin 9, 10 ja 12 artiklan nojalla toteutettuja toimenpiteitä.

Seuraamukset liikesalaisuuden luottamuksellisuuden säilyttämistä oikeudenkäynnin aikana koskevan direktiivin 9 artiklan vastaisesta toiminnasta ovat Suomessa rikosoikeudellisia ja niitä on selostettu jäljempänä jaksossa 3.1.6. Kyseiset kansallisen lain mukaiset seuraamukset ovat riittäviä ja oikeasuhtaisia ja riittävät täyttämään direktiivin 16 artiklan vaatimukset 9 artiklaa koskevan viittauksen osalta.

Direktiivin 16 artiklan 2 kohdan mukaan seuraamuksiin on artiklojen 10 (väliaikaiset toimet ja turvaamistoimet) ja 12 (kiellot ja korjaavat toimenpiteet) osalta sisällytettävä mahdollisuus määrätä uhkasakko. Direktiivistä ei ilmene, mitä muita seuraamuksia kuin uhkasakko direktiivin 16 artiklassa tarkoitetaan.

Direktiivin 16 artiklan 3 kohdan mukaan seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia. Suomen uhkasakkojärjestelmä sekä edellä mainitut liikesalaisuuden luottamuksellisuuden säilyttämistä oikeudenkäynnin aikana koskevat rikosoikeudelliset seuraamukset ovat direktiivin 16 artiklassa edellytetyllä tavalla tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia.

Loppusäännökset

Direktiivin 17–21 artikloissa on säännökset tietojenvaihdosta ja yhteyshenkilöistä, kertomuksista, direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä, voimaantulosta ja osoituksesta.

3 Nykytila

3.1 Kansallinen lainsäädäntö

3.1.1 Yleistä

Liikesalaisuudet voivat olla hyvin monentyyppistä teknistä tai taloudellista tietoa. Jotta tieto voidaan luokitella liikesalaisuudeksi, tiedon on oltava salaista. Lisäksi tiedolla on oltava taloudellista arvoa ja tiedon haltijan on tullut tehdä kohtuullisia toimenpiteitä pitääkseen tiedon salaisena. Liikesalaisuuksia voivat olla muun muassa valmistustiedot, testitulokset, liikeideat, hinnoittelutiedot, taitotieto, markkinaselvitykset, talousennusteet, kilpailija-analyysit, asiakasrekisterit ja yritysten hallinnollis-organisatoriset tiedot. Myös niin sanottu negatiivinen tieto voi olla liikesalaisuus. Negatiivisella tiedolla tarkoitetaan esimerkiksi tietoa siitä, että jokin valmistusmenetelmä ei toimi.

Suomessa ei ole erillistä lakia liikesalaisuuden suojasta. Aineettomista oikeuksista (immateriaalioikeuksista) kuten patenteista, tavaramerkeistä ja tekijänoikeuksista, joihin liikesalaisuudet rinnastuvat osana yritysten aineetonta varallisuutta, on erillislait. Tämä johtuneekin ainakin osin siitä, että aineettomien oikeuksien osalta oikeudenhaltija saa lähtökohtaisesti yksinoikeuden suojan kohteeseen, ja suojan sisältö on suhteellisen selkeästi määritelty. Liikesalaisuus on vaikeammin määriteltävissä eikä anna sen haltijalle yksinoikeutta, mistä muun muassa seuraa, että liikesalaisuus voi olla samanaikaisesti laillisesti useamman eri henkilön hallussa. Liikesalaisuuden erityisluonteen vuoksi suojaavat säännökset yleensä estävät vain liikesalaisuuden oikeudettoman hankkimisen, ilmaisemisen ja käyttämisen. Liikesalaisuus voidaan hankkia siten laillisesti esimerkiksi käänteismallinnuksella, itsenäisellä kehitystyöllä taikka ostamalla tai lisensioimalla liikesalaisuuksia.

Suomen lainsäädännössä on erillislain sijaan useita liikesalaisuuden yleistä suojaa koskevaa säännöstä sekä lukuisia liikesalaisuuksia eri tilanteissa suojaavaa säännöstä. Liikesalaisuuksien yleinen suoja on Suomessa hajautunut siten, että laissa sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa (1061/1978) on säännelty liikesalaisuuksien siviilioikeudellinen suoja. Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetussa laissa on lisäksi teknisen esikuvan tai teknisen ohjeen suojaa koskevat säännökset. Työnantajan ammatti- ja liikesalaisuuksien suojasta on säädetty myös työsopimuslain (55/2001) 3 luvun 4 §:ssä.

Rikoslain (39/1889) 30 luvun 4–6 ja 11 §:ssä on säännelty yrityssalaisuuksien rikosoikeudellinen suoja. Lisäksi rikoslain 38 luvun 1 ja 2 §:n salassapitorikos ja salassapitorikkomus voivat koskea myös liikesalaisuuden loukkauksia.

Viranomaisten hallussa olevien liikesalaisuuksien salassapitovelvoitteista säädetään puolestaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999, jäljempänä *julkisuuslaki*).

Mainittujen lakien lisäksi lukuisissa laeissa on yksittäisiä säännöksiä liikesalaisuuksien, liike- ja ammattisalaisuuksien tai yrityssalaisuuksien suojaamiseksi tai säännöksiä viranomaisten tiedonsaantioikeuksista liike- ja ammattisalaisuuksista.

Suomen lainsäädännössä liikesalaisuuksien suojaa koskevan sääntelyn lisäksi myös terminologia on epäyhtenäistä. Laissa sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa käytetään liikesalaisuuden käsitettä, kun taas työsopimuslaissa käytetään ammatti- ja liikesalaisuuden käsitettä. Julkisuuslaissa käytetään taas liike- ja ammattisalaisuuden käsitettä.

Rikoslaisissa käytetään sen sijaan yrityssalaisuuden käsitettä. Termien ainoa määritelmä sisältyykin rikoslain 30 luvun 11 §:ään, jonka mukaan yrityssalaisuudella tarkoitetaan luvussa liike- tai ammattisalaisuutta taikka muuta vastaavaa elinkeinotoimintaa koskevaa tietoa, jonka elinkeinonharjoittaja pitää salassa ja jonka ilmaiseminen olisi omiaan aiheuttamaan taloudel-

lista vahinkoa joko hänelle tai toiselle elinkeinonharjoittajalle, joka on uskonut tiedon hänelle. Säännöksessä mainittu taloudellisen vahingon edellytys koskee sekä liike- tai ammattisalaisuuksia että muuta vastaavaa elinkeinotoimintaa koskevaa tietoa. Siviilioikeudellisessa lainsäädännössä ei sen sijaan ole määritelty liikesalaisuuden eikä ammatti- ja liikesalaisuuden käsitettä. Liikesalaisuus on kuitenkin määritelty Suomea sitovassa TRIPS-sopimuksessa. Sopimuksen 39 artikla koskee julkistamattoman tiedon suojaa ja artiklan 2 kohta sisältää liikesalaisuuden määritelmän jäljempänä jaksossa 3.4.1 tarkemmin kuvatulla tavalla.

3.1.2 Laki sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa

Liikesalaisuuksien yleistä siviilioikeudellista suojaa koskevat kiellot ovat säilyneet muuttumattomina vuonna 1979 voimaantulleessa sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetussa laissa. Lain 4 §:ssä kielletään yleisesti, että kukaan ei saa oikeudettomasti hankkia tai yrittää hankkia tietoa liikesalaisuudesta eikä käyttää tai ilmaista näin hankkimaansa tietoa. Lisäksi se, joka elinkeinonharjoittajan palveluksessa ollessaan on saanut tiedon liikesalaisuudesta, ei saa sitä palvelusaikanaan oikeudettomasti käyttää eikä ilmaista hankkiakseen itselleen tai toiselle etua tai toista vahingoittaakseen. Myös henkilö, joka on saanut tiedon liikesalaisuudesta suorittaessaan tehtävää elinkeinonharjoittajan puolesta tai joka on saanut tiedon liikesalaisuudesta toiselta henkilöltä tietäen, että tämä on hankkinut tai ilmaissut tiedon oikeudettomasti, ei saa sitä oikeudettomasti käyttää eikä ilmaista. Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain säännökset liikesalaisuuksien suojasta ovat yleisesti sovellettavia ja täydentävät erityislainsäädännön liikesalaisuuksien suojaa koskevaa sääntelyä. Elinkeinonharjoittajan liikekumppanin liikesalaisuudet tulevat myös usein suojatuksi sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetulla lailla.

Liikesalaisuuden lisäksi lain 4 §:ssä suojataan teknistä esikuvaa ja teknistä ohjetta. Se, jolle tekninen esikuva tai tekninen ohje on uskottu työn tai tehtävän suorittamista varten taikka muuten liiketarkoituksessa, ei saa sitä oikeudettomasti käyttää eikä ilmaista. Sama kielto koskee sitä, joka on saanut toiselta tiedon teknisestä esikuvasta tai teknisestä ohjeesta tietäen, että tämä on hankkinut tai ilmaissut tiedon oikeudettomasti. Teknisten esikuvien ja ohjeiden suojaa on kuvattu tarkemmin jäljempänä jaksossa 3.3.1.

Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 6 §:n mukaan elinkeinonharjoittajaa, joka on toiminut vastoin 4 §:ssä säädettyä, voidaan kieltää jatkamasta tai uudistamasta tällaista menettelyä. Kieltoa on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. Lain 8 §:n 1 momentin mukaan määrätessään 6 §:ssä tarkoitetun kiellon, tuomioistuimien voi velvoittaa elinkeinonharjoittajan määrääjässä ryhtymään sopivaan oikaisutoimeen, jos sitä teosta aiheutuvien ilmeisten haittojen vuoksi on pidettävä tarpeellisena. Määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla. Säännös oikaisutoimiin velvoittamisesta on yleinen, mutta sitä ei käytännössä ole sovellettu liikesalaisuuksien loukkauksia koskevissa riita-asioissa.

Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 6 §:ssä tarkoitetun kiellon määrittämisestä koskevat asiat sekä lakiin perustuvat riita-asiat käsitellään lain 10 a §:n mukaisesti markkinaoikeudessa. Asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (100/2013). Lain 1 luvun 4 §:n 2 momentin mukaan markkinaoikeus käsittelee sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetussa laissa sen toimivaltaan kuuluviksi säädetty riita-asiat teollis- ja tekijänoikeudellisina asioina. Teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden käsittelystä säädetään lain 4 luvussa. Jos kysymys on sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 6 §:ssä tarkoitetun kiellon määrittämisestä, kielto käsitellään markkinaoikeudessa markkinaoikeudellisena asiana. Markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä säädetään lain 5 luvussa. Markkinaoikeudellisiin asioihin on katsottu liittyvän julkinen intressi myös tilanteissa, jossa oikeudenkäynnin vasta-

puolina on kaksi elinkeinonharjoittajaa. Markkinaoikeudellisissa asioissa on piirteitä virallis-periaatteesta, sillä markkinaoikeus voi tällöin hankkia asiassa selvitystä omasta aloitteestaan sekä velvoittaa elinkeinonharjoittajan antamaan asian selvittämiseksi tarpeellisia tietoja.

Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 10 §:n 1 momentissa säädetään teknisen esikuvan ja teknisen ohjeen rikosoikeudellisista seuraamuksista. Momentin mukaan joka tahallaan 4 §:n vastaisesti käyttää teknistä esikuvaa tai teknistä ohjetta taikka ilmaisee sen, on tuomittava, jollei teosta ole muualla säädetty ankarampaa rangaistusta, teknisen esikuvan tai ohjeen väärinkäytöstä sakkoon. Pykälän 2 momentissa on viittaussäännös rikoslain 30 luvun yrityssalaisuuksia koskeviin säännöksiin. Momentin mukaan joka muuten menettelemällä tahallaan 4 §:n vastaisesti tekee rikoslain 30 luvun 4–6 §:ssä tarkoitetun rikoksen, tuomitaan yritysvakoilusta, yrityssalaisuuden rikkomisesta tai yrityssalaisuuden väärinkäytöstä rikoslain mukaan.

Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 11 §:n mukaan syyte laissa mainitusta rikoksesta ja teknisen esikuvan tai teknisen ohjeen väärinkäyttöä koskevasta rikkomuksesta käsitellään Helsingin käräjäoikeudessa. Syyteasian yhteydessä voidaan 11 §:n 2 momentin mukaan käsitellä myös syytteessä tarkoitetusta rikoksesta johtuva vahingonkorvausvaatimus sen estämättä, mitä lain 10 a §:ssä säädetään.

Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetussa laissa käytetään käsitettä liikesalaisuus. Kyseisen lain 4 §:stä jätettiin tarpeettomana pois aikaisemman vilpillisen kilpailun ehkäisemisestä annetun lain (34/1930) erillinen maininta ammattisalaisuudesta. (HE 157/2000 vp). Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettuun lakiin ei sisälly liikesalaisuuden määritelmää. Liikesalaisuus on kuitenkin määritelty Suomea sitovassa TRIPS-sopimuksessa. Sopimuksen 39 artikla koskee julkistamattoman tiedon suojaa ja artiklan 2 kohta sisältää liikesalaisuuden määritelmän jäljempänä jaksossa 3.4.1 tarkemmin kuvattulla tavalla.

Yrityssalaisuuden ja siten pitkälti myös liikesalaisuuden tunnusmerkiksi on Suomessa perinteisesti katsottu sen haltijan salassapitotahto, salassapitointressi ja tosiasiallinen salassapito. Liikesalaisuuden haltijan salassapitointressi ilmenee siitä, että tieto on salaista ja sen paljastuminen olisi omiaan aiheuttamaan taloudellista vahinkoa elinkeinotoiminnassa. Tiedon tosiasiallinen salassapito ja salassapitotahto taas tarkoittavat, että tiedon haltijalla on pyrkimys ja tahto pitää tieto ulkopuolisilta salassa. Sitä, mitä oikeuskäytännössä on pidetty liikesalaisuutena, on kuvattu tarkemmin liikesalaisuuslain 2 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa.

3.1.3 Työlainsäädäntö

Työntekijän yleisestä salassapitovelvollisuudesta on säädetty kolmessa eri laissa: työsopimuslaissa, laissa sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa ja rikoslaissa. Näiden perusteella työntekijällä on vahva salassapitovelvollisuus. Lisäksi työnantaja voi direktio-oikeuden nojalla antaa työntekijälle tarkempia ohjeita ja määräyksiä työsuhteen aikana noudatettavasta salassapidosta. Työsopimuslain salassapitoa koskevat säännökset ovat lain 3 luvussa.

Työnantajan ja työntekijän väliset työsopimusriidat käsitellään käräjäoikeudessa oikeudenkäymiskaaren 10 luvun mukaisessa oikeuspaikassa ja asioiden käsittelyyn sovelletaan oikeudenkäymiskaarta. Työtuomioistuimien käsittelee työehto- ja virkaehtosopimusten soveltamisesta ja tulkinnasta johtuvat riita-asiat.

Työsopimuslaki

Työsopimuslain 3 luvun 1 momentissa on säännelty työntekijän yleisestä lojaliteettivelvollisuudesta työnantajaa kohtaan. Säännöksen mukaan työntekijän on toiminnassaan vältettävä kaikkea, mikä on ristiriidassa hänen asemassaan olevalta työntekijältä kohtuuden mukaan vaadittavan menettelyn kanssa. Tätä työntekijän lojaliteettivelvollisuutta ilmentävät työsopimuslain 3 luvun 3 §:n kilpailevan toiminnan kieltä ja 4 §:n kieltä hyödyntää työnantajan ammatti- ja liikesalaisuuksia.

Työsopimuslain 3 luvun 4 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan työntekijä ei saa työsuhteen kestäessä käyttää hyödykseen tai ilmaista muille työnantajan ammatti- ja liikesalaisuuksia. Tämän säännöksen perusteluissa todetaan, että säännöksen perustana on sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 4 §:n 1 momentin säännös, joka suojaa nimenomaan liikesalaisuuksia sekä teknisiä esikuvia ja ohjeita (HE 157/2000 vp). Työsopimuslain 3 luvun 4 §:n 1 momentin toisen virkkeen mukaan jos työntekijä on saanut tiedot oikeudettomasti, kieltä jatkuu myös työsuhteen päättymisen jälkeen.

Työsopimuslain 3 luvun 4 §:n 2 momentin mukaan salaisuuden ilmaiseen työntekijän ohella työnantajalle syntyneen vahingon korvaamisesta on vastuussa myös se, jolle työntekijä ilmaisi tiedot, jos viimeksi mainittu tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää työntekijän menettelleen oikeudettomasti.

Luvallisesti työsuhteen aikana saadun tiedon osalta työntekijällä on työsuhteen jälkeinen lakisääteinen salassapitovelvollisuus vain rikoslain 30 luvun 5 §:n yrityssalaisuuden rikkomista koskevan sääntelyn perusteella. Kyseinen pykälä asettaa palvelussuhteessa olevalle yrityksalaisuuksia koskevan kahden vuoden salassapitovelvoitteen vielä palvelussuhteen päättymisen jälkeen.

Työsopimuslain 3 luvun 5 §:n mukaan työnantajan toimintaan tai työsuhteeseen liittyvästä erityisen painavasta syystä voidaan tehdä kilpailukieltosopimus, joka rajoittaa työntekijän oikeutta tehdä työsopimus työsuhteen päättymisen jälkeen alkavasta työstä sellaisen työnantajan kanssa, joka harjoittaa kilpailevaa toimintaa samoin kuin työntekijän oikeutta harjoittaa omaan lukuun tällaista toimintaa. Pykälän 2 momentin mukaan kilpailukieltosopimuksen perusteen erityistä painavuutta arvioitaessa yksi huomioon otettava peruste on työnantajan sellainen suojan tarve, joka johtuu liike- tai ammattisalaisuuden säilyttämisestä. Kilpailukieltosopimus liittyy siten läheisesti työnantajan liike- ja ammattisalaisuuden suojaan (katso esimerkiksi *KKO:2003:19* ja *KKO:2014:50*). Kieltoa voidaan sovitella, jos sen soveltaminen johtaa kohtuuttomuuteen. Työsopimuslain 10 luvun 2 §:ssä säädetään kohtuuttomista ehdoista. Säännöksen mukaan jos työsopimuksen ehdon soveltaminen olisi hyvän tavan vastaista tai muutoin kohtuutonta, ehtoa voidaan sovitella tai se voidaan jättää huomioon ottamatta.

Työnantajan ja työntekijän välillä voidaan tehdä salassapitosopimus tai ottaa työsopimukseen salassapitoehto. Näillä voidaan täsmentää ja tarkentaa lakisääteistä salassapitovelvollisuutta sekä sopia esimerkiksi työsuhteen jälkeen noudatettavasta salassapidosta. Työnantajan ja työntekijän välisillä salassapitosopimuksilla on mahdollista määrätä laajemmasta suojasta kuin mitä laissa säädetään. Työnantaja voi myös direktio-oikeuden nojalla antaa työntekijälle tarkempia ohjeita ja määräyksiä työsuhteen aikana noudatettavasta salassapidosta.

Valtion virkamieslaki ja laki kunnallisesta viranhaltijasta

Valtion virkamiehen vaitiolovelvollisuudesta on valtion virkamieslain (750/1994) 17 §:n mukaan voimassa, mitä julkisuuslaissa ja muussa laissa säädetään. Tätä vastaavaa säännöstä ei ole kunnallisesta viranhaltijasta annetussa laissa (304/2003). Julkisuuslain 6 luvussa säädetään salassapitovelvollisuuden ja vaitiolovelvollisuuden perusteista ja niiden välisestä suhteesta se-

kä salassa pidettävien tietojen hyväksikäyttökiellosta. Lain 22 §:ssä on perussäännökset asiakirjan salassapidon perusteista ja salassapitovelvollisuuden sisällöstä. Vaitiolovelvollisuuden perusteista ja vaitiolovelvollisista sekä hyväksikäyttökiellosta säädetään 23 §:ssä. Säännökset koskevat myös kunnallisia viranhaltijoita.

Asiakirjan salassapitovelvollisuus sisältää kiellon näyttää salainen asiakirja tai siitä kopio tai tuloste. Vaitiolovelvollisuus puolestaan koskee lähinnä virkamiehen käyttäytymistä. Se merkitsee kieltoa ilmaista tieto siitä riippumatta, onko tieto talletettu vai ei. Ilmaiseminen merkitsee sekä tiedon aktiivista että passiivista ilmaisemista, kuten asiakirjan jättämistä ulkopuolisten saataville. Vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluva tieto voi olla peräisin asiakirjoista tai saatu esimerkiksi suullisesti. Vaitiolovelvollisuus on siten asiakirjan salassapitovelvollisuutta laajempi. Vaitiolovelvollisuuteen liittyy hyväksikäyttökielto. Vaitiolovelvollinen henkilö ei saa käyttää omaksi tai toisen hyödyksi salassa pidettäviä tietoja. Hyväksikäyttökiellon piiriin kuuluu myös tiedon käyttäminen jonkun toisen vahingoksi.

Vaitiolovelvollisuuden ajallisesta ulottuvuudesta säädetään 23 §:n 1 momentissa. Pykälän mukaan vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvaa tietoa ei saa paljastaa senkään jälkeen, kun toiminta on viranomaisessa tai tehtävän hoitaminen viranomaisen lukuun on päättynyt. Julkisuuslain esitöissä (HE 30/1998 vp) edellä mainittua kieltoa on edelleen täsmennetty. Esitöiden mukaan vaitiolovelvollisuus jatkuu senkin jälkeen, kun palvelussuhde, luottamustehtävän hoito, toimeksiantotehtävän suorittaminen tai viranomaisessa toimiminen on päättynyt.

Vaitiolovelvollisuus jatkuu siis palvelussuhteen tai tehtävän päättymisen jälkeenkin niin kauan kuin tieto on salassa pidettävä. Hyväksikäyttökiellon osalta ei ole säädetty samanlaista ajallista rajoitusta.

Valtion virkamieslakiin lisättiin vuonna 2017 uusi 44 a §, jossa säädetään mahdollisuudesta sopia (karenssisopimus) palvelussuhteen jälkeiseen aikaan sijoittuvasta määräajasta, jonka aikana rajoitetaan virkamiehen oikeutta siirtyä toiseen palvelussuhteeseen tai tehtävään valtionhallinnon ulkopuolelle taikka aloittaa elinkeinon- tai ammatinharjoittaminen tai ansiotoimintaan rinnastettava muu toiminta. Viranomaisen voi asettaa karenssisopimuksen virkaan tai virkasuhteeseen nimittämisen tai uusiin tehtäviin siirtymisen edellytykseksi.

Rajoitusajan kesto on enintään 6 kuukautta palvelussuhteen päättymisestä ja sen ajalta maksetaan palkkausta vastaava korvaus. Sopimukseen voidaan ottaa määräys sopimussakosta, jonka enimmäismäärä on maksettu korvaus kaksinkertaisena. Virkamiehellä on virkasuhteen aikana ja virkasuhteen päättymisen jälkeen karenssisopimuksessa sovittua rajoitusaikaa vastaavana määräaikana ilmoittamisvelvollisuus, jos hän siirtyy toiseen palvelussuhteeseen tai tehtävään taikka aloittaa elinkeinon- tai ammatinharjoittamisen tai muun toiminnan.

Karenssisopimus tehdään vain silloin, jos henkilöllä on virassaan, tehtävässään tai asemassaan pääsy sellaiseen salassa pidettävään tai julkisuutta muuten rajoittavien säännösten suojaamaan tietoon, jota voidaan olennaisella tavalla käyttää uudessa palvelussuhteessa tai toiminnassa omaksi tai toisen hyödyksi taikka toisen vahingoksi. Sopimuksen ehtoon rajoitusajasta voidaan vedota ainoastaan silloin, kun virkamies siirtyy tai ilmoittaa aikomuksestaan siirtyä tehtäviin, joissa voitaisiin olennaisella tavalla käyttää tietoa uudessa palvelussuhteessa tai toiminnassa omaksi tai toisen hyödyksi taikka toisen vahingoksi.

Parhaillaan eduskunnan käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen (HE 15/2017 vp) eduskunnalle maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 mukaisen ilmoituksen antamiseksi sisältyy ehdotus laiksi kuntien ja maakuntien viranhaltijasta.

Lakiin esitetään otettavaksi valtion virkamieslain 44 a §:ää vastaava kuntien ja maakuntien viranhaltijoihin sovellettava karenssisäännös.

Kirkkolaki

Kirkkolaissa (1054/1993) on yleinen salassapitoa koskeva säännös. Julkisuuslakia sovelletaan kirkossa kirkkolain 25 luvun 8 §:n nojalla yleislakina. Kirkkolain erityysäännökset menevät julkisuuslain edelle.

Kirkkolain 25 luvun 8 §:ssä säädetään julkisuudesta ja salassapidosta. Säännöksen mukaan kirkollishallinnossa sovelletaan, mitä julkisuuslaissa säädetään, jollei 5 luvun 2 §:stä tai 6 luvun 28 tai 29 §:stä taikka 24 luvusta muuta johdu. Salassa on pidettävä myös asiakirja, joka koskee yksityiseen henkilöön kohdistuvaa sielunhoitoa tai diakoniatyötä.

Viranhaltijoita yleisesti koskeva vaitiolovelvollisuus on kirkkolain 6 luvun 28 §.

Lisäksi kirkon työsuhteista henkilöstöä koskee se, mitä työsopimuslaissa ja työsuhteisia koskien muuten on säädetty.

Laki yhteistoiminnasta yrityksissä ja laki henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa

Työsopimuslain säännösten lisäksi työntekijälle asettaa salassapitovelvollisuuden myös tiettyjä erityistilanteita koskeva lainsäädäntö esimerkiksi yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain (334/2007, jäljempänä yhteistoimintalaki) 57 § ja henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa annetun lain (725/1990) 12 §. Toisin kuin työsopimuslaissa edellä mainituissa laeissa salassapitovelvollisuuden edellytyksenä on se, että liike- ja ammattisalaisuudet ilmoitetaan ennalta salassa pidettäväksi.

3.1.4 Rikoslaki

Rikosoikeudellisista seuraamuksista on säädetty rikoslain kokonaisuudistuksen yhteydessä vuonna 1991 voimaantulleen lain perusteella rikoslain elinkeinorikoksia koskevassa 30 luvussa (HE 66/1988 vp). Rikoslain 30 luvun 4 §:ssä säädetään yritysvakoilusta, 5 §:ssä yrityssalaisuuden rikkomisesta ja 6 §:ssä yrityssalaisuuden väärinkäytöstä. Luvun 11 § sisältää yrityssalaisuuden määritelmän. Yritysvakoilusta voidaan tuomita henkilö, joka jollakin 30 luvun 4 §:ssä säädetyn teonkuvauksen mukaisella tavalla oikeudettomasti hankkii tai yrittää hankkia tiedon yrityssalaisuudesta tarkoituksenaan oikeudettomasti ilmaista tällainen salaisuus tai oikeudettomasti käyttää sitä. Yrityssalaisuuden rikkomisesta voidaan 30 luvun 5 §:n mukaan tuomita henkilö, joka hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä tai toista vahingoittaakseen oikeudettomasti ilmaisee toiselle kuuluvan yrityssalaisuuden tai oikeudettomasti käyttää tällaista yrityssalaisuutta, jonka hän on saanut tietoonsa pykälässä mainitussa asemassa tai tehtävässä. Merkittävin näistä on toisen palveluksessa olemisen sekä eräät yhtiön johtotehtävät. Yrityssalaisuuden rikkomisessa rangaistavuus jatkuu aseman tai tehtävän päättymisen jälkeenkin, mutta toisen palveluksessa olevan osalta vain kaksi vuotta palvelusajan päättymisestä. Pykälän mukaan myös yritys on rangaistava.

Rikoslain 30 luvun 6 §:n mukaisessa yrityssalaisuuden väärinkäytössä on puolestaan kysymys tilanteesta, jossa henkilö oikeudettomasti käyttää rikoslaissa rangaistavaksi säädetyllä teolla tietoon saatua tai ilmaista toiselle kuuluvaa yrityssalaisuutta elinkeinotoiminnassa taikka hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä ilmaisee tällaisen yrityssalaisuuden. Kyseessä on siten toisessa vaiheessa tapahtuva yrityssalaisuuden oikeudeton ilmaiseminen tai käyttäminen, kun yrityssalaisuus on aiemmin saatu tietoon tai ilmaistu jollakin rikoslain mu-

kaisella rikoksella. Tyypillisimmin tällaisia esirikoksia ovat yritysvakoilu ja yrityssalaisuuden rikkominen. Yrityssalaisuusrikoksista tuomitaan joko sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yrityssalaisuusrikokset ovat asianomistajarikoksia, sillä rikoslain 30 luvun 12 §:n mukaan syyttäjä ei saa nostaa syytettä yrityssalaisuusrikoksista, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista. Saman luvun 13 §:n mukaan yritysvakoiluun ja yrityssalaisuuden väärinkäyttöön sovelletaan, mitä oikeushenkilön rangaistusvastuusta säädetään eli laissa mainittujen edellytysten täyttyessä yhteisö voidaan tuomita yhteisösakkoon.

Liikesalaisuuden suojan kannalta merkityksellistä on myös virkasalaisuuden rikkomista ja tuottamuksellista virkasalaisuuden rikkomista koskeva rikoslain 40 luvun 5 §:n sääntely. Säännöksen mukaan virkamies syyllistyy virkasalaisuuden rikkomiseen, jos hän tahallaan palvelussuhteensa aikana tai sen päätyttyä oikeudettomasti paljastaa sellaisen asiakirjan tai tiedon, joka julkisuuslain tai muun lain mukaan on salassa pidettävä tai jota ei lain mukaan saa ilmaista, taikka käyttää omaksi tai toisen hyödyksi tai toisen vahingoksi edellä mainittua asiakirjaa tai tietoa. Virkamies on tuomittava virkasalaisuuden rikkomisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi. Virkamies voidaan tuomita myös viralta pantavaksi, jos rikos osoittaa hänet ilmeisen sopimattomaksi tehtävänsä. Tuottamuksellisesta virkasalaisuuden rikkomisesta virkamies voidaan tuomita sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi. Säännöstä sovelletaan myös kunnallisiin viranhaltijoihin.

Valtion virkamiestä koskevat myös rikoslain 16, 30, 40 ja 51 luvun lahjontaa, elinkeinorikoksia, yritysvakoilua ja virkarikoksia sekä sisäpiiritiedon hyväksikäyttöä koskeva sääntely. Näistä ainakin osa näyttäisi koskevan vain valtion virkamiehiä sisältönsä perusteella, mutta 40 luku koskee myös kunnallisia viranhaltijoita.

Rikosasian oikeuspaikka määräytyy oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/97) 4 luvun perusteella. Pääsääntö on, että syyte rikoksesta tutkitaan sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä rikos on tehty. Laissa säädetään siitä, millä paikkakunnalla rikos eri tilanteissa katsotaan tehdyksi ja miten muun muassa usean vastaajan syytteiden osalta toimivaltainen tuomioistuin määräytyy. Syyteasian yhteydessä voidaan käsitellä myös muita rikokseen perustuvia vaatimuksia, kuten rikosperusteista vahingonkorvausta tai hyötykonfiskaatiota.

3.1.5 Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta

Viranomaistoiminnassa käsiteltävien asiakirjojen liike- ja ammattisalaisuuksien suojaamisesta säädetään julkisuuslaissa eli viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa. Lain 24 §:n 1 momentin 20 kohdan mukaan salassa pidettäviä ovat asiakirjat, jotka sisältävät tietoja yksityisestä liike- tai ammattisalaisuudesta. Säännöksen mukaan salassa pidettäviä ovat myös asiakirjat, jotka sisältävät tietoja muusta vastaavasta yksityisen elinkeinotoimintaa koskevasta seikasta, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi elinkeinonharjoittajalle taloudellista vahinkoa, ja kysymys ei ole kuluttajien terveyden tai ympäristön terveellisuuden suojaamiseksi tai toiminnasta haittaa kärsivien oikeuksien valvomiseksi merkityksellisistä tiedoista tai elinkeinonharjoittajan velvollisuuksia ja niiden hoitamista koskevista tiedoista.

Viranomaistoiminnassa käsiteltävien julkisyhteisöjen omien liike- ja ammattisalaisuuksien suojaamisesta säädetään julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 17 kohdassa. Sen mukaan salassa pidettäviä ovat asiakirjat, jotka sisältävät tietoja valtion, kunnan tai muun julkisyhteisön tai lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun yhteisön, laitoksen tai säätiön liike- tai ammattisalaisuudesta. Samoin kuin edellä yksityisen liike- ja ammattisalaisuuden kohdalla, myös näiden osal-

ta on vastaavantyyppinen heikommin suojattu muu vastaava julkisyhteisön liiketoimintaa koskeva tieto.

Julkisuuslain 6 luvussa säädetään salassapitovelvollisuuden ja vaitiolovelvollisuuden perusteista ja niiden välisestä suhteesta sekä salassa pidettävien tietojen hyväksikäyttökiellosta. Lain 22 §:ssä on perussäännökset asiakirjan salassapidon perusteista ja salassapitovelvollisuuden sisällöstä. Vaitiolovelvollisuuden perusteista ja vaitiolovelvollisista sekä hyväksikäyttökiellosta säädetään 23 §:ssä. Säännökset koskevat myös kunnallisia viranhaltijoita.

Vaitiolovelvollisuuden ajallisesta ulottuvuudesta säädetään julkisuuslain 23 §:n 1 momentissa. Pykälän mukaan vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvaa tietoa ei saa paljastaa senkään jälkeen, kun toiminta on viranomaisessa tai tehtävän hoitaminen viranomaisen lukuun on päättynyt. Julkisuuslain esitöissä (HE 30/1998 vp) edellä mainittua kieltoa on edelleen täsmennetty. Esitöiden mukaan vaitiolovelvollisuus jatkuu senkin jälkeen, kun palvelussuhde, luottamustehtävän hoito, toimeksiantotehtävän suorittaminen tai viranomaisessa toimiminen on päättynyt.

Vaitiolovelvollisuus jatkuu siis palvelussuhteen tai tehtävän päättymisen jälkeenkin niin kauan kuin tieto on salassa pidettävä. Hyväksikäyttökiellon päättymisestä ei ole erikseen säädetty.

Nykyisessä julkisuuslaissa käytetään käsitettä liike- ja ammattisalaisuus. Nykyisessä julkisuuslaissa ei määritellä sitä, mitä ilmaisulla liike- ja ammattisalaisuus tarkoitetaan. Lain esitöiden mukaan ”Liikesalaisuudella tarkoitetaan yleensä taloudellisuonteisia, lähinnä kaupankäynnin alaan kuuluvia yrityksen salaisuuksia. Liikesalaisuuteen sisältyy myös yrityskokemusten eli niin sanotun know how’n suoja. Tämä on kokemukseen perustuvaa taitoa tiedon hyväksikäytössä. Liikesalaisuus voi olla myös tekninen salaisuus. Ammattisalaisuudella tarkoitetaan enemmän taidollisia salaisuuksia ja niitä voi olla myös vapaiden ammattien harjoittajilla kuten lääkäreillä ja asianajajilla siitä riippumatta harjoittavatko he liiketoimintaa.” (HE 30/1998 vp s. 95)

Julkisuuslain esitöiden mukaan julkisuuslaissa ei ole omaksuttu rikoslaissa käytettyä yrityssalaisuuden käsitettä sen vuoksi, että salassapito edellyttäisi rikoslaissa omaksutun määritelmän mukaan yrittäjän salassapitotahdon selvittämistä. Muilta osin kuin salassapitotahdon osalta julkisuuslain liike- ja ammattisalaisuuden käsitteen todettiin vastaavan yrityssalaisuuden käsitteen alaa. (HE 30/1998 vp s. 95) Sitä, mitä oikeuskäytännössä on pidetty julkisuuslain mukaisena liike- ja ammattisalaisuutena, on kuvattu jäljempänä julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa.

3.1.6 Oikeudenkäynnin julkisuus

Suomessa oikeus julkiseen oikeudenkäyntiin kuuluu perusoikeuksiin. Perustuslain 21 §:n 2 momentin mukaan muun muassa käsittelyn julkisuus turvataan lailla. Tämä oikeus sisältyy myös Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleeseen, YK:n kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevaan kansainvälisen yleissopimuksen 14 artiklan 1 kappaleeseen sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan 2 kohtaan. Lain tasolla julkisuusperiaate on muun muassa toteutettu oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetulla lailla sekä oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa annetulla lailla (381/2007).

Oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetulla lailla säädetään oikeudenkäynnin perustietojen julkisuudesta, asiakirjajulkisuudesta, käsittelyn julkisuudesta sekä ratkaisun julkisuudesta. Vaikka lakia lähtökohtaisesti sovelletaan vain yleisissä tuomiois-

tuimissa, sovelletaan sitä oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 2 §:n 2 momentin mukaan myös niihin markkinaoikeudessa käsiteltäviin asioihin, joihin ei sovelleta hallintolainkäyttölakia. Koska liikesalaisuutta koskevia asioita ei käsitellä markkinaoikeudessa hallintolainkäyttölain mukaisessa järjestyksessä, selostetaan jäljempänä vain oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain sisältöä.

Oikeudenkäynnin julkisuus voidaan karkeasti jakaa asianosaisjulkisuuteen ja yleisöjulkisuuteen.

Asianosaisjulkisuudella tarkoitetaan asianosaisen asemassa olevan henkilön oikeutta osallistua oman asiansa käsittelyyn sekä saada tieto ja lausua kaikista niistä seikoista, jotka ovat asian käsittelyssä tulleet esille. Asianosaisjulkisuus turvaa ensisijaisesti kontradiktorisen periaatteen ja asianosaisten yhdenvertaisen aseman toteutumisen oikeudenkäynnissä. Oikeudenkäynti, jossa vain toisella asianosaisella olisi tieto tuomioistuimelle esitetystä aineistosta, ei täytä oikeudenmukaiselle oikeudenkäynnille asetettuja vaatimuksia.

Yleisöjulkisuudella tarkoitetaan sitä, että kenellä tahansa on oikeus ja mahdollisuus saada tietoja oikeudenkäynneistä, käydä seuraamassa tuomioistuimissa järjestettäviä suullisia käsittelyjä, saada tieto tehdyistä ratkaisuista ja tutustua oikeudenkäynneissä kertyneisiin ja niissä syntyneisiin oikeudenkäyntiasiakirjoihin. Yleisöjulkisuuden kautta kaikki voivat varmistuvat siitä, että tuomioistuimet lainkäyttötoiminnassaan noudattavat lakia. Yleisöjulkisuus turvaa näin ollen viime kädessä tuomiovallan legitimitettä.

Asianosaisjulkisuutta eli asianosaisen oikeutta tiedonsaantiin oikeudenkäyntiasiakirjan sisällöstä voidaan rajoittaa vain poikkeuksellisesti. Oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 12 §:n 2 momentin mukaan asianosaisella ei ole oikeutta saada esimerkiksi rikosilmoituksen tekijän tai todistajan yhteystietoja, jos tietojen antaminen vaarantaisi ilmoituksen tekijän turvallisuutta, etuja tai oikeuksia. Myös asianosaisen oikeus saada rikosasiassa tietoa itseään koskevien telepakkokeinoasioiden käsittelystä on hyvin rajoitettu. Asianosaisella ei myöskään ole oikeutta saada tietoa tuomioistuimessa laadituista asiakirjoista ennen kuin ne ovat tulleet julkisiksi tai saada tietoa tuomioistuimen neuvottelusalaisuuden piiriin kuuluvista asiakirjoista. Muilta osin asianosaisen tiedonsaantioikeutta ei voida rajoittaa. Oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 12 §:n 2 momenttia sovelletaan myös tuomioistuimen ratkaisuun.

Asianosaisen oikeutta osallistua oman asiansa käsittelyyn tuomioistuimessa ei ole mahdollista rajoittaa. Oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 17 §:n 1 momentin mukaan silloin, kun käsittely toimitetaan yleisön läsnä olematta, saavat asianosaisten sekä heidän edustajiensa ja avustajiensa lisäksi olla läsnä ne, joiden läsnäoloa tuomioistuin pitää tarpeellisena. Asianosaiset, heidän edustajansa ja avustajansa saavat näin ollen aina olla läsnä.

Koska asianosaisjulkisuudessa on kysymys kontradiktorisuuden turvaamisesta, koskee asianosaisjulkisuus vain sitä oikeudenkäynnissä käsiteltävää asiaa, jossa kysymyksessä oleva henkilö on asianosainen. Jos yhdessä ja samassa oikeudenkäynnissä käsitellään useita, eri asianosaisten välisiä juttuja, asianosaisella on asianosaisjulkisuuteen perustuva tiedonsaantioikeus vain omassa asiassaan.

Pääsäännön mukaan oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat ja suullinen käsittely ovat julkisia myös yleisölle. Yleisöjulkisuutta voidaan kuitenkin rajoittaa laajemmin kuin asianosaisjulkisuutta.

Oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 9 §:n nojalla salassa pidettäviä ovat valtion turvallisuuteen liittyvät oikeudenkäyntiasiakirjat, arkaluonteisia henkilön yksityiselämän suojan piiriin kuuluvia tietoja sisältävät oikeudenkäyntiasiakirjat sekä tuomioistuimen neuvottelusalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja sisältävät oikeudenkäyntiasiakirjat. Osa oikeudenkäyntiasiakirjoista on siten suoraan lain nojalla salassa pidettäviä. Tuomioistuin voi kuitenkin lain 10 §:n mukaan määrätä myös muun oikeudenkäyntiasiakirjan tai julkiseen oikeudenkäyntiasiakirjaan sisällytettyjä tietoja salassa pidettäviksi. Tällaisen salassapitomääräyksen antaminen edellyttää, että oikeudenkäyntiasiakirja sisältää tietoja, jotka on muussa laissa säädetty salassa pidettäviksi. Salassapitomääräyksen antaminen voi siten pohjautua joko oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain tai jonkin erityislain salassapitosäännöksiin.

Tuomioistuin voi asiaan osallisen pyynnöstä tai erityisestä syystä päättää, että suullinen käsittely toimitetaan kokonaan tai osin yleisön läsnä olematta siten kuin lain 15 §:ssä säädetään. Suullinen käsittely voidaan toimittaa yleisön läsnä olematta esimerkiksi silloin, kun asiassa esitetään lain 9 tai 10 §:n nojalla salassa pidettäväksi määrätty oikeudenkäyntiasiakirja taikka ilmaistaan muussa laissa salassa pidettäväksi säädetty tieto, jonka julkinen käsittely todennäköisesti aiheuttaisi merkittävää haittaa tai vahinkoa niille eduille, joiden suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

Tuomioistuin voi myös määrätä suullisen käsittelyn toimitettavaksi yleisön läsnä olematta, kun oikeudenkäymiskaaren 17 luvussa säädetystä todistamiskiellosta huolimatta henkilö on velvoitettu todistamaan tai tuomaan katsastettavaksi esine tai asiakirja taikka jos henkilö sanotussa luvussa säädetystä kieltäytymisoikeudesta huolimatta suostuu todistamaan tai tuomaan katsastettavaksi esineen tai asiakirjan. Oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 19 §:n mukaan liiketäi ammattisalaisuudesta saa kieltäytyä todistamasta, jolleivät erittäin tärkeät syyt ottaen huomioon asian laatu, todisteen merkitys asian ratkaisemisen kannalta ja seuraukset sen esittämisestä sekä muut olosuhteet vaadi todistamista.

Tuomioistuimen ratkaisu on pääsäännön mukaan julkinen siten kuin lain 22 §:ssä säädetään. Tietyillä lain 24 §:ssä säädettyillä edellytyksillä ratkaisu voidaan tarpeellisin osin määrätä salassa pidettäväksi. Näin voidaan tehdä, jos ratkaisu sisältää oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 9 §:ssä salassa pidettäväksi säädettyjä tietoja, tai tietoja, joiden salassa pitämiseksi on annettu 10 §:ssä tarkoitettu salassapitomääräys taikka tietoja, joiden salassa pitämiseksi asian suullinen käsittely on toimitettu yleisön läsnä olematta.

Oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetussa laissa ei ole säännöksiä nimenomaan liikesalaisuuden suojaamisesta. Kyseisen lain 10 §:ssä tarkoitetun salassapitomääräyksen antaminen ja päätöksen tekeminen suullisen käsittelyn toimittamisesta yleisön läsnä olematta liikesalaisuuden julkitulemisen estämiseksi perustuu siten siihen, että liikesalaisuus säädetään salassa pidettäväksi muualla laissa. Liikesalaisuuden suojaa koskevaa lainsäädäntöä on selostettu edellä yleisperustelujen 3.1 jaksossa.

Salassapitomääräys ja päätös yleisöltä suljetusta käsittelystä tehdään lähtökohtaisesti asianosaisen pyynnöstä. Pyyntö on perusteltava. Jos pyyntö perustuu liikesalaisuuden julkitulemisesta aiheutuvaan todennäköiseen vahinkoon, tuomioistuin yleensä antaa määräyksen tiedon salassapidosta ja suullisen käsittelyn yleisöjulkisuuden rajaamisesta. Salassapitomääräyksen antaminen on kuitenkin tuomioistuimen harkinnassa. Oikeudenkäynnin julkisuus voi tietyissä tilanteissa olla periaatteena painavampi kuin asianosaisen liiketoiminnan suojaamisen tarve. Salassapitomääräystä ei esimerkiksi voida perustaa vain siihen, että liiketoimintaa koskevan seikan tuleminen julki toisi kielteistä julkisuutta.

Vaikka oikeudenkäynnin yleisöjulkisuutta voidaan edellä selostetuin tavoin rajoittaa liikesalaisuutta koskevan tiedon suojaamiseksi, voidaan liikesalaisuuden julkituleminen myös estää siten, että todistaja ei todista liikesalaisuudesta tai on toimittamatta liikesalaisuutta koskevaa asiakirjaa tai esinettä tuomioistuimen katsastettavaksi. Vaikka oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 19 § mahdollistaa kieltäytymisoikeuden murtamisen, on tämä käytännössä hyvin harvinaista ja tulee vain poikkeuksellisesti sovellettavaksi riita-asiassa.

Oikeudenkäyntiasiakirjan ja ratkaisun salassapitoajasta säädetään oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 11 §:ssä. Jos asiakirja tai ratkaisu on määrätty salassa pidettäväksi liikesalaisuutta koskevan tiedon julkitulemisen estämiseksi, on salassapitoaika enintään 25 vuotta. Salassapitoaikaa voidaan kuitenkin pidentää enintään 60 vuoteen, mutta tämä lienee harvemmin ajankohtaista liikesalaisuuksien osalta. Tuomioistuin voi 32 §:n mukaan ottaa kysymyksen oikeudenkäyntiasiakirjan julkisuudesta uudelleen käsiteltäväksi ja tehdä sitä koskevan uuden päätöksen. Asianosainen tekee pyynnön uudelleen käsittelemisestä. Ratkaisua voidaan muuttaa, jos olosuhteet ovat muuttuneet tai siihen on painavia syitä, esimerkiksi jos salassapidettäväksi määrätty tieto on tullut muuta kautta julkisuuteen, eikä salassapidolle enää ole tarvetta.

Oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 6 luku sisältää säännöksiä menettelystä, jota noudatetaan oikeudenkäynnin julkisuutta koskevia ratkaisuja tehtäessä. Luvussa säädetään muun muassa ratkaisun tekemisestä, tuomioistuimen kokoonpanosta, kuulemisesta ja muutoksenhausta.

Oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 18 §:ssä säädetään yleisöltä suljetussa käsittelyssä esiin tulleiden salassa pidettävien tietojen salassapitovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta. Salassapitovelvollisuus ja hyväksikäyttökielto koskevat kaikkia suljetussa käsittelyssä läsnä olleita, myös asianosaisia (ks. julkisuuslain 23 §). Oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 34 §:ssä on viittaussäännöksen muotoon laadittu rangaistussäännös. Säännöksen mukaan rangaistava on teko, jolla rikotaan 9 tai 23 §:ssä säädettyä taikka 10 tai 24 §:n nojalla määrättyä asiakirjasalaisuutta sekä teko, jolla rikotaan 18 §:ssä säädettyä salassapitovelvollisuutta. Pykälän mukaan rangaistus määräytyy rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jos salassapitovelvoitteen rikkoo esimerkiksi oikeudenkäynnin asianosainen tai sivullinen, jota salassapitovelvoitteet koskevat. Jos sen sijaan salassapitovelvoitteen rikkoo tuomioistuimen virkamies, rangaistus määräytyy rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan.

3.1.7 Todistaminen liikesalaisuudesta

Todistajalla on oikeudenkäynnissä tietyissä tilanteissa oikeus tai velvollisuus kieltäytyä todistamasta liikesalaisuudesta. Todistajan oikeudesta kieltäytyä todistamasta liike- tai ammattisalaisuudesta säädetään oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 19 §:ssä. Säännöksen mukaan liike- tai ammattisalaisuudesta saa kieltäytyä todistamasta, jolleivät erittäin tärkeät syyt ottaen huomioon asian laatu, todisteen merkitys asian ratkaisemisen kannalta ja seuraukset sen esittämisestä sekä muut olosuhteet vaadi todistamista. Asianajajan, luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011) tarkoitetun oikeudenkäyntiavustajan ja julkisen oikeusavustajan velvollisuudesta kieltäytyä todistamasta liike- tai ammattisalaisuudesta säädetään puolestaan oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 13 §:n 3 momentissa.

3.1.8 Teollisoikeusasiamiehen salassapitovelvollisuus

Auktorisoiduista teollisoikeusasiamiehistä annetun lain (22/2014) 9 §:n mukaan auktorisoitu asiamies tai hänen avustajansa ei saa luvottomasti ilmaista asiakkaansa sellaista yksityisen tai

perheen salaisuutta taikka liike- tai ammattisalaisuutta, josta hän tehtävässään on saanut tiedon. Auktorisoitu asiamies tai hänen avustajansa ei saa myöskään luvattomasti ilmaista muita tietoja, joita hän tehtävää hoitaessaan on saanut tietää asiakkaastaan. Asiakassuhteessa saatua luottamuksellista tietoa voi olla paitsi suoraan teollisoikeudellisen suojan hakuprosessiin tai oikeusprosesseihin liittyvät seikat myös muu kirjallinen ja suullinen materiaali, joka on tarpeen esimerkiksi parhaimman suojamuodon tai suojamuotojen yhdistelmän löytämiseen taikka erilaisten suojan ylläpitämiseen liittyvien arviointien suorittamisessa. Salassapitovelvollisuuden säätämisen keskeisenä tavoitteena on ollut suomalaisten asiamiesten saattaminen tasa-arvoiseen asemaan ulkomailla ja erityisesti Yhdysvalloissa käytävissä oikeudenkäynneissä, joissa paikalliset asiamiehet voivat kieltäytyä todistamasta asiamiesprivilegiin vedoten.

3.2 Liikesalaisuuksien suoja käytännössä

Edellä selostetun perusteella liikesalaisuuksien, liike- ja ammattisalaisuuksien ja yrityssalaisuuksien suojaa säännellään Suomessa epäyhtenäisesti lukuisissa eri aikoina annetuissa säädöksissä. Kokonaiskuvaa ja eri säädösten välisiä rajapintoja on myös vaikea hahmottaa, kun käytetty terminologia ei ole samaa ja kullakin säädöksellä on oma säätämishistoriansa ja -tavoitteensa. Työsuhteessa työntekijällä on varsin vahva liikesalaisuuksien salassapitovelvollisuus, mutta liikesuhteissa salassapitovelvollisuus on epäselvempi.

Liikesuhteessa onkin varsin tavanomaista, että yhteistyökumppanit tekevät liikesalaisuuksia koskevan salassapitosopimuksen joko jo ennen muuhun sopimussuhteeseen ryhtymistä tai pääsopimuksen neuvottelun yhteydessä. On myös erittäin yleistä, että liikesopimukset sisältävät salassapitoehdon, jonka mukaan liikesalaisuuksia sisältävä sopimus ja sopimuksen perusteella harjoitettava yhteistoiminta pidetään salassa. Kuten lakisääteistäkin, salassapitosopimukset ja -ehdot sisältävät yleensä liikesalaisuuksien ilmaisemisen kiellon ja/tai niitä koskevan käyttämisen kiellon. Näiden lisäksi salassapitosopimuksella tai -ehdolla sovitaan tavanomaisesti esimerkiksi salassa pidettävän tiedon määritelmästä ja salassapitovelvollisuuden rajoituksista sekä tiedon luovutuksesta ja käsittelystä, kuin myös tiedon tuhoamisesta yhteistyösuhteen päättyessä. Sopimuksessa sovitaan usein myös riidanratkaisusta, kuten välimiesmenettelystä.

Salassapitosopimus voidaan tehdä myös työnantajan ja työntekijän välillä tai ottaa työsopimukseen salassapitoehto. Näillä voidaan täsmentää ja tarkentaa lakisääteistä salassapitovelvollisuutta sekä sopia esimerkiksi työsuhteen jälkeen noudatettavasta salassapidosta. Työsuhteessa salassapitovelvollisuus on lakisääteistäkin vahva, ja työnantaja voi direktio-oikeuden nojalla antaa työntekijälle tarkempia ohjeita ja määräyksiä työsuhteen aikana noudatettavasta salassapidosta. Tämän vuoksi salassapitosopimuksilla ei ole vastaavaa merkitystä työsuhteessa kuin liikesuhteessa. Akavan vuonna 2017 tekemän selvityksen mukaan salassapitosopimukset ovat kuitenkin työsopimuksissa yleisiä ja näyttävät yleistyvän.¹

¹ Akava selvitti salassapitoehtojen yleisyyttä ja piirteitä akavalaisien työntekijöiden työsopimuksissa maaliskuuhuhtikuussa 2017. Selvitystä varten kerättiin kyselyaineisto yrityksissä työtä tekevästä akavalaisista palkansaajista. Kyselyyn vastasi 2 119 akavalaisista yrityksistä työskentelevää palkansaajaa.

Yrityksissä työtä tekevästä akavalaisista 74 prosentilla työsopimukseen on kirjattu liikesalaisuuksia koskeva salassapitoehto. Salassapitoehdot näyttävät selvityksen mukaan myös yleistyvän. Vuoden 2015 jälkeen solmituista työsopimuksista 84 prosentissa on salassapitoehto, tai työntekijä on solminut erillisen salassapitosopimuksen. Ennen vuotta 2005 solmituissa työsopimuksissa salassapitoehto on 60 prosentilla. Lisäksi 93 prosenttia niistä työntekijöistä, jotka ovat sopineet työnantajan kanssa kilpailukiellosta, ovat myös samaan aikaan sitoutuneet salassapitoa koskevaan sopimusehtoon tai -sopimukseen.

Salassapitosopimuksiin ja -ehtoihin sovelletaan yleisiä sopimusoikeudellisia periaatteita.

Liikesalaisuuden loukkauksia koskevien riitojen lukumäärää on vaikea arvioida, koska nimenomaisten liikesalaisuusloukkausten lisäksi joko lakisääteisen tai sopimusperusteisen salassapitovelvollisuuden rikkomiseen vedotaan myös muun riidan yhteydessä. Sekä liikekumppaneiden että työsuhteen osapuolten välisissä sopimusriidoissa esitetyt vaatimukset perustuvat usein myös salassapitovelvollisuutta koskevien velvoitteiden rikkomiseen. Lisäksi liikesalaisuutta koskevia asioita käsitellään välimiesmenettelyssä. Siksi yksin liikesalaisuuden loukkaamista koskevien riita-asioiden tarkastelu antaa vaatimattoman ja virheellisen kuvan liikesalaisuuskysymyksiin liittyvien riitojen lukumäärästä ja merkityksestä. Todellisuudessa liikesalaisuutta koskevia erimielisyyksiä on siten huomattavasti enemmän.

Jos kielto- tai vahingonkorvausvaatimus perustuu sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetussa laissa kiellettyyn toimintaan, käsitellään vaatimus markkinaoikeudessa. Näitä kanteita tulee vireille markkinaoikeudessa vuosittain alle viisi kappaletta. Enemmistössä kanteita on liikesalaisuutta koskevan loukkauksen lisäksi kysymys myös yksinoikeuden luovan aineettoman oikeuden, kuten tavamerkin loukkauksesta. Usein kun vaatimus perustuu vastapuolen toimimiseen sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 4 §:n vastaisesti, vedotaan vaatimuksen perusteena myös siihen, että elinkeinonharjoittaja on elinkeinotoiminnassaan lain 1 §:n 1 momentin tarkoittamalla tavalla käyttänyt hyvän liiketavan vastaista tai muutoin toisen elinkeinonharjoittajan kannalta sopimatonta menettelyä.

Liikesalaisuuden loukkaamista koskevat asiat käsitellään Suomessa pääosin rikosasioina. Rikoslain yrityssalaisuusrikoksia koskevat säännökset tulivat voimaan vuonna 1991 ja niiden voimassaoloaikana on käräjäoikeuksissa ja hovioikeuksissa annettu kymmeniä yrityssalaisuusrikoksia koskevia tuomioita. Myös korkein oikeus on antanut säännösten soveltamista koskevia ennakkoratkaisuja. Ratkaisut ovat koskeneet sekä teknisiä että taloudellisia yrityssalaisuuksia. Vuonna 2003 voimaantulleen lainmuutoksen myötä yrityssalaisuuden rikkominen tuli rangaistavaksi palvelussuhteessa olevalle myös kahden vuoden ajan palvelussuhteen päättymisen jälkeen. Vastaavaa säännöstä ei ole laissa sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa eikä työsopimuslaissa. Samaan aikaan tuli rangaistavaksi yrityssalaisuuden rikkomisen yritys koskemaan tilannetta, jossa yrityssalaisuutta ei ole vielä konkreettisesti hyödynnetty. Koska valtaosa loukkauksista koskee tekoja, joita yrityksen entinen työntekijä on tehnyt työsuhteen päättymishetkellä tai edellä mainitun aikarajan aikana uudessa työsuhteessa tai yrittäjänä, on tällä säännöksellä huomattava käytännön merkitys yrityssalaisuuden haltijalle.

Niissä asiantuntijoiden salassapitoehdoissa, joissa ehdon voimassaoloa oli rajoitettu, 50 prosentissa salassapitovelvollisuutta oli rajoitettu samalla tavoin kuin työsopimuslaissa on kilpailukieltosopimusten käyttöä rajoitettu. Näissä tapauksissa voimassaolon pituus oli kuusi kuukautta tai alle. Joka toisessa työsopimuksessa, johon oli kirjattu salassapitoehto, salassapidon voimassaoloa työsuhteen päättymisen jälkeen ei oltu määritelty.

Yrityksissä työskentelevillä asiantuntijoilla sopimussakko on kirjattu joka viidenteen salassapitosopimukseen. Niissä asiantuntijoiden salassapitoehdoissa, joissa sopimussakko oli määritelty, 73 prosentissa sakon suuruutta oli rajoitettu samalla tavoin kuin työsopimuslaissa on kilpailukieltosopimusten käyttöä rajoitettu. Näissä tapauksissa sopimussakot vastaavat enintään kuuden kuukauden palkkaa.

Yritysten ylimmällä johdolla on asiantuntijoita yleisempää, että salassapitoehdon voimassaolo on rajattu työsuhteen päättymisen jälkeen. Lisäksi asiantuntijoiden salassapitoehdoista 27 prosentissa sopimuksen rikkomisesta seuraava sopimussakko ylitti kuuden kuukauden palkan. Suurin sopimussakko aineistossa vastasi jopa yli 20 vuoden brutto-palkkaa vastaavaa summaa.

Liikesalaisuutta loukkaavien tekojen näyttäminen toteen on haasteellista. Tämä lisää rikosoikeudellisten oikeussuojakeinojen tehokkuutta. Rikosasiassa asianomistaja tekee tutkintapyyntö. Koska yrityssalaisuuden loukkaamista koskevien rikosten enimmäisrangaistus on kaksi vuotta vankeutta, esitutkinnassa voidaan käyttää pakkokeinoja, kuten kotietsintää ja takavarikkoa. Vaikka asianomistajan omat toimet ovat tärkeitä esitutkinnassa ja oikeudenkäynnissä, käytännössä viranomaistoimien avulla saadaan useimmiten ratkaiseva näyttö yrityssalaisuuden loukkauksesta.

Kun liikesalaisuuksien suoja tällä hetkellä perustuu useaan eri lakiin, on liikesalaisuuden haltijan mahdollista valita eri toimintamallien välillä loukkaustilanteessa. Jos työntekijä on oikeudettomasti hankkinut tai ilmaissut työnantajansa liikesalaisuuden tai käyttänyt sitä, työsuhte yleensä päätetään. Jos työntekijä tällöin nostaa kanteen työnantajaa vastaan työsuhteen perusteettomasta päättämisestä, tulee kysymys liikesalaisuuden loukkaamisesta esiin työsuhteen päättämisen perusteettomuutta arvioitaessa. Tällaisessa tapauksessa sovellettavaksi tulisivat tavallisesti työsopimuslain liikesalaisuutta koskeva 3 luvun 4 § sekä saman lain 3 luvun 1 §:n lojaliteettivelvollisuutta koskeva yleissäännös, ja asia käsiteltäisiin työnantajan kotipaikan tuomioistuimessa. Jos työnantaja tekisi epäilystä liikesalaisuuden loukkaamisesta rikosilmoituksen, rikosasian oikeuspaikka määräytyisi oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 4 luvun mukaisesti tai, jos syyte perustuisi sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain kieltojen rikkomiseen, käsiteltäisiin asia kyseisen lain 11 §:n mukaan Helsingin käräjäoikeudessa. Rikosasian käsittelyn yhteydessä voitaisiin käsitellä myös vaatimusta rikoksesta aiheutuneen vahingon korvaamisesta. Useampi tuomioistuin olisi näin toimivaltainen käsittelemään samaan tekoon perustuvaa vaatimusta, ja toimivalta olisi viime kädessä riippuvainen siitä, minkä lain säännösten rikkomiseen vaatimuksen tai syytteen perusteena vedotaan.

Työnantaja voisi tarvittaessa nostaa kieltokanteen sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 6 §:n perusteella, jotta tuomioistuin voisi kieltää liikesalaisuuden käyttämisen ja ilmaisemisen sakon uhalla. Kieltokanne käsiteltäisiin 10 a §:n mukaan markkinaoikeudessa. Kielto voitaisiin kuitenkin kohdistaa vain elinkeinonharjoittajaan, esimerkiksi työntekijän uuteen työnantajaan. Siinä tapauksessa, että työntekijä on perustanut oman yrityksen, jossa käytetään oikeudettomasti hyväksi liikesalaisuutta, markkinaoikeus voisi kieltää tätä yritystä jatkamasta kyseistä menettelyä.

3.3 Erillisten kysymysten sääntely

3.3.1 Teknisten esikuvien ja teknisten ohjeiden suoja

Teknisellä esikuvalla tai teknisellä ohjeella tarkoitetaan teknistä toimintaohjetta tai toimintamallia, jota voidaan hyödyntää elinkeinotoiminnassa. Tekninen ohje voi olla esimerkiksi kaava, kuvaus, piirros, malli tai resepti. Toisin kuin liikesalaisuuksien osalta teknisten esikuvien tai teknisten ohjeiden suoja ei perustu salaisuuden olemassaoloon, vaan siihen seikkaan, että ne on luottamuksellisesti uskottu jollekulle tietyn tehtävän suorittamista varten tai muuten liiketarkoituksessa. Liikesalaisuuksien suojaa koskevia säännöksiä ei suoraan sovelleta teknisiin esikuviiin ja teknisiin ohjeisiin, vaan niiden suojasta säädetään erikseen.

Nykyisin teknisten esikuvien ja teknisten ohjeiden suojasta säädetään sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetussa laissa. Toisin kuin liikesalaisuuksien osalta teknisten esikuvien ja teknisten mallien suoja perustuu ainoastaan kyseiseen lakiin. Siitä ei ole säännöksiä esimerkiksi työsopimuslaissa tai rikoslaissa. Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 4 §:n 3 momentissa kielletään sitä, jolle työn tai tehtävän suorittamista varten taikka muuten liiketarkoituksessa on uskottu tekninen esikuva tai tekninen ohje, oikeudettomasti käyttämästä tai ilmaisemasta sitä. Säännöksessä asetetaan salassapitovelvoite

toimeksisaajalle kuten yrityksen yhteistyökumppanille, alihankkijalle, konsultille tai näihin verrattavalle taholle. Säännöstä voidaan soveltaa myös elinkeinonharjoittajan omiin työntekijöihin.

Suojan saamisen edellytykseksi ei ole asetettu edun hankkimis- tai vahingoittamistarkoitusta. Teknisiä esikuvia tai teknisiä ohjeita uskotaan toisille yrityksille muun muassa tarjouspyyntöjen ja tarjousten antamisen yhteydessä sekä yritysten välisten yhteistyön käynnistämistä koskevien neuvottelujen aikana. Vaikka neuvottelut eivät tällöin johtaisikaan yhteistyön käynnistämiseen, ei toinen osapuoli saa käyttää toisen teknisiä esikuvia tai teknisiä ohjeita, ellei toisin ole sovittu.

Teknisestä esikuvasta tai teknisestä ohjeesta tiedon saaneen salassapitovelvollisuus ei rajoitu työn tai tehtävän suorittamiseen tai liikesuhteen keston. Teknisen esikuvan tai teknisen ohjeen suoja-aika kestää niin kauan kuin sillä on taloudellista merkitystä.

Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 4 §:n 4 momentin mukaan se, joka on saanut toiselta tiedon teknisestä esikuvasta tai teknisestä ohjeesta tietäen, että tämä on hankkinut tai ilmaissut tiedon oikeudettomasti, ei saa sitä käyttää eikä ilmaista.

Kuten liikesalaisuudenkin osalta, elinkeinonharjoittajaa, joka vastoin 4 §:n säännöksiä on käyttänyt toisen teknistä esikuvaa tai teknistä ohjetta taikka ilmaissut sen, voidaan kieltää jatkamasta tai uudistamasta tällaista menettelyä. Kieltoa on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. Edellä mainittu kieltä voidaan määrätä myös väliaikaisena, jolloin kieltä on voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu.

Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 10 §:n 1 momentin mukaan joka tahallaan 4 §:n vastaisesti käyttää teknistä esikuvaa tai teknistä ohjetta taikka ilmaisee sen, on tuomittava, jollei teosta ole muualla säädetty ankarampaa rangaistusta, teknisen esikuvan tai ohjeen väärinkäytöstä sakkoon.

3.3.2 Ilmiantajan suoja

Liikesalaisuusdirektiivissä säädetty toimenpiteet, menettelyt ja oikeussuojakeinot eivät ole käytettävissä tilanteessa, jossa vastaaja on toiminut paljastaakseen väärinkäytöksen taikka väärän tai laittoman toiminnan tarkoituksenaan suojata yleistä etua. Kysymys on niin sanotun *whistleblowing*-toiminnan suojasta. *Whistleblowing*-ilmiantamiselle tai henkilölle, joka toimii ilmiantajana (*whistle blower*) ei ole vielä Suomessa vakiintunutta termiä. Euroopan neuvoston suosituksessa CM/Rec(2014)7 ilmiantajalla tarkoitetaan henkilöä, joka raportoi tai paljastaa julkista intressiä uhkaavaa tai vahingoittavaa toimintaa koskevia tietoja, jotka hän on saanut tietoonsa hoitaessaan työhönsä liittyviä tehtäviä julkisella tai yksityisellä sektorilla.

Suomessa perustuslain 12 §:ssä turvataan jokaisen sananvapaus. Säännöksen mukaan sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä. Tarkempia säännöksiä sananvapauden käyttämisestä annetaan lailla. Perustuslailla turvataan sananvapauden käyttö ilman ennakkosensuuria. Sananvapauden hyväksyttävää käyttöä arvioidaan siten jälkikäteen.

Ilmiantajien suojaamista ja suojelua koskevaa sääntelyä sisältyy muun muassa finanssialaa koskevaan sääntelyyn. Luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 7 luvun 6 §:n mukaan luottolaitoksella on oltava menettelytavat, joita noudattamalla luottolaitoksen palveluksessa olevat voivat ilmoittaa luottolaitoksen sisällä riippumattoman kanavan kautta finanssimarkkinoita koskevien säännösten ja määräysten epäilyistä rikkomisesta. Ilmoitusmenettelyn tulee si-

sältää asianmukaiset ja riittävät toimenpiteet, joilla järjestetään ilmoitusten asianmukainen käsittely sekä suojataan ilmoituksen tekijää ja turvataan ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilötietojen suoja noudattaen henkilötietolakia (523/1999). Ilmoitusmenettelyyn tulee lisäksi sisältää ohjeet, joilla turvataan ilmoituksen tekijän henkilöllisyyden suoja, jollei rikkomuksen selvittämiseksi tai muuten viranomaisen oikeudesta tietojen saamiseen laissa toisin säädetä. Asiallisesti vastaavaa sääntelyä sisältyy myös muun muassa arvopaperimarkkinalakiin (746/2012), sijoitusrahastolakiin (48/1999), vakuutusyhtiölakiin (521/2008) sekä lakiin vakuutusedustuksesta (570/2005). Myös lakiin rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisestä (444/2017) sisältyy ilmiintajien suojaamista ja suojelua koskevaa sääntelyä.

Edellä mainittu finanssialaa koskeva sääntely koskee ilmoituskanavia sekä menettelytapoja. Suomen lainsäädäntöön ei kuitenkaan tällä hetkellä sisälly sääntelyä, jossa nimenomaisesti todetaan, että vaatimukset tiettyjen oikeuskeinojen määräämiseksi on hylättävä, jos kyse on väärästä tai laittomasta toiminnasta ilmoittamisesta. Oikeusministeriön helmikuussa 2015 asettama työryhmä selvitti korruptioepäilyistä ilmoittavien henkilöiden työ- ja virkamiesoikeudellisen suojelun sekä yhteisöjen ja yritysten raportointikanavien nykytilaa, ja nykytilan suhdetta ilmoittajien suojelua koskeviin kansainvälisiin velvoitteisiin. Työryhmä ei nähnyt välitöntä tarvetta esittää säädettäväksi erillistä ilmoittajien suojelua koskevaa lakia (työryhmän mietintö 25/2016).

Liikesalaisuusdirektiivissä edellytetty ilmiintajan suoja edellyttää tapauskohtaista arviota. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen (jäljempänä EIT) ratkaisukäytännössä ilmiintajan suoja ja henkilön toimintaa on arvioitu ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (jäljempänä EIS, SopS 18/1990) 10 artiklan sananvapauden käytön näkökulmasta.

Tuomiossa *Guja v. Moldova*, App No 14277/04, 12 February 2008, arvioitiin virkamiehen sananvapauden loukkausta tilanteessa, jossa virkamies erotettiin hänen lähetettyään viraston sisäisiä salassa pidettäviä asiakirjoja sanomalehdelle. Virkamies oli toiminnallaan vastannut presidentin korruption vastaiseen vetoomukseen. EIT:n mukaan Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 artiklassa turvattu sananvapaus ulottui työpaikoille ja virkamiehiin ja virkamiehen erottamisella oli sinänsä puututtu hänen oikeuteensa käyttää sananvapauttaan. Toisaalta työntekijöillä ja varsinkin virkamiehillä on lojaalisuus- ja vaitiolovelvollisuus. Sisäisen tiedon paljastaminen saattaa kuitenkin olla tärkeän julkisen edun mukaista, jolloin julkisen sektorin työntekijä tai virkamies voi saada sananvapauden suojaa paljastaessaan työpaikalla tai virastossa esiintyneitä väärinkäytöksiä. Tuomiossa EIT päätyi siihen, että virkamiehen oikeutta käyttää sananvapautta oli loukattu. Yleisön tarve saada tietoa epäasiallisesta painostuksesta ja laittomuuksista syyttäjänvirastossa oli niin tärkeä, että se syrjäytti tarpeen säilyttää julkisen luottamuksen oikeuskanslerinvirastoon. Julkisten huolenaiheiden avoin keskustelu kuului olennaisesti demokratiaan ja oli erittäin tärkeää, että yleisön jäseniä ei pyritty estämään ilmaisemasta käsityksiään niistä.

Tuomiossa *Bathellier v. France*, App No 49001/07, 12 October 2010, yrityksen työntekijä oli lähettänyt julkisen vallan edustajalle kirjeen, jossa hän oli arvostellut yrityksen ylläpitämän sähköverkoston kuntoa sekä yrityksen kehitysstrategiaa ja valintoja. Tämän johdosta yritys ilmoitti, että henkilön oli jäätävä eläkkeelle, joka käytännössä tarkoitti samaa kuin erottaminen virkavirheen johdosta. EIT:ssä valittaja väitti ilmaisunvapauttaan loukatun ja vetosi siihen, että hän oli nähnyt toimintansa ainoaksi vaihtoehdoksi. Lisäksi hän vetosi siihen, että ilmaisunvapauden lisäksi hänen oikeuttaan välittää tietoa kansalliseen turvallisuuteen liittyvistä asioista oli loukattu. EIT totesi, että valittaja oli korkeassa asemassa yrityksessä, mutta hänellä ei silti ollut välttämättä kokonaiskäsitystä yrityksen tilasta. EIT arvioi myös, että valittaja oli lähettämässään kirjeessä liioitellut yrityksen tilannetta. Valittaja ei ollut myöskään toimittanut

kirjeestä kopiota esimiehilleen. EIT korosti tietojen paljastamista ulkopuoliselle viimesijaisena keinona sen jälkeen, kun tiedoista on ilmoitettu esimiehille tai muulle ylemmälle taholle yrityksen sisällä. Tuomion mukaan valittaja oli ylittänyt EIS:n 10 artiklassa suojatun ilmaisunvapauden rajan ja valitus hylättiin.

Tuomiossa *Heinisch v. Germany*, App No 28274/08, 21 July 2011, oli kysymys tilanteesta, jossa työntekijä oli tehnyt vanhusten laitoshoidon tarjoavasta työnantajastaan rikosilmoituksen. Rikosilmoituksen mukaan yhtiön johto muun muassa tietoisesti laiminlöi mainostetun vanhustenhoidon korkean laadun ja vaaransi siten potilasturvallisuuden. Työntekijän työ sopimus oli purettu rikosilmoituksen johdosta. EIT totesi, että työntekijä kykeni ennakoimaan, että rikosilmoitus hänen työnantajastaan perusti pakottavan syyn työ sopimuksen purkamiselle. Olennaista asiassa kuitenkin oli, oliko työntekijä toiminut vilpittömässä mielessä siinä uskossa, että tiedot olivat totia ja että julkinen etu edellytti tietojen paljastamista ja että hänen saatavillaan ei ollut mitään muuta hienovaraisempaa keinoa. EIT otti huomioon, että työnantajana oli valtion omistama yhtiö, jolloin oli tärkeää, että yhtiön tarjoaman julkisen peruspalvelun laatuun voidaan luottaa. EIT katsoi, että kotimaiset tuomioistuimet eivät olleet löytäneet oikeudenmukaista tasapainoa työnantajan maineen ja oikeuksien suojelun ja toisaalta valittajan sananvapauden välillä. EIS 10 artiklaa oli rikottu.

3.3.3 Sananvapaus ja tiedonvälityksen vapaus

Sananvapaus ja tiedonvälityksen vapaus ovat Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustettuja perusoikeuksia. Sananvapaudesta ja tiedonvälityksen vapaudesta säädetään perusoikeuskirjan 11 artiklassa. Perusoikeuskirjan 11 artiklan mukaan jokaisella on oikeus sananvapauteen. Tämä oikeus sisältää mielipiteenvapauden sekä vapauden vastaanottaa ja levittää tietoja tai ajatuksia viranomaisten siihen puuttumatta ja alueellista rajoista riippumatta.

Sananvapaudesta säädetään myös Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 artiklassa. Sen 1 kohdan mukaan jokaisella on sananvapaus. Tämä oikeus sisältää vapauden pitää mielipiteitä sekä vastaanottaa ja levittää tietoja ja ajatuksia alueellisista rajoista riippumatta ja viranomaisten siihen puuttumatta. Sopimuksen 10 artiklan 2 kohdan mukaan, koska näiden vapauksien käyttöön liittyy velvollisuuksia ja vastuuta, se voidaan asettaa sellaisten muodollisuuksien, ehtojen, rajoitusten ja rangaistusten alaiseksi, joista on säädetty laissa ja jotka ovat välttämättömiä demokraattisessa yhteiskunnassa muun muassa henkilöiden maineen tai oikeuksien turvaamiseksi, tai luottamuksellisten tietojen paljastumisen estämiseksi.

Suomessa sananvapaus on turvattu perustuslain 12 §:ssä. Sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä. Tarkempia säännöksiä sananvapauden käyttämisestä annetaan lailla. Esimerkiksi liikesalaisuuksia suojataan sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetulla lailla, työlaissa säännöillä, rikoslalla ja useilla muilla laeilla edellä jaksossa 3.1 kuvatulla tavalla.

Direktiivin johdanto-osan 19 perustelukappaleen mukaan direktiivin tarkoituksena ei ole rajoittaa sananvapautta ja tiedonvälityksen vapautta koskevan oikeuden käyttöä, mukaan lukien Euroopan unionin perusoikeuskirjan 11 artiklan takaamaa tiedotusvälineiden vapautta ja moniarvoisuutta erityisesti tutkivan journalismin ja journalististen lähteiden suojan osalta.

Suomessa tarkempia säännöksiä perustuslaissa turvatun sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä säädetään laissa sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä (460/2003, jäljempänä sananvapauslaki). Lakia sovelletaan Suomessa harjoitettavaan julkaisu- ja ohjelματοimintaan. Lisäksi eräitä sen säännöksiä sovelletaan myös silloin, kun yksityinen henkilö ylläpitää kotisivuja sähköisessä viestintäverkossa. Sananvapauslain eräitä säännöksiä sovelle-

taan myös toimintaan, jossa huolehditaan pelkästään julkaisun tai verkkoviestin teknisestä valmistamisesta, lähettämisestä tai jakelusta.

Sananvapauslain 1 §:n 2 momentin mukaan lakia sovellettaessa ei viestintään saa puuttua enempää kuin on välttämätöntä ottaen huomioon sananvapauden merkitys kansanvaltaisessa oikeusvaltiossa. Lähdesuojasta ja oikeudesta anonyymiin ilmaisuus säädetään sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain 16 §:ssä. Säännöksen mukaan yleisön saataville toimitetun viestin laatijalla sekä julkaisijalla ja ohjelmatoiminnan harjoittajalla on oikeus olla ilmaisematta, kuka on antanut viestin sisältämät tiedot. Julkaisijalla ja ohjelmatoiminnan harjoittajalla on lisäksi oikeus olla ilmaisematta viestin laatijan henkilöllisyyttä. Sama oikeus on myös sillä, joka on saanut mainituista seikoista tiedon ollessaan viestin laatijan taikka julkaisijan tai ohjelmatoiminnan harjoittajan palveluksessa.

Velvollisuudesta ilmaista tieto esitutkinnassa tai oikeudenkäynnissä säädetään erikseen. Oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 20 §:n mukaan sananvapauslaissa tarkoitettu yleisön saataville toimitetun viestin laatija taikka julkaisija tai ohjelmatoiminnan harjoittaja saa kieltäytyä todistamasta siitä, kuka on antanut viestin perusteena olevat tiedot tai laatinut yleisön saataville toimitetun viestin. Tuomioistuimien voi kuitenkin velvoittaa henkilön todistamaan, jos syyttäjä ajaa syytettyä rikoksesta, josta säädetty ankaran rangaistus on vähintään kuusi vuotta vankeutta tai joka koskee salassapitovelvollisuuden rikkomista rangaistavaksi säädetyllä tavalla.

3.3.4 Kielto

Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 6 §:n 3 momentin mukaan elinkeinoharjoittajaa, joka vastoin 4 §:n säännöksiä on käyttänyt toisen liikesalaisuutta, teknistä esikuvaa tai teknistä ohjetta taikka ilmaissut sen, voidaan kieltää jatkamasta tai uudistamasta tällaista menettelyä. Kieltoa on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeellonta. Kiellolla pyritään lopettamaan liikesalaisuuksien tai teknisten esikuvien ja teknisten ohjeiden oikeudeton käyttäminen tai ilmaiseminen sekä estämään tällainen menettely tulevaisuudessa. Kyseisen lain 10 a §:n mukaan kiellon määräämistä koskevat asiat käsitellään markkinaoikeudessa.

Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 6 §:n 3 momentin nojalla määrättävän kiellon kohteena on aina elinkeinonharjoittaja. Markkinaoikeus ei voi kohdistaa kieltoa toisen elinkeinonharjoittajan, esimerkiksi konsulttiyrityksen palveluksessa olevaan työntekijään kuten ei myöskään liikesalaisuuden, teknisen esikuvan tai teknisen ohjeen haltijan palveluksessa olevaan työntekijään. Viimeksi mainittu työntekijä ei voi olla kiellon kohteena myöskään toisen elinkeinonharjoittajan palvelukseen siirryttyään. Kielto voidaan sen sijaan kohdistaa kyseiseen elinkeinonharjoittajaan edellyttäen, että hän oli tietoinen liikesalaisuuden oikeudettomasta hankkimisesta tai ilmaisemisesta. Siinä tapauksessa, että työntekijä on ryhtynyt harjoittamaan elinkeinotoimintaa esimerkiksi perustamalla oman yrityksen, jossa käytetään hyväksi sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 4 §:n vastaisesti liikesalaisuutta, teknistä esikuvaa tai teknistä ohjetta, markkinaoikeus voi kieltää tätä elinkeinonharjoittajaa jatkamasta tällaista menettelyä.

Kiellon käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa. Kiellon määräämistä koskevat asiat käsitellään markkinaoikeudessa markkinaoikeudellisina asioina.

Siltä osin kuin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa tai siinä laissa, johon kiellon hakeminen perustuu, ei toisin säädetä, markkinaoikeudelliset asiat käsitellään markki-

naoikeudessa muutoin soveltuvien osin siten kuin oikeudenkäymiskaaressa riita-asian käsittelystä säädetään.

Tällä hetkellä liikesalaisuuden loukkausta koskeva riita-asia käsitellään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain nojalla teollis- ja tekijänoikeudellisena asiana. Liikesalaisuuden käyttämisestä tai ilmaisemista koskevan kiellon määrittäminen koskeva hakemus käsitellään markkinaoikeudellisena asiana. Markkinaoikeudella on oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 6 luvun 3 §:n nojalla mahdollisuus käsitellä edellä mainitut asiat samassa oikeudenkäynnissä, jos niiden käsitteleminen yhdessä käy haitatta päinsä.

Käytännössä kiellon määrittäminen koskeva hakemus sekä muut vaatimukset sisältyvät tavallisesti samaan asiakirjaan. Kiellon määrittäminen koskevalle hakemukselle sekä riita-asialle annetaan omat diaarinumeronsa. Käytännössä tapaukset tavallisesti yhdistetään markkinaoikeudessa ja niitä käsitellään samassa oikeudenkäynnissä.

Kieltoa voidaan hakea joissain tilanteissa liikesalaisuuden oikeudettoman ilmaisemisen tai käyttämisen estämiseksi myös käräjäoikeudessa. Tällainen tilanne voi olla kyseessä esimerkiksi silloin, kun salassapitosopimuksen perusteella tietoa luovuttanut osapuoli nostaa tietoa vastaanottanutta sopimuspuolta vastaan kanteen salassapitosopimuksen rikkomisesta. Luovuttava osapuoli voi vaatia käräjäoikeuden velvoittamaan toisen osapuolen noudattamaan sopimusta eli kieltämään tätä ilmaisemista tai käyttämisestä liikesalaisuutta. Tietoa luovuttava osapuoli voi yrittää saada käräjäoikeudelta asiaa koskevan turvaamistoimipäätöksen tai tilanteen niin edellyttäessä vastapuolta kuulematta saatavan väliaikaisen turvaamistoimipäätöksen. Käräjäoikeus käsittelee turvaamistoimea koskevan hakemuksen oikeudenkäymiskaaren 7 luvun säännösten nojalla. Liikesalaisuutta koskevan kiellon määrittäminen voisi tulla käräjäoikeudessa päätettäväksi oikeudenkäymiskaaren sääntelyyn perustuen myös esimerkiksi työsuhdetta koskevan riidan yhteydessä.

3.3.5 Vahingonkorvaus

Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 7 a §:n mukaan kyseisen lain vastaisella menettelyllä aiheutetun vahingon korvaamisesta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974). Jos osapuolten välillä ei ole sopimussuhdetta ja tapaukseen soveltuu sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettu laki, vahingonkorvaus liikesalaisuuden oikeudettomasta hankkimisesta, käyttämisestä tai ilmaisemisesta määräytyy vahingonkorvauslain mukaan. Vahingonkorvauslain 5 luvun 1 pykälän mukaan osapuoli saa korvausta sellaisesta taloudellisesta vahingosta, joka ei ole yhteydessä henkilö- tai esinevahinkoon vain, mikäli vahinko on aiheutettu rangaistavaksi säädetyllä teolla tai korvaamiseen on muutoin erittäin painavia syitä. Oikeuskäytännössä on katsottu, että sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain vastainen menettely voi täyttää vahingonkorvauslain 5 luvun 1 §:ssä säädetyn erittäin painavien syiden edellytyksen (*KKO 2005:105*).

Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 10 a §:n mukaan kiellon määrittämisen lisäksi myös kyseiseen lakiin perustuvat riita-asiat käsitellään markkinaoikeudessa. Markkinaoikeudessa käsitellään myös edellä mainitut vahingonkorvausta koskevat asiat.

Usein salassapitovelvoite liittyy salassapitosopimukseen tai muuhun sopimussuhteeseen. Sopimusrikkomuksen seurauksena voi syntyä vahingonkorvausvelvoite. Usein sopimuksen rikkomisen seurauksista on määrätty sopimuksessa, joihin sisältyy usein sopimussakkoa koskeva määräys.

3.3.6 Työntekijän työssä aiheuttamat vahingot

Työntekijä saattaa huolimattomuudellaan aiheuttaa taloudellista vahinkoa työnantajalle esimerkiksi tuotannon menetyksinä. Vahinkotilanteita on monenlaisia. Lisäksi työntekijä voi tehdessään työn huolimattomasti aiheuttaa työnantajan sopimuskumppanille vahinkoa. Tilanteet voivat liittyä esimerkiksi liike- ja ammattisalaisuuksien ilmaisemiskiellon rikkomiseen, josta työnantaja kärsii.

Työntekijä on sopimusoikeudellisessa vastuussa työnantajalle työssään aiheuttamista vahingoista. Työntekijällä on velvollisuus maksaa vahingonkorvausta, jos hän laiminlyö työsopimuksen tai työsopimuslaista johtuvien velvollisuuksien täyttämisen tai muutoin aiheuttaa työnantajalle vahinkoa (ks. työsopimuslain 12 luvun 1 §:n 3 momentti). Korvausvastuun edellytyksenä on, että työntekijä on aiheuttanut vahingon tahallaan tai huolimattomuudellaan. Korvausta sovitellaan siten, että työntekijä on velvollinen korvaamaan määrän, joka harkitaan kohtuulliseksi ottaen huomioon vahingon suuruus, teon laatu, vahingon aiheuttajan asema, vahingon kärsineen tarve ja muut olosuhteet. Jos työntekijän viaksi jää vain lievä tuottamus, vahingonkorvausta ei yleensä määrätä lainkaan. Jos sen sijaan vahinko on aiheutettu tahallisesti, on täysi korvaus tuomittava, jollei erityisistä syistä harkita kohtuulliseksi alentaa korvausta. Mikäli työntekijä on aiheuttanut työnantajalle vahinkoa lievää törkeämmällä tuottamuksellaan, määrätty työntekijän korvausvelvollisuus sovittelun pohjalta.

Vahingonkorvauslain 3 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan työnantaja vastaa työntekijän työssä tuottamuksellaan kolmannelle aiheuttamasta vahingosta. Tämän niin sanotun isännänvastuun perusteena on ollut muun muassa se, että vahingot johtuvat työnantajan toiminnasta. Työnantajalla on mahdollisuus ehkäistä vahinkoja ja varautua niihin ottamalla vastuuvakuutus. PäätaVoite on ollut turvata vahingonkärsineelle korvaus vahingosta ja suojata työntekijää kohtuuttomilta vaatimuksilta.

Kanavointisäännöksen mukaan korvausvaatimus on siis ensisijaisesti kohdistettava työnantajaan. Työntekijä vastaa vahingosta vain siltä osin kuin sitä ei saada perityksi työnantajalta esimerkiksi, jos työnantaja on maksukyvytön tai lopettanut toimintansa.

Kanavointisääntö ei kuitenkaan tarkoita vastuun lopullista siirtymistä työnantajalle. Työnantaja voi kohdistaa takautumisoikeuden työntekijää kohtaan, mikäli työntekijä on aiheuttanut vahingon lievää törkeämmällä tuottamuksella. Jos työntekijä on aiheuttanut vahingon tahallisesti, korvausvaatimus kohdistetaan suoraan häneen, koska kanavointisäännöstä ei sovelleta.

Työnantajan korvausvelvollisuus työntekijän muulle kuin työnantajalle aiheuttamista vahingoista koskee vain työntekijän työssään aiheuttamia vahinkoja. Jos työntekijän aiheuttama vahinko ei liity työhön, työnantajalla ei ole korvausvelvollisuutta. Oikeuskirjallisuuden mukaan ”työssä”-tunnusmerkin tulkinta on suhteellisen laajaa, se käsittää työaikana aiheutetut vahingot, joiden kohdalla työntekijän toiminta ei ole olennaisesti poikennut työnkuvasta. Sen ulkopuolelle jäävät selkeästi työhön liittymättömät teot, esimerkiksi asiakkaan pahoinpitely.

Työsopimuksessa ei voida etukäteen pätevästi sopia, että työntekijän vastuu olisi ankarampi kuin vahingonkorvauslain mukainen vastuu.

3.3.7 Tuomion julkistaminen

Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettuun lakiin sisältyy kaksi säännöstä tuomion julkaisemisesta. Kyseisen lain 8 §:n 2 momentin mukaan markkinaoikeudella on mahdollisuus määrätä 6 §:ssä tarkoitettua kieltoa koskeva päätös julkaistavaksi vastaajan kustannuksella yhdessä tai useammassa sanoma- tai aikakauslehdessä. Väliaikaista kieltoa koskevaa päätöstä ei voida määrätä julkaistavaksi.

Kun teollis- ja tekijänoikeutta koskevien riita-asioden sekä sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettuun lakiin perustuvien riita-asioden käsittely siirrettiin vuonna 2013 markkinaoikeuteen, lisättiin sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettuun lakiin samassa yhteydessä tuomion julkistamista kyseisen lain mukaisissa riita-asioissa koskeva uusi 8 a §, joka on yhdenmukainen muihin teollis- ja tekijänoikeuslakeihin sisältyvän tuomion julkistamista riita-asioissa koskevien säännösten kanssa. Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 8 a §:n mukaan tuomioistuimella voi kyseisen lain vastaista menettelyä koskevassa riita-asiaa kantajan vaatimuksesta määrätä, että vastaajan on korvattava kustannukset, jotka kantajalle aiheutuvat siitä, että hän soveltuvien toimenpiteiden julkistamista lainvoimaisesta tuomiosta, jossa vastaajan on todettu menettelleen kyseisen lain vastaisesti. Määräystä ei saa antaa, jos tietojen levittämistä on muussa laissa rajoitettu. Harkitessaan määräyksen antamista ja määräyksen sisältöä tuomioistuimen tulee ottaa huomioon julkistamisen yleinen merkitys, loukkauksen laatu ja laajuus, julkistamisesta aiheutuvat kustannukset ja muut vastaavat seikat. Tuomioistuimella määrää vastaajan korvattavien kohtuullisten julkistamiskustannusten enimmäismäärän. Kantajalla ei ole oikeutta korvaukseen, jos tietoja tuomiosta ei ole julkistettu tuomioistuimen määräämässä ajassa tuomion lainvoimaiseksi tulosta.

3.3.8 Väliaikaisista oikeussuojakeinoista

Liikesalaisuuden oikeudettoman hankkimisen, ilmaisemisen tai käyttämisen estämiseksi voi liikesalaisuuden haltija hakea tuomioistuimessa turvaamistoimen määräämistä. Turvaamistoimi voidaan määritellä toimenpiteeksi, jonka tarkoituksena on ennakolta ja väliaikaisesti turvata sellaisen todennäköisesti oikeutetun vaateen toteutuminen, joka on oikeudenkäynnin kohteena tai jonka tuleminen oikeudenkäynnin tai täytäntöönpanon kohteeksi on odotettavissa. Turvaamistoimimenettely sisältää kaksi vaihetta: turvaamistoimesta päättämisen ja turvaamistointia koskevan päätöksen täytäntöönpanon. Turvaamistoimesta päättäminen kuuluu tuomioistuimelle ja turvaamistointia koskevan päätöksen täytäntöönpano kuuluu puolestaan ulosottoviranomaisille.

Yleiset säännökset turvaamistoimesta päättämisestä sisältyvät oikeudenkäymiskaaren 7 lukuun. Turvaamistoimen täytäntöönpanosta säädetään ulosottokaaren (705/2007) 8 luvussa. Sopimattomaan menettelyyn elinkeinotoiminnassa annetun lain 7 §:ään sisältyy väliaikaista kieltoa koskeva säännös. Oikeudenkäymiskaaren 7 luvun nojalla turvaamistoimi voidaan myöntää myös ennen pääasian vireille tuloa, kun taas sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 7 §:n nojalla kielto voidaan määrätä vasta pääasian tultua vireille.

Lisäksi laissa todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa (344/2000) on säännökset aineiston takavarikosta tai aineistoon kohdistuvasta turvaamistoitimesta, joilla voi olla todisteena merkitystä teollis- tai tekijänoikeutta koskevassa riita-asiaa.

Oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 3 §:n mukainen yleinen turvaamistoimi

Oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 1 ja 2 §:ssä säädetään mahdollisuudesta kyseisten pykälien edellytysten täytyessä määrätä saamisen turvaamiseksi vastapuolen omaisuutta takavarikoon. Saman lain 7 luvun 3 §:ssä säädetään niin sanotusta yleisestä turvaamistoitimesta. Kyseisen säännöksen mukaan jos hakija saattaa todennäköiseksi, että hänellä on vastapuolta vastaan muu kuin 1 tai 2 §:ssä tarkoitettu oikeus, joka voidaan vahvistaa ulosottokaaren 2 luvun 2 §:ssä tarkoitettulla ratkaisulla, ja on olemassa vaara, että vastapuoli tekemällä jotakin, ryhtymällä johonkin tai laiminlyömällä jotakin tai jollakin muulla tavoin estää tai heikentää hakijan oikeuden toteutumista tai olennaisesti vähentää sen arvoa tai merkitystä, tuomioistuimella voi sakon uhalla kieltää vastapuolta tekemästä jotakin tai ryhtymästä johonkin. Tuomioistuimella voi myös määrätä vastapuolen sakon uhalla tekemään jotakin, oikeuttaa hakijan tekemään tai teet-

tämään jotakin, määrätä vastapuolen omaisuutta pantavaksi toimitsijan haltuun ja hoitoon tai määrätä jostakin muusta toimenpiteestä, joka on tarpeen hakijan oikeuden turvaamiseksi. Päätäessään kiellon tai määräyksen antamisesta tuomioistuimen tulee kiinnittää huomiota siihen, että vastapuolelle ei turvattavaan etuuteen nähden aiheudu kohtuutonta haittaa. Kiellon tai määräyksen voimaantulo edellyttää, että hakija hakee turvaamistoimen täytäntöönpanoa siten kuin ulosottokaaren 8 luvussa säädetään.

Nykyisin oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 §:ssä säädetään siitä tuomioistuimesta, joka päättää turvaamistoimesta. Markkinaoikeus on oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 §:n mukaisten edellytysten täytyessä yksinomaisesti toimivaltainen päättämään turvaamistoimesta liikesalaisuuksien osalta.

Kun turvaamistointa koskevaan hakemukseen on suostuttu, hakijan on kuukauden kuluessa päätöksen antamisesta pantava pääasiaa koskeva kanne vireille tuomioistuimessa tai saatettava pääasia käsiteltäväksi muussa sellaisessa menettelyssä, joka voi johtaa ulosottokaaren 2 luvun 2 §:ssä tarkoitettuun täytäntöönpanokelpoiseen ratkaisuun.

Kun tuomioistuin tai muu viranomainen ratkaisee pääasian, sen tulee samalla määrätä, kuinka kauan turvaamistoimi on voimassa. Jos kanne hylätään tai jätetään tutkimatta, samalla voidaan määrätä, että turvaamistoimi peruuntuu vasta pääasiaa koskevan ratkaisun saatua lainvoiman. Jos kanne peruutetaan, turvaamistoimi on määrättävä peruutettavaksi.

Väliaikainen kiello sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 6 §:n 3 momentin mukaan

Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 6 §:n 3 momentin nojalla elinkeinonharjoittajaa, joka vastoin 4 §:n säännöksiä on käyttänyt toisen liikesalaisuutta, teknistä esikuvaa tai teknistä ohjetta taikka ilmaissut sen, voidaan kieltää jatkamasta tai uudistamasta tällaista menettelyä. Saman lain 7 §:n nojalla kyseisen lain 6 §:ssä tarkoitettua kiello voidaan määrätä myös väliaikaisena, jolloin kiello on voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu.

Väliaikaisen kiellon tarkoituksena on mahdollistaa nopea puuttuminen liikesalaisuuksien tai teknisten esikuvien tai teknisten ohjeiden oikeudettomaan käyttämiseen tai ilmaisemiseen ja estää kielletyn menettelyn jatkaminen oikeudenkäynnin aikana. Kyse on ratkaisusta, jolla turvataan kantajan pääasiaan liittyvää oikeutta oikeudenkäyntimenettelyn kestäessä. Väliaikaista kielloa koskevalla päätöksellä ei ratkaista asianosaisten välistä pääasiaa koskevaa riitaa. Nykyisin väliaikainen kiello tulee antaa lähinnä vain silloin, kun on todennäköistä, että lain vastainen menettely tullaan vähintään samassa laajuudessa kieltämään myös lopullisessa ratkaisussa (ks. HE 114/1978 vp). Väliaikaisen kiellon määrää sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 10 a §:n nojalla markkinaoikeus.

3.3.9 Todistelun turvaaminen

Laki todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa on erityislaki, joka sisältää säännökset siitä, että tuomioistuin voi todistelun turvaamiseksi määrätä sellaisen aineiston takavarikosta tai sellaiseen aineistoon kohdistuvasta muusta turvaamistoimesta, jolla voitaisiin olettaa olevan todisteena merkitystä teollis- tai tekijänoikeutta koskevassa riita-asiaassa. Erityislaki perustuu TRIPS-sopimukseen. Sopimuksen 50 artikla koskee oikeudenhaltijoiden käytettävissä olevia turvaamistoimenpiteitä, joilla oikeuksien loukkaaminen estetään tai joilla tietty asiantila saadaan säilytettyä tulevaa oikeudenkäyntiä varten. TRIPS-sopimus

kattaa todistelun turvaamismahdollisuuden myös julkistamattoman tiedon osalta eli liikesalaisuuksien suojaa koskevat oikeudenkäynnit.

Todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annetun lain 1 §:n 2 momentin mukaan lakia sovelletaan todistelun turvaamiseen riita-asiaissa, joka koskee sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 4 §:ssä tarkoitetun liikesalaisuuden, teknisen esikuvan tai teknisen ohjeen oikeudettomaan käyttämiseen tai ilmaisemiseen perustuvan vahingon korvaamista tai lain 6 §:ssä tarkoitetun kiellon määrittämisestä mainitulla perusteella.

Kyseisen lain mukaan on mahdollista takavarikoida sellaista todistusaineistoa, jolla voidaan olettaa olevan merkitystä tulevassa tai vireillä olevassa oikeudenkäynnissä. Tuomioistuimien voi määrätä myös muusta toimenpiteestä, joka olisi todistusaineiston hankkimiseksi tai säilyttämiseksi tarpeen. Tällainen toimenpide voisi olla esimerkiksi oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 3 §:n 1 momentin 1–4 kohdassa tarkoitettu toimenpide. Turvaamistoimi voidaan kyseisen lain mukaan määrätä väliaikaisena vastapuolta kuulematta, jos turvaamistoimen tarkoitus saattaisi muutoin vaarantua. Kyseisen lain mukaisen turvaamistoimen määrittämisessä ja täytäntöönpanossa noudatetaan soveltuvien osin oikeudenkäymiskaaren 7 luvun sekä ulosottokaaren säännöksiä.

3.3.10 Vanhentuminen

Vanhentumista koskevat yleissäännökset ovat laissa velan vanhentumisesta (728/2003, jäljempänä vanhentumislaki). Laki on soveltamisalaltaan yleinen ja koskee rahavelkojen lisäksi myös muita velvoitteita.

Vanhentumislain 4 §:ssä säädetään yleisestä kolmen vuoden vanhentumisajasta. Vanhentumislain 7 §:ssä säädetään tarkemmin vanhentumisajan alkamisesta sekä sen enimmäisajasta.

Vanhentumislain 7 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan korvausvaatimus alkaa vanhentua sopimusrikkomukseen perustuvassa hyvityksessä siitä, kun ostaja on havainnut virheen tai puutteen kaupan kohteessa tai kun muu velkojana oleva sopimuspuoli on havainnut virheellisuuden sopimuksen täyttämiseksi taikka hänen olisi se pitänyt havaita. Näin ollen esimerkiksi sallassapitosopimukseen perustuva korvausvaatimus alkaa vanhentua siitä, kun tietoa luovuttava osapuoli havaitsi, että tietoa vastaanottanut on ilmaissut tai käyttänyt oikeudettomasti sille luovutettua tietoa.

Vanhentumislain 7 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan asiamiehen, edustajan tai muun toimeksisaajan tekemään virheeseen tai laiminlyöntiin perustuvassa vahingonkorvauksessa korvausvaatimus alkaa vanhentua siitä, kun toimeksisaaja on tehnyt tilityksen tai, jollei vahingonkorvauksen peruste käy ilmi tilityksen tiedoista, siitä kun päämies on havainnut virheen tai laiminlyönnin taikka hänen olisi pitänyt se havaita. Näin ollen esimerkiksi yrityksen vahingonkorvausvaatimus sellaista konsulttia vastaan, joka olisi oikeudettomasti ilmaissut sellaisen liikesalaisuuden, jonka kyseinen yritys olisi sille toimeksiannon antamisessa uskonut, voisi alkaa vanhentua siitä hetkestä, jolloin kyseinen yritys olisi havainnut liikesalaisuuden oikeudettoman ilmaisemisen.

Vanhentumislain 7 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan vahingonkorvauksen tai muun hyvityksen vanhentumisaika alkaa kulua muuhun kuin sopimussuhteeseen perustuvassa vahingonkorvauksessa siitä, kun vahingonkärsijä on saanut tietää tai hänen olisi pitänyt tietää vahingosta ja siitä vastuussa olevasta.

Vanhentumislain 7 §:n 2 momentin mukaan edellä mainitut vanhentumisajat on kuitenkin katkaistava ennen kuin kymmenen vuotta on kulunut sopimusrikkomuksesta taikka vahinkoon johtaneesta tai edun palautuksen perustana olevasta tapahtumasta. Kyseessä on niin sanottu absoluuttinen vanhentumisaika, joka soveltuu tilanteessa, jossa vahingonkorvauksen hakemiseen oikeutettu ei ole havainnut rikkomusta. Jos ei kannetta ole tässä ajassa nostettu, oikeus vahingonkorvaukseen on menetetty. Salassapitokysymysten osalta tämä absoluuttinen vanhentumisaika alkaa kulua salassapitovelvoitteen rikkomishetkestä taikka jatkuvan menettelyn osalta tällaisen menettelyn päättymisestä. Pykälän kolme momentin mukaan rikoksesta johtuvaa velkaa ei katsota tämän tai muun lain nojalla vanhentuneeksi niin kauan kuin rikosasiassa voidaan nostaa syyte tai kun rikosasian käsittely on vireillä tuomioistuimessa.

Vanhentumislain 10–11 §:ssä säädetään vanhentumisen katkaisemisesta ja vanhentumisen keskeytymisestä. Muun muassa oikeudenkäynti sekä tuomioistuinsovittelevuus keskeyttävät vanhentumisaajan. Rikossaatava ei vanhene niin kauan kuin asian käsittely on kesken.

Kiellon määräämistä koskevan kanteen nostamisen vanhentumisen osalta ei ole erillistä sääntelyä.

Työsuhteesta johtuvien saatavien vanhentumiseen sovelletaan erityissäännöksiä työsopimuslain 13 luvun 9 §:n säännöksiä. Työsopimuslain erityissääntely koskee vanhentumisaajan ja kanneajan pituutta.

Työsuhteen aikana työntekijän saatavat vanhenevat työsopimuslain 13 luvun 9 §:n 1 momentin mukaisesti pääsääntöisesti viiden vuoden kuluttua erääntymispäivästä, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Viiden vuoden vanhentumisaika koskee paitsi työntekijän palkkasaatavia, lähtökohtaisesti myös kaikkia muitakin työsopimuslain mukaisia saatavia.

Työsuhteen päättyttyä oikeus työsopimuslain mukaisiin palkka- ja muihin saataviin raukeaa työsopimuslain 13 luvun 9 §:n 3 momentin mukaisesti pääsääntöisesti kahden vuoden kuluessa työsuhteen päättymisestä. Mikäli saatava vanhenee kuitenkin työsopimuslain 13 luvun 9 §:n 1 ja 2 momenttien perusteella jo ennen kuin kaksi vuotta on kulunut työsuhteen päättymisestä, ei työsopimuslain 13 luvun 9 §:n 3 momentin kanneaikamääräys pidennä vanhentumisaikaa, vaan vanhentuminen on katkaistava ennen työsopimuslain 13 luvun 9 §:n 1 ja 2 momentin mukaisten vanhentumisaikojen kulumista umpeen. Työsopimuslain 13 luvun 9 §:n 3 momentissa on lisäksi säännös työehtosopimukseen perustuvien saatavien vanhentumisajasta työsuhteen päättyessä. Säännöksen mukaan jos työntekijän saatavan perusteena olevia työehtosopimuksen määräyksiä on pidettävä ilmeisen tulkinnanvaraisina, saatava vanhentuu viiden vuoden vanhentumisaikasäännöstä noudattaen, eikä kahden vuoden kanneaikasäännös tule noudatettavaksi.

3.4 Kansainvälinen kehitys sekä muiden maiden lainsäädäntö

3.4.1 Kansainväliset sopimukset

Liikesalaisuuksien suojaa koskevat tärkeimmät kansainväliset sopimukset ovat teollisoikeuden suojelemista koskeva Pariisin yleissopimus (SopS 5/1921) vuodelta 1883, jota hallinnoi Maailman henkisen omaisuuden järjestö (World Intellectual Property Organization; WIPO) sekä vuodelta 1994 oleva TRIPS-sopimus, jota hallinnoi Maailman kauppajärjestö (World Trade Organization; WTO).

Pariisin yleissopimus

Suomi liittyi Pariisin yleissopimukseen vuonna 1921. Teollisoikeuden suojelu kohdistuu sopimuksen mukaan patenteihin, malleihin, tavaramerkkeihin, kaupallisiin nimiin, alkuperää osoittaviin merkintöihin sekä vilpillisen kilpailun ehkäisemiseen. Yleissopimusta on tarkistettu useamman kerran, viimeksi Tukholmassa vuonna 1967.

Sopimus rakentuu kansallisen kohtelun periaatteen ja vähimmäissuojan periaatteen varaan. Kansallisen kohtelun periaatteen mukaan sopimukseen liittynyt valtio on velvollinen antamaan toisen jäsenvaltion kansalaisille kyseessä olevissa asioissa saman kohtelun kuin omille kansalaisilleen. Vähimmäissuojan periaate taas tarkoittaa sitä, että sopimustekstin suojaa on vähintään se suojaa, joka jäsenvaltion on annettava toisen jäsenvaltion kansalaiselle. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että sopimukseen liittyvien valtioiden teollisoikeutta koskevan lainsäädännön on täytettävä sopimuksen vaatimukset.

Pariisin yleissopimuksessa ei nimenomaisesti mainita liikesalaisuuksia, mutta sopimusvaltioiden velvollisuus suojata liikesalaisuuksia on osa vilpillistä kilpailua ehkäisevän 10 bis artiklan mukaisia velvoitteita.

TRIPS-sopimus

TRIPS-sopimus tuli Suomessa voimaan vuonna 1996. Sopimukseen on elokuussa 2017 liittynyt 164 jäsentä.

TRIPS-sopimus sisältää yksityiskohtaisia määräyksiä eri aineettomien oikeuksien suojatasosta ja näiden oikeuksien toteuttamisesta jäsenvaltioissa. Sopimuksen kaksi pääperiaatetta ovat kansallisen kohtelun periaate ja suosituimmuusperiaate. Kansallisen kohtelun periaate on sama kuin Pariisin yleissopimuksessa eli toisen sopimukseen liittyneen valtion kansalaiselle on annettava sama kohtelu kuin oman maan kansalaiselle. Suosituimmuusperiaate puolestaan tarkoittaa sitä, että kaikki ne edut, jotka on myönnetty jollekin sopimukseen liittyneelle jäsenvaltiolle, tulee myöntää myös muille sopimusvaltioille. TRIPS-sopimuksen säännökset ovat minimisäännöksiä, mikä tarkoittaa, että jäsenvaltiot voivat säätää kansallisesti laajemmastakin aineettomien oikeuksien suojasta.

TRIPS-sopimuksen 39 artikla koskee julkistamattoman tiedon suojaa. Kyseisen artiklan 1 kohdan mukaan tehokkaan suojan varmistamiseksi epäreilua kilpailua vastaan siten kuin Pariisin yleissopimuksen (1967) 10 bis artiklassa säädetään, jäsenten tulee antaa suojaa julkistamattomalle tiedolle artiklan 2 kohdan mukaisesti ja hallituksen tai hallituksen viranomaisten käyttöön annetulle tiedolle artiklan 3 kohdan mukaisesti.

Artiklan 2 kohdan mukaan luonnollisilla ja oikeushenkilöillä tulee olla mahdollisuus estää laillisesti heidän valvonnassaan olevan tiedon ilmaiseminen, hankkiminen tai käyttäminen ilman heidän lupaansa muiden toimesta tavalla, joka on vastoin rehellistä kaupallista käytäntöä² niin kauan, kuin:

(a) sellainen tieto on salaista siinä merkityksessä, että se ei ole kokonaisuudessaan tai osiensa tarkan muodon ja kokoonpanon osalta yleisesti tunnettu sellaisten henkilöiden keskuudessa, jotka normaalisti käsittelevät kyseisen kaltaista tietoa;

² Tässä sopimusmääräyksessä ”tavalla, joka on vastoin rehellistä kaupallista käytäntöä” tarkoitetaan ainakin sellaisia menettelyjä kuin sopimuksen rikkominen, luottamuksen rikkominen, ja yllyttäminen rikkomiseen, ja se käsittää sellaisten kolmansien osapuolien toimesta tapahtuvan tiedon hankinnan, jotka tiesivät tai jotka osoittivat huomattavaa joittaamattomuutta ollessaan tietämättömiä, että tiedon hankintaan liittyi sellaisia menettelyjä.

(b) sellaisella tiedolla on kaupallista arvoa, koska se on salaista; ja

(c) henkilö, jolla on laillisesti sellainen tieto hallussaan, on ryhtynyt riittäväksi katsottaviin toimenpiteisiin pitääkseen tiedon salassa.

Liikesalaisuusdirektiivissä oleva liikesalaisuuden määritelmä pohjautuu edellä mainittuun TRIPS-sopimuksen 39 artiklan 2 kohtaan.

3.4.2 Muiden maiden lainsäädäntö

Ruotsi

Ennen liikesalaisuusdirektiivin antamista EU:n jäsenvaltioista ainoastaan Ruotsilla oli erillinen liikesalaisuuksien suojaa koskeva laki (Lag (1990:409) om skydd för företagshemlighet). Kyseinen laki sisältää muun muassa liikesalaisuuden määritelmän, rikosoikeudellisia säännöksiä kuten yritysvakoilusta tuomittavan rangaistuksen, säännöksiä vahingonkorvauksesta sekä turvaamis- ja korjaamistoimenpiteistä. Ruotsin liikesalaisuuksien suojasta annettu laki tuli voimaan heinäkuussa 1990 ja se korvasi liikesalaisuuksia koskevat säännökset vuonna 1931 annetusta laista vilpillisestä kilpailusta (Lag (1931:152) med vissa bestämmelser mot illojal konkurrens), johon liikesalaisuuksien suoja ennen erillisen lain säätämistä perustui.

Ruotsissa asetettiin vuonna 2016 komitea selvittämään liikesalaisuusdirektiivistä johtuvia muutostarpeita liikesalaisuuksien suojaa koskevaan sääntelyyn. Antamassaan mietinnössä (SOU 2017:45) komitea esitti liikesalaisuuslain korvaamista uudella lailla. Komitea ehdotti selvityksessään myös direktiivin täytäntöönpanosta riippumattomia muutoksia liikesalaisuuksien suojaa koskevaan lakiin. Tällainen olisi rikosvastuun laajentaminen tapauksiin, joissa henkilö hankkii, käyttää tai ilmaisee liikesalaisuuden, johon hänellä on ollut laillinen pääsy työsuhteen tai muun vastaavan perusteen kautta. Komitea on lisäksi ehdottanut muutoksia julkisuus- ja salassapitolakiin (Offentlighets- och sekretesslagen, 2009:400) sekä oikeudenkäymiskaareen (Rättegångsbalk, 1942:740), jotta direktiivin vaatimukset liikesalaisuuksien suojasta oikeudenkäynneissä voitaisiin panna täytäntöön.

Mietinnössä ehdotettiin voimassa olevan lain mukaista liikesalaisuuden määritelmää muutettavaksi vastaamaan tarkemmin direktiivin mukaista määritelmää. Lisäksi ehdotettiin, että laissa todettaisiin, ettei rikoksen tai muun vakavan epäkohdan sisältävä tieto voisi olla liikesalaisuus. Laissa todettaisiin myös, ettei työntekijän henkilökohtaista kokemusta ja taitoja pidettäisi liikesalaisuutena. Liikesalaisuuden hankkimista, käyttämistä ja ilmaisemista ehdotettiin laajennettavaksi sisältämään myös loukkaavien tavaroiden maahantuonnin ja viennin sekä säilyttämisen hyötymistarkoituksessa. Näiden osalta ei edellytettäisi tahallisuutta tai huolimattomuutta vaan riittävää olisi, että ne tapahtuisivat ilman haltijan suostumusta.

Yritysvakoilun rangaistusasteikkoa ehdotettiin muutettavaksi siten, että vähimmäisrangaistuksena vakavissa tapauksissa tuomittaisiin sakon sijasta kuusi kuukautta vankeutta. Muilta osin voimassaolevan lain yritysvakoilua koskeva sääntely ehdotettiin pidettäväksi muuttumattomana. Mietinnössä ehdotettiin uutta rangaistussäännöstä luvattomasta liikesalaisuuden käyttämisestä tai ilmaisemisesta. Säännös soveltuisi liikesalaisuuden käyttämiseen tai ilmaisemiseen silloin, kun tekijänä on henkilö, jolla olisi ollut laillinen pääsy liikesalaisuuteen hänen osallistuttua haltijan liiketoimintaan työsuhteen tai muun vastaavan perusteen kautta. Rikosvastuuta ei kuitenkaan syntyisi, jos laitonta käyttämistä tai ilmaisemista voitaisiin pitää perusteltuna, vaikka toimintaa ei voitaisi katsoa oikeutetuksi. Tällainen tapaus olisi kyseessä esimerkiksi silloin, kun työntekijä ilmaisisi liikesalaisuuden työnantajan harhaanjohtavan markkinoinnin paljastamiseksi. Liikesalaisuuden käyttämisestä tai ilmaisemisesta ei rangaistaisi silloinkaan,

jos tekoa voitaisiin muulla tavoin pitää vähemmän vakavana. Rikosvastuuta ei syntyisi liikesalaisuuden oikeudettomasta käytöstä tai ilmaisemisesta, jos yli kaksi vuotta olisi kulunut siitä, kun loukkaajan osallistuminen esimerkiksi työsuhteen kautta liikesalaisuuden haltijan liiketoimintaan olisi lakannut. Luvattoman käytön tai ilmaisemisen yritys ja valmistelu olisi rangaistavaa. Komitean ehdottaman uuden säännöksen mukaan se, joka hankkisi liikesalaisuuden luvattomaan ilmaisemiseen syyllistyneeltä, syyllistyisi luvattomaan liikesalaisuuteen ryhtymiseen. Oikeutettua tai muuten vähemmän vakavaa tekoa ei rangaistaisi. Kahden vuoden määräaika soveltuisi myös tässä tapauksessa.

Komitea ehdotti lisäksi muutosta julkisuus- ja salassapitolakiin, jolla asetettaisiin ehdoton liikesalaisuuksien salassapitovelvollisuus tuomioistuimenmenettelyn aikana. Ehdotettu salassapitovelvollisuus olisi voimassa ilman määräaika, mutta ei kuitenkaan enää sen jälkeen, kun olisi lopullisesti päätetty, ettei kyseessä oleva tieto olisi liikesalaisuus. Vahingonkorvausvelvollisuus soveltuisi siihen, joka tahallaan tai huolimattomuudesta ilmaisisi tai käyttäisi liikesalaisuutta ja hän ymmärsi tai hänen olisi pitänyt ymmärtää, että liikesalaisuus olisi paljastettu julkisuus- ja salassapitolain tai sen nojalla annetun salassapitomääräyksen vastaisesti.

Komitean mietintö on ollut lausuntokierroksella. Asiaa koskevaa hallituksen esitystä suunnitellaan annettavaksi eduskunnalle maaliskuussa 2018, ja lakimuutosten on tarkoitus tulla voimaan 9 päivänä kesäkuuta 2018.

Tanska

Liikesalaisuuksia suojataan Tanskassa rikoslain (Bekendtgørelse af straffeloven (Straffeloven), LBK nr 977 af 09/08/2017) teollisuusvakoilua koskevilla säännöksillä sekä markkinointilain (Lov om markedsføring (Markedsføringsloven), LOV nr 426 af 03/05/2017) säännöksillä. Liikesalaisuuksia on mahdollista suojata näin ollen sekä siviilioikeudellisin että rikosoikeudellisin oikeussuojakeinoin. Tanskan liikesalaisuuksia koskeva sääntely on pysynyt pitkään suhteellisen muuttumattomana, ja voimassa ollut sääntely täytti myös TRIPS-sopimuksen velvoitteet. Oikeuskäytäntö Tanskassa on kuitenkin mahdollistanut liikesalaisuuksien suojan kehittymisen joustavasti.

Markkinointilain mukaisella sääntelyllä suojataan liikesalaisuuksia työntekijöiden, liikekumppaneiden tai muiden sellaisten henkilöiden tekemiltä liikesalaisuuksien loukkauksilta, joilla on laillinen pääsy liiketoimintaa koskeviin tietoihin ja jotka yrittävät laittomasti hankkia tai käyttää liikesalaisuuksia. Rikoslain sääntely suojaa yrityksiä ulkopuolisten tahojen kuten muiden kuin yrityksen omien työntekijöiden tai yhteistyökumppaneiden oikeudettomalta tunkeutumiselta yrityksen tiloihin.

Tanskan nykyiseen lainsäädäntöön ei sisälly liikesalaisuuden määritelmää, vaan käsitteen sisältö on määrittynyt oikeuskäytännön kautta sellaiseksi, että se täyttää myös TRIPS-sopimuksen velvoitteet. Tanskan markkinointilain tarkoittamana liikesalaisuutena pidetään muun muassa teknisiä tai taloudellisia salaisuuksia. Ainoastaan erityinen ja konkreettinen tieto on suojattua. Tieto voidaan luokitella liikesalaisuudeksi vain, jos kyseessä olevalla tiedolla on yritykselle erityistä merkitystä ja ainoastaan rajoitetulla määrällä yrityksen työntekijöitä on pääsy tietoon. Liikesalaisuuksia ei pidetä osana immateriaalioikeuksia ja täytäntöönpanodirektiivi ei näin ollen sovellu liikesalaisuuksien suojaan. Rikoslain liikesalaisuuden käsitettä tulkitaan yhdenmukaisesti markkinointilaissa käytetyn käsitteen kanssa.

Tanskassa esitetään säädettäväksi uusi laki liikesalaisuuksien suojasta (Lov om forretningshemmeligheder). Uuteen lakiin sisällytettäisiin nykyiseen markkinointilakiin sisältyvä liikesalaisuuksien suojaa koskeva sääntely sekä tarpeellinen sääntely liikesalaisuusdirektiivin

täytäntöön panemiseksi Tanskassa. Kyseistä lakiehdotusta koskeva hallituksen esitys on annettu eduskuntaan tammikuussa 2018 (Lovforslag nr. L 125, Forslag til Lov om forretningshemmeligheder).

Norja

Liikesalaisuuksien suojasta säädetään Norjassa pääasiallisesti rikoslaissa (Lov om straff, LOV-2005-05-20-28) ja markkinointilaissa (Lov om kontroll med markedsføring og avtalevilkår mv. markedsføringsloven, LOV 2009-01-09-2). Liikesalaisuuksia on näin ollen mahdollista suojata sekä siviilioikeudellisin että rikosoikeudellisin oikeussuojakeinoin.

Norjan lainsäädäntöön ei sisälly käsitteen liikesalaisuus määritelmää. Liikesalaisuutena pidetään kuitenkin tietoa, joka täyttää kolme vaatimusta: 1) Tiedon on oltava yritykselle erityistä eli tieto ei voi olla yleisesti tunnettua tai niiden henkilöiden helposti saatavilla, jotka yleensä käsittelevät kyseisenlaista tietoa. 2) Tiedolla on oltava taloudellista arvoa ja 3) yrityksen on pitänyt ryhtyä ennakollisiin toimenpiteisiin tiedon pitämiseksi salassa. Voimassa ollut oikeustila täytti näin ollen TRIPS-sopimuksen velvoitteet.

Norjan markkinointilaissa kielletään liikesalaisuuden hyödyntäminen tapauksissa, joissa henkilö on saanut yrityksen liikesalaisuuden tietoonsa tai haltuunsa työsuhteen, luottamusaseman tai liiketoimintasuhteen kautta. Kiellettyä on myös liikesalaisuuden hyödyntäminen silloin, kun henkilö on saanut liikesalaisuuden tietoonsa tai haltuunsa toisen henkilön rikkomuksen tai muun vastaavan toiminnan kautta. Markkinointilaki sisältää lisäksi säännöksen teknisistä ohjeista kuten piirustuksista ja malleista.

Norjan rikoslaissa kielletään liikesalaisuuden laillisesti tietoonsa tai haltuunsa saanutta henkilöä käyttämästä sitä esimerkiksi kilpailevaan toimintaan. Kiellettyä on myös liikesalaisuuden oikeudeton ilmaiseminen toiselle siinä tarkoituksessa, että kyseinen henkilö voisi hyödyntää sitä. Vastaava toiminta teknisten ohjeiden osalta on myös kiellettyä. Oikeudeton liikesalaisuuden tai teknisen ohjeen hankkiminen on myös rangaistavaa.

Norjassa valmistellaan liikesalaisuusdirektiivin edellyttämiä muutoksia liikesalaisuuksien suojaa koskevaan lainsäädäntöön.

Viro

Virossa liikesalaisuuksien suojaa koskevaa sääntelyä sisältyy kilpailulakiin (Konkurentsiseadus 2001), kauppalakiin (Äriseadustik 1995), työsopimuslakiin (Töölepingu seadus 2009) sekä rikoslakiin (Karistusseadustik 2002). Liikesalaisuuksia on mahdollista suojata näin ollen sekä siviilioikeudellisin että rikosoikeudellisin oikeussuojakeinoin.

Viron lainsäädännössä ei ole selkeää liikesalaisuuden määritelmää, mutta kilpailulaissa on lueteltu tietoja, joita on pidettävä yrityssalaisuuksina. Viron korkeimman oikeuden mukaan kyseisen säännöksen lisäksi muun muassa TRIPS-sopimuksen 39.2 artiklan määritelmää voidaan käyttää apuna liikesalaisuustapauksissa. Liikesalaisuuksia ei pidetä osana immateriaalioikeuksia, ja täytäntöönpanodirektiivi ei näin ollen sovellu liikesalaisuuksien suojaan.

Liikesalaisuuksien suojaa koskevassa sääntelyssä erotetaan tilanteet sen mukaisesti, onko kyseessä sopimussuhteen ulkopuolinen liikesalaisuuden loukkaus vai perustuuko salassapitovelvoite sopimukseen.

Rikoslain mukaan liikesalaisuuden oikeudeton ilmaisu tai käyttö on rangaistavaa silloin, kun salaisuutta väärinkäyttänyt on saanut siitä tiedon ammatti- tai virkavelvollisuutensa kautta, ja teko tehtiin kaupallisessa tai vahingoittamistarkoituksessa. Rikosvastuuta ei synny, jos henkilö on saanut liikesalaisuuden vilpittömässä mielessä. Tällöin siviilioikeudelliset suojakeinot voivat kuitenkin tulla kyseeseen.

Viron työsopimuslaki antaa suojaa liikesalaisuuksille työsuhteen aikana. Työntekijä on velvollinen olemaan ilmaisematta seikkoja, joita työnantajalla on oikeutettu intressi pitää salassa ja joista työntekijä on tullut tietoiseksi suorittaessaan työvelvollisuuksiaan työsopimuksen voimassaoloaikana.

4 Nykytilan arviointi

Liikesalaisuuksien suojan taso on Suomessa hyvä. Yrityssalaisuuden loukkaaminen on rikoslaissa säädetty rangaistavaksi ja tämä antaa tehokkaan suojan liikesalaisuuksien loukkauksia vastaan. Liikesalaisuuksien luottamuksellisuudesta säädetään kuitenkin myös useassa muussa laissa, minkä vuoksi suoja on muodostunut hajaantuneeksi ja osin epäyhtenäiseksi.

Liikesalaisuuksien suojaa koskevaa sääntelyä on uudistettava liikesalaisuusdirektiivin säännösten täytäntöön panemiseksi, koska nykyinen lainsäädäntö ei sisällä kaikkia direktiivin edellyttämiä säännöksiä. Osin taas kansallinen liikesalaisuuksien suojaa koskeva sääntely on pidemmälle menevää kuin direktiivissä. Direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä on huolehdittava siitä, että liikesalaisuuksien suojan osin direktiiviä pidemmälle menevä kansallisen sääntelyn taso säilyy.

Direktiivi koskee ainoastaan siviilioikeudellisia oikeussuojakeinoja. Kun liikesalaisuuksien rikosoikeudellinen oikeussuojajärjestelmä on toimiva, ei ole tarpeen uudistaa liikesalaisuuksien suojaa kuin ainoastaan siviilioikeudellisen oikeussuojajärjestelmän osalta.

Direktiivi edellyttää, että direktiivin mukainen liikesalaisuuksien määritelmä sisällytetään kansalliseen lainsäädäntöön. Tällä hetkellä kansalliseen lainsäädäntöön ei sisälly liikesalaisuuden määritelmää. Eri laeissa, joissa säädetään liikesalaisuuksien suojasta, käytetään lisäksi eri käsitteitä: liike- ja ammattisalaisuus, ammatti- ja liikesalaisuus, liikesalaisuus ja yrityssalaisuus. Yrityssalaisuus on määritelty rikoslain 30 luvun 11 §:ssä. Yrityssalaisuuden määritelmässä kuitenkin viitataan liikesalaisuuteen. Lainsäädännön johdonmukaisuuden vuoksi liikesalaisuusdirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä on syytä yhdenmukaistaa myös liikesalaisuuden osalta käytettyä käsitettä.

Liikesalaisuusdirektiivin 3 artiklassa on erikseen säädetty tilanteista, jolloin liikesalaisuuden hankkiminen, käyttäminen ja ilmaiseminen ei ole oikeudetonta. Direktiivin 4 artiklassa on puolestaan säädetty liikesalaisuuden laittomasta hankinnasta, käytöstä ja ilmaisemisesta. Nykyisin sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetussa laissa säädetään liikesalaisuuden oikeudettomasta hankinnasta, käytöstä ja ilmaisemisesta, mutta sääntely on direktiivin sääntelyä selvästi yleisemmällä tasolla. Kansallisessa lainsäädännössä ei myöskään nimenomaisesti määritellä tilanteita, joissa liikesalaisuuden hankkiminen, käyttäminen ja ilmaiseminen on laillista. Kansallista sääntelyä on direktiivin 3 ja 4 artiklojen johdosta tarkennettava.

Liikesalaisuusdirektiivin 5 artiklassa säädetään poikkeustilanteista, joissa tuomioistuimen on hylättävä vaatimus direktiivin mukaisten toimenpiteiden, menettelyiden ja oikeussuojakeinojen määräämisestä. Direktiivin 5 artiklan a alakohdan mukainen poikkeus liittyy sananvapauteen ja tiedonvälityksen vapauden siten kuin ne turvataan Euroopan perusoikeuskirjassa. Ar-

tiklan b alakohdan mukainen poikkeus koskee väärinkäytöksen taikka väärän tai laittoman toiminnan paljastamista yleisen edun suojaamiseksi (niin sanottu whistleblowing-poikkeus). Artiklan c alakohdan mukainen poikkeus on liikesalaisuuden ilmaiseminen työntekijän edustajalle tämän tehtävien hoitamiseksi. Voimassa olevassa kansallisessa lainsäädännössä ei ole edellä mainittuja direktiivin säännöksiä vastaavia poikkeussäännöksiä liikesalaisuuksien suojasta. Uuteen lakiin olisi sisällytettävä edellä mainittujen 5 artiklan a, b ja c alakohtien mukaiset säännökset.

Toimenpiteet, menettelyt ja oikeussuojakeinot

Direktiivin 10–11 artikloissa säädetään väliaikaisista toimista ja turvaamistoimista liikesalaisuuksien suojaksi oikeudenkäynnin aikana ja niistä todisteista, joita tuomioistuin voi vaatia liikesalaisuuden haltijaa esittämään väliaikaisten toimien ja turvaamistoimien tarpeellisuuden arvioimiseksi. Voimassa olevassa lainsäädännössä yleiset säännökset turvaamistoimesta päättämisestä sisältyvät oikeudenkäymiskaaren 7 lukuun. Turvaamistoimen täytäntöönpanosta säädetään puolestaan ulosottokaaren 8 luvussa. Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 7 §:ssä säädetään väliaikaisesta kiellosta. Direktiivissä säännellään nykyistä kansallista sääntelyä yksityiskohtaisemmin erityisesti väliaikaisten toimien ja turvaamistoimien määräämisen edellytyksistä. Liikesalaisuuslakiin olisi sisällytettävä direktiivin mukaiset yksityiskohtaiset säännökset väliaikaisista toimista, turvaamistoimista ja toimenpiteiden määräämisen edellytyksistä.

Direktiivin 12 ja 13 artikloissa säädetään mahdollisuudesta kieltää liikesalaisuuden loukkaajaa jatkamasta loukkaavaa toimintaansa tai määrätä korjaavia toimenpiteitä. Direktiivin 13 artiklan 3 kohdassa säädetään lisäksi kielloille ja korjaaville toimenpiteille vaihtoehtoisesta rahalliseksi korvauksesta. Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 6 §:ssä säädetään tuomioistuimen mahdollisuudesta kieltää elinkeinonharjoittajaa jatkamasta tai uudistamasta lain 4 §:n vastaista menettelyä. Direktiivissä säädettyä kielloille ja korjaaville toimenpiteille vaihtoehtoisesta rahallista korvausta ei nykyisen lainsäädännön mukaan ole mahdollista määrätä. Lisäksi direktiivissä säädetään kansallista lainsäädäntöä yksityiskohtaisemmin kieltojen ja korjaavien toimenpiteiden määräämisen edellytyksistä. Uuteen liikesalaisuuslakiin olisi sisällytettävä direktiivin mukaiset yksityiskohtaiset säännökset kielloista ja korjaavista toimenpiteistä sekä niille vaihtoehtoisesta rahallisesta korvauksesta sekä niiden soveltamisedellytyksistä.

Direktiivin vahingonkorvausta koskevan 14 artiklan, kuten kansallisen lainsäädännönkin, lähtökohtana on loukkauksesta aiheutuneen tosiasiallisen vahingon korvaaminen täysimääräisenä. Jos tosiasiallisen vahingon suuruutta olisi vaikea määrittää, artiklassa säädetään vaihtoehtoisesta vahingonkorvauksen määrän määrittämisestä esimerkiksi hypoteettisten lisenssimaksujen perusteella. Voimassa olevan sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 7 a §:n mukaan kyseisen lain vastaisella menettelyllä aiheutetun vahingon korvaamisesta säädetään vahingonkorvauslaissa. Vahingonkorvauslaissa ei ole direktiiviä vastaavaa säännöstä vaihtoehtoisesta tavasta määrittää vahingonkorvauksen määrä.

Direktiivin 15 artikla koskee tuomioistuimen ratkaisujen julkaisemista. Nykyisin lainvoimaisen tuomion julkistamisesta vastaajan kustannuksella säädetään sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 8 a §:ssä. Lisäksi sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 8 §:n 2 momentissa säädetään päätöksen julkaisemisesta mainitun lain 6 §:ssä tarkoitettua kieltoa koskevassa asiassa.

Liikesalaisuuksien luottamuksellisuuden säilyttäminen oikeudenkäynnin aikana

Direktiivin 9 artiklassa säädetään liikesalaisuuksien luottamuksellisuuden säilyttämisestä oikeudenkäynnin aikana. Artiklan sisältöä on selostettu edellä yleisperustelujen direktiivin säännöksiä kuvaavassa jaksossa 2.2.

Siltä osin kuin direktiivin säännös koskee yleisöjulkisuutta, oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain säännökset vastaavat direktiivin jäsenvaltioille asettamia velvoitteita. Myös oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain ja viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain säännökset salassa pidettäväksi määrättyjen tietojen salassapitovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta ovat direktiivin 9 artiklan 1 kohdan mukaiset.

Laki oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa ei kuitenkaan sisällä säännöksiä, jotka mahdollistaisivat, että rajoitettaisiin asianosaisen oikeutta saada tieto liikesalaisuuden laittomaan hankkimiseen, käyttämiseen tai ilmaisemiseen liittyvän oikeudenkäynnin oikeudenkäyntiaineistosta tai osallistua liikesalaisuuden laittomaan hankkimiseen, käyttämiseen tai ilmaisemiseen liittyvän oikeudenkäynnin suulliseen käsittelyyn. Vastaavasti laki oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa ei mahdollista, että asianosaiselle olisi liikesalaisuutta koskevassa asiassa mahdollista antaa vain sellainen toisinto tuomiosta, josta liikesalaisuutta koskevat kohdat on poistettu tai muutettu.

Direktiivin 9 artiklan 2 kohta edellyttää, että rajoituksia edellä tarkoitettuihin oikeuksiin voidaan liikesalaisuuden suojaamiseksi määrätä koskemaan kolmansien tahojen lisäksi myös asianosaista. Säännös ei 9 artiklan 2 kohdan 3 alakohdan mukaan kuitenkaan koske asianosaista, joka on luonnollinen henkilö. Jos asianosainen on oikeushenkilö, direktiivi edellyttää, että niiden luonnollisten henkilöiden määrää, jotka voivat asianosaisena saada oikeudenkäynnissä kaiken tiedon myös sellaisista liikesalaisuuden piiriin kuuluvista tiedoista, jotka tuomioistuin on määrännyt salassa pidettäväksi, tulisi voida rajoittaa. Asianosaisen asianajajien tai muiden avustajiksi rinnastettavia edustajien määrää ei kuitenkaan saa rajoittaa.

Voimassa olevassa lainsäädännössä ei ole säännöksiä siitä, mitkä tahot oikeushenkilössä osallistuvat oikeudenkäyntiin silloin, kun oikeushenkilö on asianosainen. Tämä on oikeushenkilön itsensä päätettävissä. Käytännössä asianosaisena oikeudenkäyntiin osallistuu usein yrityksen lakimies tai suurimmissa yrityksissä esimerkiksi sisäinen tarkastaja. Jos asianosainen on pienempi yritys, oikeudenkäyntiin voi osallistua yrityksen toimitusjohtaja tai muu yrityksen johtaja. Asian merkittävyydestä riippuen voi myös olla niin, ettei oikeushenkilöstä ole ketään paikalla asianosaisena, vaan asianosaista edustaa vain asianajaja.

Koska nykyinen lainsäädäntö ei mahdollista henkilömäärän rajoittamista direktiivissä tarkoitulla tavalla, direktiivin täytäntöönpano edellyttää, että säädettävään lakiin otetaan säännös, jonka mukaan tuomioistuin voi pyynnöstä rajoittaa asianosaisena oikeudenkäyntiin osallistuvien ja täyteen tiedonsaantiin oikeutettujen henkilöiden määrää silloin, kun asianosainen on oikeushenkilö.

Oikeuspaikka

Direktiivistä seuraa, että liikesalaisuuden suojasta on säädettävä nykyistä kattavammin. Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettuun lakiin verrattuna uuden lain soveltamisala laajenisi merkittävästi ja sen piiriin tulisi sellaisia tilanteita, joissa liikesalaisuuden salassapitovelvoite perustuu muuhun kuin lakiin. Esimerkiksi sopimusehtoon perustuvan salassapitovelvoitteen rikkomista koskeva riita-asia käsitellään tällä hetkellä lähtökohtaisesti käräjäoikeudessa. Direktiivin säännökset koskevat myös tällaisia liikesalaisuuden salassapitovelvoitteita. Säännösten sisällyttämisestä kansalliseen lainsäädäntöön seuraa siksi tarve arvi-

oida kysymystä toimivaltaisesta tuomioistuimesta kokonaan uudelleen. Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain oikeuspaikkasäännöstä, jonka mukaan sanotun lain vastaisia menettelyjä koskevat riita-asiat käsitellään yksinomaan markkinaoikeudessa, ei olisi kysymykseen tulevien riita-asioiden lukumääränkään vuoksi käytännössä mahdollista sisällyttää sellaisenaan uuteen liikesalaisuuslakiin.

Teknisen ohjeen käyttäminen ja ilmaiseminen

Liikesalaisuusdirektiivissä ei ole säännöksiä teknisestä ohjeen suojasta. Nykyisin teknisen esikuvan ja teknisen ohjeen suojasta säädetään kuitenkin sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetussa laissa. Säännökset teknisten esikuvien ja teknisten ohjeiden suojasta on esityksen valmistelun aikana katsottu tarpeelliseksi sisällyttää uuteen lakiin. Kun liikesalaisuuksien suojaa koskevaa sääntelyä muutetaan direktiivin vaatimusten mukaisesti, on tarkoituksenmukaista, että teknisten esikuvien ja teknisten ohjeiden suojaa muutetaan soveltuvien osin vastaavalla tavalla. Näin varmistettaisiin, ettei liikesalaisuuksien suojan ja teknisten esikuvien ja ohjeiden suojan välillä ole enempää eroja kuin on tarpeellista. Merkittävin ero liikesalaisuuden suojaan nähden on se, että teknisen esikuvan ja teknisen ohjeen suoja rajoittuu luottamuksellisesti luovutetun tiedon pysymiseen luottamuksellisena. Se, joka on saanut teknisen esikuvan tai teknisen ohjeen luottamuksellisesti, ei saa teknistä esikuvaa tai teknistä ohjetta oikeudettomasti käyttää tai ilmaista. Suoja ei kata teknisen esikuvan tai teknisen ohjeen hankkimista. Koska teknisen esikuvan ja teknisen ohjeen suojan tavoite on suojata tiedon luottamuksellista luovuttamista, ehdotetussa laissa ei laajenneta suojaa kattamaan teknisen ohjeen hankkimista.

5 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

5.1 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on panna kansallisesti täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/943 julkaisemattoman taitotiedon ja liiketoimintatiedon (liikesalaisuuksien) suojaamisesta laittomalta hankinnalta, käytöltä ja ilmaisemiselta.

Suomessa liikesalaisuuksien suoja on hyvä. Liikesalaisuuksien suoja rakentuu kuitenkin ensisijaisesti rikoslainsäädännön varaan. Direktiivissä säädetään siviilioikeudellisista oikeussuojakeinoista. Tavoitteena on direktiivin kansallinen täytäntöönpano siten, ettei nykyistä sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain mukaista liikesalaisuuksien suojan tasoa heikennetä, ja ettei rikosoikeudellisia oikeussuojakeinoja muuteta.

Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetussa laissa suojataan liikesalaisuuksien lisäksi teknistä esikuvaa ja teknistä ohjetta oikeudettomalta käytöltä ja ilmaisemiselta. Tavoitteena on säilyttää myös teknisen esikuvan ja teknisen ohjeen nykyinen suoja ja tehdä kyseinen suoja liikesalaisuuksien suojaa vastaavaksi siinä määrin kuin on tarkoituksenmukaista.

5.2 Toteuttamisvaihtoehdot

Liikesalaisuuksien suojaa koskevaan erillislakiin liittyviä näkökohtia

Liikesalaisuusdirektiivin täytäntöönpano voidaan toteuttaa muuttamalla voimassa olevaa kansallista lainsäädäntöä tai säätämällä liikesalaisuuksien suojaa koskeva uusi erillislaki.

Liikesalaisuuksia, liike- ja ammattisalaisuuksia ja yrityssalaisuuksia suojataan Suomessa useilla eri aikoina annetuilla laeilla edellä jaksossa 3.1 kuvatulla tavalla. Direktiivin kansallinen täytäntöönpano nykyistä lainsäädäntöä muuttamalla tarkoittaisi, että sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettuun lakiin olisi sisällytettävä direktiivin edellyttämät uudet säännökset. Tästä seuraisi, että merkittävä osa sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain säännöksistä koskisi jatkossa liikesalaisuuksien suojaa, kun tähän saakka lain painopiste on ollut elinkeinonharjoittajien hyvän liiketavan vastaisessa menettelyssä, kuten markkinointia koskevassa sääntelyssä. Lain soveltamisalaa tulisi lisäksi laajentaa siten, että se koskisi myös muita kuin elinkeinonharjoittajia, koska liikesalaisuusdirektiivin sääntely ei koske pelkästään elinkeinonharjoittajien välisiä suhteita. Esimerkiksi direktiivissä säädetyt tuomioistuimen määräämät toimenpiteet ja seuraamukset voidaan kohdistaa myös muihin kuin elinkeinonharjoittajiin. Direktiivin täytäntöönpano nykyistä lainsäädäntöä muuttamalla ei myöskään vähentäisi sääntelyn pirstaleisuutta, joka puolestaan vaikeuttaa liikesalaisuuksien suojan ja eri lakien keskinäisten suhteiden hahmottamista.

Direktiivin tavoitteena on tehostaa liikesalaisuuksien suojaa. Uusi erillislaki selkeyttäisi nykyistä pirstaleista sääntelyä. Se osaltaan myös korostaisi direktiivin tavoitteiden mukaisesti liikesalaisuuksien merkitystä yritysten liiketoiminnan kilpailukyvyyn ja innovaatioiden kehittämisessä. Myös Ruotsissa on liikesalaisuuksia suojattu erillislailla jo ennen direktiivin säätämistä. Liikesalaisuudet voidaan laajassa mielessä lukea osaksi aineettomia oikeuksia. Aineettomien oikeuksien suojasta kuten patentista, hyödyllisyysmallista, tavaramerkistä ja tekijänoikeudesta säädetään erillislaeissa. Erillislaki liikesalaisuuksien suojasta olisi siten yhdenmukainen ratkaisu aineettomia oikeuksia koskevan sääntelyn systematiikan kanssa.

Toimivaltainen tuomioistuin

Liikesalaisuusdirektiivi ei sisällä säännöksiä toimivaltaisesta tuomioistuimesta.

Toimivaltaisen tuomioistuimen osalta on esityksen valmistelun aikana arvioitu erilaisia toteutamisvaihtoehtoja. Erityisesti on pohdittu, onko tarkoituksenmukaista sisällyttää uuteen lakiin sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain toimivaltasäännös, jonka mukaan liikesalaisuusriitoja käsitellään keskitetysti yhdessä tuomioistuimessa, eli markkinaoikeudessa. Ensimmäisenä vaihtoehtona on siten harkittu sitä, että laissa tarkoitettut asiat käsiteltäisiin jatkossakin yksinomaan markkinaoikeudessa. Toisena toteutamisvaihtoehtona on ollut esillä liikesalaisuusasioiden käsitteleminen vain käräjäoikeudessa ja mahdollisesti keskitetysti Helsingin käräjäoikeudessa. Kolmanneksi vaihtoehdoksi on muotoutunut käräjäoikeuden ja markkinaoikeuden osin rinnakkainen toimivalta liikesalaisuusasioissa.

Markkinaoikeuteen keskittämistä vastaan puhuu se, että liikesalaisuudet ja niihin liittyvät riidat poikkeavat monella eri tavoin markkinaoikeudessa käsiteltävistä muista aineettomista oikeuksista ja niitä koskevista riitaisuuksista. Liikesalaisuuden laillinen haltija ei saa yksinoikeutta, vaan sama liikesalaisuus voi olla samalla tai eri oikeusperusteella usean eri tahon hallussa. Liikesalaisuuden sisältö voi myös olla lähtökohtaisesti mitä tahansa teknistä tai taloudellista tietoa, jos tieto täyttää liikesalaisuuden tunnusmerkit. Liikesalaisuussääntely tulee sovellettavaksi huomattavasti useammissa ja monitahoisemmissa yhteyksissä kuin muu immateriaali-oikeudellinen sääntely. Lainsäädännössä on lukuisia liikesalaisuuden salassapitovelvollisuuden asettavia säännöksiä ja lisäksi salassapitovelvoitteen asettava sopimusvelvoite on hyvin yleinen liikesopimuksissa ja myös muissakin sopimuksissa, kuten työsopimuksissa. Salassapitovelvollisuus voidaan johtaa muistakin lähteistä. Koska liikesalaisuuden salassapitovelvollisuus ja tarve vedota uuden lain säännöksiin tulee tulemaan selkeästi useammin ja monimuotoisemmin esille kuin mikä nyt on tilanne sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain osalta ja kysymykseen tuleviin riitoihin usein liittyisi muita erimielisyyksiä, ei

liikesalaisuusasioiden käsittelyä ole tarkoituksenmukaista eikä myöskään käytännössä mahdollista keskittää yhteen tuomioistuimeen.

Liikesalaisuuden haltijan asemassa ja siten vaatimusten esittäjänä voi olla kuka tahansa luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, jolla on laillinen määräysvalta liikesalaisuuteen. Myös oikeudenloukkaajan asemassa eli vastaajana liikesalaisuuksia koskevissa riidoissa voi olla lähtökohtaisesti kuka tahansa luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Kun sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 6 §:n perusteella laissa tarkoitettu kiello voidaan kohdistaa liikesalaisuusasioissa vain elinkeinonharjoittajaan, niin uuden lain mukaisen kiellomääräyksen ja korjaavien toimenpiteiden kohteena voisi olla periaatteessa kuka tahansa henkilö. Kyse ei siten enää olisi aina elinkeinonharjoittajien välisestä erimielisyydestä.

Uusi laki sisältäisi aiempaa huomattavasti kattavammat säännökset liikesalaisuuksien suojasta ja laki tulee siten kattamaan useita sellaisia tilanteita, joiden osalta ei aikaisemmin ole ollut lakiin perustuvaa liikesalaisuuksien salassapitovelvollisuutta. Koska näihin tilanteisiin liittyviin oikeusriitoihin nykyisin sovelletaan laki- tai sopimusperusteisesti muita kuin sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain oikeuspaikkannormeja, olisi markkinaoikeuden yksinomainen toimivalta kaikissa liikesalaisuusasioissa ratkaisuna vaikeasti toteutettavissa.

Esimerkkinä voidaan todeta, että ehdotettavan lain perusteella henkilöllä olisi salassapitovelvollisuus hänen saatuaan tiedon liikesalaisuudesta, kun häntä sitoo liikesalaisuuden käyttämisen tai ilmaisemisen rajoittamista koskeva sopimus tai velvoite. Tämän perusteella lukuisten ja mitä monimuotoisempien eri sopimusten ja muiden velvoitteiden perusteella syntynyt salassapitovelvollisuus johtaisi siihen, että henkilöllä olisi liikesalaisuutta koskeva oikeudettoman käyttämisen- ja ilmaisemisen kiello myös uuden lain mukaan. Sopimuksen kohdalla kyse voisi olla nimenomaisesta salassapitosopimuksesta tai tietotaitoa koskevasta lisenssisopimuksesta, mutta näiden lisäksi käytännöllisesti katsoen mistä tahansa muusta sopimuksesta, jossa on liikesalaisuuksien käyttämistä ja ilmaisemista rajoittava salassapitoehto. Näitä sopimuksia koskevat riidat käsitellään nykyisin lähtökohtaisesti oikeudenkäymiskaaren 10 luvun tai oikeuspaikkasopimuksen perusteella toimivaltaisessa käräjäoikeudessa tai välityssopimuksen perusteella välimiesoikeudessa. Jos riidan kohteena on osittain salassapitovelvollisuutta koskeva sopimusehto ja osapuoli haluaa esittää uuteen lainsäädäntöön perustuvia vaatimuksia, voisi markkinaoikeuden yksinomainen toimivalta johtaa siihen, että nämä pääosin sopimusriitaa koskevat asiat joko olisi käsiteltävä kokonaisuudessaan markkinaoikeudessa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 5 §:n perusteella tai vaihtoehtoisesti sekä markkinaoikeudessa että käräjäoikeudessa. Tämä ei ollut tavoitteena, kun markkinaoikeuden yksinomaista toimivaltaa käsitellä sopimattomasta menettelystä elinkeinoelämässä annetussa laissa tarkoitettuja riita-asioita laajennettiin vuonna 2013, eikä tällaiseen lopputulokseen johtava uudistus olisi nytkään tavoiteltava. Ei olisi tarkoituksenmukaista, että yhtä sopimusehtoa koskevan yksinomaisen oikeuspaikkasäännöksen vuoksi koko pääsopimusta koskeva riita käsiteltäisiin markkinaoikeudessa. Salassapitovelvoite on tavanomaisesti yksi sopimuksen useista sivuvelvoitteista. Tällaisten sopimusriitojen käsitteleminen markkinaoikeudessa tulisi myös lisäämään merkittävästi markkinaoikeuden käsiteltäväksi tulevia asioita ja laajentamaan markkinaoikeuden toimintakenttää immateriaalioikeuskysymysten ulkopuolisiin sopimusoikeudellisiin riitoihin. Tämä rajaisi myös sopimuksen osapuolten mahdollisuuksia sopia haluamallaan tavalla oikeuspaikasta, koska osapuolet eivät voisi sopia erityistuomioistuimen yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvan asian oikeuspaikasta toisin.

Tilanne olisi lähtökohtaisesti samanlainen, kun kyseessä on ehdotettavan lain mukainen muu kuin sopimukseen perustuva salassapitovelvoite. Tällainen liikesalaisuuden käyttämistä tai ilmaisemista rajoittava velvoite voi seurata esimerkiksi laista, asetuksesta, määräyksestä, yhteisön säännöistä tai alan käytäntösäännöistä. Näitä velvoitteita koskevat riidat käsitellään ny-

kyisin yleisissä tuomioistuimissa ja markkinaoikeuden yksinomainen toimivalta näissä asioissa olisi ongelmallinen ja epätarkoituksenmukainen.

Ehdotettavan lain mukaan liikesalaisuutta ei saa käyttää tai ilmaista oikeudettomasti henkilö, joka on saanut tiedon liikesalaisuudesta suorittaessaan tehtävää toisen puolesta tai muuten luottamuksellisessa liikesuhteessa. Laki asettaisi siten salassapitovelvoitteen myös sellaisessa liikesuhteessa, jossa ei olisi nimenomaisesti sovittu salassapidosta. Markkinaoikeuden yksinomainen toimivalta ehdotettavan lain mukaisissa vaatimuksissa voisi johtaa siihen, että liikesalaisuuden salassapitovelvollisuuden osalta oikeuspaikkana olisi markkinaoikeus, vaikka sopimukseen liittyvien riitojen oikeuspaikka olisi muutoin kärjäoikeus.

Myös palvelussuhteen ollessa kyseessä markkinaoikeuden yksinomainen toimivalta toisi ongelmia. Kun kysymys yleensä on työsuhteesta, olisi kohtuutonta, jos työntekijä joutuisi vastaamaan kärjäoikeudessa työsopimuslain rikkomiseen perustuvaan vaatimukseen ja markkinaoikeudessa ehdotettuun lakiin perustuvaan vaatimukseen. Tilanne olisi sama silloin, kun riita-asiassa vastaajana ovat yhteisön ja säätiön johtohenkilöt, joiden salassapitovelvollisuudesta säädettäisiin uudessa laissa.

Myös turvaamistoimiin liittyy vaikeasti ratkaistavia kysymyksiä. Jos esimerkiksi sopimusta koskevassa riidassa ehdotettavan lain mukaista liikesalaisuuden käyttämisen tai ilmaisemisen väliaikaista kieltä olisi pyydettyä markkinaoikeudessa, mutta sopimusriitaan liittyvä muu turvaamistoihake olisi tehtävä kärjäoikeudessa oikeudenkäymiskaaren 7 luvun perusteella, hankaloittaisi tämä oikeussuojan saamista. Lisäksi rinnakkaiset turvaamistoihimprosessit olisivat epätarkoituksenmukaiset ja prosessitaloudellisesti vaikeasti perusteltavissa.

Oikeuspaikkasäännöstä harkittaessa on otettava lisäksi huomioon markkinaoikeuden asema erityistuomioistuimena. Markkinaoikeuden tuomioon sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain mukaisissa liikesalaisuusasioissa haetaan muutosta oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 7 luvun 4 §:n mukaan korkeimmalta oikeudelta, jos korkein oikeus myöntää asiassa valitusluvan. Koska ehdotettava laki laajentaisi lakisääteistä salassapitovelvollisuutta, rajoittaisi tavanomaisesta poikkeava oikeusastejärjestys mahdollisuutta hakea muutosta esimerkiksi tavanomaisessa sopimusriita-asiassa annettuun tuomioon tavalla, joka ei ole perusteltua. Tällaiset riita-asiat tulisi edelleen käsitellä toisessa oikeusasteessa hovioikeudessa.

Edellä selostetun perusteella ei voida pitää tarkoituksenmukaisena keskittää uuteen lakiin perustuvien vaatimusten käsittelyä markkinaoikeudelle. Siksi esityksessä ehdotetaan, että uuteen lainsäädäntöön perustuvat vaatimukset tutkittaisiin lähtökohtaisesti kärjäoikeudessa.

Koska liikesalaisuuksia koskevat asiat voivat ajankohtaistua monissa oikeussuhteissa, ei myöskään voida pitää tarkoituksenmukaisena keskittää asioiden käsittelyä Helsingin kärjäoikeuteen. Asioiden käsittelyn keskittämisestä yhteen kärjäoikeuteen seuraisi osin samoja ongelmia kuin asioiden keskittämisestä markkinaoikeuteen. Riidat voivat koskea pääosin muita kysymyksiä kuin liikesalaisuuksien salassapitovelvollisuutta. Riidan osapuolina voi olla yksityishenkilöitä ja pienyrityksiä ja riitojen intressi voi olla alhainen. Perusteita näiden asioiden keskittämiseksi vain Helsingin kärjäoikeuteen ei ole. Siksi on tarkoituksenmukaisinta, että ehdotetussa laissa tarkoitettavat vaatimukset käsitellään samassa tuomioistuimessa, missä käsitellään muut kyseiseen sopimukseen tai oikeussuhteeseen liittyvät riidat. Yleisten oikeuspaikkasäännösten salliessa sekä rikosoikeudelliset että yksityisoikeudelliset vaatimukset voitaisiin tällöin myös käsitellä samassa tuomioistuimessa.

Jos ehdotettavaan lainsäädäntöön liittyvät riidat käsiteltäisiin jatkossa vain yleisissä tuomioistuimissa, jäisi markkinaoikeuden liikesalaisuuksia koskeva erityisasiantuntemus hyödyntämättä. Markkinaoikeus ja sitä edeltävä markkinatuomioistuin ovat pitkään käsitelleet sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain mukaisia elinkeinonharjoittajien välisiä liikesalaisuusasioita. Erityisesti teknisiä liikesalaisuuksia koskevissa kysymyksissä, kuten käsiteltäessä patentoitavaan tuotteeseen tai valmistusmenetelmään rinnastettavaa liikesalaisuutta, markkinaoikeuden asiantuntemus olisi eduksi asian käsittelyssä. Samoin esimerkiksi tietotaitoa koskevia sopimuksia koskevien riita-asioiden käsittelyssä markkinaoikeudella on erityisasiantuntemusta. Liikesalaisuuksien hankkimista, käyttämistä tai ilmaisemista koskevat kysymykset voivat tulla esille myös muiden aineettomia oikeuksia koskevien asioiden käsittelyn yhteydessä ja olisi ongelmallista, jos markkinaoikeudessa ei voisi käsitellä näihin juttuihin liittyviä liikesalaisuuslaissa tarkoitettuja vaatimuksia.

Tämän vuoksi olisi tarkoituksenmukaista, että markkinaoikeudella olisi edelleen toimivalta tutkia liikesalaisuuden loukkaamista koskevia vaatimuksia. Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain perusteella markkinaoikeus on ollut toimivaltainen tutkimaan sanotussa laissa tarkoitettuja elinkeinonharjoittajien välisiä liikesalaisuusriitoja. Tämän vuoksi olisi luontevaa, että näitä asioita myös jatkossa voitaisiin käsitellä markkinaoikeudessa. Esityksessä ehdotetaan, että kärjäoikeuden yleisen toimivallan rinnalla markkinaoikeudella olisi toimivalta käsitellä ehdotetussa laissa tarkoitettu yksityisoikeudellinen vaatimus silloin, kun vaatimus kohdistuu oikeushenkilöön tai elinkeinotoimintaa harjoittavaan luonnolliseen henkilöön. Samoin esitetään, että markkinaoikeus nykyiseen tapaan voisi liikesalaisuutta koskevan riita-asian yhteydessä tutkia myös muun riita-asian, jos kantaja nostaa kanteet samanaikaisesti samaa vastaajaa tai eri vastaajia vastaan ja kanteet johtuvat olennaisesti samasta perusteesta. Kanteiden käsitteleminen samassa oikeudenkäynnissä edellyttäisi, että vastaajat ovat oikeushenkilöitä tai elinkeinotoimintaa harjoittavia luonnollisia henkilöitä. Kanne sellaista luonnollista henkilöä vastaan, joka ei harjoita elinkeinotoimintaa, voitaisiin näin ollen tutkia vain kärjäoikeudessa. Kantajana markkinaoikeudessa voi sen sijaan olla kuka tahansa liikesalaisuuden haltija eli yhtä lailla luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö.

Viimeinen oikeusaste on sekä markkinaoikeudessa että kärjäoikeudessa käsiteltävissä asioissa korkein oikeus. Kärjäoikeuden ratkaisuun haetaan muutosta hovioikeudelta ja hovioikeuden ratkaisuun valituslupaa pyytämällä korkeimmalta oikeudelta. Markkinaoikeuden ratkaisuun haetaan muutosta suoraan korkeimmalta oikeudelta valituslupaa pyytämällä. Ottaen huomioon, että korkein oikeus on viimeinen muutoksenhakuaste sekä kärjäoikeudessa että markkinaoikeudessa vireille tulleissa asioissa, tuomioistuinten rinnakkainen toimivalta ei johtaisi ristiriitaiseen oikeuskäytäntöön liikesalaisuutta koskevissa riita-asioissa.

5.3 Keskeiset ehdotukset

5.3.1 Liikesalaisuuslaki

Esityksessä ehdotetaan, että liikesalaisuusdirektiivin täytäntöönpano toteutettaisiin säätämällä liikesalaisuuksien suojaa koskeva uusi erillislaki. Samalla liikesalaisuuksien suojaa koskeva sääntely sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetusta laista kumottaisiin. Ehdotuksen perusteita on selostettu edellä jaksossa 5.2.

Liikesalaisuusdirektiivi on soveltamisalaltaan yleinen, ja jäsenvaltioiden on pantava direktiivi täytäntöön siten, että direktiivin mukaiset menettelyt, toimenpiteet ja oikeussuojakeinot ovat saatavilla kaikissa liikesalaisuuksien loukkausta koskevissa tilanteissa. Käytännössä eräiden oikeussuojakeinojen käyttö jäänee harvinaiseksi esimerkiksi työnantajan ja työntekijän välisessä suhteessa. Niiden sovellettavaksi tulemista ei kuitenkaan voida kategorisesti sulkea pois.

Liikesalaisuusdirektiivi koskee myös palveluita. Direktiivin johdanto-osan 26 ja 27 perustelukappaleissa on nimenomaisesti mainittu erikseen liikesalaisuuden käyttäminen palvelujen tarjoamiseen. Direktiiviä vastaavasti uusi liikesalaisuuslaki koskee myös palveluita.

Ehdotetun lain soveltamisala olisi yleinen, ja laki täydentäisi muualla lainsäädännössä olevaa liikesalaisuuksien suojaa koskevaa sääntelyä. Näin ollen muun muassa ehdotettavan lain 2 §:n 1 kohdan mukaista liikesalaisuuden määritelmää sovellettaisiin myös silloin, kun olisi tarpeen ratkaista, onko kyseessä muussa laissa tarkoitettu liikesalaisuus. Ehdotettavaan lakiin sisältyvät menettelyt, toimenpiteet ja oikeussuojakeinot voisivat tulla sovellettaviksi myös esimerkiksi muussa laissa asetetun salassapitovelvollisuuden rikkomisen johdosta. Liikesalaisuuksien suojasta on lisäksi voimassa, mitä muussa laissa erikseen säädetään. Siltä osin kuin liikesalaisuuksien suojasta säädetään toisin muussa laissa, sovellettaisiin kyseistä lakia liikesalaisuuslain sijaan.

Liikesalaisuuden määritelmä

Uuteen liikesalaisuuslakiin ehdotetaan otettavaksi liikesalaisuuden määritelmä. Määritelmä olisi uusi ja se olisi yhdenmukainen liikesalaisuusdirektiivin määritelmän kanssa. Uudella liikesalaisuuden määritelmällä ei olisi tarkoitus muuttaa vallitsevaa oikeustilaa siitä, mitä on pidettävä liikesalaisuutena.

Jotta tieto olisi ehdotetun lain mukaan liikesalaisuus, tiedon on täytettävä määritelmän kolme vaatimusta.

Liikesalaisuuden olisi ensinnäkin oltava salaista tietoa, joka ei ole kokonaisuutena tai osiensa täsmällisenä kokoonpanona ja yhdistelmänä tällaisia tietoja tavanomaisesti käsitteleville henkilöille yleisesti tunnettua tai helposti selville saatavissa. Liikesalaisuus olisi siten rajoitetun henkilöpiirin tiedossa. Liikesalaisuus ei olisi kuitenkaan yksinoikeus, vaan sama tieto voisi olla yhtä aikaa useamman tahon liikesalaisuus. Liikesalaisuus voi esimerkiksi olla tunnettu useammassa saman alan yrityksessä. Toisaalta se, että tieto ei saa olla yleisesti tunnettua tarkoittaisi sitä, että liikesalaisuutena ei voisi pitää sellaista yleistä kokemusta ja taitoa, jotka henkilöt ovat hankkineet osana tavanomaista työskentelyään ja ammattitaitoaan.

Määritelmän mukaan liikesalaisuudella olisi myös oltava elinkeinotoiminnassa taloudellista arvoa. Taloudellinen arvo ei edellyttäisi sitä, että tietoa jo hyödynnetään elinkeinotoiminnassa. Riittävää on, että tiedon taloudellinen arvo on mahdollista. Tiedolla olisi kuitenkin oltava yhteys elinkeinotoimintaan, joten luottamuksellinen yksityiselämään liittyvä tieto ei tavallisesti tulisi suojattavaksi ehdotetulla lailla liikesalaisuutena.

Lisäksi liikesalaisuudelta edellytettäisiin, että liikesalaisuuden laillinen haltija on ryhtynyt kohtuullisiin toimenpiteisiin pitääkseen tiedon salassa. Vaatimus tarkoittaa sitä, että liikesalaisuuksia käsittelevien henkilöiden on oltava tietoisia tiedon luottamuksellisuudesta. Liikesalaisuuden haltijan riittäviä toimenpiteitä olisi tarkasteltava tapauskohtaisesti. Tietoja voitaisiin suojata esimerkiksi tietojärjestelmien ja fyysisten tilojen turvajärjestelyillä tai tiedon luottamuksellisuus voitaisiin kirjata yrityksen ja sen henkilöstön tai yrityksen ja sen yhteistyökumppanien välisiin salassapitositoumuksiin.

Liikesalaisuuden oikeudeton hankkiminen

Uuteen lakiin otettaisiin säännökset siitä, mikä on liikesalaisuuden oikeudetonta hankkimista.

Säännös sisältäisi yleisen kiellon hankkia tai yrittää hankkia liikesalaisuutta oikeudettomasti. Lisäksi säännöksessä määriteltäisiin tarkemmin oikeudettomat liikesalaisuuden hankkimistavat. Liikesalaisuutta ei saisi hankkia anastamalla, eikä luvattomasti kopioimalla, jäljentämällä tai havainnoimalla liikesalaisuuden haltijan asiakirjoja, esineitä, materiaaleja, aineita tai sähköisiä tiedostoja. Lisäksi liikesalaisuutta ei saisi hankkia millään muullakaan hyvän liiketavan vastaisella menettelyllä. Hyvällä liiketavalla tarkoitettaisiin rehellisen ja kunniallisen elinkeinonharjoittajan noudattamaa menettelyä, joka ei sisällä kilpailijan kannalta arveluttavia piirteitä. Hyvä liiketapa määräytyisi kuitenkin tarkemmin tapauskohtaisesti. Oikeudetonta olisi myös liikesalaisuuden hankkiminen tilanteessa, jossa henkilö on tiennyt tai hänen olisi pitänyt tietää, että liikesalaisuus on saatu suoraan tai välillisesti henkilöltä, joka on itse oikeudettomasti käyttänyt liikesalaisuutta tai ilmaissut sen.

Uuteen lakiin otettaisiin säännökset myös tilanteista, joissa liikesalaisuuden hankkiminen ei olisi oikeudetonta. Nykyisin liikesalaisuuden sallittuja hankkimistapoja ei ole määritelty laissa. Liikesalaisuuden saisi säännöksen mukaan hankkia itsenäisesti keksimällä tai luomalla. Liikesalaisuus ei ole yksinoikeus. Säännös turvaisi sen, että liikesalaisuuden voi useampi eri elinkeinonharjoittaja tai muu taho keksiä tai luoda itse toisista riippumatta. Liikesalaisuuden saisi säännöksen mukaan hankkia myös niin sanotulla käänteismallinnuksella eli selvittämällä liikesalaisuuden laillisesti hankitusta tuotteesta sitä havainnoimalla, tutkimalla, purkamalla tai testaamalla. Lisäksi liikesalaisuuden voisi hankkia muulla hyvän liiketavan mukaisella tavalla. Säännöksellä korostettaisiin sitä, että jos kysymys ei ole hyvän liiketavan vastaisesta oikeudettomasta liikesalaisuuden hankkimisesta, liikesalaisuuden hankkiminen olisi sallittua.

Liikesalaisuuden hankkiminen ei olisi myöskään oikeudetonta, jos liikesalaisuuden hankkiminen tapahtuu osana työntekijöiden tai heidän edustajiensa tiedonsaantia tai kuulemista koskevan oikeuden käyttämistä. Kysymys voisi olla esimerkiksi yhteistoimintamenettelystä, jonka yhteydessä työntekijät tai heidän edustajat saisivat yhteistoimintamenettelyä varten tiedon liikesalaisuudesta.

Liikesalaisuuden oikeudeton käyttäminen ja ilmaiseminen

Uuteen lakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset siitä, mikä on liikesalaisuuden oikeudetonta käyttämistä ja ilmaisemista. Ehdotettavassa laissa käytetyssä ilmaisussa ”oikeudeton käyttäminen ja ilmaiseminen” sana ”oikeudeton” liittyy sekä käyttämiseen että ilmaisemiseen. Tämä koskee termien käyttöä myös muussa yhteydessä, ellei asiayhteydestä muuta ilmene.

Säännöksellä kiellettäisiin liikesalaisuuden oikeudeton käyttäminen ja ilmaiseminen. Käyttämisen ja ilmaisemisen oikeudettomuus tulee aina arvioida tapauskohtaisesti eikä sitä ole mahdollista säännellä tyhjentävästi. Liikesalaisuuden käyttäminen ja ilmaiseminen olisi oikeutettua esimerkiksi silloin, kun se tapahtuisi liikesalaisuuden haltijan suostumuksella tai kun se olisi tarpeellista työntekijän työtehtävien suorittamiseksi. Samoin liikesalaisuuden ilmaiseminen esimerkiksi salassapito- tai vaitiolovelvollisuuden sitomalle asianajajalle tai lääkärille olisi yleensä oikeutettua silloin, kun ilmaiseminen olisi tietyn asian hoitamiseksi välttämätöntä. Tiettyissä tilanteissa liikesalaisuuden ilmaiseminen ilmoitettaessa esimerkiksi kilpailulainsäädännön vastaisesta toiminnasta kilpailulainsäädännön noudattamista valvovalle viranomaiselle olisi oikeutettua.

Säännös sisältäisi ensinnäkin yleisen kiellon oikeudettomasti käyttää tai ilmaista liikesalaisuutta, joka on ehdotettavaan lakiin sisältyvän säännöksen mukaan hankittu oikeudettomasti. Lisäksi ehdotettavaan lakiin otettaisiin säännös siitä, että joka toisen palveluksessa ollessaan on saanut tiedon liikesalaisuudesta, ei saa sitä palvelusaikanaan oikeudettomasti käyttää tai ilmaista. Voimassa olevan sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 4

§:n 2 momentin mukaan, joka elinkeinonharjoittajan palveluksessa ollessaan on saanut tiedon liikesalaisuudesta, ei saa sitä palvelusaikanaan oikeudettomasti käyttää eikä ilmaista hankkijakseen itselleen tai toiselle etua tai toista vahingoittaakseen. Ehdotetussa pykälässä ei enää mainittaisi edun hankkimis- tai vahingoittamistarkoitusta. Muutoksella pyritään yhtenäistämään sääntelyä työsopimuslain liikesalaisuutta koskevan säännöksen kanssa, jossa kiello ei edellytä edun hankkimis- tai vahingoittamistarkoitusta. Salassapitovelvollisuus rajoittuu säännöksessä palvelusaikaan, mutta velvollisuutta voitaisiin sopimuksin pidentää.

Uudessa laissa säädettäisiin muistakin tilanteista, joissa liikesalaisuus on sinänsä saatu laillisella tavalla haltuun, mutta näin hankitun liikesalaisuuden oikeudeton käyttäminen ja ilmaiseminen olisi kiellettyä. Sääntely kattaisi nimenomaisesti yhteisön tai säätiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenet, toimitusjohtajan, tilintarkastajat ja selvitysmiehet ja näihin rinnastettavat tehtävät sekä yrityksen saneerausmenettelyn. Säännöksessä luetellut henkilöt olisivat soveltuvin osin samat kuin yrityssalaisuuden rikkomista koskevan rikoslain 30 luvun 5 §:n 1 momentissa tarkoitettut henkilöt. Ehdotetussa laissa kiellettäisiin myös yleisesti oikeudeton liikesalaisuuden käyttäminen tai ilmaiseminen silloin, jos henkilö on saanut tiedon liikesalaisuudesta suorittaessaan tehtävää toisen puolesta tai muuten luottamuksellisessa liikesuhteessa. Ehdotettavassa säännöksessä salassapitovelvoite asetettaisiin koskemaan yleisesti luottamuksellista liikesuhdetta, koska luottamuksellisen tiedon määrä on yrityksissä nykyisin merkittävä ja yritysten väliset yhteistoimintamallit ovat erittäin monimuotoisia. Ehdotetut liikesalaisuuden käyttämisestä ja ilmaisemisesta koskevat kiellot olisivat ajallisesti rajoittamattomia.

Lisäksi säännöksessä mainittaisiin erikseen se, että liikesalaisuutta ei saisi oikeudettomasti käyttää tai ilmaista henkilö, jota sitoo liikesalaisuuden käyttämisestä tai ilmaisemisesta rajoittava sopimus tai velvoite.

Oikeudetonta olisi myös liikesalaisuuden käyttäminen tai ilmaiseminen tilanteessa, jossa henkilö tietää tai hänen pitäisi tietää, että liikesalaisuus on saatu suoraan tai välillisesti henkilöltä, joka on itse oikeudettomasti käyttänyt liikesalaisuutta tai niin ilmaissut sen. Säännöksen tarkoituksena on estää liikesalaisuuden oikeudeton käyttäminen tai ilmaiseminen myös, jos liikesalaisuus siirtyy oikeudettomasti eteenpäin uudelle henkilölle. Säännös kattaisi henkilön tietoisuuden liikesalaisuuden saamishetkellä ja myös myöhemmin, jos henkilö tulee tietoiseksi esimerkiksi liikesalaisuuden haltijan ilmoituksen johdosta, että liikesalaisuus on peräisin henkilöltä, joka oikeudettomasti käytti liikesalaisuutta tai ilmaisi sen.

Sääntely kieltäisi liikesalaisuuden oikeudettoman käytön tilanteessa, jossa kysymys on liikesalaisuutta loukkaavista tuotteista, jos henkilö tällöin tietää tai hänen pitäisi tietää, että tuotteen suunnittelussa, ominaisuuksissa, toiminnassa, tuotantoprosessissa tai markkinoinnissa saadaan merkittävää hyötyä oikeudettomasti hankitusta, käytetystä tai ilmaistusta liikesalaisuudesta.

Väärinkäytöksen ja laittoman toiminnan paljastaminen ja sananvapauden käyttäminen

Uudessa laissa säädettäisiin mahdollisuudesta ilmoittaa väärinkäytöksistä ja laittomasta toiminnasta yleisen edun suojaamiseksi liikesalaisuuksien suojasta huolimatta. Lisäksi yksittäistapauksessa sananvapauden käyttö voisi oikeuttaa liikesalaisuuden hankkimisen, käyttämisen tai ilmaisemisen, vaikka kysymys ei olisi väärinkäytöksen tai laittoman toiminnan paljastamisesta.

Säännöksellä pyritäisiin ensinnäkin suojaamaan ilmiantajaa, joka yleisen edun suojaamiseksi hankkii tai ilmaisee liikesalaisuuden tai käyttää liikesalaisuutta väärinkäytöksen taikka väärän tai laittoman toiminnan paljastamiseksi. Ilmiantaja voisi näissä olosuhteissa paljastaa lii-

kesalaisuudeksi luokiteltavan tiedon esimerkiksi viranomaiselle, muulle asianmukaiselle taholle tai yleisesti. Säännöstä sovellettaessa olisi tehtävä intressipunnintaa toisaalta liikesalaisuuden haltijan liikesalaisuuden säilyttämisen intressin sekä toisaalta väärinkäytöksen tai laitoman toiminnan ilmi tulemisen ja yleisen edun välillä. Harkinta olisi tehtävä tapauskohtaisesti. Voidaan katsoa, että esimerkiksi vakava uhka ihmisten terveydelle tai ympäristölle oikeuttaisi liikesalaisuuden paljastamisen ulkopuoliselle. Mikäli yrityksellä on toimiva ja turvallinen väärinkäytösten ilmoituskanava, jonka kautta muun muassa pystyy ilmoittamaan luottamuksellisesti ja nimettömänä, ja ilmoitettuihin väärinkäytöksiin myös puututaan, ei henkilöllä yleensä ole tarvetta paljastaa liikesalaisuuden sisältävää tietoa yrityksen ulkopuolisille. Sisäinen ilmoittaminen ei kuitenkaan ole paras ratkaisu esimerkiksi silloin, jos ilmoitus koskettaa omaa esimiestä tai yrityksen johtoon kuuluvia henkilöitä. Tällaisissa tapauksissa on hyväksyttävää kääntyä yrityksen oman väärinkäytösten ilmoituskanavan sijasta suoraan esimerkiksi viranomaisen puoleen. Harkinnassa olisi otettava huomioon EIT:n ratkaisut ilmiantajan suojasta ja sananvapauden käyttämisestä demokraattisessa yhteiskunnassa.

Sananvapautta koskevan poikkeuksen soveltuminen tulisi käytännössä arvioitavaksi lähinnä tiedotusvälineiden toiminnan osalta. Säännökset olisivat uusia, mutta niillä ei ole tarkoitus muuttaa nykyistä oikeustilaa liikesalaisuuksien suojan ja sananvapauden välisestä suhteesta.

Jos intressipunninnan perusteella päädyttäisiin siihen, että liikesalaisuuden ilmaiseminen olisi kyseisessä tapauksessa ollut oikeudetonta, olisi liikesalaisuuden haltijan käytössä normaalit oikeussuojakeinot kuten vahingonkorvaus.

Liikesalaisuuden ilmaiseminen työntekijän edustajalle

Uuteen lakiin ehdotetaan poikkeussäännöstä liikesalaisuuden suojasta tilanteessa, jossa työntekijä ilmaisee liikesalaisuuden työntekijän edustajalle. Ehdotetun säännöksen mukaan liikesalaisuuden ilmaisemisen pitää olla välttämätöntä edustajan lain tai työehtosopimuksen mukaisten tehtävien hoitamiseksi. Välttämättömyyttä arvioitaisiin tapauskohtaisesti. Liikesalaisuuden ilmaiseminen edustajalle voisi olla välttämätöntä esimerkiksi silloin, kun työnantaja irtisanoo työntekijän työ sopimuksen sellaisella perusteella, jolla on liittymäkohta työntekijän epäiltyyn liikesalaisuuden oikeudettomaan käyttöön. Luottamusmies, luottamusvaltuutettu tai muu lain tai työehtosopimuksen mukainen edustaja ei luonnollisesti saisi käyttää liikesalaisuutta muuhun tarkoitukseen kuin edustajan lain tai työehtosopimuksen mukaisten tehtävien hoitamiseksi.

Kielto, korjaavat toimenpiteet ja väliaikainen kielto

Uuteen liikesalaisuuslakiin ehdotetaan otettavaksi säännös kiellosta ja korjaavista toimenpiteistä. Ehdotetun säännöksen nojalla tuomioistuimien voisi liikesalaisuuden haltijan vaatimuksesta kieltää sitä, joka olisi vastoin ehdotetun lain säännöksiä hankkinut tai ilmaissut liikesalaisuuden tai käyttänyt sitä, jatkamasta tai toistamasta liikesalaisuutta loukkaavaa tekoa taikka ryhtymästä tällaiseen tekoon. Kiellon avulla pyritään lopettamaan liikesalaisuuksien oikeudeton hankkiminen, käyttäminen tai ilmaiseminen sekä estämään tällainen menettely tulevaisuudessa. Ehdotetun säännöksen nojalla tuomioistuimien voisi myös määrätä vetämään liikesalaisuutta loukkaavan tuotteen pois markkinoilta tai määrätä sen muutettavaksi tai tuhottavaksi. Toimenpiteet voidaan kohdistaa vain sellaisiin tuotteisiin, joiden on todettu loukkaavan liikesalaisuutta. Samoin tuomioistuimien voisi määrätä tuhoamaan kokonaan tai osittain taikka tarvittaessa luovuttamaan kokonaan tai osittain liikesalaisuuden sisältävät tai sen käsittävät asiakirjat, esineet, materiaalit, aineet tai sähköiset tiedostot liikesalaisuuden haltijalle. Edellä mainittujen korjaavien toimenpiteiden avulla pyritään palauttamaan markkinatilanne sellaiseksi kuin se olisi ollut ilman loukkausta sekä ehkäisemään loukkauksen jatkaminen. Ehdotetun säännöksen

mukaan kiello ilmaista tai käyttää liikesalaisuutta voidaan kohdistaa myös henkilöön, joka on saanut tiedon liikesalaisuudesta uuden liikesalaisuuslain 4 §:n 2–4 momentin mukaisissa olosuhteissa, jos on ilmeistä, että tämä on ryhtynyt toimenpiteisiin liikesalaisuuden oikeudettomaksi ilmaisemiseksi tai käyttämiseksi. Kyseisen kiellon määrääminen edellyttäisi käytännössä välitöntä liikesalaisuuden loukkauksen vaaraa.

Tuomioistuimen on kiinnitettävä huomiota siihen, ettei kiellosta tai korjaavasta toimenpiteestä aiheudu turvattavaan etuuteen nähden kohtuutonta haittaa vastaajalle, muiden oikeuksille tai yleiselle edulle.

Uudessa liikesalaisuuslaissa ehdotetaan myös säädettäväksi, että edellä mainittu kiello voidaan määrätä väliaikaisena, jos kantaja saattaa todennäköiseksi, että liikesalaisuus on olemassa ja että kantaja on liikesalaisuuden haltija ja että hänen oikeuttaan loukataan tai loukkaus on välittömästi toteutumassa. Jos kiello koskee loukkaavaksi väitettyjen tuotteiden tuotantoa, tarjoamista tai saattamista markkinoille taikka niiden tuontia, vientiä tai varastointia tällaisia tarkoituksia varten, voidaan kiellon määräämisen yhteydessä määrätä tuotteiden takavarikoinnista tai luovutuksesta.

Vahingonkorvaus ja käyttökorvaus

Uuteen liikesalaisuuslakiin ehdotetaan vahingonkorvaussäännöstä, jonka lähtökohtana olisi tosiasiallisen vahingon korvaaminen täysimääräisenä, jos loukkaus on tehty tahallisesti tai tuotamuksellisesti. Ehdotetun vahingonkorvausta koskevan pykälän tavoitteena on, ettei liikesalaisuutta loukannut henkilö voisi hyötyä oikeudettomasta toimintatavasta ja vahinkoa kärsinyt liikesalaisuuden haltija palautettaisiin mahdollisuuksien mukaan tilanteeseen, joka olisi vallinnut ilman kyseistä toimintatapaa. Lisäksi vahingonkorvausta koskevassa pykälässä ehdotetaan säädettäväksi kohtuullisesta käyttöhyvityksestä. Jos huolimattomuus on lievää, korvausta voitaisiin sovittelaa.

Vahingonkorvausta koskeva säännös sisältäisi myös työsuhteen osalta viittaukset asianomaisiin korvausvastuuta koskeviin säännöksiin.

Uuteen liikesalaisuuslakiin ehdotetaan säännöstä käyttökorvauksesta, joka voitaisiin pykälässä säädettyjen edellytysten täytyessä määrätä maksettavaksi liikesalaisuuden haltijalle kiellon asettamisen tai korjaavien toimenpiteiden määräämisen sijaan. Erona vahingonkorvaukseen käyttökorvauksessa korvattaisiin liikesalaisuuden hyödyntämistä tuomioistuimen ratkaisun antamisen jälkeen. Ehdotettu sääntely tulisi sovellettavaksi tilanteessa, jossa vastaaja olisi saanut liikesalaisuuden suoraan tai välillisesti toiselta henkilöltä esimerkiksi ostamalla tai lisenssisopimuksen kautta. Jos vastaaja ei olisi alun perin liikesalaisuuden saadessaan ja alkaessaan käyttää sitä tiennyt eikä hänen vallitsevilla olosuhteilla pitänytkaan tietää, että henkilö, jolta hän on saanut liikesalaisuuden, ei olisi saanut sitä käyttää tai ilmaista, voisi hän vastatessaan 8 §:ssä tarkoitettuun vaatimukseen pyytää, että kiellon määräämisen tai korjaavan toimenpiteen suorittamisvelvoitteen sijaan hänet veloitettaisiin suorittamaan käyttökorvausta. Käyttökorvauksen määräämiseksi seuraavien edellytysten olisi täyttyttävä: 1) vastaaja ei alkaessaan käyttänyt liikesalaisuutta tiennyt eikä tämän olisi pitänyt tietää, että liikesalaisuus oli saatu taholta, joka oli oikeudettomasti käyttänyt liikesalaisuutta tai ilmaissut sen 2) kiellon tai korjaavan toimenpiteen toteuttaminen aiheuttaisi vastaajalle kohtuutonta haittaa, ja 3) korvaus liikesalaisuuden haltijalle arvioidaan kohtuulliseksi. Pykälän edellytysten täytyessä tuomioistuin voisi määrätä, että vastaaja voisi jatkaa liikesalaisuuden käyttämistä maksamalla liikesalaisuuden haltijalle käyttökorvausta. Ehdotetun sääntelyn avulla pyritään estämään kohtuuttomien tilanteiden syntyminen silloin, kun vastaaja on alkaessaan käyttää liikesalaisuutta ollut vilpittömässä mielessä.

Kanneaika eräissä tapauksissa

Ehdotettu liikesalaisuuslaki sisältää säännöksen, jonka mukaan kiellon tai korjaavien toimenpiteiden määräämistä koskeva kanne on pantava vireille viiden vuoden kuluessa siitä, kun liikesalaisuuden haltija on saanut tiedon liikesalaisuuden loukkauksesta sekä oikeudenloukkaajasta. Kanne olisi kuitenkin aina pantava vireille kymmenen vuoden kuluessa loukkauksen tapahtumisesta. Jos ei kannetta pantaisi vireille edellä mainittujen määräaikojen puitteissa, olisi oikeus nostaa kanne kiellon tai korjaavien toimenpiteiden määräämiseksi menetetty. Kanneajalle asetettu määräaika käynnistyisi vasta siinä vaiheessa, kun liikesalaisuuden haltijalla olisi kanteen nostamiseksi riittävät tiedot loukkauksesta sekä oikeudenloukkaajasta. Ehdotetulla säännöksellä ei olisi vaikutusta esimerkiksi siihen aikaan, jonka kuluessa liikesalaisuuden loukkausta koskeva vahingonkorvauskanne tulisi nostaa.

Asianosaisjulkisuuden rajoittaminen oikeushenkilössä

Uuteen liikesalaisuuslakiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka nojalla tuomioistuin voisi asianosaisen pyynnöstä rajoittaa niiden luonnollisten henkilöiden määrää, joilla olisi asianosaisena olevassa oikeushenkilössä oikeus saada oikeudenkäynnissä tieto myös sellaisesta liikesalaisuudesta koskevasta seikasta, joka on määrätty yleisöltä salassa pidettäväksi. Säännös koskisi myös suullista käsittelyä ja ratkaisun julkisuutta.

Kysymyksessä olisi poikkeussäännös, jota siksi olisi tulkittava suppeasti.

Tuomioistuin voisi antaa henkilömäärää rajoittavan määräyksen vain tilanteissa, joissa tuomioistuin olisi oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa tarkoitetulla tavalla liikesalaisuuden julki tulemisen estämiseksi määrännyt oikeudenkäyntiasiakirjan tai sen osan salassa pidettäväksi tai päättänyt suullisen käsittelyn toimittamisesta kokonaan tai tarpeellisilta osin yleisön läsnä olematta. Lisäksi määräyksen antaminen edellyttäisi, että salassa pidettäväksi määrätyn tiedon tuleminen laajalti kysymyksessä olevan oikeushenkilön tietoon aiheuttaisi merkittävästi haittaa tai vahinkoa niille eduille, joiden suojaamiseksi tieto on määrätty salassa pidettäväksi. Kynnys määräyksen antamiselle olisi tavanomaista yleisöjulkisuuden rajoittamista korkeammalla.

Kuten edellä on todettu, koskisi säännös myös ratkaisun julkisuutta. Jos tuomioistuimen ratkaisu määrätään yleisöltä salassa pidettäväksi siltä osin kuin se sisältää liikesalaisuutta koskevan tiedon ja on rajoitettu niiden luonnollisten henkilöiden määrää, joilla on oikeushenkilössä oikeus saada asianosaisena tieto liikesalaisuudesta tai osallistua suulliseen käsittelyyn, jossa salassa pidettävää tietoa tuodaan ilmi, voitaisiin asianosaisen oikeutta saada salassa pidettäväksi määrätyn tiedon sisältävä ratkaisu toisen asianosaisen pyynnöstä edellä todetuin edellytyksin rajoittaa koskemaan vain rajoitettua määrää luonnollisia henkilöitä.

Luonnollisten henkilöiden määrää ei saisi rajoittaa, jos rajoittaminen voisi vaarantaa asianosaisten oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Asianosaisjulkisuuden tehtävänä on varmistaa kontradiktorisen periaatteen toteutuminen oikeudenkäynnissä. Kynnys sille, että asianosaisjulkisuutta missään muodossa rajoitetaan, on siksi korkea. Luonnollisten henkilöiden määrän rajoittaminen ei saisi vaarantaa asianosaisten tasapuolista asemaa oikeudenkäynnissä.

Tehdessään päätöksen luonnollisten henkilöiden määrän rajoittamisesta, tuomioistuimen olisi asianosaisia kuultuaan nimettävä ne henkilöt, joilla olisi täysi tiedonsaanti- ja osallistumisoikeus.

Luonnollisten henkilöiden määrän rajoittamista koskevan ratkaisun tekemisessä noudatettaisiin oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 6 luvun menettelyä koskevia säännöksiä. Luvussa säädetään muun muassa päätöksenteossa noudatettavasta menettelystä, tuomioistuimen kokoonpanosta, uudelleen käsittelystä ja muutoksenhausta. Säännöksiä olisi sovellettava soveltuvin osin ja ehdotettua säännöstä täydentävästi. Esimerkiksi asianosaista olisi aina kuultava ennen ratkaisun tekemistä, eikä kuulemisesta voisi oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain asiaan osalliseen sovellettavan 30 §:n 1 momentin nojalla luopua.

Oikeuspaikka

Liikesalaisuusasioita koskevan oikeuspaikan osalta on arvioitu kolmea erilaista toteuttamisvaihtoehtoa. Ensinnäkin ehdotetussa laissa tarkoitettuja vaatimuksia voitaisiin käsitellä sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain mukaisella tavalla yksinomaisesti markkinaoikeudessa. Toisena vaihtoehtona on harkittu asioiden käsittelyä yleisissä tuomioistuimissa ja kolmantena vaihtoehtona on ollut esillä käräjäoikeuden ja markkinaoikeuden osittain rinnakkainen toimivalta. Viimeksi mainitun vaihtoehdon on arvioitu parhaiten turvaavan asianosaisten pääsyn tuomioistuimeen ja liikesalaisuutta koskevien yksityisoikeudellisten vaatimusten tarkoituksenmukaisen käsittelyn. Toteuttamisvaihtoehtoja on selostettu edellä jaksossa 5.2.

Lakiehdotus suojaa liikesalaisuuden haltijaa esimerkiksi liikesalaisuuden oikeudettomalta käyttämiseltä ja ilmaisemiselta monissa sellaisissa tilanteissa, joissa suoja nykyisin perustuu muuhun kuin lakiin. Liikesalaisuuslain mukaan esimerkiksi liikesalaisuutta ei saa oikeudettomasti käyttää tai ilmaista henkilö, joka on saanut tiedon liikesalaisuudesta olosuhteissa, joissa häntä sitoo liikesalaisuuden käyttämistä tai ilmaisemista rajoittava sopimus tai velvoite. Laissa säädettäisiin näin ollen nykyistä laajemmin liikesalaisuuksien salassapitovelvollisuudesta ja laki mahdollistaisi uusien oikeuskeinojen käyttämisen muualta johdettavan velvoitteen perusteella. Laissa säädettäisiin myös liikesalaisuuksien salassapitovelvoitteesta luottamuksellisessa liikesuhteessa. Nykyisin tällaisia velvoitteita koskevia riitoja käsitellään tavanomaisina riita-asioina käräjäoikeudessa, koska liikesalaisuuksien salassapitovelvoite on vain pieni osa osapuolten välistä sopimusta tai muuta oikeussuhdetta. On perusteltua, että samaa sopimusta tai muuta oikeussuhdetta koskeva riita jatkossakin käsiteltäisiin kokonaisuutena yhdessä ja samassa oikeudenkäynnissä. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan, että liikesalaisuutta koskevat riidat muiden riita-asioiden tapaan käsiteltäisiin lähtökohtaisesti yleisissä tuomioistuimissa.

Liikesalaisuuksia koskevien erimielisyyksien liittyessä useasti muuhun osapuolten väliseen sopimusriitaan tai erimielisyyteen, ei asioiden käsittelyä myöskään ole perusteltua keskittää yhteen käräjäoikeuteen, kuten Helsingin käräjäoikeuteen. Ehdotuksen mukaan käräjäoikeuksien alueellinen toimivalta määräytyisi oikeudenkäymiskaaren 10 luvun mukaan. Yleisimmin asia käsiteltäisiin vastaajan kotipaikan tai vakituisen asuinpaikan käräjäoikeudessa, ja vastaajan ollessa oikeushenkilö, oikeushenkilön kotipaikan tai hallinnon hoitamispaikan käräjäoikeudessa. Tämä olisi asianosaisten kannalta usein luontevin oikeuspaikka liikesalaisuusasioissa. Asianosaiset voisivat myös sopia toimivaltaisesta käräjäoikeudesta tai saattaa riitansa välimiesten ratkaistavaksi.

Aineettomia oikeuksia koskevia riita-asioita, kuten patentti- tai tekijänoikeutta koskevat riita-asiat, käsitellään keskitetysti markkinaoikeudessa. Markkinaoikeudella on myös pitkäaikainen kokemus sellaisten elinkeinonharjoittajien välisten liikesalaisuutta koskevien asioiden käsittelystä, joissa vaaditaan liikesalaisuutta loukkaavan toiminnan kieltämistä. Markkinaoikeuden toimivaltaa on näissä asioissa vastikään laajennettu koskemaan myös vahingonkorvausvaatimuksia. Toimivallan laajentamisella poistettiin tarve käsitellä samaan asiaan perustuvia vaa-

timuksia eri tuomioistuimissa ja lisättiin mahdollisuuksia hyödyntää markkinaoikeuden ai-neettomia oikeuksia koskevaa erityisasiantuntemusta myös vahingonkorvausasioissa. Sellai-sissa liikesalaisuuden hankkimista, käyttämistä tai ilmaisemista koskevissa riita-asioissa, jotka liittyvät esimerkiksi patentoitavaan tuotteeseen tai valmistusmenetelmään, markkinaoikeuden asiantuntemus olisi eduksi asian käsittelyssä. Tämän vuoksi olisi eduksi, jos markkinaoikeus voisi jatkossakin käsitellä liikesalaisuutta koskevia riita-asioita. Esityksessä ehdotetaan siksi, että myös markkinaoikeus voisi eräissä tilanteissa käsitellä liikesalaisuuteen liittyviä riita-asioita.

Yleisen ja erityistuomioistuimen rinnakkainen toimivalta on ratkaisuna poikkeuksellinen. Mahdollista olisi jakaa toimivalta liikesalaisuutta koskevissa riita-asioissa kärjä- ja markki-naoikeuden välillä siten, että sopimukseen tai muuhun vastaavaan oikeussuhteeseen perustuvia liikesalaisuutta koskevia riitoja käsiteltäisiin yleisissä tuomioistuimissa ja muut liikesalaisuus-riidat käsiteltäisiin markkinaoikeudessa. Tällainen jako voisi jossain määrin vastata nykytilaa. Käytännössä oikeussuhteen luonteeseen perustuva toimivaltajako on kuitenkin varsin epäsel-vä, ja se johtaisi todennäköisesti siihen, että liikesalaisuutta koskevan riita-asian käsittelyn yh-teydessä tulisi usein erikseen ratkaistavaksi kysymys tuomioistuimen toimivallasta. Koska monesti voi olla niin asianosaisille kuin tuomioistuimellekin epäselvää, minkälaiseen oikeus-suhteeseen vaatimus perustuu, olisi toimivallan jakaminen ongelmallisempi vaihtoehto kuin kärjäoikeuden ja markkinaoikeuden osittain rinnakkainen toimivalta. On parempi, että kanta-ja voi valita kahden toimivaltaisen tuomioistuimen välillä kuin että on tulkinnanvaraista, min-kä tuomioistuimen yksinomaiseen toimivaltaan asian käsitteleminen kuuluu. Markkinaoikeu-den toimivallan rajaaminen riidan kohteen perusteella olisi myös lakiteknisesti vaikea toteut-taa.

Säättämällä toimivalta osin rinnakkaiseksi mahdollistettaisiin, että markkinaoikeus voisi käsi-tellä sellaisia liikesalaisuutta koskevia riita-asioita, joissa riidan kohde on luonteeltaan imma-teriaaioikeudellinen ja asianosaiset ovat elinkeinotoimintaa harjoittavia yrityksiä. Ehdotuksen mukaan markkinaoikeus voisi käsitellä liikesalaisuutta koskevia riita-asioita, joissa vastaajana on oikeushenkilö tai elinkeinotoimintaa harjoittavaa luonnollinen henkilö. Näissä tilanteissa kantajalla olisi vapaus valita, nostaako kanteen kärjäoikeudessa vai markkinaoikeudessa. Jos vastaaja ei ole oikeushenkilö tai elinkeinonharjoittaja, kannetta ei voisi nostaa markkinaoikeu-
dessa, vaan juttu olisi pantava vireille kärjäoikeudessa.

Rikosasiassa toimivaltainen tuomioistuin määräytyisi oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 4 luvun mukaan.

Teknisten ohjeiden suoja

Uuteen liikesalaisuuslakiin ehdotetaan siirrettävän nykyiseen sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettuun lakiin sisältyvät säännökset teknisten esikuvien ja teknisten ohjeiden suojasta. Terminologian yksinkertaistamiseksi teknisistä esikuvista ja teknisistä oh-jeista ehdotetaan jatkossa käytettävän käsitettä tekniset ohjeet. Teknisten ohjeiden suojaa kos-kevan sääntelyn ehdotetaan olevan mahdollisimman yhdenmukaista liikesalaisuuksien suojaa koskevan sääntelyn kanssa. Näin ollen esimerkiksi seuraamukset ja väliaikaiset oikeussuoja-keinot olisivat teknisten ohjeiden osalta vastaavat kuin liikesalaisuuksien osalta.

5.3.2 Muut muutostarpeet

Käsitteen yhdenmukaistaminen

Nykyisin eri laeissa käytetään eri käsitteitä: liike- ja ammattisalaisuus, ammatti- ja liikesalaisuus, liikesalaisuus ja yrityssalaisuus. Liikesalaisuuslain säätämisen yhteydessä käsite ehdotetaan yhdenmukaistettavaksi siten, että lainsäädännössä käytettäisiin yhdenmukaisesti liikesalaisuuslain kanssa käsitettä liikesalaisuus. Käytettävän käsitteen muutoksella ei kuitenkaan olisi tarkoitus muuttaa vallitsevaa oikeustilaa siitä, mitä on pidettävä liikesalaisuutena. Käsite liikesalaisuus kattaisi myös ammattisalaisuuden. Ammattisalaisuudella on erotuksena liikesalaisuuteen tarkoitettu enemmän vapaiden ammattien harjoittajien, kuten yksityisten lääkärin, arkkitehtien, asianajajien, itsenäisesti toimivien muotoilijoiden tai suunnittelijoiden taidollisia ja tiedollisia salaisuuksia.

Liikesalaisuuslain mukaista liikesalaisuuden määritelmää sovellettaisiin yleisesti. Yhdenmukaistamisella ei ole vaikutusta liikesalaisuuden laajuuden arviointiin julkisuuslain nojalla. Liikesalaisuuslain 2 §:ssä olevan liikesalaisuuden määritelmän soveltamista julkisuuslain yhteydessä on kuvattu tarkemmin jäljempänä 24 §:n 1 momentin 20 kohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Työsopimuslain muuttaminen

Voimassa olevassa työ sopimuslaissa on käytetty käsitettä liike- ja ammattisalaisuus. Esityksessä ehdotetaan käsitteen yhdenmukaistamista liikesalaisuusdirektiivin ja ehdotetun liikesalaisuuslain mukaisesti liikesalaisuudeksi. Esityksessä ehdotetaan täsmennettäväksi sitä, että työntekijä ei saisi työsuhteen kestäessä nimenomaan oikeudettomasti käyttää hyödykseen tai ilmaista muille työnantajan liikesalaisuuksia. Lisäksi esitykseen ehdotetaan lisättäväksi viittaus liikesalaisuuslakiin kokonaisuudessaan, koska ehdotettu työ sopimuslain liikesalaisuuksia koskeva säännös saisi sisältönsä myös ehdotettavasta liikesalaisuuslaista.

Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain muuttaminen

Esityksessä ehdotetaan, että liikesalaisuuksien suojasta säädettäisiin jatkossa uudessa liikesalaisuuslaissa. Tästä syystä liikesalaisuuksien suojaa koskeva sääntely sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetusta laista esitetään kumottavaksi. Lain 11 §:n 1 momenttia ehdotetaan myös muuttavaksi uuden liikesalaisuuslain säätämisen johdosta tehtävän teknisen muutoksen lisäksi siten, että kilpailumenettelyrikkomukset käsiteltäisiin jatkossa Helsingin käräjäoikeuden sijaan oikeudenkäymiskaaren yleisten oikeuspaikka- ja muutoksenhaku säännösten mukaisesti määräytyvissä yleisissä tuomioistuimissa.

Esityksessä ehdotettujen muutosten toteuttaminen edellyttää lisäksi tarkistuksia oikeudenkäymiskaaren, oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettuun lakiin sekä todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annettuun lakiin.

Oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain muuttaminen

Markkinaoikeuden toimivallasta, asioiden vireille tulosta ja käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään tarkemmin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa. Nykyisin sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain mukaiset riita-asiat käsitellään markkinaoikeudessa. Esityksessä ehdotetaan tuomioistuimien toimivaltaa muutettavaksi niin, että käräjäoikeus olisi toimivaltainen tutkimaan ehdotetussa laissa tarkoitettuja liikesalaisuuteen liittyviä vaatimuksia ja markkinaoikeudella olisi rinnakkainen toimivalta tilanteissa, joissa vaatimuksissa vastaaja olisi oikeushenkilö tai elinkeinotoimintaa harjoittava luonnollinen henkilö.

Ehdotuksen mukaan markkinaoikeus voisi liikesalaisuutta koskevan riita-asian käsittelyn yhteydessä tutkia myös muun riita-asian, jos kantaja nostaa kanteet samanaikaisesti samaa vastaajaa tai eri vastaajia vastaan, kanteet johtuvat olennaisesti samasta perusteesta ja vastaajat ovat oikeushenkilöitä tai elinkeinotoimintaa harjoittavia luonnollisia henkilöitä. Jos liikesalaisuutta koskeva kanne olisi nostettu oikeushenkilöä vastaan markkinaoikeudessa, ja kantaja haluaisi kohdistaa vaatimuksia myös kyseisen oikeushenkilön palveluksessa olevaan työntekijään, olisi kanne työntekijää vastaan käsiteltävä erillisenä riita-asiana kärjäoikeudessa. Jos kantaja haluaa, että vaatimukset käsitellään samassa oikeudenkäynnissä, olisi kanteet pantava vireille kärjäoikeudessa. Kärjäoikeus voisi tällöin oikeudenkäymiskaaren 18 luvun mukaisesti käsitellä kanteet yhdessä. Työntekijän ollessa vastaajana liikesalaisuutta koskevassa riita-asiansa oikeuspaikka olisi siten aina kärjäoikeus.

Markkinaoikeus käsittelee nykyisin sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettuun lakiin perustuvat liikesalaisuuksia koskevat riita-asiat markkinaoikeudesta annetun lain 1 luvun 4 §:n 2 momentin nojalla teollis- ja tekijänoikeudellisina asioina. Sen sijaan sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 6 §:n mukaiset kiellot, jotka koskevat kyseisen lain 4 §:n säännösten vastaisesti käytettyä tai ilmaistua liikesalaisuutta, teknistä esikuvaa tai teknistä ohjetta, käsitellään markkinaoikeudessa tällä hetkellä markkinaoikeudesta annetun lain 1 luvun 6 §:n 2 momentin nojalla markkinaoikeudellisina asioina. Markkinaoikeudellisiin asioihin on katsottu liittyvän julkinen intressi myös tilanteessa, jossa oikeudenkäynnin vastapuolina on kaksi elinkeinonharjoittajaa. Markkinaoikeudellisissa asioissa on piirteitä virallisperiaatteesta. Markkinaoikeus voi esimerkiksi lain 5 luvun 12 §:n mukaisesti hankkia markkinaoikeudellisissa asioissa selvitystä omasta aloitteestaan sekä velvoittaa elinkeinonharjoittajan antamaan asian selvittämiseksi tarpeellisia tietoja. Lisäksi markkinaoikeuden on lain 5 luvun 7 §:n nojalla annettava sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 6 §:ssä tarkoitetun kiellon määräämistä koskeva hakemus tiedoksi kuluttaja-asiamiehelle. Säännöksellä on turvattu kuluttaja-asiamiehen tiedonsaanti asioista, joissa mahdollisesti on tarvetta ryhtyä toimenpiteisiin kuluttajansuojalain (38/1978) tai kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain (661/2012) nojalla.

Ehdotettavan liikesalaisuuslain myötä kärjäoikeus ja markkinaoikeus voivat kiellon lisäksi tai sen sijaan määrätä muun ohella korjaavia toimenpiteitä tai vastaajan vaatimuksesta kantajalle maksettavan käyttökorvauksen. Kärjäoikeudessa mainittujen toimenpiteiden ja seuraamusten käsittelyyn sovelletaan mitä oikeudenkäymiskaarsa säädetään riita-asioiden käsittelystä. Tähän nähden on tarkoituksenmukaista, että myös markkinaoikeudessa luovutaan kieltojen osalta nykyisestä virallisperiaatteen soveltamisesta ja kieltojen käsittelystä markkinaoikeudellisina asioina. Jotta ehdotetun lain mukaiset toimenpiteet ja seuraamukset käsiteltäisiin markkinaoikeudessa samanlaisessa menettelyssä, esityksessä ehdotetaan, että jatkossa myös kiellot käsiteltäisiin markkinaoikeudessa teollis- ja tekijänoikeudellisina asioina. Liikesalaisuuksia koskevan kiellon osalta ei ole tarvetta pitää voimassa edellä mainittua markkinaoikeudelle asetettua velvollisuutta antaa kiellon määräämistä koskeva hakemus tiedoksi kuluttaja-asiamiehelle. Tarve liittyy kieltoon, jota on haettu sopimattomasta menettelystä annetun lain 1–3 §:n vastaisen menettelyn johdosta. Tällaisia kieltoja koskevien hakemusten ilmoitusvelvollisuuteen ei esitetä muutosta, vaan ilmoitusvelvollisuus poistuisi ainoastaan liikesalaisuuksia koskevien kieltojen osalta.

6 Esityksen vaikutukset

6.1 Yritysvaikutukset

Liikesalaisuuksien suoja lisää yritysten innovaatioaktiivisuutta ja voi sitä kautta vaikuttaa positiivisesti talouskasvuun. Liikesalaisuuksille lainsäädännössä annetun suojan tasolla voidaan

katsoa olevan suuri merkitys lähes kaikille suomalaisille yrityksille niiden koosta riippumatta. Liikesalaisuudet voivat olla hyvin monentyyppistä teknistä ja taloudellista tietoa. Saadakseen suojaa liikesalaisuuden haltijan ei tarvitse ryhtyä esimerkiksi rekisteröintitoimenpiteisiin. Tästä syystä liikesalaisuuksien suoja on tarvittaessa yritysten helposti hyödynnettävissä. Yrityksen liikesalaisuuksien määrä ja liikesalaisuussuojan tarve voi vaihdella yrityksen elinkaaren eri vaiheissa.

Yritykset suojaavat usein liikesalaisuutensa sopimusten avulla. Liikesalaisuuslain 4 §:n 2 momentin 4 kohdan perusteella salassapitosopimuksessa tai muussa sopimuksessa oleva liikesalaisuuden käyttäminen tai ilmaisemista rajoittava velvoite taikka muu liikesalaisuuden käyttäminen tai ilmaisemista rajoittava velvoite johtaa siihen, että toiminta on kiellettyä myös ehdotetun lain mukaan. Tämä taas mahdollistaa ehdotetussa laissa mainittujen oikeuskeinojen käyttämisen. Ehdotetulla lailla ei ole merkittävää vaikutusta yritysten käyttämiin salassapitosopimuksiin, eikä se poista tarvetta niiden käyttämiseen. Liikesalaisuuslailla olisi kuitenkin mahdollista saada suhteellisen kattavaa liikesalaisuuksien lakisääteistä suojaa myös ilman salassapitosopimuksia.

Liikesalaisuusdirektiivin avulla EU:n jäsenmaiden liikesalaisuuksien suojaa koskevaa lainsäädäntöä on pyritty yhdenmukaistamaan. Direktiivin täytäntöönpanon myötä EU:n eri jäsenmaissa muun muassa liikesalaisuuden määritelmä on pitkälti yhdenmukainen ja liikesalaisuuksien loukkaustilanteissa on käytettävissä samanlaisia siviilioikeudellisia oikeussuojakeinoja. Näin ollen on oletettavaa, että liikesalaisuusdirektiivin täytäntöönpanon myötä liikesalaisuuksia toiminnassaan hyödyntävien, EU:n eri jäsenmaissa toimivien suomalaisten yritysten toimintaedellytykset EU:ssa paranevat. Erityisesti yritykset, jotka toimivat sellaisessa EU:n jäsenvaltiossa, jossa liikesalaisuuksien suojan taso on ennen direktiiviä ollut alhainen, voivat hyötyä liikesalaisuusdirektiivin täytäntöönpanon mukanaan tuomasta liikesalaisuuksien suojan tason parantumisesta kyseisessä maassa. Liikesalaisuuksien suojan tason parantuminen EU:n tasolla voi myös osaltaan edistää rajat ylittävää yritysten yhteistyötä.

Liikesalaisuuksien suojan taso on Suomessa hyvä. Liikesalaisuuksien suojaaminen perustuu Suomessa etenkin toimivaan rikosoikeudelliseen järjestelmään, johon esityksellä on vaikutusta vain ehdotettavan liikesalaisuuskäsitteen yhdenmukaistamisen osalta. Teknisen ohjeen väärinkäytön rangaistusseuraamusta koskeva säännös on kuitenkin ehdotettavassa laissa. Ehdotettavalla liikesalaisuuslailla on pyritty säilyttämään Suomessa nykyisin voimassa olevan sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain mukainen liikesalaisuuksien siviilioikeudellisen suojan taso. Lisäksi liikesalaisuuslakiin sisältyisi liikesalaisuusdirektiivin edellyttämä liikesalaisuuksien suoja koskeva sääntely. Ehdotettuun liikesalaisuuslakiin on myös otettu direktiivistä riippumaton teknisten ohjeiden suoja, joka on valmistelun aikana osoittautunut yritysten kannalta tarpeelliseksi.

Liikesalaisuussuoja tulee usein hyödynnettäväksi yritysten innovaatiotoiminnan yhteydessä. Euroopan unionin teollisoikeuksien viraston (jäljempänä *EUIPO*) heinäkuussa 2017 toteuttaman tutkimuksen mukaan suomalaisista innovaatioita tuottavista yrityksistä yli 78 prosenttia käyttää liikesalaisuuksia tuotteita ja prosesseja koskevien innovaatioidensa suojaamiseen.³ Saman tutkimuksen mukaan innovaatioita tuottavien suuryritysten kohdalla liikesalaisuuksien käyttöä koskeva prosenttiosuus on 93,6, kun taas innovaatioita tuottavista pienistä ja keskisuurista yrityksistä vastaava prosenttiosuus on 76,8.

³ EUIPO:n (European Observatory on Infringements of Intellectual Property Rights) toteuttama tutkimus: Protecting Innovation through Trade Secrets and Patents: Determinants for European Union Firms, heinäkuu 2017, saatavilla: www.euipo.europa.eu

Edellä mainitun EUIPO:n tutkimuksen mukaan suuret yritykset hyödyntävät innovaatioidensa suojaamisessa usein sekä patenteja että liikesalaisuuksia, kun taas pienet ja keskisuuret yritykset suojaavat innovaatioitaan suuria yrityksiä useammin pelkkien liikesalaisuuksien avulla. Tästä syystä liikesalaisuuksien suoja on erityisen merkityksellinen pienille ja keskisuurille yrityksille. Se, että pienet ja keskisuuret yritykset hyödyntävät useammin innovaatioidensa suojaamisessa pelkkiä liikesalaisuuksia, johtuu usein näiden yritysten suuria yrityksiä pienemmistä resursseista ja niistä kustannuksista, joita esimerkiksi patenttisalkun hankkiminen ja hallinnointi sekä patenttiloukkausten monitorointi ja oikeudenkäynnit aiheuttavat. Lisäksi patenttien hakemiseen liittyvät vaatimukset tuoda esiin keksintöihin liittyviä tietoja voivat lisätä pienten ja keskisuuren yritysten tarvetta hyödyntää liikesalaisuussuojaa patenttisuojan sijaan. Pienille ja keskisuurille yrityksille, kuten muillekin yrityksille, avainasemassa olevien keksintöjen paljastumisesta aiheutuvat tappiot saattavat olla hyvin merkittäviä ja voivat vaikuttaa yritysten toimintakykyyn jatkossa.

Edellä mainitun EUIPO:n tutkimuksen mukaan liikesalaisuutta hyödynnetään enemmän kuin patenteja, kun kyseessä on prosessi-innovaatio tai palveluja koskeva innovaatio. Suomalaiset yritykset hyödynsivät eniten liikesalaisuuksia tuote- tai prosessi-innovaatioiden suojaamisessa verrattuna muihin EU-maihin. Suomalaiset pienet ja keskisuuret yritykset hyödynsivät liikesalaisuutta yli kaksi kertaa useammin kuin patenteja. Suomalaisella yritysaineistolla tehdyn tutkimuksen mukaan useille pienille yrityksille tärkein innovaatioiden suojaamistapa on nopea markkinoille eteneminen liikesalaisuus- ja patenttisuojan sijaan.⁴ Saksalaistutkimuksen mukaan pieniä ja keskisuuria yrityksiä ei pitäisi nähdä yhtenäisenä joukkona, vaan niiden strategiat ja näkemykset omaisuuden suojaamiseksi esimerkiksi patenteilla vaihteli yritysten innovatiivisuuden ja toimialan markkinoiden perusteella. Myös virallisia ja epävirallisia tapoja suojata innovaatioita käytettiin.⁵ Liikesalaisuussuoja voi toimia joko patenttisuojaa täydentävänä tai sen vaihtoehtona. Liikesalaisuuslaki ei todennäköisesti merkittävästi vaikuta siihen, kuinka paljon Suomessa haetaan patenteja. Liikesalaisuuslain tarjoamat tehokkaammat siviilioikeudelliset oikeussuojakeinot voivat kuitenkin vaikuttaa siihen, että liikesalaisuussuojaa käytettäisiin useammin patenttisuojan vaihtoehtona kuin nykyisin.

Ehdotetun erillislain säätäminen liikesalaisuuksien suojasta osaltaan edistää liikesalaisuuksien suojaan liittyvien kysymysten tuntemista yrityksissä ja näin ollen edistää yritysten liikesalaisuussuojan hyödyntämistä. Erillislakiin kootun sääntelyn myötä yritysten on helpompi arvioida voimassaolevaa oikeustilaa ja käytettävissä olevia oikeussuojakeinoja. Uuden liikesalaisuuksien suojaa koskevan erillislain myötä liikesalaisuuksien suoja tehostuisi kansallisesti ja liikesalaisuuden loukkauksen kohteeksi joutuneella olisi käytössään tehokkaammat siviilioikeudelliset oikeussuojakeinot puuttua liikesalaisuuden oikeudettomaan hankkimiseen, käyttämiseen ja ilmaisemiseen. Toisaalta tehokkaammat siviilioikeudelliset oikeussuojakeinot voivat myös johtaa siihen, että yritys voi nykyistä useammin olla liikesalaisuuden loukkaukseen liittyvien vaatimusten kohteena. Liikesalaisuuslaki ei kuitenkaan poista niitä esimerkiksi näytön saamiseen liittyviä syitä, joiden vuoksi liikesalaisuuden loukkaukset käsitellään usein rikosasioina. Tästä syystä ei ole odotettavissa, että ehdotettavan lain säätämisen myötä liikesalaisuuksien loukkausten käsittely siviilioikeudellisina asioina merkittävästi lisääntyisi.

Liikesalaisuuslaki ei oletettavasti suoraan vähennä liikesalaisuuden loukkausten määrää. Tehokkaammat siviilioikeudelliset oikeussuojakeinot, liikesalaisuuskäsitteen yhdenmukaistaminen sekä liikesalaisuuksia koskevan lainsäädännön selkeyttäminen kuitenkin parantavat lii-

⁴ Leiponen, Byma: 2009: If you cannot block, you better run: Small firms, cooperative innovation, and appropriation strategies. Research Policy 38 (2009) s. 1478–1488.

⁵ Bizer (2013): To protect or not to protect? Modes of appropriability in the small enterprise sector. Research Policy 42(2013) 35–49.

kesalaisuuksien suojaa koskevan lainsäädännön systematiikkaa ja koherenssia. Tämä taas voi välillisesti vaikuttaa liikesalaisuusloukkauksia vähentävästi.

Ehdotettava laki tulee sisältämään aiempaa kattavammat säännökset liikesalaisuuksien suojasta ja laki tulee siten koskemaan useita sellaisia tilanteita, joiden osalta ei aikaisemmin ole ollut lakisääteistä liikesalaisuuksien salassapitovelvollisuutta. Uutena salassapitovelvollisuudesta säädettäisiin muun muassa ehdotettavan lain 4 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaisesti tilanteessa, jossa liikesalaisuudesta olisi saatu tieto luottamuksellisessa liikesuhteessa. Säännös voi parantaa alihankkijaketjun toimintaa sekä kannattavuutta. Saman momentin 4 kohdan mukaan myös liikesalaisuuden käyttämistä tai ilmaisemista rajoittavan sopimuksen tai velvoitteen rikominen johtaisi siihen, että toiminta olisi kiellettyä. Tämä taas mahdollistaa ehdotetussa laissa mainittujen oikeuskeinojen käyttämisen. Tällaisia velvoitteita sisältyy lukuisiin yritysten välisiin sopimuksiin, ja tällaisia velvoitteita on myös lainsäädännössä lukuisia. Näin ollen yritysten olisi mahdollista vedota ehdotetussa laissa mainittuihin oikeussuojakeinoihin useissa tilanteissa. Tämä voisi osaltaan parantaa yritysten mahdollisuuksia puuttua liikesalaisuuksien loukkaustilanteisiin.

Ehdotetun lain 5:ssä mahdollistettaisiin väärinkäytöksen tai laittoman toiminnan ilmoittaminen (*whistleblowing*) ja sananvapauden käyttäminen. Kuten 5 §:n yksityiskohtaisissa perusteissa on tarkemmin kuvattu, ehdotettu säännös ei tarkoittaisi merkittävää muutosta nykyiseen oikeustilaan. Nykyisinkin esimerkiksi työntekijä on oikeutettu ilmaisemaan salaisuuden esimerkiksi rikoksen paljastamiseksi. Sananvapauden käyttäminen puolestaan perustuu EIT:n oikeuskäytäntöön siitä, mitä voidaan intressipunninnan jälkeen kussakin yksittäistilanteessa pitää hyväksyttävänä sananvapauden käyttönä. Tästä syystä ehdotetun ilmoittamista koskevan säännöksen ei katsota vaikuttavan yritysten toimintaympäristöön merkittävällä tavalla. Lisäksi ehdotetussa 6 §:ssä säädettäisiin työntekijöitä koskevasta poikkeuksesta liikesalaisuuksien oikeudettomassa ilmaisemisessa. Säännös koskee ainoastaan ilmaisemista eikä hankkimista ja käyttämistä. Ehdotuksen mukaan liikesalaisuuden ilmaiseminen ei olisi oikeudetonta, jos työntekijä ilmaisee liikesalaisuuden luottamusmiehelle, luottamusvaltuutetulle tai muulle lain tai työehtosopimuksen mukaiselle edustajalleen, jos liikesalaisuuden ilmaiseminen on välttämätöntä edustajan lain tai työehtosopimuksen mukaisten tehtävien hoitamiseksi. Säännöksellä voi olla potentiaalinen liikesalaisuuksien suojaa heikentävä vaikutus. Riski liikesalaisuuden päättymisestä yleiseen tai esimerkiksi yrityksen kilpailijan tietoon voi kasvaa, jos useammalla taholla on liikesalaisuus tiedossa.

Ehdotetun lain 14 §:n mukainen mahdollisuus rajoittaa asianosaisena oikeudenkäyntiin osallistuvien ja täyteen tiedonsaantiin oikeutettujen luonnollisten henkilöiden määrää silloin, kun asianosainen on oikeushenkilö ja oikeudenkäynti koskee liikesalaisuuden loukkausta, edesauttaa sitä, ettei vaara liikesalaisuuden julkiseksi tulemisesta oikeudenkäynnin yhteydessä olisi yritykselle esteenä viedä liikesalaisuuden loukkausta koskevaa asiaa tuomioistuimen ratkaistavaksi. Koska tuomioistuimen tiedonsaanti- ja osallistumisoikeutta koskevassa päätöksessä tarkoitetuilla luonnollisilla henkilöillä olisi rajoittamaton tiedonsaanti- ja osallistumisoikeus oikeudenkäynnissä siten kuin oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annettun lain 12 §:n 1 momentissa ja 17 §:n 1 momentissa säädetään, ei lakiehdotuksen mahdollistamalla tiedonsaanti- ja osallistumisoikeutta rajoittavalla päätöksellä lähtökohtaisesti heikennettäisi myöskään kyseisen päätöksen kohteena olevan yrityksen oikeusturvaa. Ehdotetun lain 14 §:n mukaan tuomioistuin ei myöskään saisi hyväksyä tiedonsaanti- ja osallistumisoikeutta koskevaa pyyntöä, jos se voisi vaarantaa asianosaisen oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Ehdotettu 14 § olisi poikkeussäännös, jota olisi tulkittava suppeasti.

Ehdotetun 16 §:n mukainen toimivaltaista tuomioistuinta koskeva sääntely merkitsisi sitä, että kärjäoikeus olisi toimivaltainen tutkimaan liikesalaisuuteen liittyviä siviilioikeudellisia vaa-

timuksia. Markkinaoikeudella olisi rinnakkainen toimivalta käytännössä niissä tilanteissa, joissa asian vastaajana olisi elinkeinonharjoittaja. Kun itse sopimusta tai muuta osapuolten välistä erimielisyyttä koskeva riita käsitellään käräjäoikeudessa, mahdollistaa ehdotettu sääntely sen, että myös siihen nähden usein sivukysymyksen asemassa oleva salassapitovelvollisuus voidaan käsitellä samassa yhteydessä. Näin liikesalaisuuden salassapitovelvollisuutta koskeva riita voidaan lähtökohtaisesti käsitellä samanaikaisesti, samassa oikeuspaikassa ja usein myös samassa prosessimenettelyssä kuin osapuolten välinen muu riitaisuus. Koska muihin immateriaalioikeudellisiin asioihin saattaa liittyä myös liikesalaisuuden loukkaus, mahdollistaisi säännös asioiden keskitetyn käsittelyn edellytysten täytyessä markkinaoikeudessa. Ehdotettu sääntely olisi yrityksen kannalta joustava ja mahdollistaisi sen, että liikesalaisuuden haltijana oleva yritys voisi edellytysten täytyessä nostaa liikesalaisuuden loukkausta koskevan kanteen siinä oikeuspaikassa, jossa tämä katsoo asian käsittelyn olevan tapauksen käsittelyn kannalta luontevinta. Elinkeinonharjoittajista etenkin pienet ja keskisuuret yritykset oletettavasti saataisivat hyödyntää ehdotetun sääntelyn tuomaa mahdollisuutta nostaa liikesalaisuuden loukkausta koskeva kanne käräjäoikeudessa markkinaoikeuden sijaan.

Ehdotetusta laista ei aiheudu merkittäviä taloudellisia vaikutuksia yrityksille. Lakiin ei sisälly pakollisia menettelyjä, joista seuraisi yrityksille välittömiä kustannuksia. Toisin kuin teollisoikeuksissa liikesalaisuuksia ei tarvitse rekisteröidä, joten niiden suojaamisesta ei aiheudu esimerkiksi hakemuskustannuksia. Liikesalaisuuksista aiheutuvat kustannukset liittyvät muun muassa niihin toimenpiteisiin, joihin yritys ryhtyy liikesalaisuuden säilyttämiseksi salaisena kuten fyysisiin lukkoihin tai tietojärjestelmien turvatoimenpiteisiin. Ehdotuksella ei ole suoraa vaikutusta tällaisiin toimenpiteisiin ja niistä aiheutuviin kustannuksiin. Nämä kustannukset ovat siten luonteeltaan välillisiä, ja yritysten liikesalaisuuksien suojaamiseen käyttämät resurssit voivat vaihdella.

Ehdotetulla lailla ei puututa yritysten kilpailuedellytyksiin. Lailla ei myönnetä liikesalaisuuden haltijalle yksinoikeutta liikesalaisuuteen, vaan se voi olla samaan aikaan laillisesti kahden tai useamman yrityksen hallussa. Lailla estetään liikesalaisuutta loukkaavien yritysten mahdollisuuksia saada epäoikeutettua kilpailuetua hyödyntämällä oikeudettomasti toisen yrityksen liikesalaisuuksia omassa liiketoiminnassaan. Lailla parannetaan liikesalaisuuden haltijan kilpailuasemaa tarjoamalla tälle aiempaa tehokkaampia puolustautumiskeinoja liikesalaisuuksien loukkaajaa vastaan.

6.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Nykyisen sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain mukaan kyseisen lain 6 §:ssä tarkoitetun kiellon määrittämisestä koskevat asiat sekä kyseiseen lakiin perustuvat riita-asiat käsitellään markkinaoikeudessa. Näin ollen edellä mainitut asiat liikesalaisuuksien osalta käsitellään markkinaoikeudessa. Esityksessä esitetään, että jatkossa käräjäoikeus olisi toimivaltainen tutkimaan ehdotetussa laissa tarkoitettuja liikesalaisuuteen liittyviä siviilioikeudellisia vaatimuksia. Lisäksi ehdotetaan, että markkinaoikeudelle tulisi rinnakkainen toimivalta käytännössä niissä tilanteissa, joissa asian vastaajana on elinkeinonharjoittaja.

Liikesalaisuuden loukkauksia koskevien riitojen lukumäärää on vaikea arvioida, koska nimenomaisten liikesalaisuusloukkausten lisäksi joko lakisääteisen tai sopimusperusteisen salassapitovelvollisuuden rikkomiseen vedotaan myös muun riidan yhteydessä. Sekä liikekumppaneiden että työsuhteen osapuolten välisissä sopimusriidoissa vedotaankin varsin usein myös salassapitovelvollisuutta koskevien velvoitteiden rikkomiseen. Lisäksi asioita käsitellään välimiesmenettelyssä, josta ei ole juurikaan saatavilla julkista tietoa.

Nykyisin liikesalaisuuksien loukkausta koskevia kanteita tulee markkinaoikeudessa vireille vuosittain alle viisi, joista suurimmassa osassa on liikesalaisuutta koskevien loukkausten lisäksi kysymys myös yksinoikeuden luovan aineettoman oikeuden, kuten tavaramerkin loukkauksesta. Esityksen valmistelun yhteydessä on pyritty selvittämään tuomioistuimissa siviilioikeudellisina asioina käsiteltävien liikesalaisuusjuttujen laatua ja laajuutta. Koska tapauksia on vähän ja ne voivat liittyä hyvin erilaisiin tilanteisiin sekä jutut usein liittyvät myös muihin perusteisiin, ei ole kuitenkaan mahdollista arvioida esimerkiksi tällaisten juttujen keskimääräistä käsittelyaikaa.

On vaikea arvioida, miten ehdotettava laki tulee vaikuttamaan kyseisten asioiden määrään. Oletettavasti liikesalaisuuksien suojaa koskeva erillislaki lisää liikesalaisuuksien suojaan liittyvien kysymysten tuntemista. Ehdotettavan lain mukaan liikesalaisuuden loukkauksen kohteeksi joutuneella olisi myös käytössään tehokkaammat siviilioikeudelliset oikeussuojakeinot puuttua liikesalaisuuden loukkauksiin. Näistä syistä voi liikesalaisuuksien loukkauksia koskevien kanteiden lukumäärä jossain määrin lisääntyä. Ehdotettava laki ei kuitenkaan poista niitä esimerkiksi näytön saamiseen liittyviä syitä, joiden vuoksi liikesalaisuuden loukkaukset käsitellään usein rikosasioina. Tästä syystä ei ole odotettavissa, että ehdotettavan lain säätämisen myötä liikesalaisuuksien loukkausten käsittely siviilioikeudellisina asioina merkittävästi lisääntyisi. Lisääntymisen ei näin ollen odoteta olevan niin suurta, että se aiheuttaisi lisäresurssintarvetta käräjäoikeudessa tai markkinaoikeudessa.

Liikesalaisuuden loukkaamista koskevat asiat käsitellään Suomessa merkittävässä määrin rikosasioina. Rikoslain yrityssalaisuusrikoksia koskevat säännökset tulivat voimaan 1991 ja niiden voimassaoloaikana on annettu kymmeniä alioikeus- ja hovioikeustason tuomioita sekä lisäksi muutama korkeimman oikeuden ennakkoratkaisu yrityssalaisuusrikoksista. Nämä ovat koskeneet sekä teknisiä että taloudellisia yrityssalaisuuksia.

Nykyisin rikoslain 30 luvussa mainittujen yrityssalaisuusrikosten ja 38 luvussa mainitun salassapitorikoksen ja -rikkomuksen oikeuspaikka määräytyy oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 4 luvun mukaisessa tuomioistuimessa. Vedottaessa sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain säännöksiin, on oikeuspaikka Helsingin käräjäoikeus, koska nykyisen sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 11 §:n mukaan syyte kyseisessä laissa mainitusta rikoksesta ja teknisen esikuvan tai teknisen ohjeen väärinkäyttöä koskevasta rikkomuksesta käsitellään Helsingin käräjäoikeudessa.

Esityksen mukaan uudessa liikesalaisuuslaissa ei säädettäisi toimivaltaisesta tuomioistuimesta rikosasioissa. Toimivaltainen tuomioistuin määräytyisi oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 4 luvun mukaan. Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain mukaisesta toimivallan keskittämisestä Helsingin käräjäoikeuteen luovuttaisiin.

Vuosina 2009–2016 Helsingin käräjäoikeudessa ei ole tuomittu yhtään rangaistusta teknisen esikuvan tai ohjeen väärinkäytöstä. Uusi liikesalaisuuslaki ei todennäköisesti lisää teknisen ohjeen väärinkäyttöä koskevia rikoksia. Yrityssalaisuusrikoksia käsitellään myös muissa käräjäoikeuksissa kuin Helsingin käräjäoikeudessa. Toimivallan keskittämisestä luopumisen ei arvioida aiheuttavan muutoksia eri käräjäoikeuksien käsiteltäviksi tulevien yrityssalaisuusrikkomusten määrään.

Esityksessä ehdotetaan käsitteiden yhdenmukaistamista lainsäädännössä siten, että jatkossa käytettäisiin liikesalaisuuslain mukaisesti käsitettä liikesalaisuus. Tästä syystä myös julkisuuslakia esitetään muutettavaksi siten, että käsite liike- ja ammattisalaisuus muutettaisiin liikesalaisuudeksi. Yhdenmukaistamisella ei vaikuteta julkisuuslain säännöksiin muilta osin. Näin ollen muun muassa 24 §:n 1 momentin 20 kohdan mukaan salassa pidettäviä olisivat

myös sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja muusta vastaavasta yksityisen elinkeinotoimintaan koskevasta seikasta, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi elinkeinonharjoittajalle taloudellista vahinkoa, ja kysymys ei ole kuluttajien terveyden tai ympäristön terveellisyyden suojaamiseksi tai toiminnasta haittaa kärsivien oikeuksien valvomiseksi merkityksellisistä tiedoista tai elinkeinonharjoittajan velvollisuuksia ja niiden hoitamista koskevista tiedoista.

Jatkossa liikesalaisuus määriteltäisiin liikesalaisuuslain 2 §:ssä. Kyseisellä määritelmällä ei ole tarkoitus muuttaa vallitsevaa oikeustilaa siitä, mitä on pidettävä liikesalaisuutena. Liikesalaisuuslain mukainen liikesalaisuuden määritelmä kattaisi myös ammattisalaisuuden. Tätä liikesalaisuuslakiin sisältyvää liikesalaisuuden määritelmää voitaisiin jatkossa soveltaa julkisuuslain soveltamisen yhteydessä. Tätä soveltamista on kuvattu tarkemmin jäljempänä julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa. Koska käsitteen muuttamisella ei edellä mainituissa yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkoitettulla tavalla ole tarkoitus muuttaa sitä, mitä julkisuuslain mukaan voitaisiin pitää liikesalaisuutena eikä näin ollen laajennettaisi liikesalaisuutena salassa pidettävien tietojen alaa, ei esitetyllä julkisuuslain muutoksella arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia viranomaisen toimintaan.

Liikesalaisuuskäsitteen yhdenmukaistaminen sekä liikesalaisuuksia koskevan lainsäädännön selkeyttäminen helpottanee viranomaisten työtä.

6.3 Vaikutukset työntekijöiden asemaan

Työlainsäädäntöä sovelletaan 2,7 miljoonaan työntekijään. Ehdotettu liikesalaisuuslaki koskisi myös työsuhteita ja täydentäisi työsopimuslain säännöksiä. Uuden liikesalaisuuslain sääntely olisi erityisesti merkityksellistä työntekijäryhmille, kuten asiantuntijoille ja ylemmille toimihenkilöille, joiden työtehtävien hoitamiseen liittyy liikesalaisuuksia. Kuitenkin myös muut työntekijäryhmät, esimerkiksi kiinteistötyöntekijät, voivat työssään olla tekemisissä liikesalaisuuksien kanssa, vaikka työtehtävien sisältöön ei varsinaisesti kuuluisi liikesalaisuuksien käsittely. Toisaalta liikesalaisuuslain liikesalaisuuden oikeudetonta hankkimista, käyttämistä ja ilmaisemista koskevat kiellot kohdistuvat jokaiseen.

Voimassaolevan lainsäädännön mukaan jo nykyisin työntekijällä on vahva salassapitovelvollisuus työsuhteessa. Esityksessä on pyritty siihen, ettei nykyistä työsopimuslakiin ja sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettuun lakiin perustuvaa liikesalaisuuksien suojan tasoa heikennetä. Esimerkiksi työnantajan liikekumppanin liikesalaisuuksia on suojattu nykyisin sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain perusteella. Liikekumppanien liikesalaisuuksien suoja perustuisi jatkossa liikesalaisuuslakiin ja erityisesti sen 4 §:n 3 momenttiin kyseisen momentin perusteluissa tarkemmin kuvatulla tavalla. Ehdotettu liikesalaisuuslaki tehostaisi liikesalaisuuksien suojaa sekä täsmentäisi ja täydentäisi liikesalaisuuden loukkauksen kohteeksi joutuneen siviilioikeudellista oikeussuojaa.

Liikesalaisuuden sisältö voi olla lähtökohtaisesti mitä tahansa taloudellista tai teknistä tietoa, jos tieto täyttää liikesalaisuuden tunnusmerkit. Arvio siitä, onko kysymys liikesalaisuudesta vai henkilön ammattitaidosta olisi tehtävä tapauskohtaisesti. Esityksen mukaan liikesalaisuuden määritelmän ulkopuolelle jäisi vähäpätöiset tiedot sekä kokemus ja taidot, jotka työntekijät ovat hankkineet osana tavanomaista työskentelyään. Vastaavasti määritelmän ulkopuolelle jäisivät myös tiedot, jotka ovat yleensä tällaisia tietoja käsitteleville henkilöille yleisesti tunnettua tai helposti selville saatavissa.

Työntekijöille ammatin harjoittaminen ja liikkuvuus yritysten sisällä ja välillä ja eri toimialojen välillä ovat tärkeitä oikeuksia. Yritysten kannalta työntekijän liikkuvuuteen liittyy myös riski esimerkiksi siitä, että työntekijä paljastaisi edellisen työnantajansa liikesalaisuuksia uu-

den työnantajan palveluksessa. Tämä riski kannustaa yrityksiä suojautumaan näitä tilanteita varten.

Salassapitoehdot joko työ sopimuksissa tai erillisissä salassapitosopimuksissa ovat yleisiä. Euroopan komission vuonna 2013 tekemän selvityksen mukaan salassapitoehtojen määrä vaihtelee toimialoittain, mutta kattaa karkeasti puolet palkansaajista. Akavan (2017) selvityksen mukaan vastaava osuus on 74 prosenttia akavalaisessa kentässä.

Liikesalaisuuksien suoja koskeva erillislaki lisää liikesalaisuuksien suojaan liittyvien kysymysten tuntemista. Uusi laki tulee todennäköisesti lisäämään työnantajien tietoisuutta liikesalaisuuksista sekä mahdollisuudesta niiden suojaamiseen myös sopimuksin. Ehdotettu liikesalaisuuslaki todennäköisesti lisää myös työntekijöiden tietoisuutta yritysten liikesalaisuuksista. Tietoisuudella liikesalaisuuksiin liittyvistä velvollisuuksista ja rajoituksista sekä mahdollisista liikesalaisuuksien loukkauksien seuraamuksista voi olla vaikutusta työntekijöiden liikkuvuuteen. Yhdysvaltojen osavaltioita koskevan selvityksen⁶ mukaan liikesalaisuussuojan vahvuus liikesalaisuuslaeissa ja nimenomaan tietoisuus siitä on voimakkaasti yhteydessä varsinkin korkeasti koulutetun työvoiman liikkuvuuteen ja voi vähentää sitä. Alemman koulutustason työntekijöiden osalta vaikutus on pienempi.

Työntekijöiden liikkuvuudella voi olla laajempia kansantaloudellisia vaikutuksia. Tiukempi liikesalaisuussuoja antaa työnantajalle mahdollisuuden rajoittaa yritykselle tärkeän tiedon liikkumista. Tämä voi vähentää työvoiman liikkuvuutta ja siten heikentää kansantaloudellisella tasolla työvoiman allokaatiota taantuvilta aloilta uusille aloille. Periaatteessa on mahdollista, että yritykset korvaavat heikomman liikkuvuuden työntekijöille korkeampina palkkoina.⁷ Liikesalaisuusdirektiivin 1 artiklan 3 kohdan mukaan direktiivi ei kuitenkaan vaikuta työntekijöiden liikkuvuuteen eikä ehdotetun liikesalaisuuslain säännöksillä ole rajoitettu työntekijöiden liikkuvuutta.

Ehdotetun liikesalaisuuslain 6 §:ssä säädettäisiin työntekijöitä koskevasta poikkeuksesta liikesalaisuuksien oikeudettomassa ilmaisemisesta. Ehdotuksen mukaan liikesalaisuuden ilmaiseminen ei olisi oikeudetonta, jos työntekijä ilmaisee liikesalaisuuden luottamusmiehelle, luottamusvaltuutetulle tai muulle lain tai työehtosopimuksen mukaiselle edustajalleen, jos liikesalaisuuden ilmaiseminen on välttämätöntä edustajan lain tai työehtosopimuksen mukaisten tehtävien hoitamiseksi. Tämä poikkeussäännös perustuu liikesalaisuusdirektiivin 5 artiklan c) kohtaan. Ehdotetun liikesalaisuuslain 6 §:n säännös on otettu lakiin nimenomaan direktiivin täytäntöönpanemiseksi. Säännös on tehty työntekijän suojaksi.

Myös ehdotetun liikesalaisuuslain 5 §:n säännös väärinkäytösten tai laittoman toiminnan ilmoittamisesta ja sananvapauden käyttämisestä turvaisi työntekijöiden oikeuksia. Lain 5 §:n soveltaminen edellyttää tapauskohtaista arviointia ja se olisi sidoksissa yhteiskunnan muuttuviin arvoihin. Edellä jaksossa 3.3.2 on kuvattu EIT:n ratkaisukäytäntöä, jossa on arvioitu ilmiantajan suoja ja henkilön toimintaa EIS 10 artiklan sananvapauden käytön näkökulmasta. Ratkaisukäytännössä on myös arvioitu sananvapauden käytön suhdetta työntekijöiden ja virkamiesten lojaalisuus- ja vaitiolovelvollisuuteen (ks. jakso 3.3.2 ja erityisesti siellä kuvattu tapaus Guja v. Moldova).

⁶ Png & Samila (2015): Trade Secrets Law and Mobility: Evidence from 'Inevitable Disclosure'. Saatavilla: SSRN: <https://ssrn.com/abstract=1986775> tai <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1986775>

⁷ Moen (2005): Is Mobility of Technical Personnel a Source of R&D Spillovers? Journal of Labor Economics, 2005, vol 23, no.1

Lain 5 §:n edellytyksiä arvioitaessa olisi myös otettava huomioon, onko yrityksellä käytössä väärinkäytöstä ilmoituskanava. Mikäli on olemassa toimiva ja turvallinen väärinkäytösten ilmoituskanava, jonka kautta muun muassa pystyy ilmoittamaan luottamuksellisesti ja nimettömänä, ja ilmoitettuihin väärinkäytöksiin myös puututaan, ei henkilöllä yleensä ole tarvetta paljastaa liikesalaisuuden sisältävää tietoa yrityksen ulkopuolisille. Myös EIT:n ratkaisukäytännössä on edellä jaksossa 3.3.2 kuvatulla tavalla pidetty tietojen paljastamista ulkopuoliselle viimesijaisena keinona sen jälkeen, kun tiedoista on ilmoitettu esimiehille tai muulle ylemmälle taholle yrityksen sisällä. Sisäinen ilmoittaminen ei kuitenkaan ole paras ratkaisu esimerkiksi silloin, jos ilmoitus koskettaa omaa esimiestä tai yrityksen johtoon kuuluvia henkilöitä. Tällaisissa tapauksissa on hyväksyttävää kääntyä yrityksen oman väärinkäytösten ilmoituskanavan sijasta suoraan esimerkiksi viranomaisen puoleen.

7 Asian valmistelu

7.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

7.1.1 Direktiivin valmistelu

Komissio antoi ehdotuksen liikesalaisuusdirektiiviksi 28 päivänä marraskuuta 2013 (COM(2013)0813). Neuvoston yleisnäkemyksessä asiassa annettiin 26 päivänä toukokuuta 2014 (9870/14). Euroopan parlamentissa asiaa käsiteltiin oikeudellisten asioiden valiokunnassa, joka jätti yleisistunnolle asiaa koskevan mietintönsä 22 päivänä kesäkuuta 2015 (A8-0199/2015) ja jonka pohjalta käynnistettiin trilogineuvottelut neuvoston, Euroopan parlamentin ja komission välillä.

Eduskunnalle annettiin 13 päivänä helmikuuta 2014 valtioneuvoston kirjelmä (U 5/2014 vp) ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (liikesalaisuuksien suoja). Eduskunnan talousvaliokunta ja lakivaliokunta antoivat kirjelmän pohjalta lausuntonsa (TaVL 6/2014 vp sekä LaVL 7/2014 vp). Valtioneuvosto antoi jatkokirjelmän ehdotuksesta 8 päivänä syyskuuta 2015 (UJ 9/2015 vp). Eduskunnan talousvaliokunta ja valiokunta antoivat jatkokirjelmän pohjalta lausuntonsa (TaVL 5/2015 vp sekä LaVP 11/2015 vp).

Lopullinen direktiivi annettiin 8 päivänä kesäkuuta 2016 ja se julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä 15 päivänä kesäkuuta 2016. Direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset tulee direktiivin mukaan saattaa voimaan viimeistään 9 päivänä kesäkuuta 2018.

7.1.2 Kansallinen valmistelu

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti 4 päivänä lokakuuta 2016 työryhmän valmistelemaan liikesalaisuusdirektiivin kansallista täytäntöönpanoa. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö asetti työryhmän alaisuuteen erillisen kolmikantaisen jaoston käsittelemään työoikeudelliseen sääntelyyn liittyviä kysymyksiä. Työryhmän puheenjohtajana toimi työ- ja elinkeinoministeriön edustaja. Työryhmässä olivat edustettuina oikeusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, IPR University Center, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Keskuskauppakamari, Suomen Yrittäjät, Akava ry ja Asianajajaliitto. Työryhmän alaisen työoikeudelliseen sääntelyyn liittyviä kysymyksiä käsitelleen jaoston puheenjohtajana toimi työ- ja elinkeinoministeriön edustaja. Jaostossa työnantajia edustivat Elinkeinoelämän keskusliitto EK ja Suomen Yrittäjät. Jaostossa työntekijöitä edustivat Akava ry ja Ammattiliitto Pro ry.

Työryhmä luovutti muistion liikesalaisuusdirektiivin kansallisesta voimaansaattamisesta työ- ja elinkeinoministeriölle 18 päivänä lokakuuta 2017, ja muistio julkaistiin työ- ja elinkeinoministeriön julkaisusarjassa (Yritykset 2/2018).

Työryhmän ehdotuksen mukaan tarpeelliset muutokset kansalliseen lainsäädäntöön liikesalaisuusdirektiivin täytäntöönpanemiseksi toteutettaisiin siten, että säädettäisiin erillinen liikesalaisuuslaki ja nykyiseen sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettuun lakiin sisältyvä liikesalaisuuksien suojaa koskeva sääntely kumottaisiin ja liikesalaisuuksien suojaa koskeva voimassa oleva sääntely siirrettäisiin erään täsmennyksin uuteen liikesalaisuuslakiin. Työryhmän ehdotuksen mukaan liikesalaisuuslain sääntely koskisi soveltuvien osin teknisiä ohjeita.

Uudessa liikesalaisuuslaissa säädettäisiin liikesalaisuuden määritelmästä ja liikesalaisuuden oikeudettomasta hankkimisesta, käyttämisestä ja ilmaisemisesta. Laissa säädettäisiin myös saliluista liikesalaisuuden hankkimistavoista. Laissa säädettäisiin myös siitä, millä edellytyksillä väärinkäytöksistä ja laittomasta toiminnasta voidaan ilmoittaa ja sananvapautta käyttää liikesalaisuuden suojasta huolimatta. Vastaavasti säädettäisiin edellytyksistä, joilla liikesalaisuus voidaan ilmaista työntekijän edustajalle.

Uusi laki sisältäisi siviilioikeudelliset oikeussuojakeinot liikesalaisuuden loukkaustilanteissa. Tuomioistuimien voisi liikesalaisuuden haltijan vaatimuksesta määrätä kielloista ja korjaavista toimenpiteistä. Korjaavien toimenpiteiden sijaan tuomioistuimien voisi tietyin edellytyksin määrätä vastaajan maksamaan käyttökorvauksen. Lisäksi laissa säädettäisiin velvollisuudesta maksaa vahingonkorvausta liikesalaisuuden haltijalle ja tuomion julkistamisen kustannusten määrittämisestä liikesalaisuuden loukkaajan maksettavaksi.

Liikesalaisuuslaissa säädettäisiin tuomioistuimelle mahdollisuus rajoittaa niiden luonnollisten henkilöiden määrää, joilla olisi asianosaisena olevassa oikeushenkilössä oikeus saada oikeudenkäynnissä tieto myös sellaisesta liikesalaisuudesta koskevasta seikasta, joka on määrätty yleisöltä salassa pidettäväksi. Määräyksen antaminen edellyttäisi, että salassa pidettäväksi määrätyn tiedon tuleminen laajalti kysymyksessä olevan oikeushenkilön tietoon aiheuttaisi merkittävästi haittaa tai vahinkoa niille eduille, joiden suojaamiseksi tieto on määrätty salassa pidettäväksi.

Työryhmän mietinnössä ehdotetaan, että liikesalaisuuksien loukkauksia koskevat riita-asiat ja lakiin perustuvat rikosasiat käsiteltäisiin käräjäoikeudessa. Markkinaoikeus olisi käräjäoikeuden ohella toimivaltainen tuomioistuin tutkimaan sellaisia liikesalaisuuksia koskevia riita-asioita, joissa vastaaja olisi oikeushenkilö tai elinkeinotoimintaa harjoittava luonnollinen henkilö.

Työsopimuslain muutokset valmisteltiin työryhmän alaisuudessa toimivassa erillisessä työoikeudellisessa jaostossa. Lakia esitettiin täsmennettäväksi siten, että työntekijä ei saisi työsuhteen kestäessä nimenomaan oikeudettomasti käyttää hyödykseen tai ilmaista muille työnantajalle liikesalaisuuksia. Työsopimuslakiin otettaisiin myös viittaussäännös liikesalaisuuslakiin, koska ehdotettu työsopimuslain liikesalaisuuksia koskeva säännös saisi sisältönsä myös ehdotettavasta liikesalaisuuslaista.

Työryhmä totesi mietinnössään, että esityksessä ehdotettujen muutosten toteuttaminen edellyttäisi lisäksi tarkistuksia oikeudenkäymiskaareen, oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettuun lakiin sekä todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annettuun lakiin.

Työryhmän mietintö lähetettiin lausunnoille 18 päivänä lokakuuta 2017 yhteensä 36 eri viranomaiselle, tuomioistuimelle, järjestölle ja yhdistykselle. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö pyysi erikseen lausuntoa liikesalaisuuskäsitteen yhdenmukaistamisesta sekä rikoslakiin ehdotettavista muutoksista.

Esitystä on lisäksi käsitelty merityösopimuslain (756/2011) muuttamiseen liittyen työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä toimivassa merimiesasiain neuvottelukunnassa, jossa ovat edustettuina työ- ja elinkeinoministeriön lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö sekä merenkulkualan työmarkkinajärjestöt.

Lainsäädännön arviointineuvosto antoi esitysluonnoksesta lausuntonsa 9 päivänä maaliskuuta 2018.

7.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Työryhmän mietinnöstä saatiin lausunnot yhteensä 26 taholta, jotka edustivat viranomaisia, tuomioistuimia, elinkeinoelämää, järjestöjä tai yksityishenkilöitä. Lisäksi kuusi tahoa ilmoitti, ettei anna asiassa lausuntoa tai ettei asiassa ole lausuttavaa.

Käsitteen osalta lausunnot saatiin 22 taholta. Lisäksi kolme tahoa ilmoitti, ettei anna asiassa lausuntoa tai ettei asiassa ole lausuttavaa.

Rikoslakiin ehdotettavista muutoksista lausunnot saatiin kuudelta taholta.

Uuden erityislain säätämistä liikesalaisuuksien suojasta pidettiin kannatettavana. Tämän todettiin muun muassa selkeyttävän nykyistä liikesalaisuutta koskevaa hajanaista sääntelyä. Ehdotetun sääntelyn todettiin myös parantavan liikesalaisuuksien suojaa sekä tehostavan liikesalaisuuksien haltijoiden käytettävissä olevia siviilioikeudellisia keinoja puuttua liikesalaisuuksien väärinkäyttöön. Selkeyttävänä pidettiin myös sitä, että liikesalaisuuden määritelmä sisältyisi jatkossa lakiin. Joissain lausunnoissa kuitenkin katsottiin, että ehdotettu laki tekee liikesalaisuuksien sääntelystä muun muassa epäselvemmän ja että työryhmän ehdottama laki on tulkinvarainen.

Lausunnoissa esitetyt näkemykset on pyritty ottamaan esityksen jatkovalmistelussa huomioon muun muassa seuraavasti: Taitotietoa on pyritty tarkemmin kuvaamaan perusteluissa. Lain soveltamisalapykälän perusteluja on tarkennettu. Työryhmän mietinnössä käytetty ilmaisu tavara on korvattu sanalla tuote. Yksityiskohtaisissa perusteluissa on erikseen otettu huomioon tietokoneohjelmat. Väärinkäytöksen paljastamista ja sananvapauden käyttämistä koskevan säännöksen sanamuotoa on muutettu ja sen yksityiskohtaisia perusteluja on tarkennettu muun muassa ilmoituskanavien osalta. Rangaistusseuraamusta koskevaa säännöstä on muutettu oikeusministeriön lausunnossa esiin tuodulla tavalla vastaamaan nykyisin käytössä olevaa kirjoitustapaa. Lisäksi perusteluja on täydennetty siten, että perusteluissa tuodaan selkeämmin esiin, että käyttämisen ja ilmaisemisen oikeudettomuus tulee aina arvioida tapauskohtaisesti eikä sitä ole mahdollista säännellä tyhjentävästi.

Osa lausunnonantajista katsoi, ettei ehdotettu 6 § (liikesalaisuuden ilmaiseminen työntekijän edustajalle) olisi tarpeellinen liikesalaisuusdirektiivin täytäntöön panemiseksi. Kuitenkin eräs lausunnonantajista piti kyseistä säännöstä välttämättömänä. Säännös on sisällytetty esitykseen työryhmän ehdottamassa muodossa, mutta sen perusteluja on täsmennetty.

Teknisten ohjeiden osalta osa lausunnonantajista kannatti teknisten ohjeiden suojan säilyttämistä kansallisessa lainsäädännössä. Jotkut lausunnonantajista olivat kuitenkin sitä mieltä, että

kyseisestä suojasta voitaisiin luopua. Esityksen mukaan teknisten ohjeiden suojaa säilytettäisiin, mutta esitystä on tarkennettu teknisen ohjeen suojan sääntelyn osalta muun muassa siten, ettei esitykseen sisälly työryhmän ehdottamaa erillistä teknisen ohjeen määritelmää.

Viranomaisen toimintaa koskevien vaikutusten osalta perusteluja on täydennetty lausunnoissa esiintuotujen seikkojen kuten juttujen laatua ja laajuutta koskevien seikkojen osalta.

Jotkut lausunnoissa esitetyistä muutosesityksistä olisivat merkinneet nykyisen lainsäädännön mukaisen liikesalaisuuksien suojan tason heikentämistä, ja tästä syystä esitettyjä muutoksia ei pidetty jatkovalmistelussa mahdollisina. Tällainen oli esimerkiksi eräässä lausunnossa esiin tuotu ehdotus työnantajan yhteistyökumppanien liikesalaisuuksien rajaamisesta työntekijän laista johtuvan salassapitovelvoitteen ulkopuolelle.

Jotkut lausunnonantajat esittivät, että rikoslain, työsopimuslain ja liikesalaisuuslain mukainen liikesalaisuutta koskevan salassapitovelvoitteen kesto olisi yhdenmukaistettava. Koska ehdotuksen toteuttaminen olisi merkinnyt olennaista muutosta nykyiseen sääntelyyn, ei sitä jatkovalmistelussa katsottu mahdolliseksi.

Jotkut lausunnonantajista kannattivat työryhmän ehdottamaa käräjäoikeuden ja markkinaoikeuden osin rinnakkaista toimivaltaa liikesalaisuuksia koskevissa asioissa. Kuitenkin työryhmän esittämää toimivaltaa koskevaa sääntelyä kohtaan esitettiin myös kritiikkiä muun muassa sen perusteella, ettei sääntely työryhmän ehdottamassa muodossa takaa tuomioistuimen toimivallan määräytymistä oikeussuhteen pääkohteen mukaan sekä sen perusteella, että muutoksenhaku salassapitovelvoitetta koskevassa asiassa määräytyisi eri tavoin riippuen siitä, valitseeko kantaja oikeuspaikaksi käräjäoikeuden vai markkinaoikeuden. Lausunnoissa myös tuotiin esiin, että työsuhteeseen perustuvat riita-asiat tulisi käsitellä vain käräjäoikeudessa. Jatkovalmistelussa päädyttiin siihen, että esityksessä ehdotetaan liikesalaisuuksia koskevissa asioissa käräjäoikeuden ja markkinaoikeuden osin rinnakkaista toimivaltaa kuten työryhmä ehdotti. Esityksen perusteluja on oikeuspaikan osalta täydennetty lausunnoissa esiin tuotujen seikkojen osalta. Lisäksi sääntelyä on tarkennettu tuomioistuimen toimivallan osalta siten, että työntekijän ollessa vastaajana liikesalaisuutta koskevassa riita-asiassa oikeuspaikka olisi esityksen mukaan käräjäoikeus.

Esitykseen on tehty myös muita lausunnoissa esiintuotuja tai jatkovalmisteluissa tarpeellisiksi havaittuja muutoksia säännöksiin ja perusteluihin.

Lausunnonantajat kannattivat yleisesti tai pitivät mahdollisena liikesalaisuuskäsitteen yhdenmukaistamista koko lainsäädännössä. Yhdenmukaistamisen katsottiin muun muassa poistavan eri laeista johtuvat tulkintaepäselvyydet. Kuitenkin yksi lausunnon antajista piti käsitteen yhdenmukaistamista lainsäädännössä tarpeettomana. Eräs lausunnonantaja totesi näkevänsä eroja etenkin käsitteiden liikesalaisuus ja ammattisalaisuus välillä ja katsoi, etteivät ne ensi vaikutelmalta näytä olevan yhdenmukaistettavissa ilman että käsitteiden merkitys määritellään riittävästi.

Käsitteen osalta lausunnoissa kiinnitettiin huomiota siihen, että julkisuuslain osalta oikeuskäytännössä kehittynyt liikesalaisuuden käsite ei ole täysin yhdenmukainen liikesalaisuusdirektiivissä käytetyn käsitteen kanssa. Julkisuuslakiin sisältyvää muun elinkeinotoimintaa koskevan tiedon käsitettä pidettiin edelleen tarpeellisenä myös liikesalaisuuslain säätämisen jälkeen. Liikesalaisuuslakiin sisältyvän liikesalaisuuden määritelmän suhteesta hallintotoiminnassa ja hallintolainkäytössä sovellettaviin liikesalaisuussäännöksiin toivottiin yksiselitteistä täsmennystä. Lisäksi pidettiin tärkeänä, että perusteluista ilmenisi yksiselitteisesti, ettei käsitteen

muuttaminen liike- ja ammattisalaisuudesta käsitteeksi liikesalaisuus kaventaisi suojattavien liikesalaisuuksien alaa. Myös käsitteen sisällön pysymistä samanlaisena pidettiin tärkeänä.

Useat lausunnonantajat pitivät mahdollisena käsitteen liike- ja ammattisalaisuus korvaamista yksinkertaisemmalla ehdotetun lain mukaisella käsitteellä liikesalaisuus. Eräs lausunnonantaja katsoi, että yrityssalaisuuteen liittyvät rangaistussäännökset tulisi uudistaa erikseen.

Esitykseen sisältyy ehdotus käsitteen liikesalaisuus yhdenmukaistamiseksi lainsäädännössä. Yhdenmukaistamisen edellyttämät lainsäädännön muutokset on valmisteltu virkатыönä. Käsitteen yhdenmukaistamisen osalta esityksessä on perusteltu muutosta erityisesti julkisuuslain ja rikoslain osalta.

Rikoslakiin ehdotettujen muutosten osalta lausunnoissa kiinnitettiin erityisesti huomiota siihen, ettei rikosnimikkeitä ehdoteta muutettavaksi. Yrityssalaisuuden käsitteen säilyttämistä rikosnimikkeissä pidettiin muun muassa epäjohdonmukaisena. Jatkovalmistelussa päädyttiin kuitenkin siihen, ettei rikosnimikkeitä esitetä muutettavaksi. Rikosnimikettä koskevia perusteita täydennettiin.

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunnossa katsottiin, että hallituksen esitysluonnos noudattaa osittain säädösehdotusten arviointiohjetta. Arviointineuvosto katsoi, että esityksen keskeisimpiä puutteita ja kehityskohteita oli muun muassa se, ettei liikesalaisuusloukkausten mitaluokasta saa riittävää käsitystä. Myös työntekijöiden asemaa oli arviointineuvoston mukaan käsiteltävä tarkemmin. Arviointineuvosto suositteli, että esitysluonnosta korjataan neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista. Esityksen vaikutuksia jaksossa 6 on täydennetty arviointineuvoston lausunnon perusteella.

Jatkovalmistelussa on virkатыönä myös valmisteltu esityksen edellyttämät lainsäädännön muutokset oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettuun lakiin, oikeudenkäymiskaaren sekä todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annettuun lakiin, jotka eivät sisältyneet työryhmän mietintöön.

8 Riippuvuus muista esityksistä

Ehdotettuun lakiin oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 §:n muuttamisesta sisältyvän 7 luvun 4 §:n 6 ja 7 momentin voimaantulo sekä lakiin todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annetun lain 7 b §:n muuttamisesta sisältyvän 7 b §:n 3 ja 4 momentin voimaantulo riippuu eurooppalaisen yhtenäispatenttijärjestelmän käynnistymisestä.

Esityksessä muutettavaksi esitettyä vakuutusedustuksesta annettua lakia (570/2005) ollaan korvaamassa vakuutusten tarjoamisesta annettavalla lailla, jonka 79 § asiallisesti vastaa esityksessä muutettavaksi esitettyä pykälää. Asiaa koskeva hallituksen esitys (HE 172/2017 vp) on parhaillaan eduskunnassa käsiteltävänä.

Esityksessä esitetään muutettavaksi useiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lakien pykäläitä, joita koskevia hallituksen esityksiä on parhaillaan eduskunnan käsittelyssä. Näitä ovat tämän esityksen, laki maatalouden rakennetuista annetun lain 40 a §:n muuttamisesta (HE 14/2018), laki maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain 53 §:n muuttamisesta (HE 14/2018), laki eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta (HE 14/2018), laki vesihuoltolain 35 §:n muuttamisesta (HE 192/2017), laki eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain 52 §:n muuttamisesta (HE 14/2018), laki elintarvikelain 81 §:n muuttamisesta (HE 14/2018). Ehdotukset on tarvittaessa sovitettava yhteen.

Esityksessä esitetään muutettavaksi yksityisestä terveydenhuollosta annettua lakia. Eduskunnassa on parhaillaan vireillä hallituksen esitys (HE 52/2017 vp), jossa kyseistä lakia esitetään kumottavaksi. Ehdotukset on tarvittaessa sovittava yhteen.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tupakkalakia. Eduskunnassa käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä (HE 14/2018) ehdotetaan muutoksia muun muassa tupakkalain 88 ja 94 §:ään, joihin myös tässä esityksessä esitetään muutoksia. Ehdotukset on tarvittaessa sovittava yhteen.

Esityksessä esitetään muutettavaksi lakia valtion erityisrahoitusyhtiöstä sekä lakia valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi. Kyseisiä lakeja esitetään muutettavaksi myös hallituksen esityksessä eduskunnalle laeiksi eräiden Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandin ja Business Finland Oy:n tehtäviin ja toimivaltaan liittyvien lakien muuttamisesta. Kyseinen hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle tämän hallituksen esityksen kanssa samana päivänä. Ehdotukset on sovittava yhteen.

Esityksessä ehdotetaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 17 kohdan muuttamista. Eduskunnan käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä HE 15/2017 vp (hallituksen esitys eduskunnalle maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi) ehdotetaan muutoksia tehtäväksi samaan kohtaan. Lisäksi esityksessä ehdotetaan hallintolainkäyttölain 39 b §:n muuttamista. Hallituksen esityksessä laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 29/2018 vp) esitetty uusi laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa kumoaisi hallintolainkäyttölain.

Esityksessä on ehdotettu muutettavaksi liikenteen palveluista annetun lain IV osan 1 luvun 2 ja 4 §:ää. Liikenteen palveluista annetun lain muuttamista (HE 145/2017) koskeva hallituksen esitys on parhaillaan eduskunnan käsiteltävänä. Ehdotukset on tarvittaessa sovittava yhteen.

Esityksessä on ehdotettu muutettavaksi rautatielain 94 §. Liikenteen palveluista annetun lain muuttamista (HE 145/2017) koskevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan rautatielain 94 §:n 2 momentin kumoamista. Ehdotukset on tarvittaessa sovittava yhteen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Liikesalaisuuslaki

1 §. Soveltamisala. Pykälän mukaan liikesalaisuuslaissa säädettäisiin elinkeinotoimintaan liittyvien liikesalaisuuksien sekä teknisten ohjeiden suojasta. Liikesalaisuuslailla pantaisiin täytäntöön liikesalaisuusdirektiivi tarvittavilta osin sekä pidettäisiin voimassa nykyinen osin liikesalaisuusdirektiiviä pidemmälle menevä liikesalaisuuksien suojaa koskeva kansallinen siviilioikeudellinen lainsäädäntö. Liikesalaisuusdirektiivi on soveltamisaltaan yleinen, ja jäsenvaltioiden on pantava direktiivi täytäntöön siten, että direktiivin mukaiset menettelyt, toimenpiteet ja oikeussuojakeinot ovat saatavilla kaikissa liikesalaisuuksien loukkausta koskevissa tilanteissa. Käytännössä eräiden oikeussuojakeinojen käyttö jäänee harvinaiseksi esimerkiksi työnantajan ja työntekijän välisessä suhteessa. Niiden soveltamista tällaisissa tilanteissa ei kuitenkaan voida kategorisesti sulkea pois.

Liikesalaisuuslaki tulisi sovellettavaksi, jos liikesalaisuutta olisi mahdollista hyödyntää nykyisessä tai mahdollisessa tulevassa elinkeinotoiminnassa. Elinkeinotoiminnan harjoittaminen ei olisi edellytyksenä liikesalaisuuslain säännösten soveltamiselle. Näin ollen liikesalaisuuslain säännöksiä sovellettaisiin myös yksityiseen henkilöön. Lain säännöksiä ei sovellettaisi sellaisiin yksityisten salaisuuksiin, joilla ei ole liityntää elinkeinotoimintaan. Yksityisen henkilön tai esimerkiksi tutkimuslaitoksen, yliopiston tai korkeakoulun salaisuus, jota voitaisiin hyödyntää mahdollisessa tulevassa elinkeinotoiminnassa, voisi kuitenkin olla liikesalaisuus, jos se täyttää liikesalaisuuden 2 §:n mukaisen määritelmän.

Liikesalaisuuslain säännökset eivät lähtökohtaisesti rajoittaisi liikesalaisuuden haltijan oikeutta sopimusvapautensa puitteissa sopia liikesalaisuuksiensa suojan laajuudesta. Liikesalaisuuslaki sisältää kuitenkin myös pakottavaa ja siten sopimusvapautta rajoittavaa sääntelyä. Tällaista sääntelyä olisivat 2 §:n määritelmät ja niiden lisäksi lähinnä 5 §:n säännökset väärinkäytösten paljastamisesta ja sananvapauden käytön turvaamisesta sekä 6 §:n säännökset liikesalaisuuden ilmaisemisesta työntekijän edustajalle. 5 ja 6 §:n mukaisia oikeuksia ei voisi sopimuksin kaventaa. On kuitenkin huomattava, että yritykset voisivat sinänsä sopia 2 §:n määritelmää laajemmin keskinäisessä suhteessaan esimerkiksi suojattavasta tiedosta, mutta tällöin ei olisi mahdollista käyttää liikesalaisuuden tai teknisen ohjeen määritelmän ulkopuolisen tiedon osalta liikesalaisuuslain mukaisia oikeussuojakeinoja. Jos tällainen tieto paljastetaan, kysymys olisi sopimusehdon vastaisesta toiminnasta eikä liikesalaisuuden loukkaamisesta.

Laissa käytetty elinkeinotoiminnan käsite on ymmärrettävä laajasti. Elinkeinotoiminnalla tarkoitetaan erityisesti ammatin tai elinkeinon harjoittamista tulon tai muun taloudellisen hyödyn saamiseksi luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden toimesta.

Elinkeinotoiminnan on tähdättävä taloudelliseen tulokseen. Taloudellinen tulos ilmenee yleensä siten, että tavaroita, palveluja tai muita hyödykkeitä myydään tai muuten tarjotaan korvausta vastaan hankittaviksi. Toiminta on katsottavissa vastikkeelliseksi, vaikka jokaisesta yksittäisestä suorituksesta ei vaaditakaan vastasuoritusta. Myös hyväntekeväisyystarkoituksessa harjoitettu taloudellinen toiminta voi olla elinkeinotoimintaa. Vaatimus taloudellisen tuloksen tavoittelemisesta puolestaan sulkee elinkeinotoiminnan piiristä esimerkiksi ilmaisena talkootyönä suoritettavan toiminnan.

Liikesalaisuuksien suojasta on lisäksi voimassa, mitä muussa laissa erikseen säädetään. Liikesalaisuuslain soveltamisala olisi yleinen, ja laki täydentäisi muualla lainsäädännössä olevaa liikesalaisuuksien suojaa koskevaa sääntelyä. Näin ollen muun muassa liikesalaisuuslain 2 §:n 1 kohdan mukaista liikesalaisuuden määritelmää sovellettaisiin myös silloin, kun olisi tarpeen ratkaista, onko kyseessä muussa laissa tarkoitettu liikesalaisuus. Ehdotettavaan lakiin sisältyvät menettelyt, toimenpiteet ja oikeussuojakeinot voisivat tulla sovellettavaksi myös esimerkiksi muussa laissa asetetun salassapitovelvollisuuden rikkomisen johdosta. Siltä osin kun liikesalaisuuksien suojasta säädetään toisin muussa laissa, sovelletaan kyseistä lakia tämän lain sijaan.

Liikesalaisuuslaki olisi kuitenkin erityislaki suhteessa muihin yleislakeihin, esimerkiksi oikeudenkäymiskaareen. Yksinomaan liikesalaisuuden hankkimisen, käyttämisen ja ilmaisemisen kieltämistä koskevissa tapauksissa oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 3 §:n turvaamistoimissäännöksen sijaan sovellettaisiin liikesalaisuuslain 9 §:n säännöstä väliaikaisesta kiellosta.

Keskeinen esimerkki muusta laista, jossa säädetään liikesalaisuuksien suojasta, on työsopimuslaki. Työsopimuslaki on työsuhteita koskeva yleislaki. Lain 3 luvussa olevat liikesalaisuuksia koskevat säännökset ovat erityissäännöksiä suhteessa liikesalaisuuslakiin. Työsopimuslain 3 luvun 4 §:ään ehdotetaan kuitenkin otettavaksi viittaussäännös liikesalaisuuslakiin.

Viimeksi mainitun lain säännöksiä sovellettaisiin työsuhteissa vastaavalla tavalla kuin työsopimuslain säännöksiä yleensä. Muun muassa liikesalaisuuden määritelmä ja sen oikeutettu ja oikeudeton käyttö saavat sisältönsä liikesalaisuuslaista. Näin ollen kiellettyä olisi esimerkiksi liikesalaisuuslain 4 §:n 3 momentin nojalla palvelussuhteessa saadun työnantajan liikekumppanin liikesalaisuuden oikeudeton ilmaiseminen palvelussuhteen aikana. Lisäksi palvelussuhteiden osalta salassapitovelvollisuuksista säädetään muun muassa valtion virkamieslaissa, laissa kunnallisesta viranhaltijasta sekä kirkkolaissa. Jos kyseisissä laeissa asetettua salassapitovelvollisuutta rikottaisiin, tulisivat liikesalaisuuslain mukaiset menettelyt, toimenpiteet ja oikeussuojakeinot sovellettaviksi.

Rikoslaisissa säädetään rangaistavaksi tekoja, joilla loukataan liikesalaisuutta.

2 §. Määritelmät. Pykälässä määriteltäisiin laissa käytettäviä käsitteitä. Määritelmistä liikesalaisuuden, liikesalaisuuden haltijan ja liikesalaisuutta loukkaavan tuotteen määritelmillä pantaisiin tarpeellisilta osin täytäntöön liikesalaisuusdirektiivin 2 artikla.

Pykälän 1 kohdassa määriteltäisiin, mikä on liikesalaisuus. Määritelmä olisi uusi ja sillä pantaisiin täytäntöön liikesalaisuusdirektiivin 2 artiklan 1 kohta. Liikesalaisuusdirektiivin liikesalaisuuden käsite pohjautuu Suomea sitovan TRIPS-sopimuksen 39 artiklan 2 kohtaan. Suomen kansallisessa siviilioikeudellisessa lainsäädännössä ei ole aiemmin ollut liikesalaisuuden määritelmää.

Nykyisin eri laeissa käytetään eri käsitteitä: liike- ja ammattisalaisuus, ammatti- ja liikesalaisuus, liikesalaisuus ja yrityssalaisuus. Nykyisin yrityssalaisuus on määritelty rikoslain 30 luvun 11 §:ssä: ”Yrityssalaisuudella tarkoitetaan tässä luvussa liike- tai ammattisalaisuutta taikka muuta vastaavaa elinkeinotoimintaa koskevaa tietoa, jonka elinkeinonharjoittaja pitää salassa ja jonka ilmaiseminen olisi omiaan aiheuttamaan taloudellista vahinkoa joko hänelle tai toiselle elinkeinonharjoittajalle, joka on uskonut tiedon hänelle.”

Vaikka eri laeissa on käytetty eri käsitteitä, käytännössä käsitteiden on mielletty tarkoittavan samaa asiaa ja niitä on myös oikeuskäytännössä tulkittu pitkälti samalla tavalla. Uudella liikesalaisuuden määritelmällä ei olisi tarkoitus muuttaa vallitsevaa oikeustilaa siitä, mitä on pidettävä liikesalaisuutena. Liikesalaisuuden määritelmä kattaisi myös ammattisalaisuuden. Ammattisalaisuudella on erotuksena liikesalaisuuteen tarkoitettu enemmän vapaiden ammattien harjoittajien, kuten yksityisten lääkäreiden, arkkitehtien, asianajajien, itsenäisesti toimivien muotoilijoiden tai suunnittelijoiden taidollisia ja tiedollisia salaisuuksia. Uuden määritelmän myötä elinkeinon harjoittamisen tapaan perustuva jako ei olisi enää edes teoreettisella tasolla merkityksellinen.

Yrityssalaisuuden ja siten pitkälti myös liikesalaisuuden tunnusmerkiksi on Suomessa perinteisesti katsottu sen haltijan salassapitotahto, salassapitointressi ja tosiasiallinen salassapito. Liikesalaisuuden haltijan salassapitointressi ilmenee siitä, että tieto on salaista ja sen paljastuminen olisi omiaan aiheuttamaan taloudellista vahinkoa elinkeinotoiminnassa. Tiedon tosiasiallinen salassapito ja salassapitotahto taas tarkoittavat, että tiedon haltijalla on pyrkimys ja tahto pitää tieto ulkopuolisilta salassa. Vaikka liikesalaisuusdirektiivin sanamuoto ei suoraan vastaa näitä käsitteitä, ovat siinä olevat liikesalaisuuden tunnusmerkit pitkälti yhteneväiset Suomen oikeusjärjestelmässä vallitsevan käsityksen kanssa.

Liikesalaisuusdirektiivin mukaisella tavalla ehdotetun lain mukaan tieto olisi liikesalaisuus, jos se täyttää säännöksessä luetellut kolme vaatimusta.

Liikesalaisuuden olisi ensinnäkin oltava salaista tietoa, joka ei ole kokonaisuutena tai osiensa täsmällisenä kokoonpanona ja yhdistelmänä tällaisia tietoja tavanomaisesti käsitteleville henkilöille yleisesti tunnettua tai helposti selville saatavissa (a kohta). Liikesalaisuuden tunnusmerkkinä olisi, että se on rajoitetun henkilöpiirin tiedossa. Suojan piiriin kuuluvalla liikesalaisuudelta ei kuitenkaan kaikissa tapauksissa edellytetä, että rajoitettu henkilöpiiri olisi suppea. Liikesalaisuus voi esimerkiksi olla tunnettu kahdessa tai useammassa saman alan yrityksessä. Liikesalaisuus ei olisi yksinoikeus, vaan tieto voisi olla laillisesti yhtä aikaa useamman tahon liikesalaisuus. On mahdollista, että useampi taho kehittää tai saa saman tiedon itsenäisesti, kuten tiedon jonkin tuotteen valmistuksessa käytettävästä teknologiasta.

Liikesalaisuudeksi ei katsottaisi määritelmän mukaan tietoa, joka on tällaisia tietoja tavanomaisesti käsitteleville henkilöille yleisesti tunnettua tai helposti selville saatavissa. Liikesalaisuuden määritelmän ulkopuolelle jäisivät siten alan yleiseen koulutukseen sisältyvä tieto sekä sellainen yleinen kokemus ja taito, jotka henkilöt ovat hankkineet osana tavanomaista työskentelyään. Arvio siitä, onko kysymys liikesalaisuudesta vai henkilön ammattitaidosta, -tiedoista tai kokemuksesta olisi tehtävä tapauskohtaisesti. Rajanveto jää käytännössä tuomioistuimen harkintaan kuten nykyisinkin. Arvioitaessa tiedon luonnetta liikesalaisuutena tai henkilön ammattitaitona, huomioon voitaisiin ottaa muun muassa se, onko kysymys muistinvaraisesta vai tallenteena tai kirjallisessa muodossa olevasta tiedosta, tiedon yksityiskohtaisuus ja tiedon yrityskohtaisuus eli se, onko tieto tunnettu laajemmin kyseisellä toimialalla toimivissa yrityksissä. Jos tieto ei ole muistinvaraista, se on yksityiskohtaista ja tieto on vain yhden tai harvan yrityksen tiedossa, tämä lisää todennäköisyyttä sille, että tieto voisi olla ennemmin katsottavissa liikesalaisuudeksi kuin henkilön ammattitaidoksi.

Know how'lla tarkoitetaan yrityskokemuksia, joista useimpia voidaan luonnehtia kokemukseen perustuvaksi tiedoksi käyttäen tietoa hyväksi. Know how on osittain samansisältöinen liikesalaisuuden kanssa. Laajemmassa merkityksessä know how ymmärrettäneen kaikkena tietona ja kokemuksena, jota tarvitaan tietyn elinkeinon harjoittamiseksi. Know how:n suojakohde on vaikeasti yksilöitävissä ja moninaisempi kuin immateriaalioikeudelliset yksinoikeudet. Tämän vuoksi know how'lla ei voida antaa vastaavanlaista suojattua yksinoikeutta. Salainen know how voi tulla liikesalaisuutena suojatuksi (HE 114/1978 vp s. 114).

Liikesalaisuusmääritelmän ulkopuolelle jäisi myös tieto, joka olisi helposti selville saatavissa esimerkiksi käänteismallinnuksella 3 §:n 4 momentin 2 kohdassa kuvatulla tavalla.

Liikesalaisuudella olisi myös oltava elinkeinotoiminnassa todellista tai mahdollista taloudellista arvoa, koska se on salaista (b kohta). Tiedon salaisuuteen liittyvä taloudellinen arvo ilmenee käytännössä siten, että sen ilmaiseminen olisi omiaan aiheuttamaan taloudellista vahinkoa. Tiedolla olisi taloudellista arvoa esimerkiksi silloin, kun tiedon luvaton hankkiminen, käyttäminen tai ilmaiseminen voisi heikentää liikesalaisuuden laillisen haltijan kilpailuasemaa markkinoilla. Direktiivissä tiedolta edellytetään kaupallista arvoa, mutta ehdotettavassa laissa kaupallisen arvon sijaan viitattaisiin tiedon taloudelliseen arvoon elinkeinotoiminnassa. Ilmaissulla olisi sama merkitys kuin direktiivin kaupallisella arvolla. Liikesalaisuuden määritelmän ulkopuolelle jäisivät vähäpätöiset tiedot, koska näillä ei ole juurikaan taloudellista arvoa.

Tiedon taloudellinen arvo elinkeinotoiminnassa ei edellyttäisi, että liikesalaisuuden haltija olisi elinkeinonharjoittaja. Liikesalaisuuden haltija voisi olla kuka tahansa luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Esimerkiksi tutkimuslaitoksille voi muun muassa tutkimusyhteistyöhön liittyen syntyä tietoa, jolla on tutkimuslaitoksen elinkeinotoiminnassa taloudellista arvoa. Toisaalta yrityksen hallussa olevat yksityiset tiedot eivät välttämättä olisi liikesalaisuuksia, jos tiedolla ei ole yhteyttä elinkeinotoimintaan.

Vaatus tiedon taloudellisesta arvosta elinkeinotoiminnassa ei myöskään edellyttäisi, että tietoa hyödynnetään. Riittävää olisi, että tiedon taloudellinen arvo on mahdollista. Liikesalaisuuden taloudellinen arvo voisi olla myös sidottu ajan kulumiseen. Tiedon vanhentumisen myötä tiedon hyödynnettävyys voisi vähentyä tai poistua kokonaan.

Liikesalaisuuden määritelmä olisi yleinen, eikä se asettaisi rajoituksia väärinkäytöltä suojattavalle kohteelle. Käytännössä liikesalaisuudet voisivat olla hyvin monentyyppistä teknistä tai taloudellista tietoa. Liikesalaisuuksia voivat olla muun muassa valmistustiedot, testitulokset, liikeideat, hinnoittelutiedot, taitotieto, markkinaselvitykset, talousennusteet, kilpailija-analyysit, asiakasrekisterit ja yritysten hallinnollis-organisatoriset tiedot. Liikesalaisuus voi olla tietokoneohjelman lähdekoodi tai muu ohjelman salassa pidettävä osa, kuten ohjelman rakenne, määrittely tai siihen sisältyvät algoritmit tai tietokannat. Myös niin sanottu negatiivinen tieto voi olla liikesalaisuus. Negatiivisella tiedolla tarkoitetaan esimerkiksi tietoa siitä, että jokin valmistusmenetelmä ei toimi. Se voi myös tarkoittaa yhtiön toiminnan kannalta negatiivista tai vahingollista tietoa, kuten tietoa yhtiön heikosta taloudellisesta tilanteesta.

Oikeuskäytännössä on rikoslaissa tarkoitettuna yrityssalaisuutena pidetty esimerkiksi moottorikelkkapuvun kaavoja, kun puvun suunnitteluun oli mennyt useita kuukausia ja asianomistaja oli ilmoittanut, että kaavojen taloudellisen arvon vuoksi niihin oli ehdoton salassapitointressi (*KKO 2013:17*). Yrityssalaisuuksiksi on katsottu myös rakennustarvikkeiden asiakaskohtaiset yksikköhinnat (*KKO 12.12.2008, dnro R 2007/656*), koneen piirustukset ja niiden luonnokset, vaikka koneen toimintaperiaate ja rakenteen pääpiirteet ovat olleet tunnetut (*KKO 1984 II 43*) ja julkaisemattomia matkapuhelimien kuoriosia, kun niiden perusteella on voitu tehdä tuotteiden valmistustekniikkaan sekä puhelimien ulkonäköön ja ominaisuuksiin liittyviä päätelmiä, jotka valmistaja haluaa pitää salassa kilpailijoilta (*Kouvolan hovioikeus 30.9.2004, dnro R 03/1364*). Yrityssalaisuuksina on pidetty myös dieselmootoreita koskevia valmistus- ja kokoonpanopiirustuksia, kun huomattava osa piirustusten tiedoista perustui yhtiön omaan tietotaitoon ja sen tekemään tuotekehitystyöhön. Yhtiön dieselmootorit edustivat korkeata teknistä tietämystä ja osaamista, minkä vuoksi laadultaan vastaavan tasoisen osan valmistus edellytti yksityiskohtaisia tietoja. Tietojen selvittämisen edellyttämää asiantuntemusta ei ollut helposti saatavilla ja lisäksi tällaiset selvitykset olivat hyvin kalliita (*Vaasan hovioikeus 25.5.2004, dnro R 03/1074*).

Oikeuskäytännössä on katsottu, että yrityssalaisuus voi olla myös yksittäisten tietojen yhdistelmä, kuten tietojen uudenlainen kokonaisuus tai suuri tietojen tallennemäärä kokonaisuutena, vaikka yksittäiset tiedot olisivatkin julkisia. Helsingin hovioikeuden ratkaisussa 4.7.2012, dnro R 11/2450 hovioikeus muun ohella katsoi tietojen salassapidon liittyvän tuotteiden uutuusarvoon Suomessa ja yhtiön kiinnostukseen tulla uusille markkinoille Suomessa. Tiedot yhdessä saavutetun neuvottelutuloksen kanssa muodostivat kokonaisuutena yrityssalaisuuden. Yrityssalaisuudet ovat usein yhdistelmä erilaisia tietoja, joista minkään tiedon ei tarvitse olla erillisenä yrityssalaisuus. Turun hovioikeuden ratkaisussa 21.6.2012, dnro R 10/2249 hovioikeus katsoi, että tiedon oli katsottava olevan luonteeltaan yrityssalaisuus, kun se muodostuu sinänsä tunnettujen tietojen, rakenteiden tai osatoimintojen yhdistelystä tai yhteensovittamiseksi uudenlaiseksi tietojen kokonaisuudeksi tai tuotteeksi. Kouvolan hovioikeuden ratkaisussa 12.1.2011, dnro R 10/456 hovioikeus katsoi, että pakkauslinja oli yrityssalaisuudeksi kelpaava suunnittelua vaatinut kokonaisuus, vaikka sen osat olivat pääosin ennestään tunnettua tekniikkaa.

Liikesalaisuuksiksi ei puolestaan ole katsottu nostolavan piirustuksia, kun piirustukset eivät sisältäneet muita tietoja nostolavan rakenteesta kuin ne, jotka ilmenivät suoraan nostolavasta, ja kun nostolavat olivat olleet vapaasti vuokrattavissa ja ostettavissa ja siten kenen tahansa tutkittavissa. Piirustukset olivat sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetussa

laissa tarkoitettuja teknisiä esikuvia (*KKO:1991:11*). Liikesalaisuuksia ei oltu myöskään loukattu tilanteessa, jossa työntekijä oli suunnitellut koneeseen sähköpuolen ratkaisuja, jotka olivat olleet yleisiltä toimintaperiaatteiltaan verrattain yksinkertaisia ja perustuneet yleisesti tunnettuun ammattitaitoon. Yksityiskohtaista henkilön entisen työnantajan pakkauskoneen ratkaisujen kopiointia ei näytetty tapahtuneen (*KKO:1989:39*). Siivousliikkeen työntekijöiden tavanomaiset palkkaluettelot, työsopimusten ollessa yleisen käytännön mukaisia, eivät sisältäneet työsuojelun valvonnasta annetun lain (131/1973) 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tietoja liikkeen taloudellisesta asemasta eikä liike- tai ammattisalaisuudesta. Työläistarkastaja, joka oli ilman liikkeenharjoittajan lupaa toimittanut tuomioistuimelle työsuojelutarkastuksessa saatuja jäljennöksiä palkkaluetteloista, ei ollut syyllistynyt työsuojelutietojen salassapitovelvollisuuden rikkomiseen (*KKO 1985-II-181*).

Kolmanneksi liikesalaisuudelta edellytettäisiin, että tiedon laillinen haltija on ryhtynyt kohtuullisiin toimenpiteisiin pitääkseen tiedon salassa (c kohta). Vaatimus tarkoittaisi, että tiedon haltijan on toimillaan pyrittävä pitämään tieto salassa, ja että tiedon kanssa tekemisissä olevat mieltäisivät tiedon salaiseksi.

Tiedon haltijan toimenpiteiden laajuutta olisi tarkasteltava tapauskohtaisesti riippuen muun muassa siitä, minkälaisia toimenpiteitä on tosiasiaassa mahdollista tehdä ja minkälaisia tarpeita liikesalaisuuden haltijalla on tiedon salassa pitämiseksi. Keinovalikoima tiedon salassa pitämiseksi olisi laaja. Tietoja voitaisiin suojata esimerkiksi tietojärjestelmien ja fyysisten tilojen asianmukaisilla turvajärjestelyillä tai tiedon luottamuksellisuus voitaisiin kirjata yrityksen ja sen henkilöstön tai yrityksen ja sen yhteistyökumppanien välisiin salassapitositoumuksiin. Vaatimus kohtuullisiin toimenpiteisiin ryhtymisestä ei toisaalta tarkoittaisi esimerkiksi sitä, että liikesalaisuuksia sisältävät asiakirjat tai tiedostot olisi nimenomaan merkittävä luottamukselliseksi.

Pykälän 2 kohdassa määriteltäisiin *liikesalaisuuden haltija*. Määritelmä olisi uusi ja sillä pantaisiin täytäntöön liikesalaisuusdirektiivin 2 artiklan 2 kohta. Liikesalaisuuden haltija voisi olla luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, jolla on laillinen määräysvalta liikesalaisuuteen. Liikesalaisuuden haltijan käsite pohjautuu liikesalaisuuden määritelmää vastaavalla tavalla TRIPS-sopimukseen, jonka 39 artiklan 2 kohdassa todetaan, että ”luonnollisilla ja oikeushenkilöillä tulee olla mahdollisuus estää laillisesti heidän valvonnassaan olevan tiedon ilmaiseminen, hankkiminen tai käyttäminen ilman heidän lupaansa muiden toimesta tavalla, joka on vastoin rehellistä kaupallista käytäntöä”. Direktiivissä ei ole tarkemmin määritelty, mitä tarkoitetaan laillisella määräysvallalla. Määräysvallan laillisuuden käsitteellä halutaan varmistaa se, että liikesalaisuuden alkuperäisen haltijan lisäksi myös esimerkiksi lisenssinhaltijat voivat puolustaa liikesalaisuutta. Se, kenellä on liikesalaisuuteen laillinen määräysvalta, olisi arvioitava tapauskohtaisesti esimerkiksi lisenssisopimusten tai liikesalaisuuden käyttämisestä ja ilmaisemisesta tehtyjen sopimusten perusteella.

Pykälän 3 kohdassa määriteltäisiin mikä on liikesalaisuutta loukkaava tuote. Määritelmä vastaisi liikesalaisuusdirektiivin 2 artiklan 4 kohdan loukkaavien tavaroiden määritelmää. Säännöksessä käytetään ilmaisua tuote, jolla tarkoitetaan sekä tavaroita että palveluita. Tästä syystä säännöksen ilmaisuna on tuote direktiivissä käytetyn ilmaisun tavara sijasta. Liikesalaisuutta loukkaavilla tuotteilla tarkoitettaisiin tavaraa tai palvelua, jonka suunnittelussa, ominaisuuksissa, toiminnassa, tuotantoprosessissa tai markkinoinnissa saadaan merkittävää hyötyä oikeudettomasti hankitusta, käytetystä tai ilmaistusta liikesalaisuudesta. Merkittävä hyöty arvioidaisiin tapauskohtaisesti. Liikesalaisuutta loukkaava tuote voi olla kyseessä esimerkiksi silloin, kun tuotteen suunnittelussa ja tuotannossa on käytetty merkittävässä määrin hyväksi liikesalaisuuden haltijan teknisiä ratkaisuja tai kun tuotteen markkinoinnissa on oikeudettomasti hyödynnetty liikesalaisuuden haltijan asiakasrekisteritietoja, jos kyseiset tekniset ratkaisut ja

asiakasrekisteritiedot ovat liikesalaisuuksia. Liikesalaisuutta loukkaava tuote voi olla myös esimerkiksi tietokoneohjelma tai tietokonepeli, taikka sitä koskeva tallenneväline, tai muu esine, johon tietokoneohjelma sisältyy.

3 §. Liikesalaisuuden oikeudeton hankkiminen. Pykälässä säädettäisiin liikesalaisuuden oikeudettoman hankkimisen kiellosta sekä liikesalaisuuden oikeudettomista hankkimistavoista. Lisäksi pykälässä säädettäisiin liikesalaisuuden hankkimistavoista, jotka eivät kuitenkaan olisi oikeudettomia. Sääntelyllä pantaisiin täytäntöön liikesalaisuusdirektiivin 3 artiklan 1 kohta ja 4 artiklan 2 ja 4 kohta.

Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin liikesalaisuuden oikeudetonta hankkimista koskevasta yleisestä kiellosta. Kukaan ei saisi hankkia tai yrittää hankkia liikesalaisuutta oikeudettomasti. Sääntely vastaisi voimassa olevan sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 4 §:n 1 momentissa säädettyä liikesalaisuuden hankkimiskieltoa. Kielto hyödyntää oikeudettomasti hankittua liikesalaisuutta on sisällytetty ehdotetun lain käyttämis- ja ilmaisemiskieltoa koskevan 4 §:n 1 momenttiin.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin tarkemmin liikesalaisuuden oikeudettomista hankkimistavoista. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön liikesalaisuusdirektiivin 4 artiklan 2 kohta. Momentin *1 kohdan* mukaan liikesalaisuuden hankkimista pidettäisiin aina oikeudettomana, jos se tapahtuisi anastamalla. Momentin *2 kohdassa* lueteltaisiin tekoja, joita olisi ilman liikesalaisuuden haltijan suostumusta pidettävä oikeudettomina liikesalaisuuden hankkimismuotoina. Säännöksen mukaan sellaisia liikesalaisuuden haltijan asiakirjoja, esineitä, materiaaleja, aineita tai sähköisiä tiedostoja, jotka sisältävät liikesalaisuuden tai joista liikesalaisuus voidaan johtaa, ei saisi luvattomasti kopioida tai jäljentää. Liikesalaisuutta ei myöskään saisi hankkia luvattomasti havainnoimalla tai muutoin käsittelemällä sellaisia edellä mainittuja tallennevälineitä, joista liikesalaisuus voidaan johtaa. Liikesalaisuuden haltijana pidetään direktiivin mukaisella tavalla tahoa, jolla on laillinen määräysvalta liikesalaisuuteen nähden. Säännös on mahdollisimman tallenneriippumaton eli kattaa käytännössä kaikki tallennetyypit, joista liikesalaisuus voi ilmetä. Momentin 1 ja 2 kohtien mukaan liikesalaisuuden sisältävän tallennevälineen eri muodoissa tapahtuva haltuun hankkiminen, jäljentäminen eri tavoin ja havainnointi olisi siten oikeudetonta liikesalaisuuden hankkimista. Oikeudetonta hankkimista olisivat myös rikoslain 30 luvun 4 §:n 1 momentin mukaiset hankkimistavat. Momentin *3 kohdassa* säädettäisiin liikesalaisuuden oikeudettomaksi hankkimiseksi lisäksi muu hyvän liiketavan vastainen menettely. Hyvä liiketapa on rehellisen ja kunniallisen elinkeinonharjoittajan noudattamaa menettelyä, joka ei sisällä kilpailijan kannalta arveluttavia piirteitä. Hyvä liiketapa ei kuitenkaan ole määriteltävissä yksiselitteisesti, vaan sen sisältö täsmentyy oikeuskäytännössä. Ennen kaikkea markkinaoikeuden ja korkeimman oikeuden ratkaisujen sekä Keskuskauppa-kamarin liiketapalautakunnan lausuntojen on katsottu määrittävän hyvän liiketavan sisältöä. Menettelyn hyvän liiketavan mukaisuuden arviointi voi olla tilannesidonnaista ja yleensä menettelyä arvostellaan kokonaisuutena (*KKO 2004:4*). Hyvän liiketavan sisältöön voidaan saada tulkinta-apua eri elinkeinoaloilla yleisesti hyväksytyistä säännöistä, käytännesäännöistä ja Kansainvälisen kauppakamarin ICC:n markkinointisäännöistä. Hyvän liiketavan sisältö saattaa myös muuttua ajan ja tapojen muuttumisen myötä.

Pykälän *3 momentissa* säädettäisiin, että liikesalaisuuden hankkiminen olisi myös oikeudetonta, jos henkilö on liikesalaisuuden hankkiessaan tiennyt tai hänen olisi valtitsevissa olosuhteissa pitänyt tietää, että liikesalaisuus on saatu suoraan tai välillisesti henkilöltä, joka on itse oikeudettomasti käyttänyt liikesalaisuutta tai ilmaissut sen. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön liikesalaisuusdirektiivin 4 artiklan 4 kohta. Liikesalaisuuden oikeudettomasta käyttämisestä ja ilmaisemista säädettäisiin tarkemmin lain 4 §:ssä. Tässä momentissa ja 4 §:n 4 momentissa on siten kielletty seuraavassa portaassa tapahtuva liikesalaisuuden oikeudeton hankkiminen, käyt-

täminen ja ilmaiseminen, kun liikesalaisuutta on aikaisemmassa vaiheessa oikeudettomasti käytetty tai se on tällöin oikeudettomasti ilmaistu. Jos henkilö olisi hankkinut liikesalaisuuden olosuhteissa, joissa hänen ei ole pitänytkaan tietää, että liikesalaisuutta on aikaisemmin oikeudettomasti käytetty tai ilmaistu, henkilö ei toimi oikeudettomasti tässä momentissa ja 4 §:n 4 momentissa tarkoitetulla tavalla.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin tavoista, joilla liikesalaisuuden hankkiminen ei olisi oikeudetonta. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön liikesalaisuusdirektiivin 3 artiklan 1 kohta.

Momentin 1 kohdassa säädettäisiin, että liikesalaisuuden oikeudetonta hankkimista ei ole liikesalaisuuden itsenäinen keksiminen tai luominen. Liikesalaisuutena suojattu tieto ei ole yksinoikeus, joten usea eri taho on voinut joko samanaikaisesti tai eri aikaan hankkia laillisen määräysvallan samaan liikesalaisuuteen itsenäisesti keksimällä tai luomalla sen.

Momentin 2 kohdan mukaan oikeudettomana ei pidettäisi liikesalaisuuden hankkimista käänteismallinnuksella (*reverse engineering*). Käänteismallinnuksella eli käänteisellä tuotekehityksellä tarkoitetaan tiedon selvittämistä laillisesti hankittuja tuotteita tai esineitä havainnoimalla, tutkimalla, purkamalla tai testaamalla. Tätä kautta voidaan selvittää tuotteiden toimintaperiaatteet ja näiden taustalla oleva tieto. Jos tieto on näin selvitetty, kysymys ei olisi liikesalaisuuden oikeudettomasta hankkimisesta.

Käänteismallinnus olisi siis sallittua, kun tuote tai esine on laillisesti hankittavissa eli käytännössä kun tuote on yleisesti markkinoilla saatavilla tai kun tuote olisi laillisesti sellaisen tahon hallussa, jota ei koske velvoite rajoittaa liikesalaisuuden hankkimista. Edellytyksenä olisi, että käänteismallinnusta ei ole sopimuksin kielletty. Käänteismallinnuksen kieltävien sopimusten tekemistä voidaan myös rajoittaa lailla. Suomessa tekijänoikeuslain (404/1961) 25 k §:ssä säädetään tietokoneohjelmien käänteismallinnuksesta sellaisten tietojen hankkimiseksi, joiden avulla voidaan saavuttaa yhteentoimivuus ohjelmien välillä. Sopimuksen ehto, jolla rajoitetaan tekijänoikeuslain säännöksen mukaista tietokoneohjelman käyttöä, on tehoton.

Momentin 3 kohdan mukaan liikesalaisuuden hankkiminen ei olisi oikeudetonta, jos se tapahtuu siten, että työntekijät ja näiden edustajat käyttävät tiedonsaanti- ja kuulemisoikeuttaan. Työntekijöiden tai työntekijöiden edustajien tiedonsaanti- ja kuulemisoikeus voi perustua lainsäädäntöön tai esimerkiksi työehtosopimukseen. Työntekijöiden ja heidän edustajansa ei katsottaisi hankkineen liikesalaisuutta oikeudettomasti, jos liikesalaisuus on saatu osana työntekijöiden ja heidän edustajansa tiedonsaanti- ja kuulemisoikeuden käyttämistä. Tässä kohdassa tarkoitettu tilanteesta olisi kyse esimerkiksi yhteistoimintamenettelyn yhteydessä työntekijöiden tai heidän edustajansa saamista liikesalaisuutta koskevista tiedoista. Työntekijöiden ja heidän edustajansa salassapitovelvollisuudesta säädetään yhteistoimintalain 9 luvun 57 §:ssä, jonka mukaan työntekijän, henkilöstöryhmän edustajan ja 9 luvun 55 §:ssä tarkoitetun asiantuntijan sekä 9 luvun 57 §:n 2 momentissa tarkoitettujen työntekijöiden ja heidän edustajansa on pidettävä salassa yhteistoimintamenettelyn yhteydessä saamansa työnantajan liike- ja ammattisalaisuutta koskevat tiedot. 9 luvun 57 §:n 2 momentin mukaan salassapitovelvollisuus ei estä työntekijää tai henkilöstöryhmän edustajaa ilmaisemasta 9 luvun 57 §:n 1 momentin 1–3 kohdassa tarkoitettuja tietoja muille työntekijöille tai heidän edustajilleen siinä laajuudessa kuin se on tarpeellista näiden työntekijöiden aseman kannalta yhteistoiminnan tarkoituksen toteuttamiseksi. Salassapidettävän tiedon ilmaiseminen edellyttää ilmoitusta tietojen salassapitovelvollisuudesta.

Momentin 4 kohdan mukaan liikesalaisuuden hankkiminen ei olisi oikeudetonta, jos se tapahtuisi tavalla, joka vallitsevissa olosuhteissa on hyvän liiketavan mukaista. Hyvä liiketapa on rehellisen ja kunniallisen elinkeinonharjoittajan noudattamaa menettelyä, joka ei sisällä kilpai-

lijan kannalta arveluttavia piirteitä. Hyvä liiketapa ei kuitenkaan ole määriteltävissä yksiselitteisesti, vaan sen sisältö täsmentyy oikeuskäytännössä. Ennen kaikkea markkinaoikeuden ja korkeimman oikeuden ratkaisujen sekä Keskuskauppakamarin liiketapalautakunnan lausuntojen on katsottu määrittävän hyvän liiketavan sisältöä. Menettelyn hyvän liiketavan mukaisuuden arviointi voi olla tilannesidonnaista ja yleensä menettelyä arvostellaan kokonaisuutena (KKO 2004:4). Hyvän liiketavan sisältöön voidaan saada tulkinta-apua eri elinkeinoaloilla yleisesti hyväksytyistä säännöistä, käytäntösäännöistä ja Kansainvälisen kauppakamarin ICC:n markkinointisäännöistä. Hyvän liiketavan sisältö saattaa myös muuttua ajan ja tapojen muuttumisen myötä.

4 §. Liikesalaisuuden oikeudeton käyttäminen ja ilmaiseminen. Pykälässä säädettäisiin liikesalaisuuden oikeudettoman käyttämisen ja ilmaisemisen kiellosta. Lisäksi pykälässä säädettäisiin liikesalaisuutta loukkaavien tuotteiden oikeudettomasta käyttämisestä. Sääntely vastaisi osin nykyistä sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 4 §:ää. Sillä pantaisiin täytäntöön liikesalaisuusdirektiivin 4 artiklan 3–5 kohta. Pykälässä kiellettäisiin liikesalaisuuden oikeudeton käyttäminen ja ilmaiseminen. Ehdotettavassa laissa käytetyssä ilmaisussa ”oikeudettomasti käyttää tai ilmaista” sana ”oikeudettomasti” liittyy sekä käyttämiseen että ilmaisemiseen. Tämä koskee käsitteiden käyttöä myös muussa yhteydessä, ellei asiayhteydestä muuta ilmene. Liikesalaisuuden käyttäminen ja ilmaiseminen olisi oikeutettua esimerkiksi silloin, kun se tapahtuisi liikesalaisuuden haltijan suostumuksella tai kun se olisi tarpeellista työntekijän työtehtävien suorittamiseksi. Samoin liikesalaisuuden ilmaiseminen esimerkiksi salassapito- tai vaitiolovelvollisuuden sitomalle asianajajalle tai lääkärille olisi oikeutettua silloin, kun liikesalaisuuden ilmaiseminen olisi tietyn asian hoitamiseksi välttämätöntä. Tietyissä tilanteissa liikesalaisuuden ilmaiseminen esimerkiksi kilpailuviranomaiselle olisi oikeutettua. Liikesalaisuuden oikeudetonta käyttämistä on tarkastelu edellä yleisperusteiden jaksossa 5.3.1.

Pykälän 1 momentin mukaan joka on hankkinut 3 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettulla tavalla oikeudettomasti liikesalaisuuden, ei saa sitä oikeudettomasti käyttää tai ilmaista. Kukaan ei saisi oikeudettomasti käyttää tai ilmaista oikeudettomasti hankkimaansa liikesalaisuutta. Kielto olisi ajallisesti rajoittamaton. Sääntely vastaisi voimassa olevan sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 4 §:n 1 momentissa säädettyä liikesalaisuuden käyttämistä ja ilmaisemiskielloa. Momenttiin on kuitenkin selvyyden vuoksi lisätty maininta siitä, että kielto koskee liikesalaisuuden *oikeudetonta* käyttämistä ja ilmaisemista. Tarkoituksena on korostaa sitä, että kyseessä oleva säännös ei rajoittaisi liikesalaisuuden haltijan oikeutta sopimusvapautensa puitteissa sopia liikesalaisuutensa käyttämisestä. Näin ollen alun perin oikeudettomasti hankitun liikesalaisuuden käyttäminen ei enää olisi oikeudetonta siinä tilanteessa, että liikesalaisuuden haltija antaisi käyttämiselle suostumuksensa.

Pykälän 2 ja 3 momenteissa on asetettu liikesalaisuuden käyttämis- ja ilmaisemiskielto sellaiselle henkilölle, joka on sinänsä laillisesti saanut tiedon liikesalaisuudesta. Kieltojen soveltamisen edellytyksenä ei siten ole moitittava menettely liikesalaisuuden hankkimisen yhteydessä.

Ehdotetun 2 momentin mukaisen käyttämis- ja ilmaisemiskiellon kohteena olevat henkilöt olisivat soveltuvien osin vastaavat kuin yrityssalaisuuden rikkomista koskevan rikoslain 30 luvun 5 §:n 1 momentissa tarkoitettut henkilöt.

Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan liikesalaisuutta ei saa oikeudettomasti käyttää tai ilmaista henkilö, joka on saanut tiedon liikesalaisuudesta toimiessaan yhteisön tai säätiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenenä, toimitusjohtajana, tilintarkastajana tai selvitysmiehenä tai niihin rinnastettavassa tehtävässä. Kieltoa ei ole rajoitettu tehtävän keston.

Pykälän 2 momentin 2 kohdan mukaan liikesalaisuutta ei saa oikeudettomasti käyttää tai ilmaista henkilö, joka on saanut tiedon liikesalaisuudesta yrityksen saneerausmenettelyn yhteydessä. Kieltoa ei ole rajoitettu saneerausmenettelyn keston.

Pykälän 2 momentin 3 kohdan mukaan joka suorittaessaan tehtävää toisen puolesta tai muuten luottamuksellisessa liikesuhteessa on saanut tiedon liikesalaisuudesta, ei saa sitä oikeudettomasti käyttää tai ilmaista. Kyseisissä tilanteissa on syytä asettaa salassapitovelvoite, joka ei rajoittuisi tehtävän suorittamiseen tai liikesuhteen keston.

Voimassa olevan sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 4 §:n 3 momentissa säädetään kiellosta käyttää tai ilmaista liikesalaisuutta elinkeinonharjoittajan puolesta tehtävää suoritettaessa. Säännös asettaisi voimassa olevan lain tavoin salassapitovelvoitteen toimeksisaajalle. Toimeksisaaja voisi olla esimerkiksi yrityksen yhteistyökumppani, alihankkija, konsultti tai näihin verrattava taho. Tämän lisäksi säännös asetettaisi luottamuksellisen liikesuhteen osapuolille salassapitovelvollisuuden. Liiketoiminnassa salassa pidettävän tiedon määrä ja tiedon merkitys yrityksille on kasvanut merkittävästi. Tieto ja erityisesti sen salassapito on yrityksille erittäin arvokasta ja antaa yrityksille merkittävää kilpailuetua. Yritysten väliset yhteistyösuhteet ja niissä käsiteltävät tiedot ovat myös mitä moninaisimpia. Tämän vuoksi ei ole enää perusteltua asettaa liikesalaisuutta koskevaa salassapitovelvollisuutta pelkästään tehtävää toisen puolesta suorittavalle taholle, vaan liikesalaisuuksien oikeudetonta käyttämistä ja ilmaisemista koskevat kiellot on syytä laajentaa koskemaan yleisesti luottamuksellista liikesuhdetta. Näin yhtenäistetään samalla siviili- ja rikosoikeudellinen sääntely, sillä rikoslain 30 luvun 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa on ollut vastaava säännös jo pykälän voimaantulosta vuodesta 1991 lukien.

Pykälän 2 momentin 4 kohdan mukaan liikesalaisuutta ei saisi myöskään käyttää tai ilmaista liikesalaisuuden käyttämistä tai ilmaisemista rajoittavan sopimuksen tai velvoitteen vastaisesti. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön liikesalaisuusdirektiivin 4 artiklan 3 kohdan b ja c alakohtat. Liikesalaisuuden käyttämistä tai ilmaisemista rajoittava sopimus tai velvoite on voinut syntyä joko samanaikaisesti tai eri aikaan liikesalaisuuden saamisen kanssa. Sopimuksella tarkoitetaan mitä tahansa sopimukseen tai sitoumukseen perustuvaa velvoitetta, joka rajoittaa henkilön oikeutta käyttää tai ilmaista liikesalaisuutta. Kohdan lopussa mainitulla velvoitteella taas tarkoitetaan esimerkiksi lainsäädännössä asetettua velvoitetta rajoittaa liikesalaisuuden käyttämistä tai ilmaisemista. Lainkohdassa mainittu velvoite voi olla myös rikoslaisissa oleva yrityssalaisuuden käyttämistä tai ilmaisemista koskeva rangaistussäännös. Tällaisia velvoitteita on lainsäädännössä lukuisia. Tämän kohdan perusteella salassapitosopimuksessa tai muussa sopimuksessa oleva liikesalaisuuden käyttämistä tai ilmaisemista rajoittava velvoite taikka muu liikesalaisuuden käyttämistä tai ilmaisemista rajoittava velvoite johtaa siihen, että toiminta on kiellettyä myös ehdotetun lain mukaan. Tämä taas mahdollistaa ehdotetussa laissa mainittujen oikeuskeinojen käyttämisen. Mainitunlainen viittaussääntö johtaa siihen, että liikesalaisuuden käyttämisen ja ilmaisemisen tarkempi sisältö riippuu sopimusvelvoitteen ja muun velvoitteen sisällöstä. Jos esimerkiksi sopimusvelvoitteessa on ajallisesti rajoitettu liikesalaisuuden käyttämistä ja ilmaisemista koskeva kiello, koskee vastaava rajoitus myös tämän kohdan soveltamista. Jos taas sopimusvelvoitteessa tai muussa velvoitteessa on vain liikesalaisuuden ilmaisemista koskeva kiello, koskee tämän kohdan mukainen kiello vain ilmaisemista.

On huomattava, että useampi 2 momentin luettelossa mainittu salassapitovelvoite saattaa täytyä samanaikaisesti. Käyttäminen tai ilmaiseminen voi olla momentin asettaman kiellon vastaista, koska liikesalaisuus on saatu 3 kohdassa tarkoitettussa luottamuksellisessa liikesuhteessa, ja samalla myös sillä perusteella, että henkilöä sitoo 4 kohdassa tarkoitettu sopimus. Kohdat eivät näin ollen ole toisiaan poissulkevia, vaan ne täydentävät toisiaan.

Kuten edellä pykälän 2 momentin osalta myös pykälän 3 *momentissa* tarkoitettussa tilanteessa on asetettu liikesalaisuuden käyttämis- ja ilmaisemiskielto sellaiselle henkilölle, joka on sinänsä laillisesti saanut tiedon liikesalaisuudesta. Ehdotetun 3 momentin mukaan joka toisen palveluksessa ollessaan on saanut tiedon liikesalaisuudesta, ei saa sitä palvelusaikanaan oikeudettomasti käyttää tai ilmaista. Voimassa olevan sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 4 §:n 2 momentin mukaan, joka elinkeinonharjoittajan palveluksessa ollessaan on saanut tiedon liikesalaisuudesta, ei saa sitä palvelusaikanaan oikeudettomasti käyttää eikä ilmaista hankkiakseen itselleen tai toiselle etua tai toista vahingoittaakseen. Ehdotetussa pykälässä ei enää mainittaisi edun hankkimis- tai vahingoittamistarkoitusta. Muutoksella pyritään yhtenäistämään sääntelyä työsopimuslain liikesalaisuutta koskevan säännöksen kanssa, jossa kiellolle ei ole asetettu edun hankkimis- tai vahingoittamistarkoitusta. Yleisimmät tilanteet, joissa liikesalaisuutta oikeudettomasti käytetään tai ilmaistaan, liittyvät kuitenkin edelleen tilanteisiin, joissa pyritään hankkimaan hyötyä tai vahingoittamaan työnantajaa. Ehdotetun momentin henkilöpiiri on kuitenkin laajempi kuin edellä mainitun työsopimuslain liikesalaisuutta koskevan 3 luvun 4 §:n henkilöpiiri, sillä säännöksen soveltamisen edellytyksenä ei ole työsopimuslain mukainen työsuhde, vaan kyseessä voi olla myös muu palvelussuhde. Lisäksi ehdotetulla momentilla suojattaisiin sekä työnantajan että esimerkiksi tämän asiakkaiden tai liikekumppaneiden liikesalaisuuksia.

Ehdotetun 3 momentin mukaan salassapitovelvollisuus rajoittuu vain palvelusaikaan, mutta velvollisuutta voidaan sopimuksin pidentää. Jos tieto liikesalaisuudesta on sen sijaan palvelussuhteen aikana hankittu oikeudettomasti 3 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettulla tavalla, liikesalaisuuden käyttämis- ja ilmaisemiskielto jatkuisi myös palvelussuhteen päättymisen jälkeen. Rikoslain 30 luvun 5 §:n perusteella palvelussuhteessa olevan osalta yrityssalaisuuden oikeudeton ilmaiseminen ja käyttäminen on rangaistavaa vielä kaksi vuotta palvelussuhteen päättymisen jälkeen.

Pykälän 4 *momentissa* säädettäisiin, että liikesalaisuutta ei saa oikeudettomasti käyttää tai ilmaista, jos henkilö tietää tai hänen vallitsevista olosuhteista pitäisi tietää, että liikesalaisuus on saatu suoraan tai välillisesti henkilöltä, joka on oikeudettomasti käyttänyt liikesalaisuutta tai ilmaissut sen. Ehdotetussa momentissa on siten kielletty seuraavassa portaassa tapahtuva liikesalaisuuden oikeudeton käyttäminen ja ilmaiseminen, kun liikesalaisuutta on aikaisemmassa vaiheessa oikeudettomasti käytetty tai ilmaistu. Henkilön tietoisuutta arvioitaisiin ensinnäkin liikesalaisuuden saamishetkellä. Jos henkilö tällöin tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, että liikesalaisuus on saatu suoraan tai välillisesti henkilöltä, joka on itse oikeudettomasti käyttänyt liikesalaisuutta tai ilmaissut sen, hän ei saisi oikeudettomasti käyttää liikesalaisuutta tai ilmaista sitä. Kiellettyä olisi myös liikesalaisuuden *oikeudeton* käyttäminen tai ilmaiseminen, jos henkilö myöhemmin tulisi tietoiseksi esimerkiksi liikesalaisuuden haltijan ilmoituksen johdosta, että liikesalaisuus on peräisin henkilöltä, joka oikeudettomasti käytti liikesalaisuutta tai ilmaisi sen. Momentin mukaan kiellettyä olisi liikesalaisuuden oikeudeton käyttäminen ja ilmaiseminen. Kuten edellä 1 momentin perusteluissa on tuotu esiin, ilmaisulla oikeudeton on tässä yhteydessä tarkoitus tuoda esiin, että kyseessä oleva säännös ei rajoittaisi liikesalaisuuden haltijan oikeutta sopimusvapautensa puitteissa sopia liikesalaisuutensa käyttämisestä. Momentissa käytetyllä muotoilulla ”pitäisi tietää” tarkoitetaan sitä, että liikesalaisuutta käyttävällä tai ilmaisevalla olisi tietyn tasoinen selonottovelvollisuus momentissa mainituista seikoista.

Pykälän 4 momentissa tarkoitettussa tilanteessa salassapitovelvollisuus on ajallisesti rajoittamaton. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön liikesalaisuusdirektiivin 4 artiklan 4 kohta.

Pykälän 5 *momentti* koskisi liikesalaisuutta loukkaavia tuotteita. Säännöksellä pannaan täytäntöön liikesalaisuusdirektiivin 4 artiklan 5 kohta. Korkeimman oikeuden ennakkoratkaisu KKO

2013:17 koskee liikesalaisuutta loukkaavia tavaroita. Säännöksen mukaan loukkaavien tuotteiden tuotanto, tarjoaminen ja saattaminen markkinoille sekä loukkaavien tuotteiden tuonti, vienti ja varastointi tällaisia tarkoituksia varten olisi myös katsottava liikesalaisuuden oikeudettomaksi käyttämiseksi, jos henkilö tietää tai hänen vallitsevissa olosuhteissa pitäisi tietää, että kysymys on liikesalaisuutta loukkaavasta tuotteesta. Liikesalaisuutta loukkaava tuote on määritelty lain 2 §:n 3 kohdassa. Jotta henkilö käyttäisi tässä momentissa tarkoitettulla tavalla liikesalaisuutta oikeudettomasti, henkilö näin ollen tietää tai hänen pitäisi tietää, että tuotteen suunnittelussa, ominaisuuksissa, toiminnassa, tuotantoprosessissa tai markkinoinnissa saadaan merkittävää hyötyä oikeudettomasta hankitusta, käytetystä tai ilmaistusta liikesalaisuudesta.

5 §. Väärinkäytöksen paljastaminen ja sananvapauden käyttäminen. Pykälällä pannaan täytäntöön liikesalaisuusdirektiivin 5 artiklan a ja b alakohta. Säännös olisi uusi ja sen tavoitteena on mahdollistaa väärinkäytöksen tai laittoman toiminnan ilmoittaminen (*whistleblowing*). Lisäksi säännöksellä turvattaisiin direktiivin edellyttämällä tavalla sananvapauden käyttö. Pykälän mukaan sen estämättä mitä 3 ja 4 §:ssä säädetään liikesalaisuuden hankkiminen, käyttäminen tai ilmaiseminen ei olisi oikeudetonta, jos liikesalaisuus on hankittu, sitä on käytetty tai se on ilmaistu yleisen edun suojaamiseksi väärinkäytöksen tai laittoman toiminnan paljastamiseksi. Liikesalaisuuden hankkiminen, käyttäminen tai ilmaiseminen ei olisi myöskään oikeudetonta, jos se ei ylitä sitä, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä sananvapauden käyttämisenä. Liikesalaisuuden hankkiminen, käyttäminen ja ilmaiseminen voisi olla oikeutettua myös muissa tilanteissa kuin pykälässä mainituissa tilanteissa. Pykälässä ehdotettu sääntely ei näin ollen ole tyhjentävää. Liikesalaisuuden oikeudetonta hankkimista, käyttämistä ja ilmaisemista on käsitelty edellä yleisperustelujen jaksossa 5.3.1 sekä liikesalaisuuden oikeudetonta käyttämistä ja ilmaisemista edellä 4 §:n perusteluissa. Liikesalaisuuden oikeutettua ilmaisemista on käsitelty myös jäljempänä 6 §:n perusteluissa.

Väärinkäytöksen tai laittoman toiminnan ilmoittamiselle tai henkilölle, joka toimii ilmiantajana (*whistle blower*) ei ole vielä Suomessa vakiintunutta termiä. Euroopan neuvoston suosituksessa CM/Rec(2014)7 ilmiantajalla tarkoitetaan henkilöä, joka raportoi tai paljastaa julkista intressiä uhkaavaa tai vahingoittavaa toimintaa koskevia tietoja, jotka hän on saanut tietoonsa hoitaessaan työhönsä liittyviä tehtäviä julkisella tai yksityisellä sektorilla. Ilmoittamista koskeva säännös ei kuitenkaan tarkoittaisi merkittävää muutosta nykyiseen oikeustilaan. Jo vilpillisen kilpailun ehkäisemiseksi annetun lain, jossa säädettiin liikesalaisuuksien suojasta ennen lakia sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa, perusteluissa (HE 27/1929 vp, s. 11) todetaan, että ”Jos elinkeinonharjoittajan voidaan katsoa tavalla tai toisella antaneen ilmaisuun suostumuksensa tai jos joku jostain erityisestä syystä, kuten esim. rikoksen paljastamiseksi, on velvollinen tai ainakin oikeutettu ilmaisemaan salaisuuden, ei kysymyksessä olevaa säännöstä voida soveltaa.”.

Lisäksi rikoslain yritysvakoilua koskevan pykälän perusteluissa (HE 66/1988 vp, s. 84) todetaan, että ”Yrityssalaisuuden ilmaisemista voitaisiin tuskin kuitenkaan pitää oikeudettomana esimerkiksi silloin, jos joku ilmoittaa viranomaisille tai kertoo julkisuudessa tietyn tuotteen valmistukseen tai käyttöön liittyvistä olennaisista terveysvaaroista, siitä huolimatta, että tuotteen valmistaja, maahantuojat ja myyjät pitävät tietoa yrityssalaisuutena.” Yrityssalaisuuden väärinkäyttöä koskevan pykälän perusteluissa (HE 66/1988 vp, s. 87) todetaan, että ”Pykälän 2 kohdan mukaan yrityssalaisuuden väärinkäytöstä olisi kysymys myös siinä tapauksessa, että joku hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä ilmaisee tällaisen rikoslaissa rangaistavaksi säädetyllä teolla tietoon saadun yrityssalaisuuden oikeudettomasti. Tällainen ilmaiseminen tapahtuisi useimmiten yrityssalaisuutta koskevan tiedon jälleenmyyntinä jollekin kolmannelle. Tieto voitaisiin myös julkistaa taloudellisen hyödyn hankkimiseksi. Jos julkistaminen kuitenkin tapahtuisi puhtaasti journalistisessa tarkoituksessa, taloudellisesta hyötymi-

sestä ei ehkä olisi kysymys. Mikäli julkistamiseen taas olisi peräti yleishyödyllisiä perusteita tai jopa humanitäärinen velvollisuus, ilmaiseminen ei olisi lainkaan oikeudetonta, kuten yrittäjäkoilua koskevan säännöksen perusteluissa edellä todettiin.”.

Säännöksellä pyrittäisiin suojaamaan ilmiantajaa, joka hankkii tai ilmaisee liikesalaisuuden tai käyttää liikesalaisuutta väärinkäytöksen taikka väärin tai laittoman toiminnan paljastamiseksi. Edellytyksenä on, että ilmiantaja toimi tarkoituksenaan suojata yleistä etua. Yleiselle edulle on vaikea antaa tarkkarajaista määritelmää. Yleistä etua ei myöskään voi määritellä olosuhteista riippumatta, sillä yleistä etua on monenlaista ja se on aikaan ja yhteiskunnalliseen kehitykseen sidottua. Yleinen etu voi koskea esimerkiksi kansanterveyttä, kuluttajansuojaa, yleistä turvallisuutta tai ympäristönsuojelua. Esimerkiksi ilmiantajan lähipiirin tai muun hyvin rajatun henkilöpiirin suojaamistarkoitus ei vielä tarkoita, että säännöksen edellytykset täyttyisivät, koska tällöin toiminta voi tähdätä enemmän yksityisen kuin yleisen edun suojaamiseen. Yleisen edun suojaamisesta ei myöskään ole kyse, kun liikesalaisuuden ilmaiseminen tapahtuu kustoksi irtisanomisesta.

Liikesalaisuusdirektiivissä ei ole määritelty sitä, kenelle väärinkäytös tai laitton toiminta voidaan paljastaa. Tästä syystä ehdotetussa säännöksessä ei ole määritelty kyseistä tahoa. Näin ollen paljastaminen voi tapahtua esimerkiksi viranomaiselle, muulle asianmukaiselle taholle tai tuomalla asian esille julkisesti. Yleisen edun mukaisena toimintana ei voitaisi pitää menettelyä, jossa ilmiantaja paljastaisi liikesalaisuuden sen laillisen haltijan kilpailijalle.

Elinkeinoelämässä on viime vuosina merkittävästi kiinnitetty huomiota yritysten lain rikkomusten ja väärinkäytösten ennalta ehkäisyyn ja tätä varten on laadittu nimenomaisia suunnitelmia ja ohjelmia (ns. compliance-ohjelma). Osana näitä ohjelmia on yleensä väärinkäytösten ilmoituskanava, jonka välityksellä voidaan yrityksen johdolle ilmoittaa yhtiön lainrikkomuksista ja muista väärinkäytöksistä.

Mikäli yrityksellä on toimiva ja turvallinen väärinkäytösten ilmoituskanava, jonka kautta muun muassa pystyy ilmoittamaan luottamuksellisesti ja nimettömänä, ja ilmoitettuun väärinkäytöksiin myös puututaan, ei henkilöllä yleensä ole tarvetta paljastaa liikesalaisuuden sisältävää tietoa yrityksen ulkopuolisille. Myös EIT:n ratkaisukäytännössä on edellä jaksossa 3.3.2 kuvatulla tavalla pidetty tietojen paljastamista ulkopuoliselle viimesijaisena keinona sen jälkeen, kun tiedoista on ilmoitettu esimiehille tai muulle ylemmälle taholle yrityksen sisällä. Sisäinen ilmoittaminen ei kuitenkaan ole paras ratkaisu esimerkiksi silloin, jos ilmoitus koskettaa omaa esimestä tai yrityksen johtoon kuuluvia henkilöitä. Tällaisissa tapauksissa on hyväksyttävää kääntyä yrityksen oman väärinkäytösten ilmoituskanavan sijasta suoraan esimerkiksi viranomaisen puoleen.

Paljastettavan toiminnan ei tarvitse olla laitonta, vaan kysymys voisi olla muusta väärinkäytöksestä. Arvio tulisi tehdä tapauskohtaisesti ja se olisi sidoksissa yhteiskunnan muuttuviin arvoihin.

Säännöstä sovellettaessa olisi tehtävä intressipunnintaa toisaalta liikesalaisuuden haltijan liikesalaisuuden säilyttämisen intressin sekä toisaalta väärinkäytöksen tai laittoman toiminnan ilmi tulemisen ja yleisen edun välillä. Väärinkäytöksen paljastaminen aiheuttaa yrityksille usein myös merkittävää mainevahinkoa. Arvioinnissa olisi otettava huomioon tapauksen erityiset olosuhteet kokonaisuudessaan. Ilmiantajalla tulisi myös olla painava syy paljastamiselle. Vähäisiin perusteisiin pohjautuvien epäilysten nojalla ei tulisi olla mahdollista ilmaista liikesalaisuutta. Ilmiantajalla tulee olla tietoa tai perusteltu epäily tietyistä todellisista olosuhteista, jotka osoittavat, että väärinkäytös tai laitton toiminta on tapahtunut ja että yleisen edun suojaamisen kannalta liikesalaisuuden ilmaiseminen on tarpeellista. Harkinta olisi tehtävä ta-

pauskohtaisesti. Esimerkiksi ihmisten terveyden ja turvallisuuden vaarantuminen voisi yleensä oikeuttaa liikesalaisuuden paljastamisen ulkopuoliselle.

Säännöksen soveltumisen edellytyksenä olisi myös, että väärinkäytöksestä tai laittomasta toiminnasta ilmoittaminen ei olisi mahdollista paljastamatta liikesalaisuutta. Tällainen tilanne voisi olla kyseessä esimerkiksi silloin, jos ympäristörikoksesta ilmoittaminen vaatisi käytännössä sitä, että ilmoittamisen yhteydessä paljastettaisiin teknisiä liikesalaisuuksia tuotantoprosessista.

Väärinkäytöksen paljastamisen lisäksi pykälässä säädettäisiin, että liikesalaisuuden hankkiminen, käyttäminen tai ilmaiseminen ei olisi oikeudetonta, jos se ei ylitä sitä, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä sananvapauden käyttämisenä. Sananvapautta koskevan poikkeuksen soveltuminen tulisi käytännössä arvioitavaksi lähinnä tiedotusvälineiden toiminnan osalta. Sääntelyllä pannaan täytäntöön liikesalaisuusdirektiivin 5 artiklan a alakohta, jonka mukaan jäsenvaltioissa on varmistettava sananvapautta ja tiedonvälityksen vapautta koskevan oikeuden käyttö, sellaisina kuin niistä määrätään Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, mukaan lukien tiedotusvälineiden vapauden ja moniarvoisuuden kunnioittaminen. Ehdotettu säännös ei muuttaisi nykyistä kansallista oikeustilaa liikesalaisuuksien suojan ja sananvapauden välisestä suhteesta.

Direktiivin johdanto-osan 19 perustelukappaleen mukaan direktiivin tarkoituksena ei ole rajoittaa sananvapautta ja tiedonvälityksen vapautta koskevan oikeuden käyttöä, mukaan lukien Euroopan unionin perusoikeuskirjan 11 artiklan takaamaa tiedotusvälineiden vapautta ja moniarvoisuutta erityisesti tutkivan journalismin ja journalististen lähteiden suojan osalta. Euroopan perusoikeuskirjan 11 artiklan 1 kohdan mukaan jokaisella on oikeus sananvapauteen. Tämä oikeus sisältää mielipiteenvapauden sekä vapauden vastaanottaa ja levittää tietoja tai ajatuksia viranomaisten siihen puuttumatta ja alueellisista rajoista riippumatta. Perusoikeuskirjan 11 artiklan 2 kohdan mukaan tiedotusvälineiden vapautta ja moniarvoisuutta kunnioitetaan.

Sananvapaudesta säädetään myös Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 artiklassa. Sen 1 kohdan mukaan jokaisella on sananvapaus. Tämä oikeus sisältää vapauden pitää mielipiteitä sekä vastaanottaa ja levittää tietoja ja ajatuksia alueellisista rajoista riippumatta ja viranomaisten siihen puuttumatta. Sopimuksen 10 artiklan 2 kohdan mukaan, koska näiden vapauksien käyttöön liittyy velvollisuuksia ja vastuuta, se voidaan asettaa sellaisten muodollisuuksien, ehtojen, rajoitusten ja rangaistusten alaiseksi, joista on säädetty laissa ja jotka ovat välttämättömiä demokraattisessa yhteiskunnassa muun muassa muiden henkilöiden maineen tai oikeuksien turvaamiseksi sekä luottamuksellisten tietojen paljastumisen estämiseksi.

Suomessa sananvapaus on turvattu perustuslain 12 §:ssä. Perustuslain 12 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on sananvapaus. Sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä. Perustuslain mukaan tarkempia säännöksiä sananvapauden käyttämisestä annetaan lailla. Perustuslailla turvataan sananvapauden käyttö ilman enakkosensuuria ensisijaisesti tiedotusvälineiden osalta. Sananvapauden hyväksyttävää käyttöä arvioidaan siten jälkikäteen.

Direktiivin sääntelyn täytäntöön panemiseksi pykälään otettaisiin selventävä säännös siitä, että yksittäistapauksessa sananvapauden käyttö voisi oikeuttaa liikesalaisuuden hankkimisen, käyttämisen tai ilmaisemisen, vaikka kysymys ei olisi väärinkäytöksen tai laittoman toiminnan paljastamisesta *whistleblowing*-ilmiantamisen tarkoittamalla tavalla. Toiminta ei tällöin saisi ylittää sitä, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä sananvapauden käyttämisenä. Yleensä sananvapauden käytön ja liikesalaisuuden suojan välillä ei ole ristiriitaa, mutta poikkeustilanteissa tällaisia tilanteita voi tulla esille. Säännöksen ilmaisu *hyväksyttävänä* tarkoittaa sitä, että säännös edellyttää intressien punnintaa, jossa on ennen kaikkea otettava huomioon EIT:n linjauk-

set sananvapauden käyttämisestä demokraattisessa yhteiskunnassa. Punninnassa on oikeudenmukaisen tasapainon saavuttamiseksi otettava huomioon seikkoja, jotka ovat merkityksellisiä suhteutettaessa toisiinsa liikesalaisuuksien suoja, sananvapauden käyttö, ja muut kyseisessä tilanteessa mahdollisesti vaikuttavat oikeudet ja intressit. Esimerkki muista intresseistä, joita punninnassa on otettava huomioon, on edellä tarkemmin kuvattu yleinen etu. Oikeudetonta ei olisi toiminta, jos liikesalaisuus ilmaistaan yleiseltä kannalta merkittävän asian käsittelemiseksi, jos liikesalaisuuden ilmaiseminen, ottaen huomioon sen sisältö, toisten oikeudet ja muut seikat, ei ylitä sitä, mitä voidaan tällaisessa tilanteessa pitää hyväksyttävänä sananvapauden käyttämisenä.

Ehdotetulla sääntelyllä ei ole tarkoitus muuttaa oikeustilaa joukkoviestinnän nauttiman sananvapauden eikä lähdesuojan osalta, vaan sananvapauden käyttämisessä journalistisiin tarkoituksiin olisi otettava huomioon liikesalaisuuksien suojaan liittyvät kysymykset samalla tavalla kuin nykyisin. Suomessa toimittajilla ei ole esimerkiksi erityisoikeutta hankkia tietoja laittomin keinoin. Sääntely ei jatkossakaan sallisi toimittajalta esimerkiksi rikosvastuuseen johtavaa liikesalaisuuden hankkimista, käyttämistä tai ilmaisemista.

6 §. Liikesalaisuuden ilmaiseminen työntekijän edustajalle. Liikesalaisuusdirektiivin 5 artiklan c alakohdan mukaan direktiivissä säädettyjen toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen määrittämisestä koskeva vaatimus on hylättävä, jos työntekijät ovat ilmaisseet liikesalaisuuden edustajilleen osana näiden edustajien tehtävien perusteltua hoitoa unionin oikeuden tai kansallisen lain mukaisesti edellyttäen, että tällainen ilmaiseminen oli tarpeen kyseisten tehtävien hoitamiseksi.

Direktiivin 5 artiklan c alakohdan täytäntöönpanemiseksi pykälässä säädettäisiin työntekijöiden osalta liikesalaisuuden oikeudetonta ilmaisemista koskevasta poikkeuksesta. Säännös koskisi ainoastaan liikesalaisuuden ilmaisemista, ei sen hankkimista eikä käyttämistä. Ehdotuksen mukaan sen estämättä mitä 4 §:ssä säädetään liikesalaisuuden ilmaiseminen ei olisi oikeudetonta, jos työntekijä ilmaisee liikesalaisuuden luottamusmiehelle, luottamusvaltuutetulle tai muulle lain tai työehtosopimuksen mukaiselle edustajalleen, jos liikesalaisuuden ilmaiseminen on välttämätöntä edustajan lain tai työehtosopimuksen mukaisten tehtävien hoitamiseksi. Liikesalaisuuden oikeudetonta hankkimista, käyttämistä ja ilmaisemista on käsitelty edellä yleisperustelujen jaksossa 5.3.1 ja 5 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa. Liikesalaisuuden oikeudetonta käyttämistä ja ilmaisemista on käsitelty myös edellä 4 §:n perusteluissa.

Työntekijän edustajalla tarkoitettaisiin paitsi työehtosopimuksen mukaan valittua luottamusmiestä, työsopimuslain 13 luvun 3 §:ssä tarkoitettua luottamusvaltuutettua tai muuta lain tai työehtosopimuksen perusteella valittua henkilöstön edustajaa. Työntekijä voisi ehdotetun säännöksen perusteella ilmaista tiedon omalle edustajalleen tai omille edustajilleen. Jos työpaikalla olisi valittu useita henkilöstön edustajia esimerkiksi eri työehtosopimusten noudattamisen tai henkilöstöryhmien mukaisesti, työntekijä voisi säännöksen mukaan ilmaista tiedot vain sille edustajalle tai niille edustajille, joiden voidaan katsoa edustavan häntä kyseessä olevassa työntekijää koskevassa asiassa.

Liikesalaisuuden ilmaisemisen tulisi olla välttämätöntä edustajan lain tai työehtosopimuksen mukaisten tehtävien hoitamiseksi. Työntekijän voisi olla välttämätöntä ilmaista liikesalaisuus edustajalle esimerkiksi silloin, kun työnantaja irtisanoo työntekijän työehtosopimuksen sellaisella perusteella, jolla on liittymäkohta työntekijän epäiltyyn liikesalaisuuden oikeudettomaan käyttämiseen. Tällöin luottamusmiehen on välttämätöntä saada työntekijältä tietoja tosiasioiden selvittämiseksi ja perusteen riittävyden arvioimiseksi. Samoin liikesalaisuuden ilmaiseminen edustajalle voisi olla välttämätöntä, kun edustaja toimii työntekijän asiamiehenä työnantajaan nähden esimerkiksi työsuhtekeksintöön liittyvässä palkkariidassa. Yhteistoimintalain sovel-

tamisalaan kuuluvassa asiassa työntekijän edustajan tietojensaantioikeus määräytyisi jatkossakin yhteistoimintalain säännösten mukaan. Henkilöstön edustajien erilaiset tehtävät huomioon ottaen liikesalaisuuden ilmaisemisen välttämättömyys tulisi siten arvioida tapauskohtaisesti.

Säännös ei oikeuttaisi luottamusmiestä, luottamusvaltuutettua tai muuta edustajaa ilmaisemaan tai käyttämään liikesalaisuutta muuhun tarkoitukseen kuin edustajan lain tai työehtosopimuksen mukaisten tehtävien hoitamiseksi. Säännös ei myöskään oikeuttaisi ilmaisemaan muille työntekijältä tämän säännöksen perusteella saamaansa liikesalaisuutta. Henkilöstön edustajaa koskisivat yleiset ja työehtosopimuksen mukaiset salassapitovelvoitteet.

Pykälässä ehdotettu sääntely ei ole tyhjentävää, vaan pykälässä säädettäisiin ainoastaan työntekijän oikeudesta ilmaista liikesalaisuus luottamusmiehelle, luottamusvaltuutetulle tai muulle lain tai työehtosopimuksen mukaiselle edustajalle tilanteissa, joissa liikesalaisuuksia koskeva tieto on välttämätöntä edustajan lain tai työehtosopimuksen mukaisten tehtävien hoitamiseksi työpaikalla. Pykälässä ei sen sijaan säädettäisi yleisesti siitä, kenelle ja missä yhteydessä työntekijällä on oikeus ilmaista liikesalaisuus. Pykälällä ei näin ollen ole tarkoitus muuttaa nykytilaa siitä, missä tilanteissa työntekijällä on avustajaa tai asiamiestä käyttäessään oikeus ilmaista tälle työnantajan liikesalaisuus. Avustajan ja asiamiehen käyttöön liittyvä ilmaisuoikeutta turvataan myös Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklalla ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklalla.

7 §. Teknisen ohjeen oikeudeton käyttäminen ja ilmaiseminen. Pykälässä säädettäisiin teknisen ohjeen oikeudettomasta käyttämisestä ja ilmaisemisesta. Sääntely vastaisi osin voimassa olevan sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 4 §:n 3 ja 4 momentteja. Teknisen ohjeen suoja ei edellytetä liikesalaisuusdirektiivissä, vaan ehdotettu teknisen ohjeen suoja koskeva sääntely perustuu vallitsevan kansallisen oikeustilan säilyttämiseen. Esityksessä ehdotetaan, että teknisen ohjeen suoja koskeva sääntely siirrettäisiin nykyisestä sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetusta laista liikesalaisuuslakiin. Liikesalaisuuslaissa ilmausta tekniset esikuvat ja tekniset ohjeet nykyaikaistettaisiin ja jatkossa käytettäisiin tämän sijaan ilmausta tekninen ohje. Muutos on tehty käsitteen nykyaikaistamiseksi ja yksinkertaistamiseksi, ja uuden teknisen ohjeen käsite vastaisi sisällöltään nykyisin käytettyä käsitettä tekninen esikuva ja tekninen ohje. Näin ollen käsitteen sisältöä ei muutettaisi. Liikesalaisuuden suojasta erillistä teknisen ohjeen suoja koskeva sääntely sisällytettäisiin lakiin, koska teknisen ohjeen suoja pidetään edelleen tarpeellisena silloin, kun tekninen ohje ei ole liikesalaisuus.

Teknisellä ohjeella tarkoitettaisiin voimassa olevan sääntelyn mukaisesti teknistä toimintaohjetta tai toimintamallia, jota voidaan hyödyntää elinkeinotoiminnassa. Tekninen ohje voi olla esimerkiksi kaava, kuvaus, piirros, malli tai resepti. Tekninen ohje voi olla tietokoneohjelman lähdekoodi tai muu ohjelman osa, kuten ohjelman rakenne, määrittely tai siihen sisältyvät algoritmit. Tekninen ohje voi olla missä tahansa muodossa kuten paperisessa tai sähköisessä muodossa. Teknisen ohjeen on oltava riittävän yksityiskohtainen niin, että se on hyödynnettävissä elinkeinotoiminnassa. Käytännössä teknisiä ohjeita annetaan esimerkiksi tuotteiden valmistamista tai tuotantoprosessin valvomista varten. Teknisiä ohjeita uskotaan toisille yrityksille myös muun muassa tarjouspyyntöjen ja tarjousten antamisen yhteydessä sekä yritysten välisten yhteistyön käynnistämistä koskevien neuvottelujen aikana. Tekniset ohjeet voivat täyttää myös liikesalaisuuden määritelmän.

Oikeuskäytännössä on teknisenä esikuvana tai ohjeena pidetty esimerkiksi nostolava-autojen piirustuksia (*KKO 1991:11*). Markkinaoikeudessa ja sitä edeltävässä markkinatuomioistuimessa on käsitelty useita teknisiä esikuvia tai ohjeita koskevia asioita.

Teknisen ohjeen suoja perustuu siihen, että tekninen ohje on luottamuksellisesti uskottu jollekulle tietyn tehtävän suorittamista varten tai muuten liiketarkoituksessa. Tekninen ohje ei kuitenkaan voi olla sellaisenaan suoraan saatavissa julkisista lähteistä. Teknisen ohjeen haltuunsa saanut taho ei saa käyttää teknistä ohjetta muuhun kuin siihen tarkoitukseen, jota varten tekninen ohje on hänelle luottamuksellisesti uskottu, eikä oikeudettomasti ilmaista sitä kolmannelle taholle. Koska teknisen ohjeen suoja perustuu tiedon luottamukselliseen luovuttamiseen, teknisen ohjeen suojan osalta ei ole tarpeellista olla ehdotettua 3 §:ää vastaavaa oikeudetonta hankkimista koskevaa sääntelyä.

Pykälän 1 momentin mukaan jolle työn tai tehtävän suorittamista varten taikka muuten liiketarkoituksessa on uskottu tekninen ohje, joka ei ole yleisesti saatavilla, ei saisi sitä oikeudettomasti käyttää tai ilmaista. Säännös asettaisi voimassa olevan lain tavoin salassapitovelvoitteen toimeksisaajalle ja liikesuhteen osapuolelle. Toimeksisaaja voisi olla esimerkiksi yrityksen yhteistyökumppani, alihankkija, konsultti tai näihin verrattava taho. Nykyistä vastaavasti säännös tulisi sovellettavaksi myös elinkeinonharjoittajan omiin työntekijöihin. Teknisestä ohjeesta tiedon saaneen salassapitovelvollisuus ei rajoittuisi työn tai tehtävän suorittamiseen tai liikesuhteen keston. Kuten nykyisinkin teknisen ohjeen suoja-aika kestäisi niin kauan kuin teknisellä ohjeella on taloudellista merkitystä. Oikeudettoman käyttämisen tai ilmaisemisen kielto koskisi ainoastaan teknisiä ohjeita, jotka eivät ole yleisesti saatavilla. Momentin mukainen säännös ei soveltuisi, jos kyseinen tekninen ohje olisi saman sisältöisenä kaikkien saatavilla ja helposti löydettävissä esimerkiksi internetistä.

Pykälän 2 momentin mukaan teknistä ohjetta ei saisi myöskään oikeudettomasti käyttää tai ilmaista, jos henkilö tietää tai hänen pitäisi tietää, että tekninen ohje on saatu suoraan tai välillisesti henkilöltä, joka on ilmaissut teknisen ohjeen oikeudettomasti. Nykyisen sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 4 §:n 4 momentissa kielletään teknisen esikuvan tai teknisen ohjeen käyttäminen ja ilmaiseminen silloin, kun henkilö on saanut toiselta tiedon teknisestä esikuvasta tai teknisestä ohjeesta tietäen, että tämä on hankkinut tai ilmaissut tiedon oikeudettomasti. Ehdotetussa momentissa on siten kielletty seuraavassa portaassa tapahtuva teknisen ohjeen oikeudeton käyttäminen ja ilmaiseminen, kun teknistä ohjetta on aikaisemmassa vaiheessa oikeudettomasti ilmaistu. Henkilön tietoisuutta arvioitaisiin ensinnäkin teknisen ohjeen saamishetkellä. Jos henkilö tällöin tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, että tekninen ohje on saatu suoraan tai välillisesti henkilöltä, joka on itse oikeudettomasti ilmaissut teknisen ohjeen, hän ei saisi käyttää teknistä ohjetta tai ilmaista sitä. Kiellettyä olisi myös teknisen ohjeen käyttäminen tai ilmaiseminen, jos henkilö myöhemmin tulisi tietoiseksi esimerkiksi teknisen ohjeen haltijan ilmoituksen johdosta, että tekninen ohje on peräisin henkilöltä, joka oikeudettomasti ilmaisi sen. Momentissa käytetyllä muotoilulla ”pitäisi tietää” tarkoitetaan sitä, että teknistä ohjetta käyttävällä tai ilmaisevalla olisi tietämys tai tietämyksen todennäköisyys momentissa mainituista seikoista. Muutoksen tarkoitus on, että teknisen ohjeen suoja olisi ehdotetussa laissa soveltuvien osin vastaavalla tasolla kuin liikesalaisuuksien suoja, jonka osalta esitetään selonottovelvollisuutta vastaavassa tilanteessa. Momentissa tarkoitettua tilanteessa salassapitovelvollisuus on ajallisesti rajoittamaton ja on voimassa niin kauan kuin teknisellä ohjeella on taloudellista merkitystä.

Pykälän 3 momentti koskisi teknisiä ohjeita loukkaavia tuotteita. Säännös olisi uusi, ja se vastaisi soveltuvien osin ehdotettua liikesalaisuutta loukkaavia tuotteita koskevaa 4 §:n 5 momenttia. Teknistä ohjetta loukkaavat tuotteet olisi ymmärrettävä samoin kuin liikesalaisuutta loukkaavat tuotteet, jotka on määritelty lain 2 §:n 3 kohdassa. Näin ollen teknistä ohjetta loukkaava tuote olisi tavara tai palvelu, jonka suunnittelussa, ominaisuuksissa, toiminnassa, tuotantoprosessissa tai markkinoinnissa saadaan merkittävää hyötyä oikeudettomasti käytetystä tai ilmaistusta teknisestä ohjeesta. Merkittävä hyöty arvioitaisiin tapauskohtaisesti. Teknistä ohjetta loukkaava tuote voi olla kyseessä esimerkiksi silloin, kun tuotteen suunnittelussa tai tuotan-

nossa on käytetty merkittävässä määrin oikeudettomasti hyväksi teknisen ohjeen haltijan kaavoja.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin siitä, että teknisen ohjeen oikeudetonta käyttämistä ja ilmaisemista arvioitaessa olisi soveltuvin osin otettava huomioon mitä lain 5 §:ssä säädetään väärinkäytösten paljastamisesta ja sananvapauden käyttämisestä ja lain 6 §:ssä säädetään liikesalaisuuden ilmaisemisesta työntekijän edustajalle. Teknisen ohjeen suoja rajoittuu ehdotetussa laissa teknisen ohjeen oikeudetonta käyttämistä ja ilmaisemista koskevaan kieltoon. Tässä syystä 5 ja 6 §:t soveltuisivat tekniseen ohjeeseen vain niiden käyttämistä ja ilmaisemista koskevan sääntelyn osalta.

Momentilla olisi tarkoitus selventää, että tekninen ohje voitaisiin ilmaista väärinkäytöksen paljastamiseksi ja sananvapauden käyttämiseksi samoilla reunaehdoilla kuin liikesalaisuus. Arviointi edellyttäisi intressipunnintaa edellä 5 §:n perusteluissa todetulla tavalla. Lisäksi työntekijä voisi ilmaista teknisen ohjeen edustajalleen, jos tämä on välttämätöntä edustajan lain tai työehtosopimuksen mukaisten tehtävien hoitamiseksi. Ilmaisemisen välttämättömyyttä arvioitaisiin tapauskohtaisesti edellä 6 §:n perusteluissa kuvatulla tavalla.

Pykälän 5 momentin mukaan ehdotetun lain 8–11 §:n säännöksiä voisi soveltaa myös teknisen ohjeen osalta silloin, kun teknistä ohjetta on käytetty tai se on ilmaistu ehdotetun 7 §:n 1–4 momentin vastaisesti. Näin ollen tarkoitus on mahdollistaa teknisen ohjeen osalta samanlaiset oikeussuojakeinot ja seuraamukset kuin liikesalaisuuden osalta edellyttäen, että 7 §:n edellytykset täyttyvät.

8 §. Kielto ja korjaavat toimenpiteet. Pykälän 1 momentilla pantaisiin täytäntöön liikesalaisuusdirektiivin 12 artiklan 1 ja 2 kohdat. Momentin mukaan tuomioistuim voisi määrätä kiellon tai korjaavan toimenpiteen, jos vastaaja on menetellyt 3 tai 4 §:ssä tarkoitettujen kieltojen vastaisesti. Kielto tai korjaava toimenpide voitaisiin määrätä esimerkiksi tilanteessa, jossa henkilö on ilmaissut liikesalaisuuden häntä sitovan liikesalaisuuden käyttämistä tai ilmaisemista rajoittavan sopimuksen tai velvoitteen vastaisesti. Kiellon tai korjaavan toimenpiteen määrääminen voisi ajankohtaistua myös silloin, kun vastaaja olisi alun perin saanut liikesalaisuuden vilpittömässä mielessä. Kielto voitaisiin tällöin määrätä, jos vastaaja on jatkanut liikesalaisuuden käyttämistä tai ilmaisemista tultuaan tietoiseksi siitä, että liikesalaisuutta on aikaisemmin käytetty tai ilmaistu oikeudettomasti.

Lainkohdan perusteella voitaisiin myös kieltää vastaajaa tuottamasta, tarjoamasta tai markkinoille saattamasta loukkaavia tuotteita taikka näitä tarkoituksia varten tuomasta maahan, viemästä maasta tai varastoimasta loukkaavia tuotteita. Momenttia sovellettaisiin soveltuvin osin palveluihin. Momentin 1 kohdan mukaan tuomioistuim voisi liikesalaisuuden haltijan vaatimuksesta kieltää sitä, joka vastoin 3 tai 4 §:n säännöksiä on hankkinut tai ilmaissut liikesalaisuuden tai käyttänyt sitä, jatkamasta tai toistamasta liikesalaisuuden haltijan oikeutta loukkaavaa toimintaa. Säännös vastaisi tältä osin, mitä sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 6 §:n 3 momentissa säädetään liikesalaisuuden, teknisen esikuvan tai teknisen ohjeen käyttämisen tai ilmaisemisen jatkamista tai uudistamista koskevasta kiellosta.

Kohdan perusteella tuomioistuim voisi kieltää oikeudenloukkaajaa menettelemästä sen laissa säädetyn kiellon vastaisesti, jota hän on rikkonut. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että tuomioistuim voisi kieltää liikesalaisuutta ilmaissutta henkilöä ilmaisemasta liikesalaisuutta vastaisuudessa ja vastaavasti kieltää liikesalaisuutta käyttänyttä käyttämästä sitä jatkossa.

Lisäksi tuomioistuim voisi kieltää sellaista henkilöä, joka on loukannut liikesalaisuutta 3 tai 4 §:n vastaisesti, ryhtymästä liikesalaisuutta loukkaavaan tekoon. Käytännössä tämän perusteel-

la voitaisiin kieltää henkilöä myös ryhtymästä sellaiseen loukkaavaan tekoon, johon hän ei ole vielä ryhtynyt. Jos oikeudenloukkaaja on hankkinut liikesalaisuuden oikeudettomasti, voisi tuomioistuimien kantajan vaatimuksesta kieltää tätä ilmaisemasta tai käyttämästä liikesalaisuutta. Toteutuneen lain vastaisen menettelyn ja kiellon kohteen ei näin ollen välttämättä tarvitsisi olla sama.

Se, että kiello voidaan kohdistaa myös sellaiseen tekoon, joka ei vielä ole toteutunut, on tarpeen, koska liikesalaisuuden loukkauksissa yhtä loukkaavaa tekoa seuraa usein toisentyypinen loukkausteko. Liikesalaisuuden haltijalla voi käytännössä olla suurempi intressi estää oikeudettomasti liikesalaisuuden hankkimista henkilöä käyttämästä tai ilmaisemista liikesalaisuutta kuin estää tätä kiellomääräyksellä hankkimasta liikesalaisuutta toistamiseen.

Koska tietyt liikesalaisuutta loukkaaviin tuotteisiin liittyvät toimenpiteet säädettäisiin 4 §:n 5 momentissa liikesalaisuuden oikeudettomaksi käyttämiseksi, voi kiello kohdistua myös näihin toimenpiteisiin. Tuomioistuimien voisi näin ollen myös kieltää liikesalaisuutta loukkaavien tuotteiden tuotannon, tarjoamisen tai markkinoille saattamisen taikka näitä tarkoituksia varten tapahtuvan liikesalaisuutta loukkaavien tuotteiden tuonnin, viennin tai varastoinnin.

Korjaavilla toimenpiteillä tarkoitetaan momentin 2 ja 3 kohdassa mainittuja toimenpiteitä, joilla pyritään palauttamaan tilanne sellaiseksi kuin se olisi ollut ilman loukkausta ja ehkäisemään loukkauksen jatkaminen. Momentin 2 kohdan mukaan korjaavia toimenpiteitä olisivat liikesalaisuutta loukkaavien tuotteiden takaisinotto markkinoilta, loukkaavan tuotteen muuttaminen esimerkiksi poistamalla loukkaava ominaisuus loukkaavasta tuotteesta tai loukkaavan tuotteen hävittäminen. Toimenpiteet voidaan kohdistaa myös esimerkiksi tietokoneohjelmaan tai tätä koskevaan tallennevälineeseen.

Momentin 3 kohdan perusteella tuomioistuimien voisi määrätä oikeudenloukkaajaa tuhoamaan kokonaan tai osittain taikka tarvittaessa luovuttamaan kokonaan tai osittain liikesalaisuuden sisältävät tai sen käsittävät asiakirjat, esineet, materiaalit, aineet tai sähköiset tiedostot liikesalaisuuden haltijalle. Usein liikesalaisuuden haltijalle on tärkeää, ettei liikesalaisuuden sisältäviä tallenteita ja siten konkreettista loukkausmahdollisuutta jää oikeudenloukkaajalle. Tämän osalta on kuitenkin erotettava toisistaan tilanne, jossa liikesalaisuus on oikeudettomasti hankittu siitä, että luottamuksellisesti saatua liikesalaisuutta on oikeudettomasti käytetty tai ilmaistu. Oikeudettoman hankinnan ollessa kyseessä momentissa mainitut tuhoamis- tai luovuttamistoimet ovat yleensä perusteltuja, mutta luottamuksellisesti saadun liikesalaisuuden oikeudeton käyttäminen tai ilmaiseminen ei välttämättä johda siihen, että mainittuihin toimiin tulisi ryhtyä.

Pykälän 2 momentin mukaan kiello ilmaista tai käyttää liikesalaisuutta voitaisiin kohdistaa myös henkilöön, joka on saanut tiedon liikesalaisuudesta 4 §:n 2–4 momentissa tarkoitetuissa olosuhteissa, jos on ilmeistä, että tämä on ryhtynyt toimenpiteisiin liikesalaisuuden oikeudettomaksi ilmaisemiseksi tai käyttämiseksi.

Kiellon määrääminen kohdistuisi tällöin sellaiseen tahoon, joka on saanut liikesalaisuuden edellä mainituissa lainkohdissa kuvatuissa luottamussuhteissa ja tavoilla. Jos henkilö on esimerkiksi 4 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla saanut tiedon liikesalaisuudesta luottamuksellisessa liikesuhteessa, häntä voitaisiin ennakolta kieltää ilmaisemasta tai käyttämästä tätä hänelle luovutettua tietoa. Kysymys ei kuitenkaan olisi salassapitosopimuksen kaltaisesta kiellosta vastaisen varalta, vaan kiellon määrääminen edellyttäisi käytännössä välitöntä liikesalaisuuden loukkauksen vaaraa. Kiello voitaisiin määrätä vain, jos henkilö on ryhtynyt sellaisiin konkreettisiin toimenpiteisiin, joista selvästi käy ilmi hänen tarkoituksensa ryhtyä liikesalaisuuden oikeudettomaan käyttämiseen tai ilmaisemiseen. Näitä toimenpiteitä voisivat

olla esimerkiksi liikesalaisuuden sisältävien tallenteiden työtehtävien tai sopimusvelvoitteiden täyttämisen kannalta perusteeton ja laajamittainen kopiointi, kun ilmeisenä tarkoituksena on myöhemmin tapahtuva tallenteiden oikeudeton hyödyntäminen.

Liikesalaisuuden haltijan kannalta mahdollisuus puuttua jo toteutuneeseen loukkaukseen ei olisi näissä tapauksissa riittävä. Esimerkiksi liikesalaisuuden ilmaiseminen voisi johtaa tiedon tulemiseen yleiseen tietoon, ja siten siihen että aiemmin salassa pidetty tieto ei enää täyttäisi liikesalaisuuden määritelmää eikä saisi suojaa liikesalaisuutena. Säännöksen perusteella voitaisiin kieltää esimerkiksi käyttäminen viimeistään siinä vaiheessa, kun henkilön tekemät toimenpiteet olisivat rikoslain 30 luvun 5 §:n perusteella rangaistavaa toimintaa yrityssalaisuuden rikkomisen yrityksenä.

Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain mukaan kiellon kohteena voi olla vain elinkeinonharjoittaja. Vastaavaa rajausta ei ehdotetussa lainkohdassa enää olisi. Kielto ja vastaavasti muut korjaavat toimenpiteet voitaisiin näin kohdistaa elinkeinonharjoittajien lisäksi myös henkilöihin, jotka eivät olisi elinkeinonharjoittajia, esimerkiksi elinkeinonharjoittajan palveluksessa oleviin työntekijöihin tai muihin oikeudenloukkaajiin. Direktiivin 12 artiklan mukaan kielto tai korjaava toimenpide pitää voida kohdistaa oikeudenloukkaajaan.

Pykälän 3 momentin mukaan tuomioistuimen tulee kieltää tai korjaavaa toimenpidettä määrätessään kiinnittää huomiota siihen, ettei kiellosta tai toimenpiteestä aiheudu turvattavaan etuuteen nähden kohtuutonta haittaa vastaajalle, muiden oikeuksille tai yleiselle edulle. Kyseisellä momentilla pantaisiin täytäntöön direktiivin 13 artiklan 1 kohdan a–h alakohdat. Momentin perusteella tuomioistuimen on arvioitava kiellon tai korjaavan toimenpiteen oikeasuhtaisuutta sekä otettava huomioon tapaukseen liittyviä erityisolosuhteita mukaan lukien tarvittaessa seuraavat seikat: liikesalaisuuden arvo tai muut erityispiirteet, liikesalaisuuden suojaamiseksi toteutetut toimenpiteet, oikeudenloukkaan liikesalaisuuden hankinnan, käytön tai ilmaisemisen yhteydessä noudattama toimintatapa, liikesalaisuuden oikeudettoman käytön tai ilmaisemisen vaikutukset, osapuolten oikeutetut edut sekä vaikutus, joka toimenpiteiden hyväksymisellä tai hylkäämisellä voisi olla osapuoliin, kolmansien osapuolten oikeutetut edut, yleinen etu sekä perusoikeuksien turvaaminen. Kiellon tai korjaavan toimenpiteen oikeasuhtaisuuden arvioinnissa yleisen edun ja kolmansien oikeuksien huomioiminen voi olla keskeistä esimerkiksi tilanteissa, jossa kiellon tai korjaavan toimenpiteen määräämisen johdosta tietyn kuluttajien kannalta keskeisen tuotteen saatavuus tietyllä maantieteellisellä alueella olennaisesti vaikeutuisi. Korjaava toimenpide olisi määrättävä toteutettavaksi oikeudenloukkaan kustannuksella, ja kieltä tai määräystä olisi tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeellista. Tämän mukaisesti yleensä tulisi siten määrätä uhkasakko kiellon tehosteeksi.

Pykälässä tarkoitettu kielto tai korjaava toimenpide voitaisiin määrätä myös teknisen ohjeen osalta edellyttäen, että liikesalaisuuslain 7 §:n edellytykset täyttyvät.

9 §. Väliaikainen kielto. Pykälällä pantaisiin täytäntöön liikesalaisuusdirektiivin 10 artikla sekä 11 artiklan 1 ja 2 kohdat. Pykälän 1 momentin mukaan 8 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu kielto voidaan määrätä väliaikaisena, jolloin kielto on voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu. Jos kielto koskee loukkaavaksi väitettyjen tuotteiden tuotantoa, tarjoamista tai saattamista markkinoille taikka niiden tuontia, vientiä tai varastointia tällaisia tarkoituksia varten, voidaan kiellon määräämisen yhteydessä määrätä tuotteiden takavarikoinnista tai luovutuksesta. Ottaen huomioon mitä ehdotetun lain 4 §:n 5 momentissa säädetään, tuomioistuimen voisi myös väliaikaisesti kieltää väitettyjen liikesalaisuutta loukkaavien tuotteiden tuotannon, tarjoamisen, markkinoille saattamisen tai käytön taikka näitä tarkoituksia varten tapahtuvan väitettyjen liikesalaisuutta loukkaavien tuotteiden tuonnin, viennin tai varastoinnin.

Pykälässä ehdotettu sääntely rinnastuu oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 3 §:n yleiseen turvaamistoimeen, mutta väliaikaisen kiellon määrittämisen edellytykset poikkeavat yleisen turvaamistoimen määrittämisen edellytyksistä. Jos oikeudenkäynnissä on kysymys yksinomaan liikesalaisuuden hankkimisen, käyttämisen tai ilmaisemisen kieltämisestä, tuomioistuimien voisi määrätä väliaikaisen kiellon vain 9 §:n perusteella. Kieltoa ei tällöin olisi mahdollista määrätä yleisenä turvaamistoinena oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 3 §:n perusteella, koska väliaikainen kiello liittyy pysyvän kiellon määrittämistä koskevaan vaatimukseen. Jos asia koskisi myös muuta kuin liikesalaisuuden loukkauksen kieltämisestä, esimerkiksi vahingonkorvausvaatimusta, tai hakija pyytää määrättäväksi muuta turvaamistoimea kuin kieltoa, voisi hakija pyytää turvaamistoimen määrittämistä oikeudenkäymiskaaren 7 luvun perusteella.

Pykälän 2 *momentin* mukaan väliaikaista kieltoa koskevan vaatimuksen yhteydessä tuomioistuimella on oikeus vaatia kantajaa esittämään kohtuudella saatavilla oleviksi arvioitua todisteita, että liikesalaisuus on olemassa, että kantaja on liikesalaisuuden haltija ja että kantajan oikeutta loukata tai loukkaus on välittömästi toteutumassa. Kyseisellä momentilla pantaisiin täytäntöön direktiivin 11 artiklan 1 kohta.

Pykälän 3 *momentin* mukaan tuomioistuimen tulee väliaikaista kieltoa tai korjaavaa toimenpiteitä määrätessään kiinnittää huomiota siihen, ettei siitä aiheudu turvattavaan etuuteen nähden kohtuutonta haittaa vastaajalle, muiden oikeuksille tai yleiselle edulle. Kyseisellä momentilla pantaisiin täytäntöön direktiivin 11 artiklan 2 kohdan a–h alakohdat. Momentin perusteella tuomioistuimen on arvioitava väliaikaisen kiellon tai korjaavan toimenpiteen oikeasuhtaisuutta sekä otettava huomioon tapaukseen liittyviä erityisolosuhteita mukaan lukien tarvittaessa seuraavat seikat: liikesalaisuuden arvo ja muut erityispiirteet, liikesalaisuuden suojaamiseksi toteutetut toimenpiteet, vastaajan liikesalaisuuden hankinnan, käytön tai ilmaisemisen yhteydessä noudattama toimintatapa, liikesalaisuuden oikeudettoman käytön tai ilmaisemisen vaikutukset, osapuolten oikeudet edut sekä vaikutus, joka toimenpiteiden hyväksymisellä tai hylkäämisellä voisi olla osapuoliin, kolmansien osapuolten oikeudet edut, yleinen etu sekä perusoikeuksien turvaaminen. Kolmansien osapuolten oikeuksien ja yleisen edun huomioon ottaminen voi olla keskeistä esimerkiksi tilanteissa, jossa väliaikaisen kiellon määrittämisessä olisi kyse liikesalaisuudesta, joka koskisi turvallisuustuotteiden toimintaa. Tällaisen liikesalaisuuden tuleminen yleisesti tunnetuksi voisi johtaa siihen, että kyseisten turvallisuustuotteiden toimintaa voitaisiin vaikuttaa. Eri etujen välistä punnintaa on aina tehtävä, kun tuomioistuin päättää turvaamistoimen määrittämisestä tai täytäntöönpanon keskeyttämisestä.

Väliaikaisen kiellon hakemiseen, määrittämiseen ja täytäntöönpanoon sovelletaan muutoin mitä säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa turvaamistoimien hakemisesta ja määrittämisestä ja ulosottokaaren 8 luvussa turvaamistoimen täytäntöönpanosta. Esimerkiksi oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 6 §:n mukaan hakijan on kuukauden kuluessa päätöksen antamisesta pantava pääasiaa koskeva kanne vireille tuomioistuimessa. Myös esimerkiksi turvaamistoimen keskeyttämiseen ja peruuttamiseen sekä tarpeettomasti haetusta toimenpiteestä aiheutuneen vahingon korvaamiseen sovelletaan oikeudenkäymiskaaren 7 luvun yleisiä säännöksiä. Viittaussäännöksen perusteella on myös mahdollista oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 5 §:n 2 momentin mukaisesti edellytysin määrätä väliaikainen kiello varaamatta vastapuolelle tilaisuutta tulla kuulluksi.

Väliaikaisen kiellon täytäntöönpano edellyttäisi myös ulosottokaaren 8 luvun 2 §:n mukaisen vakuuden asettamista. Vastaaja voi estää täytäntöönpanon asettamalla 8 luvun 3 §:n mukaisen vakuuden. Myös liikesalaisuusdirektiivin johdanto-osan 26 perustelukappaleessa todetaan, että vastaaja voisi tietyissä tapauksissa saada jatkaa liikesalaisuuden käyttämistä. Siltä osin kuin väliaikainen kiello koskee liikesalaisuuden ilmaisemista, ulosottokaaren 8 luvun 3 § ei tulisi sovellettavaksi. Näin ollen liikesalaisuuden ilmaisemista koskevan kiellon täytäntöönpanoa ei voisi estää asettamalla kyseisen säännöksen mukaista vakuutta.

Liikesalaisuuslain 7 §:n 5 momentin perusteella väliaikainen kiello voitaisiin määrätä myös teknisen ohjeen osalta edellyttäen, että 7 §:n edellytykset muutoin täyttyvät.

10 §. Käyttökorvaus. Pykälässä säädettäisiin käyttökorvauksen maksamisesta liikesalaisuuden haltijalle 8 §:ssä tarkoitetun kiellon asettamisen tai korjaavien toimenpiteiden määräämisen sijaan. Pykälällä pantaisiin täytäntöön liikesalaisuusdirektiivin 13 artiklan 3 kohta. Vastaavaa säännöstä ei sisälly nykyiseen sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettuun lakiin.

Pykälä tulisi sovellettavaksi tilanteessa, jossa vastaaja olisi saanut liikesalaisuuden suoraan tai välillisesti toiselta henkilöltä esimerkiksi ostamalla tai lisenssisopimuksen kautta. Jos vastaaja ei olisi alun perin liikesalaisuuden saadessaan ja alkaessaan käyttää sitä tiennyt eikä hänen vallitsevissa olosuhteissa pitänytään tietää, että liikesalaisuus on peräisin henkilöltä, joka ei olisi saanut sitä käyttää tai ilmaista, voisi hän vastatessaan 8 §:ssä tarkoitettuun vaatimukseen pyytää, että kiellon määräämisen tai korjaavan toimenpiteen suorittamisvelvoitteen sijaan hänet velvoitettaisiin suorittamaan käyttökorvausta. Sanottua käyttökorvausta vastaan liikesalaisuutta oikeudettomasti käyttänyt saisi jatkaa liikesalaisuuden käyttämistä.

Vastaajan olisi aina vaadittava käyttökorvauksen tuomitsemista. Tuomioistuin ei siten voisi määrätä käyttökorvauksesta omasta aloitteestaan. Vastaajan olisi näytettävä, että käyttökorvauksen määräämiselle ehdotetussa pykälässä asetetut edellytykset täytyisivät.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin edellytyksistä, joiden kaikkien pitäisi täytyä, jotta käyttökorvaus voitaisiin määrätä. Pykälän 1 momentin 1 kohdassa edellytetään, ettei vastaaja alkaessaan käyttää liikesalaisuutta tiennyt eikä tämän olisi vallitsevissa olosuhteissa pitänytään tietää, että liikesalaisuus oli saatu taholta, joka oli oikeudettomasti käyttänyt liikesalaisuutta tai ilmaissut sen. Henkilön olisi siis pitänyt alun perin saadessaan liikesalaisuuden ja alkaessaan käyttää sitä olla perustellussa vilpittömässä mielessä. Jos vastaaja kuitenkin myöhemmin esimerkiksi liikesalaisuuden haltijan ilmoituksen johdosta olisi tullut tietoiseksi siitä, että liikesalaisuus on peräisin henkilöltä, joka käytti liikesalaisuutta oikeudettomasti tai ilmaisi sen oikeudettomasti, henkilö ei lähtökohtaisesti olisi enää oikeudenloukkauksesta tietämätön jatkaessaan liikesalaisuuden käyttämistä. Tällöin liikesalaisuuden käyttäminen muuttuisi lakiehdotuksen 4 §:n 4 momentin vastaiseksi ja olisi näin ollen oikeudetonta. Liikesalaisuuden haltija voisi tällöin vaatia 8 §:n mukaisen kiellon asettamista tai korjaavien toimenpiteiden määräämistä ja vastaaja voisi vastauksessaan pyytää, että hänet näiden toimien määräämisen sijaan velvoitettaisiin suorittamaan käyttökorvausta liikesalaisuuden tulevasta hyödyntämisestä.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan käyttökorvauksen määrääminen edellyttäisi, että liikesalaisuuden haltijan kanteessa tarkoitetun kiellon tai korjaavan toimenpiteen määrääminen aiheuttaisi vastaajalle kohtuutonta haittaa. Tällainen tilanne voi olla kyseessä esimerkiksi silloin, kun vastaaja olisi ehtinyt tehdä vilpittömässä mielessä saamansa liikesalaisuuden perusteella mittavia investointeja, ja kiello hyödyntää liikesalaisuutta jatkossa tarkoittaisi investointien tulevista hyödyttömiksi. Samoin edellytys voisi täytyä tilanteessa, jossa yksittäisen tapauksen olosuhteet olisivat sellaiset, että olisi kohtuutonta, ettei liikesalaisuuden sisältävän esineen omistajan annettaisi jatkaa määräysvallan käyttämistä esineestä.

Momentin 3 kohdan mukaan liikesalaisuuden haltijalle määrättävä käyttökorvaus tulisi olla hänen kannaltaan kohtuullinen. Tuomioistuimen olisi kokonaisarvion perusteella varmistuttava siitä, että liikesalaisuuden haltija pääsisi kohtuulliseen asemaan saamalla kiellon sijaan rahallisen käyttökorvauksen liikesalaisuutensa hyödyntämisestä. Käyttökorvauksen tuomitseminen voisi olla liikesalaisuuden haltijan kannalta kohtuutonta esimerkiksi tilanteessa, jossa liikesalaisuuden haltijan oma yritys ei voisi toimia sen hetkellä markkina-alueellaan, jos vas-

taajalle myönnettäisiin oikeus hyödyntää liikesalaisuutta käyttökorvausta vastaan liikesalaisuuden käyttämisen kieltämisen sijaan. Samoin tilanne voisi olla liikesalaisuuden haltijalle kohtuuton, jos vastaajan käytön jatkaminen johtaisi liikesalaisuuden tulemiseen yleisesti tunnetuksi.

Direktiivin johdanto-osan 29 perustelukappaleen mukaisesti liikesalaisuuden käytön jatkaminen ja näin ollen käyttökorvauksen tuomitseminen ei voisi tulla kyseeseen tilanteessa, jossa liikesalaisuuden hyödyntäminen olisi jonkin muun lain vastaista tai jos tällainen käyttö todennäköisesti aiheuttaa haittaa kuluttajille. Jos vastaajan toiminta tai liikesalaisuuden hyödyntäminen täyttäisi esimerkiksi rikoslain 30 luvun yrityssalaisuusrikoksen tunnusmerkistön, ei käytön jatkamiselle ja käyttökorvauksen määräämiselle olisi edellytyksiä.

Käyttökorvauksen tuomitseminen edellyttäisi siten tuomioistuimelta kaikkien asiaan vaikuttavien olosuhteiden kokonaispunnintaa, mukaan luettuna käyttökorvauksen tuomitsemisen kohtuullisuus sekä vastaajan että liikesalaisuuden haltijan kannalta. Harkinnassa huomioonotettavia seikkoja on muun muassa se, kuinka selvästi ja vakavasta oikeudenloukkauksesta on kysymys; koska ja miten vastaaja on saanut tiedon oikeudenloukkauksesta; kuinka pitkään vastaaja on käyttänyt liikesalaisuutta ja miten liikesalaisuuden haltija on reagoinut tähän; minkälaisia toimenpiteitä ja missä vaiheessa vastaaja on tehnyt liikesalaisuuden hyödyntämiseksi ja käyvätkö nämä hyödyttömiksi kieltomääräyksen tai korjaavien toimenpiteiden myötä sekä liikesalaisuutta jatkavan käytön vahingollisuus liikesalaisuuden haltijan kannalta. Tuomioistuin voisi myös asettaa edellytyksiä liikesalaisuuden hyödyntämiselle, esimerkiksi määräämällä vastaajan pitämään liikesalaisuuden salassa siten, ettei se tule yleisesti tunnetuksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin käyttökorvauksen enimmäismäärästä. Momentin mukaan käyttökorvaus ei saisi ylittää niiden kyseisellä toimialalla yleisesti käytettävien lisenssi- tai muiden maksujen määrää, jotka jouduttaisiin suorittamaan, jos kyseinen taho saisi luvan liikesalaisuuden käyttöön sille ajanjaksolle, jolta liikesalaisuuden käyttö voitaisiin kieltää. Tavanomaisen lisenssimaksun määrittämisen osalta viitataan jäljempänä 11 §:n 1 momentin perusteluissa esitettyyn.

Käyttökorvauksella korvattaisiin liikesalaisuuden haltijalle liikesalaisuuden hyödyntämisestä aiheutuva menetys. Koska tuleva käyttötarve voi olla epävarmaa ja myös päättyisi jossain vaiheessa, tulisi tämä huomioida korvausta määritettäessä. Korvaus voidaan myös määrätä suoritettavaksi esimerkiksi jatkuvina vuosikorvauksina, jolloin korvausta maksettaisiin sen aikaa kuin vastaaja käyttäisi liikesalaisuutta.

Käyttökorvaus voitaisiin määrätä suoritettavaksi tuomioistuimen ratkaisun antamisesta alkaen. Käyttökorvausta ei määrättäisi taannehtivasti, koska se määrätään aina käyttämisestä koskevan kiellon sijaan. Sen sijaan liikesalaisuuden haltija voisi vaatia vahingonkorvausta liikesalaisuuden käyttämisestä aiheutuneesta vahingosta siltä ajalta ennen ratkaisua, jona vastaaja olisi 4 §:n 4 momentin vastaisesti käyttänyt liikesalaisuutta. Näin ollen vahingonkorvaus kohdistuisi aikaan ennen ratkaisua, kun taas käyttökorvaus kohdistuisi ratkaisun jälkeiseen aikaan.

Ottaen huomioon liikesalaisuuslain 7 §:n 5 momentin tuomioistuin voisi määrätä tämän pykälän mukaisen käyttökorvauksen myös teknisen ohjeen osalta edellyttäen, että liikesalaisuuslain 7 §:n edellytykset täyttyvät.

11 §. Vahingonkorvaus. Pykälässä säädettäisiin liikesalaisuuden haltijan oikeudesta saada vahingonkorvausta liikesalaisuuden loukkauksesta sekä hyvitystä liikesalaisuuden oikeudettomasta käyttämisestä. Voimassa olevan sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 7 a §:n mukaan kyseisen lain vastaisella menettelyllä aiheutetun vahingon korvaa-

misesta säädetään vahingonkorvauslaissa. Uuteen liikesalaisuuslakiin ehdotetaan erillistä vahingonkorvausta koskevaa pykälää, jolla pantaisiin täytäntöön liikesalaisuusdirektiivin 14 artikla. Artiklan, kuten Suomen lainsäädännönkin, lähtökohtana on tosiasiallisen vahingon korvaaminen täysimääräisenä, jos loukkaus on tehty tahallaan tai huolimattomuudesta. Pykälän tavoitteena on, ettei liikesalaisuutta loukannut henkilö voisi hyötyä oikeudettomasta toimintatavasta ja vahinkoa kärsinyt liikesalaisuuden haltija palautettaisiin mahdollisuuksien mukaan tilanteeseen, joka olisi vallinnut ilman kyseistä toimintatapaa.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin käyttöhyvityksestä ja vahingonkorvauksesta silloin, kun joku on *käyttänyt* liikesalaisuutta ehdotetun lain 4 §:n vastaisesti.

Liikesalaisuuden haltijalla olisi oikeus saada kohtuullinen hyvitys siitä, että liikesalaisuutta on tahallaan tai huolimattomuudesta käytetty liikesalaisuuslain 4 §:n vastaisesti. Hyvitys tulee suorittaa, vaikka loukattu ei osoittaisi kärsineensä tappiota teon johdosta. Hyvitys on siten riippumaton niistä taloudellisista menetyksistä, joita oikeudeton käyttäminen on saattanut aiheuttaa. Hyvityksen laskennallisena perusteena voidaan useimmissa tapauksissa pitää tavanomaista käyttökorvausta eli lisenssimaksua tai maksua, joka olisi jouduttu maksamaan, jos oikeudenloukkaaja olisi pyytänyt lupaa kyseisen liikesalaisuuden käyttämiseen. Korvaus voitaisiin vahvistaa sellaisen tavanomaisen lisenssimaksun mukaiseksi, johon osapuolet olisivat päätyneet vapaaehtoisissa lisenssineuvotteluissa. Jos kyseessä on tuote, johon tavallisesti myönnetään lisenssi, voitaisiin korvauksen suuruus vahvistaa tavallisesti käytetyn lisenssimaksun mukaiseksi. Jos taas lisenssisopimuksia tuotteeseen ei ole tehty, on tuomioistuimen arvioitava, millaiseen lisenssimaksuun olisi vapaaehtoisissa sopimusneuvotteluissa todennäköisesti päädytty. Arvioinnissa voidaan ottaa huomioon muun muassa liikesalaisuuden arvo osapuolille sekä osapuolten asema. Käyttöhyvitystä koskevaa sääntelyä sisältyy myös teollisoikeuslakeihin kuten tavaramerkkilain (7/1964) 38 §:ään ja mallioikeuslain (221/1971) 36 §:ään. Teollisoikeuslakien mukainen käyttöhyvitys on tuottamuksesta riippumatonta, kun taas ehdotetussa säännöksessä käyttöhyvitys tulisi maksettavaksi vain silloin, kun liikesalaisuutta on käytetty tahallaan tai huolimattomuudesta 4 §:n vastaisesti. Se, ettei liikesalaisuuksien osalta ehdoteta tuottamuksesta riippumatonta käyttöhyvitystä, johtuu liikesalaisuuksien luonteesta. Liikesalaisuutena suojattu tieto ei ole yksinoikeus, joten liikesalaisuus voi olla samanaikaisesti laillisesti useamman eri henkilön hallussa. Ehdotetulla käyttöhyvitystä koskevalla sääntelyllä pannaan täytäntöön liikesalaisuusdirektiivin 14 artiklan 2 kohdan 2 alakohta, joka koskee vaihtoehtoisen vahingon määrittämisen perustetta. Tämän vaihtoehtoisen vahingonkorvauksen määrittämisen tarkoituksena on direktiivin johdanto-osan 30 perustelukappaleen mukaan varmistaa korvaus, joka perustuu objektiivisiin perusteisiin ja jossa otetaan huomioon liikesalaisuuden haltijalle loukkauksen selvittämisestä aiheutuvat menot.

Jos joku tahallaan tai huolimattomuudesta *käyttää* liikesalaisuutta ehdotetun lain 4 §:n vastaisesti, tulisi oikeudenloukkaajan käyttöhyvityksen lisäksi korvata kaikki vahinko, jonka loukkaus aiheuttaa eli korvattava olisi tosiasiallinen vahinko täysimääräisenä. Arvioidessaan vahingonkorvauksen määrää tuomioistuimen on otettava huomioon kaikki tapauksessa esiin tulevat seikat kuten vahinkoa kärsineelle osapuolelle aiheutuneet kielteiset taloudelliset seuraukset, oikeudenloukkaajan mahdollisesti saama perusteeton hyöty ja asianmukaisissa tapauksissa muut kuin taloudelliset tekijät, kuten aineeton vahinko, joka liikesalaisuuden haltijalle on aiheutunut liikesalaisuuden loukkauksesta. Tyypillinen taloudellinen vahinko liikesalaisuuksien loukkauksen yhteydessä on saamatta jäänyt voitto. Saamatta jääneen voiton määrän arvioinnissa joudutaan turvautumaan monesti epävarmoihin tekijöihin. Usein liikesalaisuuden loukkauksissa on helpompi selvittää oikeudenloukkaajan saama hyöty kuin liikesalaisuuden haltijalle aiheutunut vahinko. Tämän vuoksi momentin mukaan myös oikeudenloukkaajan saamaa voittoa tai muuta loukkaajan saamaa perusteetonta hyötyä voidaan käyttää apuna vahingonkorvauksen määrän arvioimisessa. Muita vahingonkorvauksen määrittämistapoja voidaan

myös käyttää, kuten liikesalaisuuden kehittämiskustannuksia. Myös muita olosuhteita, kuten elinkeinonharjoittajan intressi liikesalaisuuden säilymiseksi salaisena, voidaan ottaa huomioon.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin vahingonkorvauksesta silloin, kun joku *hankkii tai ilmaisee* liikesalaisuuden ehdotetun lain 3 tai 4 §:n vastaisesti. Jos teko tehty tahallaan tai huolimattomuudesta, tulisi oikeudenloukkaajan korvata kaikki vahinko, jonka loukkaus aiheuttaa eli korvattava olisi tosiasiallinen vahinko täysimääräisenä. Vastaavasti kuin käyttämisen osalta vahingonkorvauksen määrää arvioidessaan tuomioistuimen on otettava huomioon kaikki tapahtumissa esiin tulevat seikat eli edellä 1 momentin perusteluissa kuvatut seikat.

Pykälän 3 momentin mukaan 1 momentin ja 2 momentin mukaista vahingonkorvausta voidaan sovittelua, jos loukkaajan tuottamus on lievää. Lievän tuottamuksen käsitettä olisi arvioitava vahingonkorvausoikeuden yleisten periaatteiden ja vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan. Asiallisesti vastaavat sovittelua koskevat säännökset sisältyvät patenttilain (550/1967) 58 §:ään, tavaramerkkilain (7/1964) 38 §:ään, mallioikeuslain (221/1971) 36 §:ään sekä hyödyllisyysmallioikeudesta annetun lain (800/1991) 37 §:ään. Sovittelun ei ole tarkoitus olla automaattinen ratkaisu kaikissa lievän tuottamuksen tilanteissa, vaan lisäksi tulisi edellyttää, että korvausvelvollisuus harkitaan kohtuuttoman raskaaksi ottaen huomioon loukkaajan ja loukatun varallisuusolot ja muut olosuhteet. Täysi korvausvelvollisuus on pääsääntö, eikä sovitteluun tulisi ryhtyä pelkästään siitä syystä, että loukkaajan ja loukatun taloudellinen asema on huomattavan erilainen. Ehdotettu säännös ei rajoita mahdollisuutta vaatia sovittelua muulla perusteella kuten varallisuus oikeudellisista oikeustoimista annetun lain (228/1929, jäljempänä *oikeustoimilaki*) 36 §:n perusteella.

Pykälän 1 momentin sääntelyä kohtuullisesta hyvityksestä liikesalaisuuden käyttämisestä sovellettaisiin myös työsuhteessa. Vahingon korvaamisesta palvelussuhteessa olisi säännös pykälän 4 momentissa. Momentissa olisi viittaussäännös, jonka mukaan työntekijän työnantajalle aiheuttaman vahingon korvaamisesta säädetään työsopimuslain 12 luvun 1 §:ssä. Lisäksi momentissa viitattaisiin vahingonkorvauslain 4 luvun säännöksiin, joissa ovat säännökset työntekijöiden ja virkamiesten korvausvelvollisuudesta ja korvausten mittaamisesta. Niin ikään säännöksessä olisi viittaus vahingonkorvauslain 3 luvun isännän vastuuta koskeviin säännöksiin. Vahingonkorvausten määräytymistä palvelussuhteessa on selvitetty edellä yleisperustelujen jaksossa 3.3.6.

Ottaen huomioon ehdotetun lain 7 §:n 5 momentti tämän pykälän mukainen vahingonkorvaus voi tulla määrättäväksi myös sille, joka oikeudettomasti ilmaisee teknisen ohjeen tai käyttää sitä edellyttäen, että ehdotetun lain 7 §:n edellytykset täyttyvät.

Pykälän tarkoittama vahingonkorvaussaatava vanhentuisi vanhentumislain mukaisesti. Vanhentumislain sääntelyä on kuvattu edellä yleisperustelujen jaksossa 3.3.10. Myös vanhentumisen katkaisemisesta säädetään vanhentumislaisissa. Työsuhteesta johtuvien saatavien vanhentumiseen sovelletaan kuitenkin erityissäännöksiä työsopimuslain 13 luvun 9 §:n säännöksiä. Työsopimuslain erityissääntely koskee vanhentumisasian ja kanneajan pituutta. Sääntelyä on kuvattu edellä yleisperustelujen jaksossa 3.3.10.

12 §. Tuomion julkistaminen. Ehdotetun pykälän mukaan tuomioistuin voi tämän lain vastaista menettelyä koskevassa riita-asiassa kantajan vaatimuksesta määrätä, että vastaajan on korvattava kustannukset, jotka kantajalle aiheutuvat siitä, että hän soveltuvien toimenpiteiden julkistaa tietoja lainvoimaisesta tuomiosta, jossa vastaajan on todettu menettelleen tämän lain vastaisesti. Pykälällä pannaan täytäntöön liikesalaisuusdirektiivin 15 artikla. Myös nykyisen sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 8 a §:ssä on säännös tuomion julkistamisesta

vastaajan kustannuksella kyseisen lain vastaista menettelyä koskevassa riita-asiassa sekä saman lain 8 §:n 2 momentissa säännös tuomion julkistamisesta kyseisen lain 6 §:ssä tarkoitettua kieltoa koskevassa asiassa. Myös teollis- ja tekijänoikeuslakeihin sisältyy tuomion julkistamista riita-asioissa koskevat säännökset. Käytännössä julkistamisvelvoitteita ei juurikaan ole määrätty.

Pykälän 1 momentti vastaa muilta osin voimassa olevaa sopimattomasta menettelystä elinkeino- ja liiketoiminnassa annetun lain 8 a §:n 1 momenttia, mutta siihen on lisätty tuomioistuimelle velvollisuus ottaa määräyksen antamisessa huomioon, voidaanko luonnollinen henkilö tunnistaa häntä koskevien tietojen avulla ja, jos voidaan, onko näiden tietojen julkaiseminen perusteltua ottaen erityisesti huomioon tällaisesta toimenpiteestä henkilön yksityisyydelle ja maineelle mahdollisesti aiheutuva vahinko. Kyseisellä lisäyksellä pannaan täytäntöön direktiivin 15 artiklan 3 kohdan 2 alakohta.

Ehdotetun 1 momentin mukaan tuomioistuin voisi liikesalaisuuden oikeudetonta hankkimista, käyttämistä tai ilmaisemista koskevassa riita-asiassa tai teknisen ohjeen oikeudetonta käyttämistä tai ilmaisemista koskevassa riita-asiassa kantajan vaatimuksesta määrätä, että vastaajan on korvattava kantajalle aiheutuvat kustannukset siitä, että kantaja toteuttaa soveltuvia toimenpiteitä tietojen levittämiseksi lainvoimaisesta tuomiosta, jossa vastaajan on todettu menettelleen ehdotetun lain vastaisesti. Pykälä koskisi vain riita-asiaa eikä pykälää sovellettaisi näin ollen esimerkiksi ehdotetun 15 §:n mukaisen teknisen ohjeen väärinkäyttöä koskevaan tuomioon.

Julkistaminen voisi koskea tuomiota, jossa vastaajan on todettu loukanneen liikesalaisuutta tai teknistä ohjetta. Edellytyksenä olisi, että tuomio on tullut lainvoimaiseksi. Useimmiten olisi perusteltua, että tuomiosta julkaistaan sen olennaiset tiedot sisältävä lyhennelmä. Lyhennelmän laatiminen olisi kantajan tehtävä. Ei kuitenkaan olisi poissuljettua, että tilanteen niin vaatiessa tuomio julkaistaisiin kokonaan.

Pykälä ei laajentaisi sitä, mitä tietoja tuomiosta ylipäättään saadaan julkistaa, eikä pykälässä tarkoitettu julkistamiskustannusten korvausta koskeva määräys poistaisi kantajan muusta lain-säädännöstä johtuvaa vastuuta julkaistavista tiedoista. Julkistaminen voisi luonnollisesti koskea vain tuomiota tai sen osaa, joka on oikeudenkäynnin julkisuudesta annettujen säännösten mukaan julkinen. Kuten edellä on tuotu esiin, muutoksena nykyisen sopimattomasta menettelystä elinkeino- ja liiketoiminnassa annetun lain tuomion julkistamista koskevaan 8 a §:ään, ehdotetussa pykälässä todettaisiin nimenomaisesti, että tuomioistuimella on velvollisuus ottaa määräyksen antamisessa huomioon, voidaanko luonnollinen henkilö tunnistaa häntä koskevien tietojen avulla ja, jos voidaan, onko näiden tietojen julkaiseminen perusteltua ottaen erityisesti huomioon tällaisesta toimenpiteestä henkilön yksityisyydelle ja maineelle mahdollisesti aiheutuva vahinko. Kantaja voisi myös joutua vastuuseen julkaisemistaan virheellisistä tiedoista esimerkiksi siinä tapauksessa, että hän on liioitellut tai muutoin vääristellyt tapauksen tosiseikkoja.

Määräyksen antaminen edellyttäisi kantajan vaatimusta. Kantajan olisi yksilöitävä, miten hän aikoo tuomion julkistaa, sekä esitettävä siitä aiheutuvia kustannuksia koskeva arvio.

Tuomioistuimen olisi päätöksessään määrättävä, mitä pyydettyjä julkistamistoimenpiteitä kantaja voi vastaajan kustannuksella tehdä. Soveltuva toimenpide olisi usein lehti-ilmoituksen julkaiseminen tuomion olennaisista tiedoista. Ensisijaisesti olisi riittävää, että ilmoitus julkaistaan ammattilehdessä ja merkittävässä paikallislehdessä. Jos julkistamisella on valtakunnallista merkitystä, ilmoitus voitaisiin lisäksi julkaista yhdessä valtakunnallisessa lehdessä. Kantaja voisi myös esimerkiksi laatia tuomiosta lyhyen tiedotteen ja lähettää sitä sidosryhmilleen tai julkaista sen kotisivuillaan.

Tuomioistuimen antamalla määräyksellä olisi se merkitys, että kantajalla olisi oikeus saada hyväksytyt julkistamistoimenpiteiden aiheuttamista kustannuksista korvaus vastaajalta. Jollei vastaaja korvaa kustannuksia vapaaehtoisesti, kantaja voisi periä ne häneltä oikeusteitse. Tuomioistuimen antama määräys ei velvoittaisi tiedotusvälinettä julkaisemaan ilmoitusta eikä myöskään poistaisi muista säännöksistä johtuvaa vastuuta julkaisun sisällöstä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin myös määräyksen antamista ja sisältöä harkittaessa huomioon otettavista seikoista. Tarkoitus ei ole, että julkistamisesta tulisi säännönmukainen menettely, vaan että mahdollisuutta käytettäisiin harkiten. Tuomioistuimen tulisi määräyksen antamista harkitessaan ottaa huomioon julkistamisen yleinen merkitys, loukkauksen laatu ja laajuus, julkistamisesta aiheutuvat kustannukset ja muut asiaan vaikuttavat seikat. Näitä muita asiaan vaikuttavia seikkoja ovat muun muassa liikesalaisuuden arvo, oikeudenloukkaajan toimintatapa liikesalaisuuden hankkimisen, käyttämisen tai ilmaisemisen yhteydessä, liikesalaisuuden oikeudettoman käyttämisen tai ilmaisemisen vaikutukset ja se, miten todennäköistä on, että oikeudenloukkaaja jatkaa liikesalaisuuden oikeudetonta käyttämistä tai ilmaisemista. Julkistamista ja julkistamistapoja olisi siten harkittava sekä yleisön että kantajan ja vastaajan kannalta. Julkistamisella voisi olla yleistä merkitystä, jos esimerkiksi kysymyksessä on uusi ennakkoratkaisu jostakin laintulkintakysymyksestä tai ratkaisusta ilmenevillä seikoilla on merkitystä kuluttajien kannalta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että tuomioistuin määrää vastaajan korvattavien kohtuullisten julkistamiskustannusten enimmäismäärän. Kulukaton asettaminen olisi tarpeen vastaajan oikeusturvan takaamiseksi ja kustannuksia koskevien riitaisuuksien välttämiseksi. Enimmäiskustannusten määrittämiseksi olisi arvioitava, kuinka suuret tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset hyväksytyistä julkistamistoimenpiteistä aiheutuu kantajalle.

Momentissa säädettäisiin lisäksi, että julkistamistoimenpiteet on toteutettava tuomioistuimen määräämässä ajassa lainvoimaiseksi tulleen tuomion antamisesta uhalla, että oikeus saada korvaus kustannuksista muutoin menetetään. Määräajan asettaminen julkistamiselle on vastaajan oikeusturvan vuoksi tarpeen. Sopiva määräaika voisi olla esimerkiksi kolme kuukautta.

13 §. Kanneaika eräissä tapauksissa. Pykälässä säädettäisiin ajasta, jonka kuluessa 8 §:n mukaisen kiellon tai korjaavien toimenpiteiden määräämistä koskeva kanne olisi nostettava. Pykälällä pantaisiin täytäntöön liikesalaisuusdirektiivin 8 artikla. Sen mukaan jäsenvaltioiden on vahvistettava säännöt, jotka koskevat vanhentumisaikoja, joita sovelletaan aineellisoikeudellisiin vaatimuksiin ja hakemuksiin, jotka koskevat direktiivissä säädettyjen toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen määräämistä. Direktiivin mukaan vanhentumisaika ei saa ylittää kuutta vuotta. Nykyiseen sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettuun lakiin ei sisälly ehdotettua pykälää vastaavaa sääntelyä.

Ehdotetussa pykälässä asetettaisiin 8 §:n mukaisen kiellon tai korjaavien toimenpiteiden määräämistä koskevan kanteen nostamiselle viiden vuoden määräaika, joka alkaisi kulua siitä, kun liikesalaisuuden haltija olisi saanut tiedon liikesalaisuuden oikeudettomasta hankkimisesta, käyttämisestä tai ilmaisemisesta sekä oikeudenloukkaajasta. Pykälässä liikesalaisuuden haltijalla tarkoitettaisiin ehdotettavan 2 §:n 2 kohdan määritelmän mukaisesti luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on laillinen määräysvalta liikesalaisuuteen.

Jos kannetta ei nostettaisi ehdotetun pykälän mukaisessa viiden vuoden määräajassa, olisi oikeus nostaa kanne edellä mainitulla perusteella menetetty. Riittävän pitkä eli viiden vuoden määräaika olisi kohtuullinen, sillä usein on vaikeaa yksiselitteisesti todeta, missä vaiheessa liikesalaisuuden haltija on saanut tiedon liikesalaisuuden loukkauksesta ja oikeudenloukkaajasta. Tätä lyhyempi määräaika voisi vaarantaa huolellisesti toimivan liikesalaisuuden haltijan

mahdollisuuksia puuttua oikeudenloukkaukseen. On myös kohtuullista, että passiivisena pysyvä liikesalaisuuden haltija ei voisi enää viiden vuoden jälkeen puuttua jo pitkään hänen tiedossaan olleeseen liikesalaisuuden loukkaukseen. Edellä mainituista syistä viiden vuoden määräaika on pidetty tarkoituksenmukaisena. Viiden vuoden määräaika vastaisi myös direktiivin edellytystä siitä, ettei vanhentumisaika saa ylittää kuutta vuotta.

Mikä tahansa tieto liikesalaisuuden oikeudettomasta hankkimisesta, käyttämisestä ja ilmaisemisesta ei olisi riittävä käynnistämään ehdotetun pykälän mukaista viiden vuoden määräaika. Kanneajalle asetettu määräaika käynnistyisi vasta siinä vaiheessa, kun liikesalaisuuden haltijalla olisi kanteen nostamiseksi riittävät tiedot loukkauksesta sekä oikeudenloukkaajasta. Koska edellytyksenä on riittävä tietoisuus sekä oikeudenloukkauksesta että oikeudenloukkaajasta, voi eri oikeudenloukkaajien samaan tietoon liittyvä loukkaus siten vanhentua eri aikoina. Liikesalaisuusloukkaukset koskevat myös usein isoa tietomäärää ja esimerkiksi lukuisia eri tiedostoja ja liikesalaisuutta voidaan hyödyntää toisessa yrityksessä siten, että tämä näkyy vain hyvin rajallisesti yrityksen ulkopuolelle. Jos tällaisessa tilanteessa liikesalaisuuden haltijalla on tieto esimerkiksi tiettyjen tiedostojen käyttämisestä, mutta tämä tulee myöhemmin tietoiseksi liikesalaisuuksien muusta hyödyntämisestä yrityksessä tai muussa yhteydessä, alkaa kanneaika jälkimmäisessä tapauksessa kulua, kun tämä on saanut tiedon tästä myöhemmästä hyödyntämisestä ja oikeudenloukkaajasta. Koska kyseistä ajankohtaa on usein vaikeaa täsmällisesti määrittellä, olisi tietojen riittävyyttä ja kanneajan mahdollista alkamista arvioitava tapauskohtaisesti.

Ehdotetun pykälän mukaan kanne olisi kuitenkin aina nostettava viimeistään kymmenen vuoden kuluessa loukkauksen tapahtumisesta. Näin ollen 8 §:n mukaista kieltoa ja korjaavia toimenpiteitä koskevaa kannetta ei voisi nostaa enää yli kymmenen vuoden jälkeen loukkauksen tapahtumisesta, vaikka liikesalaisuuden haltija vasta tällöin tulisi tietoiseksi liikesalaisuuden oikeudettomasta hankkimisesta, käyttämisestä tai ilmaisemisesta.

Ehdotettava pykälä koskisi ainoastaan sitä määräaika, jonka aikana 8 §:n mukaista kieltoa tai korjaavia toimenpiteitä koskeva kanne tulisi nostaa. Pykälän sääntelyllä ei sen sijaan olisi vaikutusta esimerkiksi siihen aikaan, jonka kuluessa 11 §:n mukainen vahingonkorvauskanne tulisi nostaa, vaan siihen sovellettaisiin vahingonkorvaussaatavan vanhentumisaikoja.

14 §. *Asianosaisjulkisuuden rajoittaminen oikeushenkilössä.* Oikeudenkäynnin asianosaisella on oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain mukaan käytännössä rajoittamaton oikeus osallistua asian suulliseen käsittelyyn ja saada tieto tuomioistuimelle toimitetusta aineistosta. Asianosaisen osallistumisoikeutta itseään koskevaan oikeudenkäyntiin ei voi rajoittaa, vaan asianosaisella on mainitun lain 17 §:n 1 momentin mukaan aina oikeus olla läsnä asian suljetussa käsittelyssä sekä vastaavasti 12 §:n 1 momentin mukaan oikeus saada tieto muunkin kuin julkisen oikeudenkäyntiasiakirjan sisällöstä. Poikkeukset asianosaisen tiedonsaantioikeuteen koskevat yleensä rikoksen uhrin taikka rikosilmoituksen tai muun ilmoituksen tehneen henkilö- tai yhteystietoja. Vastaavasti asianosaisen oikeutta saada täydellinen tuomio itseään koskevassa asiassa ei voi rajoittaa.

Ehdotetussa pykälässä ei pykäläotsikosta huolimatta puututtaisi asianosaisjulkisuuteen. Pykälässä säädettäisiin sen sijaan mahdollisuudesta rajoittaa asianosaisena oikeudenkäyntiin osallistuvien ja täyteen tiedonsaantiin oikeutettujen luonnollisten henkilöiden määrää silloin, kun asianosainen on oikeushenkilö ja oikeudenkäynti koskee liikesalaisuuden oikeudetonta hankkimista, käyttämistä tai ilmaisemista. Säännöksellä pantaisiin tarpeellisilta osin täytäntöön liikesalaisuusdirektiivin 9 artikla, jossa säädetään liikesalaisuuden luottamuksellisuuden säilyttämisestä oikeudenkäynnin aikana.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin muun muassa säännöksen yleisestä soveltamisalasta. Säännös tulisi sovellettavaksi vain oikeudenkäynneissä, jotka koskisivat liikesalaisuuden oikeudetonta hankkimista, käyttämistä tai ilmaisemista. Sovellettavaksi tuleminen määräytyisi näin ollen oikeudenkäynnin kohteen mukaan. Merkitystä ei olisi sillä, käsiteltäisiinkö liikesalaisuuden oikeudetonta hankkimista, käyttämistä tai ilmaisemista koskeva asia riita- tai rikosasioihin sovellettavassa menettelyssä. Säännös ei sen sijaan tulisi sovellettavaksi sellaisissa oikeudenkäynneissä, joissa ei suoraan olisi kysymys liikesalaisuuden hankinnasta, käytöstä tai ilmaisemisesta, vaikka tuomioistuinkäsittelyn yhteydessä esitettäisiinkin liikesalaisuutta koskevia tietoja. Tällöin liikesalaisuutta koskevan tiedon mahdollisesta salassa pitämisestä määrättäisiin noudattaen yleistä oikeudenkäynnin julkisuutta koskevaa sääntelyä.

Säännös koskisi asianosaisena oikeudenkäyntiin osallistuvien ja täyteen tiedonsaantiin oikeutettujen luonnollisten henkilöiden määrän rajoittamista silloin, kun asianosainen on oikeushenkilö. Jos asianosainen on luonnollinen henkilö, hänen asianosaisasemastaan seuraavia oikeuksia ei voisi rajoittaa.

Sen sijaan, jos oikeushenkilö olisi asianosainen, tuomioistuin voisi toisen asianosaisen vaatimuksesta päättää, että yksin päätöksessä nimetyillä luonnollisilla henkilöillä olisi rajoittamaton tiedonsaanti- ja osallistumisoikeus oikeudenkäynnissä siten kuin oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 12 §:n 1 momentissa ja 17 §:n 1 momentissa säädetään. Säännös siten rajaisi oikeushenkilön vapautta itse päättää oikeudenkäyntiin osallistuvista henkilöistä. Rajoitus ei kuitenkaan koskisi oikeudenkäyntiä kokonaisuutena, vaan se voisi koskea vain sitä oikeudenkäyntiaineistoa tai osaa suullisesta käsittelystä, jossa esitetään salassa pidettäväksi määrätty tieto liikesalaisuudesta.

Kuten edellä todetusta ilmenee, edellyttäisi päätöksen tekeminen asianosaisen asiaa koskevaa vaatimusta. Tuomioistuin ei voisi tehdä päätöstä viran puolesta.

Säännöstä sovellettaisiin tiettyyn henkilöpiiriin. Oikeushenkilön ollessa yritys, piiriin kuuluisivat ne luonnolliset henkilöt, jotka olisivat yritykseen työ-, palvelu- tai muussa vastaavassa suhteessa. Näitä henkilöitä olisivat esimerkiksi yhtiön hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, yrityksen lakimies taikka kehitysjohtaja sekä kaikki muut henkilöt, jotka ovat yrityksessä töissä tai muulla vastaavalla tavalla yhtiön palveluksessa. Pykälää ei sen sijaan sovellettaisi yrityksen asiamieheen tai avustajaan, esimerkiksi asianajajaan tai luvan saaneeseen oikeudenkäyntiavustajaan, joka edustaa tai avustaa asianosaista oikeudenkäynnissä toimeksiannon perusteella. Säännös vastaisi tältä osin sitä, mitä direktiivin 9 artiklan 2 kohdan 3 alakohdassa säädetään. Puheena olevan alakohdan mukaan siihen rajoitettuun määrään henkilöitä, joiden tiedonsaantioikeutta ei voida rajoittaa, kuuluvat asianosaisten asianajajat ja muut oikeudenkäyntiä hoitavat asiamiehet.

Momentissa säädettäisiin määräyksen antamisen edellytyksistä. Jotta tuomioistuin voisi hyväksyä pyynnön luonnollisten henkilöiden määrän rajoittamisesta, tuomioistuimen olisi oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 10 §:n nojalla tullut määrätä liikesalaisuuden sisältävän oikeudenkäyntiasiakirjan salassa pidettäväksi sillä perusteella, että liikesalaisuutta koskevan tiedon julkiseksi tuleminen yleisölle todennäköisesti aiheuttaisi merkittävää haittaa tai vahinkoa niille eduille, joiden suojaamiseksi liikesalaisuus on säädetty salassa pidettäväksi. Vastaavasti tuomioistuimen olisi tullut määrätä suullisen käsittelyn toimittamisesta kokonaan tai tarpeellisilta osin yleisön läsnä olematta edellä mainitun lain 15 §:n 1 momentin 3 tai 7 kohdan perusteella. Lainkohdat koskevat yleisöjulkisuuden rajoittamista. Jotta tuomioistuin voisi yleisöjulkisuuden rajoittamisen lisäksi hyväksyä pyynnön luonnollisten henkilöiden määrän rajoittamisesta oikeushenkilössä, olisi salassa pidettäväksi määrätyn tiedon tuleminen sanotussa oikeushenkilössä rajoitettua määrää useamman luonnollisen henki-

lön tietoon aiheutettava merkittävästi haittaa tai vahinkoa niille eduille, joiden suojaamiseksi tieto on määrätty salassa pidettäväksi. Kynnys määräyksen antamiseksi olisi näin todennäköisyyskynnystä korkeampi. Luonnollisten henkilöiden määrän rajoittamista vaativan asianosaisen olisi siten osoitettava, että liikesalaisuutta koskevan tiedon julkittuleminen esitettyä laajemmalle henkilöpiirille aiheuttaisi merkittävää haittaa tai vahinkoa asianosaisen liiketoiminnalle.

Pykälän 2 momentin mukaan myös oikeus saada asianosaisena salassa pidettäväksi määrätyn tiedon sisältävä ratkaisu liikesalaisuuden hankinnasta, käytöstä tai ilmaisemista koskevassa asiassa olisi momentissa säädetyin edellytyksin toisen asianosaisen pyynnöstä rajoitettavissa siten, että sanottu oikeus olisi vain rajoitetulla määrällä luonnollisia henkilöitä. Muut henkilöt olisivat oikeutettuja saamaan ratkaisusta vain sellaisen toisinnon, josta salassa pidettäväksi määrätty tiedot liikesalaisuudesta on peitetty tai poistettu.

Päätöksen tekeminen edellyttäisi toisen asianosaisen pyynnön lisäksi, että tuomioistuimien olisi jo aiemmin määrännyt liikesalaisuutta koskevan tiedon salassa pidettäväksi, rajoittanut oikeutta osallistua suulliseen käsittelyyn ja rajoittanut asianosaisaseman omaavien luonnollisten henkilöiden määrää pykälän 1 momentissa tarkoitetulla tavalla.

Säännös olisi tarkoitettu sovellettavaksi vain poikkeuksellisesti. Lähtökohtaisesti tuomioistuimen olisi pyrittävä laatimaan ratkaisunsa siten, ettei siinä tarpeettomasti selostettaisi liikesalaisuuden sisältöä. Jos tätä ei kuitenkaan voi välttää, olisi tuomioistuimen tarkkaan harkittava asianosaisten tasapuolisen aseman ja oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin toteutumista etenkin muutoksenhaun kannalta. Kynnys rajoittaa henkilöpiiriä asettuisi väistämättä korkealle.

Pykälän 3 momentin mukaan tuomioistuin ei kuitenkaan saisi hyväksyä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua pyyntöä, jos se voisi vaarantaa asianosaisten oikeuden oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Säännöksen tarkoituksena on turvata pyynnön kohteena olevan asianosaisen oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja asianosaisten tasapuolinen asema oikeudenkäynnissä. Pyyntöä ei siksi tulisi kevyin perustein hyväksyä. Jos esimerkiksi oikeudenkäynnin kohteen keskeisen kysymyksen arvioiminen edellyttää teknistä osaamista, olisi varmistettava, että molempien asianosaisten edellytykset arvioida ja esittää asiaa koskevaa näyttöä ovat samat. Vastaavasti olisi varmistettava, että molemmilla asianosaisilla olisi samat edellytykset arvioida mahdollisen muutoksenhaun menestymisen mahdollisuuksia. Ei myöskään olisi hyväksyttävää, että pyynnöllä vaikeutettaisiin pyynnön kohteena olevan oikeushenkilön mahdollisuutta edustaa itseään oikeudenkäynnissä.

Pykälän 4 momentin mukaan tuomioistuimen olisi rajoittaessaan määrältään niitä luonnollisia henkilöitä, joilla on oikeushenkilössä asianosaisena oikeus saada tieto liikesalaisuuden sisältävästä oikeudenkäyntiasiakirjasta tai ratkaisusta taikka osallistua suulliseen käsittelyyn, asianosaisia kuultuaan nimettävä ne henkilöt, joilla olisi tiedonsaanti- ja osallistumisoikeus. Pynnön esittäjän tai tämän vastapuolen olisi annettava tuomioistuimelle ehdotus siitä henkilöpiiristä, joilla tulisi olla tiedonsaanti- ja osallistumisoikeus. Jos asianosaiset pääsisivät henkilöistä yhteisymmärrykseen, tuomioistuin yleensä hyväksyisi päätöksellään kysymyksessä olevat henkilöt. Jos asianosaiset eivät pääsisi henkilöistä yhteisymmärrykseen, olisi tuomioistuimen tehtävä päätös asianosaisten asiassa esiin tuomien seikkojen perusteella. Koska nyt ehdotettua järjestelyä ei lainsäädännössämme ennestään ole, on vaikea ennakoida sitä, keitä niin sanottuun täyden tiedonsaannin ryhmään voisi kuulua. Lähtökohtana voisi kuitenkin pitää niitä henkilöitä, jotka nykyisin asianosaisen ollessa oikeushenkilö yleensä asianosaisen asemassa osallistuvat oikeudenkäyntiin sekä oikeushenkilössä päätösvaltaa käyttävät henkilöt. Yrityksen omat lakimiehet voisivat kuulua piiriin samoin kuin yrityksen toimitusjohtaja. Kyseessä voisi

olla myös esimerkiksi käsiteltävän teknisen alan asiantuntija tai yrityksen käyttämä konsultti. Ottaen huomioon, että rajoitus voisi koskea myös oikeutta saada ehyt toisinto tuomiosta, olisi henkilöpiiri määrättävä riittävän laajaksi. Todettakoon myös, ettei piiriin kuulumisen edellyttäisi sitä, että henkilön olisi osallistuttava esimerkiksi tuomioistuimen suulliseen käsittelyyn. Päätöstä tehtäessä olisi otettava huomioon myös se, että käsittelyyn tosiasiallisesti osallistuvilla henkilöillä tulisi olla oikeus antaa käsittelyssä esiin tullut tieto sanotuille henkilöille rikkomatta oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 18 §:ssä säädettyä salassapitovelvollisuutta.

Kuten edellä todetaan, nimettäisiin tuomioistuimen päätöksessä ne henkilöt, joilla olisi täysi tiedonsaantioikeus. Oikeushenkilössä eri tehtäviä hoitavat luonnolliset henkilöt voivat kuitenkin ajan myötä vaihtua. Henkilöstömuutoksia tapahtuisi väistämättä myös oikeudenkäyntien kestäessä. Tämän vuoksi tuomioistuimen tulisi oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 32 §:ssä tarkoitettua menettelyä noudattaen voida ottaa asia asianosaisen pyynnöstä uudelleen käsittelyyn ja tarvittaessa päättää piiriin kuuluvien henkilöiden vaihtamisesta. Alkuperäinen nimeämispäätös olisi myös tehtävissä siten joustavaksi, että se sallisi toisen henkilön nimeämisen nimetyn henkilön sijaan mahdollisten henkilöstömuutosten varalta.

Pykälän 1 ja 2 momenttia sovellettaessa ei olisi välttämätöntä nimetä ryhmään kuuluviksi vain samoja henkilöitä. Perusteltua olisikin, että ratkaisun julkisuutta rajoitettaisiin mahdollisimman harvoin ja mahdollisimman vähän. Jos henkilöpiiriä olisi rajoitettava, olisi ratkaisua tehtäessä otettava huomioon, että tarve arvioida laajassa kokoonpanossa ratkaisun sisältöä ja vaikutuksia on yrityksessä suurempi kuin tarve osallistua asian suulliseen käsittelyyn. Vaikka yrityksen tuotekehittelystä vastaavat henkilöt eivät olisi oikeudenkäynnin aikana olleet oikeutettuja tutustumaan asiakirjoihin, joissa on tieto liikesalaisuudesta, ei tästä automaattisesti seuraisi, ettei heidän tulisi olla oikeutettuja saamaan ehyt toisinto tuomiosta, vaikka tuomiossa jossain määrin selostettaisiin liikesalaisuutta. Henkilöpiirin tarpeeton tai liiallinen rajoittaminen vaarantaisi helposti asianosaisen oikeusturvan.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin määräyksen antamisessa noudatettavasta menettelystä. Ratkaisun tekemisessä noudatettavaan menettelyyn sovellettaisiin soveltuvien osin oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 6 lukua. Luvussa on säännökset muun muassa pyynnön esittämisen ajankohdasta, tuomioistuimen kokoonpanosta, uudelleen käsittelystä ja muutoksenhausta.

15 §. Teknisen ohjeen väärinkäyttö. Pykälässä säädettäisiin teknisen ohjeen väärinkäytön rangaistusseuraamuksesta. Pykälän mukaan joka hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä tai toista vahingoittaakseen 7 §:n 1, 2 tai 3 momentin vastaisesti ilmaisee teknisen ohjeen tai käyttää teknistä ohjetta, on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, teknisen ohjeen väärinkäytöstä sakkoon.

Nykyisin teknisen esikuvan tai ohjeen väärinkäytön rangaistusseuraamuksesta säädetään sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 10 §:n 1 momentissa. Nykyisin rangaistusvastuun syntyminen edellyttää tahallisuutta. Ehdotetun pykälän mukaan rangaistusvastuu edellyttäisi tahallisuuden lisäksi, että rikoksen tekijä toimisi hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä taikka toista vahingoittaakseen. Rangaistusseuraamus olisi sakko. Pykälä olisi toissijainen suhteessa muihin rangaistussäännöksiin. Pykälän muotoilua on soveltuvin osin yhtenäistetty rikoslain 30 luvun 5 §:n kanssa.

16 §. Syyteoikeus. Pykälän mukaan teknisen ohjeen väärinkäyttö olisi asianomistajarikos eli syyttäjä nostaisi syytteen teknisen ohjeen väärinkäytöstä vain, jos asianomistaja ilmoittaisi ri-

koksen syytteeseen pantavaksi. Säännös vastaa sisällöllisesti sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 11 §:n 1 momenttia.

17 §. Viittaus rikoslakiin. Pykälässä olisi selvyuden vuoksi viittaus rikoslain 30 luvun yrityssalaisuusrikoksiin. Pykälä olisi informatiivinen ja sen tarkoituksena olisi tuoda esiin, että tietyt liikesalaisuuslaissa kielletyiksi säädettyvät teot voivat täyttää myös jonkin rikoslain yrityssalaisuusrikoksen tunnusmerkistön. Säännös vastaisi eräin tarkistuksin sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 10 §:n 2 momenttia. Pykälässä ei kytkettäisi liikesalaisuuslain vastaista menettelyä rikoslaissa rangaistavaksi säädettyihin tekoihin. Näin korostettaisiin sitä, ettei liikesalaisuuslain vastainen toiminta ole osa yrityssalaisuusrikoksen tunnusmerkistöä. Rikoslain ja liikesalaisuuslain välinen suhde poikkeaa tältä osin rikoslain ja muiden aineettomia oikeuksia koskevien lakien välisestä suhteesta. Esimerkiksi rikoslain 49 luvun 2 §:n mukaisen teollisoikeusrikoksen tunnusmerkistön täytyminen edellyttää teollisoikeutta koskevan erillislain vastaista tekoa, esimerkiksi patenttilain mukaista patentinloukkausta.

Koska rikoslain 38 luvun 1 §:n salassapitorikos ja 2 §:n salassapitorikkomus saattavat liittyä myös liikesalaisuuden loukkauksiin, lisättäisiin pykälään selvyuden vuoksi viittaukset kyseisiin rikoslain säännöksiin.

18 §. Toimivaltainen tuomioistuin. Pykälässä säädettäisiin toimivaltaisesta tuomioistuimesta. Pykälän mukaan ehdotetussa laissa tarkoitetut yksityisoikeudelliset vaatimukset tutkitaan kärjäoikeudessa.

Nykyisen sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 10 a §:n mukaan kyseiseen lakiin perustuvat riita-asiat käsitellään markkinaoikeudessa. Käytännössä ehdotettu säännös tarkoittaisi, että jatkossa kärjäoikeus olisi toimivaltainen tutkimaan kaikkia ehdotetussa laissa tarkoitettuja liikesalaisuuteen liittyviä siviilioikeudellisia vaatimuksia.

Kärjäoikeus tutkisi siten liikesalaisuuslain mukaista kieltoa ja korjaavia toimenpiteitä, vahingonkorvausta sekä turvaamistoimia koskevia vaatimuksia.

Kärjäoikeuden alueellinen toimivalta määräytyisi oikeudenkäymiskaaren 10 luvun säännösten perusteella. Luonnollisen henkilön ollessa vastaajana oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 1 §:n mukaisesti henkilön kotipaikan tai vakituisen asuinpaikan kärjäoikeus olisi toimivaltainen. Oikeushenkilön ollessa vastaajana oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan toimivaltainen tuomioistuin olisi oikeushenkilön kotipaikan tai oikeushenkilön hallinnon pääasiallisen hoitamispaikan kärjäoikeus. Riita-asian asianosaiset voisivat myös sopia toimivaltaisesta tuomioistuimesta tai asian käsittelystä välimiesmenettelyssä.

Pykälässä ei säädettäisi toimivaltaisesta tuomioistuimesta rikosasioissa. Rikosasioissa toimivaltainen tuomioistuin määräytyisi oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 4 luvun perusteella. Mainitun lain 4 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan syyte rikoksesta tutkitaan sen paikakunnan tuomioistuimessa, missä rikos on tehty. Saman lain 4 luvun 3 §:n mukaan saman vastaajan tekemää useaa eri rikosta voidaan käsitellä samassa tuomioistuimessa.

On myös mahdollista, että riita- ja rikosasiaa käsittelevä tuomioistuin on jo lähtökohtaisesti sama. Tällöin ehdotettu sääntely mahdollistaisi sen, että samassa rikosasian oikeudenkäynnissä voisi esittää myös asiaan liittyviä yksityisoikeudellisia vaatimuksia. Jos taas liikesalaisuuden loukkausta koskeva asia olisi rikosasia vireillä yhdessä tuomioistuimessa ja toisessa tuomioistuimessa riita-asiana, voisi asianomistaja kuitenkin esittää rikosprosessin yhteydessä rikokseen perustuvia yksityisoikeudellisia vaatimuksia. Oikeuskäytännössä jää nähtäväksi,

missä määrin rikosjutun yhteydessä voidaan käsitellä ehdotetussa laissa tarkoitettuja vaatimuksia. Samaa tapahtumaa koskevien asioiden käsitteleminen yhdessä oikeudenkäynnissä vähentäisi rinnakkaisprosesseja ja on prosessitaloudellisesti perusteltua.

Pykälän toisen virkkeen mukaan oikeushenkilöä tai elinkeinotoimintaa harjoittavaa luonnollista henkilöä vastaan esitetty yksityisoikeudellinen vaatimus voidaan tutkia myös markkinaoikeudessa noudattaen mitä näiden riita-asioiden käsittelystä säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa.

Säännöksen mukaan markkinaoikeudella olisi rinnakkainen toimivalta käsitellä liikesalaisuuslaissa tarkoitettua yksityisoikeudellista vaatimusta koskevaa asiaa käytännössä niissä tilanteissa, joissa asian vastaajana on elinkeinonharjoittaja. Ehdotettu oikeuspaikkasäännös vastaisi osin voimassa olevaa lainsäädäntöä, koska sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 6 §:n 3 momentin mukainen kielto liikesalaisuutta koskevassa asiassa voidaan kohdistaa vain elinkeinonharjoittajaan.

Jos markkinaoikeus on toimivaltainen tutkimaan asian, voisivat asianosaiset myös tehdä oikeuspaikkasopimuksen, jossa sopivat esimerkiksi tietystä oikeussuhteesta johtuvien riitojen saatamisesta markkinaoikeuden ratkaistavaksi. Sellainen oikeuspaikkasopimus, jonka mukaan luonnollista henkilöä vastaan voidaan nostaa kanne markkinaoikeudessa, olisi kuitenkin pätemätön.

Esityksessä ehdotetaan myös, että markkinaoikeus voisi liikesalaisuutta koskevan riita-asian yhteydessä tutkia myös muun riita-asian, jos kantaja nostaa kanteet samanaikaisesti samaa vastaajaa tai eri vastaajia vastaan ja kanteet johtuvat olennaisesti samasta perusteesta. Yhdistäminen olisi kuitenkin mahdollista ainoastaan, jos vastaajat ovat oikeushenkilöitä tai elinkeinotoimintaa harjoittavia luonnollisia henkilöitä. Asiasta säädetäisiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa. Jos liikesalaisuutta koskevan riita-asia on nostettu oikeushenkilöä vastaan markkinaoikeudessa, ja kantaja haluaisi kohdistaa toimenpiteitä myös kyseisen oikeushenkilön palveluksessa olevaa työntekijää vastaan, olisi kanne työntekijää vastaan käsiteltävä erillisenä riita-asiana käräjäoikeudessa. Kanne olisi mahdollista nostaa edellä mainitussa tilanteessa myös oikeushenkilöä vastaan käräjäoikeudessa, jonka mahdollisuus käsitellä oikeushenkilöä ja työntekijää koskevia kanteita samassa oikeudenkäynnissä määräytyisi oikeudenkäymiskaaren 18 luvun nojalla. Työntekijän ollessa vastaajana liikesalaisuutta koskevassa riita-asiassa toimivaltainen tuomioistuimen olisi aina käräjäoikeus. Myöskään vastakannetta ei voisi markkinaoikeudessa ajaa muuta kuin elinkeinonharjoittajaa vastaan.

Kantajana markkinaoikeudessa voi olla kuka tahansa liikesalaisuuden haltija eli yhtä lailla luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö.

Yleisen ja erityistuomioistuimen rinnakkainen toimivalta olisi poikkeuksellinen. Se antaisi liikesalaisuuden haltijalle edellytysten täyttyessä mahdollisuuden nostaa kanne siinä tuomioistuimessa, jossa katsoo asian käsittelyn tapauksen kokonaisuuden kannalta olevan tarkoituksemukaisinta.

Liikesalaisuuksien suojaa koskevat asiat voivat liittyä monenlaisiin tilanteisiin. Tuomioistuimen ratkaistavaksi saatetut vaatimukset voivat liittyä pääosin muihin kuin liikesalaisuuden salassapitovelvoitteisiin. Riidat saattavat koskea suurelta osin muita asioita kuin liikesalaisuuksien salassapitovelvoitetta. Tällaisessa tilanteessa olisi luontevinta saattaa asia käräjäoikeuden ratkaistavaksi.

Jos kyse olisi esimerkiksi salassa pidettävän tietotaidon kannalta merkittävästä liikesalaisuuden salassapitovelvollisuuden loukkaamisesta, kantajalla olisi mahdollisuus nostaa kanne markkinaoikeudessa. Tällaiset riidat voisivat liittyä esimerkiksi tietotaitoa koskeviin lisenssisopimuksiin. Koska muihin immateriaalioikeudellisiin asioihin saattaa liittyä kysymys liikesalaisuutta loukkaavan salassapitovelvoitteen rikkomisesta, mahdollistaisi säännös vaatimusten keskitetyn käsittelyn markkinaoikeudessa.

Markkinaoikeus ei voisi tutkia rikokseen perustuvia vaatimuksia.

Samaa asiaa ei voisi käsitellä sekä kärjäoikeudessa että markkinaoikeudessa. Se, miten ja milloin asian vireilläolo (lis pendens) estää saman asian käsittelyn määräytyy yleisten prosessioikeudellisten periaatteiden mukaan. Esimerkiksi samojen asianosaisten välistä samaa asiaa koskevaa kannetta ei voi nostaa kärjäoikeudessa, jos asia on jo vireillä markkinaoikeudessa.

Mikäli asianosaiset ovat tehneet oikeuspaikkasopimuksen asian käsittelemisestä tietyssä kärjäoikeudessa tai välimiesmenettelyssä, estää se luonnollisesti asian käsittelyn markkinaoikeudessa.

19 §. Asiantuntijat. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että käsitellessään liikesalaisuuden oikeudetonta hankkimista, käyttämistä tai ilmaisemista koskevaa asiaa kärjäoikeudella voisi olla apunaan enintään kaksi asiantuntijaa. Asiantuntijana voi toimia tuomioistuinlain (673/2016) 17 luvun 10 §:n 2 momentissa tarkoitettu henkilö. Mahdollisuus asiantuntijoiden käyttämiseen sisältyy myös nykyiseen sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettuun lakiin. Mahdollisuus asiantuntijoiden käyttämiseen ehdotetun pykälän nojalla koskisi vain kärjäoikeutta. Oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 a luvun 10 §:n mukaan kokoonpanoon markkinaoikeudessa voi kuulua asiantuntijajäseniä, jos asian laatu sitä edellyttää.

Ehdotetussa pykälässä tarkoitettu asiantuntija ei olisi tuomioistuimen jäsen, eikä siten kuuluisi asian ratkaisukokoonpanoon, vaan asiantuntijan tehtävänä olisi antaa kirjallinen lausunto tuomioistuimen hänelle esittämien kysymysten perusteella.

Asiantuntijan käyttäminen olisi tuomioistuimen vapaassa harkinnassa. Siinä tapauksessa, että kärjäoikeus turvautuu asiantuntijan hyödyntämiseen, kärjäoikeus voisi harkintansa mukaan ottaa asiassa avukseen joko yksi tai kaksi asiantuntijaa.

Pykälän 2 momentti sisältäisi tarkemmat säännökset asiantuntijan roolista asian käsittelyssä. Momentin ensimmäisessä virkkeessä ilmaistaisiin asiantuntijan tehtävän ydinsisältö: asiantuntijan tehtävänä olisi antaa kärjäoikeudelle kirjallinen lausunto kärjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä. Ehdotetussa pykälässä tarkoitetut asiantuntijat voisivat osallistua asiassa mahdollisesti toimitettavaan valmisteluistuntoon sekä pääkäsittelyyn ja heillä olisi oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Tästä säädettäisiin momentin toisessa virkkeessä.

Ennen asian ratkaisemista kärjäoikeuden olisi varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta. Riippumatta siitä, missä vaiheessa kärjäoikeus pyytäisi asiantuntijalta lausunnon, kärjäoikeuden tulisi siten aina ennen asian ratkaisemista varata asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Pykälän 3 momentin mukaan asiantuntijan palkkioon sovelletaan, mitä tuomioistuinlain 17 luvun 22 §:ssä säädetään asiantuntijajäsenen palkkiosta. Mahdollisuus asiantuntijoiden käyttämiseen ei vaikuta asianosaisten oikeuteen esittää haluamaansa todistelua käsiteltävässä asiassa.

20 §. *Voimaantulo ja siirtymäsäännös.* Pykälän 1 momentissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös. Direktiivin täytäntöönpanon määräaika päättyy 9 päivänä kesäkuuta 2018, joten ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan viimeistään 9 päivänä kesäkuuta 2018.

Voimaantulosäännöksen lisäksi pykälässä olisi siirtymäsäännös lain soveltamisesta. Ehdotettua lakia sovellettaisiin ehdotetun lain voimaantulon jälkeen tehtyihin tekoihin. Pykälän 2 momentin mukaan ennen ehdotetun lain voimaantuloa tehtyihin tekoihin sovellettaisiin lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Näin ollen vaikka kanne liikesalaisuuden loukkauksesta nostettaisiin liikesalaisuuslain voimaantulon jälkeen, mutta liikesalaisuutta loukkaava teko olisi tehty ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, asiaan sovellettaisiin sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettua lakia. Jos taas teko jatkuu voimaantulon jälkeen, niin kyseisen ajankohdan jälkeiseen tekoon sovellettaisiin ehdotetun lain säännöksiä.

Pykälän 3 momentin mukaan asia, joka on tullut tuomioistuimessa vireille ennen ehdotettavan lain voimaantuloa, käsiteltäisiin noudattaen ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä aina asian lainvoimaiseksi tulemiseen saakka. Jos taas kanne tulee vireille lain voimaantulon jälkeen, noudatettaisiin asian käsittelyssä uuden lain säännöksiä. Tämä tarkoittaisi esimerkiksi sitä, että kanne nostettaisiin joko käräjäoikeudessa tai vaihtoehtoisesti markkinaoikeudessa, jos lain 18 §:n edellytykset asian käsittelemisestä markkinaoikeudessa ovat käsillä.

1.2 Laki sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa

4 §. Edellä yleisperustelujen jaksoissa 5.2 ja 5.3 mainituista syistä esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi liikesalaisuuslaki. Samalla liikesalaisuuksien ja teknisten esikuvien ja teknisen ohjeen suojaa koskeva nykyisin voimassa oleva sääntely sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetusta laista kumottaisiin. Tästä syystä sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 4 § kumottaisiin.

6 §. Edellä 4 §:n osalta todetuilla perusteilla liikesalaisuuksia ja teknisiä esikuvia ja teknisiä ohjeita koskeva 6 §:n 3 momentti kumottaisiin.

10 §. Edellä 4 §:n osalta todetuilla perusteilla liikesalaisuuksia ja teknisiä esikuvia ja teknisiä ohjeita koskeva 10 § kumottaisiin.

11 §. Pykälän 1 momenttia esitetään muutettavaksi siten, että viittaus edellä kumottavaksi esitettyyn 10 §:ään poistettaisiin. Samalla säännöstä muutettaisiin siten, että jatkossa kilpailumenettelyrikkomukset käsiteltäisiin oikeudenkäymiskaaren yleisten oikeuspaikkasäännösten mukaisesti määräytyvissä yleisissä tuomioistuimissa Helsingin käräjäoikeuden sijaan. Esityksen mukaan uudessa liikesalaisuuslaissa ei säädettäisi rikosasioissa toimivaltaisesta tuomioistuimesta, vaan liikesalaisuuslain 15 ja 17 §:ssä mainittujen rikosten tai rikkomusten osalta toimivaltainen tuomioistuin määräytyisi oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 4 luvun mukaan. Johdonmukaisuussyistä luovuttaisiin kilpailumenettelyrikkomusten käsittelyn kesittämisestä Helsingin käräjäoikeuteen.

1.3 Työsopimuslaki

4 §. *Liikesalaisuudet.* Voimassa olevassa pykälässä säädetään liike- ja ammattisalaisuuksista. Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi koskemaan liikesalaisuuksia aikaisemman liike- ja ammattisalaisuuksien sijaan. Tarkoituksena olisi yhdenmukaistaa liikesalaisuuden käsite vastaamaan liikesalaisuusdirektiivin 2 artiklaa ja ehdotetun liikesalaisuuslain kansallista liikesalaisuuden määritelmää. Ehdotetun pykälän liikesalaisuuksia koskevat säännökset ovat eri-

tyissäännöksiä suhteessa ehdotettavaan liikesalaisuuslakiin. Koska pykälässä viitattaisiin liikesalaisuuslakiin kokonaisuudessaan, kyseinen 4 § saa sisältönsä myös ehdotettavasta liikesalaisuuslaista. Voimassa olevan työ sopimuslain pykälää on tulkittu niin, että se ei estä työnantajaa ja työntekijää tekemästä sellaista salassapitosopimusta, joka ulottuu työsuhteen päättymisen jälkeiseen aikaan. Myöskään ehdotettu säännös ei estäisi tekemästä tällaisia salassapitosopimuksia. Sopimukseen sovellettaisiin oikeustoimilain säännöksiä.

Pykälän 1 momentin ensimmäistä virkettä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että työntekijä ei saisi työsuhteen kestäessä oikeudettomasti käyttää hyödykseen tai ilmaista muille työnantajan liikesalaisuuksia. Ehdotuksella selkeytettäisiin sitä, että työsuhteen kestäessä kiellettyä olisi nimenomaan oikeudeton työnantajan liikesalaisuuden käyttäminen tai ilmaiseminen. Liikesalaisuuden oikeudeton käyttäminen ja ilmaiseminen palvelussuhteen aikana kielletään ehdotetun liikesalaisuuslain 4 §:n 3 momentissa. Yleisimmät tilanteet, joissa liikesalaisuutta oikeudettomasti käytetään tai ilmaistaan, liittyvät tilanteisiin, joissa pyritään hankkimaan hyötyä tai vahingoittamaan työnantajaa. Ehdotetulla muutoksella ei ole tarkoitus muuttaa vallitsevaa oikeustilaa, vaan yhdenmukaistaa säännöksessä käytetty ilmaisu ehdotetun liikesalaisuuslain kanssa.

Pykälän toista virkettä ehdotetaan muutettavaksi siten, että saanut-sanalla sijasta käytettäisiin hankkinut-sanana. Ehdotetun liikesalaisuuslain 3 §:ssä säädetään liikesalaisuusdirektiiviin perustuen mitä liikesalaisuuden oikeudettomalla hankkimisella tarkoitetaan. Käsitteiden yhdenmukaistamiseksi myös tässä viitattaisiin liikesalaisuuden hankkimiseen. Muutos olisi kuitenkin luonteeltaan tekninen eikä sen tarkoituksena olisi muuttaa vallitsevaa oikeustilaa siitä, mitä olisi pidettävä liikesalaisuuden hankkimisena. Näin ollen jos työntekijä olisi hankkinut tiedot oikeudettomasti, ensimmäisen virkkeen mukainen kielto käyttää hyödykseen tai ilmaista muille työnantajan liikesalaisuuksia jatkuisi myös työsuhteen päättymisen jälkeen.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa viitattaisiin liikesalaisuuslakiin. Ehdotettu liikesalaisuuslaki täydentäisi ehdotettua työ sopimuslain 3 luvun 4 §:n sääntelyä. Ehdotetun liikesalaisuuslain soveltamisala on yleinen ja sitä sovellettaisiin soveltuvin osin myös kun on kyse työsuhteesta. Siitä tulee aineellinen sisältö muun muassa liikesalaisuuskäsitteelle, teknisen ohjeen suojalle sille mikä on oikeudetonta hankkimista, käyttämistä ja ilmaisemista ja sille mikä ei ole oikeudetonta, esimerkiksi oikeudetonta hankkimista, ilmaisemista ja käyttämistä ei ole 5 §:n edellytykset täyttävä menettely ja oikeudetonta ilmaisemista ei ole 6 §:n edellytykset täyttävä menettely.

Voimassa olevan pykälän 2 momentti ehdotetaan siirrettäväksi uudeksi 3 momentiksi. Pykälässä käytettyjen termien yhdenmukaistamiseksi momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että salaisuuden-sana muutettaisiin liikesalaisuuden-sanaksi. Muutos olisi tekninen.

5 §. Kilpailukieltosopimukset. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä käytetty käsite ”liike- ja ammattisalaisuus” muutettaisiin termiksi ”liikesalaisuus”. Muutoksen tarkoituksena olisi yhdenmukaistaa liikesalaisuuden käsite vastaamaan liikesalaisuusdirektiivin 2 artiklaa ja ehdotetun liikesalaisuuslain kansallista liikesalaisuuden määritelmää.

1.4 Laki oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 §:n muuttamisesta annetun lain kumoamisesta

1 §. Lailla säädettäisiin oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 §:n muuttamisesta annetun lain kumoamisesta. Vakiintuneen tavan mukaan säädösten kumoamista ei tehdä muutolailla. Kyseinen kumottavaksi esitetty laki liittyy eurooppalaisen patenttijärjestelmän uudistamiseen. Laki ei ole vielä tullut voimaan, ja se on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella

säädettävänä ajankohtana silloin, kun yhtenäispatenttijärjestelmä käynnistyy Euroopassa. Esitykseen sisältyvässä ehdotuksessa oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 §:n muuttamisesta esitetään kyseisen pykälän muuttamista selkeyden vuoksi kokonaisuudessaan. Ehdotettuun pykälään sisältyisi siten tässä kumoamislaisissa kumottavaksi esitetyt momentit, jotka tulisivat siirtymäsäännöksen mukaan voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana. Esitetty muutos olisi näin ollen tekninen.

2 §. Kumoamislain on tarkoitus tulla voimaan samaan aikaan kuin esitykseen sisältyvä laki oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 §:n muuttamisesta tulee voimaan.

1.5 Oikeudenkäymiskaari

7 luku Turvaamistoimista

4 §. Edellä yleisperustelujen jaksoissa 5.2 ja 5.3 kuvatulla tavalla esityksessä ehdotetaan säädettäväksi käräjäoikeudelle ja markkinaoikeudelle osittain rinnakkainen toimivalta tutkia liikesalaisuutta koskevia yksityisoikeudellisia vaatimuksia. Oikeudenkäymiskaaren osalta muutos edellyttää 7 luvun 4 §:n muuttamista.

Pykälän *1 momentista* poistettaisiin sana säännösten. Muutos olisi tekninen. Pykälän *2 momenttia* ei muutettaisi. Pykälän *3 momenttiin* sisältyvän viittauksen sanamuotoa muutettaisiin selkeyden vuoksi ilmaisusta ”mainitun lain” ilmaisuun ”oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain”. Pykälän *4 momenttiin* tehtäisiin vähäisiä kielenhuollollisia tarkistuksia.

Pykälään lisättäisiin uusi *5 momentti*. Sen mukaan jos pääasia on liikesalaisuuslaissa tarkoitettu riita-asia, päättäisi turvaamistoimesta se tuomioistuin, joko yleinen tuomioistuin tai markkinaoikeus, jossa hakijan vaatimusta tai oikeutta koskevan pääasian oikeudenkäynti on vireillä. Jos pääasia on vireillä käräjäoikeudessa, turvaamistoimesta päättäisi käräjäoikeus. Jos pääasian käsittely tuomioistuimessa on päättynyt eikä muutoksenhakua varten säädetty aika ole kulunut umpeen, turvaamistointa koskevan asian käsittelee pääasiaa viimeksi käsitellyt tuomioistuin. Jos pääasiaa koskeva oikeudenkäynti ei ole vielä vireillä, turvaamistoimesta päättää se tuomioistuin, joko yleinen tuomioistuin tai markkinaoikeus, joka voi käsitellä hakijan vaatimusta tai oikeutta koskevan pääasian.

Pykälän *6 ja 7 momentti* vastaisivat oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 §:n muuttamisesta annetulla lailla 24/2016 lisättyjä 5 ja 6 momentteja.

Pykälän *8 momentti* vastaisi lailla 24/2016 siirrettyä 7 momenttia.

15 luku Oikeudenkäyntiasiamiehestä

17 §. Pykälän *1 momentin johdantokappaleessa* käytettävä käsite liike- ja ammattisalaisuus ehdotetaan muutettavaksi käsitteeksi liikesalaisuus, jotta käsite olisi yhdenmukainen liikesalaisuuslaissa käytettävän käsitteen kanssa. Muutos olisi teknisluonteinen, ja sillä ei olisi tarkoitus muuttaa säännöksessä käytettävän käsitteen soveltamisalaa tai kattavuutta. Edellä liikesalaisuuslain 2 §:n perusteluissa todetulla tavalla ilmaisu liikesalaisuus kattaisi myös ammattisalaisuuden. Ammattisalaisuudella on erotuksena liikesalaisuuteen tarkoitettu enemmän vapaiden ammattien harjoittajien, kuten yksityisten lääkärien, arkkitehtien, asianajajien, itsenäisesti toimivien muotoilijoiden tai suunnittelijoiden taidollisia ja tiedollisia salaisuuksia. Sillä, ettei ammattisalaisuutta erikseen mainittaisi säännöksessä, ei siis kavennettaisi suojattavien liikesalaisuuksien alaa.

17 luku **Todistelusta**

Luvun 13 §:n 3 momentissa ja 19 §:ssä käytettävä käsite liike- ja ammatteisalaisuus ehdotetaan muutettavaksi käsitteeksi liikesalaisuus, jotta käsite olisi yhdenmukainen liikesalaisuuslaissa käytetyn käsitteen kanssa. Perustelujen osalta viitataan siihen, mitä edellä on todettu 15 luvun 17 §:n perusteluissa.

Voimaantulo ja siirtymäsäännös. Lain on tarkoitus tulla voimaan samaan aikaan, kun liikesalaisuuslaki tulee voimaan. Kuitenkin 7 luvun 4 §:n 6 ja 7 momentti ehdotetaan tulevaksi voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. Kyseisten momenttien on tarkoitus tulla voimaan silloin, kun eurooppalainen yhtenäispatenttijärjestelmä käynnistyy.

Ennen lain voimaantuloa vireille tulleeseen asiaan sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

1.6 Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa1 luku **Yleiset säännökset**

4 §. *Teollis- ja tekijänoikeudelliset asiat.* Pykälä sisältää yleisen säännöksen markkinaoikeudessa teollis- ja tekijänoikeudellisina asioina käsiteltävistä sen toimivaltaan kuuluvista asioista. Pykälässä viitataan markkinaoikeuden toimivallan osalta joko lakeihin, joissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvista pykälässä tarkoitetuista teollis- ja tekijänoikeudellisista asioista varsinaisesti säädetään, tai nimenomaisesti niihin säännöksiin, joissa tietty pykälässä tarkoitettuna teollis- tai teollisoikeudellisena asiana käsiteltävä asia säädetään markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi.

Pykälän luetteloa on täydennettävä siten, että siihen lisätään viittaus uuteen liikesalaisuuslakiin. Tästä syystä pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti, jossa olisi viittaus ehdotettuun liikesalaisuuslakiin. Näin ollen kaikki liikesalaisuuslain mukaiset asiat käsiteltäisiin jatkossa edellä yleisperustelujen jaksossa 5.3.2 kuvatulla tavalla markkinaoikeudessa teollis- ja tekijänoikeudellisina asioina. Samalla luovuttaisiin siitä, että liikesalaisuutta tai teknistä ohjetta koskevat kiellot käsiteltäisiin markkinaoikeudellisina asioina ja muut liikesalaisuutta tai teknistä ohjetta koskevat riita-asiat käsiteltäisiin teollis- ja tekijänoikeudellisina asioina. Muutoksen myötä pykälän 2 momentissa tarkoitettuja riita-asioita olisivat esimerkiksi riita-asiat, jotka koskevat hyvän liiketavan vastaista tai muutoin toisen elinkeinonharjoittajan kannalta sopimatonta menettelyä. Koska esityksen mukaan sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 6 §:n 3 momentti kumottaisiin, oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 6 §:n 2 momentin 1 kohdan viittaus sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 6 §:ään ei enää koskisi liikesalaisuuden tai teknisen ohjeen loukkauksen estämiseksi määrättäviä kieltoja.

5 §. *Toimivalta teollis- tai tekijänoikeudelliseen asiaan liittyvässä riita-asiassa.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin tekninen muutos ja se vastaisi sisällöltään nykyistä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 5 §:n 1 momenttia.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan markkinaoikeus olisi toimivaltainen liikesalaisuuslaissa sen toimivaltaan kuuluvaksi säädetyin riita-asian yhteydessä käsittelemään myös muun riita-asian, jos kantaja nostaa kanteet samanaikaisesti ja kanteet johtuvat olennaisesti samasta perusteesta. Kanteiden käsitteleminen samassa oikeudenkäynnissä on tarkoituksenmukaista, sillä liikesalaisuuksia koskevaan riita-asiaan saattaa liittyä esimerkiksi sopimuksia, joissa on sovittu sopimusvelvoitteiden laiminlyöntien seuraamuksista. Tämän

vuoksi on tärkeää mahdollistaa kanteen nostaminen myös muuta kuin liikesalaisuuslaissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetyn liikesalaisuutta koskevan riita-asian vastaajaa vastaan. Säännöksessä tarkoitettu muu riita-asia voitaisiin nostaa liikesalaisuuslaissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetyn liikesalaisuutta koskevan riita-asian vastaajaa vastaan taikka eri vastaajaa tai eri vastaajia vastaan. Momentissa tarkoitettu kanteiden yhdistäminen olisi kuitenkin mahdollista ainoastaan, jos momentissa tarkoitettu vastaaja tai vastaajat ovat oikeushenkilöitä tai elinkeinotoimintaa harjoittavia luonnollisia henkilöitä. Ehdotettu sääntely heijastaisi liikesalaisuuslain 18 §:n toimivaltasäännöstä. Tästä syystä momentin mukaista kanteiden yhdistämistä ei olisi mahdollista tehdä kuin silloin, kun kaikissa yhdistämisen kohteena olevissa kanteissa vastaajana on elinkeinonharjoittaja. Jos liikesalaisuutta koskevan riita-asian vastaajana on oikeushenkilö ja kantaja haluaisi kohdistaa toimenpiteitä myös esimerkiksi kyseisen oikeushenkilön palveluksessa toimivaa työntekijää vastaan, olisi kanne työntekijää vastaan käsiteltävä erillisenä riita-asiana kärjäoikeudessa. Liikesalaisuuslain 18 §:n toimipaikkasäännös mahdollistaisi kuitenkin kanteen nostamisen edellä mainitussa tilanteessa sekä oikeushenkilöä että luonnollista henkilöä vastaan kärjäoikeudessa, joka voisi käsitellä kyseiset kanteet samassa oikeudenkäynnissä siten kuin oikeudenkäymiskaaren 18 luvussa säädetään.

Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin viittaus 1 luvun 4 §:n uuteen 5 momenttiin, joka koskee liikesalaisuuslaissa markkinaoikeuden toimivaltaan säädettyjä riita-asioita. Edellä 2 momentin perusteluissa tarkemmin kuvatun mukaisesti markkinaoikeus voisi liikesalaisuutta koskevan riita-asian yhteydessä tutkia myös muun riita-asian, jos kanteet johtuvat olennaisesti samasta perusteesta. Pykälän 3 momentin mukaan markkinaoikeus voisi samassa yhteydessä tutkia myös vastaajan kantajaa vastaan nostaman muuta asiaa koskevan vastakanteen, jos se koskee samaa tai samaan yhteyteen kuuluvaa asiaa kuin alkuperäinen kanne. Selvyyden vuoksi momentissa todettaisiin, että liikesalaisuutta koskevan asian yhteydessä nostettu vastakanne voidaan tutkia vain, jos se koskee samaa tai samaan yhteyteen kuuluvaa asiaa kuin alkuperäinen kanne ja kantaja - eli vastakanteen vastaaja - on oikeushenkilö tai elinkeinotoimintaa harjoittava luonnollinen henkilö.

Pykälän 4 momentin selventävän säännöksen mukaan mitä 1–3 momentissa säädetään, edellyttäisi kuitenkin, ettei asianosaisten oikeuspaikkasopimuksesta tai muun tuomioistuimen yksinomaisesta toimivallasta muuta johdu. Ehdotettu momentti vastaisi muilta osin nykyistä 3 momenttia, mutta sitä tarkistettaisiin momenttiviittausten osalta siten, että siinä otettaisiin huomioon pykälään liikesalaisuuksien osalta ehdotettu 2 momentti.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin selvyyden vuoksi siitä, että markkinaoikeus pysyisi toimivaltaisena tutkimaan 1–3 momentissa tarkoitettun asian, vaikka sen toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuisi muutos vireillepanon jälkeen. Säännös vastaisi sitä, mitä oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 20 §:ssä säädetään yleisesti tuomioistuimen toimivallan säilymisestä riita-asioissa. Ehdotettu momentti vastaisi nykyistä 4 momenttia uuden 2 momentin edellyttämien teknisin tarkistuksin.

1 a luku Yleiset säännökset asian käsittelystä

4 §. *Yhden jäsenen päätösvaltaisuus teollis- tai tekijänoikeudellisessa riita- tai hakemusasiassa.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi 5 kohta, jonka mukaan markkinaoikeudessa on yksi lainoppinut jäsen käsiteltäessä erikseen liikesalaisuuslain 9 §:n mukaista väliaikaista kieltoa. Nykyisin markkinaoikeuden yksi lainoppinut jäsen voi käsitellä erikseen oikeudenkäymiskaaren 7 luvun mukaiset turvaamistoimet. Liikesalaisuuslain 9 §:ssä tarkoitettu väliaikainen kiello on liikesalaisuuksien ja teknisen ohjeen suojaksi säädetty turvaamistoimi. Muutoksella mah-

dollistettaisiin se, että myös liikesalaisuuslaissa säädetyn väliaikaisen kiellon voisi määrätä markkinaoikeuden yksi lainoppinut jäsen.

4 luku **Teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden käsittely**

1 §. *Luvun säännösten soveltamisala.* Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin viittaus 1 luvun 4 §:n uuteen 5 momenttiin. Siten liikesalaisuuslaissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetty riita-asia käsiteltäisiin markkinaoikeudessa siten kuin 4 luvun 17–24 §:ssä säädetään. Lisäksi momenttiin tehtäisiin teknisiä tarkistuksia.

17 §. *Oikeudenkäymiskaaren soveltaminen.* Pykälään lisättäisiin viittaus 1 luvun 4 §:n uuteen 5 momenttiin. Samoin kuin markkinaoikeudessa käsiteltäviin muihin teollis- ja tekijänoikeudellisiin riita-asioihin myös liikesalaisuuslaissa markkinaoikeuden toimivaltaan säädettyihin riita-asioihin sovellettaisiin soveltuvin osin, mitä oikeudenkäymiskaassa säädetään tällaisten asioiden käsittelystä käräjäoikeudessa.

5 luku **Markkinaoikeudellisten asioiden käsittely**

2 §. *Asian vireillepanoon oikeutetut.* Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että momentista poistettaisiin viittaus liikesalaisuuksiin, teknisiin esikuiiin ja teknisiin ohjeisiin. Liikesalaisuuksiin ja teknisiin ohjeisiin liittyviä kieltoja ei jatkossa enää määrättäisi sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain nojalla vaan ehdotetun liikesalaisuuslain nojalla. Liikesalaisuuslain mukaiset asiat käsiteltäisiin jatkossa edellä yleisperustelujen jaksossa 5.3.2 kuvatulla tavalla markkinaoikeudessa teollis- ja tekijänoikeudellisina asioina.

12 §. *Asian selvittäminen.* Pykälässä käytettävä käsite liike- tai ammattisalaisuus ehdotetaan muutettavaksi käsitteeksi liikesalaisuus, jotta käsite olisi yhdenmukainen ehdotettavan liikesalaisuuslain kanssa.

6 luku **Erinäiset säännökset**

1 §. *Teollis- ja tekijänoikeudellisten riita-asioiden käsitteleminen samassa oikeudenkäynnissä.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin viittaus 1 luvun 4 §:n uuteen 5 momenttiin, jolla mahdollistettaisiin myös liikesalaisuuslaissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien liikesalaisuutta tai teknistä ohjetta koskevien riita-asioiden käsittely samassa oikeudenkäynnissä muiden mainitussa lainkohdassa tarkoitettujen markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien riita-asioiden kanssa.

2 §. *Teollis- tai tekijänoikeudellisen riita-asian ja muun riita-asian käsitteleminen samassa oikeudenkäynnissä.* Pykälän 1 ja 2 momenttiin lisättäisiin viittaukset 1 luvun 4 §:n uuteen 5 momenttiin. Pykälän 1 momentin mukaan myös liikesalaisuuslaissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluva liikesalaisuutta tai teknistä ohjetta koskeva riita-asia ja muu markkinaoikeuden käsiteltävänä oleva riita-asia olisi käsiteltävä samassa oikeudenkäynnissä. Muita kuin teollis- ja tekijänoikeudellisia riita-asioita ovat asiat, joissa vaatimukset perustuvat muihin kuin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 4 §:ssä lueteltuihin säädöksiin. Tällainen muu riita-asia voisi olla esimerkiksi sopimuksessa edellytetyn suorituksen tekemättä jättämiseen tai sopimuksessa sovitun seuraamuksen tulkintaan liittyvä riita.

Pykälän 2 momentin säännöksiä riita-asioiden käsittelyn erottamisesta sovellettaisiin myös liikesalaisuuslaissa tarkoitettujen liikesalaisuutta tai teknistä ohjetta koskevien riita-asioiden ja muiden riita-asioiden käsittelyyn.

3 §. *Teollis- ja tekijänoikeudellisen riita-asian ja markkinaoikeudellisen asian käsitteleminen samassa oikeudenkäynnissä.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin viittaus 1 luvun 4 §:n uuteen 5 momenttiin. Momentin mukaan liikesalaisuuslaissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetty riita-asia ja markkinaoikeudellinen asia voidaan käsitellä samassa oikeudenkäynnissä, jos asioilla on yhteyttä keskenään ja niiden käsitteleminen yhdessä käy haitatta päinsä. Momentti mahdollistaisi esimerkiksi sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain mukaisen markkinaoikeudellisen asian ja liikesalaisuuden loukkausta koskevan asian käsittelyn samassa oikeudenkäynnissä.

8 §. *Ratkaisun julistaminen tai antaminen muussa asiassa.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin viittaus 1 luvun 4 §:n uuteen 5 momenttiin. Myös liikesalaisuuslaissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädettyissä riita-asioissa markkinaoikeuden ratkaisu voitaisiin julistaa päätösneuvottelun päätyttyä tai antaa markkinaoikeuden kansliassa.

7 luku **Muutoksenhaku markkinaoikeuden ratkaisuun**

4 §. *Muutoksenhaku teollis- ja tekijänoikeudellisissa riita- ja hakemusasioissa sekä markkinaoikeudellisissa asioissa.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin viittaus 1 luvun 4 §:n uuteen 5 momenttiin. Markkinaoikeuden ratkaisuun liikesalaisuuslaissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädettyssä asiassa haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan oikeuteen, jos korkein oikeus oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n nojalla myöntää valitusluvan.

Voimaantulo ja siirtymäsäännös. Laissa olisi tavanomainen voimaantulosäännös. Laissa on tarpeen lisäksi säätää, miten käsitellään loppuun markkinaoikeudessa liikesalaisuuksien ja teknisten esikuvien ja teknisten ohjeiden suojaa koskevat asiat, jotka ovat tulleet vireille ennen lain voimaan tuloa. Siirtymäsäännöksen mukaan nämä asiat käsitellään loppuun noudattaen niitä säännöksiä, jotka olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa. Säännös tarkoittaisi sitä, että ennen lain voimaan tuloa vireille tulleet sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnasta annetun lain 6 §:n 3 momentin mukaiset kiellot käsitellään loppuun saakka markkinaoikeudesta annetun lain 1 luvun 6 §:n 2 momentin nojalla markkinaoikeudellisina asioina. Muilta osin vireillä olevat sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettuun lakiin perustuvat liikesalaisuuksia ja teknistä esikuvaa ja teknistä ohjetta koskevat riita-asiat käsitellään markkinaoikeudesta annetun lain 1 luvun 4 §:n 2 momentin nojalla teollis- ja tekijänoikeudellisina asioina.

1.7 Laki todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annetun lain 7 b §:n muuttamisesta annetun lain kumoamisesta

1 §. Lailla säädettäisiin todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annetun lain 7 b §:n muuttamisesta annetun lain kumoamisesta. Näin sen vuoksi ettei vakiintuneen tavan mukaan säädösten kumoamista voi tehdä muutolailla. Kyseinen kumottavaksi esitetty laki liittyy eurooppalaisen patenttijärjestelmän uudistamiseen. Laki ei ole vielä tullut voimaan, ja se on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana silloin, kun yhtenäispatenttijärjestelmä käynnistyy Euroopassa. Esitykseen sisältyvässä ehdotuksessa laiksi todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annetun lain muuttamisesta esitetään kyseisen lain 7 b §:n muuttamista selkeyden vuoksi kokonaisuudessaan. Kyseiseen 7 b §:ään esityksessä ehdotetussa muodossa sisältyisi siten tässä kumoamislaisissa kumottavaksi esitetyt momentit, jotka tulisivat siirtymäsäännöksen mukaan voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana. Esitetty muutos olisi näin ollen tekninen.

2 §. Kumoamislain on tarkoitus tulla voimaan samaan aikaan kuin esitykseen sisältyvä laki todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevista riita-asioissa annetun lain muuttamisesta tulee voimaan.

1.8 Laki todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevista riita-asioissa

1 §. Soveltamisala. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi liikesalaisuuslaki. Samalla nykyinen liikesalaisuuksien ja teknisten esikuvien ja teknisen ohjeen suojaa koskeva sääntely sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetusta laista kumottaisiin. Tästä syystä pykälän 2 momentin 2 kohdassa viitattaisiin jatkossa liikesalaisuuslakiin sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain sijasta. Lisäksi kohdassa käytettävä ilmaus tekninen esikuva ja tekninen ohje ehdotetaan muutettavaksi ilmaukseksi tekninen ohje, jotta ilmaisu olisi yhdenmukainen ehdotettavassa liikesalaisuuslaissa käytetyn käsitteen kanssa. Lisäksi mainitun momentin johdantokappaletta ehdotetaan lakiteknisesti muutettavaksi siten, että johdantokappaleen loppuun lisätään kaksoispiste.

5 §. Turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpano. Pykälän 1 momentissa käytettävä käsite liiketäi ammattisalaisuus ehdotetaan muutettavaksi käsitteeksi liikesalaisuus, jotta käsite olisi yhdenmukainen ehdotettavan liikesalaisuuslain kanssa.

7 b §. Oikeuspaikka. Esityksessä ehdotetaan käräjäoikeudelle ja markkinaoikeudelle osittain rinnakkaista toimivaltaa tutkia liikesalaisuutta koskevia yksityisoikeudellisia vaatimuksia. Tämän vuoksi todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevista riita-asioissa annetun lain oikeuspaikkaa koskevaan 7 b §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin käräjäoikeuden ja markkinaoikeuden rinnakkaisesta toimivallasta todistelun turvaamisesta koskevista asioista.

Pykälän 1 momentista poistettaisiin liikesalaisuuksia ja teknisiä esikuvia ja ohjeita koskeva viittaus 1 §:n 2 momentin 2 kohtaan tarpeettomana, koska jatkossa todistelun turvaamisesta koskevista asioista liikesalaisuuksien ja teknisten ohjeiden osalta säädettäisiin uudessa 2 momentissa.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa eli liikesalaisuuksien ja teknisten ohjeiden osalta todistelun turvaamisesta koskevista turvaamistoimista päättää käräjäoikeus, jos pääasian oikeudenkäynti on vireillä käräjäoikeudessa tai sen käsittely käräjäoikeudessa on päättynyt eikä muutoksenhakua varten säädetty aika ole kulunut umpeen. Vastaavasti päätöksen kyseisestä turvaamistoimesta tekee markkinaoikeus, jos pääasian oikeudenkäynti on vireillä markkinaoikeudessa tai sen käsittely markkinaoikeudessa on päättynyt eikä muutoksenhakua varten säädetty aika ole kulunut umpeen. Jos pääasiaa koskeva oikeudenkäynti ei ole vielä vireillä, turvaamistoimesta päättää se tuomioistuin, joka voi käsitellä pääasian. Näin ollen turvaamistoimesta voi päättää käräjäoikeus tai jos vastaajana on oikeushenkilö tai elinkeinotoimintaa harjoittava luonnollinen henkilö, voi turvaamistoimesta päättää joko käräjäoikeus tai markkinaoikeus.

Siinä tapauksessa, että pääasian käsittely käräjäoikeudessa tai markkinaoikeudessa on jo päättynyt ja käräjäoikeuden tai markkinaoikeuden ratkaisusta on valitettu, pääasian ollessa siten vireillä muutoksenhakuasteessa, turvaamistointa koskevan hakemuksen käsittely kuuluisi pykälän 5 momentin ja oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 §:n 1 momentin mukaisesti pääasiaa käsittelevälle muutoksenhakuasteelle.

Pykälän 3 momentti vastaisi lailla 24/2016 lisättyä 2 momenttia ja pykälän 4 momentti vastaisi kyseisellä lailla lisättyä 3 momenttia.

Pykälän 5 momentti vastaisi aiempaa 4 momenttia. Sen mukaan muutoin laissa tarkoitettua turvaamistoimesta ja 7 a §:n mukaisesta tiedoksisaantia koskevasta määräyksestä päättäisi oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 §:n 1 momentin mukaan toimivaltainen tuomioistuin.

Todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annetun lain 1 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa edellä mainitussa laissa tarkoitettua turvaamistoimesta päättäisi siten aina oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 §:n 1 momentin mukaan toimivaltainen tuomioistuin.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Lain on tarkoitus tulla voimaan samaan aikaan, kun liikesalaisuuslaki tulee voimaan. Kuitenkin 7 b §:n 3 ja 4 momentti ehdotetaan tulevaksi voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. Kyseisten momenttien on tarkoitus tulla voimaan silloin, kun eurooppalainen yhtenäispatenttijärjestelmä käynnistyy.

Ennen lain voimaantuloa vireille tulleeseen asiaan sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

1.9 Laki oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa

2 §. Lain soveltamisala. Liikesalaisuuslain 14 §:n säännös asianosaisjulkisuuden rajoittamisesta on tarkoitettu sovellettavaksi vain sellaisissa asioissa, jotka koskevat liikesalaisuuden oikeudetonta hankkimista, käyttämistä tai ilmaisemista, ja joissa asianosainen, johon rajoitus kohdistuu, on oikeushenkilö. Säännöksen soveltamisala on siten varsin rajattu. Tämän vuoksi säännös ehdotetaan otettavaksi erityislakiin yleislain sijaan. Oikeudenkäynnin julkisuutta koskevassa yleislaissa säädetään kuitenkin kattavasti oikeudenkäynnin julkisuudesta. Jotta uusi säännös ei jäisi huomaamatta, sisällytettäisiin oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain soveltamisalaa koskevaan 2 §:ään *uusi 5 momentti*, jossa viitattaisiin liikesalaisuuslain asianosaisjulkisuuden rajoittamista koskevaan pykälään.

1.10 Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta

11 §. Asianosaisen oikeus tiedonsaantiin. Pykälän 2 momentin 6 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että ilmaisu *liike- ja ammattisalaisuus* muutetaan yhdenmukaiseksi liikesalaisuuslaissa käytetyn ilmaisun *liikesalaisuus* kanssa. Muutoksella ei ole tarkoitus muuttaa sitä, mitä säännöksen perusteella on pidettävä julkisessa hankinnassa toisen ehdokkaan tai tarjoajan liike- tai ammattisalaisuutena. Liikesalaisuuden käsite kattaisi myös ammattisalaisuuden. Liikesalaisuuslain 2 §:ssä olevan liikesalaisuuden määritelmän soveltamista julkisuuslain yhteydessä on kuvattu tarkemmin jäljempänä 24 §:n 1 momentin 20 kohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa.

24 §. Salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat. Pykälän 1 momentin 17 kohdan säännöksellä säädetään salassa pidettäviksi asiakirjat, jotka sisältävät tietoja julkisyhteisön liike- tai ammattisalaisuuksista. Kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että ilmaisu *liike- ja ammattisalaisuus* muutetaan yhdenmukaiseksi liikesalaisuuslaissa käytetyn ilmaisun liikesalaisuus kanssa. Muutoksella ei ole tarkoitus muuttaa säännöksen perusteella salassa pidettävien liike- ja ammattisalaisuuksien alaa. Kuten liikesalaisuuslaissa myös julkisuuslaissa käytetty liikesalaisuuden käsite kattaisi myös ammattisalaisuuden. Kohdan mukaan liikesalaisuuksia koskevat tiedot kuuluisivat ehdottoman asiakirjasalaisuuden piiriin. Liikesalaisuuslain 2 §:ssä olevan liikesalaisuuden määritelmän soveltamista julkisuuslain yhteydessä on kuvattu tarkemmin jäljempänä 20 kohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Säännöstä ei ehdoteta muutettavan muilta osin. Näin ollen muuta liiketoimintaa koskevien tietojen, kuten lainanottoon, velanhoitoon ja sijoitustoiminnan ehtoihin liittyvien tietojen salaisuus on riippuvainen vahinkolausekkeen edellytyksistä; tiedot on ehdotuksen mukaan pidettävä salassa, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi mainituille yhteisöille, laitoksille tai säätiöille taloudellista vahinkoa tai saattaisi toisen samanlaista tai muutoin kilpailevaa toimintaa harjoittavan julkisyhteisön tai yksityisen parempaan kilpailuasemaan tai heikentäisi julkisyhteisön tai julkisuuslain 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun yhteisön, laitoksen tai säätiön mahdollisuuksia edullisiin hankintoihin tai sijoitus-, rahoitus- ja velanhoitojärjestelyihin.

Pykälän 1 momentin 20 kohdassa salassapitoperusteena on yksityisen liike- tai ammattisalaisuus sekä elinkeinonharjoittajan taloudellinen etu. Kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että ilmaisu *liike- ja ammattisalaisuus* muutetaan yhdenmukaiseksi liikesalaisuuslaissa käytetyn ilmaisun liikesalaisuus kanssa.

Nykyisin eri laeissa käytetään eri käsitteitä: liike- ja ammattisalaisuus, ammatti- ja liikesalaisuus, liikesalaisuus ja yrityssalaisuus. Vaikka eri laeissa on käytetty eri käsitteitä, käytännössä käsitteiden on mielletty tarkoittavan samaa asiaa ja niitä on myös oikeuskäytännössä tulkittu pitkälti samalla tavalla. Nykyisin ainoastaan yrityssalaisuus on määritelty rikoslain 30 luvun 11 §:ssä: ”Yrityssalaisuudella tarkoitetaan tässä luvussa liike- tai ammattisalaisuutta taikka muuta vastaavaa elinkeinotoimintaa koskevaa tietoa, jonka elinkeinonharjoittaja pitää salassa ja jonka ilmaiseminen olisi omiaan aiheuttamaan taloudellista vahinkoa joko hänelle tai toiselle elinkeinonharjoittajalle, joka on uskonut tiedon hänelle.”

Yrityssalaisuuden ja siten pitkälti myös liikesalaisuuden tunnusmerkiksi on Suomessa perinteisesti katsottu sen haltijan salassapitotahto, salassapitointressi ja tosiasiallinen salassapito. Liikesalaisuuden haltijan salassapitointressi ilmenee siitä, että tieto on salaista ja sen paljastuminen olisi omiaan aiheuttamaan taloudellista vahinkoa elinkeinotoiminnassa. Tiedon tosiasiallinen salassapito ja salassapitotahto taas tarkoittavat, että tiedon haltijalla on pyrkimys ja tahto pitää tieto ulkopuolisilta salassa. Vaikka liikesalaisuusdirektiivissä ei ole välittömästi käytetty näitä käsitteitä, ovat siinä olevat liikesalaisuuden tunnusmerkit pitkälti yhteneväiset Suomen oikeusjärjestelmässä vallitsevan käsityksen kanssa.

Nykyisessä julkisuuslaissa ei määritellä sitä, mitä ilmaisulla liike- ja ammattisalaisuus tarkoitetaan. Lain esitöiden mukaan ”Liikesalaisuudella tarkoitetaan yleensä taloudellisuonteisia, lähinnä kaupankäynnin alaan kuuluvia yrityksen salaisuuksia. Liikesalaisuuteen sisältyy myös yrityskokemusten eli niin sanotun know how’n suoja. Tämä on kokemukseen perustuvaa taitoa tiedon hyväksikäytössä. Liikesalaisuus voi olla myös tekninen salaisuus. Ammattisalaisuudella tarkoitetaan enemmän taidollisia salaisuuksia ja niitä voi olla myös vapaiden ammattien harjoittajilla kuten lääkäreillä ja asianajajilla siitä riippumatta harjoittavatko he liiketoimintaa.” (HE 30/1998 s. 95)

Julkisuuslain esitöiden mukaan julkisuuslaissa ei ole omaksuttu rikoslaissa käytettyä yrityssalaisuuden käsitettä sen vuoksi, että salassapito edellyttäisi rikoslaissa omaksutun määritelmän mukaan yrittäjän salassapitotahdon selvittämistä. Muilta osin kuin salassapitotahdon osalta julkisuuslain liike- ja ammattisalaisuuden käsitteen todettiin vastaavan yrityssalaisuuden käsitteen alaa. (HE 30/1998 s.95)

Esityksessä ehdotetaan, että julkisuuslaissa otettaisiin käyttöön liikesalaisuuslain mukaisesti ilmaisu liikesalaisuus.

Ehdotettavan liikesalaisuuslain 2 §:ään sisältyy liikesalaisuuden määritelmä. Sen mukaan liikesalaisuudella tarkoitetaan tietoa: a) joka on salaista, koska se ei ole kokonaisuutena tai osi-

ensa täsmällisenä kokoonpanona ja yhdistelmänä tällaisia tietoja tavanomaisesti käsitteleville henkilöille yleisesti tunnettua tai helposti selville saatavissa; b) jolla on taloudellista arvoa elinkeinotoiminnassa, koska se on salaista; ja c) jonka laillinen haltija on ryhtynyt kohtuullisiin toimenpiteisiin tiedon pitämiseksi salassa.

Uuden liikesalaisuuslain 2 §:ään sisällytettävällä liikesalaisuusdirektiivin mukaisella liikesalaisuuden määritelmällä ei ole tarkoitus muuttaa vallitsevaa oikeustilaa siitä, mitä on pidettävä liikesalaisuutena. Liikesalaisuuslain mukainen liikesalaisuuden määritelmä kattaisi myös ammattisalaisuuden. Ammattisalaisuudella on erotuksena liikesalaisuuteen tarkoitettu enemmän vapaiden ammattien harjoittajien, kuten yksityisten lääkäreiden, arkkitehtien, asianajajien, itsenäisesti toimivien muotoilijoiden tai suunnittelijoiden taidollisia ja tiedollisia salaisuuksia. Ammattisalaisuutta koskevaa julkisuuslain soveltamiskäytäntöä ei juurikaan ole, vaan käytännössä käsite on liittynyt lähinnä toiminnan luonteeseen. Liikesalaisuuslain määritelmän sisältöä on kuvattu tarkemmin edellä liikesalaisuuslain 2 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa. Määritelmä soveltuisi jatkossa myös arvioitaessa, onko kyseessä julkisuuslain mukainen liikesalaisuus. Kuitenkin määritelmän c kohdan osalta määritelmässä tarkoitettujen toimenpiteiden julkisuuslakia sovellettaessa arvioitaisiin objektiivisesti viranomaisen toimesta eikä näin ollen edellytyksenä ole liikesalaisuuden haltijan subjektiivisen salassapitotahdon selvittäminen rikoslaissa tarkoitettulla tavalla. Jos elinkeinonharjoittaja ei itse pidä salassa sellaista tietoa, joka salassa pidettynä voisi olla liikesalaisuus, tieto ei täytä liikesalaisuuden tai muunkaan elinkeinosalaisuutta tarkoittavan käsitteen määritelmää. Epäselvissä tilanteissa viranomaisen on nykyisenkin lain perusteella otettava arvioinnissaan huomioon yrittäjän salassapitotahto (HE 30/1998 vp. 95). Esimerkiksi tapauksessa KHO 8.6.2017/2758 todetaan: Salassapidon perusteita on toiminnan harjoittajan liikesalaisuuksinaan pitämien tietojen osalta arvioitava objektiivisesti. Vaikka toiminnan harjoittajan salassapitotahdolla ja salassapitointresseistään esittämällä ei ole sellaisenaan tässä suhteessa ratkaisevaa asemaa, sen esittämä selvitys on otettava huomioon arvioitaessa asiakirjan julkisuutta ja salassapitoa julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 17 tai 20 kohdan perusteella.

Julkisuuslain osalta on huomattava, että viranomaisten asiakirjojen julkisuus on perustuslain 12 §:n mukaisesti pääperiaate, ja salassapitosäännökset ovat aina poikkeuksia tästä, jonka vuoksi julkisuutta koskevat rajoitukset kohdistuvat vain välttämättömään ja niiden tulkinta on suppeaa ja tarkkarajaista. Esimerkiksi ratkaisussa KHO 2017:82 todettiin, että hallintoviranomaisen asiakirjapyyntöön johdosta tekemässä julkisuuslain säännöksiin perustuvassa julkisuusarvioinnissa oli lähtökohtana arvioinnin asiakirja- ja tietokohtaisuus sekä se, että julkisuuden rajoituksia ei julkisuusperiaatteen tarkoitus huomioon ottaen tullut tulkita laaventavasti. Yrityksen salassapitotahdolla ja esittämällä selvityksellä ei ollut ratkaisevaa asemaa arvioitaessa sitä, sisältääkö pyydetty asiakirja liikesalaisuuksia, vaan salassapidon perusteita oli arvioitava objektiivisesti. Oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain nojalla annetut salassapitomääräykset eivät olleet sitovia ratkaistaessa julkisuuslain nojalla samoja asiakirjoja koskevaa asiakirjapyyntöä hallintoviranomaisessa ja käsiteltäessä asiakirjapyyntöä asiaa koskevia valituksia hallintotuomioistuimissa.

Näin ollen muutos liittyy sanamuodon yhdenmukaistamiseen liikesalaisuuslaissa käytetyn käsitteen kanssa, eikä muutoksella olisi tarkoitus muuttaa sitä, mitä julkisuuslain mukaan voidaan pitää liike- tai ammattisalaisuutena. Julkisuuslain mukaisen liikesalaisuuden alaa on määritelty oikeuskäytännössä. Oikeuskäytännössä muun muassa työvoimapaalveluyrityksille vuokratyöntekijöistä maksetun korvauksen määrää koskevat tiedot olivat lentoyhtiön ja sen sopimuskumppanien liikesalaisuuksia. Myös yhtiöiden työntekijälleen maksaman palkan määrä ja muut yksittäisen työsopimuksen ehtoja koskevat tiedot olivat yhtiöiden liikesalaisuuksia. (KHO 8.1.2007 t. 5) Tarjouksen tehneen elinkeinonharjoittajan liikesalaisuuksina on pidetty tarjousasiakirjojen sisältämiä yksikköhintoja (KHO 2007:83). Korkein hallinto-oikeus on kat-

sonut, että Kreikan vakuussopimukseen liittyvät Suomen valtion ja eräiden kreikkalaisten pankkien väliset sopimukset sekä Suomen valtion, eräiden kreikkalaisten pankkien ja kansainvälisen investointipankin väliset sopimukset sisälsivät eräitä tietoja, joita voitiin pitää pankkien julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohdassa tarkoitettuina yksityisinä liikesalaisuuksina. Toisaalta nämä tiedot olivat sen luonteisia, että niitä voitiin pitää liikesalaisuuksina ainoastaan, mikäli ne olivat yhdistettävissä sopimusosapuolina oleviin pankkeihin. Sopimuksiin sisältyvät liikesalaisuudet eivät siten asiakirjojen antamisen yhteydessä paljastuisi, jos ne eivät samalla olleet yhdistettävissä sopimusasiakirjoista ilmenevään tietoon osapuolina olevista pankeista. (KHO 2013:90)

Julkisuuslain mukaisina liike- tai ammatteisalaisuuksina tai yksityisen elinkeinotoimintaa koskevinä tietoina ei voitu pitää tilastollisin menetelmin laadittuja aikasarjoja, koska ne eivät koske erityisesti yrityksen toimintaa, vaan automarkkinoilla yleisesti saatavilla ja selvitettävissä olevia hintatietoja. (KHO 15.3.2002 t. 582). Julkisuuslain mukaisena liikesalaisuutena, tai samassa lainkohdassa tarkoitettuina muina vastaavina salassa pidettävänä yksityisen elinkeinotoimintaa koskevinä seikkoina, ei ole muun muassa pidetty räjäytysten kenttäkokoja koskevia tietoja, vaikka ne kuvasivat osaltaan kallion louhintaa harjoittavan yhtiön louhintaprosessia ja -kapasiteettia. Kysymys ei kuitenkaan ollut sellaisista teknisistä, taloudellisista tai tietotaitoa kuvaavista tiedoista, joita itsessään olisi voitu pitää liikesalaisuuksina. Oli lisäksi arvioitavissa, että kenttäkokotietojen perusteella ei voitu tehdä sellaisia yhtiön liiketoimintaa koskevia päätelmiä, joista olisi aiheutunut yhtiölle taloudellista vahinkoa (KHO 2014:58). Myöskään lakisääteisiä vakuutuksia käsittelevän vakuutusyhtiön asiakirjoihin sisältynyt tieto asiantuntijalääkäreiden henkilöllisyydestä tai heidän palvelus- tai toimeksiantosuhteensa olemassaolosta, ottaen myös huomioon heidän osallistumisensa julkisen vallan käyttämiseen, ei ollut julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 17 tai 20 kohdassa tarkoitettu liike- tai ammatteisalaisuus tai muu vastaava salassa pidettävä liike- tai elinkeinotoimintaa koskeva seikka. (KHO 2014:83)

Säännöstä ei ehdoteta muutettavan muilta osin. Liikesalaisuudet olisivat ehdotuksen mukaan nykyistä vastaavalla tavalla salassa pidettäviä ilman lisäedellytyksiä. Salassa pidettäviä olisivat myös asiakirjat, jotka sisältävät tietoja yksityisen elinkeinotoimintaa koskevista seikoista, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi konkreettista taloudellista vahinkoa. Tämä käy ilmi säännökseen sisältyvästä vahinkoedellytyksestä, joka merkitsee olettaa tietojen julkisuudesta. Salassapitovelvollisuus väistyisi kuitenkin silloin, kun kysymys on kuluttajien terveyden tai ympäristön terveellisuuden suojaamiseksi tai toiminnasta haittaa kärsivien oikeuksien valvomiseksi merkityksellisistä tiedoista tai elinkeinonharjoittajan velvollisuuksia ja niiden hoitamista koskevista tiedoista. Siten salassa pidettäviä eivät ole elinkeinonharjoittajan toiminnan ympäristövaikutuksia koskevat tiedot taikka elinkeinonharjoittajan maksulainlyöntejä koskevat tiedot.

26 §. *Yleiset perusteet salassa pidettävän tiedon antamiseen.* Pykälän 2 momentin johdantokappaletta ehdotetaan muutettavaksi siten, että ilmaisu liike- ja ammatteisalaisuus muutetaan yhdenmukaiseksi liikesalaisuuslaissa käytetyn ilmaisun liikesalaisuus kanssa. Muutoksella ei ole tarkoitus muuttaa sitä, mitä voidaan katsoa säännöksessä tarkoitetuiksi liike- ja ammatteisalaisuuksiksi. Kuten liikesalaisuuslaissa myös julkisuuslaissa käytetty liikesalaisuuden käsite kattaisi ammatteisalaisuuden. Liikesalaisuuslain 2 §:ssä olevan liikesalaisuuden määritelmän soveltamista julkisuuslain yhteydessä on kuvattu tarkemmin edellä 24 §:n 1 momentin 20 kohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa.

1.11 Rikoslaki

Rikoslain 30 luvussa korvattaisiin yrityssalaisuuden käsite liikesalaisuuden käsitteellä lukuun ottamatta rikosnimikkeitä, jotka säilyisivät entisellään. Tarkoituksena on yhtenäistää tunnus-

merkistöissä käytetyt käsitteet muun liikesalaisuuksia koskevan lainsäädännön kanssa. Muutokset ovat teknisluonteisia.

4 §. Yritysvakoilu. Voimassa olevan lain mukaan yritysvakoilusta rangaistaan sitä, joka oikeudettomasti hankkii tiedon toiselle kuuluvasta yrityssalaisuudesta 1) tunkeutumalla ulkopuolisilta suljettuun paikkaan taikka ulkopuolisilta suojattuun tietojärjestelmään, 2) hankkimalla haltuunsa tai jäljentämällä asiakirjan tai muun tallenteen taikka muulla siihen rinnastettavalla tavalla tai 3) käyttämällä teknistä erikoislaitetta. Säännöksen soveltamisen edellytyksenä on lisäksi, että teko tehdään tarkoituksin oikeudettomasti ilmaista tällainen salaisuus tai oikeudettomasti käyttää sitä (1 momentin loppukappale).

Säännöksen yksityiskohtaiset perustelut sisältyvät hallituksen esitykseen 66/1988 vp (s. 83/I—85/I) ja lakivaliokunnan mietintöön 6/1990 vp (s. 11). Perustelujen mukaan säännös on tarkoitettu vastaamaan sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 4 §:n 1 momenttiin sisältyvän kiellon rikkomista. Rangaistussäännöstä on kuitenkin rajattu siten, että siinä luetellaan nimenomaisesti tiedonhankkimistavat, joihin säännöstä sovelletaan. Säännöksessä käytetty yrityssalaisuuden käsite määritellään luvun 11 §:ssä. (HE 66/1988 vp, s. 83/II.)

Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 4 § ehdotetaan esityksessä kumottavaksi ja korvattavaksi uudella liikesalaisuuslailla. Tarkoituksena on, että rangaistussäännöksellä suojattaisiin jatkossa tuossa laissa tarkoitettuja liikesalaisuuksia tunnusmerkistöstä ilmenevin rajoituksin.

Yrityssalaisuuden käsite korvattaisiin säännöksen *1 momentin* johdantokappaleessa liikesalaisuuden käsitteellä. Ehdotuksen mukaan rangaistavaa olisi siten tiedon hankkiminen toiselle kuuluvasta liikesalaisuudesta säännöksen tunnusmerkit täyttävällä tavalla ja tarkoituksessa. Muilta osin säännöksen sisältö säilyisi entisellään. Ehdotettu muutos on teknisluonteinen. Uusi liikesalaisuuden käsite vastaisi olennaisilta osiltaan aikaisempaa yrityssalaisuuden käsitettä. Liikesalaisuuden käsite määriteltäisiin 11 §:ssä. Käsitteiden suhdetta käsitellään tarkemmin määritelmäsäännöksen perusteluissa.

5 §. Yrityssalaisuuden rikkominen. Voimassa olevan lain mukaan yrityssalaisuuden rikkomisesta rangaistaan sitä, joka hankkiakseen itselle tai toiselle taloudellista hyötyä tai toista vahingoittaakseen oikeudettomasti ilmaisee toiselle kuuluvan yrityssalaisuuden tai oikeudettomasti käyttää tällaista yrityssalaisuutta, jonka hän on saanut tietoonsa muun muassa ollessaan toisen palveluksessa. Säännöksen yksityiskohtaiset perustelut sisältyvät hallituksen esityksiin 66/1988 vp (s. 85/I—86/II), 182/1992 vp (1 momentin 4 kohta, s. 115/II) ja 53/2002 vp (2 ja 3 momentti, s. 32/I—33/II). Säännös liittyy sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 4 §:n 2 ja 3 momentin säännöksiin, joskaan säännösten soveltamisalat eivät täysin vastaa toisiaan.

Säännöksen *1 momentin johdantokappaleessa* korvattaisiin yrityssalaisuuden käsite 11 §:ssä tarkoitettulla liikesalaisuuden käsitteellä. Rangaistavaa olisi siten toiselle kuuluvan liikesalaisuuden ilmaiseminen tai käyttäminen säännöksessä tarkoitettulla tavalla. Muilta osin säännöksen sisältö säilyisi entisellään. Muutos on teknisluonteinen (ks. jäljempänä 11 §:n perustelut).

Vaikka ilmaisua 'yrityssalaisuus' käytetään myös rikoksen nimikkeessä, ei nimikettä ehdoteta muutettavaksi. Nimike on tekoa kuvaava, ja on perusteltua tehdä ero rikoslaissa rangaistavaksi säädetyn käyttäytymisen ja muiden liikesalaisuuden rikkomisten välillä. Liikesalaisuutta voidaan ensinnäkin rikkoa liikesalaisuuslaissa tarkoitettulla tavalla, jolloin rikkomiseen liittyy yksityisoikeudellisia seuraamuksia. Toisaalta liikesalaisuutta voidaan rikkoa ilmaisemalla se oikeudettomasti tai käyttämällä sitä tässä rangaistussäännöksessä tarkoitettulla tavalla. Jälkim-

mäistä tekoa kutsuttaisiin yrityssalaisuuden rikkomiseksi. Erottelu on tarpeen, koska mikä tahansa liikesalaisuuden rikkominen ei ole yrityssalaisuuden rikkomisena rangaistavaa, vaan teon on täytettävä tunnusmerkistöstä ilmenevät tarkemmat kriteerit. Selvyyden vuoksi on syytä todeta, että rikosnimikkeellä ei ole vaikutusta liikesalaisuuden käsitteen tulkintaan tai rangaistussäännösten soveltamisalaan.

6 §. *Yrityssalaisuuden väärinkäyttö.* Yrityssalaisuuden väärinkäytöstä rangaistaan sitä, joka oikeudettomasti 1) käyttää rikoslaissa rangaistavaksi säädetyllä teolla tietoon saatua tai ilmaista toiselle kuuluvaa yrityssalaisuutta elinkeinotoiminnassa taikka 2) hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä ilmaisee tällaisen salaisuuden. Säännöksen yksityiskohtaiset perustelut sisältyvät hallituksen esitykseen 66/1988 vp (s. 86/II—87/II). Säännös liittyy asiallisesti sopimattomasta toiminnasta elinkeinotoiminnassa annetun lain 4 §:n 4 momentin kielto­säännökseen.

Säännöksen 1 kohdassa korvattaisiin yrityssalaisuuden käsite 11 §:ssä tarkoitetulla liikesalaisuuden käsitteellä. Rangaistavaa olisi siten käyttää toiselle kuuluvaa liikesalaisuutta säännöksessä tarkoitetulla tavalla. Muilta osin säännöksen sisältö säilyisi entisellään. Muutos on teknislouenteinen (ks. jäljempänä 11 §:n perustelut). Rikoksen nimike ehdotetaan säilytettäväksi entisellään 5 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetuilla perusteilla.

11 §. *Määritelmä.* Voimassa oleva säännös sisältää yrityssalaisuuden määritelmän. Käsitettä käytetään luvun 4–6 §:ssä ja siihen viitataan tietoyhteiskuntakaaren (917/2014) 146 ja 147 §:ssä. Säännöksen mukaan yrityssalaisuudella tarkoitetaan liike- tai ammatissalaisuutta taikka muuta vastaavaa elinkeinotoimintaa koskevaa tietoa, jonka elinkeinonharjoittaja pitää salassa ja jonka ilmaiseminen olisi omiaan aiheuttamaan taloudellista vahinkoa joko hänelle tai toiselle elinkeinonharjoittajalle, joka on uskonut tiedon hänelle.

Ehdotuksen mukaan säännöksessä määriteltäisiin liikesalaisuus viittaamalla aineellisesti liikesalaisuuslakiin. Liikesalaisuudella tarkoitettaisiin liikesalaisuuslain 2 §:n 1 kohdassa määriteltä liikesalaisuutta.

Tarkoituksena ei ole olennaisesti muuttaa yrityssalaisuusrikoksia koskevien säännösten soveltamisalaa tai kattavuutta. Yrityssalaisuus on ollut yläkäsite, joka on sisältänyt sekä liike- että ammatissalaisuuden sekä muun niihin rinnastettavan salaisuuden (ks. HE 66/1988 vp, s. 92). Käsite on ollut tarpeen, koska muualle lainsäädäntöön ei ole sisältynyt yhtenäistä yritystoimintaan liittyvien salaisuuksien määritelmää. Kun liikesalaisuuden käsite ehdotetaan liikesalaisuuslain 2 §:n 1 kohdassa määriteltäväksi entistä kattavammin, ei erilliselle yrityssalaisuuden käsitteelle ole enää tarvetta.

Yrityssalaisuuden tunnusmerkkejä ovat voimassa olevan määritelmän mukaan tiedon haltijan salassapitotahto ja salassapitointressi ("salaisuutta — — jonka ilmaiseminen olisi omiaan aiheuttamaan taloudellista vahinkoa") sekä tiedon tosiasiallinen salassapito ("jonka elinkeinonharjoittaja pitää salassa"). Liikesalaisuuden määritelmään sisältyvästä salassapitointressistä säädetäisiin liikesalaisuuslain 2 §:n 1 kohdan b alakohdassa ("jolla on taloudellista arvoa elinkeinotoiminnassa, koska se on salaista"), salassapitotahdosta ja tiedon tosiasiallisesta salassapidosta puolestaan säännöksen a ja c alakohdassa ("joka on salaista, koska se ei ole — — tällaisia tietoja tavanomaisesti käsitteleville henkilöille yleisesti tunnettua tai helposti selville saatavissa", "jonka laillinen haltija on ryhtynyt kohtuullisiin toimenpiteisiin tiedon pitämiseksi salassa"). Määritelmät vastaavat siten olennaisilta osin toisiaan.

Voimassa oleva yrityssalaisuus koskee "liike- tai ammatissalaisuutta taikka muuta vastaavaa elinkeinotoimintaa koskevaa tietoa". Liikkeen ja ammatin harjoittaminen ovat kummatkin

elinkeinotoiminnan alalajeja. Esitöissä ei ole tarkemmin kuvattu "muuta vastaavaa tietoa". Esitöiden mukaan yrityssalaisuudelle olisi kuitenkin tunnusomaista nimenomaan se, että se sisältää elinkeinotoimintaa koskevaa tietoa.

Oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että sillä, tulisiko jotakin tietoa pitää liikesalaisuutena, ammattisalaisuutena vai muuna vastaavana elinkeinotoimintaa koskevana tietona, ei ole käytännössä merkitystä. Olennaista on, liittyykö tieto elinkeinotoimintaan, onko se salainen, onko sitä pyritty suojelemaan ja voisiko sen paljastumisesta aiheutua taloudellista vahinkoa. (Ks. Nyblin, Klaus, 2007. Yrityssalaisuusrikokset. Teoksessa Lahti & Koponen (toim.). Talousrikokset, s. 239, ja Viljanen, Pekka, 2014. Yrityssalaisuusrikokset. Teoksessa Frände (ym.). Keskeiset rikokset, s. 663—664.)

Ehdotuksen mukaan säännöksessä ei enää mainittaisi ammattisalaisuutta tai muuta vastaavaa tietoa. Ammattisalaisuus sisältyisi edellä liikesalaisuuslain 2 §:n perusteluissa kuvatuin tavoin liikesalaisuuden käsitteeseen. Myöskään muun vastaavan tiedon mainitsemiselle ei enää olisi tarvetta, koska uuden liikesalaisuuden käsitteen voidaan katsoa käytännössä riittävästi kattavan tällaiset tiedot. Ilmaisun poistaminen ei siten tosiasiallisesti kaventaisi rangaistavuuden alaa.

Muun vastaavan tiedon osalta voidaan selvytyden vuoksi todeta, että esimerkiksi maa- tai metsätalouden harjoittamista ei ole verotuksessa pidetty liikkeen tai ammatin harjoittamisena. Uusi liikesalaisuuden käsite kattaisi kuitenkin myös tällaiseen elinkeinotoimintaan liittyvät salaisuudet. Käsite sisältäisi myös asiakassalaisuudet ja vastaavat tiedot, jotka eivät koske välittömästi tiedon haltijan omaa toimintaa, vaan esimerkiksi hänen asiakastaan, päämiestään, jäsentään tai neuvottelukumppaniaan taikka näiden vastaavia sidosryhmiä. Hallituksen esityksen 66/1988 vp (s. 93/II) mukaan yrityssalaisuus voisi koskea paitsi tuotteiden valmistusmenetelmiä ja tuotekehittelyä, myös kaupallis-taloudellisia, hallinnollis-organisatorisia ja jopa yhteiskunnallisia seikkoja. Yhteistä näille tiedoille olisi, että ne liittyvät elinkeinotoimintaan. Myös tällaiset tiedot voisivat olla liikesalaisuuksia, kunhan niillä on liikesalaisuuslain 2 §:n 1 kohdan b kohdan mukaisesti taloudellista arvoa elinkeinotoiminnassa.

Viranomaisen julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 17 kohdan perusteluista ilmenee, että mainitussa säännöksessä muilla liiketoimintaa koskevilla seikoilla tarkoitetaan esimerkiksi julkishallinnon lainanoton, velanhoidon ja sijoitustoiminnan ehtoihin liittyviä tietoja (ks. edellä ja HE 30/1998 vp). Tällaisia tietoja suojataan rikosoikeudellisesti muun muassa virkasalaisuutta koskevilla rangaistussäännöksillä, eikä niitä ole tarpeen mainita erikseen yrityssalaisuusrikoksia koskevassa määritelmäsäännöksessä.

Liikesalaisuus voisi olla kenen tahansa luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön hallussa (ks. ehdotettu liikesalaisuuslain 2 §:n 2 kohta). Luvun säännöksillä suojattaisiin siten yritysten ja liikkeenharjoittajien lisäksi muitakin luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä.

1.12 Laki sähköisen viestinnän palveluista

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 18 luvussa säädetään yhteisötilaajan oikeudesta käsitellä välitystietoja muun muassa yrityssalaisuuksien paljastamisen ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi. Lain 146 §:n 1 momentti sisältää viittauksen rikoslain 30 luvun 11 §:ssä säädettyyn yrityssalaisuuden määritelmään. Yrityssalaisuuden käsitettä käytetään lisäksi 147 §:n 2 momentissa, 150 §:n otsikossa ja 2–4 momentissa, 151 §:n 2 momentissa ja 153 §:n 3 momentissa. Säännösten perustelut sisältyvät hallituksen esitykseen 48/2008 vp (ks. pykälien vastavuudesta HE 221/2013 vp, s. 155).

Lain 146 §:n 1 momenttiin sisältyvä viittaus rikoslain 30 luvun 11 §:ssä tarkoitettuun yrityssalaisuuden käsitteeseen muutettaisiin viittaukseksi rikoslain 30 luvun 11 §:ssä tarkoitettuun liikesalaisuuteen. Ilmaisuihin 'yrityssalaisuus' korvattaisiin myös muissa edellä mainituissa lainkohdissa ilmauksella 'liikesalaisuus'. Muutokset ovat teknisluonteisia. Yrityssalaisuuden ja liikesalaisuuden käsitteen suhdetta on selostettu edellä rikoslain 30 luvun 11 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa.

1.13 Laki yrityksen saneerauksesta

14 §. Salassapitovelvollisuus. Säännöksessä säädetään selvittäjän, velkojatoimikunnan jäsenen ja velkojan, näiden palveluksessa olevien henkilöiden sekä näiden käyttämien avustajien ja asiantuntijoiden salassapitovelvollisuudesta yrityksen saneerausmenettelyssä. Säännöksen perustelut sisältyvät hallituksen esitykseen 182/1992 vp (s. 72). Säännökseen ehdotetaan tehtäväksi teknisluonteinen muutos, jossa ilmaisu 'yrityssalaisuus' korvattaisiin ilmaisulla 'liikesalaisuus'. Yrityssalaisuuden ja liikesalaisuuden käsitteen suhdetta on selostettu edellä rikoslain 30 luvun 11 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa.

1.14 Merityösopimuslaki

4 luku Työntekijän velvollisuudet

4 §. Liikesalaisuudet. Nykyinen merityösopimuslain liike- ja ammattisalaisuutta koskeva 4 luvun 4 pykälä vastaa nykyistä työsopimuslain 3 luvun 4 §:ää. Koska kyseisestä työsopimuslain pykälästä ehdotetaan muutettavaksi liikesalaisuusdirektiivin täytäntöön panemisen johdosta, vastaavia muutoksia ehdotetaan tehtäväksi myös merityösopimuslain 4 luvun 4 §:ään.

Voimassa olevassa pykälässä säädetään liike- ja ammattisalaisuuksista. Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi koskemaan liikesalaisuuksia aikaisemman liike- ja ammattisalaisuuksien sijaan. Tarkoituksena olisi yhdenmukaistaa liikesalaisuuden käsite vastaamaan liikesalaisuusdirektiivin 2 artiklaa ja ehdotetun liikesalaisuuslain kansallista liikesalaisuuden määritelmää. Ehdotetun pykälän liikesalaisuuksia koskevat säännökset ovat erityissäännöksiä suhteessa ehdotettavaan liikesalaisuuslakiin. Koska pykälässä viitattaisiin liikesalaisuuslakiin kokonaisuudessaan, kyseinen 4 § saa sisältönsä myös ehdotettavasta liikesalaisuuslaista. Voimassa olevan työsopimuslain 3 luvun 4 §:ää pykälää on tulkittu niin, että se ei estä työnantajaa ja työntekijää tekemästä sellaista salassapitosopimusta, joka ulottuu työsuhteen päättymisen jälkeiseen aikaan. Myöskään ehdotettu säännös ei estäisi tekemästä tällaisia salassapitosopimuksia. Sopimukseen sovellettaisiin oikeustoimilain säännöksiä.

Pykälän 1 momentin ensimmäistä virkettä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että työntekijä ei saisi työsuhteen kestäessä oikeudettomasti käyttää hyödykseen tai ilmaista muille työnantajan liikesalaisuuksia. Ehdotuksella selkeytettäisiin sitä, että työsuhteen kestäessä kiellettyä olisi nimenomaan oikeudeton työnantajan liikesalaisuuden käyttäminen tai ilmaiseminen. Liikesalaisuuden oikeudeton käyttäminen ja ilmaiseminen palvelussuhteen aikana kielletään ehdotetun liikesalaisuuslain 4 §:n 3 momentissa. Yleisimmät tilanteet, joissa liikesalaisuutta oikeudettomasti käytetään tai ilmaistaan, liittyvät tilanteisiin, joissa pyritään hankkimaan hyötyä tai vahingoittamaan työnantajaa. Ehdotetulla muutoksella ei ole tarkoitus muuttaa vallitsevaa oikeustilaa, vaan yhdenmukaistaa säännöksessä käytetty ilmaisu ehdotetun liikesalaisuuslain kanssa.

Pykälän toista virkettä ehdotetaan muutettavaksi siten, että saanut-sanasta käytettäisiin hankkinut-sanaa. Ehdotetun liikesalaisuuslain 3 §:ssä säädetään liikesalaisuusdirektiiviin perustuen mitä liikesalaisuuden oikeudettomalla hankkimisella tarkoitetaan. Käsitteiden yhden-

mukaistamiseksi myös tässä viitattaisiin liikesalaisuuden hankkimiseen. Muutos olisi kuitenkin luonteeltaan tekninen eikä sen tarkoituksena olisi muuttaa vallitsevaa oikeustilaa siitä, mitä olisi pidettävä liikesalaisuuden hankkimisena. Näin ollen jos työntekijä olisi hankkinut tiedot oikeudettomasti, ensimmäisen virkkeen mukainen kielto käyttää hyödykseen tai ilmaista muille työnantajan liikesalaisuuksia jatkuisi myös työsuhteen päättymisen jälkeen.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 *momentti*, jossa viitattaisiin liikesalaisuuslakiin. Ehdotettu liikesalaisuuslaki täydentäisi ehdotettua merityösopimuslain 4 luvun 4 §:n sääntelyä. Ehdotetun liikesalaisuuslain soveltamisala on yleinen ja sitä sovellettaisiin soveltuvien osin myös kun on kyse työsuhteesta. Siitä tulee aineellinen sisältö muun muassa liikesalaisuuskäsitteelle, teknisen ohjeen suojalle sille mikä on oikeudetonta hankkimista, käyttämistä ja ilmaisemista ja sille mikä ei ole oikeudetonta, esimerkiksi oikeudetonta hankkimista, ilmaisemista ja käyttämistä ei ole 5 §:n edellytykset täyttävä menettely ja oikeudetonta ilmaisemista ei ole 6 §:n edellytykset täyttävä menettely.

Voimassa olevan pykälän 2 momentti ehdotetaan siirrettäväksi uudeksi 3 momentiksi. Pykälässä käytettyjen termien yhdenmukaistamiseksi momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että salaisuuden-sana muutettaisiin liikesalaisuuden-sanaksi. Muutos olisi tekninen.

5 §. Kilpailukieltosopimukset. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä käytetty käsite liike- ja ammattisalaisuus muutettaisiin termiksi liikesalaisuus. Muutoksen tarkoituksena olisi yhdenmukaistaa liikesalaisuuden käsite vastaamaan liikesalaisuuslaissa käytettyä käsitettä.

1.15 Lakiehdotukset 15–115

Esityksessä ehdotetaan, että jatkossa lainsäädännössä käytettäisiin yhdenmukaisesti liikesalaisuuslain kanssa käsitettä liikesalaisuus. Muutostarvetta on perusteltu edellä yleisperustelujen 5.3.2 jaksossa. Tästä syystä muihin tämän esityksen liitteinä oleviin muutoslakeihin ehdotetaan tehtäväksi teknisluonteinen muutos, jossa yhdenmukaistetaan liikesalaisuuden osalta käytettävä ilmaisu liikesalaisuudeksi. Muutoslaita riippuen ehdotus voi tarkoittaa ilmaisun 'liike- ja ammattisalaisuus', 'yrittäjäsalaisuus' tai 'yrittäjä- ja liikesalaisuus' muuttamista ilmaisuksi 'liikesalaisuus'.

Muutoslajeissa mainitulla liikesalaisuudella tarkoitettaisiin liikesalaisuuslain 2 §:n 1 kohdassa määritettyä liikesalaisuutta. Liikesalaisuuslain 2 §:n 1 kohdassa olevan liikesalaisuuden määritelmän soveltamista julkisuuslain yhteydessä on kuvattu tarkemmin jäljempänä 24 §:n 1 momentin 20 kohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa. Yrittäjäsalaisuuden ja liikesalaisuuden käsitteen suhdetta on selostettu edellä rikoslain 30 luvun 11 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Tarkoituksena ei ole muuttaa muutoslajeissa olevien säännösten soveltamisalaa tai kattavuutta, vaan muutokset olisivat teknisluonteisia. Edellä liikesalaisuuslain 2 §:n perusteluissa todetulla tavalla ilmaisu liikesalaisuus kattaisi myös ammattisalaisuuden. Ammattisalaisuudella on erotuksena liikesalaisuuteen tarkoitettu enemmän vapaiden ammattien harjoittajien, kuten yksityisten lääkärin, arkkitehtien, asianajajien, itsenäisesti toimivien muotoilijoiden tai suunnittelijoiden taidollisia ja tiedollisia salaisuuksia. Sillä, ettei ammattisalaisuutta erikseen mainittaisi säännöksessä, ei siis kavennettaisi suojattavien liikesalaisuuksien alaa.

Samalla lakeihin tehtäisiin vähäisiä kielenhuollollisia ja teknisiä muutoksia.

2 Voimaantulo

Direktiivin täytäntöönpanon määräaika päättyy 9 päivänä kesäkuuta 2018. Lait ehdotetaan tulemaan voimaan viimeistään kyseisenä päivänä.

3 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

3.1 Omaisuudensuoja

Varallisuusarvoiset immateriaalioikeudet, kuten tekijänoikeus, patenttioikeus ja tavaramerkki-oikeus luetaan vakiintuneesti perustuslain 15 §:ssä turvatus omaisuudensuojan piiriin (HE 309/1993 vp, s. 62/II, PeVL 1/1995 vp, s. 1/II, PeVL 38/2000 vp, s. 2/I, PeVL 7/2005 vp, s. 2/I, sekä PeVL 27/2008 vp). Kuten edellä mainitut teollis- ja tekijänoikeudet, myös liikesalaisuudet eroavat esineisiin ja muuhun fyysiseen omaisuuteen liittyvästä omaisuuden suojasta siten, että liikesalaisuudet koskevat aineetonta omaisuutta. Vaikka liikesalaisuuksien suoja eroaa joissain suhteissa teollis- ja tekijänoikeuden suojasta, voidaan liikesalaisuuksienkin katsoa kuuluvan perustuslain 15 §:ssä turvatus omaisuudensuojan piiriin.

Perusoikeudet suojaavat pääsäännön mukaan Suomen oikeudenkäyttöpiirissä olevia ihmisyksilöitä. Oikeushenkilöitä perusoikeudet suojaavat välillisesti, sillä oikeushenkilön asemaan puuttuminen saattaa merkitä kajoamista oikeushenkilön taustalla olevan yksilön oikeuksiin (ks. HE 309/1993 vp, s. 21–25).

Omaisuuden suojaa koskevan perustuslain 15 §:n 1 momentin nojalla jokaisen omaisuus on turvattu ja 2 momentin nojalla omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen täyttää korvausta vastaan säädetään lailla. Koska ehdotettavassa laissa ei ehdoteta pakkolunastusta tai siihen verrattavaa toimenpidettä, on ehdotusta arvioitava perustuslain 15 §:n osalta ainoastaan omaisuuden käytön rajoittamisen kannalta. Omaisuuden käyttörajoitusta koskeva asia ratkaistaan perusoikeuksien yleisten rajoitusperiaatteiden mukaisesti. Omaisuuden suojan rajoitusperusteiden hyväksyttävyyssarvioinnin tulee perustua perusoikeusjärjestelmään kokonaisuutena, minkä lisäksi keskeisiä ovat erityisesti sääntelyn täsmällisyys- ja tarkkarajaisuusvaatimus, suhteellisuusvaatimus ja oikeusturvavaatimus.

Omaisuuden suojaa koskevan perustuslain 15 §:ää koskien tulee arvioida ehdotettavan liikesalaisuuslain 5, 6 ja 10 §:ää, koska niiden voidaan katsoa rajoittavan liikesalaisuuden haltijan oikeutta itse määrätä siitä, miten liikesalaisuutta käytetään tai se ilmaistaan.

Liikesalaisuuslain 5 §:n tavoitteena on mahdollistaa väärinkäytöksen tai laittoman toiminnan ilmoittaminen (*whistleblowing*). Lisäksi säännöksellä turvattaisiin direktiivin edellyttämällä tavalla sananvapauden käyttö. Kyseisen pykälän soveltaminen edellyttää intressipunnintaa, jossa toisaalta arvioidaan liikesalaisuuden haltijan liikesalaisuuden säilyttämisen intressiä ja toisaalta väärinkäytöksen tai laittoman toiminnan ilmi tulemistä ja yleistä etua sekä sananvapautta. Intressipunnintaan liittyviä näkökohtia on käsitelty edellä 5 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa. Ehdotettavassa liikesalaisuuslain 5 §:ssä on kyse liikesalaisuussuojan rajoituksesta hyväksyttävästä syystä nimittäin yleisen edun suojaamiseksi sekä toisen perusoikeuden, nimittäin perustuslain 12 §:ssä turvatus sananvapauden, turvaamiseksi. Perustuslain 12 §:ään liittyviä näkökohtia on käsitelty lisää jäljempänä jaksossa 3.2.

Ehdotettavan liikesalaisuuslain 6 §:n mukaan liikesalaisuuden ilmaiseminen ei ole oikeudeton, jos työntekijä ilmaisee liikesalaisuuden luottamusmiehelle, luottamusvaltuutetulle tai muulle lain tai työehtosopimuksen mukaiselle edustajalleen, jos liikesalaisuuden ilmaiseminen on välttämätöntä edustajan lain tai työehtosopimuksen mukaisten tehtävien hoitamiseksi. Kyseessä on liikesalaisuusdirektiivin 5 artiklan c alakohdan mukaisesta poikkeuksesta, joka on tar-

peellinen työntekijöiden oikeutettujen etujen suojaamiseksi. Kyseessä olisi rajoitettu poikkeus tahoille, joita sitoo lakisääteinen salassapitovelvollisuus.

Ehdotettavan liikesalaisuuslain 10 §:ssä säädetään käyttökorvauksesta, jonka tuomioistuin voi vastaajan vaatimuksesta määrätä maksettavaksi liikesalaisuuden haltijalle ehdotettavan lain 8 §:ssä tarkoitetun kiellon asettamisen tai korjaavien toimenpiteiden määrittämisen sijaan. Käyttökorvaussääntelyn tavoitteena on estää kohtuuttomien tilanteiden syntyminen silloin, kun vastaaja ei alkaessaan käytä liikesalaisuutta tiennyt eikä hänen pitänytkään tietää, että liikesalaisuus oli alun perin saatu taholta, joka oli oikeudettomasti käyttänyt liikesalaisuutta tai ilmaissut sen. Näin ollen käyttökorvaussääntelyllä on hyväksyttävä syy. Lisäksi käyttökorvaus tulee määrättäväksi vain poikkeuksellisesti. Korvaus tulee arvioida liikesalaisuuden haltijan kannalta kohtuulliseksi. Käyttökorvauksen määrittäminen ei myöskään estä liikesalaisuuden haltijan mahdollisuutta itse jatkaa liikesalaisuuden hyödyntämistä. Näin ollen käyttökorvaussääntelyn mukainen liikesalaisuuden rajoitus on myös suhteellisuusvaatimuksen mukainen. Käyttökorvauksen määrittämisen edellytykset on määritelty laissa, ja korvauksen määrää tuomioistuin, jonka päätökseen liikesalaisuuden haltija voi normaalisti hakea muutosta. Näin ollen ehdotettu sääntely täyttää myös rajoitusperusteiden hyväksyttävyyssarvioinnin täsmällisyys-, tarkkarajaisuus- sekä oikeusturvavaatimukset. Ehdotus on perustuslain 15 §:n mukainen.

3.2 Sananvapaus

Ehdotetussa liikesalaisuuksien suojaa koskevan lain 5 §:ssä säädettäisiin liikesalaisuuksien suojan suhteesta väärinkäytöksen ja laittoman toiminnan paljastamiseen yleisen edun suojaamiseksi sekä sananvapauden käyttämiseen. Sääntely koskisi soveltuvien osin teknistä ohjetta lain 7 §:n 4 momentissa ehdotetulla tavalla.

Ehdotetuilla säännöksillä on merkitystä perustuslain säännösten sekä Euroopan ihmisoikeussopimukseen sisältyvien sananvapauden käyttämistä koskevien määräysten kannalta.

Perustuslain 12 §:n mukaan jokaisella on sananvapaus. Sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä. Tarkempia säännöksiä sananvapauden käyttämisestä annetaan lailla.

Säännös sisältää siis muun muassa sananvapautta koskevan yleislausekkeen, säännöksen sananvapauteen luettavista oikeuksista ja näiden oikeuksien käyttämistä koskevan ennakkoestien kiellon. Lisäksi se sisältää vaatimuksen, että sananvapauden käytön sääntely toteutetaan lailla.

Sananvapauden keskeisenä tarkoituksena on taata demokraattisen yhteiskunnan edellytyksenä oleva vapaa mielipiteenmuodostus, avoin julkinen keskustelu, joukkotiedotuksen vapaa kehitys ja moniarvoisuus sekä mahdollisuus vallankäytön julkiseen kritiikkiin (HE 309/1993 vp, PeVL 16/2013 vp, s. 2, PeVL 26/2002 vp, s. 2). Ydinajatukseltaan sananvapautta on perinteisesti pidetty ennen muuta poliittisena perusoikeutena (HE 309/1993 vp, PeVL 16/2013 vp s. 2, PeVL 26/2002 vp, s. 2, PeVL 19/1998 vp, s. 5). Sananvapaus ei sen ydinajatukseltaan huolimatta rajoitu vain poliittisiin ilmaisuihin, vaan sen piiriin luetaan muunkin tyyppiset ilmaisut. Sananvapauden perustuslainsuojan piiriin kuuluvat tiedot, mielipiteet ja muut viestit niiden sisällöstä riippumatta (HE 309/1993 vp).

Sananvapautta ei ole sidottu mihinkään viestinnän muotoon, esimerkiksi painettuun sanaan, vaan sananvapaus turvaa viestintää riippumatta viestin ilmaisemiseen tai julkistamiseen käytettävästä menetelmästä (HE 309/1993 vp). Sananvapaus ymmärretään perustuslaissa laajasti

ja välineneutraalina (PeVL 9/2004 vp, s. 3, PeVL 60/2001 vp, s. 2). Sananvapaus antaa yleisesti turvaa erilaisille luovan toiminnan ja itseilmaisun muodoille (HE 309/1993 vp).

Sananvapaus on perustuslaissa käsitetty alaltaan huomattavan laajaksi samaan tapaan kuin kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa on tehty. Sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa viestejä kenenkään ennakolta estämättä. Julkistamisella tarkoitetaan kaikenlaista viestien julkaisemista, levittämistä ja välittämistä. Säännöksestä ilmeneviä sananvapauden ulottuvuuksia ei yleensä kukaan tule tulkita liian kapeasti. Siten sananvapaussäännös antaa esimerkiksi suojaa julkisen vallan puuttumista vastaan lehdistön toimitukselliselle työkentelylle jo ennen viestin varsinaista ilmaisemista ja julkaisemista (HE 309/1993 vp).

Perustuslaissa turvataan sananvapaus "kenenkään ennakolta estämättä". Säännös kieltää sekä perinteisen viestien ennakkotarkastuksen että muut ennakkollista estettä merkitsevät puuttumiset sananvapauteen. Tällaisena voidaan pitää esimerkiksi luvan asettamista painotuotteiden julkaisemisen ehdoksi (HE 309/1993 vp) tai sananvapauden käytön säätämistä ilmoituksenvaraiseksi (PeVL 14/2000 vp, s. 3).

Perustuslaissa on säilytetty mahdollisuus sananvapauden käytön jälkikäteiseen valvontaan rikos- ja vahingonkorvauslainsäädännön keinoin. Sananvapauden asema perusoikeutena rajoittaa kuitenkin mahdollisuuksia puuttua jälkikäteenkään sen käyttöön. Näihin rajoituksiin sisältyvät yleiset vaatimukset sääntelyn hyväksyttävyydestä, täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta sekä julkisen vallan toimenpiteiden oikeasuhtaisuudesta sananvapauden käyttöön puuttuttaessa (PeVL 19/2008 vp, s. 4, PeVM 14/2002 vp, s. 4, PeVL 60/2001 vp, s. 2–3). Esimerkiksi pitkälle menevät tai väljät sananvapauden käytön kriminalisoinnit voivat olla sananvapaussäännöksen kannalta ongelmallisia (HE 309/1993 vp, PeVL 16/2013 vp s. 2, PeVL 13/2004 vp, s. 2, PeVL 26/2002 vp, s. 2–4, PeVL 37/1998 vp, s. 3, PeVL 23/1997).

Perustuslakivaliokunta on eräissä lausunnoissaan arvioinut säännösehdotuksia yksittäisiä henkilöitä ja asioita koskevista ilmaisukielloista perustuslain 12 §:ssä turvatun sananvapauden kannalta. Valiokunta on näissä lausunnoissaan korostanut sitä, että sananvapautta rajoittavalla sääntelyllä tulee olla hyväksyttävä peruste ja sääntelyn tulee olla täsmällistä ja tarkkarajaista (PeVL 28/2008 vp, PeVL 67/2002 vp ja PeVL 41/2000 vp). Perustuslakivaliokunta on nimenomaisesti todennut, että liike- ja ammattisalaisuuksien turvaamisella on nykyaikaisessa elinkeinotoiminnassa tärkeä merkitys elinkeinonharjoittajalle (PeVL 41/2000 vp, s. 8/I).

Euroopan ihmisoikeussopimuksessa sananvapaudesta määrätään sopimuksen 10 artiklassa. Sen 1 kohdan mukaan jokaisella on sananvapaus. Tämä oikeus sisältää vapauden pitää mielenpiteitä sekä vastaanottaa ja levittää tietoja ja ajatuksia alueellisista rajoista riippumatta ja viranomaisiin siihen puuttumatta. Sopimuksen 10 artiklan 2 kohdan mukaan, koska näiden vapauksien käyttöön liittyy velvollisuuksia ja vastuuta, se voidaan asettaa sellaisten muodollisuuksien, ehtojen, rajoitusten ja rangaistusten alaiseksi, joista on säädetty laissa ja jotka ovat välttämättömiä demokraattisessa yhteiskunnassa muun muassa henkilöiden maineen tai oikeuksien turvaamiseksi, tai luottamuksellisten tietojen paljastumisen estämiseksi.

Liikesalaisuuden ilmaiseminen on kiellettyä ehdotetussa laissa säännellyissä tilanteissa. Näin ollen ehdotetun lain mukainen liikesalaisuuksien suoja merkitsee sinänsä sananvapauden rajoittamista. Kyseessä on kuitenkin Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 artiklan mukainen rajoitus; rajoituksesta säädetään lailla luottamuksellisten tietojen paljastumisen estämiseksi. Ehdotettu laki ei kyseisen rajoituksen osalta merkitse myöskään muutosta nykyiseen oikeustilaan Suomessa. Ehdotettuun liikesalaisuuksien suoja koskevaan lakiin on siirretty liikesalaisuuksien suoja koskevat säännökset nykyisestä sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetusta laista.

Esityksessä on myös pyritty turvaamaan se, että sillä ei muuteta nykyisin voimassa olevaa tasapainoa liikesalaisuussuojan ja sananvapauden sekä ilmiantajan suojan välillä. EIT:n ratkaisukäytännössä ilmiantajan suojaa ja henkilön toimintaa on arvioitu Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 artiklan sananvapauden käytön näkökulmasta. Ehdotetussa laissa ilmiantajan suoja ja sananvapaus suhteessa liikesalaisuuksien ja teknisten ohjeiden suojaan pyritään toteuttamaan siten, että liikesalaisuuden hankkiminen, käyttäminen ja ilmaiseminen ei olisi oikeudetonta ehdotetun lain 5 §:n säännösten toteutuessa. Näin ehdotuksessa on otettu huomioon EIS 10 artiklan edellytykset sekä EIT:n ilmiantajan suojaa koskeva ratkaisukäytäntö. Säännöksiä sovellettaessa olisi tehtävä intressipunnintaa toisaalta liikesalaisuuden haltijan liikesalaisuuden säilyttämisen intressin sekä toisaalta väärinkäytöksen tai laittoman toiminnan ilmi tulemisen ja yleisen edun välillä. Ehdotus on perustuslain 12 §:n mukainen.

3.3 Viranomaisten toiminnan julkisuus

Perustuslain 12 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu. Jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta ja tallenteesta.

Esityksessä ehdotetaan, että liikesalaisuutta tarkoittava käsite yhdenmukaistettaisiin lainsäädännössä siten, että käytettäisiin liikesalaisuuslain mukaisesti käsitettä liikesalaisuus. Tästä syystä myös julkisuuslakia esitetään muutettavaksi siten, että käsite liike- ja ammattisalaisuus muutettaisiin liikesalaisuudeksi. Yhdenmukaistamisella ei vaikuteta julkisuuslain säännöksiin muilta osin. Näin ollen muun muassa 24 §:n 1 momentin 20 kohdan mukaan salassa pidettäviä olisivat myös sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja muusta vastaavasta yksityisen elinkeinotoimintaa koskevasta seikasta, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi elinkeinonharjoittajalle taloudellista vahinkoa, ja kysymys ei ole kuluttajien terveyden tai ympäristön terveellisyyden suojaamiseksi tai toiminnasta haittaa kärsivien oikeuksien valvomiseksi merkityksellisistä tiedoista tai elinkeinonharjoittajan velvollisuuksia ja niiden hoitamista koskevista tiedoista. Voimassa olevat julkisuuslain liike- ja ammattisalaisuutta koskevat säännökset on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 43/1998). Koska ehdotetulla muutoksella ei ole tarkoitus asiallisesti muuttaa sitä, mitä julkisuuslain mukaan voitaisiin pitää liikesalaisuutena eikä näin ollen laajennettaisi liike- tai ammattisalaisuutena salassa pidettävien tietojen alaa, ei esitys ole ongelmallinen perustuslain 12 §:n 2 momentin kannalta.

3.4 Oikeusturva

Perustuslain 21 §:n 2 momentin mukaan oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin takeet, kuten käsittelyn julkisuus, oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta, turvataan lailla. Perusoikeusudistuksen esitöiden mukaan tämä säännös ei estä säätämästä lailla vähäisiä poikkeuksia esimerkiksi oikeudenkäynnin julkisuudesta, kunhan kyseiset poikkeukset eivät muuta julkisuuden asemaa pääsääntönä eivätkä yksittäisessä tapauksessa vaaranna yksilön oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin (HE 309/1993 vp, s. 74/II). Esimerkiksi suullisen käsittelyn toimittaminen suljetuin ovin tulee liittyä johonkin laissa säädettyyn syyhyn (ks. PeVL 35/2001 vp). Perustuslain 12 §:n 2 momentissa puolestaan säädetään, että viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu. Jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta ja tallenteesta. Lainsäätäjän toimivaltaan kuuluu pelkästään sellaisten julkisuuden rajoitusten asettaminen, joita voidaan pitää perustuslaissa tarkoitettulla tavalla välttämättöminä (ks. PeVL 43/1998 vp). Oikeudenkäynnin julkisuutta voidaan kuitenkin rajoittaa, jos tämä on välttämätöntä muun perustuslain turvaaman oikeuden, esimerkiksi omaisuuden suojan turvaamisen, perusteella.

Oikeus julkiseen oikeudenkäyntiin sisältyy myös Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleeseen, YK:n kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevaan kansainvälisen yleissopimuksen 14 artiklan 1 kappaleeseen sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan 2 kohtaan. Lain tasolla oikeudenkäynnin julkisuudesta säädetään muun muassa oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetussa laissa sekä laissa oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa. Oikeudenkäynnin julkisuutta voidaan voimassa olevan lain mukaan rajoittaa liikesalaisuuksien suojaamiseksi.

Uuteen liikesalaisuuslakiin ehdotetaan 14 §:ää, jonka nojalla tuomioistuin voisi asianosaisen pyynnöstä rajoittaa niiden luonnollisten henkilöiden määrää, joilla olisi asianosaisena olevassa oikeushenkilössä oikeus saada oikeudenkäynnissä tieto sellaisesta liikesalaisuudesta koskevasta seikasta, joka on määrätty yleisöltä salassa pidettäväksi. Säännös koskisi myös suullista käsittelyä ja ratkaisun julkisuutta.

Koska tuomioistuimen tiedonsaanti- ja osallistumisoikeutta koskevassa päätöksessä tarkoitetuilla luonnollisilla henkilöillä olisi rajoittamaton tiedonsaanti- ja osallistumisoikeus oikeudenkäynnissä siten kuin oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 12 §:n 1 momentissa ja 17 §:n 1 momentissa säädetään, ei lakiehdotuksen mahdollistamalla tiedonsaanti- ja osallistumisoikeutta rajoittavalla päätöksellä lähtökohtaisesti heikennettäisi kyseisen päätöksen kohteena olevan oikeushenkilön oikeusturvaa. Ehdotetun lain 14 §:n mukaan tuomioistuin ei myöskään saisi hyväksyä tiedonsaanti- ja osallistumisoikeuden rajoittamista koskevaa pyyntöä, jos se voisi vaarantaa asianosaisen oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Ehdotettu 14 § olisi poikkeussäännös, jota olisi tulkittava suppeasti. Ehdotus on perustuslain 21 §:n mukainen.

3.5 Oikeus työhön ja elinkeinonvapaus

Ehdotus on merkityksellinen myös perustuslain 18 §:n 1 momentin kannalta. Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on lain mukaan oikeus hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Tosiasiallisten rajoitusten lisäksi työn, ammatin ja elinkeinon harjoittamiseen kohdistuu runsaasti oikeudellisia rajoituksia, joista voidaan lailla sääntää.

Perustuslakivaliokunta on todennut lausunnossaan (PeVL 41/2000 vp) työsopimuslain mukaisesta kilpailukieltosopimuksesta, että toimeentulon hankkimisen vapauden rajoitukselle oli esitettävissä perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävä peruste, liike- ja ammattisalaisuuksien turvaaminen. Perustuslakivaliokunta on ottanut kantaa myös kilpailukieltola vastavaan virkamiesten karenssisopimukseen (PeVL 35/2016 vp) ja katsonut, että ehdotus ei ollut ongelmallinen perustuslain 18 §:n 1 momentin kannalta.

Kilpailevaan toimintaan ja sen valmisteluun liittyy läheisesti myös ehdotettu työsopimuslain 3 luvun 4 §:n mukainen työnantajan liikesalaisuuden hyödyntämisen ja ilmaisemisen kiello. Liikesalaisuuden hyödyntäminen- ja ilmaisemiskiello on työsopimuslain 3 luvun 4 §:ssä sidottu palvelussuhteen kesto, ellei työntekijä ole hankkinut tietoja oikeudettomasti, jolloin kiello jatkuu myös työsuhteen päättymisen jälkeen. Työsopimuslain 3 luvun 4 § ehdotetussa muodossaan vastaisi voimassaolevaa säännöstä, mutta saisi sisältönsä myös ehdotetusta liikesalaisuuslaista.

Ehdotetun liikesalaisuuslain 4 §:n 3 momentissa on myös palvelussuhteita koskeva säännös, joka perustuu nykyiseen sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettuun lakiin. Lisäksi ehdotetun liikesalaisuuslain 2 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisen liikesalaisuuden määritelmän ulkopuolelle jäisi vähäpätöiset tiedot sekä kokemus ja taidot, jotka työntekijät

ovat hankkineet osana tavanomaista työskentelyään. Vastaavasti määritelmän ulkopuolelle jäisivät myös tiedot, jotka ovat tällaisia tietoja tavanomaisesti käsitteleville henkilöille yleisesti tunnettua tai helposti selville saatavissa.

Jokaisella on oikeus tehdä työtä ja harjoittaa ammattiaan. Ehdotetulla lailla ei puututa tähän oikeuteen ja esitys vastaa tältä osin pitkälti nykytilaa. Toimeentulon hankkimisen vapautta ei rajoiteta, vaan ehdotuksella suojataan liikesalaisuuksia lain tasolla. Ehdotus on perustuslain 18 §:n 1 momentin mukainen.

3.6 Yksityiselämän suoja

Ehdotettavaan liikesalaisuuslakiin sisältyvä tuomion julkistamista koskeva 12 §, koskee yksinomaan mahdollisuutta julkistaa tuomio loukkaajan kustannuksella. Sen sijaan ehdotettava säännös ei laajenna muun lainsäädännön mukaisesti määräytyvää tuomion julkistamismahdollisuuden laajuutta. Näin ollen ehdotettu 12 § on sopuinnussa perustuslain 10 §:ssä turvatun yksityiselämän suojan kanssa.

3.7 Säättämisjärjestys

Edellä mainituilla perusteilla katsotaan, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Liikesalaisuuslaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään elinkeinotoimintaan liittyvien liikesalaisuuksien sekä teknisten ohjeiden suojasta.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *liikesalaisuudella* tietoa:
 - a) joka ei ole kokonaisuutena tai osiensa täsmällisenä kokoonpanona ja yhdistelmänä tällaisia tietoja tavanomaisesti käsitteleville henkilöille yleisesti tunnettua tai helposti selville saatavissa;
 - b) jolla a alakohdassa tarkoitetun ominaisuuden vuoksi on taloudellista arvoa elinkeinotoiminnassa; ja
 - c) jonka laillinen haltija on ryhtynyt kohtuullisiin toimenpiteisiin sen suojaamiseksi;
- 2) *liikesalaisuuden haltijalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on laillinen määräysvalta liikesalaisuuteen;
- 3) *liikesalaisuutta loukkaavalla tuotteella* tavaraa tai palvelua, jonka suunnittelussa, ominaisuuksissa, toiminnassa, tuotantoprosessissa tai markkinoinnissa saadaan merkittävää hyötyä oikeudettomasti hankitusta, käytetystä tai ilmaistusta liikesalaisuudesta.

3 §

Liikesalaisuuden oikeudeton hankkiminen

Liikesalaisuutta ei saa oikeudettomasti hankkia tai yrittää hankkia.

Liikesalaisuuden hankkiminen on oikeudetonta, jos se tapahtuu:

- 1) anastamalla;
- 2) luvottomasti kopioimalla, jäljentämällä, havainnoimalla tai muutoin käsittelemällä sellaisia liikesalaisuuden haltijan asiakirjoja, esineitä, materiaaleja, aineita tai sähköisiä tiedostoja, jotka sisältävät liikesalaisuuden, tai joista liikesalaisuus voidaan johtaa; tai
- 3) muulla kuin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetulla hyvän liiketavan vastaisella menettelyllä.

Liikesalaisuuden hankkiminen on oikeudetonta myös, jos henkilö on liikesalaisuuden hankkiessaan tiennyt tai tämän olisi pitänyt tietää, että liikesalaisuus on saatu suoraan tai välillisesti siltä, joka on oikeudettomasti käyttänyt liikesalaisuutta tai ilmaissut sen 4 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Liikesalaisuuden hankkiminen ei ole oikeudetonta, jos se tapahtuu:

- 1) itsenäisesti keksimällä tai luomalla;

2) havainnoimalla, tutkimalla, purkamalla tai testaamalla sellaista tuotetta tai esinettä, joka on asetettu yleisön saataville tai joka on laillisesti sellaisen tahon hallussa, jolla ei ole velvollisuutta rajoittaa liikesalaisuuden hankkimista;

3) siten, että työntekijät ja heidän edustajansa käyttävät tiedonsaanti- ja kuulemisoikeuttaan; tai

4) muulla kuin 1–3 kohdassa tarkoitettulla hyvän liiketavan mukaisella menettelyllä.

4 §

Liikesalaisuuden oikeudeton käyttäminen ja ilmaiseminen

Liikesalaisuutta ei saa oikeudettomasti käyttää tai ilmaista se, joka on hankkinut liikesalaisuuden oikeudettomasti 3 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Liikesalaisuutta ei saa oikeudettomasti käyttää tai ilmaista se, joka on saanut tiedon liikesalaisuudesta:

1) toimiessaan yhteisön tai säätiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenenä, toimitusjohtajana, tilintarkastajana tai selvitysmiehenä taikka niihin rinnastettavassa tehtävässä;

2) yrityksen saneerausmenettelyn yhteydessä;

3) suorittaessaan tehtävää toisen puolesta tai muuten luottamuksellisessa liikesuhteessa;

4) muulla kuin 1–3 kohdassa tarkoitettulla tavalla, jos häntä sitoo liikesalaisuuden käyttämisestä tai ilmaisemista rajoittava sopimus tai velvoite.

Liikesalaisuutta ei saa palvelusaikanaan oikeudettomasti käyttää tai ilmaista se, joka on saanut tiedon liikesalaisuudesta toisen palveluksessa ollessaan.

Liikesalaisuutta ei saa oikeudettomasti käyttää tai ilmaista se, joka tietää tai jonka pitäisi tietää, että liikesalaisuus on saatu suoraan tai välillisesti siltä, joka on oikeudettomasti käyttänyt liikesalaisuutta tai ilmaissut sen.

Liikesalaisuutta loukkaavien tuotteiden tuotanto, tarjoaminen ja saattaminen markkinoille sekä liikesalaisuutta loukkaavien tuotteiden tuonti, vienti ja varastointi tällaisia tarkoituksia varten katsotaan liikesalaisuuden oikeudettomaksi käyttämiseksi, jos henkilö tietää tai hänen pitäisi tietää, että kysymys on liikesalaisuutta loukkaavasta tuotteesta.

5 §

Väärinkäytöksen paljastaminen ja sananvapauden käyttäminen

Sen estämättä mitä 3 ja 4 §:ssä säädetään, liikesalaisuuden hankkiminen, käyttäminen tai ilmaiseminen ei ole oikeudetonta, jos liikesalaisuus on hankittu, sitä on käytetty tai se on ilmaistu yleisen edun suojaamista varten väärinkäytöksen tai laittoman toiminnan paljastamiseksi. Liikesalaisuuden hankkiminen, käyttäminen tai ilmaiseminen ei myöskään ole oikeudetonta, jos se ei ylitä sitä, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä sananvapauden käyttämisenä.

6 §

Liikesalaisuuden ilmaiseminen työntekijän edustajalle

Sen estämättä mitä 4 §:ssä säädetään, liikesalaisuuden ilmaiseminen ei ole oikeudetonta, jos työntekijä ilmaisee liikesalaisuuden luottamusmiehelle, luottamusvaltuutetulle tai muulle lain tai työehtosopimuksen mukaiselle edustajalleen, jos liikesalaisuuden ilmaiseminen on välttämätöntä edustajan lain tai työehtosopimuksen mukaisten tehtävien hoitamiseksi.

7 §

Teknisen ohjeen oikeudeton käyttäminen ja ilmaiseminen

Teknistä toimintaohjetta tai toimintamallia (*tekninen ohje*), joka ei ole yleisesti saatavilla, ei saa oikeudettomasti käyttää tai ilmaista se, jolle se on uskottu työn tai tehtävän suorittamista varten taikka muuten liiketarkoituksessa.

Teknistä ohjetta ei saa oikeudettomasti käyttää tai ilmaista se, joka tietää tai jonka pitäisi tietää, että sille uskottu tekninen ohje on saatu suoraan tai välillisesti siltä, joka on ilmaissut ohjeen oikeudettomasti.

Teknistä ohjetta loukkaavien tuotteiden tuotanto, tarjoaminen ja saattaminen markkinoille sekä teknistä ohjetta loukkaavien tuotteiden tuonti, vienti ja varastointi tällaisia tarkoituksia varten katsotaan teknisen ohjeen oikeudettomaksi käyttämiseksi, jos henkilö tietää tai hänen pitäisi tietää, että kysymys on teknistä ohjetta loukkaavasta tuotteesta.

Mitä 5 ja 6 §:ssä säädetään liikesalaisuuden käyttämisestä ja ilmaisemisesta, sovelletaan myös tekniseen ohjeeseen.

Teknisen ohjeen käyttämisen ja ilmaisemisen kieltämiseen, väliaikaiseen kieltämiseen, korjaavien toimenpiteiden ja käyttökorvauksen määräämiseen sekä vahingon korvaamiseen sovelletaan, mitä 8–11 §:ssä säädetään liikesalaisuuden käyttämisen ja ilmaisemisen kieltämisestä, väliaikaisesta kieltämisestä, korjaavien toimenpiteiden ja käyttökorvauksen määräämisestä sekä vahingon korvaamisesta.

8 §

Kielto ja korjaavat toimenpiteet

Sitä, joka vastoin 3 tai 4 §:n säännöksiä on hankkinut tai ilmaissut liikesalaisuuden tai käyttänyt sitä, voi tuomioistuin liikesalaisuuden haltijan vaatimuksesta:

1) kieltää ryhtymästä liikesalaisuutta loukkaavaan tekoon tai jatkamasta tai toistamasta liikesalaisuutta loukkaavaa tekoa;

2) määrätä vetämään liikesalaisuutta loukkaava tuote pois markkinoilta tai määrätä se muutettavaksi tai hävitettäväksi;

3) määrätä kokonaan tai osittain tuhoamaan liikesalaisuuden sisältävät tai sen käsittävät asiakirjat, esineet, materiaalit, aineet tai sähköiset tiedostot tai luovuttamaan ne kokonaan tai osittain liikesalaisuuden haltijalle.

Kielto ilmaista tai käyttää liikesalaisuutta voidaan kohdistaa myös siihen, joka on saanut tiedon liikesalaisuudesta 4 §:n 2–4 momentissa tarkoitetuissa olosuhteissa, jos on ilmeistä, että tämä on ryhtynyt toimenpiteisiin liikesalaisuuden oikeudettomaksi ilmaisemiseksi tai käyttämiseksi.

Kiellosta tai korjaavasta toimenpiteestä ei saa aiheutua turvattavaan etuuteen nähden kohutonta haittaa vastaajalle, muiden oikeuksille tai yleiselle edulle. Kieltoa tai määräystä on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta.

9 §

Väliaikainen kielto

Edellä 8 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu kielto voidaan määrätä väliaikaisena, jolloin kielto on voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu. Jos kielto koskee loukkaavaksi väitettyjen tuotteiden tuotantoa, tarjoamista tai saattamista markkinoille taikka niiden tuontia, vientiä tai varastointia tällaisia tarkoituksia varten, kiellon määräämisen yhteydessä voidaan määrätä tuotteiden takavarikoinnista tai luovutuksesta.

Väliaikainen kielto voidaan määrätä, jos kantaja saattaa todennäköiseksi, että:

1) liikesalaisuus on olemassa;

2) kantaja on liikesalaisuuden haltija; ja

3) tämän oikeutta loukataan tai loukkaus on välittömästi toteutumassa.

Väliaikaisesta kiellosta ei saa aiheutua turvattavaan etuuteen nähden kohtuutonta haittaa vastaajalle, muiden oikeuksille tai yleiselle edulle. Väliaikaisen kiellon hakemiseen, määräämiseen ja täytäntöönpanoon sovelletaan muutoin mitä oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa ja ulosottokaaren (705/2007) 8 luvussa säädetään turvaamistoimen hakemisesta, määräämisestä ja täytäntöönpanosta. Siltä osin kuin väliaikainen kiello koskee liikesalaisuuden ilmaisemista, ei kuitenkaan sovelleta ulosottokaaren 8 luvun 3 §:ää.

10 §

Käyttökorvaus

Tuomioistuin voi vastaajan vaatimuksesta määrätä käyttökorvauksen maksamisesta liikesalaisuuden haltijalle 8 §:ssä tarkoitetun kiellon asettamisen tai korjaavien toimenpiteiden määräämisen sijaan, jos:

1) vastaaja ei alkaessaan käyttä liikesalaisuutta tiennyt eikä tämän olisi pitänyt tietää, että liikesalaisuus oli saatu taholta, joka oli oikeudettomasti käyttänyt liikesalaisuutta tai ilmaissut sen;

2) kiellon tai korjaavan toimenpiteen toteuttaminen aiheuttaisi vastaajalle kohtuutonta haittaa; ja

3) käyttökorvaus liikesalaisuuden haltijalle arvioidaan kohtuulliseksi.

Käyttökorvaus ei saa ylittää niiden lisenssimaksujen- tai muiden maksujen määrää, jotka jouduttaisiin suorittamaan, jos vastaaja saisi luvan liikesalaisuuden käyttöön sille ajanjaksolle, jolta liikesalaisuuden käyttö voitaisiin kieltää.

11 §

Vahingonkorvaus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta käyttää liikesalaisuutta 4 §:n vastaisesti, on velvollinen suorittamaan liikesalaisuuden haltijalle kohtuullisen hyvityksen liikesalaisuuden käyttämisestä sekä korvauksen kaikesta vahingosta, jonka loukkaus aiheuttaa.

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta hankkii tai ilmaisee liikesalaisuuden 3 tai 4 §:n vastaisesti, on velvollinen korvaamaan liikesalaisuuden haltijalle kaiken vahingon, jonka loukkaus aiheuttaa.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu huolimattomuus on lievää, korvausta voidaan sovittaa.

Työntekijän työnantajalle aiheuttaman vahingon korvaamisesta säädetään työsopimuslain (55/2001) 12 luvun 1 §:ssä. Lisäksi työntekijän ja virkamiehen korvausvastuuseen sovelletaan vahingonkorvauslain (412/1974) 4 lukua ja mitä 3 luvussa säädetään työnantajan korvausvastuusta ulkopuoliselle aiheutuneesta vahingosta.

12 §

Tuomion julkistaminen

Tuomioistuin voi tämän lain vastaista menettelyä koskevassa riita-asiassa kantajan vaatimuksesta määrätä, että vastaajan on korvattava kustannukset, jotka kantajalle aiheutuvat siitä, että tämä julkistaa tietoja lainvoimaisesta tuomiosta, jossa vastaajan on todettu menetelleen tämän lain vastaisesti. Määräystä ei saa antaa, jos tietojen levittämistä on muualla laissa rajoitettu. Harkitessaan määräyksen antamista ja sisältöä tuomioistuimen tulee ottaa huomioon julkistamisen yleinen merkitys, loukkauksen laatu ja laajuus, julkistamisesta aiheutuvat kustan-

nukset sekä muut asiaan vaikuttavat seikat. Jos luonnollinen henkilö voidaan tunnistaa häntä koskevien tietojen avulla, tiedot saadaan julkaista vain, jos julkaiseminen on perusteltua ottaen erityisesti huomioon siitä henkilön yksityisyydelle ja maineelle mahdollisesti aiheutuva vahinko.

Tuomioistuin määrää vastaajan korvattavien kohtuullisten julkistamiskustannusten enimmäismäärän ja määrääjän julkistamiselle. Kantajalla ei ole oikeutta korvaukseen, jos tietoja tuomiosta ei ole julkistettu tuomioistuimen määräämässä ajassa tuomion lainvoimaiseksi tulosta.

13 §

Kanneaika eräissä tapauksissa

Kiellon tai korjaavien toimenpiteiden määräämistä koskeva kanne on pantava vireille viiden vuoden kuluessa siitä, kun liikesalaisuuden haltija on saanut tiedon liikesalaisuutta loukkaavasta teosta sekä oikeudenloukkaajasta, kuitenkin viimeistään kymmenen vuoden kuluessa loukkauksen tapahtumisesta.

14 §

Asianosaisjulkisuuden rajoittaminen oikeushenkilössä

Jos oikeudenkäynti koskee liikesalaisuuden oikeudetonta hankkimista, käyttämistä tai ilmaisemista ja asianosainen on oikeushenkilö, tuomioistuin voi toisen asianosaisen pyynnöstä määrätä, että sovellettaessa oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annettua lakia (370/2007) oikeushenkilössä oikeus saada asianosaisena tieto liikesalaisuuden sisältävästä oikeudenkäyntiasiakirjasta, tai osallistua suulliseen käsittelyyn, jossa esitetään liikesalaisuus, on vain rajoitetulla määrällä luonnollisia henkilöitä. Määräyksen antaminen edellyttää, että tuomioistuin on liikesalaisuuden suojaamiseksi määrännyt oikeudenkäyntiasiakirjan tai sen osan salassa pidettäväksi ja päättänyt suullisen käsittelyn toimittamisesta kokonaan tai tarpeellisilta osin yleisön läsnä olematta ja että salassa pidettäväksi määrätyn tiedon tuleminen oikeushenkilössä rajoitettua määrää useamman luonnollisen henkilön tietoon aiheuttaisi merkittävästi haittaa tai vahinkoa niille eduille, joiden suojaamiseksi tieto on määrätty salassa pidettäväksi.

Jos tuomioistuimen ratkaisu määrätään salassa pidettäväksi siltä osin kuin se sisältää liikesalaisuutta koskevan tiedon ja jos niiden luonnollisten henkilöiden määrää, joilla on oikeushenkilössä oikeus saada asianosaisena tieto liikesalaisuuden sisältävästä oikeudenkäyntiasiakirjasta tai osallistua suulliseen käsittelyyn, on rajoitettu 1 momentissa tarkoitetulla tavalla, myös oikeutta saada asianosaisena salassa pidettäväksi määrätyn tiedon sisältävä ratkaisu voidaan samoin edellytyksin toisen asianosaisen pyynnöstä rajoittaa koskemaan vain rajoitettua määrää luonnollisia henkilöitä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua pyyntöä ei kuitenkaan saa hyväksyä, jos se voisi vaarantaa asianosaisten oikeuden oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin.

Tuomioistuimen on asianosaisia kuultuaan nimettävä ne luonnolliset henkilöt, joilla on 1 ja 2 momentissa tarkoitettu oikeus.

Tämän pykälän nojalla tehtävään ratkaisuun sovelletaan soveltuvin osin oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 6 lukua.

15 §

Teknisen ohjeen väärinkäyttö

Joka hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä tai toista vahingoittaakseen 7 §:n 1, 2 tai 3 momentin vastaisesti ilmaisee teknisen ohjeen tai käyttää teknistä ohjetta, on tuomitava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *teknisen ohjeen väärinkäytöstä* sakkoon.

16 §

Syyteoikeus

Syyttäjä saa nostaa syytteen teknisen ohjeen väärinkäytöstä vain, jos asianomistaja ilmoittaa rikoksen syytteeseen pantavaksi.

17 §

Viittaus rikoslakiin

Rangaistus yritysvakoilusta säädetään rikoslain (39/1889) 30 luvun 4 §:ssä, yrityssalaisuuden rikkomisesta 5 §:ssä ja yrityssalaisuuden väärinkäytöstä 6 §:ssä sekä salassapitorikoksesta mainitun lain 38 luvun 1 §:ssä ja salassapitorikkomuksesta 2 §:ssä.

18 §

Toimivaltainen tuomioistuin

Tässä laissa tarkoitetut yksityisoikeudelliset vaatimukset tutkitaan kärjäoikeudessa. Oikeushenkilöä tai elinkeinotoimintaa harjoittavaa luonnollista henkilöä vastaan esitetty yksityisoikeudellinen vaatimus voidaan kuitenkin tutkia myös markkinaoikeudessa noudattaen mitä näiden riita-asioiden käsittelystä säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (100/2013).

19 §

Asiantuntijat

Kärjäoikeudella voi olla asiassa, joka koskee liikesalaisuuden oikeudetonta hankkimista, käyttämistä tai ilmaisemista, apunaan enintään kaksi asiantuntijaa. Asiantuntijana voi toimia tuomioistuinlain (673/2016) 17 luvun 10 §:n 2 momentissa tarkoitettu henkilö.

Asiantuntijan on annettava kirjallinen lausunto kärjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä. Asiantuntijalla on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Ennen asian ratkaisemista kärjäoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Asiantuntijan palkkioon sovelletaan, mitä tuomioistuinlain 17 luvun 22 §:ssä säädetään asiantuntijajäsenen palkkiosta.

20 §

Voimaantulo ja siirtymäsäännös

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin tekoihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleiden asioiden käsittelyyn tuomioistuimessa sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

2.

Laki

sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain (1061/1978) 4 §, 6 §:n 3 momentti ja 10 §, sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n 3 momentti laissa 405/1986 ja 10 § laissa 810/1990, sekä
muutetaan 11 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 117/2013, seuraavasti:

11 §

Syyte 9 §:ssä tarkoitetusta rikoksesta ja rikkomuksesta käsitellään käräjäoikeudessa. Syyttäjä ei saa nostaa syytettä tässä laissa tarkoitetusta rikkomuksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikkomusta syytteeseen pantavaksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

3.

Laki

työsopimuslain 3 luvun 4 ja 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työsopimuslain (55/2001) 3 luvun 4 § ja 5 §:n 2 momentti seuraavasti:

3 luku

Työntekijän velvollisuudet

4 §

Liikesalaisuudet

Työntekijä ei saa työsuhteen kestäessä oikeudettomasti käyttää hyödykseen tai ilmaista muille työnantajan liikesalaisuuksia. Jos työntekijä on hankkinut tiedot oikeudettomasti, kiello jatkuu myös työsuhteen päättymisen jälkeen.

Liikesalaisuuksien suojasta säädetään lisäksi liikesalaisuuslaissa (/).

Liikesalaisuuden ilmaiseen työntekijän ohella työnantajalle syntyneen vahingon korvaamisesta on vastuussa myös se, jolle työntekijä ilmaisi tiedot, jos viimeksi mainittu tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää työntekijän menettelleen oikeudettomasti.

5 §

Kilpailukieltosopimus

Kilpailukieltosopimuksen perusteen erityistä painavuutta arvioitaessa on otettava muun ohella huomioon työnantajan toiminnan laatu ja sellainen suojan tarve, joka johtuu liikesalaisuuden säilyttämisestä tai työnantajan työntekijälle järjestämästä erityiskoulutuksesta, samoin kuin työntekijän asema ja tehtävät.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 §:n muuttamisesta annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 §:n muuttamisesta annettu laki (24/2016).

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 §, 15 luvun 17 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 17 luvun 13 §:n 3 momentti ja 19 §,

sellaisina kuin ne ovat, 7 luvun 4 § laeissa 119/2013 ja 24/2016 sekä 15 luvun 17 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 17 luvun 13 §:n 3 momentti ja 19 § laissa 732/2015, seuraavasti:

7 luku

Turvaamistoimista

4 §

Tässä luvussa tarkoitetusta turvaamistoimesta päättää yleinen tuomioistuin hakemuksesta. Turvaamistointa koskevan asian käsittelee se tuomioistuin, jossa hakijan vaatimusta tai oikeutta koskevan pääasian oikeudenkäynti on vireillä. Jos pääasian käsittely on päättynyt eikä muutoksenhakua varten säädetty aika ole kulunut umpeen, turvaamistointa koskevan asian käsittelee pääasiaa viimeksi käsitellyt tuomioistuin. Jos oikeudenkäyntiä ei ole vireillä, toimivaltainen tuomioistuin määräytyy 10 luvun perusteella.

Jos yleinen tuomioistuin ei ole toimivaltainen käsittelemään 1 momentissa tarkoitettua pääasiaa, turvaamistoimesta päättää sen paikkakunnan käräjäoikeus, missä vastapuolella on kotipaikka taikka missä kyseinen omaisuus tai huomattava osa siitä sijaitsee tai missä turvaamistoimen tarkoitus voi muutoin toteutua.

Turvaamistoimesta päättää 1 ja 2 momentissa säädetyn sijasta markkinaoikeus, jos pääasia on oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain (100/2013) 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2 momentissa mainitussa laissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetty riita-asia taikka oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 6 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu asia ja pääasian oikeudenkäynti on vireillä markkinaoikeudessa tai sen käsittely markkinaoikeudessa on päättynyt eikä muutoksenhakua varten säädetty aika ole kulunut umpeen. Markkinaoikeus päättää turvaamistoimesta myös, jos mainittua pääasiaa koskeva oikeudenkäynti ei ole vielä vireillä.

Edellä 1 ja 2 momentissa säädetyn sijasta markkinaoikeus päättää turvaamistoimesta myös, jos pääasia on oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu riita-asia, ja pääasian oikeudenkäynti on vireillä markkinaoikeudessa, tai sen käsittely markkinaoikeudessa on päättynyt, eikä muutoksenhakua varten säädetty aika ole kulunut umpeen.

Jos pääasia on liikesalaisuuslaissa (/) tarkoitettu riita-asia, turvaamistoimesta päättää se yleinen tuomioistuin tai markkinaoikeus, jossa hakijan vaatimusta tai oikeutta koskevan pääasian oikeudenkäynti on vireillä. Jos pääasian käsittely on päättynyt eikä muutoksenhakua varten säädetty aika ole kulunut umpeen, turvaamistointa koskevan asian käsittelee pääasiaa viimeksi käsitellyt tuomioistuin. Jos pääasiaa koskeva oikeudenkäynti ei ole vielä vireillä, turvaamistoimesta päättää se tuomioistuin, joka on toimivaltainen käsittelemään vaatimusta tai oikeutta koskevan pääasian.

Markkinaoikeuden ohella myös yhdistetystä patenttituomioistuimesta Brysselissä 19 päivänä helmikuuta 2013 tehdyssä sopimuksessa (2013/C 175/01) tarkoitettu yhdistetty patenttituomioistuin käsittelee eurooppapatentteihin liittyviä turvaamistoimiasioita siten kuin mainitussa sopimuksessa määrätään.

Markkinaoikeus ei saa päättää turvaamistoimesta, jos turvaamistoimea koskeva asia tai sitä koskeva pääasia on vireillä yhdistetyssä patenttituomioistuimessa. Markkinaoikeus ei myöskään saa päättää turvaamistoimesta, joka yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen mukaan kuuluu yhdistetyn patenttituomioistuimen yksinomaiseen toimivaltaan.

Aluksen takavarikosta sekä toimivaltaisesta tuomioistuimesta eräissä tapauksissa säädetään merilain (674/1994) 4 ja 21 luvussa.

15 luku

Oikeudenkäyntiasiamiehestä

17 §

Oikeudenkäyntiasiamies tai -avustaja tai hänen apulaisensa tai tulkki ei saa luvattomasti ilmaista yksityisen tai perheen salaisuutta tai liikesalaisuutta, jonka hän on saanut tietää:

17 luku

Todistelusta

13 §

Asianajaja, luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettu oikeudenkäyntiavustaja ja julkinen oikeusavustaja ei saa luvattomasti todistaa yksityisen tai perheen salaisuudesta tai liikesalaisuudesta, josta hän on muussa kuin 1 momentissa tarkoitettussa tehtävässään saanut tiedon. Tuomioistuimien voi kuitenkin velvoittaa henkilön todistamaan, jos syyttäjä ajaa syytettä rikoksesta, josta säädetty ankaran rangaistus on vähintään kuusi vuotta vankeutta, tai jos erittäin tärkeät syyt ottaen huomioon asian laatu, todisteen merkitys asian ratkaisemisen kannalta ja seuraukset sen esittämisestä sekä muut olosuhteet sitä vaativat.

19 §

Liikesalaisuudesta saa kieltäytyä todistamasta, jolleivät erittäin tärkeät syyt ottaen huomioon asian laatu, todisteen merkitys asian ratkaisemisen kannalta ja seuraukset sen esittämisestä sekä muut olosuhteet vaadi todistamista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 7 luvun 4 §:n 6 ja 7 momentti tulevat kuitenkin voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen lain voimaantuloa vireille tulleeeseen asiaan sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

6.

Laki

oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan oikeudenkäynnistä markkinaoikeudesta annetun lain (100/2013) 1 luvun 5 §, 1 a luvun 4 §:n 1 momentin 4 kohta, 4 luvun 1 §:n 2 momentti ja 17 §, 5 luvun 2 §:n 2 momentti ja 12 §, 6 luvun 1 §:n 1 momentti, 2 §, 3 §:n 1 momentti ja 8 §:n 1 momentti sekä 7 luvun 4 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 5 § osaksi laissa 1495/2016, 1 a luvun 4 §:n 1 momentin 4 kohta laissa 678/2016, 4 luvun 1 §:n 2 momentti ja 17 §, 6 luvun 1 §:n 1 momentti, 2 §, 3 §:n 1 momentti ja 8 §:n 1 momentti sekä 7 luvun 4 §:n 1 momentti laissa 1495/2016, sekä

lisätään 1 luvun 4 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1495/2016, uusi 5 momentti ja 1 a luvun 4 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 678/2016, uusi 5 kohta seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

4 §

Teollis- ja tekijänoikeudelliset asiat

Markkinaoikeus käsittelee teollis- ja tekijänoikeudellisina asioina myös liikesalaisuuslaissa (/) sen toimivaltaan kuuluviksi säädetyn riita-asiat.

5 §

Toimivalta teollis- ja tekijänoikeudelliseen asiaan liittyvässä riita-asiassa

Markkinaoikeus voi 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2 tai 4 momentissa mainitussa laissa sen toimivaltaan kuuluvaksi säädetyn riita-asian yhteydessä tutkia myös muun riita-asian, jos kantaja nostaa kanteet samanaikaisesti samaa vastaajaa tai eri vastaajia vastaan ja kanteet johtuvat olennaisesti samasta perusteesta. Erityisestä syystä markkinaoikeus voi tutkia mainitun muun riita-asian, vaikka sitä tarkoittavaa kannetta ei ole nostettu samanaikaisesti. Kanne on tällöinkin nostettava ennen kuin valmistelu on oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 28 §:n 1 momentin mukaisesti todettu päättyneeksi tai ennen kuin mainitun luvun 22 §:n mukaisesti asetettu määräaika on kulunut umpeen, jos tällainen määräaika on asianosaiselle asetettu.

Markkinaoikeus voi 4 §:n 5 momentissa mainitussa laissa sen toimivaltaan kuuluvaksi säädetyn riita-asian yhteydessä tutkia myös muun riita-asian, jos kantaja nostaa kanteet samanaikaisesti samaa vastaajaa tai eri vastaajia vastaan, kanteet johtuvat olennaisesti samasta perusteesta ja, jos vastaajia on useita, vastaajat ovat oikeushenkilöitä tai elinkeinotoimintaa harjoittavia luonnollisia henkilöitä. Erityisestä syystä markkinaoikeus voi tutkia mainitun muun riita-asian, vaikka sitä tarkoittavaa kannetta ei ole nostettu samanaikaisesti. Kanne on nostettava ennen kuin valmistelu on oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 28 §:n 1 momentin mukaisesti todettu päättyneeksi tai ennen kuin mainitun luvun 22 §:n mukaisesti asetettu määräaika on kulunut umpeen, jos tällainen määräaika on asianosaiselle asetettu.

Markkinaoikeus voi 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2 tai 4 momentissa mainitussa laissa sen toimivaltaan kuuluvaksi säädetyn riita-asian yhteydessä tutkia myös vastaajan kantajaa vastaan nostaman muuta asiaa koskevan vastakanteen, jos se koskee samaa tai samaan yhteyteen kuuluvaa asiaa kuin alkuperäinen kanne. Markkinaoikeus voi 4 §:n 5 momentissa mainitussa laissa sen toimivaltaan kuuluvaksi säädetyn riita-asian yhteydessä tutkia myös vastaajan kantajaa vastaan nostaman muuta asiaa koskevan vastakanteen, jos se koskee samaa tai samaan yhteyteen kuuluvaa asiaa kuin alkuperäinen kanne ja kantaja on oikeushenkilö tai elinkeinotoimintaa harjoittava luonnollinen henkilö.

Mitä 1–3 momentissa säädetään, edellyttää kuitenkin, ettei asianosaisten oikeuspaikkasopimuksesta tai muun tuomioistuimen yksinomaisesta toimivallasta muuta johdu.

Markkinaoikeus pysyy toimivaltaisena tutkimaan 1–3 momentissa tarkoitettun asian, vaikka toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuu muutos vireillepanon jälkeen.

1 a luku

Yleiset säännökset asian käsittelystä

4 §

Yhden jäsenen päätösvaltaisuus teollis- tai tekijänoikeudellisessa riita- tai hakemusasiassa

Riita- tai hakemusasiassa markkinaoikeudessa on yksi lainoppinut jäsen:

4) käsiteltäessä erikseen oikeudenkäymiskaaren 7 luvun mukaista turvaamistointa koskevaa asiaa;

5) käsiteltäessä erikseen liikesalaisuuslain 9 §:n mukaista väliaikaista kieltoa.

4 luku

Teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden käsittely

1 §

Luvun säännösten soveltamisala

Edellä 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2, 4 tai 5 momentissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetty riita- tai hakemusasia (*teollis- tai tekijänoikeudellinen riita- tai hakemusasia*) sekä mainitun luvun 5 §:ssä tarkoitettu riita-asia käsitellään markkinaoikeudessa siten kuin tämän luvun 17–24 §:ssä säädetään.

17 §

Oikeudenkäymiskaaren soveltaminen

Jollei tästä laista tai teollis- tai tekijänoikeudellisen riita- tai hakemusasian osalta 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2, 4 tai 5 momentissa mainitusta laista muuta johdu, mainituissa lainkohdissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädettyjen riita- ja hakemusasioiden sekä mainitun luvun 5 §:ssä tarkoitettujen riita-asioiden käsittelyyn markkinaoikeudessa sovelletaan, mitä oikeudenkäymiskaaressa säädetään riita- ja hakemusasioiden käsittelystä käräjäoikeudessa.

5 luku

Markkinaoikeudellisten asioiden käsittely

2 §

Asian vireillepanoon oikeutetut

Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 6 §:ssä tarkoitettun kiellon määraamistä koskevissa asioissa tämän luvun 1 §:ssä tarkoitettun hakemuksen voi tehdä se elinkeinonharjoittaja, johon mainitun lain 1–3 §:ssä tarkoitettu menettely kohdistuu tai jonka

toimintaa se saattaa vahingoittaa, taikka elinkeinonharjoittajien etujen valvomiseksi rekisteröity yhdistys.

12 §

Asian selvittäminen

Markkinaoikeus voi hankkia asiassa selvitystä omasta aloitteestaan sekä velvoittaa elinkeinonharjoittajan antamaan asian selvittämiseksi tarpeellisia tietoja. Liikesalaisuutta ei kuitenkaan saa velvoittaa ilmaisemaan, ellei siihen ole erityisiä syitä. Velvoitteen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko.

6 luku

Erinäiset säännökset

1 §

Teollis- ja tekijänoikeudellisten riita-asioiden käsitteleminen samassa oikeudenkäynnissä

Samojen tai eri asianosaisten väliset 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2, 4 tai 5 momentissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädetty riita-asiat voidaan käsitellä samassa oikeudenkäynnissä, jos se edistää asioiden selvittämistä.

2 §

Teollis- tai tekijänoikeudellisen riita-asian ja muun riita-asian käsitteleminen samassa oikeudenkäynnissä

Edellä 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2, 4 tai 5 momentissa mainitussa laissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetty riita-asia ja mainitun luvun 5 §:ssä tarkoitettu riita-asia on käsiteltävä samassa oikeudenkäynnissä.

Jos 1 luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu kanne nostetaan sen jälkeen, kun mainitun luvun 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2, 4 tai 5 momentissa mainitussa laissa tarkoitettussa riita-asiassa valmistelun on oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 28 §:n 1 momentin mukaisesti todettu päättyneen, markkinaoikeus voi käsitellä riita-asiat erikseen, jos niiden samassa oikeudenkäynnissä käsitteleminen ei käy haitatta päinsä. Samalla tavoin voidaan menetellä myös silloin, kun tämän lain 1 luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu kanne nostetaan sen jälkeen, kun asianosaiselle oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 22 §:n mukaan asetettu määräaika on kulunut umpeen.

3 §

Teollis- tai tekijänoikeudellisen riita-asian ja markkinaoikeudellisen asian käsitteleminen samassa oikeudenkäynnissä

Edellä 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2, 4 tai 5 momentissa mainitussa laissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetty riita-asia ja markkinaoikeu-

dellinen asia voidaan käsitellä samassa oikeudenkäynnissä, jos asioilla on yhteyttä keskenään ja niiden käsitteleminen yhdessä käy haitatta päinsä.

8 §

Ratkaisun julistaminen tai antaminen muussa asiassa

Edellä 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2, 4 tai 5 momentissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädettyissä riita- ja hakemusasioissa, mainitun luvun 5 §:ssä tarkoitetuissa riita-asioissa sekä markkinaoikeudellisissa asioissa markkinaoikeuden ratkaisu julistetaan päätösneuvottelun päätyttyä tai annetaan markkinaoikeuden kansliassa. Julistettu ratkaisu päivätään julistamispäivälle ja kansliassa annettu ratkaisu sille päivälle, jona se on asianosaisten saatavissa.

7 luku

Muutoksenhaku markkinaoikeuden ratkaisuun

4 §

Muutoksenhaku teollis- ja tekijänoikeudellisissa riita- ja hakemusasioissa sekä markkinaoikeudellisissa asioissa

Markkinaoikeuden ratkaisuun 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2, 4 tai 5 momentissa mainitussa laissa sen toimivaltaan kuuluvaksi säädettyssä riita- ja hakemusasiassa, 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettussa riita-asiasa sekä markkinaoikeudellisessa asiassa haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan oikeuteen, jos korkein oikeus oikeudenkäymiskäärän 30 luvun 3 §:n nojalla myöntää valitusluvan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleiden asioiden käsittelyyn sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

7.

Laki

todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annetun lain 7 b §:n muuttamisesta annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annetun lain 7 b §:n muuttamisesta annettu laki (25/2016).

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annetun lain (344/2000) 1 §:n 2 momentin johdantokappaleen suomenkielinen sanamuoto ja 2 kohta, 5 §:n 1 momentti ja 7 b §, sellaisina kuin niistä ovat 5 §:n 1 momentti laissa 745/2015 ja 7 b § laeissa 120/2013 ja 25/2016, seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan myös todistelun turvaamiseen riita-asiaassa, joka koskee:

2) liikesalaisuuslaissa (/) tarkoitetun liikesalaisuuden tai teknisen ohjeen oikeudettomaan käyttöön tai ilmaisemiseen perustuvan vahingon korvaamista tai mainitun lain 8 §:ssä tarkoitetun kiellon määräämistä.

5 §

Turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpano

Ulosottomiehellä on oikeus tarvittaessa saada turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpanoa varten poliisilta virka-apua. Ulosottomies saa tarpeen vaatiessa käyttää turvaamistoimen täytäntöönpanossa apunaan esteetöntä asiantuntijaa. Asiantuntijan esteellisyyteen sovelletaan, mitä oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 35 §:n 2 momentissa säädetään asiantuntijan esteellisyydestä. Hakija tai hakijan edustaja voi kuitenkin toimia asiantuntijana, jos on todennäköistä, ettei se johda tiedon saamiseen asiaan kuulumattomasta yksityisestä liikesalaisuudesta.

7 b §

Oikeuspaikka

Edellä 1 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa tässä laissa tarkoitettu turvaamistoimesta sekä 7 a §:n mukaisesta tiedoksisaantia koskevasta määräyksestä päättää markkinaoikeus, jos pääasian oikeudenkäynti on vireillä markkinaoikeudessa tai sen käsittely markkinaoikeudessa on päättynyt eikä muutoksenhakua varten säädetty aika ole kulunut umpeen. Markkinaoikeus päättää turvaamistoimesta ja 7 a §:n mukaisesta tiedoksisaantia koskevasta määräyksestä myös, jos pääasiaa koskeva oikeudenkäynti ei ole vielä vireillä.

Edellä 1 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa tässä laissa tarkoitettu turvaamistoimesta päättää kärjäoikeus, jos pääasian oikeudenkäynti on vireillä kärjäoikeudessa tai sen käsittely kärjäoikeudessa on päättynyt eikä muutoksenhakua varten säädetty aika ole kulunut umpeen, tai markkinaoikeus, jos pääasian oikeudenkäynti on vireillä markkinaoikeudessa tai sen käsittely markkinaoikeudessa on päättynyt eikä muutoksenhakua varten säädetty aika ole kulunut umpeen. Jos pääasiaa koskeva oikeudenkäynti ei ole vielä vireillä, turvaamistoimesta päättää se tuomioistuin, joka on toimivaltainen käsittelemään pääasian.

Markkinaoikeuden ohella myös yhdistetystä patenttituomioistuimesta Brysselissä 19 päivänä helmikuuta 2013 tehdyssä sopimuksessa (2013/C 175/01) tarkoitettu yhdistetty patenttituomioistuin käsittelee eurooppapatentteihin liittyviä turvaamistoimiasioita siten kuin mainitussa sopimuksessa määrätään.

Markkinaoikeus ei saa päättää turvaamistoimesta, jos turvaamistoimea koskeva asia tai sitä koskeva pääasia on vireillä yhdistetyssä patenttituomioistuimessa. Markkinaoikeus ei myöskään saa päättää turvaamistoimiasiaista, joka yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen mukaan kuuluu yhdistetyn patenttituomioistuimen yksinomaiseen toimivaltaan.

Muutoin tässä laissa tarkoitettu turvaamistoimesta ja 7 a §:n mukaisesta tiedoksisaantia koskevasta määräyksestä päättää oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 §:n 1 momentin mukaan toimivaltainen tuomioistuin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 7 b §:n 3 ja 4 momentti tulevat kuitenkin voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleiden asioiden käsittelyyn tuomioistuimessa sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

9.

Laki

oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain (370/2007) 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 742/2015, uusi 5 momentti seuraavasti:

2 §

Lain soveltamisala

Asianosaisjulkisuuden rajoittamisesta oikeushenkilössä liikesalaisuuden oikeudetonta hankkimista, käyttämistä tai ilmaisemista koskevassa oikeudenkäynnissä säädetään liikesalaisuuslain (/) 14 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

10.

Laki

viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 11 §:n 2 momentin 6 kohta, 24 §:n 1 momentin 17 ja 20 kohta sekä 26 §:n 2 momentin johdantokappale, sellaisena kuin niistä on 11 §:n 2 momentin 6 kohta laissa 1400/2016, seuraavasti:

11 §

Asianosaisen oikeus tiedonsaantiin

Asianosaisella, hänen edustajallaan ja avustajallaan ei ole edellä 1 momentissa tarkoitettua oikeutta:

6) julkisessa hankinnassa toisen ehdokkaan tai tarjoajan liikesalaisuutta koskeviin tietoihin; tieto tarjousten vertailussa käytetystä kokonaishinnasta on kuitenkin aina annettava;

24 §

Salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

17) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja valtion, kunnan tai muun julkisyhteisön tai 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun yhteisön, laitoksen tai säätiön liikesalaisuudesta, samoin kuin sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja muusta vastaavasta liiketoimintaa koskevasta seikasta, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi mainituille yhteisöille, laitoksille tai säätiöille taloudellista vahinkoa tai saattaisi toisen samanlaista tai muutoin kilpailevaa toimintaa harjoittavan julkisyhteisön tai yksityisen parempaan kilpailuasemaan tai heikentäisi julkisyhteisön tai 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun yhteisön, laitoksen tai säätiön mahdollisuuksia edullisiin hankintoihin tai sijoitus-, rahoitus- ja velanhoitojärjestelyihin;

20) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja yksityisestä liikesalaisuudesta, samoin kuin sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja muusta vastaavasta yksityisen elinkeinotoimintaa koskevasta

seikasta, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi elinkeinonharjoittajalle taloudellista vahinkoa, ja kysymys ei ole kuluttajien terveyden tai ympäristön terveellisyys- tai suojaamiseksi tai toiminnasta haittaa kärsivien oikeuksien valvomiseksi merkityksellisistä tiedoista tai elinkeinonharjoittajan velvollisuuksia ja niiden hoitamista koskevista tiedoista;

26 §

Yleiset perusteet salassa pidettävän tiedon antamiseen

Viranomais voi salassapitosäännösten estämättä antaa tiedon toisen taloudellisesta asemasta taikka liikesalaisuudesta, terveydenhuollon tai sosiaalihuollon asiakassuhteesta tai myönnetystä etuudesta taikka 24 §:n 1 momentin 32 kohdassa tarkoitettua henkilön yksityiselämää koskevasta tai sitä vastaavasta muun lain mukaan salassa pidettävästä seikasta, jos tieto on tarpeen:

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

11.

Laki

rikoslain 30 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 30 luvun 4—6 ja 11 §,
sellaisina kuin ne ovat, 4, 6 ja 11 § laissa 769/1990 sekä 5 § laeissa 769/1990, 54/1993 ja 61/2003,
seuraavasti:

30 luku

Elinkeinorikoksista

4 §

Yritysvakoilu

Joka oikeudettomasti hankkii tiedon toiselle kuuluvasta liikesalaisuudesta
1) tunkeutumalla ulkopuolisilta suljettuun paikkaan taikka ulkopuolisilta suojattuun tietojärjestelmään,
2) hankkimalla haltuunsa tai jäljentämällä asiakirjan tai muun tallenteen taikka muulla siihen rinnastettavalla tavalla tai
3) käyttämällä teknistä erikoislaitetta

tarkoituksin oikeudettomasti ilmaista tällainen salaisuus tai oikeudettomasti käyttää sitä, on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *yrittysvakoilusta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

5 §

Yrityssalaisuuden rikkominen

Joka hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä tai toista vahingoittaakseen oikeudettomasti ilmaisee toiselle kuuluvan liikesalaisuuden tai oikeudettomasti käyttää tällaista liikesalaisuutta, jonka hän on saanut tietoonsa

- 1) ollessaan toisen palveluksessa,
 - 2) toimiessaan yhteisön tai säätiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenenä, toimitusjohtajana, tilintarkastajana tai selvitysmiehenä taikka niihin rinnastettavassa tehtävässä,
 - 3) suorittaessaan tehtävää toisen puolesta tai muuten luottamuksellisessa liikesuhteessa tai
 - 4) yrityksen saneerausmenettelyn yhteydessä,
- on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *yrityssalaisuuden rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tämä pykälä ei koske tekoa, johon 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu on ryhtynyt kahden vuoden kuluttua palvelusaikansa päättymisestä.

Yritys on rangaistava.

6 §

Yrityssalaisuuden väärinkäyttö

Joka oikeudettomasti

- 1) käyttää tässä laissa rangaistavaksi säädetyllä teolla tietoon saatua tai ilmaistua toiselle kuuluvaa liikesalaisuutta elinkeinotoiminnassa taikka
 - 2) hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä ilmaisee tällaisen salaisuuden,
- on tuomittava *yrityssalaisuuden väärinkäytöstä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

11 §

Määritelmä

Liikesalaisuudella tarkoitetaan tässä luvussa liikesalaisuuslain (/) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettua liikesalaisuutta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

12.

Laki

sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 146 §:n 1 momentti, 147 §:n 2 momentin, 150 §:n otsikon ja 2—4 momentin, sekä 151 §:n 2 momentin suomenkielinen sanamuoto sekä 153 §:n 3 momentti seuraavasti:

146 §

Yhteisötilaajan käsittelyoikeus väärinkäytöstopauksissa

Yhteisötilaajalla on oikeus käsitellä välitystietoja maksullisen tietoyhteiskunnan palvelun, viestintäverkon tai viestintäpalvelun luvattoman käytön taikka rikoslain 30 luvun 11 §:ssä tarkoitettujen liikesalaisuuksien paljastamisen ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi siten kuin tämän lain 147—156 §:ssä säädetään.

147 §

Yhteisötilaajan huolehtimisvelvollisuus väärinkäytöstopauksissa

Yhteisötilaajan on ennen välitystietojen käsittelyn aloittamista liikesalaisuuksien paljastamisen ehkäisemiseksi:

1) rajoitettava pääsyä liikesalaisuuksiin ja ryhdyttävä muihin toimenpiteisiin viestintäverkon ja viestintäpalvelunsa käytön ja tietojen suojaamiseksi asianmukaisin tietoturvallisuustoimenpitein;

2) määriteltävä, miten liikesalaisuuksia saa viestintäverkossa siirtää, luovuttaa tai muutoin käsitellä ja minkälaisiin kohdeosoitteisiin liikesalaisuuksia käsittelemään oikeutetut henkilöt eivät ole oikeutettuja lähettämään sähköisiä viestejä.

150 §

Yhteisötilaajan käsittelyoikeus liikesalaisuuksien paljastamisen selvittämiseksi

Yhteisötilaaja saa käsitellä välitystietoja manuaalisesti, jos on perusteltu syy epäillä, että liikesalaisuus on viestintäverkkoa tai viestintäpalvelua käyttämällä luvattomasti annettu ulkopuoliselle, ja jos:

- 1) automaattisen hakutoiminnon avulla on havaittu viestinnässä poikkeama;
- 2) liikesalaisuus julkaistaan tai sitä käytetään luvatta; taikka
- 3) yksittäistapauksessa muusta 1 tai 2 kohtaan rinnastuvasta, yleisesti havaittavissa olevasta seikasta voidaan päätellä, että liikesalaisuus on luvattomasti annettu ulkopuoliselle.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetun käsittelyn edellytyksenä on, että epäilty liikesalaisuuden paljastaminen kohdistuu yhteisötilaajan tai sen yhteistyökumppanin elinkeinotoiminnan kannalta keskeisiin liikesalaisuuksiin taikka teknologisen tai muun kehittämistyön tuloksiin, jotka todennäköisesti ovat merkittäviä elinkeinotoiminnan käynnistämisen tai sen harjoittamisen kannalta.

Edellä 2 momentissa tarkoitetun käsittelyn edellytyksenä on lisäksi, että tiedot ovat välttämättömiä liikesalaisuuden paljastamisen ja siitä vastuussa olevien selvittämiseksi.

151 §

Käsittelyoikeuden erityiset rajoitukset väärinkäytöstapauksissa

Liikesalaisuuksien paljastamisen selvittämiseksi työnantajana oleva yhteisötilaaja voi käsitellä vain sellaisten käyttäjiensä välitystietoja, joille yhteisötilaaja on antanut tai joilla muutoin on yhteisötilaajan hyväksymällä tavalla pääsy liikesalaisuuksiin.

153 §

Yhteisötilaajan tiedonantovelvollisuus työntekijöiden edustajalle väärinkäytöstapauksissa

Työntekijöiden edustajien ja 2 momentissa tarkoitettujen työntekijöiden on pidettävä salassa tietoonsa saamat liikesalaisuuden loukkaukset ja epäilyt liikesalaisuuden loukkaamisesta koko työsuhteen voimassaoloajan. Virkamiehen ja muun viranomaisen palveluksessa toimivan salassapitovelvollisuudesta on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja muualla laissa säädetään. Mitä edellä säädetään, ei estä tietojen luovuttamista valvontaviranomaiselle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

13.

Laki

yrityksen saneerauksesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) 14 § seuraavasti:

14 §

Salassapitovelvollisuus

Selvittäjä, velkojatoimikunnan jäsen tai velkoja, näiden palveluksessa oleva henkilö taikka näiden käyttämä avustaja tai asiantuntija ei saa luvatta ilmaista eikä käyttää yksityiseksi hyödykseen velallisen taloudellista asemaa, liikesuhteita taikka liikesalaisuutta koskevia seikkoja, jotka hän on menettelyn yhteydessä saanut tietoonsa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

14.

Laki

merityösopimuslain 4 luvun 4 ja 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merityösopimuslain (756/2011) 4 luvun 4 § ja 5 §:n 2 momentti seuraavasti:

4 luku

Työntekijän velvollisuudet

4 §

Liikesalaisuudet

Työntekijä ei saa työsuhteen kestäessä oikeudettomasti käyttää hyödykseen tai ilmaista muille työnantajan liikesalaisuuksia. Jos työntekijä on hankkinut tiedot oikeudettomasti, kiello jatkuu myös työsuhteen päättymisen jälkeen.

Liikesalaisuuksien suojasta säädetään lisäksi liikesalaisuuslaissa (/).

Liikesalaisuuden ilmaiseen työntekijän ohella työnantajalle syntyneen vahingon korvaamisesta on vastuussa myös se, jolle työntekijä ilmaisi tiedot, jos viimeksi mainittu tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää työntekijän menettelleen oikeudettomasti.

5 §

Kilpailukieltosopimus

Kilpailukieltosopimuksen perusteen erityistä painavuutta arvioitaessa on otettava muun ohella huomioon työnantajan toiminnan laatu ja sellainen suojan tarve, joka johtuu liikesalaisuuden säilyttämisestä tai työnantajan työntekijälle järjestämästä erityiskoulutuksesta, samoin kuin työntekijän asema ja tehtävät.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

15.

Laki

työriitojen sovittelusta annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työriitojen sovittelusta annetun lain (420/1962) 18 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 799/1989, seuraavasti:

18 §

Sovittelija ei saa luvottomasti ilmaista liikesalaisuutta, jonka hän on virassaan tai tehtävässään saanut tietää, eikä asiaa, joka hänelle on 10 §:n 2 momentissa mainitulla ehdolla annettu tiedoksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

16.

Laki

yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (759/2004) 2 §:n 3 momentti, 5 a §:n 1 momentin 3 kohta, 7 §:n 1 momentin 6 kohta ja 8 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 3 momentti laissa 126/2009 ja 5 a §:n 1 momentin 3 kohta laissa 511/2008, seuraavasti:

2 §

Soveltaisala

Työnantajan oikeudesta tilaajana saada maksuvelvollisuuden selvittämiseksi työntekijän käyttöön annettua liittymää koskevat tunnistamistiedot ja oikeudesta käsitellä työntekijän sähköisen viestinnän tunnistamistietoja viestintäverkon tai viestintäpalvelun luvattoman käytön tilanteissa ja liikesalaisuuksien suojaamiseksi säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa (917/2014). Mitä mainitussa laissa säädetään paikkatietopalvelun käyttäjästä, sovelletaan työntekijään, jonka käyttöön työnantaja antaa paikkatietopalvelun. Henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan henkilötietolakia (523/1999), jollei tässä laissa toisin säädetä.

5 a §

Henkilöluottotietojen käsittely

Työnantajalla on oikeus saada ja käyttää tehtävään valittua työnhakijaa koskevia luottotietolain (527/2007) 4 luvussa tarkoitettuja henkilöluottotietoja työnhakijan luotettavuuden arvioimiseksi, kun työnhakijan on tarkoitus toimia työtehtävissä, jotka edellyttävät erityistä luotettavuutta ja:

3) joiden hoitamiseksi annetaan pääsy sellaisiin työnantajan tai tämän asiakkaan kannalta keskeisiin liikesalaisuuksiin, joiden suojaamisesta on erityisesti huolehdittu;

7 §

Huumausainetestiä koskevan todistuksen toimittaminen työhön otettaessa

Työnantaja saa ottaa vastaan tai muutoin käsitellä huumausainetestiä koskevaan todistukseen merkittäviä tietoja tehtävään valitun työnhakijan suostumuksella vain silloin, kun työnhakijan on tarkoitus toimia sellaisessa työssä, joka edellyttää tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä harkintakykyä tai hyvää reagointikykyä, ja jossa työtehtävien suorittaminen huumeiden vaikutuksen alaisena tai huumeista riippuvaisena voi:

6) vaarantaa liikesalaisuutta tai aiheuttaa työnantajalle tai tämän asiakkaalle vähäistä suurempaa taloudellista vahinkoa, jos liikesalaisuuden vaarantamista tai taloudellisen riskin syntymistä ei voida muiden keinojen avulla estää.

8 §

Huumausainetestiä koskevan todistuksen toimittaminen työsuhteen aikana

Työnantaja voi velvoittaa työntekijän esittämään työsuhteen aikana huumausainetestiä koskevan todistuksen, jos työnantajalla on perusteltua aiheita epäillä, että työntekijä on huumausaineiden vaikutuksen alaisena työssä tai että työntekijällä on riippuvuus huumeista, ja jos testaaminen on välttämätöntä työntekijän työ- tai toimintakyvyn selvittämiseksi ja työntekijä toimii sellaisessa työssä, joka edellyttää erityistä tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä harkintakykyä tai hyvää reagointikykyä ja jossa työtehtävien suorittaminen huumeiden vaikutuksen alaisena tai huumeista riippuvaisena:

6) vaarantaa taloudellisesti merkittävää liikesalaisuutta tai voi aiheuttaa työnantajalle tai tämän asiakkaalle merkittävää taloudellista vahinkoa, jos liikesalaisuuden vaarantamista tai taloudellisen riskin syntymistä ei voida muiden keinojen avulla estää; tai

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

17.

Laki

yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain 57 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain (334/2007) 57 §:n 1 momentin 1 kohta ja 3 momentin 1 kohta seuraavasti:

57 §

Salassapitovelvollisuus

Työntekijän, henkilöstöryhmän edustajan ja 55 §:ssä tarkoitetun asiantuntijan sekä 2 momentissa tarkoitettujen työntekijöiden ja heidän edustajiensa on pidettävä salassa yhteistoimintamenettelyn yhteydessä saadut:

- 1) liikesalaisuutta koskevat tiedot;

Salassapitovelvollisuuden edellytyksenä on, että:

- 1) työnantaja on osoittanut työntekijälle ja henkilöstöryhmän edustajalle sekä 55 §:ssä tarkoitetulle asiantuntijalle, mitkä tiedot kuuluvat liikesalaisuuden piiriin;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

18.

Laki

yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlaajuisissa yritysryhmissä annetun lain 43 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlaajuisissa yritysryhmissä annetun lain (335/2007) 43 §:n 1 momentin 1 kohta ja 3 momentin 1 kohta seuraavasti:

43 §

Salassapitovelvollisuus

Työntekijän, joka on 8 tai 20 §:ssä tarkoitetun työntekijöiden neuvotteluryhmän jäsen, ja yhteistoimintamenettelyyn osallistuvan työntekijöiden edustajan sekä työntekijöiden edustajia avustavan, tässä laissa tarkoitetun asiantuntijan on pidettävä salassa yhteistoimintamenettelyn yhteydessä saadut:

- 1) yritysryhmän tai yrityksen liikesalaisuutta koskevat tiedot;

Salassapitovelvollisuuden edellytyksenä on, että:

- 1) yritysryhmän tai yrityksen johto on osoittanut 1 momentissa tarkoitetuille salassapitovelvollisille, mitkä tiedot kuuluvat liikesalaisuuden piiriin;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

19.

Laki

työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 43 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) 43 § seuraavasti:

43 §

Salassapitovelvollisuus

Tässä luvussa tarkoitetun tai 23 §:n mukaisesti sovitun yhteistoimintatehtäviä hoitavan henkilön on pidettävä salassa tehtävää hoitaessaan saamansa työnantajan taloudellista asemaa, liikesalaisuutta sekä yritysturvallisuutta ja vastaavaa turvajärjestelyä koskevat tiedot, joiden leviäminen olisi omiaan vahingoittamaan työnantajaa tai sen liike- tai sopimuskumppania, sekä yksityisen henkilön taloudellista asemaa ja muutoin häntä henkilökohtaisesti koskevat tiedot, jollei se, jonka suojaksi salassapitovelvollisuus on voimassa, ole antanut suostumustaan tietojen luovuttamiseen. Salassapitovelvollisuus jatkuu senkin jälkeen, kun henkilö on lakannut hoitamasta mainittua tehtävää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

20.

Laki

henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa annetun lain (725/1990) 12 §:n 1 momentti seuraavasti:

12 §

Salassapitovelvollisuus

Jollei asianomaisen toimielimen jäsenten tai varajäsenten salassapitovelvollisuudesta ole erikseen toisin säädetty, saadaan yrityksen liikesalaisuudeksi ilmoittamia tietoja, joiden leviäminen olisi omiaan vahingoittamaan yritystä tai sen sopimuskumppania, käsitellä vain niiden työntekijöiden, toimihenkilöiden ja henkilöstön edustajien kesken, joita asia koskee. Tietoja ei tällöinkään saa ilmaista muille.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

21.

Laki

henkilöstöedustuksesta eurooppayhtiössä (SE) ja eurooppaosuuskunnassa (SCE) annetun lain 31 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilöstöedustuksesta eurooppayhtiössä (SE) ja eurooppaosuuskunnassa (SCE) annetun lain (758/2004) 31 §,
sellaisena kuin se on laissa 663/2006, seuraavasti:

31 §

Salassapitovelvollisuus

Erityisen neuvotteluryhmän tai edustavan elimen jäsenet sekä heitä avustavat asiantuntijat eivät saa ilmaista heille luottamuksellisia annettuja liikesalaisuuksia koskevia tietoja, joiden leviäminen olisi omiaan vahingoittamaan yhtiötä tai muuta oikeushenkilöä taikka sen liike- tai sopimuskumppania, muille kuin niille työntekijöille tai henkilöstön edustajille, joita asia koskee. Sama koskee henkilöstön edustajia ja asiantuntijoita tiedottamis- ja kuulemismenettelyn yhteydessä. Salassapitovelvollisuus on voimassa myös toimikauden jälkeen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

22.

Laki

henkilöstörahastolain 61 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilöstörahastolain (934/2010) 61 §:n 1 momentin 1 kohta seuraavasti:

61 §

Salassapitovelvollisuus

Henkilöstörahaston toimielimen jäsenen, varajäsenen ja toimihenkilön on pidettävä salassa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan saadut:

- 1) työnantajayrityksen liikesalaisuutta koskevat tiedot;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

23.

Laki

siviilipalveluslain 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan siviilipalveluslain (1446/2007) 25 §:n 2 momentin 6 kohta seuraavasti:

25 §

Huumausaineen käyttöä selvittävä tutkimus

Siviilipalveluskeskus tai siviilipalveluspaikka voi velvoittaa siviilipalvelusvelvollisen palveluksensa aikana esittämään yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (759/2004) 6 §:ssä tarkoitetun huumausainetestin koskevan todistuksen, jos on perusteltua aihetta epäillä, että siviilipalvelusvelvollinen on huumausaineiden vaikutuksen alaisena palveluksessa tai että hänellä on riippuvuus huumausaineista. Edellytyksenä on lisäksi, että testaaminen on välttämätöntä siviilipalvelusvelvollisen palveluskelpoisuuden selvittämiseksi ja hän toimii sellaisissa tehtävissä, jotka edellyttävät erityistä tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä harkintakykyä tai hyvää reagointikykyä ja jossa tehtävien suorittaminen huumausaineiden vaikutuksen alaisena tai huumausaineista riippuvaisena voi:

6) vaarantaa liikesalaisuutta taikka aiheuttaa työnantajalle tai tämän asiakkaalle vähäistä suurempaa taloudellista vahinkoa, jos liikesalaisuuden vaarantamista taikka taloudellisen riskin syntymistä ei voida muiden keinojen avulla estää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

24.

Laki

oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin annetun lain (656/1967) 10 §, sellaisena kuin se on laissa 526/1988, seuraavasti:

10 §

Joka on saanut tämän lain nojalla tiedon keksinnöstä, toisen liikesalaisuudesta taikka toisen taloudellisesta asemasta, ei saa luvattomasti ilmaista sitä sivulliselle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

25.

Laki

yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain (1085/2015) 9 §:n 1 momentti, 34 §:n 1 momentti, 67 §:n 1 momentti sekä 85 §:n 2 ja 3 momentin suomenkielinen sanamuoto,

sellaisina kuin niistä ovat 9 §:n 1 momentti, 34 §:n 1 momentti ja 67 §:n 1 momentti laissa 652/2016, seuraavasti:

9 §

Salassapitovelvollisuus

Turvallisuusalan elinkeinolupaa edellyttävän toiminnan harjoittaja, vastaava hoitaja tai vartija ei saa oikeudettomasti ilmaista eikä käyttää omaksi tai toisen hyödyksi taikka toista vahingoittaakseen, mitä hän vartioimisliiketoiminnassa tai vartioimistehtävässään on saanut tietää toimeksiannon osapuolen tai työnantajansa salassa pitämistä tai salassa pidettäväksi säädetyistä turvallisuusjärjestelyistä, liikesalaisuudesta taikka henkilön yksityiselämän piiriin kuuluvista seikoista.

34 §

Salassapitovelvollisuus

Turvallisuusalan elinkeinolupaa edellyttävän toiminnan harjoittaja, vastaava hoitaja tai järjestyksenvälvoija ei saa oikeudettomasti ilmaista eikä käyttää omaksi tai toisen hyödyksi taikka toista vahingoittaakseen, mitä hän järjestyksenvälvoijatoiminnassa tai järjestyksenvälvontatehtävässään on saanut tietää toimeksiannon osapuolen, työnantajansa, toimialueensa haltijan tai tilaisuuden järjestäjän salassa pitämistä tai salassa pidettäväksi säädetyistä turvallisuusjärjestelyistä, liikesalaisuudesta taikka yksityiselämän piiriin kuuluvista seikoista.

67 §

Salassapitovelvollisuus

Turvasuojaustoiminnan harjoittaja, turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan vastaava hoitaja tai turvasuojaaja ei saa oikeudettomasti ilmaista eikä käyttää omaksi tai toisen hyödyksi taikka toista vahingoittaakseen, mitä hän turvasuojaustoiminnassa tai turvasuojaustehtävässään on saanut tietää toimeksiannon osapuolen tai työnantajansa salassa pitämistä tai salassa pidettäväksi säädetyistä turvallisuusjärjestelyistä, liikesalaisuudesta taikka yksityiselämän piiriin kuuluvista seikoista.

85 §

Tarkastus- ja tietojensaantioikeus

Poliisihallituksella ja poliisilaitoksella on oikeus saada turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijalta valvonnassa tarvittavia tietoja turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan toiminnasta, henkilöstöstä, taloudellisesta asemasta ja muista vastaavista seikoista yhteisön jäsentä, tilintarkastajaa, toimitusjohtajaa, hallituksen jäsentä tai työntekijää velvoittavan liikesalaisuuden estämättä.

Poliisihallituksella ja poliisilaitoksilla on oikeus saada vartijalta, järjestyksenvalvojalta, järjestyksenvalvojaksi asettajalta, järjestyksenvalvojakoulutuksen järjestäjältä ja järjestyksenvalvojakouluttajaksi, voimankäyttökouluttajaksi ja asekokouluttajaksi sekä turvasuojaajaksi hyväksytyltä valvonnassa tarvittavia tietoja vartioimis-, järjestyksenvalvonta- ja turvasuojaustehtävien suorittamisesta ja vartija- ja järjestyksenvalvojakoulutuksen järjestämisestä sekä muista vastaavista seikoista yhteisön jäsentä, tilintarkastajaa, toimitusjohtajaa, hallituksen jäsentä tai työntekijää velvoittavan liikesalaisuuden estämättä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

26.

Laki

rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 33 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain (699/2004) 33 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 174/2014, seuraavasti:

33 §

Salassapitovelvollisuus

Joka ryhmittymään kuuluvan yrityksen taikka sen asiamiehen tai ryhmittymään kuuluvan yrityksen lukuun toimivan muun yrityksen toimitilijäsenenä tai varajäsenenä tai niiden palveluksessa taikka niiden toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää ryhmit-

tymään kuuluvan yrityksen asiakkaan tai muun sen toimintaan liittyvän henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liikesalaisuuden, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa antaa myöskään yhtiökokoukselle, osuuskunnan kokoukselle tai edustajistolle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkeenomistajalle tai jäsenelle. Ryhmittymään kuuluvan luottolaitoksen ja sen konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen, sijoituspalveluyrityksen ja sen konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen, rahastoyhtiön, vaihtoehtorahastojen hoitajan, vakuutusyhtiön, vakuutusomistusyhteisön ja vakuutusyhtiölain 1 luvun 5 b §:ssä tarkoitetun palveluyrityksen salassapitovelvollisuudesta säädetään erikseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

27.

Laki

sijoitusrahastolain 133 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sijoitusrahastolain (48/1999) 133 §:n 1 momentti seuraavasti:

133 §

Rahastoyhtiön ja säilytisyhteisön hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, tilintarkastaja sekä toimihenkilö on velvollinen pitämään salassa, mitä hän on tehtävässään saanut tietää rahastosuudenomistajan tai jonkun muun taloudellisesta asemasta taikka liikesalaisuudesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

28.

Laki

turvallisuusselvityslain 22 ja 36 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan turvallisuusselvityslain (726/2014) 22 §:n 1 momentin 2 kohta ja 36 §:n 4 momentti seuraavasti:

22 §

167

Eräiden tehtävien hyväksyminen turvallisuusselvitysmenettelyyn

Suojelupoliisi voi sen lisäksi, mitä 19 ja 21 §:ssä säädetään, päättää yrityksen hakemuksesta hyväksyä perusmuotoisen tai suppean henkilöturvallisuusselvitysmenettelyn piiriin sellaiset yritykset tai sen lukuun aliurakoitsijana toimivassa yrityksessä suoritettavat tehtävät, joissa tehtävään valittava tai sitä hoitava:

-
- 2) saa käyttöönsä sellaisia tietoja työntäjän tai tämän yhteistyökumppanin liikesalaisuudesta, teknologisesta kehittämistyöstä tai sen hyödyntämisestä, että tietojen oikeudeton luovuttaminen, käyttö tai muu käsittely aiheuttaa työntäjälle, tämän asiakkaalle tai yhteistyökumppanille merkittävää taloudellista vahinkoa.
-

36 §

Yritysturvallisuusselvityksen laatimisen edellytykset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää, että yritysturvallisuusselvitys voidaan laatia myös yrityksen sellaisten liikesalaisuuksien tai teknologista kehittämistyötä koskevien tietojen suojaamiseksi, joiden oikeudeton käyttö, käsittely ja luovuttaminen aiheuttaisivat yritykselle merkittävää taloudellista vahinkoa tai joiden suojaamisella on merkitystä yleisen edun kannalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

29.

Laki

alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain (7/2014) 27 §:n 5 momentti seuraavasti:

27 §

Maakunnan yhteistyöryhmän päätöksenteko ja hallintomenettely

Liikesalaisuuden piiriin kuuluvia yksittäisiä yrityshanke-esityksiä ei voida käsitellä yhteistyöryhmässä. Yhteistyöryhmä saa ennen päätöksentekoa yhteenvetotiedot saapuneista yritystukihakemuksista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

30.

Laki

vakuutusyhtiölain 30 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vakuutusyhtiölain (521/2008) 30 luvun 1 §:n 1 momentti seuraavasti:

30 luku

Salassapitovelvollisuus ja oikeus tietojen luovuttamiseen

1 §

Salassapitovelvollisuus

Joka vakuutusyhtiön tai sen omistusyhteisön taikka palveluyrityksen palveluksessa tai näiden toimielinten jäsenenä tai varajäsenenä tai vakuutusyhtiön toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan taikka vakuutusalan lautakunnan tai vastaavan toimielimen palveluksessa tai jäsenenä tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella taikka 2 tai 3 §:n nojalla on saanut tietää vakuutusyhtiön, sen asiakkaan tai jonkun muun taloudellista asemaa tai terveydentilaa tai muita henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liikesalaisuuden, ei saa ilmaista tätä sivulliselle, ellei se, jonka hyväksi salassapitovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai ellei laissa muuta säädetä. Asiakasta koskevia salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja ei saa antaa myöskään yhtiökokoukselle tai edustajistolle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkaalla, lukuun ottamatta yhtiökokouksen ääniluetteloa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

31.

Laki

arvopaperimarkkinalain 11 luvun 29 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvopaperimarkkinalain (746/2012) 11 luvun 29 §:n 1 momentti seuraavasti:

11 luku

Julkinen ostotarjous ja tarjousvelvollisuus

29 §

Salassapitovelvollisuus

Joka tässä luvussa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan tai 28 §:ssä tarkoitetun toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai toimihenkilönä on saanut tietää arvopaperin liikkeeseenlaskijan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityistä olosuhdetta koskevan julkistamattoman seikan tai liikesalaisuuden, ei saa sitä ilmaista tai muuten paljastaa eikä käyttää hyväksi, jos sitä ei ole säädetty tai asianmukaisessa järjestyksessä määrätty ilmaistaivaksi tai ellei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

32.

Laki

konttilain 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan konttilain (762/1998) 19 §:n 1 momentti seuraavasti:

19 §

Salassapitovelvollisuus

Joka tässä laissa tarkoitettuja valvonta- tai muita tehtäviä suorittaessaan on saanut tietoja elinkeinonharjoittajan liikesalaisuudesta, ei saa ilmaista niitä sivulliselle eikä käyttää niitä yksityiseksi hyödykseen, ellei se, jonka hyväksi salassapitovelvollisuus on säädetty, anna tähän suostumustaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

33.

Laki

vakuutuskassalain 165 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vakuutuskassalain (1164/1992) 165 §:n 1 momentti,
sellaisena kuin se on laissa 287/2000, seuraavasti:

165 §

Joka vakuutuskassan tai sen palveluyrityksen palveluksessa tai näiden toimielinten jäsenenä tai varajäsenenä tai vakuutuskassan antaman toimeksiannon perusteella tehtävää suorittaessaan taikka vakuutusalan lautakunnan tai vastaavan toimielimen palveluksessa tai jäsenenä tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella taikka 165 b tai 165 c §:n nojalla on saanut tietää vakuutuskassan, vakuutuskassan osakkaan tai jäsenen tai jonkun muun taloudellisesta asemasta tai liikesalaisuudesta taikka jonkun henkilön terveydentilaa tai muita henkilökohtaisia oloja koskevan seikan, ei saa tätä ilmaista sivulliselle, ellei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tiedon ilmaisemiseen tai ellei laissa muuta säädetä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

34.

Laki

luottolaitostoiminnasta annetun lain 15 luvun 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 15 luvun 14 §:n 1 momentti seuraavasti:

15 luku

Menettelytavat asiakasliiketoiminnassa

14 §

Salassapitovelvollisuus

Joka luottolaitoksen tai sen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen, luottolaitosten yhteenliittymän taikka luottolaitoksen asiamiehen tai muun luottolaitoksen lukuun toimivan yrityksen toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai niiden palveluksessa taikka niiden toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää luottolaitoksen tai sen kanssa samaan konsolidointiryhmään tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvan yrityksen asiakkaan tai muun sen toimintaan liittyvän henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liikesalaisuuden, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa antaa myöskään yhtiökokoukselle, isäntien kokoukselle, osuuskunnan kokoukselle tai edustajistolle taikka hypoteekkiyhdistyksen kokoukselle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkeenomistajalle tai jäsenelle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

35.

Laki

vakuutusedustuksesta annetun lain 44 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vakuutusedustuksesta annetun lain (570/2005) 44 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 897/2008, seuraavasti:

44 §

Vaitiolovelvollisuus

Joka vakuutusedustusta harjoitettaessa tai muutoin vakuutusedustukseen liittyviä tehtäviä suorittaessa on saanut tietää vakuutusedustajan, tämän asiakkaan tai jonkun muun taloudellista asemaa tai terveydentilaa tai muita henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liikesalaisuuden, ei saa ilmaista tätä sivulliselle, ellei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai ellei laissa muuta säädetä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

36.

Laki

maksulaitoslain 37 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maksulaitoslain (297/2010) 37 §:n 1 momentti seuraavasti:

37 §

Salassapitovelvollisuus

Joka maksulaitoksen tai sen kanssa samaan ryhmään kuuluvan yrityksen, maksulaitoksen asiamiehen tai muun maksulaitoksen lukuun toimivan yrityksen toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai niiden palveluksessa taikka niiden toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää maksulaitoksen tai sen kanssa samaan ryhmään kuuluvan yrityksen asiakkaan tai muun sen toimintaan liittyvän henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liikesalaisuuden, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se,

jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa antaa myöskään yhtiökokoukselle, osuuskunnan kokoukselle tai edustajistolle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkeenomistajalle tai jäsenelle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

37.

Laki

tilastolain 10 ja 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tilastolain (280/2004) 10 §:n 1 momentti ja 22 §,
sellaisina kuin ne ovat laissa 361/2013, seuraavasti:

10 §

Tietojen käsittelyssä noudatettavat periaatteet

Tilastotarkoituksia varten kerättyjä tietoja yhdistettäessä, säilytettäessä, hävitettäessä ja muutoin käsiteltäessä on huolehdittava siitä, ettei kenenkään yksityiselämän tai henkilötietojen suoja taikka liikesalaisuus vaarannu.

22 §

Ulkopuolisten palvelujen käyttö

Tilastoja laativa viranomainen voi antaa tilastotuotannon eri vaiheisiin liittyviä osatehtäviä ja tukitehtäviä ulkopuolisen suoritettavaksi. Toimeksiantojen käyttöä ja ehtoja harkittaessa ja valvontaa järjestettäessä on erityisesti otettava huomioon yksityiselämän ja henkilötietojen suoja sekä liikesalaisuuden suoja koskevat näkökohdat.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

38.

Laki

liikenteen palveluista annetun lain IV osan 1 luvun 2 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) IV osan 1 luvun 2 §:n 2 momentti sekä 4 §:n 5 momentti seuraavasti:

IV OSA

VIRANOMAISET JA VALVONTA

1 luku

Viranomaisten toiminta

2 §

Liikenneviraston seuranta- ja yhteensovittamistehtävät

Liikkumispalvelun tarjoajalla on velvollisuus liikesalaisuuden estämättä toimittaa määräjain harjoittamansa liikenteen tarjontaa ja toteutunutta kysyntää koskevat tiedot Liikennevirastolle 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi sekä tilastointia ja tutkimusta varten. Henkilöliikenteen kuljetuspalvelun tarjoajan on lisäksi ilmoitettava säännöllisesti tarjottavan palvelun aloittamisesta, lopettamisesta ja olennaisista muutoksista Liikennevirastolle viimeistään 60 päivää ennen suunnitelman toteuttamista siltä osin kuin tiedot eivät ole saatavilla III osan 2 luvun 1 §:n mukaisista rajapinnoista. Tiedot on toimitettava maksutta.

4 §

Palvelusopimusasetuksessa tarkoitettut tieliikenteen toimivaltaiset viranomaiset

Toimivaltaisella viranomaisella on oikeus sisällyttää 2 §:n 3 momentin mukaisesti Liikennevirastolta saamia tietoa liikenteen järjestämistä koskevan tarjouskilpailun tarjouspyyntöön. Tarjouspyynnöstä ei kuitenkaan saa käydä ilmi yksittäisen yrityksen liikesalaisuutta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

39.

Laki

kansainvälistä taksiliikennettä tiellä koskevan Ruotsin kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kansainvälistä taksiliikennettä tiellä koskevan Ruotsin kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain (559/2012) 2 §:n 2 momentti seuraavasti:

2 §

Taksiyrityksen velvollisuudet

Suomeen sijoittunut taksiyritys tai sen palveluksessa oleva ei saa oikeudettomasti ilmaista eikä käyttää omaksi tai toisen hyödyksi taikka toista vahingoittaakseen, mitä hän on harjoittaessaan taksiliikennesopimuksen mukaista taksiliikennettä, saanut tietää asiakkaan liikesalaisuudesta taikka yksityisyyteen kuuluvista seikoista, jollei laissa muuta säädetä. Salassapitovelvollisuus säilyy myös liikenteenharjoittamisen tai palvelussuhteen päätyttyä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

40.

Laki

luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetun lain (715/2011) 8 §:n 1 momentin 4 kohta seuraavasti:

8 §

Velvollisuudet

Luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan tulee rehellisesti ja tunnollisesti täyttää hänelle uskotut oikeudenkäyntiasiamiehen ja -avustajan tehtävät. Mainituissa tehtävissä oikeudenkäyntiavustajan tulee erityisesti:

4) olla luvattomasti ilmaisematta sellaista yksityisen tai perheen salaisuutta taikka liikesalaisuutta, josta hän tehtävässään on saanut tiedon;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

41.

Laki

vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 7 luvun 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain (162/2014) 7 luvun 11 §:n 1 momentti seuraavasti:

7 luku

Toiminnan järjestäminen

11 §

Salassapitovelvollisuus

Vaihtoehtorahastojen hoitajan, vaihtoehtorahaston taikka tämän lain mukaisen säilytysyhteisön tai erityisen säilytysyhteisön hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, tilintarkastaja sekä toimihenkilö on velvollinen pitämään salassa, mitä hän on tehtävässään saanut tietää asiakkaan tai vaihtoehtorahaston sijoittajan taloudellisesta asemasta taikka liikesalaisuudesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

42.

Laki

arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (348/2017) 8 luvun 1 §:n 1 ja 2 momentti seuraavasti:

8 luku

Erinäiset säännökset

1 §

Salassapitovelvollisuus

Joka tilinhoitajan, keskusvastapuolen tai arvopaperikeskuksen, niiden omistusyhteisön, niiden konsolidointiryhmään kuuluvan rahoituslaitoksen tai niiden yhteenliittymän toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai niiden palveluksessa ollessaan taikka niiden toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää arvo-osuuden omistajan, liikkeeseenlaskijan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liikesalaisuuden, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on sää-

detty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa myöskään antaa tilinhoitajan tai arvopaperikeskuksen yhtiökokoukselle tai osuuskunnan kokoukselle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkeen- tai osuudenomistajalle. Edellä 4 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitettujen ja muiden sellaisten tietojen, jotka arvo-osuuden liikkeeseenlaskija on tässä ominaisuudessa saanut, osalta salassapitovelvollisuus koskee myös liikkeeseenlaskijan toimielimen jäsentä ja varajäsentä, sen palveluksessa olevaa tai sen toimeksiannosta tehtävää suorittavaa.

Joka selvitysosapuolen tai sellaisen yhteisön, jolle toiminta on ulkoistettu, toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä taikka toimihenkilönä on saanut tietää arvopaperin liikkeeseenlaskijan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityistä olosuhdetta koskevan julkistamattoman seikan taikka liikesalaisuuden, ei saa sitä ilmaista tai muutoin paljastaa eikä käyttää hyväksi, jos sitä ei ole säädetty tai asianmukaisessa järjestyksessä määrätty ilmaistaivaksi tai ellei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

43.

Laki

ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain 79 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain (398/1995) 79 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 525/2008, seuraavasti:

79 §

Salassapitovelvollisuus

Joka ulkomaisen vakuutusyhtiön tai sen omistusyhteisön taikka palveluyrityksen palveluksessa tai näiden toimielinten jäsenenä tai varajäsenenä tai ulkomaisen vakuutusyhtiön toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan taikka vakuutusalan lautakunnan tai vastaavan toimielimen palveluksessa tai jäsenenä tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella taikka 4 tai 5 momentin nojalla on saanut tietää ulkomaisen vakuutusyhtiön, sen asiakkaan tai jonkun muun taloudellista asemaa tai terveydentilaa tai muita henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liikesalaisuuden, ei saa ilmaista tätä sivulliselle, ellei se, jonka hyväksi salassapitovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai ellei laissa muuta säädetä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

44.

Laki

panttilainauslaitoksista annetun lain 33 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan panttilainauslaitoksista annetun lain (1353/1992) 33 §:n 1 momentti,
sellaisena kuin se on laissa 769/1997, seuraavasti:

33 §

Panttilainauslaitoksen hallituksen jäsen ja varajäsen, toimitusjohtaja, ja, jos varatoimitusjohtaja on laitokselle valittu, varatoimitusjohtaja, sivukonttorin johtaja, tilintarkastaja ja toimihenkilö sekä näiden henkilöiden toimeksiannosta tehtävää suorittava henkilö on velvollinen pitämään salassa, mitä hän on tehtävässään saanut tietää laitoksen asiakkaan tai jonkun muun yksityisestä olosuhteesta, taloudellisesta asemasta taikka liikesalaisuudesta. Salassa pidettäviä tietoja ei saa antaa myöskään yhtiökokoukselle eikä osakkeenomistajalle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

45.

Laki

asianajajista annetun lain 5 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asianajajista annetun lain (496/1958) 5 c §:n 1 momentti,
sellaisena kuin se on laissa 626/1995, seuraavasti:

5 c §

Asianajaja tai hänen apulaisensa ei saa luvattomasti ilmaista sellaista yksityisen tai perheen salaisuutta taikka liikesalaisuutta, josta hän tehtävässään on saanut tiedon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

46.

Laki

eläinten lääkitsemisestä annetun lain 40 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläinten lääkitsemisestä annetun lain (387/2014) 40 §:n 2 momentin johdanto-
kappale seuraavasti:

40 §

Salassa pidettävät tiedot ja niiden luovuttaminen

Salassapitovelvollisuuden estämättä voidaan valvonnassa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

47.

Laki

rautatielain 94 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rautatielain (304/2011) 94 § seuraavasti:

94 §

Viranomaisten tiedonsaantioikeus

Rautatieliikenteen harjoittajan tai rataverkon haltijan on liikesalaisuuden estämättä luovutettava Liikenteen turvallisuusvirastolle tai vastaavasti ministeriölle ne tiedot, joita virasto ja ministeriö tarvitsevat tässä laissa tarkoitettujen lupien ja todistusten myöntämistä varten.

Rautatieliikenteen harjoittajan tai rataverkon haltijan on liikesalaisuuden estämättä luovutettava Liikenteen turvallisuusvirastolle ne tiedot, joita virasto tarvitsee 12 luvussa tarkoitettua rekisteröintiä ja rekisteristä poistamista varten, hoitaessaan 13 luvussa tarkoitettuja sääntelyelimen tehtäviä sekä 15 luvussa tarkoitettua valvontaa varten.

Rautatieliikenteen harjoittajan on liikesalaisuuden estämättä luovutettava Liikennevirastolle ne tiedot, joita virasto tarvitsee 37 §:ssä tarkoitettun ratamaksun määrittämistä sekä tilastointia ja tutkimusta varten.

Rautatieyrityksen on liikesalaisuuden estämättä luovutettava ministeriölle ne tiedot, joita ministeriö tarvitsee 13 §:n 4 momentissa tarkoitettua tarkastusta varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

48.

Laki

valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 5 ja 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain (443/1998) 5 §:n 1 momentti ja 6 §:n 2 momentti,
sellaisena kuin niistä on 6 §:n 2 momentti laissa 294/2017, seuraavasti:

5 §

Salassapitovelvollisuus

Joka yhtiön tai samaan konserniin kuuluvan yhteisön toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai niiden palveluksessa taikka niiden toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää yhtiön asiakkaan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liikesalaisuuden, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se, jonka hyväksi salassapitovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa myöskään antaa yhtiön yhtiökokoukselle.

6 §

Yhtiön tiedonantovelvollisuus ja valvonta

Yhtiön toimielimen jäsen ja varajäsen sekä yhtiön palveluksessa oleva voi sen estämättä, mitä 5 §:ssä säädetään salassapitovelvollisuudesta, antaa työ- ja elinkeinoministeriölle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Innovaatorahoituskeskus Tekesille tietoja, joita hän on saanut yhtiön asiakkaan tai muun henkilön taloudellisesta asemasta tai yksityisestä olosuhteesta taikka liikesalaisuudesta, jos tietojen antaminen on julkisen rahoituksen yhteensovittamisen tai yritystukiasioiden viranomaiskäsitteilyn kannalta tarpeellista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

49.

Laki

tartuntatautilain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tartuntatautilain (1227/2016) 18 §:n 5 momentti seuraavasti:

18 §

Laboratoriotutkimukset ja toimilupa

Aluehallintovirastolla ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella on tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa varten oikeus päästä tarkastamaan laboratorioiden tiloja, toimintaa ja valvonnassa tarvittavia asiakirjoja sekä saada korvaukset salassapitosäännösten estämättä käyttöönsä tarvittavat tiedot, selvitykset, asiakirjat ja muu aineisto. Tiedonsaantioikeus koskee myös valvontaa varten tarvittavia tietoja liikesalaisuudesta. Tiedot, selvitykset, asiakirjat ja muu aineisto on annettava aluehallintovirastolle tai Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle niiden asettamassa kohtuullisessa määräjässä. Jollei tietoja, selvityksiä, asiakirjoja ja muuta aineistoa anneta asetetussa määräjässä, aluehallintovirasto voi velvoittaa antamaan ne sakon uhalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

50.

Laki

eläkesäätiölain 132 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläkesäätiölain (1774/1995) 132 §:n 1 momentti,
sellaisena kuin se on laissa 288/2000, seuraavasti:

132 §

Joka eläkesäätiön tai sen palveluyrityksen palveluksessa tai näiden toimielinten jäsenenä tai varajäsenenä tai eläkesäätiön antaman toimeksiannon perusteella tehtävää suorittaessaan taikka vakuutusalan lautakunnan tai vastaavan toimielimen palveluksessa tai jäsenenä tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella taikka 132 b tai 132 c §:n nojalla on saanut tietää eläkesäätiön, eläkesäätiöön kuuluvan työnantajan, edunsaajan tai jonkun muun taloudellisesta asemasta tai liikesalaisuudesta taikka jonkun henkilön terveydentilaa tai muita henkilökohtaisia oloja koskevan seikan, ei saa tätä ilmaista sivulliselle, ellei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tiedon ilmaisemiseen tai ellei laissa muuta säädetä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

51.

Laki

sijoituspalvelulain 12 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sijoituspalvelulain (747/2012) 12 luvun 1 § seuraavasti:

12 luku

Salassapito ja asiakkaan tunteminen

1 §

Salassapitovelvollisuus

Joka sijoituspalveluyrityksen tai sen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen, sijoituspalveluyritysten yhteenliittymän taikka sijoituspalveluyrityksen asiamiehen tai muun sijoituspalveluyrityksen lukuun toimivan yrityksen toimitilimen jäsenenä tai varajäsenenä tai niiden palveluksessa taikka niiden toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää sijoituspalveluyrityksen tai sen kanssa samaan konsolidointiryhmään tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (699/2004) tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvan yrityksen asiakkaan tai muun sen toimintaan liittyvän henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liikesalaisuuden, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa myöskään antaa sijoituspalveluyrityksen yhtiökokoukselle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkeenomistajalle.

Mitä 1 momentissa säädetään salassapitovelvollisuudesta, koskee myös sitä, joka 11 luvussa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan on saanut tietää sijoituspalveluyrityksen tai sen asiakkaiden taloudellista asemaa tai yksityistä olosuhdetta koskevan julkistamattoman seikan taikka liikesalaisuuden.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

52.

Laki

kauppaedustajista ja myyntimiehistä annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kauppaedustajista ja myyntimiehistä annetun lain (417/1992) 7 § seuraavasti:

7 §

Kauppaedustaja ei saa edustussopimuksen voimassaoloaikana eikä sen päätyttyäkään käyttää hyödykseen tai muille ilmaista päämiehen liikesalaisuuksia, jotka on uskottu hänelle tai jotka hän muuten on saanut tietoonsa, jos hän näin menetellessään toimisi hyvän liiketavan vastaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

53.

Laki

auktorisoiduista teollisoikeusasiamiehistä annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan auktorisoiduista teollisoikeusasiamiehistä annetun lain (22/2014) 9 § seuraavasti:

9 §

Salassapitovelvollisuus

Auktorisoitu asiamies tai hänen avustajansa ei saa luvottomasti ilmaista asiakkaansa sellaista yksityisen tai perheen salaisuutta taikka liikesalaisuutta, josta hän tehtävässään on saanut tiedon. Auktorisoitu asiamies tai hänen avustajansa ei saa myöskään luvottomasti ilmaista muita tietoja, joita hän tehtävää hoitaessaan on saanut tietää asiakkaastaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

54.

Laki

joukkorahoituslain 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan joukkorahoituslain (734/2016) 19 § seuraavasti:

19 §

Salassapitovelvollisuus

Joka joukkorahoituksen välittäjän toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä, sen palveluksessa taikka sen toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää joukkorahoituksen saajan tai joukkorahoituksen välittäjän muun asiakkaan tai muun sen toimintaan liittyvän henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liikesalaisuuden, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa myöskään antaa joukkorahoituksen välittäjän yhtiökokoukselle tai sitä vastaavan toimielimen kokoukselle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkeenomistajalle, jäsenelle, yhtiömiehelle eikä muulle henkilölle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

55.

Laki

asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain (852/2016) 14 § seuraavasti:

14 §

Vaitiolovelvollisuus

Joka asunto-omaisuuteen liittyviä kuluttajaluottoja välittäessään tai tällaisiin luottoihin liittyviä neuvontapalveluja tarjotessaan on saanut tietää asiakkaansa tai jonkun muun taloudellista asemaa tai henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liikesalaisuuden, ei saa ilmaista tätä sivulliselle, ellei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai ellei laissa muuta säädetä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

56.

Laki

eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain (853/2016) 13 § seuraavasti:

13 §

Vaitiolovelvollisuus

Joka kuluttajaluottojen myöntämistä tai vertaislainanvälitystä harjoittaessa on saanut tietää kuluttajan tai jonkun muun taloudellista asemaa tai henkilökohtaisia oloja koskevan seikan tai liikesalaisuuden, ei saa ilmaista tätä sivulliselle, ellei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai ellei laissa muuta säädetä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

57.

Laki

oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa annetun lain (381/2007)
5 §:n 1 momentin 3 kohta seuraavasti:

5 §

Salassa pidettävät tunnistetiedot

Hallintotuomioistuimen diaariin tai vastaavaan asiakirjarekisteriin merkityt asianosaisen tai muun asiaan osallisen yksilöimiseksi tarpeelliset tiedot on pidettävä salassa, jos se on välttämätöntä sen vuoksi, että ne yhdessä hallintotuomioistuimen asiakirjarekisteriin tai päätökseen merkittyjen muiden tietojen kanssa ilmaisevat:

3) henkilön yksityisyyden tai turvallisuuden taikka henkilön tai yrityksen liikesalaisuuden suojaamiseksi muussa laissa salassa pidettäväksi säädetyn tiedon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

58.

Laki

rahanpesun selvittelykeskuksesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahanpesun selvittelykeskuksesta annetun lain (445/2017) 4 §:n 1 momentti seuraavasti:

4 §

Rahanpesun selvittelykeskuksen oikeus saada, käyttää ja luovuttaa tietoa

Rahanpesun selvittelykeskuksella on oikeus saada viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitamaan asetetulta yhteisöltä sekä ilmoitusvelvollisilta rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen

estämisen ja selvittämisen kannalta välttämättömät tiedot ja asiakirjat maksutta sen estämättä, mitä liikesalaisuutta tai yksilön, yhteisön tai säätiön taloudellisia olosuhteita, taloudellista asemaa tai verotustietoja koskevien tietojen salassapidosta säädetään. Päätöksen salassa pidettävien tietojen hankkimisesta tekee selvittelykeskuksessa työskentelevä päälylystään kuuluva poliisimies.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

59.

Laki

Eläketurvakeskuksesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Eläketurvakeskuksesta annetun lain (397/2006) 4 §:n 3 momentti,
sellaisena kuin se on laissa 1263/2016, seuraavasti:

4 §

Eläketurvakeskuksen oikeus saada ja käyttää tietoja tilasto-, tutkimus- ja kehittämistoimintaan

Eläketurvakeskuksella on oikeus yhdistää ja käyttää 1 momentin tai työntekijän eläkelain 197 ja 198 §:n perusteella saamia henkilö- ja muita tietoja tutkimus- ja tilastotoiminnan lisäksi tämän lain 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua työeläketurvan kehittämistä varten tarvittavien selvitysten ja esitysten tekemiseen. Eläketurvakeskuksella on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus antaa julkisten alojen työeläkelakien toimeenpanosta huolehtivalta eläkelaitokselta saadut eläkettä, eläkeoikeutta ja vakuuttamista koskevat tiedot tieteellistä tutkimusta, tilastointia ja viranomaisten suunnittelu- ja selvitystyötä varten siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 28 §:ssä säädetään. Tietoja käsiteltäessä on huolehdittava siitä, ettei kenenkään yksityisyys eikä liikesalaisuus vaarannu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

60.

Laki

valtiontalouden tarkastusviraston oikeudesta tarkastaa eräitä Suomen ja Euroopan yhteisöjen välisiä varainsiirtoja annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtiontalouden tarkastusviraston oikeudesta tarkastaa eräitä Suomen ja Euroopan yhteisöjen välisiä varainsiirtoja annetun lain (353/1995) 4 §, sellaisena kuin se on laissa 653/1999, seuraavasti:

4 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain mukaisia tehtäviä suorittaessa saatuja tietoja toisen taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa poliisi- ja muille esitutkintaviranomaisille, tulli- ja syyttäväviranomaisille ja tuomioistuimelle rikoksen selvittämiseksi sekä Euroopan yhteisöjen toimielimille ja muille toimivaltaisille viranomaisille, jos yhteisön lainsäädännössä niin edellytetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

61.

Laki

liikennevahinkolautakunnasta annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan liikennevahinkolautakunnasta annetun lain (441/2002) 10 §:n 1 momentti seuraavasti:

10 §

Salassapitovelvollisuus

Joka liikennevahinkolautakunnan jäsenenä tai varajäsenenä tai palveluksessa olevana tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella taikka vakuutusyhtiölain (521/2008) 30 luvun 3 §:n nojalla on saanut tietää vakuutusyhtiön, sen asiakkaan tai jonkun muun taloudellista asemaa tai terveydentilaa tai muita henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liikesalaisuuden, ei saa ilmaista tätä sivulliselle, ellei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai ellei laissa muuta säädetä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

62.

Laki

kemikaalilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kemikaalilain (599/2013) 52 §:n 2 momentti, 56 §:n otsikko ja 1 momentti, 57 §:n otsikko ja 1 momentin johdantokappale sekä 58 §:n otsikko ja johdantokappale seuraavasti:

52 §

Oikeus saada tietoja toisilta viranomaisilta ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Valvontaviranomainen saa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa valvonnassa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista toisille valvontaviranomaisille, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle, Elintarviketurvallisuusvirastolle ja vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 6 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille näiden suorittaessa laissa säädettyä valvontaa, sekä muiden EU-maiden valvontaviranomaisille Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön valvontaa varten.

56 §

Vaatus liikesalaisuuden suojaamiseksi

Edellä 22 §:ssä tarkoitettujen tietojen toimittamisesta vastaavan toiminnanharjoittajan on erikseen mainittava liikesalaisuuksiksi katsomansa tiedot, jotka hän vaatii pidettäväksi salassa muilta kuin Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta. Vaatimuksen esittäjän on perusteltava vaatimuksensa.

57 §

Kemikaalia koskevan liikesalaisuuden rajaus

Riippumatta siitä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään liikesalaisuudesta, tämän lain 22 §:ssä tarkoitettujen toiminnanharjoittajan vaatimuksen perusteella salassa pidettäviä eivät ole seuraavat kemikaaleja koskevat tiedot:

58 §

Biosidivalmistetta koskevan liikesalaisuuden rajaus

Riippumatta siitä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään liikesalaisuudesta, tämän lain 5 luvussa tarkoitettua biosidivalmistetta koskevan hyväksymisen hakijan vaatimuksen perusteella salassa pidettäviä eivät ole seuraavat biosidivalmistetta koskevat tiedot:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

63.

Laki

säteilylain 68 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan säteilylain (592/1991) 68 §,
sellaisena kuin se on laissa 647/1999, seuraavasti:

68 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain noudattamista valvottaessa sekä säteilyturvaneuvottelukunnan jäsenen ja sihteerin tehtävässä saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta sekä liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa tämän lain 57 §:n mukaisesti sekä syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

64.

Laki

pelastuslain 86 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pelastuslain (379/2011) 86 §:n 1 momentti seuraavasti:

86 §

Vaitiolovelvollisuus

Pelastustoimen palveluksessa oleva tai pelastustoimintaan osallistuva sekä 107 §:ssä tarkoitettu tutkintalautakunnan jäsen ja asiantuntija eivät saa pelastustoimeen kuulumattomalla tavalla käyttää hyödykseen eivätkä luvatta ilmaista muille tässä tehtävässään tietoon saamaansa seikkaa, jos siitä on laissa säädetty salassapitovelvollisuus taikka jos se koskee yksityistä liikesalaisuutta, taloudellista asemaa, henkilökohtaisia olosuhteita tai terveydentilaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

65.

Laki

vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain 32 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 32 §:n 2 momentti,
sellaisena kuin se on laissa 358/2015, seuraavasti:

32 §

Turvallisuusselvityksen esillä pitäminen

Toiminnanharjoittaja voi Turvallisuus- ja kemikaaliviraston suostumuksella rajoittaa turvallisuusselvityksessä yleisölle annettavia tietoja, joita se pitää liikesalaisuutena tai muuten perustellusti luottamuksellisina.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

66.

Laki

lääkelain 25 a ja 90 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lääkelain (395/1987) 25 a §:n 1 momentti ja 90 §:n 2 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 25 a §:n 1 momentti laissa 330/2013 ja 90 §:n 2 momentti laissa 773/2009, seuraavasti:

25 a §

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen on laadittava arviointilausunto lääkevalmisteesta, jolle on haettu myyntilupaa. Arviointilausunto on päivitettävä aina, kun lääkevalmisteen laadusta, turvallisuudesta tai tehosta saadaan uusia merkittäviä tietoja. Arviointilausunnon ja sen perustelujen, joista on poistettu liikesalaisuuden piiriin kuuluvat tiedot, on oltava

julkisesti saatavilla. Arviointilausuntoon on sisällyttävä yhteenveto, joka sisältää lääkkeen käyttöehtoja käsittelevän osuuden. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen on julkaistava lääkevalmistetta koskeva myyntilupapäätös, myyntilupaan liitetyt ehdot ja tarvittaessa tiedot ehtojen täyttämiseen liittyvistä määräajoista, valmisteyhteenveto sekä pakkausseloste.

90 §

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus saa luovuttaa tämän lain mukaisia tehtäviä suorittaessaan saamiaan tietoja yksityisen ja yhteisön liikesalaisuudesta Euroopan unionin toimielimelle ja muulle valvontaviranomaiselle Euroopan yhteisön säädöksissä edellytetyllä tavalla sekä Elintarviketurvallisuusvirastolle, sosiaali- ja terveysministeriölle, lääkkeiden hintalautakunnalle, Kansaneläkelaitokselle sekä poliisi-, tulli- ja syyttäväviranomaiselle silloin, kun se on tarpeen niiden lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

67.

Laki

maatalouden rakennetuista annetun lain 40 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007) 40 a §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1415/2011, seuraavasti:

40 a §

Ilmoitus tuen käytön ehtojen vastaisesta hankintamenettelystä

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla tarjouksen tekijällä, hänen edustajallaan ja avustajallaan ei ole oikeutta tietoon, jonka elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on saanut 1 momentissa tarkoitettua vastauksen antamiseksi ja joka koskee toisen tarjouksen tekijän liikesalaisuutta. Tieto tarjousten vertailussa käytetystä hinnasta ja muusta tekijästä on kuitenkin aina annettava.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

68.

Laki

maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain 53 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (192/2013) 53 §:n 3 momentti seuraavasti:

53 §

Viranomaisen oikeus tietojensaantiin

Tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valtion ja kunnan viranomaisille tässä laissa säädetyn tehtävän suorittamista varten sekä syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

69.

Laki

kirjanpitolain 8 luvun 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kirjanpitolain (1336/1997) 8 luvun 3 §, sellaisena kuin se on laissa 630/1999, seuraavasti:

8 luku

Erinäiset säännökset

3 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Kirjanpitolausautakunnan jäsen ja lain valvontatehtävää suorittava henkilö saavat viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä antaa tämän lain mukaista tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja kirjanpitovelvollisen tai jonkun muun liikesalaisuudesta taikka jonkun taloudellisesta asemasta tai henkilökohtaisista oloista esitutkintaviranomaiselle ja syyttäjälle rikoksen selvittämiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

70.

Laki

vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (719/1994) 17 §,
sellaisena kuin se on laissa 642/1999, seuraavasti:

17 §

Tiedonsaanti toiselta viranomaiselta

Valvontaviranomaisella on viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada valvontaa varten tarpeellisia liikesalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja toiselta viranomaiselta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

71.

Laki

terveydensuojelulain 59 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan terveydensuojelulain (763/1994) 59 §,
sellaisena kuin se on laissa 658/1999, seuraavasti:

59 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain noudattamista valvottaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa 4, 5 ja 7 §:ssä mainituille viranomaisille ja muulle viranomaiselle, joka tarvitsee tietoja terveydensuojelun alaan kuuluvan viranomaistehtävän suorittamiseksi, sekä syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

72.

Laki

alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain (370/1995) 21 §,
sellaisena kuin se on laissa 643/1999, seuraavasti:

21 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa säädettyjä tehtäviä suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä jonkun terveydentilasta ja 20 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tekijän henkilöllisyydestä luovuttaa syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

73.

Laki

eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annetun lain (1192/1996) 24 §:n johdantokappale,
sellaisena kuin se on laissa 672/1999, seuraavasti:

24 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain mukaisia tehtäviä suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

74.

Laki

eläinsuojelulain 62 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläinsuojelulain (247/1996) 62 §:n johdantokappale,
sellaisena kuin se on laissa 662/1999, seuraavasti:

62 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvottaessa sekä 48 §:ssä tarkoitettua selvitystä ja tutkimusta suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

75.

Laki

vesihuoltolain 35 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesihuoltolain (119/2001) 35 §:n 2 momentin johdantokappale seuraavasti:

35 §

Salassapitovelvollisuus

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain mukaisia tehtäviä suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

76.

Laki

yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain (152/1990) 15 §,
sellaisena kuin se on laissa 678/1999, seuraavasti:

15 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön liikesalaisuudesta ja taloudellisesta asemasta sekä jonkun henkilökohtaisista oloista luovuttaa syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi sekä muulle tässä laissa tarkoitetulle valvontaviranomaiselle tämän tehtävän suorittamista varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

77.

Laki

lääketieteellisestä tutkimuksesta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lääketieteellisestä tutkimuksesta annetun lain (488/1999) 23 §:n 2 momentti seuraavasti:

23 §

Virkavastuu ja salassapito

Joka tämän lain mukaisia asioita käsiteltäessä on saanut tietoonsa tutkimussuunnitelmaa koskevia luottamuksellisia tietoja, tietoja toisen henkilön ominaisuuksista, terveydentilasta, henkilökohtaisista oloista tai taloudellisesta asemasta tai elinkeinonharjoittajan liikesalaisuuksia, ei saa sivulliselle ilmaista näin saamiaan tietoja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

78.

Laki

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksesta annetun lain (593/2009) 7 §:n 2 momentti seuraavasti:

7 §

Tietojen saanti

Keskus ei saa luovuttaa tämän lain mukaisia tehtäviä suorittaessaan saamiaan tietoja yksityisen tai yhteisön liikesalaisuudesta tai muuta salassa pidettävää tietoa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

79.

Laki

alkoholilain 64 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alkoholilain (1102/2017) 64 §:n 1 momentti seuraavasti:

64 §

Tietojen antaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä valvontaviranomaiset saavat antaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta ja liikesalaisuudesta toiselle valvontaviranomaiselle, jos tiedot ovat välttämättömiä kyseiselle viranomaiselle säädetyn tehtävän hoitamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

80.

Laki

metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain 22 ja 23 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain (241/2002) 22 §:n 1 momentti ja 23 § seuraavasti:

22 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa tarkoitettua tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta sekä liikesalaisuudesta luovuttaa tämän lain 15 ja 16 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten.

23 §

Euroopan unionin jäsenvaltioiden viranomaisten välinen tiedonvaihto

Valvontaviranomainen saa luovuttaa metsänviljelyaineistodirektiivin valvonnan edellyttämiä tietoja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden viranomaisille. Luovutettaessa henkilötietoja on noudatettava henkilötietolakia. Tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta taikka liikesalaisuudesta ei kuitenkaan saa luovuttaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

81.

Laki

taimiaiaineistolain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan taimiaiaineistolain (1205/1994) 9 §,
sellaisena kuin se on laissa 850/2011, seuraavasti:

9 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön liikesalaisuudesta ja taloudellisesta asemasta luovuttaa syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle pakokokeinolain (806/2011) 8 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun rikoksen selvittämiseksi sekä tämän lain 7 ja 7 a §:ssä tarkoitetuille viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

82.

Laki

kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain (702/2003) 24 §,
sellaisena kuin se on laissa 847/2011, seuraavasti:

24 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön liikesalaisuudesta sekä taloudellisesta asemasta luovuttaa syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle pakkokeinolain (806/2011) 8 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun rikoksen selvittämiseksi sekä tämän lain 13 ja 14 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

83.

Laki

painelaitelain 80 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan painelaitelain (1144/2016) 80 §:n 2 momentin johdantokappale seuraavasti:

80 §

Tiedonsaanti viranomaiselta ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Valvontaviranomainen saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valvonnassa saamiaan tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

84.

Laki

sähköturvallisuuslain 90 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähköturvallisuuslain (1135/2016) 90 §:n 2 momentin johdantokappale seuraavasti:

90 §

Tiedonsaanti viranomaiselta ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Sähköturvallisuusviranomainen saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valvonnassa saamiaan tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

85.

Laki

hukkakauran torjunnasta annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hukkakauran torjunnasta annetun lain (185/2002) 16 §, sellaisena kuin se on laissa 848/2011, seuraavasti:

16 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa tarkoitettua tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta sekä liikesalaisuudesta luovuttaa syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle pakkokeinolain (806/2011) 8 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun rikoksen selvittämiseksi sekä tämän lain 3 luvussa tarkoitetuille viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

86.

Laki

konkurssilain 14 luvun 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan konkurssilain (120/2004) 14 luvun 13 § seuraavasti:

14 luku

Konkurssipesän hallinto

13 §

Salassapitovelvollisuus

Pesänhoitaja, velkoja tai velkojatoimikunnan jäsen taikka hänen palveluksessaan oleva tai hänen käyttämänsä avustaja tai asiantuntija ei saa ilmaista sivulliselle eikä käyttää yksityiseksi hyödykseen menettelyn yhteydessä tietoonsa saamaa seikkaa, joka koskee velallisen taloudellista asemaa, terveydentilaa tai muita henkilökohtaisia oloja taikka velallisen tai konkurssipesän liikesalaisuutta, ellei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai laissa muuta säädetä. Salassapitovelvollisuus ei estä konkurssipesän hallintoa käyttämästä tietoja siltä osin kuin se on tarpeen pesän hoitamiseksi ja selvittämiseksi tai omaisuuden muuttamiseksi rahaksi.

Velallinen ei saa ilmaista sivulliselle eikä käyttää yksityiseksi hyödykseen menettelyn yhteydessä tietoonsa saamaa seikkaa, joka koskee konkurssipesän liikesalaisuutta, ellei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai laissa muuta säädetä. Velallinen ei saa myöskään ilmaista tai käyttää sellaista konkurssin alkamista edeltäneeseen toimintaan liittyvää liikesalaisuutta, jos on ilmeistä, että sen ilmaiseminen tai käyttö voi alentaa pesään kuuluvan omaisuuden arvoa tai vaikeuttaa sen muuttamista rahaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

87.

Laki

konkurssipesien hallinnon valvonnasta annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan konkurssipesien hallinnon valvonnasta annetun lain (109/1995) 16 §,
sellaisena kuin se on laissa 650/1999, seuraavasti:

16 §

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä konkurssiasiamies saa luovuttaa tehtävässään saamiaan tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista tuomioistuimelle ja verohallinnolle sekä syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi. Konkurssiasiamiehellä on oikeus antaa salassa pidettävä tieto myös sille, joka tarvitsee sitä etujensa tai oikeuksiensa suojelemiseksi tai velvollisuuksiensa hoitamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

88.

Laki

eläinlääkintähuoltolain 36 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 36 §:n johdantokappale seuraavasti:

36 §

Salassa pidettävät tiedot

Valvonnassa saatuja tietoja koskevasta salassapitovelvollisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa. Salassapitovelvollisuuden estämättä voidaan tämän lain noudattamista valvottaessa ja valvontaan liittyvää tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

89.

Laki

kasvinsuojeluaineista annetun lain 32 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kasvinsuojeluaineista annetun lain (1563/2011) 32 §:n johdantokappale, sellaisena kuin se on laissa 1160/2013, seuraavasti:

32 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön liikesalaisuudesta ja taloudellisesta asemasta luovuttaa:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

90.

Laki

hevoskilpailulain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hevoskilpailulain (796/1993) 14 §,
sellaisena kuin se on laissa 851/2011, seuraavasti:

14 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa tarkoitettua tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön liikesalaisuudesta ja taloudellisesta asemasta luovuttaa syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle pakkokeinolain (806/2011) 8 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun rikoksen selvittämiseksi sekä tämän lain 11 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

91.

Laki

valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain 23 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain (9/2014) 23 §:n 1 momentti seuraavasti:

23 §

Tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain mukaista tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja luonnollisen henkilön, yhteisön ja säätiön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä luonnollisen henkilön henkilökohtaisista oloista luovuttaa työ- ja elinkeinoministeriölle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Innovaatiorahoituskeskus Tekesille, valtion erityisrahoitusyhtiölle, maa- ja metsätalousministeriölle, Maaseutuvirastolle, työ- ja elinkeinotoimistolle sekä veroviranomaiselle, jos se on tarpeen asianomaiselle viranomaiselle tai erityisrahoitusyhtiölle kuuluvien avustusasioden käsittelyn tai valvontatehtävien hoitamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

92.

Laki

jätelain 146 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan jätelain (646/2011) 146 § seuraavasti:

146 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain mukaisia tehtäviä suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa valvontaviranomaiselle ja ympäristöministeriölle tämän lain mukaisten tehtävien suorittamiseksi sekä syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi. Lisäksi muutoin salassa pidettäviä tietoja voidaan luovuttaa tulliviranomaisille jäteverolain (1126/2010) ja eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain toimeenpanon valvontaa varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

93.

Laki

ympäristönsuojelulain 210 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 210 §:n 2 momentti seuraavasti:

210 §

Salassapitovelvollisuus ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain mukaisia tehtäviä suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa valvontaviranomaiselle ja ympäristöministeriölle tämän lain mukaisten tehtävien suorittamiseksi sekä syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi sekä Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen niin edellyttäessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

94.

Laki

tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain 43 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain (497/2013) 43 §:n johdantokappale seuraavasti:

43 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvottaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

95.

Laki

eläinten kuljetuksesta annetun lain 33 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläinten kuljetuksesta annetun lain (1429/2006) 33 §:n johdantokappale,
sellaisena kuin se on laissa 844/2011, seuraavasti:

33 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön liikesalaisuudesta ja taloudellisesta asemasta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

96.

Laki

eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain 52 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (517/2015) 52 §:n johdantokappale
seuraavasti:

52 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Valvonnassa saatuja tietoja koskevasta salassapitovelvollisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) sekä valvonta-asetuksen 7 artiklassa. Salassapitovelvollisuuden estämättä voidaan tämän lain noudattamista valvottaessa ja valvontaan liittyvää tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

97.

Laki

terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetun lain 57 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetun lain (629/2010) 57 §:n johdantokappale seuraavasti:

57 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja tämän lain 56 §:n 2 momentissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto saa luovuttaa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaan liittyvää tehtävää suorittaessaan saamia tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilön terveydentilasta ja henkilökohtaisista oloista:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

98.

Laki

lannoitevalmistelain 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lannoitevalmistelain (539/2006) 27 §:n johdantokappale, sellaisena kuin se on laissa 846/2011, seuraavasti:

27 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa tarkoitettua tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön liikesalaisuudesta sekä taloudellisesta asemasta luovuttaa:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

99.

Laki

elintarvikelain 81 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elintarvikelain (23/2006) 81 §:n johdantokappale seuraavasti:

81 §

Salassa pidettävät tiedot

Valvonnassa saatuja tietoja koskevasta salassapitovelvollisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) sekä valvonta-asetuksen 7 artiklassa. Salassapitovelvollisuuden estämättä voidaan tämän lain noudattamista valvottaessa ja valvontaan liittyvää tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

100.

Laki

hissiturvallisuuslain 74 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hissiturvallisuuslain (1134/2016) 74 §:n 2 momentin johdantokappale seuraavasti:

74 §

Tiedonsaanti viranomaiselta ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Hissiturvallisuusviranomainen saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valvonnassa saamiaan tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

101.

Laki

eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain (1137/2016) 13 §:n johdantokappale seuraavasti:

13 §

Oikeus luovuttaa salassa pidettäviä tietoja

Markkinavalvontaviranomainen saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valvonnassa saamiaan tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

102.

Laki

jalometallituotteista annetun lain 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan jalometallituotteista annetun lain (1029/2000) 15 §:n johdantokappale seuraavasti:

15 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä tämän lain noudattamisen valvontaan liittyvää tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen, yhteisön ja säätiön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista saa luovuttaa:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

103.

Laki

eräiden riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaan liittyvien tietojen ilmoittamisesta Euroopan komissiolle annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaan liittyvien tietojen ilmoittamisesta Euroopan komissiolle annetun lain (1197/2009) 5 §, sellaisena kuin se on laissa 1268/2010, seuraavasti:

5 §

Salassa pidettävät tiedot

Tässä laissa tarkoitetuissa ilmoituksissa olevia tietoja koskevasta salassapitovelvollisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) ja tämän lain 1 §:n 1 momentissa mainitun asetuksen 19 artiklassa. Salassapitovelvollisuuteen sovelletaan lisäksi, mitä tämän lain 1 §:n 1 momentissa mainitun direktiivin 16 artiklassa säädetään. Salassapitovelvollisuuden estämättä voidaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle, markkinavalvontaviranomaiselle ja Euroopan komissiolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

104.

Laki

siemenkauppalain 26 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan siemenkauppalain (728/2000) 26 §, sellaisena kuin se on laissa 849/2011, seuraavasti:

26 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä tässä laissa tarkoitettua tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta sekä liikesalaisuudesta saa luovuttaa syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle pakkokeinolain (806/2011) 8 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun rikoksen selvittämiseksi sekä tämän lain 15–17 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

105.

Laki

kosmeettisista valmisteista annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kosmeettisista valmisteista annetun lain (492/2013) 16 §:n 2 momentti seuraavasti:

16 §

Oikeus saada tietoja toisilta viranomaisilta sekä luovuttaa salassa pidettäviä tietoja

Sen mukaan mitä 1 momentissa säädetään, valvontaviranomainen saa luovuttaa valvottaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle, Elintarviketurvallisuusvirastolle ja Kilpailu- ja kuluttajavirastolle laissa säädettyä valvontaa varten, muiden EU-maiden toimivaltaisille viranomaisille EU:n kosmetiikka-asetuksen 29 ja 30 artiklan mukaisesti sekä esitutkintaviranomaiselle rikoksen estämiseksi ja selvittämiseksi ja syyttäjälle syyteharkintaa varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

106.

Laki

laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla annetun lain 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla annetun lain (1186/2009) 15 §:n 1 momentti seuraavasti:

15 §

Tietojen luovutusvelvollisuus

Teleyrityksellä sekä tuen hakijalla on liikenne- ja viestintäministeriön tai Viestintäviraston pyynnöstä velvollisuus kerätä ja liikesalaisuuksien estämättä luovuttaa liikenne- ja viestintäministeriölle sekä Viestintävirastolle laajakaistahankkeen ohjauksen ja valvonnan kannalta välttämättömiä tietoja. Tiedot on luovutettava viranomaisen pyytämässä muodossa viipymättä ja maksutta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

107.

Laki

tupakkalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tupakkalain (549/2016) 21 §:n 2 momentti, 30 §:n 2 momentti, 42 §:n 4 momentti, 88 § ja 94 §:n 2 momentti seuraavasti:

21 §

Tupakkatuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

Valmistajan ja maahantuojan on tässä luvussa tarkoitettuja tietoja toimittaessaan ilmoitettava, mitä ilmoittamiaan tietoja se pitää liikesalaisuuksina.

30 §

Eräitä muita tuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

Valmistajan ja maahantuojan on tässä luvussa tarkoitettuja tietoja toimittaessaan ilmoitettava, mitä ilmoittamiaan tietoja se pitää liikesalaisuuksina.

42 §

Tiedontallennusjärjestelmä

Liikesalaisuuksien ja henkilötietojen suojasta säädetään erikseen.

88 §

Tietojen luovuttaminen

Salassapitosäännösten estämättä Valvira ja kunta saavat luovuttaa toiselle valvontaviranomaiselle tämän lain noudattamista valvottaessa ja valvontaan liittyvää tehtävää suorittaessa saatuja tietoja liikesalaisuudesta, jos tiedot ovat välttämättömiä kyseiselle viranomaiselle säädetyn valvontatehtävän hoitamiseksi. Tietoja saa luovuttaa myös EU:n lainsäädännön tai

muun Suomea sitovan kansainvälisen velvoitteen edellyttämille ulkomaisille toimielimille ja tarkastajille kyseisen lainsäädännön tai sopimuksen niin edellyttäessä.

94 §

Tuotevalvontaa koskevien tietojen tallentaminen ja julkaiseminen

Valvira asettaa 14 §:n 1 momentin 1—4 kohdan sekä 15, 18, 26 ja 29 §:n nojalla saadut tiedot liikesalaisuuksia lukuun ottamatta yleisön saatavilla olevalle verkkosivustolle, josta tietoja voi hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena tuotteen nimeä taikka rekisteröidyn nimeä tai yritys- ja yhteisötunnusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

108.

Laki

vakuutusyhdistyslain 16 luvun 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vakuutusyhdistyslain (1250/1987) 16 luvun 10 §:n 1 momentti,
sellaisena kuin se on laissa 1231/2009, seuraavasti:

16 luku

Erinäisiä säännöksiä

10 §

Joka vakuutusyhdistyksen tai sen palveluyrityksen palveluksessa tai näiden toimielinten jäsenenä tai varajäsenenä tai vakuutusyhdistyksen toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan taikka vakuutusalan lautakunnan tai vastaavan toimielimen palveluksessa tai jäsenenä tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella taikka 2–5 momentin nojalla on saanut tietää vakuutusyhdistyksen, sen asiakkaan tai jonkun muun taloudellista asemaa tai terveydentilaa tai muita henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liikesalaisuuden, ei saa ilmaista tätä sivulliselle, ellei se, jonka hyväksi salassapitovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai ellei laissa muuta säädetä. Asiakasta koskevia salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja ei saa antaa myöskään yhdistyskokoukselle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkaalla, lukuun ottamatta yhdistyskokouksen ääniluetteloa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

109.

Laki

julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain (1543/2011) 16 §:n 2 momentti seuraavasti:

16 §

Tietojen antaminen ja niiden luottamuksellisuus

Joka korontasauksen tai vienti- tai alusluoton valvontaan liittyvää tarkastus- tai muuta tehtävää suorittaessaan on saanut tietoja yrityksen taloudellisesta asemasta tai liikesalaisuudesta, ei saa ilman asianomaisen suostumusta ilmaista sivulliselle tai käyttää yksityisesti hyödykseen näin saamiaan tietoja. Salassa pidettävistä viranomaisen asiakirjoista säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

110.

Laki

ajoneuvolain 39 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvolain (1090/2002) 39 §:n 2 momentin johdantokappale, sellaisena kuin se on laissa 1609/2015, seuraavasti:

39 §

Tyyppihyväksyntärekisteri

Tyyppihyväksyntärekisterin sisältämiä liikesalaisuuksia sisältäviä tietoja saa salassapitovelvollisuuden estämättä antaa:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

111.

Laki

rahankeräyslain 28 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahankeräyslain (255/2006) 28 §:n 1 momentin 1 kohta ja 3 momentti,
sellaisina kuin ne ovat laissa 505/2009, seuraavasti:

28 §

Tietojensaantioikeus

Poliisihallituksella ja poliisilaitoksella on oikeus saada rahankeräysten toimeenpanemiseen välittömästi liittyviä tietoja ja rahankeräysten toimeenpanon valvonnassa tarpeellisia tietoja:

1) luvan hakijalta tai saajalta sekä rahankeräyksen käytännön toimeenpanijalta maksutta sekä yhteisön jäsentä, tilintarkastajaa, toimitusjohtajaa, hallituksen jäsentä tai työntekijää velvoittavan liikesalaisuuden estämättä;

Poliisihallituksella on oikeus saada rahankeräysten toimeenpanon tilastoimiseksi tarvittavia tietoja luvan saajalta ja rahankeräyksen käytännön toimeenpanijalta maksutta ja yhteisön jäsentä, tilintarkastajaa, toimitusjohtajaa, hallituksen jäsentä tai työntekijää velvoittavan liikesalaisuuden estämättä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

112.

Laki

verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja -käytöstä annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja -käytöstä annetun lain (276/2016) 5 §:n 2 momentin 3 kohta seuraavasti:

5 §

Keskitetty tietopiste

Tietoja ei kuitenkaan tarvitse antaa siltä osin kuin tietojen antamisen voidaan katsoa vaarantavan:

3) liikesalaisuuksia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

113.

Laki

hallintolainkäyttölain 39 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hallintolainkäyttölain (586/1996) 39 b §:n 3 momentin 1 kohta,
sellaisena kuin se on laissa 799/2015, seuraavasti:

39 b §

Todistajan vaitiolo-oikeus

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, todistaja saa kieltäytyä todistamasta siltä osin kuin todistaminen ilmaisisi:

1) liikesalaisuuden, jolleivät erittäin tärkeät syyt ottaen huomioon asian laatu, todisteen merkitys asian ratkaisemisen kannalta ja seuraukset sen esittämättä jättämisestä sekä muut olosuhteet vaadi todistamista; tai

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

114.

Laki

erikoiskasvien markkinoimismaksuista annetun lain 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan erikoiskasvien markkinoimismaksuista annetun lain (978/1991) 22 §, sellaisena kuin se on laissa 676/1999, seuraavasti:

22 §

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä tässä laissa tarkoitettua tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön liikesalaisuudesta ja taloudellisesta asemasta saa luovuttaa syyttäjä- ja poliisiviranomaisille rikoksen selvittämiseksi sekä 21 §:ssä tarkoitettulle henkilölle tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

115.

Laki

kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 10 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain (1070/2017) 10 luvun 2 §:n 1 momentti seuraavasti:

10 luku

Valvonta, salassapitovelvollisuus ja erityiset toimivaltuudet

2 §

Salassapitovelvollisuus

Joka tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan tai pörssin toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai toimihenkilönä on saanut tietää arvopaperin liikkeeseenlaskijan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityistä olosuhdetta koskevan julkistamattoman seikan tai liikesalaisuuden, ei saa sitä ilmaista tai muutoin paljastaa eikä käyttää hyväksi, jos sitä ei ole säädetty tai asianmukaisessa järjestyksessä määrätty ilmaistaivaksi tai ellei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 12 päivänä huhtikuuta 2018

Pääministeri

Juha Sipilä

HE 49/2018 vp

Elinkeinoministeri Mika Lintilä

2.

Laki

sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain (1061/1978) 4 §, 6 §:n 3 momentti ja 10 §, sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n 3 momentti laissa 405/1986 ja 10 § laissa 810/1990, sekä
muutetaan 11 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 117/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

(kumotaan)

Kukaan ei saa oikeudettomasti hankkia tai yrittää hankkia tietoa liikesalaisuudesta eikä käyttää tai ilmaista näin hankkimaansa tietoa.

Joka elinkeinonharjoittajan palveluksessa ollessaan on saanut tiedon liikesalaisuudesta, ei saa sitä palvelusaikanaan oikeudettomasti käyttää eikä ilmaista hankkiakseen itselleen tai toiselle etua tai toista vahingoittakseen.

Joka elinkeinonharjoittajan puolesta tehtävää suorittaessaan on saanut tiedon liikesalaisuudesta tai jolle työn tai tehtävän suorittamista varten taikka muuten liiketarkoituksessa on uskottu tekninen esikuva tai tekninen ohje, ei saa sitä oikeudettomasti käyttää eikä ilmaista.

Joka on saanut toiselta tiedon liikesalaisuudesta, teknisestä esikuvasta tai teknisestä ohjeesta tietäen, että tämä on hankkinut tai ilmaissut tiedon oikeudettomasti, ei saa sitä käyttää eikä ilmaista.

6 §

Elinkeinonharjoittajaa, joka vastoin 4 §:n säännöksiä on käyttänyt toisen liikesalaisuutta, teknistä esikuvaa tai teknistä ohjetta taikka ilmaissut sen, voidaan kieltää jatkamasta tai uudistamasta tällaista menettelyä. Kieltoa (kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisesti syystä ole tarpeetonta.

10 §

(kumotaan)

Joka tahallaan 4 §:n vastaisesti käyttää teknistä esikuvaa tai teknistä ohjetta taikka ilmaisee sen, on tuomittava, jollei teosta ole muualla säädetty ankarampaa rangaistusta, teknisen esikuvan tai ohjeen väärinkäytöstä sakkoon.

Joka muuten menettelemällä tahallaan 4 §:n vastaisesti tekee rikoslain 30 luvun 4–6 §:ssä tarkoitetun rikoksen, tuomitaan yritysvakoilusta, yrityssalaisuuden rikkomisesta tai yrityssalaisuuden väärinkäytöstä rikoslain mukaan.

11 §

Syyte 9 ja 10 §:ssä tarkoitetusta rikoksesta ja rikkomuksesta käsitellään Helsingin käräjäoikeudessa. Syyttäjä ei saa nostaa syytettä tässä laissa tarkoitetusta rikkomuksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikkomusta syytteeseen pantavaksi.

11 §

Syyte 9 §:ssä tarkoitetusta rikoksesta ja rikkomuksesta käsitellään käräjäoikeudessa. Syyttäjä ei saa nostaa syytettä tässä laissa tarkoitetusta rikkomuksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikkomusta syytteeseen pantavaksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuu-
ta 20 .

3.

Laki

työsopimuslain 3 luvun 4 ja 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työsopimuslain (55/2001) 3 luvun 4 § ja 5 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 luku

3 luku

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Työntekijän velvollisuudet**Työntekijän velvollisuudet**

4 §

4 §

*Liike- ja ammattisalaisuudet**Liikesalaisuudet*

Työntekijä ei saa työsuhteen kestäessä käyttää hyödykseen tai ilmaista muille työnantajan ammatti- ja liikesalaisuuksia. Jos työntekijä on saanut tiedot oikeudettomasti, kielto jatkuu myös työsuhteen päättymisen jälkeen.

Työntekijä ei saa työsuhteen kestäessä *oikeudettomasti* käyttää hyödykseen tai ilmaista muille työnantajan *liikesalaisuuksia*. Jos työntekijä on *hankkinut* tiedot oikeudettomasti, kielto jatkuu myös työsuhteen päättymisen jälkeen.

Liikesalaisuuksien suojasta säädetään lisäksi liikesalaisuuslaissa (/).

Salaisuuden ilmaiseen työntekijän ohella työnantajalle syntyneen vahingon korvaamisesta on vastuussa myös se, jolle työntekijä ilmaisi tiedot, jos viimeksi mainittu tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää työntekijän menetelleen oikeudettomasti.

Liikesalaisuuden ilmaiseen työntekijän ohella työnantajalle syntyneen vahingon korvaamisesta on vastuussa myös se, jolle työntekijä ilmaisi tiedot, jos viimeksi mainittu tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää työntekijän menetelleen oikeudettomasti.

5 §

5 §

*Kilpailukieltosopimus**Kilpailukieltosopimus*

Kilpailukieltosopimuksen perusteen erityistä painavuutta arvioitaessa on otettava muun ohella huomioon työnantajan toiminnan laatu ja sellainen suojan tarve, joka johtuu liike- tai ammattisalaisuuden säilyttämisestä tai työnantajan työntekijälle järjestämästä erityiskoulutuksesta, samoin kuin työntekijän asema ja tehtävät.

Kilpailukieltosopimuksen perusteen erityistä painavuutta arvioitaessa on otettava muun ohella huomioon työnantajan toiminnan laatu ja sellainen suojan tarve, joka johtuu *liikesalaisuuden* säilyttämisestä tai työnantajan työntekijälle järjestämästä erityiskoulutuksesta, samoin kuin työntekijän asema ja tehtävät.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta 20 ____.

5.

Laki**oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 §, 15 luvun 17 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 17 luvun 13 §:n 3 momentti ja 19 §, sellaisina kuin ne ovat, 7 luvun 4 § laeissa 119/2013 ja 24/2016 sekä 15 luvun 17 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 17 luvun 13 §:n 3 momentti ja 19 § laissa 732/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 luku

Turvaamistoimista

4 §

Tässä luvussa tarkoitetusta turvaamistoinsta päättää yleinen tuomioistuin hakemuksesta. Turvaamistointa koskevan asian käsittelee se tuomioistuin, jossa hakijan vaatimusta tai oikeutta koskevan pääasian oikeudenkäynti on vireillä. Jos pääasian käsittely on päättynyt eikä muutoksenhakua varten säädetty aika ole kulunut umpeen, turvaamistointa koskevan asian käsittelee pääasiaa viimeksi käsitellyt tuomioistuin. Jos oikeudenkäyntiä ei ole vireillä, toimivaltainen tuomioistuin määräytyy 10 luvun *säännösten* perusteella.

Jos yleinen tuomioistuin ei ole toimivaltainen käsittelemään 1 momentissa tarkoitettua pääasiaa, turvaamistoinsta päättää sen paikkakunnan käräjäoikeus, missä vastapuolella on kotipaikka taikka missä kyseinen omaisuus tai huomattava osa siitä sijaitsee tai missä turvaamistoimen tarkoitus voi muutoin toteutua.

Turvaamistoinsta päättää 1 ja 2 momentissa säädetyn sijasta markkinaoikeus, jos pääasia on oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain (100/2013) 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2 momentissa mainitussa laissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetty riita-asia taikka *mainitun* lain 1 luvun 6 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu asia ja pääasian oikeudenkäynti on vireillä markkinaoikeudessa tai sen käsittely markkinaoikeudessa on päättynyt eikä muutoksenhakua varten säädetty aika ole kulunut umpeen. Markkinaoikeus päättää turvaamistoinsta myös, jos mainittua pääasiaa koskeva oikeu-

7 luku

Turvaamistoimista

4 §

Tässä luvussa tarkoitetusta turvaamistoinsta päättää yleinen tuomioistuin hakemuksesta. Turvaamistointa koskevan asian käsittelee se tuomioistuin, jossa hakijan vaatimusta tai oikeutta koskevan pääasian oikeudenkäynti on vireillä. Jos pääasian käsittely on päättynyt eikä muutoksenhakua varten säädetty aika ole kulunut umpeen, turvaamistointa koskevan asian käsittelee pääasiaa viimeksi käsitellyt tuomioistuin. Jos oikeudenkäyntiä ei ole vireillä, toimivaltainen tuomioistuin määräytyy 10 luvun perusteella.

Jos yleinen tuomioistuin ei ole toimivaltainen käsittelemään 1 momentissa tarkoitettua pääasiaa, turvaamistoinsta päättää sen paikkakunnan käräjäoikeus, missä vastapuolella on kotipaikka taikka missä kyseinen omaisuus tai huomattava osa siitä sijaitsee tai missä turvaamistoimen tarkoitus voi muutoin toteutua.

Turvaamistoinsta päättää 1 ja 2 momentissa säädetyn sijasta markkinaoikeus, jos pääasia on oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain (100/2013) 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2 momentissa mainitussa laissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetty riita-asia taikka *oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun* lain 1 luvun 6 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu asia ja pääasian oikeudenkäynti on vireillä markkinaoikeudessa tai sen käsittely markkinaoikeudessa on päättynyt eikä muutoksenhakua varten säädetty aika ole kulunut umpeen. Markkinaoikeus päättää turvaamistoinsta myös, jos mainittua pääasiaa koskeva oikeu-

Voimassa oleva laki

denkäynti ei ole vielä vireillä.

Edellä 1 ja 2 momentissa säädetyn sijasta markkinaoikeus päättää turvaamistoimesta myös, jos pääasia on oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu riita-asia ja pääasian oikeudenkäynti on vireillä markkinaoikeudessa tai sen käsittely markkinaoikeudessa on päättynyt eikä muutoksenhakua varten säädetty aika ole kulunut umpeen.

Markkinaoikeuden ohella myös yhdistetystä patenttituomioistuimesta (2013/C 175/01) Brysselissä 19 päivänä helmikuuta 2013 tehdystä sopimuksessa tarkoitettu yhdistetty patenttituomioistuin käsittelee eurooppapatentteihin liittyviä turvaamistomiasioita siten kuin mainitussa sopimuksessa määrätään.

Markkinaoikeus ei saa päättää turvaamistoimesta, jos turvaamistoimea koskeva asia tai sitä koskeva pääasia on vireillä yhdistetyssä patenttituomioistuimessa. Markkinaoikeus ei myöskään saa päättää turvaamistoimesta, joka yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen mukaan kuuluu yhdistetyn patenttituomioistuimen yksinomaiseen toimivaltaan.

Aluksen takavarikosta sekä toimivaltaisesta tuomioistuimesta eräissä tapauksissa säädetään merilain (674/1994) 4 ja 21 luvussa.

15 luku

Oikeudenkäyntiasiamiehestä*Ehdotus*

denkäynti ei ole vielä vireillä.

Edellä 1 ja 2 momentissa säädetyn sijasta markkinaoikeus päättää turvaamistoimesta myös, jos pääasia on oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu riita-asia, ja pääasian oikeudenkäynti on vireillä markkinaoikeudessa, tai sen käsittely markkinaoikeudessa on päättynyt, eikä muutoksenhakua varten säädetty aika ole kulunut umpeen.

Jos pääasia on liikesalaisuuslaissa (/) tarkoitettu riita-asia, turvaamistoimesta päättää se yleinen tuomioistuin tai markkinaoikeus, jossa hakijan vaatimusta tai oikeutta koskevan pääasian oikeudenkäynti on vireillä. Jos pääasian käsittely on päättynyt eikä muutoksenhakua varten säädetty aika ole kulunut umpeen, turvaamistointa koskevan asian käsittelee pääasiaa viimeksi käsitellyt tuomioistuin. Jos pääasiaa koskeva oikeudenkäynti ei ole vielä vireillä, turvaamistoimesta päättää se tuomioistuin, joka on toimivaltainen käsittelemään vaatimusta tai oikeutta koskevan pääasian.

Markkinaoikeuden ohella myös yhdistetystä patenttituomioistuimesta *Brysselissä 19 päivänä helmikuuta 2013 tehdystä sopimuksessa (2013/C 175/01)* tarkoitettu yhdistetty patenttituomioistuin käsittelee eurooppapatentteihin liittyviä turvaamistomiasioita siten kuin mainitussa sopimuksessa määrätään.

Markkinaoikeus ei saa päättää turvaamistoimesta, jos turvaamistoimea koskeva asia tai sitä koskeva pääasia on vireillä yhdistetyssä patenttituomioistuimessa. Markkinaoikeus ei myöskään saa päättää turvaamistoimesta, joka yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen mukaan kuuluu yhdistetyn patenttituomioistuimen yksinomaiseen toimivaltaan.

Aluksen takavarikosta sekä toimivaltaisesta tuomioistuimesta eräissä tapauksissa säädetään merilain (674/1994) 4 ja 21 luvussa.

15 luku

Oikeudenkäyntiasiamiehestä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 §

Oikeudenkäyntiasiamies tai -avustaja tai hänen apulaisensa tai tulkki ei saa luvattomasti ilmaista yksityisen tai perheen salaisuutta tai liike- tai ammattisalaisuutta, jonka hän on saanut tietää:

17 §

Oikeudenkäyntiasiamies tai -avustaja tai hänen apulaisensa tai tulkki ei saa luvattomasti ilmaista yksityisen tai perheen salaisuutta tai *liikesalaisuutta*, jonka hän on saanut tietää:

17 luku

17 luku

Todistelusta

Todistelusta

13 §

13 §

Asianajaja *tai* luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettu oikeudenkäyntiavustaja taikka julkinen oikeusavustaja ei saa luvattomasti todistaa yksityisen tai perheen salaisuudesta tai liike- tai ammattisalaisuudesta, josta hän on muussa kuin 1 momentissa tarkoitettussa tehtävässään saanut tiedon. Tuomioistuin voi kuitenkin velvoittaa henkilön todistamaan, jos syyttäjä ajaa syytettä rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi vuotta vankeutta, tai jos erittäin tärkeät syyt ottaen huomioon asian laatu, todisteen merkitys asian ratkaisemisen kannalta ja seuraukset sen esittämisestä sekä muut olosuhteet sitä vaativat.

Asianajaja, luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettu oikeudenkäyntiavustaja *ja* julkinen oikeusavustaja ei saa luvattomasti todistaa yksityisen tai perheen salaisuudesta tai *liikesalaisuudesta*, josta hän on muussa kuin 1 momentissa tarkoitettussa tehtävässään saanut tiedon. Tuomioistuin voi kuitenkin velvoittaa henkilön todistamaan, jos syyttäjä ajaa syytettä rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi vuotta vankeutta, tai jos erittäin tärkeät syyt ottaen huomioon asian laatu, todisteen merkitys asian ratkaisemisen kannalta ja seuraukset sen esittämisestä sekä muut olosuhteet sitä vaativat.

19 §

Liike- tai ammattisalaisuudesta saa kieltäytyä todistamasta, jolleivät erittäin tärkeät syyt ottaen huomioon asian laatu, todisteen merkitys asian ratkaisemisen kannalta ja seuraukset sen esittämisestä sekä muut olosuhteet vaadi todistamista.

19 §

Liikesalaisuudesta saa kieltäytyä todistamasta, jolleivät erittäin tärkeät syyt ottaen huomioon asian laatu, todisteen merkitys asian ratkaisemisen kannalta ja seuraukset sen esittämisestä sekä muut olosuhteet vaadi todistamista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

Lain 7 luvun 4 §:n 6 ja 7 momentti tulevat kuitenkin voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen lain voimaantuloa vireille tulleeseen asiaan sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6.

Laki**oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnistä markkinaoikeudesta annetun lain (100/2013) 1 luvun 5 §, 1 a luvun 4 §:n 1 momentin 4 kohta, 4 luvun 1 §:n 2 momentti ja 17 §, 5 luvun 2 §:n 2 momentti ja 12 §, 6 luvun 1 §:n 1 momentti, 2 §, 3 §:n 1 momentti ja 8 §:n 1 momentti sekä 7 luvun 4 §:n 1 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 5 § osaksi laissa 1495/2016, 1 a luvun 4 §:n 1 momentin 4 kohta laissa 678/2016, 4 luvun 1 §:n 2 momentti ja 17 §, 6 luvun 1 §:n 1 momentti, 2 §, 3 §:n 1 momentti ja 8 §:n 1 momentti sekä 7 luvun 4 §:n 1 momentti laissa 1495/2016, sekä
lisätään 1 luvun 4 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1495/2016, uusi 5 momentti ja 1 a luvun 4 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 678/2016, uusi 5 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

Yleiset säännökset

4 §

Teollis- ja tekijänoikeudelliset asiat

(uusi)

5 §

Toimivalta teollis- ja tekijänoikeudelliseen asiaan liittyvässä riita-asiassa

Markkinaoikeus voi 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2 tai 4 momentissa mainitussa laissa sen toimivaltaan kuu-

1 luku

Yleiset säännökset

4 §

Teollis- ja tekijänoikeudelliset asiat

Markkinaoikeus käsittelee teollis- ja tekijänoikeudellisina asioina myös liikesalaisuuslaissa (/) sen toimivaltaan kuuluviksi säädetty riita-asiat.

5 §

Toimivalta teollis- ja tekijänoikeudelliseen asiaan liittyvässä riita-asiassa

Markkinaoikeus voi 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2 tai 4 momentissa mainitussa laissa sen toimivaltaan kuu-

Voimassa oleva laki

luvaksi säädetyn riita-asian yhteydessä tutkia myös muun riita-asian, jos kantaja nostaa kanteet samanaikaisesti samaa vastaajaa tai eri vastaajia vastaan ja kanteet johtuvat olennaisesti samasta perusteesta. Erityisestä syystä markkinaoikeus voi tutkia mainitun muun riita-asian, vaikka sitä tarkoittavaa kannetta ei ole nostettu samanaikaisesti. Kanne on tällöinkin nostettava ennen kuin valmistelu on oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 28 §:n 1 momentin mukaisesti todettu päättyneeksi tai ennen kuin oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 22 §:n mukaisesti asetettu määräaika on kulunut umpeen, jos tällainen määräaika on asianosaiselle asetettu.

Markkinaoikeus voi 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2 tai 4 momentissa mainitussa laissa sen toimivaltaan kuuluvaksi säädetyn riita-asian yhteydessä tutkia myös vastaajan kantajaa vastaan nostaman muuta asiaa koskevan vastakanteen, jos se koskee samaa tai samaan yhteyteen kuuluvaa asiaa kuin alkuperäinen kanne.

Ehdotus

luvaksi säädetyn riita-asian yhteydessä tutkia myös muun riita-asian, jos kantaja nostaa kanteet samanaikaisesti samaa vastaajaa tai eri vastaajia vastaan ja kanteet johtuvat olennaisesti samasta perusteesta. Erityisestä syystä markkinaoikeus voi tutkia mainitun muun riita-asian, vaikka sitä tarkoittavaa kannetta ei ole nostettu samanaikaisesti. Kanne on tällöinkin nostettava ennen kuin valmistelu on oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 28 §:n 1 momentin mukaisesti todettu päättyneeksi tai ennen kuin *mainitun luvun 22 §:n* mukaisesti asetettu määräaika on kulunut umpeen, jos tällainen määräaika on asianosaiselle asetettu.

Markkinaoikeus voi 4 §:n 5 momentissa mainitussa laissa sen toimivaltaan kuuluvaksi säädetyn riita-asian yhteydessä tutkia myös muun riita-asian, jos kantaja nostaa kanteet samanaikaisesti samaa vastaajaa tai eri vastaajia vastaan, kanteet johtuvat olennaisesti samasta perusteesta ja, jos vastaajia on useita, vastaajat ovat oikeushenkilöitä tai elinkeinotoimintaa harjoittavia luonnollisia henkilöitä. Erityisestä syystä markkinaoikeus voi tutkia mainitun muun riita-asian, vaikka sitä tarkoittavaa kannetta ei ole nostettu samanaikaisesti. Kanne on nostettava ennen kuin valmistelu on oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 28 §:n 1 momentin mukaisesti todettu päättyneeksi tai ennen kuin mainitun luvun 22 §:n mukaisesti asetettu määräaika on kulunut umpeen, jos tällainen määräaika on asianosaiselle asetettu.

Markkinaoikeus voi 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2 tai 4 momentissa mainitussa laissa sen toimivaltaan kuuluvaksi säädetyn riita-asian yhteydessä tutkia myös vastaajan kantajaa vastaan nostaman muuta asiaa koskevan vastakanteen, jos se koskee samaa tai samaan yhteyteen kuuluvaa asiaa kuin alkuperäinen kanne. *Markkinaoikeus voi 4 §:n 5 momentissa mainitussa laissa sen toimivaltaan kuuluvaksi säädetyn riita-asian yhteydessä tutkia myös vastaajan kantajaa vastaan nostaman muuta asiaa koskevan vastakanteen, jos se koskee samaa tai samaan yhteyteen kuuluvaa asiaa kuin alkuperäinen kanne ja kantaja on oikeushenkilö tai elinkeinotoimintaa harjoittava luonnolli-*

Voimassa oleva laki

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, edellyttää kuitenkin, ettei asianosaisten oikeuspaikkasopimuksesta tai muun tuomioistuimen yksinomaisesta toimivallasta muuta johdu.

Markkinaoikeus pysyy toimivaltaisena tutkimaan 1 ja 2 momentissa tarkoitetun asian, vaikka toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuu muutos vireillepanon jälkeen.

1 a luku

Yleiset säännökset asian käsittelystä

4 §

Yhden jäsenen päätösvaltaisuus teollis- tai tekijänoikeudellisessa riita- tai hakemusasiassa

Riita- tai hakemusasiassa markkinaoikeudessa on yksi lainoppinut jäsen:

4) käsiteltäessä erikseen oikeudenkäymiskaaren 7 luvun mukaista turvaamistointia koskevaa asiaa.
(uusi)

4 luku

Teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden käsittely

1 §

Luvun säännösten soveltamisala

Edellä 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 ja 15 kohdassa sekä 2 ja 4 momentissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetty riita- tai hakemusasia (teollis- tai tekijänoikeudellinen riita- tai hakemusasia) sekä mainitun luvun 5 §:ssä tarkoitettu riita-asia käsitellään markkinaoikeudessa siten kuin 17–24 §:ssä säädetään.

Ehdotus

nen henkilö.

Mitä 1—3 momentissa säädetään, edellyttää kuitenkin, ettei asianosaisten oikeuspaikkasopimuksesta tai muun tuomioistuimen yksinomaisesta toimivallasta muuta johdu.

Markkinaoikeus pysyy toimivaltaisena tutkimaan 1—3 momentissa tarkoitetun asian, vaikka toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuu muutos vireillepanon jälkeen.

1 a luku

Yleiset säännökset asian käsittelystä

4 §

Yhden jäsenen päätösvaltaisuus teollis- tai tekijänoikeudellisessa riita- tai hakemusasiassa

Riita- tai hakemusasiassa markkinaoikeudessa on yksi lainoppinut jäsen:

4) käsiteltäessä erikseen oikeudenkäymiskaaren 7 luvun mukaista turvaamistointia koskevaa asiaa;
5) käsiteltäessä erikseen liikesalaisuuslain 9 §:n mukaista väliaikaista kieltoa.

4 luku

Teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden käsittely

1 §

Luvun säännösten soveltamisala

Edellä 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 tai 15 kohdassa *taikka* 2, 4 tai 5 momentissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetty riita- tai hakemusasia (teollis- tai tekijänoikeudellinen riita- tai hakemusasia) sekä mainitun luvun 5 §:ssä tarkoitettu riita-asia käsitellään markkinaoikeudessa siten kuin tämän luvun 17–24 §:ssä säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 §

Oikeudenkäymiskaaren soveltaminen

Jollei tästä laista tai teollis- tai tekijänoikeudellisen riita- tai hakemusasian osalta 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2 tai 4 momentissa mainitusta laista muuta johdu, mainituissa lainkohdissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädettyjen riita- ja hakemusasioiden sekä mainitun luvun 5 §:ssä tarkoitettujen riita-asioiden käsittelyyn markkinaoikeudessa sovelletaan, mitä oikeudenkäymiskaassa säädetään riita- ja hakemusasioiden käsittelystä käräjäoikeudessa.

5 luku

Markkinaoikeudellisten asioiden käsittely

2 §

Asian vireillepanoon oikeutetut

Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 6 §:ssä tarkoitetun kiellon määrittämisestä koskevissa asioissa tämän luvun 1 §:ssä tarkoitetun hakemuksen voi tehdä se elinkeinonharjoittaja, johon mainitun lain 1–3 §:ssä tarkoitettu menettely kohdistuu tai jonka toimintaa se saattaa vahingoittaa *taikka jonka liikesalaisuuksia, teknisiä esikuvia tai teknisiä ohjeita toinen elinkeinonharjoittaja on vastoin mainitun lain 4 §:ssä säädettyä käyttänyt tai ilmaissut*, taikka elinkeinonharjoittajien etujen valvomiseksi rekisteröity yhdistys.

12 §

Asian selvittäminen

Markkinaoikeus voi hankkia asiassa selvitystä omasta aloitteestaan sekä velvoittaa elinkeinonharjoittajan antamaan asian selvittämiseksi tarpeellisia tietoja. Liike- tai am-

17 §

Oikeudenkäymiskaaren soveltaminen

Jollei tästä laista tai teollis- tai tekijänoikeudellisen riita- tai hakemusasian osalta 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2, 4 tai 5 momentissa mainitusta laista muuta johdu, mainituissa lainkohdissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädettyjen riita- ja hakemusasioiden sekä mainitun luvun 5 §:ssä tarkoitettujen riita-asioiden käsittelyyn markkinaoikeudessa sovelletaan, mitä oikeudenkäymiskaassa säädetään riita- ja hakemusasioiden käsittelystä käräjäoikeudessa.

5 luku

Markkinaoikeudellisten asioiden käsittely

2 §

Asian vireillepanoon oikeutetut

Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 6 §:ssä tarkoitetun kiellon määrittämisestä koskevissa asioissa tämän luvun 1 §:ssä tarkoitetun hakemuksen voi tehdä se elinkeinonharjoittaja, johon mainitun lain 1–3 §:ssä tarkoitettu menettely kohdistuu tai jonka toimintaa se saattaa vahingoittaa, taikka elinkeinonharjoittajien etujen valvomiseksi rekisteröity yhdistys.

12 §

Asian selvittäminen

Markkinaoikeus voi hankkia asiassa selvitystä omasta aloitteestaan sekä velvoittaa elinkeinonharjoittajan antamaan asian selvittämiseksi tarpeellisia tietoja. *Liikesalaisuutta*

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

mattisalaisuutta ei kuitenkaan saa velvoittaa ilmaisemaan, ellei siihen ole erityisiä syitä. Velvoitteen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko.

ei kuitenkaan saa velvoittaa ilmaisemaan, ellei siihen ole erityisiä syitä. Velvoitteen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko.

6 luku

6 luku

Erinäiset säännökset**Erinäiset säännökset**

1 §

1 §

Teollis- ja tekijänoikeudellisten riita-asioiden käsitteleminen samassa oikeudenkäynnissä

Teollis- ja tekijänoikeudellisten riita-asioiden käsitteleminen samassa oikeudenkäynnissä

Samojen tai eri asianosaisten väliset 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 ja 15 kohdassa sekä 2 ja 4 momentissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädetty riita-asiat voidaan käsitellä samassa oikeudenkäynnissä, jos se edistää asioiden selvittämistä.

Samojen tai eri asianosaisten väliset 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2, 4 tai 5 momentissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädetty riita-asiat voidaan käsitellä samassa oikeudenkäynnissä, jos se edistää asioiden selvittämistä.

2 §

2 §

Teollis- tai tekijänoikeudellisen riita-asian ja muun riita-asian käsitteleminen samassa oikeudenkäynnissä

Teollis- tai tekijänoikeudellisen riita-asian ja muun riita-asian käsitteleminen samassa oikeudenkäynnissä

Edellä 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2 tai 4 momentissa mainitussa laissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetty riita-asia ja mainitun luvun 5 §:ssä tarkoitettu riita-asia on käsiteltävä samassa oikeudenkäynnissä.

Jos 1 luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu kanne nostetaan sen jälkeen, kun mainitun luvun 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2 tai 4 momentissa mainitussa laissa tarkoitettussa riita-asiassa valmistelun on oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 28 §:n 1 momentin mukaisesti todettu päättyneen, markkinaoikeus voi käsitellä riita-asiat erikseen, jos niiden samassa oikeudenkäynnissä käsitteleminen ei käy haitatta päinsä. Samalla tavoin voidaan menetellä myös silloin, kun 1 luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu kanne nostetaan sen jälkeen, kun asianosaiselle oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 22 §:n mukaan asetettu määräaika on kulunut umpeen.

Edellä 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2, 4 tai 5 momentissa mainitussa laissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetty riita-asia ja mainitun luvun 5 §:ssä tarkoitettu riita-asia on käsiteltävä samassa oikeudenkäynnissä.

Jos 1 luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu kanne nostetaan sen jälkeen, kun mainitun luvun 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2, 4 tai 5 momentissa mainitussa laissa tarkoitettussa riita-asiassa valmistelun on oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 28 §:n 1 momentin mukaisesti todettu päättyneen, markkinaoikeus voi käsitellä riita-asiat erikseen, jos niiden samassa oikeudenkäynnissä käsitteleminen ei käy haitatta päinsä. Samalla tavoin voidaan menetellä myös silloin, kun tämän lain 1 luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu kanne nostetaan sen jälkeen, kun asianosaiselle oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 22 §:n mukaan asetettu määräaika on kulunut

Voimassa oleva laki

Ehdotus

umpeen.

3 §

3 §

Teollis- tai tekijänoikeudellisen riita-asian ja markkinaoikeudellisen asian käsittelyminen samassa oikeudenkäynnissä

Teollis- tai tekijänoikeudellisen riita-asian ja markkinaoikeudellisen asian käsittelyminen samassa oikeudenkäynnissä

Edellä 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2 tai 4 momentissa mainituissa laissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetty riita-asia ja markkinaoikeudellinen asia voidaan käsitellä samassa oikeudenkäynnissä, jos asioilla on yhteyttä keskenään ja niiden käsittelyminen yhdessä käy haitatta päinsä.

Edellä 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2, 4 tai 5 momentissa mainituissa laissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaksi säädetty riita-asia ja markkinaoikeudellinen asia voidaan käsitellä samassa oikeudenkäynnissä, jos asioilla on yhteyttä keskenään ja niiden käsittelyminen yhdessä käy haitatta päinsä.

8 §

8 §

Ratkaisun julistaminen tai antaminen muussa asiassa.

Ratkaisun julistaminen tai antaminen muussa asiassa.

Edellä 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 ja 15 kohdassa sekä 2 ja 4 momentissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädettyissä riita- ja hakemusasioissa, mainitun luvun 5 §:ssä tarkoitetuissa riita-asioissa sekä markkinaoikeudellisissa asioissa markkinaoikeuden ratkaisu julistetaan päätösneuvottelun päätyttyä tai annetaan markkinaoikeuden kansliassa. Julistettu ratkaisu päivätään julistamispäivälle ja kansliassa annettu ratkaisu sille päivälle, jona se on asianosaisten saatavissa.

Edellä 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 tai 15 kohdassa taikka 2, 4 tai 5 momentissa mainituissa laeissa markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluviksi säädettyissä riita- ja hakemusasioissa, mainitun luvun 5 §:ssä tarkoitetuissa riita-asioissa sekä markkinaoikeudellisissa asioissa markkinaoikeuden ratkaisu julistetaan päätösneuvottelun päätyttyä tai annetaan markkinaoikeuden kansliassa. Julistettu ratkaisu päivätään julistamispäivälle ja kansliassa annettu ratkaisu sille päivälle, jona se on asianosaisten saatavissa.

7 luku

7 luku

Muutoksenhaku markkinaoikeuden ratkaisuun

Muutoksenhaku markkinaoikeuden ratkaisuun

4 §

4 §

Muutoksenhaku teollis- ja tekijänoikeudellisissa riita- ja hakemusasioissa sekä markkinaoikeudellisissa asioissa

Muutoksenhaku teollis- ja tekijänoikeudellisissa riita- ja hakemusasioissa sekä markkinaoikeudellisissa asioissa

Markkinaoikeuden ratkaisuun 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 ja 15 kohdassa sekä 2

Markkinaoikeuden ratkaisuun 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1–10, 13 tai 15 kohdassa taikka

Voimassa oleva laki

ja 4 momentissa mainitussa laissa sen toimivaltaan kuuluvaksi säädettyssä riita- ja hakemusasiassa, 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettussa riita-asiassa sekä markkinaoikeudellisessa asiassa haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan oikeuteen, jos korkein oikeus oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n nojalla myöntää valitusluvan.

Ehdotus

2, 4 tai 5 momentissa mainitussa laissa sen toimivaltaan kuuluvaksi säädettyssä riita- ja hakemusasiassa, 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettussa riita-asiassa sekä markkinaoikeudellisessa asiassa haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan oikeuteen, jos korkein oikeus oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n nojalla myöntää valitusluvan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille
tulleiden asioiden käsittelyyn sovelletaan tä-
män lain voimaan tullessa voimassa olleita
säännöksiä.

8.

Laki

**todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annetun lain
muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa an-
netun lain (344/2000) 1 §:n 2 momentin johdantokappaleen suomenkielinen sanamuoto ja 2
kohta, 5 §:n 1 momentti ja 7 b §,
sellaisina kuin niistä ovat 5 §:n 1 momentti laissa 745/2015 ja 7 b § laeissa 120/2013 ja
25/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan myös todistelun tur-
vaamiseen riita-asiassa, joka koskee

2) sopimattomasta menettelystä elinkeino-

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan myös todistelun tur-
vaamiseen riita-asiassa, joka koskee:

2) liikesalaisuuslaissa (/) tarkoitetun lii-

Voimassa oleva laki

toiminnassa annetun lain (1061/1978) 4 §:ssä tarkoitetun liikesalaisuuden, teknisen esikuvan tai teknisen ohjeen oikeudettomaan käyttöön tai ilmaisemiseen perustuvan vahingon korvaamista tai lain 6 §:ssä tarkoitetun kiellon määräämistä mainitulla perusteella.

5 §

Turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpano

Ulosottomiehellä on oikeus tarvittaessa saada turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpanoa varten poliisilta virka-apua. Ulosottomies saa tarpeen vaatiessa käyttää turvaamistoimen täytäntöönpanossa apunaan esteetöntä asiantuntijaa. Asiantuntijan esteellisyyteen sovelletaan, mitä oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 35 §:n 2 momentissa säädetään asiantuntijan esteellisyydestä. Hakija tai hakijan edustaja voi kuitenkin toimia asiantuntijana, jos on todennäköistä, ettei se johda tiedon saamiseen asiaan kuulumattomasta yksityisestä liike- tai ammattisalaisuudesta.

7 b §

Oikeuspaikka

Edellä 1 §:n 1 momentissa ja 1 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa tässä laissa tarkoitettu turvaamistoimesta sekä 7 a §:n mukaisesta tiedoksisaantia koskevasta määräyksestä päättää markkinaoikeus, jos pääasian oikeudenkäynti on vireillä markkinaoikeudessa tai sen käsittely markkinaoikeudessa on päättynyt eikä muutoksenhakua varten säädetty aika ole kulunut umpeen. Markkinaoikeus päättää turvaamistoimesta ja 7 a §:n mukaisesta tiedoksisaantia koskevasta määräyksestä myös, jos pääasiaa koskeva oikeudenkäynti ei ole vielä vireillä.

Ehdotus

kesalaisuuden tai teknisen ohjeen oikeudettomaan käyttöön tai ilmaisemiseen perustuvan vahingon korvaamista tai mainitun lain 8 §:ssä tarkoitetun kiellon määräämistä.

5 §

Turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpano

Ulosottomiehellä on oikeus tarvittaessa saada turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpanoa varten poliisilta virka-apua. Ulosottomies saa tarpeen vaatiessa käyttää turvaamistoimen täytäntöönpanossa apunaan esteetöntä asiantuntijaa. Asiantuntijan esteellisyyteen sovelletaan, mitä oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 35 §:n 2 momentissa säädetään asiantuntijan esteellisyydestä. Hakija tai hakijan edustaja voi kuitenkin toimia asiantuntijana, jos on todennäköistä, ettei se johda tiedon saamiseen asiaan kuulumattomasta yksityisestä liikesalaisuudesta.

7 b §

Oikeuspaikka

Edellä 1 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa tässä laissa tarkoitettu turvaamistoimesta sekä 7 a §:n mukaisesta tiedoksisaantia koskevasta määräyksestä päättää markkinaoikeus, jos pääasian oikeudenkäynti on vireillä markkinaoikeudessa tai sen käsittely markkinaoikeudessa on päättynyt eikä muutoksenhakua varten säädetty aika ole kulunut umpeen. Markkinaoikeus päättää turvaamistoimesta ja 7 a §:n mukaisesta tiedoksisaantia koskevasta määräyksestä myös, jos pääasiaa koskeva oikeudenkäynti ei ole vielä vireillä.

Edellä 1 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa tässä laissa tarkoitettu turvaamistoimesta päättää kärjäoikeus, jos pääasian oikeudenkäynti on vireillä kärjäoikeudessa tai sen käsittely kärjäoikeudessa on päättynyt eikä muutoksenhakua

Voimassa oleva laki

Markkinaoikeuden ohella myös yhdistettyä patenttituomioistuimesta (2013/C 175/01) Brysselissä 19 päivänä helmikuuta 2013 tehdyssä sopimuksessa tarkoitettu yhdistetty patenttituomioistuin käsittelee eurooppapatentteihin liittyviä turvaamistomiasioita siten kuin mainitussa sopimuksessa määrätään.

Markkinaoikeus ei saa päättää turvaamistoimesta, jos turvaamistoimea koskeva asia tai sitä koskeva pääasia on vireillä yhdistetyssä patenttituomioistuimessa. Markkinaoikeus ei myöskään saa päättää turvaamistomiasiaista, joka yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen mukaan kuuluu yhdistetyn patenttituomioistuimen yksinomaiseen toimivaltaan.

Muutoin tässä laissa tarkoitettusta turvaamistoimesta ja 7 a §:n mukaisesta tiedoksisaantia koskevasta määräyksestä päättää oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 §:n 1 momentin mukaan toimivaltainen tuomioistuin.

Ehdotus

varten säädetty aika ole kulunut umpeen, tai markkinaoikeus, jos pääasian oikeudenkäynti on vireillä markkinaoikeudessa tai sen käsittely markkinaoikeudessa on päättynyt eikä muutoksenhakua varten säädetty aika ole kulunut umpeen. Jos pääasiaa koskeva oikeudenkäynti ei ole vielä vireillä, turvaamistomiestä päättää se tuomioistuin, joka on toimivaltainen käsittelemään pääasian.

Markkinaoikeuden ohella myös yhdistettyä patenttituomioistuimesta Brysselissä 19 päivänä helmikuuta 2013 tehdyssä sopimuksessa (2013/C 175/01) tarkoitettu yhdistetty patenttituomioistuin käsittelee eurooppapatentteihin liittyviä turvaamistomiasioita siten kuin mainitussa sopimuksessa määrätään.

Markkinaoikeus ei saa päättää turvaamistoimesta, jos turvaamistoimea koskeva asia tai sitä koskeva pääasia on vireillä yhdistetyssä patenttituomioistuimessa. Markkinaoikeus ei myöskään saa päättää turvaamistomiasiaista, joka yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen mukaan kuuluu yhdistetyn patenttituomioistuimen yksinomaiseen toimivaltaan.

Muutoin tässä laissa tarkoitettusta turvaamistoimesta ja 7 a §:n mukaisesta tiedoksisaantia koskevasta määräyksestä päättää oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 §:n 1 momentin mukaan toimivaltainen tuomioistuin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 7 b §:n 3 ja 4 momentti tulevat kuitenkin voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleiden asioiden käsittelyyn tuomioistuimessa sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain (370/2007) 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 742/2015, uusi 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Lain soveltamisala

Lain soveltamisala

(uusi)

Asianosaisjulkisuuden rajoittamisesta oikeushenkilössä liikesalaisuuden oikeudetonta hankkimista, käyttämistä tai ilmaisemista koskevassa oikeudenkäynnissä säädetään liikesalaisuuslain (/) 14 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

10.

Laki

viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 11 §:n 2 momentin 6 kohta, 24 §:n 1 momentin 17 ja 20 kohta sekä 26 §:n 2 momentin johdantokappale, sellaisena kuin niistä on 11 §:n 2 momentin 6 kohta laissa 1400/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

11 §

Asianosaisen oikeus tiedonsaantiin

Asianosaisen oikeus tiedonsaantiin

Asianosaisella, hänen edustajallaan ja avustajallaan ei ole edellä 1 momentissa tarkoitettua oikeutta:

Asianosaisella, hänen edustajallaan ja avustajallaan ei ole edellä 1 momentissa tarkoitettua oikeutta:

Voimassa oleva laki

6) julkisessa hankinnassa toisen ehdokkaan tai tarjoajan liike- tai ammatissalaisuutta koskeviin tietoihin; tieto tarjousten vertailussa käytetystä kokonaishinnasta on kuitenkin aina annettava;

24 §

Salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

17) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja valtion, kunnan tai muun julkisyhteisön tai 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun yhteisön, laitoksen tai säätiön liike- tai ammatissalaisuudesta, samoin kuin sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja muusta vastaavasta liiketoimintaa koskevasta seikasta, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi mainituille yhteisöille, laitoksille tai säätiöille taloudellista vahinkoa tai saattaisi toisen samanlaista tai muutoin kilpailevaa toimintaa harjoittavan julkisyhteisön tai yksityisen parempaan kilpailuasemaan tai heikentäisi julkisyhteisön tai 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun yhteisön, laitoksen tai säätiön mahdollisuuksia edullisiin hankintoihin tai sijoitus-, rahoitus- ja velanhoitojärjestelyihin;

20) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja yksityisestä liike- tai ammatissalaisuudesta, samoin kuin sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja muusta vastaavasta yksityisen elinkeinotoimintaa koskevasta seikasta, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi elinkeinonharjoittajalle taloudellista vahinkoa, ja kysymys ei ole kuluttajien terveyden tai ympäristön terveellisyyden suojaamiseksi tai toiminnasta haittaa kärsivien oikeuksien valvomiseksi merkityksellisistä tiedoista tai elinkeinonharjoittajan velvollisuuksia ja niiden hoitamista koskevista tiedoista;

26 §

*Yleiset perusteet salassa pidettävän tiedon**Ehdotus*

6) julkisessa hankinnassa toisen ehdokkaan tai tarjoajan *liikesalaisuutta* koskeviin tietoihin; tieto tarjousten vertailussa käytetystä kokonaishinnasta on kuitenkin aina annettava;

24 §

Salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

17) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja valtion, kunnan tai muun julkisyhteisön tai 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun yhteisön, laitoksen tai säätiön *liikesalaisuudesta*, samoin kuin sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja muusta vastaavasta liiketoimintaa koskevasta seikasta, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi mainituille yhteisöille, laitoksille tai säätiöille taloudellista vahinkoa tai saattaisi toisen samanlaista tai muutoin kilpailevaa toimintaa harjoittavan julkisyhteisön tai yksityisen parempaan kilpailuasemaan tai heikentäisi julkisyhteisön tai 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun yhteisön, laitoksen tai säätiön mahdollisuuksia edullisiin hankintoihin tai sijoitus-, rahoitus- ja velanhoitojärjestelyihin;

20) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja yksityisestä *liikesalaisuudesta*, samoin kuin sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja muusta vastaavasta yksityisen elinkeinotoimintaa koskevasta seikasta, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi elinkeinonharjoittajalle taloudellista vahinkoa, ja kysymys ei ole kuluttajien terveyden tai ympäristön terveellisyyden suojaamiseksi tai toiminnasta haittaa kärsivien oikeuksien valvomiseksi merkityksellisistä tiedoista tai elinkeinonharjoittajan velvollisuuksia ja niiden hoitamista koskevista tiedoista;

26 §

Yleiset perusteet salassa pidettävän tiedon

Voimassa oleva laki

Ehdotus

antamiseen

antamiseen

Viranomaisen voi salassapitosäännösten estämättä antaa tiedon toisen taloudellisesta asemasta taikka liike- tai ammattisalaisuudesta, terveydenhuollon tai sosiaalihuollon asiakassuhteesta tai myönnetystä etuudesta taikka 24 §:n 1 momentin 32 kohdassa tarkoitettua henkilön yksityiselämää koskevasta tai sitä vastaavasta muun lain mukaan salassa pidettävästä seikasta, jos tieto on tarpeen:

Viranomaisen voi salassapitosäännösten estämättä antaa tiedon toisen taloudellisesta asemasta taikka *liikesalaisuudesta*, terveydenhuollon tai sosiaalihuollon asiakassuhteesta tai myönnetystä etuudesta taikka 24 §:n 1 momentin 32 kohdassa tarkoitettua henkilön yksityiselämää koskevasta tai sitä vastaavasta muun lain mukaan salassa pidettävästä seikasta, jos tieto on tarpeen:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

11.

Laki

rikoslain 30 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan rikoslain (39/1889) 30 luvun 4—6 ja 11 §, sellaisina kuin ne ovat, 4, 6 ja 11 § laissa 769/1990 sekä 5 § laeissa 769/1990, 54/1993 ja 61/2003, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

30 luku

30 luku

Elinkeinorikoksista

Elinkeinorikoksista

4 §

4 §

Yritysvakoilu

Yritysvakoilu

Joka oikeudettomasti hankkii tiedon toiselle kuuluvasta yrityssalaisuudesta

1) tunkeutumalla ulkopuolisilta suljettuun paikkaan taikka ulkopuolisilta suojattuun tie-

Joka oikeudettomasti hankkii tiedon toiselle kuuluvasta *liikesalaisuudesta*

1) tunkeutumalla ulkopuolisilta suljettuun paikkaan taikka ulkopuolisilta suojattuun tie-

Voimassa oleva laki

tojärjestelmään,

2) hankkimalla haltuunsa tai jäljentämällä asiakirjan tai muun tallenteen taikka muulla siihen rinnastettavalla tavalla tai

3) käyttämällä teknistä erikoislaitetta tarkoituksin oikeudettomasti ilmaista tällainen salaisuus tai oikeudettomasti käyttää sitä, on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *yrittysvakoilusta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

5 §

Yrityssalaisuuden rikkominen

Joka hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä tai toista vahingoittaakseen oikeudettomasti ilmaisee toiselle kuuluvan yrityssalaisuuden tai oikeudettomasti käyttää tällaista yrityssalaisuutta, jonka hän on saanut tietoonsa

1) ollessaan toisen palveluksessa,

2) toimiessaan yhteisön tai säätiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenenä, toimitusjohtajana, tilintarkastajana tai selvitysmiehenä taikka niihin rinnastettavassa tehtävässä,

3) suorittaessaan tehtävää toisen puolesta tai muuten luottamuksellisessa liikesuhteessa tai

4) yrityksen saneerausmenettelyn yhteydessä,

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *yrityssalaisuuden rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tämä pykälä ei koske tekoa, johon 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu on ryhtynyt kahden vuoden kuluttua palvelusaikansa päättymisestä.

Yritys on rangaistava.

6 §

Yrityssalaisuuden väärinkäyttö

Joka oikeudettomasti

1) käyttää tässä laissa rangaistavaksi sääde-

Ehdotus

tojärjestelmään,

2) hankkimalla haltuunsa tai jäljentämällä asiakirjan tai muun tallenteen taikka muulla siihen rinnastettavalla tavalla tai

3) käyttämällä teknistä erikoislaitetta tarkoituksin oikeudettomasti ilmaista tällainen salaisuus tai oikeudettomasti käyttää sitä, on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *yrittysvakoilusta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

5 §

Yrityssalaisuuden rikkominen

Joka hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä tai toista vahingoittaakseen oikeudettomasti ilmaisee toiselle kuuluvan *liikesalaisuuden* tai oikeudettomasti käyttää tällaista *liikesalaisuutta*, jonka hän on saanut tietoonsa

1) ollessaan toisen palveluksessa,

2) toimiessaan yhteisön tai säätiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenenä, toimitusjohtajana, tilintarkastajana tai selvitysmiehenä taikka niihin rinnastettavassa tehtävässä,

3) suorittaessaan tehtävää toisen puolesta tai muuten luottamuksellisessa liikesuhteessa tai

4) yrityksen saneerausmenettelyn yhteydessä,

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *yrityssalaisuuden rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tämä pykälä ei koske tekoa, johon 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu on ryhtynyt kahden vuoden kuluttua palvelusaikansa päättymisestä.

Yritys on rangaistava.

6 §

Yrityssalaisuuden väärinkäyttö

Joka oikeudettomasti

1) käyttää tässä laissa rangaistavaksi sääde-

Voimassa oleva laki

tyllä teolla tietoon saatua tai ilmaistua toiselle kuuluvaa yrityssalaisuutta elinkeinotoiminnassa taikka

2) hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä ilmaisee tällaisen salaisuuden, on tuomittava *yrityssalaisuuden väärinkäytöstä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

11 §

Määritelmä

Yrityssalaisuudella tarkoitetaan tässä luvussa liike- tai ammattisalaisuutta taikka muuta vastaavaa elinkeinotoimintaa koskevaa tietoa, jonka elinkeinonharjoittaja pitää salassa ja jonka ilmaiseminen olisi omiaan aiheuttamaan taloudellista vahinkoa joko hänelle tai toiselle elinkeinonharjoittajalle, joka on uskonut tiedon hänelle.

Ehdotus

tyllä teolla tietoon saatua tai ilmaistua toiselle kuuluvaa *liikesalaisuutta* elinkeinotoiminnassa taikka

2) hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä ilmaisee tällaisen salaisuuden, on tuomittava *yrityssalaisuuden väärinkäytöstä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

11 §

Määritelmä

Liikesalaisuudella tarkoitetaan tässä luvussa liikesalaisuuslain (/) 2 §:n 1 kohdassa määriteltyä liikesalaisuutta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

12.

Laki

sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 146 §:n 1 momentti, 147 §:n 2 momentin, 150 §:n otsikon ja 2—4 momentin sekä 151 §:n 2 momentin suomenkielinen sanamuoto sekä 153 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

146 §

Yhteisötilaajan käsittelyoikeus väärinkäytöstopauksissa

Yhteisötilaajalla on oikeus käsitellä välitys-

Ehdotus

146 §

Yhteisötilaajan käsittelyoikeus väärinkäytöstopauksissa

Yhteisötilaajalla on oikeus käsitellä välitys-

Voimassa oleva laki

tietoja maksullisen tietoyhteiskunnan palvelun, viestintäverkon tai viestintäpalvelun luvattoman käytön taikka rikoslain 30 luvun 11 §:ssä tarkoitetun yrityssalaisuuksien paljastamisen ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi siten kuin tämän lain 147–156 §:ssä säädetään.

147 §

Yhteisötilaajan huolehtimisvelvollisuus väärinkäytöstopauksissa

Yhteisötilaajan on ennen välitystietojen käsittelyn aloittamista yrityssalaisuuksien paljastamisen ehkäisemiseksi:

1) rajoitettava pääsyä yrityssalaisuuksiin ja ryhdyttävä muihin toimenpiteisiin viestintäverkkonsa ja viestintäpalvelunsa käytön ja tietojen suojaamiseksi asianmukaisin tietoturvallisuustoimenpitein;

2) määriteltävä, miten yrityssalaisuuksia saa viestintäverkossa siirtää, luovuttaa tai muutoin käsitellä ja minkälaisiin kohdeosoitteisiin yrityssalaisuuksia käsittelemään oikeutetut henkilöt eivät ole oikeutettuja lähettämään sähköisiä viestejä.

150 §

Yhteisötilaajan käsittelyoikeus yrityssalaisuuksien paljastamisen selvittämiseksi

Yhteisötilaaja saa käsitellä välitystietoja manuaalisesti, jos on perusteltu syy epäillä, että yrityssalaisuus on viestintäverkkoa tai viestintäpalvelua käyttämällä luvattomasti annettu ulkopuoliselle, ja jos:

1) automaattisen hakutoiminnon avulla on havaittu viestinnässä poikkeama;

2) yrityssalaisuus julkaistaan tai sitä käytetään luvatta; taikka

3) yksittäistapauksessa muusta 1 tai 2 kohtaan rinnastuvasta, yleisesti havaittavissa olevasta seikasta voidaan päätellä, että yrityssalaisuus on luvattomasti annettu ulkopuo-

Ehdotus

tietoja maksullisen tietoyhteiskunnan palvelun, viestintäverkon tai viestintäpalvelun luvattoman käytön taikka rikoslain 30 luvun 11 §:ssä tarkoitettujen *liikesalaisuuksien* paljastamisen ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi siten kuin tämän lain 147–156 §:ssä säädetään.

147 §

Yhteisötilaajan huolehtimisvelvollisuus väärinkäytöstopauksissa

Yhteisötilaajan on ennen välitystietojen käsittelyn aloittamista *liikesalaisuuksien* paljastamisen ehkäisemiseksi:

1) rajoitettava pääsyä *liikesalaisuuksiin* ja ryhdyttävä muihin toimenpiteisiin viestintäverkkonsa ja viestintäpalvelunsa käytön ja tietojen suojaamiseksi asianmukaisin tietoturvallisuustoimenpitein;

2) määriteltävä, miten *liikesalaisuuksia* saa viestintäverkossa siirtää, luovuttaa tai muutoin käsitellä ja minkälaisiin kohdeosoitteisiin *liikesalaisuuksia* käsittelemään oikeutetut henkilöt eivät ole oikeutettuja lähettämään sähköisiä viestejä.

150 §

*Yhteisötilaajan käsittelyoikeus **liikesalaisuuksien** paljastamisen selvittämiseksi*

Yhteisötilaaja saa käsitellä välitystietoja manuaalisesti, jos on perusteltu syy epäillä, että *liikesalaisuus* on viestintäverkkoa tai viestintäpalvelua käyttämällä luvattomasti annettu ulkopuoliselle, ja jos:

1) automaattisen hakutoiminnon avulla on havaittu viestinnässä poikkeama;

2) *liikesalaisuus* julkaistaan tai sitä käytetään luvatta; taikka

3) yksittäistapauksessa muusta 1 tai 2 kohtaan rinnastuvasta, yleisesti havaittavissa olevasta seikasta voidaan päätellä, että *liikesalaisuus* on luvattomasti annettu ulkopuo-

Voimassa oleva laki

liselle.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetun käsittelyn edellytyksenä on, että epäilty yrityssalaisuuden paljastaminen kohdistuu yhteisötilaajan tai sen yhteistyökumppanin elinkeinotoiminnan kannalta keskeisiin yrityssalaisuuksiin taikka teknologisen tai muun kehittämistyön tuloksiin, jotka todennäköisesti ovat merkittäviä elinkeinotoiminnan käynnistämisen tai sen harjoittamisen kannalta.

Edellä 2 momentissa tarkoitetun käsittelyn edellytyksenä on lisäksi, että tiedot ovat välttämättömiä yrityssalaisuuden paljastamisen ja siitä vastuussa olevien selvittämiseksi.

151 §

Käsittelyoikeuden erityiset rajoitukset väärinkäytöstapauksissa

Yrityssalaisuuksien paljastamisen selvittämiseksi työnantajana oleva yhteisötilaaja voi käsitellä vain sellaisten käyttäjiensä välitystietoja, joille yhteisötilaaja on antanut tai joilla muutoin on yhteisötilaajan hyväksymällä tavalla pääsy yrityssalaisuuksiin.

153 §

Yhteisötilaajan tiedonantovelvollisuus työntekijöiden edustajalle väärinkäytöstapauksissa

Työntekijöiden edustajien ja 2 momentissa tarkoitettujen työntekijöiden on pidettävä salassa tietoonsa saamat yrityssalaisuuden loukkaukset ja epäilyt yrityssalaisuuden loukkaamisesta koko työsuhteen voimassaoloajan. Virkamiehen ja muun viranomaisen palveluksessa toimivan salassapitovelvollisuudesta on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja muualla laissa säädetään. Mitä edellä säädetään, ei estä tietojen luovuttamista valvontaviranomaiselle.

Ehdotus

liselle.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetun käsittelyn edellytyksenä on, että epäilty *liikesalaisuuden* paljastaminen kohdistuu yhteisötilaajan tai sen yhteistyökumppanin elinkeinotoiminnan kannalta keskeisiin *liikesalaisuuksiin* taikka teknologisen tai muun kehittämistyön tuloksiin, jotka todennäköisesti ovat merkittäviä elinkeinotoiminnan käynnistämisen tai sen harjoittamisen kannalta.

Edellä 2 momentissa tarkoitetun käsittelyn edellytyksenä on lisäksi, että tiedot ovat välttämättömiä *liikesalaisuuden* paljastamisen ja siitä vastuussa olevien selvittämiseksi.

151 §

Käsittelyoikeuden erityiset rajoitukset väärinkäytöstapauksissa

Liikesalaisuuksien paljastamisen selvittämiseksi työnantajana oleva yhteisötilaaja voi käsitellä vain sellaisten käyttäjiensä välitystietoja, joille yhteisötilaaja on antanut tai joilla muutoin on yhteisötilaajan hyväksymällä tavalla pääsy *liikesalaisuuksiin*.

153 §

Yhteisötilaajan tiedonantovelvollisuus työntekijöiden edustajalle väärinkäytöstapauksissa

Työntekijöiden edustajien ja 2 momentissa tarkoitettujen työntekijöiden on pidettävä salassa tietoonsa saamat *liikesalaisuuden* loukkaukset ja epäilyt *liikesalaisuuden* loukkaamisesta koko työsuhteen voimassaoloajan. Virkamiehen ja muun viranomaisen palveluksessa toimivan salassapitovelvollisuudesta on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja muualla laissa säädetään. Mitä edellä säädetään, ei estä tietojen luovuttamista valvontaviranomaiselle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20 . _____

13.

Laki

yrityksen saneerauksesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) 14 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

14 §

Salassapitovelvollisuus

Salassapitovelvollisuus

Selvittäjä, velkojatoimikunnan jäsen tai velkoja, näiden palveluksessa oleva henkilö taikka näiden käyttämä avustaja tai asiantuntija ei saa luvatta ilmaista eikä käyttää yksityiseksi hyödykseen velallisen taloudellista asemaa, liikesuhteita taikka yrityssalaisuutta koskevia seikkoja, jotka hän on menettelyn yhteydessä saanut tietoonsa.

Selvittäjä, velkojatoimikunnan jäsen tai velkoja, näiden palveluksessa oleva henkilö taikka näiden käyttämä avustaja tai asiantuntija ei saa luvatta ilmaista eikä käyttää yksityiseksi hyödykseen velallisen taloudellista asemaa, liikesuhteita taikka *liikesalaisuutta* koskevia seikkoja, jotka hän on menettelyn yhteydessä saanut tietoonsa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 . _____

14.

Laki

merityösopimuslain 4 luvun 4 ja 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merityösopimuslain (756/2011) 4 luvun 4 § ja 5 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 luku

Työntekijän velvollisuudet

4 §

Liike- ja ammattisalaisuudet

Työntekijä ei saa työsuhteen kestäessä käyttää hyödykseen tai ilmaista muille työnantajan ammatti- ja liikesalaisuuksia. Jos työntekijä on saanut tiedot oikeudettomasti, kielto jatkuu myös työsuhteen päättymisen jälkeen.

Salaisuuden ilmaisseen työntekijän ohella työnantajalle syntyneen vahingon korvaamisesta on vastuussa myös se, jolle työntekijä ilmaisi tiedot, jos viimeksi mainittu tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää työntekijän menetelleen oikeudettomasti.

5 §

Kilpailukieltosopimus

Kilpailukieltosopimuksen perusteen erityistä painavuutta arvioitaessa on otettava muun ohella huomioon työnantajan toiminnan laatu ja sellainen suojan tarve, joka johtuu liike- tai ammattisalaisuuden säilyttämisestä tai työnantajan työntekijälle järjestämästä erityiskoulutuksesta, samoin kuin työntekijän asema ja tehtävät.

4 luku

Työntekijän velvollisuudet

4 §

Liikesalaisuudet

Työntekijä ei saa työsuhteen kestäessä oikeudettomasti käyttää hyödykseen tai ilmaista muille työnantajan liikesalaisuuksia. Jos työntekijä on hankkinut tiedot oikeudettomasti, kielto jatkuu myös työsuhteen päättymisen jälkeen.

Liikesalaisuuksien suojasta säädetään lisäksi liikesalaisuuslaissa (/).

Liikesalaisuuden ilmaisseen työntekijän ohella työnantajalle syntyneen vahingon korvaamisesta on vastuussa myös se, jolle työntekijä ilmaisi tiedot, jos viimeksi mainittu tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää työntekijän menetelleen oikeudettomasti.

5 §

Kilpailukieltosopimus

Kilpailukieltosopimuksen perusteen erityistä painavuutta arvioitaessa on otettava muun ohella huomioon työnantajan toiminnan laatu ja sellainen suojan tarve, joka johtuu liikesalaisuuden säilyttämisestä tai työnantajan työntekijälle järjestämästä erityiskoulutuksesta, samoin kuin työntekijän asema ja tehtävät.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

15.

Laki

työriitojen sovittelusta annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työriitojen sovittelusta annetun lain (420/1962) 18 §:n 1 momentti, sellaisena
 kuin se on laissa 799/1989, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

18 §

18 §

Sovittelija ei saa luvottomasti ilmaista ammatti- tai liikesalaisuutta, jonka hän on virassaan tai tehtävässään saanut tietää, eikä asiaa, joka hänelle on 10 §:n 2 momentissa mainitulla ehdolla annettu tiedoksi.

Sovittelija ei saa luvottomasti ilmaista *liikesalaisuutta*, jonka hän on virassaan tai tehtävässään saanut tietää, eikä asiaa, joka hänelle on 10 §:n 2 momentissa mainitulla ehdolla annettu tiedoksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

16.

Laki

yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (759/2004) 2 §:n 3 momentti, 5 a §:n 1 momentin 3 kohta, 7 §:n 1 momentin 6 kohta ja 8 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 3 momentti laissa 126/2009 ja 5 a §:n 1 momentin 3 kohta laissa 511/2008, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Soveltamisala

Soveltamisala

Työnantajan oikeudesta tilaajana saada maksuvelvollisuuden selvittämiseksi työntekijän käyttöön annettua liittymää koskevat tunnistamistiedot ja oikeudesta käsitellä työntekijän sähköisen viestinnän tunnistamistietoja viestintäverkon tai viestintäpalvelun luvattoman käytön tilanteissa ja yrityssalaisuuksien suojaamiseksi säädetään sähköisen

Työnantajan oikeudesta tilaajana saada maksuvelvollisuuden selvittämiseksi työntekijän käyttöön annettua liittymää koskevat tunnistamistiedot ja oikeudesta käsitellä työntekijän sähköisen viestinnän tunnistamistietoja viestintäverkon tai viestintäpalvelun luvattoman käytön tilanteissa ja *liikesalaisuuksien* suojaamiseksi säädetään *sähköisen*

Voimassa oleva laki

viestinnän tietosuojalaissa (516/2004). Mitä mainitussa laissa säädetään paikkatietopalvelun käyttäjästä, sovelletaan työntekijään, jonka käyttöön työnantaja antaa paikkatietopalvelun. Henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan henkilötietolakia (523/1999), jollei tässä laissa toisin säädetä.

5 a §

Henkilöluottotietojen käsittely

Työnantajalla on oikeus saada ja käyttää tehtävään valittua työnhakijaa koskevia luottotietolain (527/2007) 4 luvussa tarkoitettuja henkilöluottotietoja työnhakijan luotettavuuden arvioimiseksi, kun työnhakijan on tarkoitus toimia työtehtävissä, jotka edellyttävät erityistä luotettavuutta ja:

3) joiden hoitamiseksi annetaan pääsy sellaisiin työnantajan tai tämän asiakkaan kannalta keskeisiin liike- ja ammattisalaisuuksiin, joiden suojaamisesta on erityisesti huolehdittu;

7 §

Huumausainetestiä koskevan todistuksen toimittaminen työhön otettaessa

Työnantaja saa ottaa vastaan tai muutoin käsitellä huumausainetestiä koskevaan todistukseen merkittäviä tietoja tehtävään valitun työnhakijan suostumuksella vain silloin, kun työnhakijan on tarkoitus toimia sellaisessa työssä, joka edellyttää tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä harkintakykyä tai hyvää reagointikykyä, ja jossa työtehtävien suorittaminen huumeiden vaikutuksen alaisena tai huumeista riippuvaisena voi:

6) vaarantaa liike- ja ammattisalaisuutta tai aiheuttaa työnantajalle tai tämän asiakkaalle vähäistä suurempaa taloudellista vahinkoa, jos liike- ja ammattisalaisuuden vaarantamista tai taloudellisen riskin syntymistä ei voida muiden keinojen avulla estää.

Ehdotus

viestinnän palveluista annetussa laissa (917/2014). Mitä mainitussa laissa säädetään paikkatietopalvelun käyttäjästä, sovelletaan työntekijään, jonka käyttöön työnantaja antaa paikkatietopalvelun. Henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan henkilötietolakia (523/1999), jollei tässä laissa toisin säädetä.

5 a §

Henkilöluottotietojen käsittely

Työnantajalla on oikeus saada ja käyttää tehtävään valittua työnhakijaa koskevia luottotietolain (527/2007) 4 luvussa tarkoitettuja henkilöluottotietoja työnhakijan luotettavuuden arvioimiseksi, kun työnhakijan on tarkoitus toimia työtehtävissä, jotka edellyttävät erityistä luotettavuutta ja:

3) joiden hoitamiseksi annetaan pääsy sellaisiin työnantajan tai tämän asiakkaan kannalta keskeisiin *liikesalaisuuksiin*, joiden suojaamisesta on erityisesti huolehdittu;

7 §

Huumausainetestiä koskevan todistuksen toimittaminen työhön otettaessa

Työnantaja saa ottaa vastaan tai muutoin käsitellä huumausainetestiä koskevaan todistukseen merkittäviä tietoja tehtävään valitun työnhakijan suostumuksella vain silloin, kun työnhakijan on tarkoitus toimia sellaisessa työssä, joka edellyttää tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä harkintakykyä tai hyvää reagointikykyä, ja jossa työtehtävien suorittaminen huumeiden vaikutuksen alaisena tai huumeista riippuvaisena voi:

6) vaarantaa *liikesalaisuutta* tai aiheuttaa työnantajalle tai tämän asiakkaalle vähäistä suurempaa taloudellista vahinkoa, jos *liikesalaisuuden* vaarantamista tai taloudellisen riskin syntymistä ei voida muiden keinojen avulla estää.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

Huumausainetestiä koskevan todistuksen toimittaminen työsuhteen aikana

Huumausainetestiä koskevan todistuksen toimittaminen työsuhteen aikana

Työnantaja voi velvoittaa työntekijän esittämään työsuhteen aikana huumausainetestiä koskevan todistuksen, jos työnantajalla on perusteltua aihetta epäillä, että työntekijä on huumausaineiden vaikutuksen alaisena työssä tai että työntekijällä on riippuvuus huumeista, ja jos testaaminen on välttämätöntä työntekijän työ- tai toimintakyvyn selvittämiseksi ja työntekijä toimii sellaisessa työssä, joka edellyttää erityistä tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä harkintakykyä tai hyvää reagointikykyä ja jossa työtehtävien suorittaminen huumeiden vaikutuksen alaisena tai huumeista riippuvaisena:

Työnantaja voi velvoittaa työntekijän esittämään työsuhteen aikana huumausainetestiä koskevan todistuksen, jos työnantajalla on perusteltua aihetta epäillä, että työntekijä on huumausaineiden vaikutuksen alaisena työssä tai että työntekijällä on riippuvuus huumeista, ja jos testaaminen on välttämätöntä työntekijän työ- tai toimintakyvyn selvittämiseksi ja työntekijä toimii sellaisessa työssä, joka edellyttää erityistä tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä harkintakykyä tai hyvää reagointikykyä ja jossa työtehtävien suorittaminen huumeiden vaikutuksen alaisena tai huumeista riippuvaisena:

6) vaarantaa taloudellisesti merkittävää liike- ja ammattisalaisuutta tai voi aiheuttaa työnantajalle tai tämän asiakkaalle merkittävää taloudellista vahinkoa, jos liike- ja ammattisalaisuuden vaarantamista tai taloudellisen riskin syntymistä ei voida muiden keinojen avulla estää; tai

6) vaarantaa taloudellisesti merkittävää *liikesalaisuutta* tai voi aiheuttaa työnantajalle tai tämän asiakkaalle merkittävää taloudellista vahinkoa, jos *liikesalaisuuden* vaarantamista tai taloudellisen riskin syntymistä ei voida muiden keinojen avulla estää; tai

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

17.

Laki

yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain 57 § muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain (334/2007) 57 §:n 1 momentin 1 ja 3 momentin 1 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

57 §

57 §

Salassapitovelvollisuus

Salassapitovelvollisuus

Työntekijän, henkilöstöryhmän edustajan ja 55 §:ssä tarkoitetun asiantuntijan sekä 2 momentissa tarkoitettujen työntekijöiden ja heidän edustajiensa on pidettävä salassa yhteistoimintamenettelyn yhteydessä saadut:

1) liike- ja ammattisalaisuutta koskevat tiedot;

Salassapitovelvollisuuden edellytyksenä on, että:

1) työnantaja on osoittanut työntekijälle ja henkilöstöryhmän edustajalle sekä 55 §:ssä tarkoitetulle asiantuntijalle, mitkä tiedot kuuluvat liike- ja ammattisalaisuuden piiriin;

Työntekijän, henkilöstöryhmän edustajan ja 55 §:ssä tarkoitetun asiantuntijan sekä 2 momentissa tarkoitettujen työntekijöiden ja heidän edustajiensa on pidettävä salassa yhteistoimintamenettelyn yhteydessä saadut:

1) *liikesalaisuutta* koskevat tiedot;

Salassapitovelvollisuuden edellytyksenä on, että:

1) työnantaja on osoittanut työntekijälle ja henkilöstöryhmän edustajalle sekä 55 §:ssä tarkoitetulle asiantuntijalle, mitkä tiedot kuuluvat *liikesalaisuuden* piiriin;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

18.

Laki

yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlaajuisissa yritysryhmissä annetun lain 43 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlaajuisissa yritysryhmissä annetun lain (335/2007) 43 §:n 1 momentin 1 kohta ja 3 momentin 1 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

43 §

43 §

Salassapitovelvollisuus

Salassapitovelvollisuus

Työntekijän, joka on 8 tai 20 §:ssä tarkoitettujen työntekijöiden neuvotteluryhmän jäsen, ja yhteistoimintamenettelyyn osallistuvan

Työntekijän, joka on 8 tai 20 §:ssä tarkoitettujen työntekijöiden neuvotteluryhmän jäsen, ja yhteistoimintamenettelyyn osallistuvan

Voimassa oleva laki

työntekijöiden edustajan sekä työntekijöiden edustajia avustavan, tässä laissa tarkoitetun asiantuntijan on pidettävä salassa yhteistoimintamenettelyn yhteydessä saadut:

1) yritysryhmän tai yrityksen liike- ja ammattisalaisuutta koskevat tiedot;

Salassapitovelvollisuuden edellytyksenä on, että:

1) yritysryhmän tai yrityksen johto on osoittanut 1 momentissa tarkoitetuille salassapitovelvollisille, mitkä tiedot kuuluvat liike- ja ammattisalaisuuden piiriin;

Ehdotus

työntekijöiden edustajan sekä työntekijöiden edustajia avustavan, tässä laissa tarkoitetun asiantuntijan on pidettävä salassa yhteistoimintamenettelyn yhteydessä saadut:

1) yritysryhmän tai yrityksen *liikesalaisuutta* koskevat tiedot;

Salassapitovelvollisuuden edellytyksenä on, että:

1) yritysryhmän tai yrityksen johto on osoittanut 1 momentissa tarkoitetuille salassapitovelvollisille, mitkä tiedot kuuluvat *liikesalaisuuden* piiriin;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

19.

Laki

työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojelun yhteistoiminnasta annetun lain 43 § muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojelun yhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) 43 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

43 §

Salassapitovelvollisuus

Tässä luvussa tarkoitetun tai 23 §:n mukaisesti sovitun yhteistoimintatehtäviä hoitavan henkilön on pidettävä salassa tehtävää hoitaessaan saamansa työnantajan taloudellista asemaa, liike- ja ammattisalaisuutta sekä yritysturvallisuutta ja vastaavaa turvajärjestelyä koskevat tiedot, joiden leviäminen olisi omiaan vahingoittamaan työnantajaa tai sen lii-

Ehdotus

43 §

Salassapitovelvollisuus

Tässä luvussa tarkoitetun tai 23 §:n mukaisesti sovitun yhteistoimintatehtäviä hoitavan henkilön on pidettävä salassa tehtävää hoitaessaan saamansa työnantajan taloudellista asemaa, *liikesalaisuutta* sekä yritysturvallisuutta ja vastaavaa turvajärjestelyä koskevat tiedot, joiden leviäminen olisi omiaan vahingoittamaan työnantajaa tai sen liike- tai so-

Voimassa oleva laki

ke- tai sopimuskumppania, sekä yksityisen henkilön taloudellista asemaa ja muutoin häntä henkilökohtaisesti koskevat tiedot, jollei se, jonka suojaksi salassapitovelvollisuus on voimassa, ole antanut suostumustaan tietojen luovuttamiseen. Salassapitovelvollisuus jatkuu senkin jälkeen, kun henkilö on lakannut hoitamasta mainittua tehtävää.

Ehdotus

pimuskumppania, sekä yksityisen henkilön taloudellista asemaa ja muutoin häntä henkilökohtaisesti koskevat tiedot, jollei se, jonka suojaksi salassapitovelvollisuus on voimassa, ole antanut suostumustaan tietojen luovuttamiseen. Salassapitovelvollisuus jatkuu senkin jälkeen, kun henkilö on lakannut hoitamasta mainittua tehtävää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

20.

Laki

henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa annetun lain (725/1990) 12 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

Salassapitovelvollisuus

Jollei asianomaisen toimielimen jäsenten tai varajäsenten salassapitovelvollisuudesta ole erikseen toisin säädetty, saadaan yrityksen liike- tai ammattisalaisuudeksi ilmoittamia tietoja, joiden leviäminen olisi omiaan vahingoittamaan yritystä tai sen sopimuskumppania, käsitellä vain niiden työntekijöiden, toimihenkilöiden ja henkilöstön edustajien kesken, joita asia koskee. Tietoja ei tällöinkään saa ilmaista muille.

12 §

Salassapitovelvollisuus

Jollei asianomaisen toimielimen jäsenten tai varajäsenten salassapitovelvollisuudesta ole erikseen toisin säädetty, saadaan yrityksen *liikesalaisuudeksi* ilmoittamia tietoja, joiden leviäminen olisi omiaan vahingoittamaan yritystä tai sen sopimuskumppania, käsitellä vain niiden työntekijöiden, toimihenkilöiden ja henkilöstön edustajien kesken, joita asia koskee. Tietoja ei tällöinkään saa ilmaista muille.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21.

Laki

henkilöstöedustuksesta eurooppayhtiössä (SE) ja eurooppaosuuskunnassa (SCE) annetun lain 31 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilöstöedustuksesta eurooppayhtiössä (SE) ja eurooppaosuuskunnassa (SCE) annetun lain (758/2004) 31 §,
sellaisena kuin se on laissa 663/2006, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

31 §

31 §

Salassapitovelvollisuus

Salassapitovelvollisuus

Erityisen neuvotteluryhmän tai edustavan elimen jäsenet sekä heitä avustavat asiantuntijat eivät saa ilmaista heille luottamuksellisina annettuja liike- tai ammattisalaisuuksia koskevia tietoja, joiden leviäminen olisi omiaan vahingoittamaan yhtiötä tai muuta oikeushenkilöä taikka sen liike- tai sopimuskumppania, muille kuin niille työntekijöille tai henkilöstön edustajille, joita asia koskee. Sama koskee henkilöstön edustajia ja asiantuntijoita tiedottamis- ja kuulemismenettelyn yhteydessä. Salassapitovelvollisuus on voimassa myös toimikauden jälkeen.

Erityisen neuvotteluryhmän tai edustavan elimen jäsenet sekä heitä avustavat asiantuntijat eivät saa ilmaista heille luottamuksellisina annettuja *liikesalaisuuksia* koskevia tietoja, joiden leviäminen olisi omiaan vahingoittamaan yhtiötä tai muuta oikeushenkilöä taikka sen liike- tai sopimuskumppania, muille kuin niille työntekijöille tai henkilöstön edustajille, joita asia koskee. Sama koskee henkilöstön edustajia ja asiantuntijoita tiedottamis- ja kuulemismenettelyn yhteydessä. Salassapitovelvollisuus on voimassa myös toimikauden jälkeen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

22.

Laki

henkilöstörahastolain 61 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilöstörahastolain (934/2010) 61 §:n 1 momentin 1 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

61 §

61 §

Salassapitovelvollisuus

Salassapitovelvollisuus

Henkilöstörahaston toimielimen jäsenen, varajäsenen ja toimihenkilön on pidettävä salassa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan saadut:

1) työnantajayrityksen liike- tai ammatillisaisuutta koskevat tiedot;

Henkilöstörahaston toimielimen jäsenen, varajäsenen ja toimihenkilön on pidettävä salassa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan saadut:

1) työnantajayrityksen *liikesalaisuutta* koskevat tiedot;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

23.

Laki

siviilipalveluslain 25 § muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan siviilipalveluslain (1446/2007) 25 §:n 2 momentin 6 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

25 §

25 §

Huumausaineen käyttöä selvittävä tutkimus

Huumausaineen käyttöä selvittävä tutkimus

Siviilipalveluskeskus tai siviilipalveluspaikka voi velvoittaa siviilipalvelusvelvollisen palveluksensa aikana esittämään yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (759/2004) 6 §:ssä tarkoitettua huumausainetestiä koskevan todistuksen, jos on perusteltua aihetta epäillä, että siviilipalvelusvelvol-

Siviilipalveluskeskus tai siviilipalveluspaikka voi velvoittaa siviilipalvelusvelvollisen palveluksensa aikana esittämään yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (759/2004) 6 §:ssä tarkoitettua huumausainetestiä koskevan todistuksen, jos on perusteltua aihetta epäillä, että siviilipalvelusvelvol-

Voimassa oleva laki

linen on huumausaineiden vaikutuksen alaisena palveluksessa tai että hänellä on riippuvuus huumausaineista. Edellytyksenä on lisäksi, että testaaminen on välttämätöntä siviilipalvelusvelvollisen palveluskelpoisuuden selvittämiseksi ja hän toimii sellaisissa tehtävissä, jotka edellyttävät erityistä tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä harkintakykyä tai hyvää reagoitakykyä ja jossa tehtävien suorittaminen huumausaineen vaikutuksen alaisena tai huumausaineista riippuvaisena voi:

6) vaarantaa liike- tai ammattisalaisuutta taikka aiheuttaa työnantajalle tai tämän asiakkaalle vähäistä suurempaa taloudellista vahinkoa, jos liike- tai ammattisalaisuuden vaarantamista taikka taloudellisen riskin syntymistä ei voida muiden keinojen avulla estää.

Ehdotus

linen on huumausaineiden vaikutuksen alaisena palveluksessa tai että hänellä on riippuvuus huumausaineista. Edellytyksenä on lisäksi, että testaaminen on välttämätöntä siviilipalvelusvelvollisen palveluskelpoisuuden selvittämiseksi ja hän toimii sellaisissa tehtävissä, jotka edellyttävät erityistä tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä harkintakykyä tai hyvää reagoitakykyä ja jossa tehtävien suorittaminen huumausaineen vaikutuksen alaisena tai huumausaineista riippuvaisena voi:

6) vaarantaa *liikesalaisuutta* taikka aiheuttaa työnantajalle tai tämän asiakkaalle vähäistä suurempaa taloudellista vahinkoa, jos *liikesalaisuuden* vaarantamista taikka taloudellisen riskin syntymistä ei voida muiden keinojen avulla estää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

24.

Laki**oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin annetun lain 10 § muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin annetun lain (656/1967) 10 §, sellaisena kuin se on laissa 526/1988, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

10 §

Joka on saanut tämän lain nojalla tiedon keksinnöstä, toisen liike- tai ammattisalaisuudesta taikka toisen taloudellisesta asemasta, ei saa luvattomasti ilmaista sitä sivulliselle.

Ehdotus

10 §

Joka on saanut tämän lain nojalla tiedon keksinnöstä, toisen *liikesalaisuudesta* taikka toisen taloudellisesta asemasta, ei saa luvattomasti ilmaista sitä sivulliselle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta

25.

Laki**yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain (1085/2015) 9 §:n 1 momentti, 34 §:n 1 momentti, 67 §:n 1 momentti sekä 85 §:n 2 ja 3 momentin suomenkielinen sanamuoto, sellaisina kuin niistä ovat 9 §:n 1 momentti, 34 §:n 1 momentti ja 67 §:n 1 momentti laissa 652/2016, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

9 §

Salassapitovelvollisuus

Turvallisuusalan elinkeinolupaa edellyttävän toiminnan harjoittaja, vastaava hoitaja tai vartija ei saa oikeudettomasti ilmaista eikä käyttää omaksi tai toisen hyödyksi taikka toista vahingoittaakseen, mitä hän vartioimisliiketoiminnassa tai vartioimistehtävässään on saanut tietää toimeksiannon osapuolen tai työnantajansa salassa pitämistä tai salassa pidettäväksi säädetyistä turvallisuusjärjestelyistä, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka henkilön yksityiselämän piiriin kuuluvista seikoista.

34 §

Salassapitovelvollisuus

Turvallisuusalan elinkeinolupaa edellyttävän toiminnan harjoittaja, vastaava hoitaja tai järjestyksenvalvoja ei saa oikeudettomasti ilmaista eikä käyttää omaksi tai toisen hyödyksi taikka toista vahingoittaakseen, mitä hän järjestyksenvalvojatoiminnassa tai järjestyksenvalvontatehtävässään on saanut tietää

9 §

Salassapitovelvollisuus

Turvallisuusalan elinkeinolupaa edellyttävän toiminnan harjoittaja, vastaava hoitaja tai vartija ei saa oikeudettomasti ilmaista eikä käyttää omaksi tai toisen hyödyksi taikka toista vahingoittaakseen, mitä hän vartioimisliiketoiminnassa tai vartioimistehtävässään on saanut tietää toimeksiannon osapuolen tai työnantajansa salassa pitämistä tai salassa pidettäväksi säädetyistä turvallisuusjärjestelyistä, *liikesalaisuudesta* taikka henkilön yksityiselämän piiriin kuuluvista seikoista.

34 §

Salassapitovelvollisuus

Turvallisuusalan elinkeinolupaa edellyttävän toiminnan harjoittaja, vastaava hoitaja tai järjestyksenvalvoja ei saa oikeudettomasti ilmaista eikä käyttää omaksi tai toisen hyödyksi taikka toista vahingoittaakseen, mitä hän järjestyksenvalvojatoiminnassa tai järjestyksenvalvontatehtävässään on saanut tietää

Voimassa oleva laki

toimeksiannon osapuolen, työnantajansa, toimialueensa haltijan tai tilaisuuden järjestäjän salassa pitämistä tai salassa pidettäväksi säädettyistä turvallisuusjärjestelyistä, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityiselämän piiriin kuuluvista seikoista.

67 §

Salassapitovelvollisuus

Turvasuojaustoiminnan harjoittaja, turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan vastaava hoitaja tai turvasuojaaja ei saa oikeudettomasti ilmaista eikä käyttää omaksi tai toisen hyödyksi taikka toista vahingoittaakseen, mitä hän turvasuojaustoiminnassa tai turvasuojaustehtävässään on saanut tietää toimeksiannon osapuolen tai työnantajansa salassa pitämistä tai salassa pidettäväksi säädettyistä turvallisuusjärjestelyistä, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityiselämän piiriin kuuluvista seikoista.

85 §

Tarkastus- ja tietojensaantioikeus

Poliisihallituksella ja poliisilaitoksella on oikeus saada turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijalta valvonnassa tarvittavia tietoja turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan toiminnasta, henkilöstöstä, taloudellisesta asemasta ja muista vastaavista seikoista yhteisön jäsentä, tilintarkastajaa, toimitusjohtajaa, hallituksen jäsentä tai työntekijää velvoittavan yrityssalaisuuden estämättä.

Poliisihallituksella ja poliisilaitoksilla on oikeus saada vartijalta, järjestyksenvalvojalta, järjestyksenvalvojaksi asettajalta, järjestyksenvalvojakoulutuksen järjestäjältä ja järjestyksenvalvojakouluttajaksi, voimankäytökouluttajaksi ja aseouluttajaksi sekä turvasuojaajaksi hyväksytyltä valvonnassa tarvittavia tietoja vartioimis-, järjestyksenvalvonta- ja turvasuojaustehtävien suorittamisesta ja vartija- ja järjestyksenvalvojakoulu-

Ehdotus

toimeksiannon osapuolen, työnantajansa, toimialueensa haltijan tai tilaisuuden järjestäjän salassa pitämistä tai salassa pidettäväksi säädettyistä turvallisuusjärjestelyistä, *liikesalaisuudesta* taikka yksityiselämän piiriin kuuluvista seikoista.

67 §

Salassapitovelvollisuus

Turvasuojaustoiminnan harjoittaja, turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan vastaava hoitaja tai turvasuojaaja ei saa oikeudettomasti ilmaista eikä käyttää omaksi tai toisen hyödyksi taikka toista vahingoittaakseen, mitä hän turvasuojaustoiminnassa tai turvasuojaustehtävässään on saanut tietää toimeksiannon osapuolen tai työnantajansa salassa pitämistä tai salassa pidettäväksi säädettyistä turvallisuusjärjestelyistä, *liikesalaisuudesta* taikka yksityiselämän piiriin kuuluvista seikoista.

85 §

Tarkastus- ja tietojensaantioikeus

Poliisihallituksella ja poliisilaitoksella on oikeus saada turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijalta valvonnassa tarvittavia tietoja turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan toiminnasta, henkilöstöstä, taloudellisesta asemasta ja muista vastaavista seikoista yhteisön jäsentä, tilintarkastajaa, toimitusjohtajaa, hallituksen jäsentä tai työntekijää velvoittavan *liikesalaisuuden* estämättä.

Poliisihallituksella ja poliisilaitoksilla on oikeus saada vartijalta, järjestyksenvalvojalta, järjestyksenvalvojaksi asettajalta, järjestyksenvalvojakoulutuksen järjestäjältä ja järjestyksenvalvojakouluttajaksi, voimankäytökouluttajaksi ja aseouluttajaksi sekä turvasuojaajaksi hyväksytyltä valvonnassa tarvittavia tietoja vartioimis-, järjestyksenvalvonta- ja turvasuojaustehtävien suorittamisesta ja vartija- ja järjestyksenvalvojakoulu-

Voimassa oleva laki

tuksen järjestämisestä sekä muista vastaavista seikoista yhteisön jäsentä, tilintarkastajaa, toimitusjohtajaa, hallituksen jäsentä tai työntekijää velvoittavan yrityssalaisuuden estämättä.

Ehdotus

tuksen järjestämisestä sekä muista vastaavista seikoista yhteisön jäsentä, tilintarkastajaa, toimitusjohtajaa, hallituksen jäsentä tai työntekijää velvoittavan *liikesalaisuuden* estämättä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

26.

Laki

rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 33 § muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain (699/2004) 33 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 174/2014, seuraavasti

Voimassa oleva laki

Ehdotus

33 §

Salassapitovelvollisuus

Joka ryhmittymään kuuluvan yrityksen taikka sen asiamiehen tai ryhmittymään kuuluvan yrityksen lukuun toimivan muun yrityksen toimitielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai niiden palveluksessa taikka niiden toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää ryhmittymään kuuluvan yrityksen asiakkaan tai muun sen toimintaan liittyvän henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liike- tai ammattisalaisuuden, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa antaa myöskään yhtiökokoukselle, osuuskunnan kokoukselle tai edustajistolle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkeenomistajalle tai jäsenelle. Ryhmittymään

33 §

Salassapitovelvollisuus

Joka ryhmittymään kuuluvan yrityksen taikka sen asiamiehen tai ryhmittymään kuuluvan yrityksen lukuun toimivan muun yrityksen toimitielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai niiden palveluksessa taikka niiden toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää ryhmittymään kuuluvan yrityksen asiakkaan tai muun sen toimintaan liittyvän henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka *liikesalaisuuden*, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa antaa myöskään yhtiökokoukselle, osuuskunnan kokoukselle tai edustajistolle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkeenomistajalle tai jäsenelle. Ryhmittymään kuu-

Voimassa oleva laki

mään kuuluvan luottolaitoksen ja sen konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen, sijoituspalveluyrityksen ja sen konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen, rahastoyhtiön, vaihtoehtorahastojen hoitajan, vakuutusyhtiön, vakuutusomistusyhteisön ja vakuutusyhtiölain 1 luvun 5 b §:ssä tarkoitetun palveluyrityksen salassapitovelvollisuudesta säädetään erikseen.

Ehdotus

luvan luottolaitoksen ja sen konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen, sijoituspalveluyrityksen ja sen konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen, rahastoyhtiön, vaihtoehtorahastojen hoitajan, vakuutusyhtiön, vakuutusomistusyhteisön ja vakuutusyhtiölain 1 luvun 5 b §:ssä tarkoitetun palveluyrityksen salassapitovelvollisuudesta säädetään erikseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

27.

Laki

sijoitusrahastolain 133 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sijoitusrahastolain (48/1999) 133 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

133 §

Rahastoyhtiön ja säilytisyhteisön hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, tilintarkastaja sekä toimihenkilö on velvollinen pitämään salassa, mitä hän on tehtävässään saanut tietää rahasto-osuudenomistajan tai jonkun muun taloudellisesta asemasta taikka liike- tai ammatillisaisuudesta.

Ehdotus

133 §

Rahastoyhtiön ja säilytisyhteisön hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, tilintarkastaja sekä toimihenkilö on velvollinen pitämään salassa, mitä hän on tehtävässään saanut tietää rahasto-osuudenomistajan tai jonkun muun taloudellisesta asemasta taikka *liikesalaisuudesta*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

28.

Laki**turvallisuusselvityslain 22 ja 36 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan turvallisuusselvityslain (726/2014) 22 §:n 1 momentin 2 kohta ja 36 §:n 4 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

22 §

Eräiden tehtävien hyväksyminen turvallisuusselvitysmenettelyyn

Suojelupoliisi voi sen lisäksi, mitä 19 ja 21 §:ssä säädetään, päättää yrityksen hakemuksesta hyväksyä perusmuotoisen tai suppean henkilöturvallisuusselvitysmenettelyn piiriin sellaiset yrityksessä tai sen lukuun aliurakoitsijana toimivassa yrityksessä suoritettavat tehtävät, joissa tehtävään valittava tai sitä hoitava:

2) saa käyttöönsä sellaisia tietoja työntäjän tai tämän yhteistyökumppanin liike- ja ammattisalaisuudesta, teknologisesta kehittämistyöstä tai sen hyödyntämisestä, että tietojen oikeudeton luovuttaminen, käyttö tai muu käsittely aiheuttaa työntäjälle, tämän asiakkaalle tai yhteistyökumppanille merkittävää taloudellista vahinkoa.

36 §

Yritysturvallisuusselvityksen laatimisen edellytykset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säättää, että yritysturvallisuusselvitys voidaan laatia myös yrityksen sellaisten liike- ja ammattisalaisuuksien tai teknologista kehittämistyötä koskevien tietojen suojaamiseksi, joiden oikeudeton käyttö, käsittely ja luovuttaminen aiheuttaisivat yritykselle merkittävää

22 §

Eräiden tehtävien hyväksyminen turvallisuusselvitysmenettelyyn

Suojelupoliisi voi sen lisäksi, mitä 19 ja 21 §:ssä säädetään, päättää yrityksen hakemuksesta hyväksyä perusmuotoisen tai suppean henkilöturvallisuusselvitysmenettelyn piiriin sellaiset yrityksessä tai sen lukuun aliurakoitsijana toimivassa yrityksessä suoritettavat tehtävät, joissa tehtävään valittava tai sitä hoitava:

2) saa käyttöönsä sellaisia tietoja työntäjän tai tämän yhteistyökumppanin *liikesalaisuudesta*, teknologisesta kehittämistyöstä tai sen hyödyntämisestä, että tietojen oikeudeton luovuttaminen, käyttö tai muu käsittely aiheuttaa työntäjälle, tämän asiakkaalle tai yhteistyökumppanille merkittävää taloudellista vahinkoa.

36 §

Yritysturvallisuusselvityksen laatimisen edellytykset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säättää, että yritysturvallisuusselvitys voidaan laatia myös yrityksen sellaisten *liikesalaisuuksien* tai teknologista kehittämistyötä koskevien tietojen suojaamiseksi, joiden oikeudeton käyttö, käsittely ja luovuttaminen aiheuttaisivat yritykselle merkittävää talou-

Voimassa oleva laki

taloudellista vahinkoa tai joiden suojaamisella on merkitystä yleisen edun kannalta.

Ehdotus

dellista vahinkoa tai joiden suojaamisella on merkitystä yleisen edun kannalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

29.

Laki

alueiden kehittämisestä ja rakennerrahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alueiden kehittämisestä ja rakennerrahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain (7/2014) 27 §:n 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

27 §

27 §

Maakunnan yhteistyöryhmän päätöksenteko ja hallintomenettely

Maakunnan yhteistyöryhmän päätöksenteko ja hallintomenettely

Liike- ja ammattisalaisuuden piiriin kuuluvia yksittäisiä yrityshanke-esityksiä ei voida käsitellä yhteistyöryhmässä. Yhteistyöryhmä saa ennen päätöksentekoa yhteenvetotiedot saapuneista yritystukihakemuksista.

Liikesalaisuuden piiriin kuuluvia yksittäisiä yrityshanke-esityksiä ei voida käsitellä yhteistyöryhmässä. Yhteistyöryhmä saa ennen päätöksentekoa yhteenvetotiedot saapuneista yritystukihakemuksista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

30.

Laki

vakuutusyhtiölain 30 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vakuutusyhtiölain (521/2008) 30 luvun 1 §:n 1 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

30 luku

30 luku

**Salassapitovelvollisuus ja oikeus tietojen
luovuttamiseen****Salassapitovelvollisuus ja oikeus tietojen
luovuttamiseen**

1 §

1 §

*Salassapitovelvollisuus**Salassapitovelvollisuus*

Joka vakuutusyhtiön tai sen omistusyhteisön taikka palveluyrityksen palveluksessa tai näiden toimielinten jäsenenä tai varajäsenenä tai vakuutusyhtiön toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan taikka vakuutusalan lautakunnan tai vastaavan toimielimen palveluksessa tai jäsenenä tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella taikka 2 tai 3 §:n nojalla on saanut tietää vakuutusyhtiön, sen asiakkaan tai jonkun muun taloudellista asemaa tai terveydentilaa tai muita henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liike- tai ammattisalaisuuden, ei saa ilmaista tätä sivulliselle, jollei se, jonka hyväksi salassapitovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai jollei laissa muuta säädetä. Asiakasta koskevia salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja ei saa antaa myöskään yhtiökokoukselle tai edustajistolle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkaalle, lukuun ottamatta yhtiökokouksen ääniluetteloa.

Joka vakuutusyhtiön tai sen omistusyhteisön taikka palveluyrityksen palveluksessa tai näiden toimielinten jäsenenä tai varajäsenenä tai vakuutusyhtiön toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan taikka vakuutusalan lautakunnan tai vastaavan toimielimen palveluksessa tai jäsenenä tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella taikka 2 tai 3 §:n nojalla on saanut tietää vakuutusyhtiön, sen asiakkaan tai jonkun muun taloudellista asemaa tai terveydentilaa tai muita henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka *liikesalaisuuden*, ei saa ilmaista tätä sivulliselle, *ellei* se, jonka hyväksi salassapitovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai *ellei* laissa muuta säädetä. Asiakasta koskevia salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja ei saa antaa myöskään yhtiökokoukselle tai edustajistolle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkaalle, lukuun ottamatta yhtiökokouksen ääniluetteloa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20.

31.

Laki

arvopaperimarkkinalain 11 luvun 29 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvopaperimarkkinalain (746/2012) 11 luvun 29 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 luku

11 luku

Julkinen ostotarjous ja tarjousvelvollisuus

Julkinen ostotarjous ja tarjousvelvollisuus

29 §

29 §

Salassapitovelvollisuus

Salassapitovelvollisuus

Joka tässä luvussa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan tai 28 §:ssä tarkoitetun toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai toimihenkilönä on saanut tietää arvopaperin liikkeenlaskijan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityistä olosuhdetta koskevan julkistamattoman seikan tai liike- tai ammatillisuuden, ei saa sitä ilmaista tai muuten paljastaa eikä käyttää hyväksi, jos sitä ei ole säädetty tai asianmukaisessa järjestyksessä määrätty ilmaistaivaksi tai ellei se, jonka hyväksi vaihtolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen.

Joka tässä luvussa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan tai 28 §:ssä tarkoitetun toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai toimihenkilönä on saanut tietää arvopaperin liikkeenlaskijan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityistä olosuhdetta koskevan julkistamattoman seikan tai *liikesalaisuuden*, ei saa sitä ilmaista tai muuten paljastaa eikä käyttää hyväksi, jos sitä ei ole säädetty tai asianmukaisessa järjestyksessä määrätty ilmaistaivaksi tai ellei se, jonka hyväksi vaihtolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

32.

Laki

konttilain 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan konttilain (762/1998) 19 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

19 §

Salassapitovelvollisuus

Joka tässä laissa tarkoitettuja valvonta- tai muita tehtäviä suorittaessaan on saanut tietoa elinkeinonharjoittajan liike- tai ammatillisaisuudesta, ei saa ilmaista niitä sivulliselle eikä käyttää niitä yksityiseksi hyödykseen, ellei se, jonka hyväksi salassapitovelvollisuus on säädetty, anna tähän suostumustaan.

Salassapitovelvollisuus

Joka tässä laissa tarkoitettuja valvonta- tai muita tehtäviä suorittaessaan on saanut tietoa elinkeinonharjoittajan *liikesalaisuudesta*, ei saa ilmaista niitä sivulliselle eikä käyttää niitä yksityiseksi hyödykseen, ellei se, jonka hyväksi salassapitovelvollisuus on säädetty, anna tähän suostumustaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

33.

Laki**vakuutuskassalain 165 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vakuutuskassalain (1164/1992) 165 §:n 1 momentti,
 sellaisena kuin se on laissa 287/2000, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

165 §

Joka vakuutuskassan tai sen palveluyrityksen palveluksessa tai näiden toimielinten jäsenenä tai varajäsenenä tai vakuutuskassan antaman toimeksiannon perusteella tehtävää suorittaessaan taikka vakuutusalan lautakunnan tai vastaavan toimielimen palveluksessa tai jäsenenä tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella taikka 165 b tai 165 c §:n nojalla on saanut tietää vakuutuskassan, vakuutuskassan osakkaan tai jäsenen tai jonkun muun taloudellisesta asemasta tai liike- tai ammatillisaisuudesta taikka jonkun henkilön terveydentilaa tai muita henkilökohtaisia oloja koskevan seikan, ei saa tätä ilmaista sivulliselle, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tiedon

165 §

Joka vakuutuskassan tai sen palveluyrityksen palveluksessa tai näiden toimielinten jäsenenä tai varajäsenenä tai vakuutuskassan antaman toimeksiannon perusteella tehtävää suorittaessaan taikka vakuutusalan lautakunnan tai vastaavan toimielimen palveluksessa tai jäsenenä tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella taikka 165 b tai 165 c §:n nojalla on saanut tietää vakuutuskassan, vakuutuskassan osakkaan tai jäsenen tai jonkun muun taloudellisesta asemasta tai *liikesalaisuudesta* taikka jonkun henkilön terveydentilaa tai muita henkilökohtaisia oloja koskevan seikan, ei saa tätä ilmaista sivulliselle, *ellei* se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tiedon ilmaisemiseen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ilmaiseamiseen tai jollei laissa *ole* muuta säädetty.

tai *ellei* laissa muuta *säädettä*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

34.

Laki

luottolaitostoiminnasta annetun lain 15 luvun 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 15 luvun 14 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 luku

15 luku

Menettelytavat asiakasliiketoiminnassa

Menettelytavat asiakasliiketoiminnassa

14 §

14 §

Salassapitovelvollisuus

Salassapitovelvollisuus

Joka luottolaitoksen tai sen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen, luottolaitosten yhteenliittymän taikka luottolaitoksen asiamiehen tai muun luottolaitoksen lukuun toimivan yrityksen toimitielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai niiden palveluksessa taikka niiden toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää luottolaitoksen tai sen kanssa samaan konsolidointiryhmään tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvan yrityksen asiakkaan tai muun sen toimintaan liittyvän henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilökoh-
taisia oloja koskevan seikan taikka liike- tai ammattisalaisuuden, on velvollinen pitämään

Joka luottolaitoksen tai sen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen, luottolaitosten yhteenliittymän taikka luottolaitoksen asiamiehen tai muun luottolaitoksen lukuun toimivan yrityksen toimitielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai niiden palveluksessa taikka niiden toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää luottolaitoksen tai sen kanssa samaan konsolidointiryhmään tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvan yrityksen asiakkaan tai muun sen toimintaan liittyvän henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilökoh-
taisia oloja koskevan seikan taikka *liikesalai-
suuden*, on velvollinen pitämään sen salassa,

Voimassa oleva laki

sen salassa, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa antaa myöskään yhtiökokoukselle, isäntien kokoukselle, osuuskunnan kokoukselle tai edustajistolle taikka hypoteekkiyhdistyksen kokoukselle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkeenomistajalla tai jäsenelle.

Ehdotus

jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa antaa myöskään yhtiökokoukselle, isäntien kokoukselle, osuuskunnan kokoukselle tai edustajistolle taikka hypoteekkiyhdistyksen kokoukselle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkeenomistajalla tai jäsenelle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

35.

Laki

vakuutusedustuksesta annetun lain 44 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vakuutusedustuksesta annetun lain (570/2005) 44 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 897/2008, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

44 §

Vaitiolovelvollisuus

Joka vakuutusedustusta harjoitettaessa tai muutoin vakuutusedustukseen liittyviä tehtäviä suoritettaessa taikka 2 momentin nojalla on saanut tietää vakuutusedustajan, tämän asiakkaan tai jonkun muun taloudellista asemaa tai terveydentilaa tai muita henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liike- tai ammattisalaisuuden, ei saa ilmaista tätä sivulliselle, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai jollei laissa muuta säädetä.

44 §

Vaitiolovelvollisuus

Joka vakuutusedustusta harjoitettaessa tai muutoin vakuutusedustukseen liittyviä tehtäviä suoritettaessa on saanut tietää vakuutusedustajan, tämän asiakkaan tai jonkun muun taloudellista asemaa tai terveydentilaa tai muita henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liikesalaisuuden, ei saa ilmaista tätä sivulliselle, ellei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai ellei laissa muuta säädetä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20 .

36.

Laki

maksulaitoslain 37 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maksulaitoslain (297/2010) 37 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

37 §

37 §

Salassapitovelvollisuus

Salassapitovelvollisuus

Joka maksulaitoksen tai sen kanssa samaan ryhmään kuuluvan yrityksen, maksulaitoksen asiamiehen tai muun maksulaitoksen lukuun toimivan yrityksen toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai niiden palveluksessa taikka niiden toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää maksulaitoksen tai sen kanssa samaan ryhmään kuuluvan yrityksen asiakkaan tai muun sen toimintaan liittyvän henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liike- tai ammattisalaisuuden, on velvollinen pitämään sen salassa, ellei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa antaa myöskään yhtiökokoukselle, osuuskunnan kokoukselle tai edustajistolle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkeenomistajalle tai jäsenelle.

Joka maksulaitoksen tai sen kanssa samaan ryhmään kuuluvan yrityksen, maksulaitoksen asiamiehen tai muun maksulaitoksen lukuun toimivan yrityksen toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai niiden palveluksessa taikka niiden toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää maksulaitoksen tai sen kanssa samaan ryhmään kuuluvan yrityksen asiakkaan tai muun sen toimintaan liittyvän henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka *liikesalaisuuden*, on velvollinen pitämään sen salassa, *jollei* se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa antaa myöskään yhtiökokoukselle, osuuskunnan kokoukselle tai edustajistolle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkeenomistajalle tai jäsenelle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

37.

Laki**tilastolain 10 ja 22 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tilastolain (280/2004) 10 §:n 1 momentti ja 22 §,
 sellaisina kuin ne ovat laissa 361/2013, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

10 §

10 §

*Tietojen käsittelyssä noudatettavat periaat-
teet*

*Tietojen käsittelyssä noudatettavat periaat-
teet*

Tilastotarkoituksia varten kerättyjä tietoja yhdistettäessä, säilytettäessä, hävitettäessä ja muutoin käsiteltäessä on huolehdittava siitä, ettei kenenkään yksityiselämän tai henkilötietojen suoja taikka liike- tai ammattisalaisuus vaarannu.

Tilastotarkoituksia varten kerättyjä tietoja yhdistettäessä, säilytettäessä, hävitettäessä ja muutoin käsiteltäessä on huolehdittava siitä, ettei kenenkään yksityiselämän tai henkilötietojen suoja taikka *liikesalaisuus* vaarannu.

22 §

22 §

Ulkopuolisten palvelujen käyttö

Ulkopuolisten palvelujen käyttö

Tilastoja laativa viranomainen voi antaa tilastotuotannon eri vaiheisiin liittyviä osatehtäviä ja tukitehtäviä ulkopuolisen suoritettavaksi. Toimeksiantojen käyttöä ja ehtoja harjoittaessa ja valvontaa järjestettäessä on erityisesti otettava huomioon yksityiselämän ja henkilötietojen suoja sekä liike- tai ammattisalaisuuden suoja koskevat näkökohdat.

Tilastoja laativa viranomainen voi antaa tilastotuotannon eri vaiheisiin liittyviä osatehtäviä ja tukitehtäviä ulkopuolisen suoritettavaksi. Toimeksiantojen käyttöä ja ehtoja harjoittaessa ja valvontaa järjestettäessä on erityisesti otettava huomioon yksityiselämän ja henkilötietojen suoja sekä *liikesalaisuuden* suoja koskevat näkökohdat.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20.*

38.

Laki

liikenteen palveluista annetun lain IV osan 1 luvun 2 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) IV osan 1 luvun 2 §:n 2 momentti
 sekä 4 §:n 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

IV OSA

VIRANOMAISET JA VALVONTA

1 luku

Viranomaisten toiminta

2 §

Liikenneviraston seuranta- ja yhteensovittamistehtävät

Liikkumispalvelun tarjoajalla on velvollisuus liike- ja ammattisalaisuuden estämättä toimittaa määräajoin harjoittamansa liikenteen tarjontaa ja toteutunutta kysyntää koskevat tiedot Liikennevirastolle 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi sekä tilastointia ja tutkimusta varten. Henkilöliikenteen kuljetuspalvelun tarjoajan on lisäksi ilmoitettava säännöllisesti tarjottavan palvelun aloittamisesta, lopettamisesta ja olennaisista muutoksista Liikennevirastolle viimeistään 60 päivää ennen suunnitelman toteuttamista siltä osin kuin tiedot eivät ole saatavilla III osan 2 luvun 1 §:n mukaisista rajapinnoista. Tiedot on toimitettava maksutta.

4 §

Palvelusopimusasetuksessa tarkoitettujen tieliikenteen toimivaltaiset viranomaiset

Toimivaltaisella viranomaisella on oikeus sisällyttää 2 §:n 3 momentin mukaisesti Liikennevirastolta saamia tietoja liikenteen järjestämistä koskevan tarjouskilpailun tarjouspyyntöön. Tarjouspyynnöstä ei kuitenkaan saa käydä ilmi yksittäisen yrityksen lii-

IV OSA

VIRANOMAISET JA VALVONTA

1 luku

Viranomaisten toiminta

2 §

Liikenneviraston seuranta- ja yhteensovittamistehtävät

Liikkumispalvelun tarjoajalla on velvollisuus *liikesalaisuuden* estämättä toimittaa määräajoin harjoittamansa liikenteen tarjontaa ja toteutunutta kysyntää koskevat tiedot Liikennevirastolle 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi sekä tilastointia ja tutkimusta varten. Henkilöliikenteen kuljetuspalvelun tarjoajan on lisäksi ilmoitettava säännöllisesti tarjottavan palvelun aloittamisesta, lopettamisesta ja olennaisista muutoksista Liikennevirastolle viimeistään 60 päivää ennen suunnitelman toteuttamista siltä osin kuin tiedot eivät ole saatavilla III osan 2 luvun 1 §:n mukaisista rajapinnoista. Tiedot on toimitettava maksutta.

4 §

Palvelusopimusasetuksessa tarkoitettujen tieliikenteen toimivaltaiset viranomaiset

Toimivaltaisella viranomaisella on oikeus sisällyttää 2 §:n 3 momentin mukaisesti Liikennevirastolta saamia tietoja liikenteen järjestämistä koskevan tarjouskilpailun tarjouspyyntöön. Tarjouspyynnöstä ei kuitenkaan saa käydä ilmi yksittäisen yrityksen lii-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ke- tai ammattisalaisuutta.

kesalaisuutta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

39.

Laki

kansainvälistä taksiliikennettä tiellä koskevan Ruotsin kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansainvälistä taksiliikennettä tiellä koskevan Ruotsin kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain (559/2012) 2 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Taksiyrityksen velvollisuudet

Taksiyrityksen velvollisuudet

Suomeen sijoittunut taksiyritys tai sen palveluksessa oleva ei saa oikeudettomasti ilmaista eikä käyttää omaksi tai toisen hyödyksi taikka toista vahingoittaakseen, mitä hän on harjoittaessaan taksiliikennesopimuksen mukaista taksiliikennettä, saanut tietää asiakkaan liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisyyteen kuuluvista seikoista, jollei laissa muuta säädetä. Salassapitovelvollisuus säilyy myös liikenteenharjoittamisen tai palvelussuhteen päätyttyä.

Suomeen sijoittunut taksiyritys tai sen palveluksessa oleva ei saa oikeudettomasti ilmaista eikä käyttää omaksi tai toisen hyödyksi taikka toista vahingoittaakseen, mitä hän on harjoittaessaan taksiliikennesopimuksen mukaista taksiliikennettä, saanut tietää asiakkaan *liikesalaisuudesta* taikka yksityisyyteen kuuluvista seikoista, jollei laissa muuta säädetä. Salassapitovelvollisuus säilyy myös liikenteenharjoittamisen tai palvelussuhteen päätyttyä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

40.

Laki

luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetun lain (715/2011) 8 §:n 1 momentin 4 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

Velvollisuudet

Velvollisuudet

Luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan tulee rehellisesti ja tunnollisesti täyttää hänelle uskotut oikeudenkäyntiasiamiehen ja -avustajan tehtävät. Mainituissa tehtävissä oikeudenkäyntiavustajan tulee erityisesti:

Luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan tulee rehellisesti ja tunnollisesti täyttää hänelle uskotut oikeudenkäyntiasiamiehen ja -avustajan tehtävät. Mainituissa tehtävissä oikeudenkäyntiavustajan tulee erityisesti:

4) olla luvattomasti ilmaisematta sellaista yksityisen tai perheen salaisuutta taikka liike- tai ammattisalaisuutta, josta hän tehtävässään on saanut tiedon;

4) olla luvattomasti ilmaisematta sellaista yksityisen tai perheen salaisuutta taikka *liikesalaisuutta*, josta hän tehtävässään on saanut tiedon;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

41.

Laki

vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 7 luvun 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain (162/2014) 7 luvun 11 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 luku

7 luku

Toiminnan järjestäminen

Toiminnan järjestäminen

11 §

11 §

Salassapitovelvollisuus

Salassapitovelvollisuus

Vaihtoehtorahastojen hoitajan, vaihtoehtorahaston taikka tämän lain mukaisen säilytysyhteisön tai erityisen säilytysyhteisön hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, tilintarkastaja sekä toimihenkilö on velvollinen pitämään salassa, mitä hän on tehtävässään saanut tietää asiakkaan tai vaihtoehtorahaston sijoittajan taloudellisesta asemasta taikka liike- tai ammattisalaisuudesta.

Vaihtoehtorahastojen hoitajan, vaihtoehtorahaston taikka tämän lain mukaisen säilytysyhteisön tai erityisen säilytysyhteisön hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, tilintarkastaja sekä toimihenkilö on velvollinen pitämään salassa, mitä hän on tehtävässään saanut tietää asiakkaan tai vaihtoehtorahaston sijoittajan taloudellisesta asemasta taikka *liikesalaisuudesta*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

42.

Laki

arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (348/2017) 8 luvun 1 §:n 1 ja 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 luku

8 luku

Erinäiset säännökset

Erinäiset säännökset

1 §

1 §

Salassapitovelvollisuus

Joka tilinhoitajan, keskusvastapuolen tai arvopaperikeskuksen, niiden omistusyhteisön, niiden konsolidointiryhmään kuuluvan rahoituslaitoksen tai niiden yhteenliittymän toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai niiden palveluksessa ollessaan taikka niiden toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää arvo-osuuden omistajan, liikkeeseenlaskijan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liike- tai ammattisalaisuuden, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa myöskään antaa tilinhoitajan tai arvopaperikeskuksen yhtiökokoukselle tai osuuskunnan kokoukselle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkeen- tai osuudenomistajalle. Edellä 4 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitettujen ja muiden sellaisten tietojen, jotka arvo-osuuden liikkeeseenlaskija on tässä ominaisuudessa saanut, osalta salassapitovelvollisuus koskee myös liikkeeseenlaskijan toimielimen jäsentä ja varajäsentä, sen palveluksessa olevaa tai sen toimeksiannosta tehtävää suorittavaa.

Joka selvitysosapuolen tai sellaisen yhteisön, jolle toiminta on ulkoistettu, toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä taikka toimihenkilönä on saanut tietää arvopaperin liikkeeseenlaskijan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityistä olosuhdetta koskevan julkistamattoman seikan taikka liike- tai ammattisalaisuuden, ei saa sitä ilmaista tai muutoin paljastaa eikä käyttää hyväksi, jos sitä ei ole säädetty tai asianmukaisessa järjestyksessä määrätty ilmaista tai jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen.

Salassapitovelvollisuus

Joka tilinhoitajan, keskusvastapuolen tai arvopaperikeskuksen, niiden omistusyhteisön, niiden konsolidointiryhmään kuuluvan rahoituslaitoksen tai niiden yhteenliittymän toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai niiden palveluksessa ollessaan taikka niiden toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää arvo-osuuden omistajan, liikkeeseenlaskijan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka *liikesalaisuuden*, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa myöskään antaa tilinhoitajan tai arvopaperikeskuksen yhtiökokoukselle tai osuuskunnan kokoukselle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkeen- tai osuudenomistajalle. Edellä 4 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitettujen ja muiden sellaisten tietojen, jotka arvo-osuuden liikkeeseenlaskija on tässä ominaisuudessa saanut, osalta salassapitovelvollisuus koskee myös liikkeeseenlaskijan toimielimen jäsentä ja varajäsentä, sen palveluksessa olevaa tai sen toimeksiannosta tehtävää suorittavaa.

Joka selvitysosapuolen tai sellaisen yhteisön, jolle toiminta on ulkoistettu, toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä taikka toimihenkilönä on saanut tietää arvopaperin liikkeeseenlaskijan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityistä olosuhdetta koskevan julkistamattoman seikan taikka *liikesalaisuuden*, ei saa sitä ilmaista tai muutoin paljastaa eikä käyttää hyväksi, jos sitä ei ole säädetty tai asianmukaisessa järjestyksessä määrätty ilmaista tai *ellei* se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

43.

Laki

ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain 79 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain (398/1995) 79 §:n 1 momentti,
 sellaisena kuin se on laissa 525/2008, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

79 §

79 §

Salassapitovelvollisuus

Salassapitovelvollisuus

Joka ulkomaisen vakuutusyhtiön tai sen omistusyhteisön taikka palveluyrityksen palveluksessa tai näiden toimielinten jäsenenä tai varajäsenenä tai ulkomaisen vakuutusyhtiön toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan taikka vakuutusalan lautakunnan tai vastaavan toimielimen palveluksessa tai jäsenenä tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella taikka 2–5 momentin nojalla on saanut tietää ulkomaisen vakuutusyhtiön, sen asiakkaan tai jonkun muun taloudellista asemaa tai terveydentilaa tai muita henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liike- tai ammattisalaisuuden, ei saa ilmaista tätä sivulliselle, jollei se, jonka hyväksi salassapitovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai jollei laissa *ole* muuta säädetty.

Joka ulkomaisen vakuutusyhtiön tai sen omistusyhteisön taikka palveluyrityksen palveluksessa tai näiden toimielinten jäsenenä tai varajäsenenä tai ulkomaisen vakuutusyhtiön toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan taikka vakuutusalan lautakunnan tai vastaavan toimielimen palveluksessa tai jäsenenä tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella taikka 4 tai 5 momentin nojalla on saanut tietää ulkomaisen vakuutusyhtiön, sen asiakkaan tai jonkun muun taloudellista asemaa tai terveydentilaa tai muita henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka *liikesalaisuuden*, ei saa ilmaista tätä sivulliselle, *ellei* se, jonka hyväksi salassapitovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai *ellei* laissa muuta *säädetä*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

44.

Laki

panttilainauslaitoksista annetun lain 33 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan panttilainauslaitoksista annetun lain (1353/1992) 33 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 769/1997, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

33 §

33 §

Panttilainauslaitoksen hallituksen jäsen ja varajäsen, toimitusjohtaja, ja, mikäli varatoimitusjohtaja on laitokselle valittu, varatoimitusjohtaja, sivukonttorin johtaja, tilintarkastaja ja toimihenkilö taikka näiden henkilöiden toimeksiannosta tehtävää suorittava henkilö on velvollinen pitämään salassa, mitä hän on tehtävässään saanut tietää laitoksen asiakkaan tai jonkun muun yksityisestä olosuhteesta, taloudellisesta asemasta taikka liike- tai ammattisalaisuudesta. Salassa pidettäviä tietoja ei saa antaa myöskään yhtiökokoukselle eikä osakkeenomistajalle.

Panttilainauslaitoksen hallituksen jäsen ja varajäsen, toimitusjohtaja, ja, jos varatoimitusjohtaja on laitokselle valittu, varatoimitusjohtaja, sivukonttorin johtaja, tilintarkastaja ja toimihenkilö *sekä* näiden henkilöiden toimeksiannosta tehtävää suorittava henkilö on velvollinen pitämään salassa, mitä hän on tehtävässään saanut tietää laitoksen asiakkaan tai jonkun muun yksityisestä olosuhteesta, taloudellisesta asemasta taikka *liikesalaisuudesta*. Salassa pidettäviä tietoja ei saa antaa myöskään yhtiökokoukselle eikä osakkeenomistajalle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

45.

Laki

asianajajista annetun lain 5 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asianajajista annetun lain (496/1958) 5 c §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 626/1995, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 c §

5 c §

Asianajaja tai hänen apulaisensa ei saa luvattomasti ilmaista sellaista yksityisen tai perheen salaisuutta taikka liike- tai ammattisalaisuutta, josta hän tehtävässään on saanut tiedon.

Asianajaja tai hänen apulaisensa ei saa luvattomasti ilmaista sellaista yksityisen tai perheen salaisuutta taikka *liikesalaisuutta*, josta hän tehtävässään on saanut tiedon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20.

46.

Laki

eläinten lääkitsemisestä annetun lain 40 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläinten lääkitsemisestä annetun lain (387/2014) 40 §:n 2 momentin johdanto-
kappale seuraavasti:

Voimassa oleva laki

40 §

*Salassa pidettävät tiedot ja niiden luovutta-
minen*

Salassapitovelvollisuuden estämättä voi-
daan valvonnassa saatuja tietoja yksityisen
tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike-
tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen
henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

Ehdotus

40 §

*Salassa pidettävät tiedot ja niiden luovutta-
minen*

Salassapitovelvollisuuden estämättä voi-
daan valvonnassa saatuja tietoja yksityisen
tai yhteisön taloudellisesta asemasta, *lii-
kesalaisuudesta* taikka yksityisen henkilö-
kohtaisista oloista luovuttaa:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20.

47.

Laki

rautatielain 94 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rautatielain (304/2011) 94 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

94 §

94 §

*Viranomaisten tiedonsaantioikeus**Viranomaisten tiedonsaantioikeus*

Rautatieliikenteen harjoittajan tai rataverkon haltijan on liike- tai ammattisalaisuuden estämättä luovutettava Liikenteen turvallisuusvirastolle tai vastaavasti ministeriölle ne tiedot, joita virasto ja ministeriö tarvitsevat tässä laissa tarkoitettujen lupien ja todistusten myöntämistä varten.

Rautatieliikenteen harjoittajan tai rataverkon haltijan on liike- tai ammattisalaisuuden estämättä luovutettava Liikenteen turvallisuusvirastolle ne tiedot, joita virasto tarvitsee 12 luvussa tarkoitettua rekisteröintiä ja rekisteristä poistamista varten, hoitaessaan 13 luvussa tarkoitettuja sääntelyelimen tehtäviä sekä 15 luvussa tarkoitettua valvontaa varten.

Rautatieliikenteen harjoittajan on liike- tai ammattisalaisuuden estämättä luovutettava Liikennevirastolle ne tiedot, joita virasto tarvitsee 37 §:ssä tarkoitetun ratamaksun määrittämistä sekä tilastointia ja tutkimusta varten.

Rautatieyhtiö on liike- tai ammattisalaisuuden estämättä luovutettava ministeriölle ne tiedot, joita ministeriö tarvitsee 13 §:n 4 momentissa tarkoitettua tarkastusta varten.

Rautatieliikenteen harjoittajan tai rataverkon haltijan on *liikesalaisuuden* estämättä luovutettava Liikenteen turvallisuusvirastolle tai vastaavasti ministeriölle ne tiedot, joita virasto ja ministeriö tarvitsevat tässä laissa tarkoitettujen lupien ja todistusten myöntämistä varten.

Rautatieliikenteen harjoittajan tai rataverkon haltijan on *liikesalaisuuden* estämättä luovutettava Liikenteen turvallisuusvirastolle ne tiedot, joita virasto tarvitsee 12 luvussa tarkoitettua rekisteröintiä ja rekisteristä poistamista varten, hoitaessaan 13 luvussa tarkoitettuja sääntelyelimen tehtäviä sekä 15 luvussa tarkoitettua valvontaa varten.

Rautatieliikenteen harjoittajan on *liikesalaisuuden* estämättä luovutettava Liikennevirastolle ne tiedot, joita virasto tarvitsee 37 §:ssä tarkoitetun ratamaksun määrittämistä sekä tilastointia ja tutkimusta varten.

Rautatieyhtiö on *liikesalaisuuden* estämättä luovutettava ministeriölle ne tiedot, joita ministeriö tarvitsee 13 §:n 4 momentissa tarkoitettua tarkastusta varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

48.

Laki**valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 5 ja 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain (443/1998) 5 §:n 1 momentti ja 6 §:n 2 momentti,
 sellaisena kuin niistä on 6 §:n 2 momentti laissa 294/2017, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

*Salassapitovelvollisuus**Salassapitovelvollisuus*

Joka yhtiön tai samaan konserniin kuuluvan yhteisön toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai niiden palveluksessa taikka niiden toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää yhtiön asiakkaan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liike- tai ammattisalaisuuden, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se, jonka hyväksi salassapitovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa myöskään antaa yhtiön yhtiökokoukselle.

Joka yhtiön tai samaan konserniin kuuluvan yhteisön toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai niiden palveluksessa taikka niiden toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää yhtiön asiakkaan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka *liikesalaisuuden*, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se, jonka hyväksi salassapitovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa myöskään antaa yhtiön yhtiökokoukselle.

6 §

6 §

*Yhtiön tiedonantovelvollisuus ja valvonta**Yhtiön tiedonantovelvollisuus ja valvonta*

Yhtiön toimielimen jäsen ja varajäsen sekä yhtiön palveluksessa oleva voi sen estämättä, mitä 5 §:ssä säädetään salassapitovelvollisuudesta, antaa työ- ja elinkeinoministeriölle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Innovaatorahoituskeskus Tekesille tietoja, joita hän on saanut yhtiön asiakkaan tai muun henkilön taloudellisesta asemasta tai yksityisestä olosuhteesta taikka liike- ja ammattisalaisuudesta, jos tietojen antaminen on julkisen rahoituksen yhteensovittamisen tai yritystukiasioiden viranomaiskäsitteilyn kannalta tarpeellista.

Yhtiön toimielimen jäsen ja varajäsen sekä yhtiön palveluksessa oleva voi sen estämättä, mitä 5 §:ssä säädetään salassapitovelvollisuudesta, antaa työ- ja elinkeinoministeriölle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Innovaatorahoituskeskus Tekesille tietoja, joita hän on saanut yhtiön asiakkaan tai muun henkilön taloudellisesta asemasta tai yksityisestä olosuhteesta taikka *liikesalaisuudesta*, jos tietojen antaminen on julkisen rahoituksen yhteensovittamisen tai yritystukiasioiden viranomaiskäsitteilyn kannalta tarpeellista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

Laki

tartuntatautilain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tartuntatautilain (1227/2016) 18 §:n 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

18 §

18 §

Laboratoriotutkimukset ja toimilupa

Laboratoriotutkimukset ja toimilupa

Aluehallintovirastolla ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella on tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa varten oikeus päästä tarkastamaan laboratorioden tiloja, toimintaa ja valvonnassa tarvittavia asiakirjoja sekä saada korvauksetta salassapitosäännösten estämättä käyttöönsä tarvittavat tiedot, selvitykset, asiakirjat ja muu aineisto. Tiedonsaantioikeus koskee myös valvontaa varten tarvittavia tietoja liike- tai ammatillisalaisuudesta. Tiedot, selvitykset, asiakirjat ja muu aineisto on annettava aluehallintovirastolle tai Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle niiden asettamassa kohtuullisessa määräajassa. Jollei tietoja, selvityksiä, asiakirjoja ja muuta aineistoa anneta asetetussa määräajassa, aluehallintovirasto voi velvoittaa antamaan ne sakon uhalla.

Aluehallintovirastolla ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella on tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa varten oikeus päästä tarkastamaan laboratorioden tiloja, toimintaa ja valvonnassa tarvittavia asiakirjoja sekä saada korvauksetta salassapitosäännösten estämättä käyttöönsä tarvittavat tiedot, selvitykset, asiakirjat ja muu aineisto. Tiedonsaantioikeus koskee myös valvontaa varten tarvittavia tietoja *liikesalaisuudesta*. Tiedot, selvitykset, asiakirjat ja muu aineisto on annettava aluehallintovirastolle tai Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle niiden asettamassa kohtuullisessa määräajassa. Jollei tietoja, selvityksiä, asiakirjoja ja muuta aineistoa anneta asetetussa määräajassa, aluehallintovirasto voi velvoittaa antamaan ne sakon uhalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

50.

Laki

eläkesäätöilain 132 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläkesäätöilain (1774/1995) 132 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 288/2000, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

132 §

Joka eläkesäätiön tai sen palveluyrityksen palveluksessa tai näiden toimielinten jäsenenä tai varajäsenenä tai eläkesäätiön antaman toimeksiannon perusteella tehtävää suorittaessaan taikka vakuutusalan lautakunnan tai vastaavan toimielimen palveluksessa tai jäsenenä tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella taikka 132 b tai 132 c §:n nojalla on saanut tietää eläkesäätiön, eläkesäätiöön kuuluvan työnantajan, edunsaajan tai jonkun muun taloudellisesta asemasta tai liike- tai ammattisalaisuudesta taikka jonkun henkilön terveydentilaa tai muita henkilökohtaisia oloja koskevan seikan, ei saa tätä ilmaista sivulliselle, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tiedon ilmaisemiseen tai jollei laissa *ole* muuta säädetty.

132 §

Joka eläkesäätiön tai sen palveluyrityksen palveluksessa tai näiden toimielinten jäsenenä tai varajäsenenä tai eläkesäätiön antaman toimeksiannon perusteella tehtävää suorittaessaan taikka vakuutusalan lautakunnan tai vastaavan toimielimen palveluksessa tai jäsenenä tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella taikka 132 b tai 132 c §:n nojalla on saanut tietää eläkesäätiön, eläkesäätiöön kuuluvan työnantajan, edunsaajan tai jonkun muun taloudellisesta asemasta tai *liikesalaisuudesta* taikka jonkun henkilön terveydentilaa tai muita henkilökohtaisia oloja koskevan seikan, ei saa tätä ilmaista sivulliselle, *ellei* se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tiedon ilmaisemiseen tai *ellei* laissa muuta *säädetä*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

51.

Laki

sijoituspalvelulain 12 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sijoituspalvelulain (747/2012) 12 luvun 1 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 luku

12 luku

Salassapito ja asiakkaan tunteminen

Salassapito ja asiakkaan tunteminen

1 §

1 §

Salassapitovelvollisuus

Salassapitovelvollisuus

Joka sijoituspalveluyrityksen tai sen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen, sijoituspalveluyritysten yhteenliittymän taikka sijoituspalveluyrityksen asiamiehen tai muun sijoituspalveluyrityksen lukuun toimivan yrityksen toimitilimen jäsenenä tai varajäsenenä tai niiden palveluksessa taikka niiden toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää sijoituspalveluyrityksen tai sen kanssa samaan konsolidointiryhmään tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (699/2004) tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvan yrityksen asiakkaan tai muun sen toimintaan liittyvän henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liike- tai ammattisalaisuuden, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa myöskään antaa sijoituspalveluyrityksen yhtiökokoukselle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkeenomistajalle.

Mitä 1 momentissa säädetään salassapito-velvollisuudesta, koskee myös sitä, joka 11 luvussa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan on saanut tietää sijoituspalveluyrityksen tai sen asiakkaiden taloudellista asemaa tai yksityistä olosuhdetta koskevan julkistamattoman seikan taikka liike- tai ammattisalaisuuden.

Joka sijoituspalveluyrityksen tai sen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen, sijoituspalveluyritysten yhteenliittymän taikka sijoituspalveluyrityksen asiamiehen tai muun sijoituspalveluyrityksen lukuun toimivan yrityksen toimitilimen jäsenenä tai varajäsenenä tai niiden palveluksessa taikka niiden toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää sijoituspalveluyrityksen tai sen kanssa samaan konsolidointiryhmään tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (699/2004) tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvan yrityksen asiakkaan tai muun sen toimintaan liittyvän henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka *liikesalaisuuden*, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa myöskään antaa sijoituspalveluyrityksen yhtiökokoukselle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkeenomistajalle.

Mitä 1 momentissa säädetään salassapito-velvollisuudesta, koskee myös sitä, joka 11 luvussa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan on saanut tietää sijoituspalveluyrityksen tai sen asiakkaiden taloudellista asemaa tai yksityistä olosuhdetta koskevan julkistamattoman seikan taikka *liikesalaisuuden*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

52.

Laki

kauppaedustajista ja myyntimiehistä annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kauppaedustajista ja myyntimiehistä annetun lain (417/1992) 7 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Kauppaedustaja ei saa edustussopimuksen voimassaoloaikana eikä sen päätyttyäkään käyttää hyödykseen tai muille ilmaista päämiehen liike- tai ammattisalaisuuksia, jotka on uskottu hänelle tai jotka hän muuten on saanut tietoonsa, jos hän näin menetellessään toimisi hyvän liiketavan vastaisesti.

Kauppaedustaja ei saa edustussopimuksen voimassaoloaikana eikä sen päätyttyäkään käyttää hyödykseen tai muille ilmaista päämiehen *liikesalaisuuksia*, jotka on uskottu hänelle tai jotka hän muuten on saanut tietoonsa, jos hän näin menetellessään toimisi hyvän liiketavan vastaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20.

53.

Laki

auktorisoiduista teollisoikeusasiamiehistä annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan auktorisoiduista teollisoikeusasiamiehistä annetun lain (22/2014) 9 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

9 §

Salassapitovelvollisuus

Salassapitovelvollisuus

Auktorisoitu asiamies tai hänen avustajansa ei saa luvattomasti ilmaista asiakkaansa sel- laista yksityisen tai perheen salaisuutta taikka liike- tai ammattisalaisuutta, josta hän tehtävässään on saanut tiedon. Auktorisoitu asiamies tai hänen avustajansa ei saa myöskään luvattomasti ilmaista muita tietoja, joita hän tehtävää hoitaessaan on saanut tietää asiakkaastaan.

Auktorisoitu asiamies tai hänen avustajansa ei saa luvattomasti ilmaista asiakkaansa sel- laista yksityisen tai perheen salaisuutta taikka *liikesalaisuutta*, josta hän tehtävässään on saanut tiedon. Auktorisoitu asiamies tai hänen avustajansa ei saa myöskään luvattomasti ilmaista muita tietoja, joita hän tehtävää hoi- taessaan on saanut tietää asiakkaastaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20.

54.

Laki

joukkorahoituslain 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan joukkorahoituslain (734/2016) 19 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

19 §

Salassapitovelvollisuus

Salassapitovelvollisuus

Joka joukkorahoituksen välittäjän toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä, sen palveluksessa taikka sen toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää joukkorahoituksen saajan tai joukkorahoituksen välittäjän muun asiakkaan tai muun sen toimintaan liittyvän henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liike- tai ammattisalaisuuden, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa myöskään antaa joukkorahoituksen välittäjän yhtiökokoukselle tai sitä vastaavan toimielimen kokoukselle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkeenomistajalle, jäsenelle, yhtiömiehelle eikä muulle henkilölle.

Joka joukkorahoituksen välittäjän toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä, sen palveluksessa taikka sen toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää joukkorahoituksen saajan tai joukkorahoituksen välittäjän muun asiakkaan tai muun sen toimintaan liittyvän henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka *liikesalaisuuden*, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa myöskään antaa joukkorahoituksen välittäjän yhtiökokoukselle tai sitä vastaavan toimielimen kokoukselle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkeenomistajalle, jäsenelle, yhtiömiehelle eikä muulle henkilölle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

55.

Laki

asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annetun lain (852/2016) 14 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

Vaitiolovelvollisuus

Joka asunto-omaisuuteen liittyviä kuluttajaluottoja välittäessään tai tällaisiin luottoihin liittyviä neuvontapalveluja tarjotessaan on saanut tietää asiakkaansa tai jonkun muun taloudellista asemaa tai henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liike- tai ammattisalaisuuden, ei saa ilmaista tätä sivulliselle, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai jollei laissa muuta säädetä.

14 §

Vaitiolovelvollisuus

Joka asunto-omaisuuteen liittyviä kuluttajaluottoja välittäessään tai tällaisiin luottoihin liittyviä neuvontapalveluja tarjotessaan on saanut tietää asiakkaansa tai jonkun muun taloudellista asemaa tai henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka *liikesalaisuuden*, ei saa ilmaista tätä sivulliselle, *ellei* se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai *ellei* laissa muuta säädetä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

56.

Laki

eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain (853/2016) 13 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

13 §

Vaitiolovelvollisuus

Joka kuluttajaluottojen myöntämistä tai vertaislainanvälitystä harjoittaessa on saanut tietää kuluttajan tai jonkun muun taloudellista asemaa tai henkilökohtaisia oloja koskevan seikan tai liike- tai ammattisalaisuuden, ei saa ilmaista tätä sivulliselle, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai jollei laissa muuta säädetä.

Ehdotus

13 §

Vaitiolovelvollisuus

Joka kuluttajaluottojen myöntämistä tai vertaislainanvälitystä harjoittaessa on saanut tietää kuluttajan tai jonkun muun taloudellista asemaa tai henkilökohtaisia oloja koskevan seikan tai *liikesalaisuuden*, ei saa ilmaista tätä sivulliselle, *ellei* se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai *ellei* laissa muuta säädetä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

57.

Laki

oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa annetun lain (381/2007) 5 §:n 1 momentin 3 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Salassa pidettävät tunnistetiedot

Salassa pidettävät tunnistetiedot

Hallintotuomioistuimen diaariin tai vastaan asiakirjarekisteriin merkityt asianosaisen tai muun asiaan osallisen yksilöimiseksi tarpeelliset tiedot on pidettävä salassa, jos se on välttämätöntä sen vuoksi, että ne yhdessä hallintotuomioistuimen asiakirjarekisteriin tai päätökseen merkittyjen muiden tietojen kanssa ilmaisevat:

Hallintotuomioistuimen diaariin tai vastaan asiakirjarekisteriin merkityt asianosaisen tai muun asiaan osallisen yksilöimiseksi tarpeelliset tiedot on pidettävä salassa, jos se on välttämätöntä sen vuoksi, että ne yhdessä hallintotuomioistuimen asiakirjarekisteriin tai päätökseen merkittyjen muiden tietojen kanssa ilmaisevat:

3) henkilön yksityisyyden tai turvallisuuden taikka henkilön tai yrityksen liike- tai ammattisalaisuuden suojaamiseksi muussa laissa salassa pidettäväksi säädetyn tiedon.

3) henkilön yksityisyyden tai turvallisuuden taikka henkilön tai yrityksen *liikesalaisuuden* suojaamiseksi muussa laissa salassa pidettäväksi säädetyn tiedon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

58.

Laki

rahanpesun selvittelykeskuksesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahanpesun selvittelykeskuksesta annetun lain (445/2017) 4 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Rahanpesun selvittelykeskuksen oikeus saada, käyttää ja luovuttaa tietoa

Rahanpesun selvittelykeskuksen oikeus saada, käyttää ja luovuttaa tietoa

Rahanpesun selvittelykeskuksella on oikeus saada viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitamaan asetetulta yhteisöltä sekä ilmoitusvelvollisilta rahanpesun ja terrorismin ra-
hoittamisen estämisen ja selvittämisen kan-
nalta välttämättömät tiedot ja asiakirjat mak-
sutta sen estämättä, mitä liike- ja ammat-
tisalaisuutta tai yksilön, yhteisön tai säätiön
taloudellisia olosuhteita, taloudellista asemaa
tai verotustietoja koskevien tietojen salassa-
pidosta säädetään. Päätöksen salassa pidettä-
vien tietojen hankkimisesta tekee selvittely-
keskuksessa työskentelevä päällystöön kuu-
luva poliisimies.

Rahanpesun selvittelykeskuksella on oikeus saada viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitamaan asetetulta yhteisöltä sekä ilmoitusvelvollisilta rahanpesun ja terrorismin ra-
hoittamisen estämisen ja selvittämisen kan-
nalta välttämättömät tiedot ja asiakirjat mak-
sutta sen estämättä, mitä *liikesalaisuutta* tai
yksilön, yhteisön tai säätiön taloudellisia olo-
suhteita, taloudellista asemaa tai verotustieto-
ja koskevien tietojen salassapidosta sääde-
tään. Päätöksen salassa pidettävien tietojen
hankkimisesta tekee selvittelykeskuksessa
työskentelevä päällystöön kuuluva poliisi-
mies.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20.

59.

Laki

Eläketurvakeskuksesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Eläketurvakeskuksesta annetun lain (397/2006) 4 §:n 3 momentti,
 sellaisena kuin se on laissa 1263/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Eläketurvakeskuksen oikeus saada ja käyttää tietoja tilasto-, tutkimus- ja kehittämistoimintaan

Eläketurvakeskuksen oikeus saada ja käyttää tietoja tilasto-, tutkimus- ja kehittämistoimintaan

Eläketurvakeskuksella on oikeus yhdistää ja käyttää 1 momentin tai työntekijän eläkelain 197 ja 198 §:n perusteella saamia henkilö- ja muita tietoja tutkimus- ja tilastotoiminnan lisäksi tämän lain 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua työeläketurvan kehittämistä varten tarvittavien selvitysten ja esitysten tekemiseen. Eläketurvakeskuksella on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus antaa julkisten alojen työeläkelakien toimeenpanosta huolehtivalta eläkelaitokselta saadut eläkettä, eläkeoikeutta tai vakuuttamista koskevat tiedot tieteellistä tutkimusta, tilastointia tai viranomaisten suunnittelu- tai selvitystyötä varten siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 28 §:ssä säädetään. Tietoja käsiteltäessä on huolehdittava siitä, ettei kenenkään yksityisyys eikä liike- tai ammattisalaisuus vaarannu.

Eläketurvakeskuksella on oikeus yhdistää ja käyttää 1 momentin tai työntekijän eläkelain 197 ja 198 §:n perusteella saamia henkilö- ja muita tietoja tutkimus- ja tilastotoiminnan lisäksi tämän lain 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua työeläketurvan kehittämistä varten tarvittavien selvitysten ja esitysten tekemiseen. Eläketurvakeskuksella on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus antaa julkisten alojen työeläkelakien toimeenpanosta huolehtivalta eläkelaitokselta saadut eläkettä, eläkeoikeutta tai vakuuttamista koskevat tiedot tieteellistä tutkimusta, tilastointia tai viranomaisten suunnittelu- tai selvitystyötä varten siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 28 §:ssä säädetään. Tietoja käsiteltäessä on huolehdittava siitä, ettei kenenkään yksityisyys eikä *liikesalaisuus* vaarannu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

60.

Laki

valtiontalouden tarkastusviraston oikeudesta tarkastaa eräitä Suomen ja Euroopan yhteisöjen välisiä varainsiirtoja annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtiontalouden tarkastusviraston oikeudesta tarkastaa eräitä Suomen ja Euroopan yhteisöjen välisiä varainsiirtoja annetun lain (353/1995) 4 §, sellaisena kuin se on laissa 653/1999, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain mukaisia tehtäviä suoritettaessa saatuja tietoja toisen taloudellisesta asemasta, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa poliisi- ja muille esitutkintaviranomaisille, tulli- ja syyttävaviranomaisille ja tuomioistuimelle rikoksen selvittämiseksi sekä Euroopan yhteisöjen toimielimille ja muille toimivaltaisille viranomaisille, jos yhteisön lainsäädännössä niin edellytetään.

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain mukaisia tehtäviä suoritettaessa saatuja tietoja toisen taloudellisesta asemasta, *liikesalaisuudesta sekä* yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa poliisi- ja muille esitutkintaviranomaisille, tulli- ja syyttävaviranomaisille ja tuomioistuimelle rikoksen selvittämiseksi sekä Euroopan yhteisöjen toimielimille ja muille toimivaltaisille viranomaisille, jos yhteisön lainsäädännössä niin edellytetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

61.**Laki****liikennevahinkolautakunnasta annetun lain 10 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan liikennevahinkolautakunnasta annetun lain (441/2002) 10 §:n 1 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

10 §

10 §

*Salassapitovelvollisuus**Salassapitovelvollisuus*

Joka liikennevahinkolautakunnan jäsenenä tai varajäsenenä tai palveluksessa olevana tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella taikka vakuutusyhtiölain (1062/1979) 18 luvun 6 b §:n nojalla on saanut tietää vakuutusyhtiön, sen asiakkaan tai jonkun muun taloudellista asemaa tai terveydentilaa tai muita henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liike- tai ammattisalaisuuden, ei saa ilmaista tätä sivulliselle, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna

Joka liikennevahinkolautakunnan jäsenenä tai varajäsenenä tai palveluksessa olevana tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella taikka vakuutusyhtiölain (521/2008) 30 luvun 3 §:n nojalla on saanut tietää vakuutusyhtiön, sen asiakkaan tai jonkun muun taloudellista asemaa tai terveydentilaa tai muita henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka *liikesalaisuuden*, ei saa ilmaista tätä sivulliselle, *ellei* se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen il-

suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai ilmaisemiseen tai *ellei* laissa muuta säädetä.
jollei laissa *ole* muuta säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20.

62.

Laki

kemikaalilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kemikaalilain (599/2013) 52 §:n 2 momentti, 56 §:n otsikko ja 1 momentti, 57 §:n otsikko ja 1 momentin johdantokappale sekä 58 §:n otsikko ja johdantokappale seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

52 §

52 §

*Oikeus saada tietoja toisilta viranomaisilta
ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen*

*Oikeus saada tietoja toisilta viranomaisilta
ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen*

Valvontaviranomainen saa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa valvonnassa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista toisille valvontaviranomaisille, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle, Elintarviketurvallisuusvirastolle ja vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 6 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille näiden suorittaessa laissa säädettyä valvontaa, sekä muiden EU-maiden valvontaviranomaisille Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön valvontaa varten.

Valvontaviranomainen saa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa valvonnassa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökoh- taisista oloista toisille valvontaviranomaisille, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle, Elintarviketurvallisuusvirastolle ja vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 6 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille näiden suorittaessa laissa säädettyä valvontaa, sekä muiden EU-maiden valvontaviranomaisille Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön valvontaa varten.

56 §

56 §

Vaatimus liike- ja ammattisalaisuuden suo-

jaamiseksi

Edellä 22 §:ssä tarkoitettujen tietojen toimittamisesta vastaavan toiminnanharjoittajan on erikseen mainittava liike- ja ammattisalaisuuksiksi katsomansa tiedot, jotka hän vaatii pidettäväksi salassa muilta kuin Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta. Vaatimuksen esittäjän on perusteltava vaatimuksensa.

—————

57 §

Kemikaalia koskevan liike- ja ammattisalaisuuden raja

Riippumatta siitä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään liike- tai ammattisalaisuudesta, tämän lain 22 §:ssä tarkoitettun toiminnanharjoittajan vaatimuksen perusteella salassa pidettäviä eivät ole seuraavat kemikaaleja koskevat tiedot:

—————

58 §

Biosidivalmistetta koskevan liike- ja ammattisalaisuuden raja

Riippumatta siitä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään liike- tai ammattisalaisuudesta, tämän lain 5 luvussa tarkoitettua biosidivalmistetta koskevan hyväksymisen hakijan vaatimuksen perusteella salassa pidettäviä eivät ole seuraavat biosidivalmistetta koskevat tiedot:

—————

*Vaatimus **liikesalaisuuden** suojaamiseksi*

Edellä 22 §:ssä tarkoitettujen tietojen toimittamisesta vastaavan toiminnanharjoittajan on erikseen mainittava *liikesalaisuuksiksi* katsomansa tiedot, jotka hän vaatii pidettäväksi salassa muilta kuin Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta. Vaatimuksen esittäjän on perusteltava vaatimuksensa.

—————

57 §

*Kemikaalia koskevan **liikesalaisuuden** raja*

Riippumatta siitä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään *liikesalaisuudesta*, tämän lain 22 §:ssä tarkoitettun toiminnanharjoittajan vaatimuksen perusteella salassa pidettäviä eivät ole seuraavat kemikaaleja koskevat tiedot:

—————

58 §

*Biosidivalmistetta koskevan **liikesalaisuuden** raja*

Riippumatta siitä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään *liikesalaisuudesta*, tämän lain 5 luvussa tarkoitettua biosidivalmistetta koskevan hyväksymisen hakijan vaatimuksen perusteella salassa pidettäviä eivät ole seuraavat biosidivalmistetta koskevat tiedot:

—————

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

—————

Laki

säteilylain 68 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan säteilylain (592/1991) 68 §,
sellaisena kuin se on laissa 647/1999, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

68 §

68 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain noudattamista valvottaessa taikka säteilyturvaneuvottelukunnan jäsenen tai sihteerin tehtävässä saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta taikka liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa 57 §:n mukaisesti sekä syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain noudattamista valvottaessa *sekä* säteilyturvaneuvottelukunnan jäsenen *ja* sihteerin tehtävässä saatuja tietoja yksityisen *ja* yhteisön taloudellisesta asemasta *sekä liikesalaisuudesta sekä* yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa *tämän lain* 57 §:n mukaisesti sekä syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

64.

Laki

pelastuslain 86 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pelastuslain (379/2011) 86 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

86 §

86 §

Vaitiolovelvollisuus

Vaitiolovelvollisuus

Pelastustoimen palveluksessa oleva tai pelastustoimintaan osallistuva sekä *tämän lain* 107 §:ssä tarkoitettu tutkintalautakunnan jä-

Pelastustoimen palveluksessa oleva tai pelastustoimintaan osallistuva sekä 107 §:ssä tarkoitettu tutkintalautakunnan jäsen ja asian-

sen ja asiantuntija eivät saa pelastustoimeen kuulumattomalla tavalla käyttää hyödykseen eivätkä luvatta ilmaista muille tässä tehtävässään tietoon saamaansa seikkaa, jos siitä on laissa säädetty salassapitovelvollisuus taikka jos se koskee yksityistä liike- tai ammattisalaisuutta, taloudellista asemaa, henkilökohtaisia olosuhteita tai terveydentilaa.

tuntija eivät saa pelastustoimeen kuulumattomalla tavalla käyttää hyödykseen eivätkä luvatta ilmaista muille tässä tehtävässään tietoon saamaansa seikkaa, jos siitä on laissa säädetty salassapitovelvollisuus taikka jos se koskee yksityistä *liikesalaisuutta*, taloudellista asemaa, henkilökohtaisia olosuhteita tai terveydentilaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

65.

Laki

vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain 32 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 32 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 358/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

32 §

32 §

Turvallisuusselvityksen esillä pitäminen

Turvallisuusselvityksen esillä pitäminen

Toiminnanharjoittaja voi Turvallisuus- ja kemikaaliviraston suostumuksella rajoittaa turvallisuusselvityksessä yleisölle annettavia tietoja, joita se pitää liike- tai ammattisalaisuutena tai muuten perustellusti luottamuksellisina.

Toiminnanharjoittaja voi Turvallisuus- ja kemikaaliviraston suostumuksella rajoittaa turvallisuusselvityksessä yleisölle annettavia tietoja, joita se pitää *liikesalaisuutena* tai muuten perustellusti luottamuksellisina.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

66.

Laki**lääkelain 25 a ja 90 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lääkelain (395/1987) 25 a §:n 1 momentti ja 90 §:n 2 momentti,
 sellaisina kuin ne ovat, 25 a §:n 1 momentti laissa 330/2013 ja 90 §:n 2 momentti laissa
 773/2009, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

25 a §

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen on laadittava arviointilausunto lääkevalmisteesta, jolle on haettu myyntilupaa. Arviointilausunto on päivitettävä aina, kun lääkevalmisteen laadusta, turvallisuudesta tai tehosta saadaan uusia merkittäviä tietoja. Arviointilausunnon ja sen perustelujen, joista on poistettu liike- ja ammattisalaisuuden piiriin kuuluvat tiedot, on oltava julkisesti saatavilla. Arviointilausuntoon on sisällyttävä yhteenveto, joka sisältää lääkkeen käyttöehdot ja käsittelyn osuuden. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen on julkaistava lääkevalmistetta koskeva myyntilupapäätös, myyntilupaan liitetyt ehdot ja tarvittaessa tiedot ehtojen täyttämiseen liittyvistä määräajoista, valmisteyhteenveto sekä pakkausseloste.

90 §

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus saa luovuttaa tämän lain mukaisia tehtäviä suorittaessaan saamia tietoja yksityisen tai yhteisön liike- tai ammattisalaisuudesta Euroopan unionin toimielimelle ja muulle valvontaviranomaiselle Euroopan yhteisön säädöksissä edellytetyllä tavalla sekä Elintarviketurvallisuusvirastolle, sosiaali- ja terveysministeriölle,

25 a §

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen on laadittava arviointilausunto lääkevalmisteesta, jolle on haettu myyntilupaa. Arviointilausunto on päivitettävä aina, kun lääkevalmisteen laadusta, turvallisuudesta tai tehosta saadaan uusia merkittäviä tietoja. Arviointilausunnon ja sen perustelujen, joista on poistettu *liikesalaisuuden* piiriin kuuluvat tiedot, on oltava julkisesti saatavilla. Arviointilausuntoon on sisällyttävä yhteenveto, joka sisältää lääkkeen käyttöehtoja käsittävän osuuden. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen on julkaistava lääkevalmistetta koskeva myyntilupapäätös, myyntilupaan liitetyt ehdot ja tarvittaessa tiedot ehtojen täyttämiseen liittyvistä määräajoista, valmisteyhteenveto sekä pakkausseloste.

90 §

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus saa luovuttaa tämän lain mukaisia tehtäviä suorittaessaan saamia tietoja yksityisen ja yhteisön *liikesalaisuudesta* Euroopan unionin toimielimelle ja muulle valvontaviranomaiselle Euroopan yhteisön säädöksissä edellytetyllä tavalla sekä Elintarviketurvallisuusvirastolle, sosiaali- ja terveysministeriölle, lääkkeiden hintalauta-

Voimassa oleva laki

lääkkeiden hintalautakunnalle, Kansaneläkelaitokselle sekä poliisi-, tulli- ja syyttäjäviranomaiselle silloin, kun se on tarpeen niiden lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi.

Ehdotus

kunnalle, Kansaneläkelaitokselle sekä poliisi-, tulli- ja syyttäjäviranomaiselle silloin, kun se on tarpeen niiden lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

67.

Laki

maatalouden rakennetuista annetun lain 40 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007) 40 a §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1415/2011, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

40 a §

Ilmoitus tuen käytön ehtojen vastaisesta hankintamenettelystä

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla tarjouksen tekijällä, hänen edustajallaan ja avustajallaan ei ole oikeutta tietoon, jonka elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on saanut 1 momentissa tarkoitetun vastauksen antamiseksi ja joka koskee toisen tarjouksen tekijän liike- ja ammattisalaisuutta. Tieto tarjousten vertailussa käytetystä hinnasta ja muusta tekijästä on kuitenkin aina annettava.

Ehdotus

40 a §

Ilmoitus tuen käytön ehtojen vastaisesta hankintamenettelystä

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla tarjouksen tekijällä, hänen edustajallaan ja avustajallaan ei ole oikeutta tietoon, jonka elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on saanut 1 momentissa tarkoitetun vastauksen antamiseksi ja joka koskee toisen tarjouksen tekijän liikesalaisuutta. Tieto tarjousten vertailussa käytetystä hinnasta ja muusta tekijästä on kuitenkin aina annettava.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

68.

Laki

maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain 53 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (192/2013) 53 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

53 §

53 §

Viranomaisen oikeus tietojensaantiin

Viranomaisen oikeus tietojensaantiin

Tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammatillisaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valtion ja kunnan viranomaisille tässä laissa säädetyn tehtävän suorittamista varten sekä syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi.

Tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, *liikesalaisuudesta* sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valtion ja kunnan viranomaisille tässä laissa säädetyn tehtävän suorittamista varten sekä syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

69.

Laki

kirjanpitolain 8 luvun 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kirjanpitolain (1336/1997) 8 luvun 3 §, sellaisena kuin se on laissa 630/1999, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 luku

8 luku

Erinäiset säännökset

3 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Kirjanpitolautakunnan jäsen ja lain valvontatehtävää suorittava henkilö saavat viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä antaa tämän lain mukaista tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja kirjanpitovelvollisen tai jonkun muun liike- tai ammattisalaisuudesta taikka jonkun taloudellisesta asemasta tai henkilökohtaisista oloista esitutkintaviranomaiselle ja syyttäjälle rikoksen selvittämiseksi.

Erinäiset säännökset

3 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Kirjanpitolautakunnan jäsen ja lain valvontatehtävää suorittava henkilö saavat viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä antaa tämän lain mukaista tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja kirjanpitovelvollisen tai jonkun muun *liikesalaisuudesta* taikka jonkun taloudellisesta asemasta tai henkilökohtaisista oloista esitutkintaviranomaiselle ja syyttäjälle rikoksen selvittämiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20.

70.

Laki

vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (719/1994) 17 §, sellaisena kuin se on laissa 642/1999, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

17 §

Tiedonsaanti toiselta viranomaiselta

Valvontaviranomaisella on viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa *a* säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada valvontaa varten tarpeellisia liike- tai ammattisalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja toiselta viranomaiselta.

Ehdotus

17 §

Tiedonsaanti toiselta viranomaiselta

Valvontaviranomaisella on viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada valvontaa varten tarpeellisia *liikesalaisuuden* piiriin kuuluvia tietoja toiselta viranomaiselta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta

71.

Laki

terveydensuojelulain 59 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan terveydensuojelulain (763/1994) 59 §,
sellaisena kuin se on laissa 658/1999, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

59 §

59 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain noudattamista valvottaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa 4, 5 ja 7 §:ssä mainituille viranomaisille tai muulle viranomaiselle, joka tarvitsee tietoja terveydensuojelun alaan kuuluvan viranomaistehtävän suorittamiseksi, sekä syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain noudattamista valvottaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, *liikesalaisuudesta sekä* yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa 4, 5 ja 7 §:ssä mainituille viranomaisille ja muulle viranomaiselle, joka tarvitsee tietoja terveydensuojelun alaan kuuluvan viranomaistehtävän suorittamiseksi, sekä syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20.*

72.

Laki

alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain (370/1995) 21 §,

sellaisena kuin se on laissa 643/1999, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 §

21 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa säädettyjä tehtäviä suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka jonkun terveydentilasta tai 20 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tekijän henkilöllisyydestä luovuttaa syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa säädettyjä tehtäviä suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, *liikesalaisuudesta sekä* jonkun terveydentilasta ja 20 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tekijän henkilöllisyydestä luovuttaa syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

73.

Laki

eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annetun lain (1192/1996) 24 §:n johdantokappale,
sellaisena kuin se on laissa 672/1999, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

24 §

24 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain mukaisia tehtäviä suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain mukaisia tehtäviä suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, *liikesalaisuudesta sekä* yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20.

74.

Laki

eläinsuojelulain 62 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläinsuojelulain (247/1996) 62 §:n johdantokappale,
sellaisena kuin se on laissa 662/1999, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

62 §

62 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta an-
netussa laissa säädetyn salassapitovelvolli-
suuden estämättä saa tämän lain taikka sen
nojalla annettujen säännösten tai määräysten
noudattamista valvottaessa taikka 48 §:ssä
tarkoitettua selvitystä tai tutkimusta suoritet-
taessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön
taloudellisesta asemasta, liike- tai ammat-
tisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökoh-
taisista oloista luovuttaa:

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta an-
netussa laissa (621/1999) säädetyn salassapi-
tovelvollisuuden estämättä saa tämän lain se-
kä sen nojalla annettujen säännösten ja mää-
räysten noudattamista valvottaessa sekä 48
§:ssä tarkoitettua selvitystä ja tutkimusta suor-
itettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhtei-
sön taloudellisesta asemasta, *liikesalaisuu-*
desta sekä yksityisen henkilökohtaisista
oloista luovuttaa:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20.

75.

Laki

vesihuoltolain 35 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesihuoltolain (119/2001) 35 §:n 2 momentin johdantokappale seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

35 §

35 §

Salassapitovelvollisuus

Salassapitovelvollisuus

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain mukaisia tehtäviä suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain mukaisia tehtäviä suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, *liikesalaisuudesta sekä* yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

76.

Laki

yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain (152/1990) 15 §, sellaisena kuin se on laissa 678/1999, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 §

15 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön liike- tai ammattisalaisuudesta tai taloudellisesta asemasta

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön *liikesalaisuudesta ja* taloudellisesta asemasta *sekä* jonkun henkilökohtai-

taikka jonkun henkilökohtaisista oloista luovuttaa syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi taikka muulle tässä laissa tarkoitettulle valvontaviranomaiselle tämän tehtävän suorittamista varten.

sista oloista luovuttaa syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi *sekä* muulle tässä laissa tarkoitettulle valvontaviranomaiselle tämän tehtävän suorittamista varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

77.

Laki

lääketieteellisestä tutkimuksesta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lääketieteellisestä tutkimuksesta annetun lain (488/1999) 23 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

23 §

23 §

Virkavastuu ja salassapito

Virkavastuu ja salassapito

Joka tämän lain mukaisia asioita käsiteltäessä on saanut tietoonsa tutkimussuunnitelmaa koskevia luottamuksellisia tietoja, tietoja toisen henkilön ominaisuuksista, terveydentilasta, henkilökohtaisista oloista tai taloudellisesta asemasta tai elinkeinonharjoittajan liike- tai ammattisalaisuuksia, ei saa sivulliselle ilmaista näin saamiaan tietoja.

Joka tämän lain mukaisia asioita käsiteltäessä on saanut tietoonsa tutkimussuunnitelmaa koskevia luottamuksellisia tietoja, tietoja toisen henkilön ominaisuuksista, terveydentilasta, henkilökohtaisista oloista tai taloudellisesta asemasta tai elinkeinonharjoittajan *liikesalaisuuksia*, ei saa sivulliselle ilmaista näin saamiaan tietoja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

78.

Laki

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksesta annetun lain (593/2009) 7 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Tietojen saanti

Tietojen saanti

Keskus ei saa luovuttaa tämän lain mukaisia tehtäviä suorittaessaan saamiaan tietoja yksityisen tai yhteisön liike- tai ammatillisuudesta tai muuta salassa pidettävää tietoa.

Keskus ei saa luovuttaa tämän lain mukaisia tehtäviä suorittaessaan saamiaan tietoja yksityisen tai yhteisön *liikesalaisuudesta* tai muuta salassa pidettävää tietoa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

79.

Laki

alkoholilain 64 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alkoholilain (1102/2017) 64 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

64 §

64 §

Tietojen antaminen

Tietojen antaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä valvontaviranomaiset saavat antaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta ja liike- tai ammatillisuudesta toiselle valvontaviranomaiselle, jos tiedot ovat välttämättömiä kyseiselle viranomaiselle säädetyn tehtävän hoitamiseksi.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä valvontaviranomaiset saavat antaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta ja *liikesalaisuudesta* toiselle valvontaviranomaiselle, jos tiedot ovat välttämättömiä kyseiselle viranomaiselle säädetyn tehtävän hoitamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

80.

Laki

metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain 22 ja 23 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain (241/2002) 22 §:n 1 momentti ja 23 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

22 §

22 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa tarkoitettua tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta taikka liike- tai ammattisalaisuudesta luovuttaa tämän lain 15 ja 16 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa tarkoitettua tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta sekä liikesalaisuudesta luovuttaa tämän lain 15 ja 16 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten.

23 §

23 §

Euroopan unionin jäsenvaltioiden viranomaisten välinen tiedonvaihto

Euroopan unionin jäsenvaltioiden viranomaisten välinen tiedonvaihto

Valvontaviranomainen saa luovuttaa metsänviljelyaineistodirektiivin valvonnan edellyttämiä tietoja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden viranomaisille. Luovutettaessa henkilötietoja on noudatettava, mitä henkilötietolaissa säädetään. Tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta taikka liike- tai ammattisalaisuudesta ei kuitenkaan saa luovuttaa.

Valvontaviranomainen saa luovuttaa metsänviljelyaineistodirektiivin valvonnan edellyttämiä tietoja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden viranomaisille. Luovutettaessa henkilötietoja on noudatettava henkilötietolakia. Tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta taikka liikesalaisuudesta ei kuitenkaan saa luovuttaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

81.

Laki

taimiaiaineistolain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan taimiaiaineistolain (1205/1994) 9 §,
sellaisena kuin se on laissa 850/2011, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

9 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön liike- tai ammattisalaisuudesta tai taloudellisesta asemasta luovuttaa syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle pakkokeinolain (806/2011) 8 luvun 2 §:ssä tarkoitetun rikoksen selvittämiseksi sekä tämän lain 7 ja 7 a §:ssä tarkoitetuille viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön *liikesalaisuudesta ja* taloudellisesta asemasta luovuttaa syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle pakkokeinolain (806/2011) 8 luvun 2 §:n *1 momentin 1 kohdassa* tarkoitetun rikoksen selvittämiseksi sekä tämän lain 7 ja 7 a §:ssä tarkoitetuille viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

82.

Laki

kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain (702/2003) 24 §,
sellaisena kuin se on laissa 847/2011, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

24 §

24 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön liike- tai ammatillisuudesta taikka taloudellisesta asemasta luovuttaa syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle pakkokeinolain (806/2011) 8 luvun 2 §:ssä tarkoitetun rikoksen selvittämiseksi sekä tämän lain 13 ja 14 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön *liikesalaisuudesta sekä* taloudellisesta asemasta luovuttaa syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle pakkokeinolain (806/2011) 8 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun rikoksen selvittämiseksi sekä tämän lain 13 ja 14 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

83.

Laki

painelaitelain 80 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan painelaitelain (1144/2016) 80 §:n 2 momentin johdantokappale seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

80 §

80 §

Tiedonsaanti viranomaiselta ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Tiedonsaanti viranomaiselta ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Valvontaviranomainen saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valvonnassa saamiaan tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammat-

Valvontaviranomainen saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valvonnassa saamiaan tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, *liikesalaisuudesta sekä*

tislaisuudesta taikka yksityisen henkilökoh-
 taisista oloista:

yksityisen henkilökohtaisista oloista:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

84.

Laki

sähköturvallisuuslain 90 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähköturvallisuuslain (1135/2016) 90 §:n 2 momentin johdantokappale seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

90 §

90 §

Tiedonsaanti viranomaiselta ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Tiedonsaanti viranomaiselta ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Sähköturvallisuusviranomainen saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valvonnassa saamiaan tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammatillisaisuudesta taikka yksityisen henkilökoh-
taisista oloista:

Sähköturvallisuusviranomaisen saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valvonnassa saamiaan tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, *liikesalaisuudesta* sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

85.

Laki

hukkakauran torjunnasta annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hukkakauran torjunnasta annetun lain (185/2002) 16 §,
sellaisena kuin se on laissa 848/2011, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

16 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa tarkoitettua tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta taikka liike- tai ammatillisuudesta luovuttaa syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle pakkokeinolain (806/2011) 8 luvun 2 §:ssä tarkoitettujen rikosten selvittämiseksi sekä tämän lain 3 luvussa tarkoitetuille viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa tarkoitettua tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta *sekä liikesalaisuudesta* luovuttaa syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle pakkokeinolain (806/2011) 8 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen rikosten selvittämiseksi sekä tämän lain 3 luvussa tarkoitetuille viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

86.

Laki

konkurssilain 14 luvun 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan konkurssilain (120/2004) 14 luvun 13 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 luku

14 luku

Konkurssipesän hallinto

Konkurssipesän hallinto

13 §

13 §

Salassapitovelvollisuus

Pesänhoitaja, velkoja tai velkojatoimikunnan jäsen taikka hänen palveluksessaan oleva tai hänen käyttämänsä avustaja tai asiantuntija ei saa ilmaista sivulliselle eikä käyttää yksityiseksi hyödykseen menettelyn yhteydessä tietoonsa saamaa seikkaa, joka koskee velallisen taloudellista asemaa, terveydentilaa tai muita henkilökohtaisia oloja taikka velallisen tai konkurssipesän liike- tai ammattisalaisuutta, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai laissa muuta säädetä. Salassapitovelvollisuus ei estä konkurssipesän hallintoa käyttämästä tietoja siltä osin kuin se on tarpeen pesän hoitamiseksi ja selvittämiseksi tai omaisuuden muuttamiseksi rahaksi.

Velallinen ei saa ilmaista sivulliselle eikä käyttää yksityiseksi hyödykseen menettelyn yhteydessä tietoonsa saamaa seikkaa, joka koskee konkurssipesän liike- tai ammattisalaisuutta, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai laissa muuta säädetä. Velallinen ei saa myöskään ilmaista tai käyttää sellaista konkurssin alkamista edeltäneeseen toimintaan liittyvää liike- tai ammattisalaisuutta, jos on ilmeistä, että sen ilmaiseminen tai käyttö voi alentaa pesään kuuluvan omaisuuden arvoa tai vaikeuttaa sen muuttamista rahaksi.

Salassapitovelvollisuus

Pesänhoitaja, velkoja tai velkojatoimikunnan jäsen taikka hänen palveluksessaan oleva tai hänen käyttämänsä avustaja tai asiantuntija ei saa ilmaista sivulliselle eikä käyttää yksityiseksi hyödykseen menettelyn yhteydessä tietoonsa saamaa seikkaa, joka koskee velallisen taloudellista asemaa, terveydentilaa tai muita henkilökohtaisia oloja taikka velallisen tai konkurssipesän *liikesalaisuutta*, ellei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai laissa muuta säädetä. Salassapitovelvollisuus ei estä konkurssipesän hallintoa käyttämästä tietoja siltä osin kuin se on tarpeen pesän hoitamiseksi ja selvittämiseksi tai omaisuuden muuttamiseksi rahaksi.

Velallinen ei saa ilmaista sivulliselle eikä käyttää yksityiseksi hyödykseen menettelyn yhteydessä tietoonsa saamaa seikkaa, joka koskee konkurssipesän *liikesalaisuutta*, ellei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai laissa muuta säädetä. Velallinen ei saa myöskään ilmaista tai käyttää sellaista konkurssin alkamista edeltäneeseen toimintaan liittyvää *liikesalaisuutta*, jos on ilmeistä, että sen ilmaiseminen tai käyttö voi alentaa pesään kuuluvan omaisuuden arvoa tai vaikeuttaa sen muuttamista rahaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20.

87.

Laki**konkurssipesien hallinnon valvonnasta annetun lain 16 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan konkurssipesien hallinnon valvonnasta annetun lain (109/1995) 16 §, sellaisena kuin se on laissa 650/1999, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

16 §

16 §

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä konkurssiasiamies saa luovuttaa tehtävässään saamiaan tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista tuomioistuimelle ja verohallinnolle sekä syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi. Konkurssiasiamiehellä on oikeus antaa salassa pidettävä tieto myös sille, joka tarvitsee sitä etujensa tai oikeuksiensa suojelemiseksi tai velvollisuuksiensa hoitamiseksi.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä konkurssiasiamies saa luovuttaa tehtävässään saamiaan tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, *liikesalaisuudesta sekä* yksityisen henkilökohtaisista oloista tuomioistuimelle ja verohallinnolle sekä syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi. Konkursiasiamiehellä on oikeus antaa salassa pidettävä tieto myös sille, joka tarvitsee sitä etujensa tai oikeuksiensa suojelemiseksi tai velvollisuuksiensa hoitamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

88.

Laki

eläinlääkintähuoltolain 36 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 36 §:n johdantokappale seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

36 §

36 §

*Salassa pidettävät tiedot**Salassa pidettävät tiedot*

Valvonnassa saatuja tietoja koskevasta salassapitovelvollisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa. Salassapitovelvollisuuden estämättä voidaan tämän lain noudattamista valvottaessa tai valvontaan liittyvää tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- ja ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista

Valvonnassa saatuja tietoja koskevasta salassapitovelvollisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa. Salassapitovelvollisuuden estämättä voidaan tämän lain noudattamista valvottaessa ja valvontaan liittyvää tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, *liikesalaisuudesta sekä* yksityisen henkilökohtaisista oloista luo-

oloista luovuttaa:

vuttaa:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20.

89.

Laki

kasvinsuojeluaineista annetun lain 32 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kasvinsuojeluaineista annetun lain (1563/2011) 32 §:n johdantokappale
sellaisena kuin se on laissa 1160/2013 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

32 §

32 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta an-
netussa laissa (621/1999) säädetyn salassapi-
tovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa
säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tie-
toja yksityisen tai yhteisön liike- tai ammat-
tisalaisuudesta tai taloudellisesta asemasta
luovuttaa:

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta an-
netussa laissa (621/1999) säädetyn salassapi-
tovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa
säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tie-
toja yksityisen ja yhteisön *liikesalaisuudesta*
ja taloudellisesta asemasta luovuttaa:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20.

90.

Laki

hevoskilpailulain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hevoskilpailulain (796/1993) 14 §,
 sellaisena kuin se on laissa 851/2011, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

14 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa tarkoitettua tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön liike- tai ammattisalaisuudesta tai taloudellisesta asemasta luovuttaa syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle pakkokeinolain (806/2011) 8 luvun 2 §:ssä tarkoitetun rikoksen selvittämiseksi sekä tämän lain 11 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa tarkoitettua tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön *liikesalaisuudesta ja* taloudellisesta asemasta luovuttaa syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle pakkokeinolain (806/2011) 8 luvun 2 §:n *1 momentin 1 kohdassa* tarkoitetun rikoksen selvittämiseksi sekä tämän lain 11 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

91.

Laki

valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain 23 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain (9/2014) 23 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

23 §

23 §

Tietojen luovuttaminen

Tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain mukaista tehtävää suoritettaessa saatuja tieto-

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain mukaista tehtävää suoritettaessa saatuja tieto-

ja luonnollisen henkilön, yhteisön tai säätiön taloudellisesta asemasta, liike- ja ammattisalaisuudesta taikka luonnollisen henkilön henkilökohtaisista oloista luovuttaa työ- ja elinkeinoministeriölle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Innovaatorahoituskeskus Tekesille, valtion erityisrahoitusyhtiölle, maa- ja metsätalousministeriölle, Maaseutuvirastolle, työ- ja elinkeinotoimistolle sekä veroviranomaiselle, jos se on tarpeen asianomaiselle viranomaiselle tai erityisrahoitusyhtiölle kuuluvien avustusasioden käsittelyn tai valvontatehtävien hoitamiseksi.

ja luonnollisen henkilön, yhteisön ja säätiön taloudellisesta asemasta, *liikesalaisuudesta sekä* luonnollisen henkilön henkilökohtaisista oloista luovuttaa työ- ja elinkeinoministeriölle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Innovaatorahoituskeskus Tekesille, valtion erityisrahoitusyhtiölle, maa- ja metsätalousministeriölle, Maaseutuvirastolle, työ- ja elinkeinotoimistolle sekä veroviranomaiselle, jos se on tarpeen asianomaiselle viranomaiselle tai erityisrahoitusyhtiölle kuuluvien avustusasioden käsittelyn tai valvontatehtävien hoitamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

92.

Laki

jätelain 146 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan jätelain (646/2011) 146 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

146 §

146 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain mukaisia tehtäviä suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa valvontaviranomaiselle tai ympäristöministeriölle tämän lain mukaisten tehtävien suorittamiseksi taikka syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi. Lisäksi muutoin salassa pidettäviä tietoja voidaan luovuttaa tulliviranomaisille jäteverolain

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain mukaisia tehtäviä suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, *liikesalaisuudesta sekä* yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa valvontaviranomaiselle ja ympäristöministeriölle tämän lain mukaisten tehtävien suorittamiseksi *sekä* syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi. Lisäksi muutoin salassa pidettäviä tietoja voidaan luovuttaa tulliviranomaisille jäteverolain (1126/2010) ja

(1126/2010) ja eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain toimeenpanon valvontaa varten.

eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain toimeenpanon valvontaa varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

93.

Laki

ympäristönsuojelulain 210 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 210 § 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

210 §

210 §

Salassapitovelvollisuus ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Salassapitovelvollisuus ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain mukaisia tehtäviä suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa valvontaviranomaiselle tai ympäristöministeriölle tämän lain mukaisten tehtävien suorittamiseksi taikka syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi sekä Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen niin edellyttäessä.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain mukaisia tehtäviä suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa valvontaviranomaiselle ja ympäristöministeriölle tämän lain mukaisten tehtävien suorittamiseksi sekä syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi sekä Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen niin edellyttäessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

94.

Laki

tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain 43 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain (497/2013) 43 §:n johdantokappale seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

43 §

43 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten noudattamista valvottaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain *sekä* sen nojalla annettujen säännösten *ja* määräysten noudattamista valvottaessa saatuja tietoja yksityisen *ja* yhteisön taloudellisesta asemasta, *liikesalaisuudesta sekä* yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

95.

Laki

eläinten kuljetuksesta annetun lain 33 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläinten kuljetuksesta annetun lain (1429/2006) 33 §:n johdantokappale, sellaisena kuin se on laissa 844/2011, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

33 §

33 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta an-

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta an-

netussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa säädettyä tehtävää suorittaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön liike- tai ammattisalaisuudesta tai taloudellisesta asemasta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

netussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa säädettyä tehtävää suorittaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön *liikesalaisuudesta* ja taloudellisesta asemasta *sekä* yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

96.

Laki

eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain 52 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (517/2015) 52 §:n johdantokappale seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

52 §

52 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Valvonnassa saatuja tietoja koskevasta salassapitovelvollisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) sekä valvonta-asetuksen 7 artiklassa. Salassapitovelvollisuuden estämättä voidaan tämän lain noudattamista valvottaessa tai valvontaan liittyvää tehtävää suorittaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

Valvonnassa saatuja tietoja koskevasta salassapitovelvollisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) sekä valvonta-asetuksen 7 artiklassa. Salassapitovelvollisuuden estämättä voidaan tämän lain noudattamista valvottaessa ja valvontaan liittyvää tehtävää suorittaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, *liikesalaisuudesta* sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

97.

Laki

terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetun lain 57 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetun lain (629/2010) 57 §:n johdantokappale seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

57 §

57 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja 56 §:n 2 momentissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto saa luovuttaa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaan liittyvää tehtävää suorittaessaan saamia tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilön terveydentilasta tai henkilökohtaisista oloista:

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja tämän lain 56 §:n 2 momentissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto saa luovuttaa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaan liittyvää tehtävää suorittaessaan saamia tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, *liikesalaisuudesta sekä* yksityisen henkilön terveydentilasta ja henkilökohtaisista oloista:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

98.

Laki

lannoitevalmistelain 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lannoitevalmistelain (539/2006) 27 §:n johdantokappale, sellaisena kuin se on laissa 846/2011, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

27 §

27 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa tarkoitettua tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön liike- tai ammattisalaisuudesta taikka taloudellisesta asemasta luovuttaa:

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa tarkoitettua tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön *liikesalaisuudesta sekä* taloudellisesta asemasta luovuttaa:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

99.

Laki

elintarvikelain 81 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan elintarvikelain (23/2006) 81 §:n johdantokappale seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

81 §

81 §

Salassa pidettävät tiedot

Salassa pidettävät tiedot

Valvonnassa saatuja tietoja koskevasta salassapitovelvollisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa sekä valvonta-asetuksen 7 artiklassa. Salassapitovelvollisuuden estämättä voidaan tämän lain noudattamista valvottaessa tai valvontaan liittyvää tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

Valvonnassa saatuja tietoja koskevasta salassapitovelvollisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) sekä valvonta-asetuksen 7 artiklassa. Salassapitovelvollisuuden estämättä voidaan tämän lain noudattamista valvottaessa ja valvontaan liittyvää tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, *liikesalaisuudesta sekä* yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

100.

Laki

hissiturvallisuuslain 74 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hissiturvallisuuslain (1134/2016) 74 §:n 2 momentin johdantokappale seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

74 §

74 §

Tiedonsaanti viranomaiselta ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Tiedonsaanti viranomaiselta ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Hissiturvallisuusviranomainen saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valvonnassa saamiaan tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammatillisuudesta taikka yksityisen henkilökohdaisista oloista:

Hissiturvallisuusviranomainen saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valvonnassa saamiaan tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, *liikesalaisuudesta* sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

101.

Laki

eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain (1137/2016) 13 §:n johdantokappale seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

13 §

Oikeus luovuttaa salassa pidettäviä tietoja

Oikeus luovuttaa salassa pidettäviä tietoja

Markkinavalvontaviranomainen saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valvon-
nassa saamia tietoja yksityisen tai yhteisön
taloudellisesta asemasta, liike- tai ammat-
tisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista:

Markkinavalvontaviranomainen saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valvon-
nassa saamia tietoja yksityisen ja yhteisön
taloudellisesta asemasta, *liikesalaisuudesta*
sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20.

102.

Laki

jalometallituotteista annetun lain 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan jalometallituotteista annetun lain (1029/2000) 15 §:n johdantokappale seuraavas-
ti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 §

15 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisen toiminnan julkisuudesta an-
netussa laissa (621/1999) säädetyn salassapi-
tovelvollisuuden estämättä *saa* tämän lain
noudattamisen valvontaan liittyvää tehtävää
suorittaessa saatuja tietoja yksityisen, yh-
teisön tai säätiön taloudellisesta asemasta,
liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityi-
sen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta an-
netussa laissa (621/1999) säädetyn salassapi-
tovelvollisuuden estämättä tämän lain nou-
dattamisen valvontaan liittyvää tehtävää suo-
ritettaessa saatuja tietoja yksityisen, yhteisön
ja säätiön taloudellisesta asemasta, *liikesalai-
suudesta sekä* yksityisen henkilökohtaisista
oloista *saa* luovuttaa:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

103.

Laki

eräiden riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaan liittyvien tietojen ilmoittamisesta Euroopan komissiolle annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaan liittyvien tietojen ilmoittamisesta Euroopan komissiolle annetun lain (1197/2009) 5 §, sellaisena kuin se on laissa 1268/2010, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Salassa pidettävät tiedot

Salassa pidettävät tiedot

Tässä laissa tarkoitetuissa ilmoituksissa olevia tietoja koskevasta salassapitovelvollisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) sekä tämän lain 1 §:n 1 momentissa mainitun asetuksen 19 artiklassa ja direktiivin 16 artiklassa. Salassapitovelvollisuuden estämättä voidaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- ja ammatillisaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle, markkinavalvontaviranomaiselle tai Euroopan komissiolle.

Tässä laissa tarkoitetuissa ilmoituksissa olevia tietoja koskevasta salassapitovelvollisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) ja tämän lain 1 §:n 1 momentissa mainitun asetuksen 19 artiklassa. Salassapitovelvollisuuteen sovelletaan lisäksi, mitä tämän lain 1 §:n 1 momentissa mainitun direktiivin 16 artiklassa säädetään. Salassapitovelvollisuuden estämättä voidaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle, markkinavalvontaviranomaiselle ja Euroopan komissiolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

104.

Laki

siemenkauppalaan 26 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan siemenkauppalaan (728/2000) 26 §
sellaisena kuin se on laissa 849/2011 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

26 §

26 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa tarkoitettua tehtävää suorittaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta taikka liike- tai ammattisalaisuudesta luovuttaa syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle pakkokeinolain (806/2011) 8 luvun 2 §:ssä tarkoitettun rikoksen selvittämiseksi sekä tämän lain 15–17 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä tässä laissa tarkoitettua tehtävää suorittaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta sekä liikesalaisuudesta saa luovuttaa syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle pakkokeinolain (806/2011) 8 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettun rikoksen selvittämiseksi sekä tämän lain 15–17 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

105.

Laki

kosmeettisista valmisteista annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kosmeettisista valmisteista annetun lain (492/2013) 16 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

16 §

*Oikeus saada tietoja toisilta viranomaisilta
sekä luovuttaa salassa pidettäviä tietoja*

*Oikeus saada tietoja toisilta viranomaisilta
sekä luovuttaa salassa pidettäviä tietoja*

Sen mukaan mitä 1 momentissa säädetään, valvontaviranomainen saa luovuttaa valvot-
taessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön
taloudellisesta asemasta, liike- tai ammat-
tisaralaisuudesta taikka yksityisen henkilökoh-
taisista oloista Sosiaali- ja terveysalan lupa-
ja valvontavirastolle, Elintarviketurvallisuus-
virastolle ja Kilpailu- ja kuluttajavirastolle
laissa säädettyä valvontaa varten, muiden
EU-maiden toimivaltaisille viranomaisille
EU:n kosmetiikka-asetuksen 29 ja 30 artiklan
mukaisesti sekä esitutkintaviranomaiselle ri-
koksen estämiseksi ja selvittämiseksi ja syyt-
täjälle syyteharkintaa varten.

Sen mukaan mitä 1 momentissa säädetään,
valvontaviranomainen saa luovuttaa valvot-
taessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön
taloudellisesta asemasta, *liikesalaisuudesta*
sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista So-
siaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviras-
tolle, Elintarviketurvallisuusvirastolle ja Kil-
pailu- ja kuluttajavirastolle laissa säädettyä
valvontaa varten, muiden EU-maiden toimi-
valtaisille viranomaisille EU:n kosmetiikka-
asetuksen 29 ja 30 artiklan mukaisesti sekä
esitutkintaviranomaiselle rikoksen estämi-
seksi ja selvittämiseksi ja syyttäjälle syyte-
harkintaa varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20.

106.

Laki

laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueille annetun lain 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueille annetun lain (1186/2009) 15
§:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 §

15 §

Tietojen luovutusvelvollisuus

Tietojen luovutusvelvollisuus

Teleyrityksellä sekä tuen hakijalla on lii-
kenne- ja viestintäministeriön tai Viestintävi-
raston pyynnöstä velvollisuus kerätä ja liike-
ja ammattisaralaisuuksien estämättä luovuttaa
liikenne- ja viestintäministeriölle sekä Vies-
tintävirastolle laajakaistahankkeen ohjauksen
ja valvonnan kannalta välttämättömiä tietoja.

Teleyrityksellä sekä tuen hakijalla on lii-
kenne- ja viestintäministeriön tai Viestintävi-
raston pyynnöstä velvollisuus kerätä ja *lii-
kesalaisuuksien* estämättä luovuttaa liikenne-
ja viestintäministeriölle sekä Viestintäviras-
tolle laajakaistahankkeen ohjauksen ja val-
vonnan kannalta välttämättömiä tietoja. Tie-

Tiedot on luovutettava viranomaisen pyytämässä muodossa viipymättä ja maksutta.

dot on luovutettava viranomaisen pyytämässä muodossa viipymättä ja maksutta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

107.

Laki

tupakkalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tupakkalain (549/2016) 21 §:n 2 momentti, 30 §:n 2 momentti, 42 §:n 4 momentti, 88 § ja 94 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 §

21 §

Tupakkatuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

Tupakkatuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

Valmistajan ja maahantuojan on tässä luvussa tarkoitettuja tietoja toimittaessaan ilmoitettava, mitä ilmoittamiaan tietoja se pitää liike- tai ammattisalaisuuksina.

Valmistajan ja maahantuojan on tässä luvussa tarkoitettuja tietoja toimittaessaan ilmoitettava, mitä ilmoittamiaan tietoja se pitää *liikesalaisuuksina*.

30 §

30 §

Eräitä muita tuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

Eräitä muita tuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

Valmistajan ja maahantuojan on tässä luvussa tarkoitettuja tietoja toimittaessaan ilmoitettava, mitä ilmoittamiaan tietoja se pitää liike- tai ammattisalaisuuksina.

Valmistajan ja maahantuojan on tässä luvussa tarkoitettuja tietoja toimittaessaan ilmoitettava, mitä ilmoittamiaan tietoja se pitää *liikesalaisuuksina*.

42 §

42 §

Tiedontallennusjärjestelmä

Liike- ja ammattisalaisuuksien ja henkilötietojen suojasta säädetään erikseen.

88 §

Tietojen luovuttaminen

Salassapitosäännösten estämättä Valvira tai kunta saa luovuttaa toiselle valvontaviranomaiselle tämän lain noudattamista valvottaessa tai valvontaan liittyvää tehtävää suorittaessa saatuja tietoja liike- tai ammattisalaisuudesta, jos tiedot ovat välttämättömiä kyseiselle viranomaiselle säädetyn valvontatehtävän hoitamiseksi. Tietoja saa luovuttaa myös EU:n lainsäädännön tai muun Suomea sitovan kansainvälisen velvoitteen edellyttämille ulkomaisille toimielimille ja tarkastajille kyseisen lainsäädännön tai sopimuksen niin edellyttäessä.

94 §

Tuotevalvontaa koskevien tietojen tallentaminen ja julkaiseminen

Valvira asettaa 14 §:n 1 momentin 1–4 kohdan sekä 15, 18, 26 ja 29 §:n nojalla saadut tiedot liike- ja ammattisalaisuuksia lukuun ottamatta yleisön saatavilla olevalle verkkosivustolle, josta tietoja voi hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena tuotteen nimeä taikka rekisteröidyn nimeä tai yritys- ja yhteisötunnusta.

Tiedontallennusjärjestelmä

Liikesalaisuuksien ja henkilötietojen suojasta säädetään erikseen.

88 §

Tietojen luovuttaminen

Salassapitosäännösten estämättä Valvira *ja kunta saavat* luovuttaa toiselle valvontaviranomaiselle tämän lain noudattamista valvottaessa *ja* valvontaan liittyvää tehtävää suorittaessa saatuja tietoja *liikesalaisuudesta*, jos tiedot ovat välttämättömiä kyseiselle viranomaiselle säädetyn valvontatehtävän hoitamiseksi. Tietoja saa luovuttaa myös EU:n lainsäädännön tai muun Suomea sitovan kansainvälisen velvoitteen edellyttämille ulkomaisille toimielimille ja tarkastajille kyseisen lainsäädännön tai sopimuksen niin edellyttäessä.

94 §

Tuotevalvontaa koskevien tietojen tallentaminen ja julkaiseminen

Valvira asettaa 14 §:n 1 momentin 1–4 kohdan sekä 15, 18, 26 ja 29 §:n nojalla saadut tiedot *liikesalaisuuksia* lukuun ottamatta yleisön saatavilla olevalle verkkosivustolle, josta tietoja voi hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena tuotteen nimeä taikka rekisteröidyn nimeä tai yritys- ja yhteisötunnusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

Laki

vakuutusyhdistylain 16 luvun 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vakuutusyhdistylain (1250/1987) 16 luvun 10 §:n 1 momentti,
sellaisena kuin se on laissa 1231/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 luku

16 luku

Erinäisiä säännöksiä

Erinäisiä säännöksiä

10 §

10 §

Joka vakuutusyhdistyksen tai sen palvelu-
yhtymän palveluksessa tai näiden toimielin-
ten jäsenenä tai varajäsenenä tai vakuutusyh-
distyksen toimeksiannosta tehtävää suoritta-
essaan taikka vakuutusalan lautakunnan tai
vastaavan toimielimen palveluksessa tai jä-
senenä tai asiantuntijana toimeksiannon pe-
rusteella taikka 2–5 momentin nojalla on
saanut tietää vakuutusyhdistyksen, sen asiak-
kaan tai jonkun muun taloudellista asemaa tai
terveydentilaa tai muita henkilökohtaisia olo-
ja koskevan seikan taikka liike- tai ammat-
tisarallisuuden, ei saa ilmaista tätä sivulliselle,
jollei se, jonka hyväksi salassapitovelvolli-
suus on säädetty, anna suostumustaan tieto-
jen ilmaisemiseen tai jollei laissa *ole* muuta
säädetty. Asiakasta koskevia salassapitovel-
vollisuuden piiriin kuuluvia tietoja ei saa an-
taa myöskään yhdistyskokoukselle eikä ko-
koukseen osallistuvalla osakkaalla, lukuun
ottamatta yhdistyskokouksen ääniluetteloa.

Joka vakuutusyhdistyksen tai sen palvelu-
yhtymän palveluksessa tai näiden toimielin-
ten jäsenenä tai varajäsenenä tai vakuutusyh-
distyksen toimeksiannosta tehtävää suoritta-
essaan taikka vakuutusalan lautakunnan tai
vastaavan toimielimen palveluksessa tai jä-
senenä tai asiantuntijana toimeksiannon pe-
rusteella taikka 2–5 momentin nojalla on
saanut tietää vakuutusyhdistyksen, sen asiak-
kaan tai jonkun muun taloudellista asemaa tai
terveydentilaa tai muita henkilökohtaisia olo-
ja koskevan seikan taikka *liikesalaisuuden*, ei
saa ilmaista tätä sivulliselle, *ellei* se, jonka
hyväksi salassapitovelvollisuus on säädetty,
anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen
tai *ellei* laissa muuta *säädetä*. Asiakasta kos-
kevia salassapitovelvollisuuden piiriin kuu-
livia tietoja ei saa antaa myöskään yhdistys-
kokoukselle eikä kokoukseen osallistuvalla
osakkaalla, lukuun ottamatta yhdistyskoko-
uksen ääniluetteloa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20.

julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain (1543/2011) 16 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

16 §

Tietojen antaminen ja niiden luottamuksellisuus

Tietojen antaminen ja niiden luottamuksellisuus

Joka korontasauksen tai vienti- tai alusluoton valvontaan liittyvää tarkastus- tai muuta tehtävää suorittaessaan on saanut tietoja yrityksen taloudellisesta asemasta tai liike- tai ammattisalaisuudesta, ei saa ilman asianomaisen suostumusta ilmaista sivulliselle tai käyttää yksityisesti hyödykseen näin saamiaan tietoja. Salassa pidettävistä viranomaisen asiakirjoista säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

Joka korontasauksen tai vienti- tai alusluoton valvontaan liittyvää tarkastus- tai muuta tehtävää suorittaessaan on saanut tietoja yrityksen taloudellisesta asemasta tai *liikesalaisuudesta*, ei saa ilman asianomaisen suostumusta ilmaista sivulliselle tai käyttää yksityisesti hyödykseen näin saamiaan tietoja. Salassa pidettävistä viranomaisen asiakirjoista säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

110.

Laki

ajoneuvolain 39 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvolain (1090/2002) 39 §:n 2 momentin johdantokappale sellaisena kuin se on laissa 1609/2015 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

39 §

39 §

Tyyppihyväksyntärekisteri

Tyyppihyväksyntärekisteri

Tyyppihyväksyntärekisterin sisältämiä lii-
ke- ja ammattisalaisuuksia sisältäviä tietoja
saa salassapitovelvollisuuden estämättä an-
taa:

Tyyppihyväksyntärekisterin sisältämiä *lii-
kesalaisuuksia* sisältäviä tietoja saa salassapi-
tovelvollisuuden estämättä antaa:

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20.*

111.

Laki

rahankeräyslain 28 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahankeräyslain (255/2006) 28 §:n 1 momentin 1 kohta ja 3 momentti,
sellaisina kuin ne ovat laissa 505/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

28 §

28 §

Tietojensaantioikeus

Tietojensaantioikeus

Poliisihallituksella ja poliisilaitoksella on oikeus saada rahankeräysten toimeenpanemiseen välittömästi liittyviä tietoja ja rahankeräysten toimeenpanon valvonnassa tarpeellisia tietoja:

1) luvan hakijalta tai saajalta sekä rahankeräyksen käytännön toimeenpanijalta maksutta sekä yhteisön jäsentä, tilintarkastajaa, toimitusjohtajaa, hallituksen jäsentä tai työntekijää velvoittavan yrityssalaisuuden estämättä;

Poliisihallituksella on oikeus saada rahankeräysten toimeenpanon tilastoimiseksi tarvittavia tietoja luvan saajalta ja rahankeräyksen käytännön toimeenpanijalta maksutta ja yhteisön jäsentä, tilintarkastajaa, toimitusjohtajaa, hallituksen jäsentä tai työntekijää velvoittavan yrityssalaisuuden estämättä.

Poliisihallituksella ja poliisilaitoksella on oikeus saada rahankeräysten toimeenpanemiseen välittömästi liittyviä tietoja ja rahankeräysten toimeenpanon valvonnassa tarpeellisia tietoja:

1) luvan hakijalta tai saajalta sekä rahankeräyksen käytännön toimeenpanijalta maksutta sekä yhteisön jäsentä, tilintarkastajaa, toimitusjohtajaa, hallituksen jäsentä tai työntekijää velvoittavan *liikesalaisuuden* estämättä;

Poliisihallituksella on oikeus saada rahankeräysten toimeenpanon tilastoimiseksi tarvittavia tietoja luvan saajalta ja rahankeräyksen käytännön toimeenpanijalta maksutta ja yhteisön jäsentä, tilintarkastajaa, toimitusjohtajaa, hallituksen jäsentä tai työntekijää velvoittavan *liikesalaisuuden* estämättä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

112.

Laki

verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja -käytöstä annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja -käytöstä annetun lain (276/2016) 5 §:n 2 momentin 3 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Keskitetty tietopiste

Keskitetty tietopiste

Tietoja ei kuitenkaan tarvitse antaa siltä osin kuin tietojen antamisen voidaan katsoa vaarantavan:

Tietoja ei kuitenkaan tarvitse antaa siltä osin kuin tietojen antamisen voidaan katsoa vaarantavan:

3) yritys- ja liikesalaisuuksia.

3) *liikesalaisuuksia.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

113.

Laki

hallintolainkäyttölain 39 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hallintolainkäyttölain (586/1996) 39 b §:n 3 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa 799/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

39 b §

Todistajan vaitiolo-oikeus

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, todistaja saa kieltäytyä todistamasta siltä osin kuin todistaminen ilmaisisi:

1) liike- tai ammattisalaisuuden, jolleivät erittäin tärkeät syyt ottaen huomioon asian laatu, todisteen merkitys asian ratkaisemisen kannalta ja seuraukset sen esittämättä jättämisestä sekä muut olosuhteet vaadi todistamista; tai

39 b §

Todistajan vaitiolo-oikeus

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, todistaja saa kieltäytyä todistamasta siltä osin kuin todistaminen ilmaisisi:

1) *liikesalaisuuden*, jolleivät erittäin tärkeät syyt ottaen huomioon asian laatu, todisteen merkitys asian ratkaisemisen kannalta ja seuraukset sen esittämättä jättämisestä sekä muut olosuhteet vaadi todistamista; tai

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

114.

Laki

erikoiskasvien markkinoimismaksuista annetun lain 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan erikoiskasvien markkinoimismaksuista annetun lain (978/1991) 22 §, sellaisena kuin se on laissa 676/1999, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

22 §

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa tarkoitettua tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön liike- tai ammattisalaisuudesta tai taloudellisesta asemasta luovuttaa syyttäjä- ja poliisiviranomaisille rikoksen selvittämiseksi sekä 21 §:ssä tarkoitettulle henkilölle tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten.

Ehdotus

22 §

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä tässä laissa tarkoitettua tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön *liikesalaisuudesta ja* taloudellisesta asemasta saa luovuttaa syyttäjä- ja poliisiviranomaisille rikoksen selvittämiseksi sekä 21 §:ssä tarkoitettulle henkilölle tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

115.

Laki

kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 10 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain (1070/2017) 10 luvun 2 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 luku

10 luku

Valvonta, salassapitovelvollisuus ja erityiset toimivaltuudet

Valvonta, salassapitovelvollisuus ja erityiset toimivaltuudet

2 §

2 §

Salassapitovelvollisuus

Salassapitovelvollisuus

Joka tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan tai pörssin toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai toimihenkilönä on saanut tietää arvopaperin liikkeeseenlaskijan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityistä olosuhdetta koskevan julkistamattoman seikan tai liike- tai ammattisalaisuuden, ei saa sitä ilmaista tai muutoin paljastaa eikä käyttää hyväksi, jos sitä ei ole säädetty tai asianmukaisessa järjestyksessä määrätty ilmaistaivaksi tai ellei se, jonka hyväksi vaitioloovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen.

Joka tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan tai pörssin toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai toimihenkilönä on saanut tietää arvopaperin liikkeeseenlaskijan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityistä olosuhdetta koskevan julkistamattoman seikan tai *liikesalaisuuden*, ei saa sitä ilmaista tai muutoin paljastaa eikä käyttää hyväksi, jos sitä ei ole säädetty tai asianmukaisessa järjestyksessä määrätty ilmaistaivaksi tai ellei se, jonka hyväksi vaitioloovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.
